

APOKALIPSA OBJAŠNJENA

TOM III

U SKLADU S UNUTRAŠNJIM SMISLOM
GDE SU IZLOŽENE TAJNE, U NJOJ PREDSKAZANE,
A KOJE SU BILE SKRIVENE

DELO NAPISAO NA ENGLISKOM

EMANUEL SVEDENBORG

PREVEO SA ENGLISKOG RISTO RUNDO

Napomena prevodioca

Ovo delo napisao je autor u novoj verziji i objavio pod naslovom APOKALIPSA OTKRIVENA (Apocalypsis Revelata). A rukopis dela, APOKALIPSA OBJAŠNJENA, nađen je neoštećen u požaru kuće u kojoj je bio pohranjen. Preveden je prvo na engleski, a sada, eto, i na srpski, jer se smatra da sadrži podatke kojih nema u objavljenom delu o Apokalipsi. Interes za sve što je napisano o ovom tajanstvenom delu, pripisanom Gospodovom učeniku Jovan Bogoslovu, ne prestaje da izaziva pažnju Hrišćana od samoga početka.

Emanuel Swedenborg, iz Otkrovenja koje mu je dato o Poslednjem Sudu i Drugom Dolasku od Gospoda Isusa Hrista, napisao ga je da bi izvršio svoju misiju na koju ga je pozvao Gospod.

Oni koji traže sliku političkih i svetskih događaja u ovome delu, biće razočarani, jer ono sadrži duhovne zakone i opise nevidljivih stvari koje se vide u Nevidljivom Svetu, koji je prisutan u nama na zemlji a da toga nismo ni svesni.

Zahvalan sam Gospodu što mi je udelio čast i privilegiju da prevedem na naš jezik deo teološkog opusa Emanuela Swedenborga.

Risto Rundo

POGLAVLJE VII

1. I po tom vidjeh četiri anđela gdje stoje na četiri ugla zemlje, i drže četiri vjetra zemaljska, da ne duše vjetar na zemlju, ni na more, ni na ikakvo drvo.

2. I vidjeh drugoga anđela gdje se penje od istoka sunčanoga, koji imaše pečat Boga živoga; i povika glasom velikijem na četiri anđela kojima bješe dano da kvare zemlju i more, govoreći:

3. *Ne kvarite ni zemlje, ni mora, ni drveta, dokle zapečatim sluge Boga našega na čelima njihovijem.*
4. *I čuh broj nezapečaćenijeh, sto i četrdeset i četiri hiljade zapečaćenijeh od sviju koljena sinova Izrailjevijeh:*
5. *Od koljena Judina dvanaest hiljada zapečaćenijeh; od plemena Ruvimova dvanaest hiljada zapečaćenijeh; od plemena Gadova dvanaest hiljada zapečaćenijeh:*
6. *Od koljena Aserova dvanaest hiljada zapečaćenijeh; od koljena Manasijina dvanaest hiljada zapečaćenijeh;*
7. *Od koljena Simeunova dvanaest hiljada zapečaćenijeh; od koljena Isaharova dvanaest hiljada zapečaćenijeh;*
8. *Od koljena Zevulonova dvanaest hiljada zapečaćenijeh; od koljena Venijaminova dvanaest hiljada zapečaćenijeh.*
9. *Po tom vidjeh ,i gle, narod mnogi, kojega niko ne može izbrojiti, od svakoga jezika i koljena i naroda i plemen, stajaše pred prijestolom i pred jagnjetom, obučen u haljine bijele, i palme u rukama njihovijem.*
10. *I povikaše glasom velikijem govoreći: spasenje Bogu našem, koji sjedi na prijestolu, i jagnjetu.*
11. *I svi anđeli stajahu oko prijestola i starješina i četiri životinje, i padoše na lice pred prijestolom i pokloniše se Bogu.*
12. *Govoreći: Amin; blagoslov i hvala i čast , sila i slava Bogu našem u vijek vijekova. Amin.*
13. *I odgovori jedan od starješina govoreći mi: Ovi obučen u bijele haljine, ko su, i otkuda dođoše?*
14. *I rekoh mu: Gospodar, ti znaš. I reče mi: ovo su koji dođoše od nevolje velike, i opraše haljine svoje i ubijeliše haljine svoje u krvi jagnjetovoj.*
15. *Zato su pred prijestolom Božijim, i služe mu dan i noć u crkvi njegovoj; i onaj što sjedi na prijestolu useliće se u njih.*
16. *Više neće ogladnjeti ni ožednjeti, i neće na njih pasti sunce, niti ikakva vrućina.*
17. *Jer jagnje, koje je nasred prijetola, pašće ih, i uputiće ih na izvore žive vode; i Bog će otrti svaku suzu od očiju njihovijeh.*

OBJAŠNJENJE

415. Stih 1. *I po tom vidjeh četiri anđela gdje stoje na četiri ugla zemlje, i drže četiri vjetra zemaljska, da ne duše vjetar na zemlju, ni na more, ni na ikakvo drvo. I po tom vidjeh, označava novo opažanje stanja neba pre Poslednjeg Suda:*

četiri anđela gdje stoje na četiri ugla zemlje, onačava Božansko koje proističe od Gospoda u celom duhovnom svetu; drže četiri vjetra zemaljska, označava modifikaciju svog upliva; da ne duše vjetar na zemlju, označava da ne bi dobri bili povređeni i da bi zli bili odbačeni pre dana /Poslednjeg Suda/; ni na more, ni na ikakvo drvo, označava svuda u duhovnome svetu, čak u u poslednjim stvarima, u odnosu na one koji imaju neku pažnju.

416. *I po tom vidjeh.* Da ovo označava novo opažanje stanja neba pre Poslednjeg Suda, vidi se iz onoga što sledi u ovome poglavlju, gde se govori o razdvajanju dobrih od zlih. Jer, pre nego li se odigra poslednji sud, Gospod odvaja dobre od zlih, i odvodi ih; i pošto se ovde radi o stvarima koje se vide, to se ovde označavaju sa, *I po tom vidjeh.*

417. *Četiri anđela gdje stoje na četiri ugla zemlje.* Da ovo označava Božansko proizlazeće od Gospoda u celom duhovnom svetu, jasno je iz značenja anđela, jer oni označavaju Božansko koje proizlazi od Gospoda; o kojemu vidi br. 130,200,302; iz značenja četiri ugla zemaljska, koji označavaju celi duhovni svet. Četiri ugla zemaljska označavaju celi duhovni svet zato što postoje druge zemlje kao što je naša zemaljska kugla; jer u tome svetu, kao što je i na našoj zemlji, ima planina, bregova, stena, dolina, i mnogo drugih stvari. Ovo je često rečeno gore. I pošto se govori o Poslednjem Sudu u Apokalipsi, a na ovome mestu od razdvajanju dobrih od zlih, stoga se zemljom označava taj svet. Razlog da zemlja označava i crkvu, kao što je često gore rečeno, je to što je izgled zemlje u duhovnom svetu u skladu sa stanjem crkve kod duhova i anđela tamo. Izgled je najlepší tamo gde obitavaju anđeli viših nebesa, ali je lep i tamo gde obitavaju anđeli nižih nebesa, ali nema nikakve lepote tamo gde su zli duhovi. Jer tamo gde obitavaju anđeli, ima vrtova, leja sa cvećem, palata, i sve to u nebeskom obliku i skladu, što čini da se oseća uživanje u umu; ali tamo gde su zli duhovi, svako

mesto je močvarno, kamenito, i neplodno, a oni žive u kolibama ružnog izgleda, a i u pećinama i jazbinama.

2 Ove se stvari pominju da se pokaže da zemlja, u približnom smislu, označava duhovni svet; nije se mogla nijedna druga zemlja pokazati Jovanu, jer ju je on video kad je bio u duhu. Isto tako, čovek, dok je u duhu, ne može da vidi ništa na našoj Zemlji, nego samo ono što je u duhovnom svetu. Stoga je Jovan video četiri anđela kako stoje na četiri ugla te zemlje. Viđena su četiri anđela, jer se njihovim stajanjem na četiri ugla zemaljska označava Božansko koje proizlazi od Gospoda u celom duhovnom svetu, jer taj celi svet ima četiri strane; to su istočna, zapadna, južna, i severna strana, jer se taj svet deli na taj način. Oni koji su u dobru ljubavi prema Gospodu, obitavaju na istočnoj strani, a isto tako i na zapadnoj, ali prvi u jasnom dobru ljubavi jer su u unutrašnjem dobru ljubavi; drugi, u zatamnjenom dobru ljubavi, jer su u spoljašnjem dobru ljubavi; na južnoj strani obitavaju oni koji su u jasnoj svetlosti istine, a u sjevernom oni koji su u zatamnjenoj svetlosti istine. O ovim stranama pogedaj *Nebo i Pakao*, br. 141-153. A pošto se sve stvari odnose na dobro ljubavi, i na istinu od toga dobra, ili uopšteno, na dobro i istinu, stoga se četiri strane označavaju sve stvari neba i crkve. Ove su strane označene u Reči i sa četiri vetra, a ovde isto tako i sa četiri ugla. Stoga je očito da anđeli nisu stajali na četiri kraja (ugla) zemlje, nego na četiri strane. Nazivaju se krajevima, jer označavaju krajnje, a krajnje /stvari/ označavaju sve stvari, jer uključuju sve.

3 Da krajevi (uglovi) označavaju strane, vidi se iz odlomaka u Reči, gde se strane opisuju kao krajevi, kao u sledećim: Kod Mojsija; *Tako načini daske za šator, dvadeset dasaka na južnom kraju* (Izlazak XXVI, 18,20; XXVII, 9,11; XXXVI, 21,23,25). Ovde južni kraj (ugao) označava južnu stranu, a prema severnom kraju, severnu stranu, jer je bilo po dvadeset i dve daske na svakoj strani. Tako kod Jezekilja: *A uz među Danovu, od istočne strane do zapadne, Aserovo jedno. A uz među Aserovu, od istočne strane do zapadne, Naftalijevo jedno. A uz među Naftalijevu, od istočne strane do zapadne*, (XLVIII, 1-8). Kod istoga proroka: *A ovo mu je mjera: sa sjeverne strane četiri hiljade i pet stotina lakata; a s južne strane četiri hiljade i pet stotina, i sa zapadne strane četiri hiljade i pet stotina*, XLVIII, 16,17,23-25,2,28,33,34; isto tako i

XLVII,17-20). Ponovo, kod Mojsija: *Za to izmjerite iza svakoga grada na istok dvije hiljade lakata, i na zapad dvije hiljade lakata, tako da grad bude po srijedi* (Brojevi xxv. 5; isto tako kod Jošue XV, XV, 5; XVIII, 12,14,15,20).

U ovim odlomcima, istočnim, južnim, zapadnim, i severim krajem (uglom) označavaju se krajevi prema istočnim, južnim, zapadnim, i severnim stranama; iz čega se vidi, da se sa četiri anđela koji stoje na četiri ugla zemaljska ne označavaju četiri kraja, nego četiri strane. Slično u drugom odlomku u Apokalipsi, kaže se: *Satana će izaći da vara narode na sva četiri kraja zemaljska* (XX, 8). **4** Razlog da se pominju četiri kraja (ugla), a ne četiri strane, je to što krajevi označavaju sve stvari, jer su krajnji; jer krajnje obuhvata sve stvari od središta do poslednjeg oboda; jer su one krajnje granice. To je bio razlog da su bila postavljena četiri roga na oltaru, i da su prelivana krvlju, i tako se čistio ceo oltar; kao što se vidi iz Izlaska XXVIII, 2; XXIX 12; XXX, 2,3,10; XXXVIII, 2; Levitska IV, 7,18,25,30,34; XVI, 18,19; Jezekilj XLI, 22; XLIII, 20.

5 Da krajevi označavaju sve stvari jer označavaju krajnje, iz razloga koji je gore naveden, da krajnje uključuje i obuhvata sve stvari, jasno se vidi iz određenih uredba datih sinovima Izrailjevim; na primer, da ne strižu kosu uokrug (Levitska XIX, 27). Da se kidaju krajeve brade svoje (Levitska XIX, 27; XXI, 5). Ponovo: Kada su žnjeli rod, da ne žanju krajeve njive (XIX, 9; XXIII, 22). Zašto su im date ovakve uredbе ne može se razumeti, osim ako se zna šta znače kosa na glavi, brada, njiva, a isto tako i krajevi. Kosa na glavi, i brada, označavaju poslednje /stvari/ čovekovog života, koje se nazivaju Tjelesno Čulne; njiva označava Crkvu; žnjeti, istinu doktrine. Stoga se ovim uredbama htelo predstaviti da poslednje stvari treba sačuvati, jer označavaju sve stvari; jer ako nema poslednjih, srednje se ne mogu održati, nego se rasipaju, baš kao što bi se čovekove unutrašnje stvari rasule da ih ne opkoljava koža. Sličan je slučaj sa svakom stvari, pa tako i sa značenjem kose na glavi, sa bradom, i sa žetvom na njivi. Da kosa na glavi označava poslednje stvari čovekovog života, koje se nazivaju Telesno Čulne, može se videti gore (br. 66), i da je isto označeno bradom, vidi *Tajne Nebeske* (br. 9660); da spoljašnje ili krajnje stvari označavaju sve stvari u skupini, toga celinu (br. 10044,10329,10335). Sada, pošto njiva označava crkvu, a žetva

istine crkve, stoga se time što se ne žanju krajevi njive pri žetvi, označava čuvanje svih stvari koje su označene žetvama njive.

6 Da krajevi označavaju sve stvari jer su krajnje, vidi se iz sledećih odlomaka kod Mojsija: *Rasijaću ih po svim krajevima (do najdaljih uglova), učiniću da nestane spomena njihovog među ljudima* (Zak. Ponov. XXXII, 26). Rasejati po svim krajevima označava lišiti svega dobra i istine; stoga se kaže, *Učiniću da nestane spomena njihovog među ljudima*, što označava, da više nemaju duhovnog života, kada čovek ostane samo u poslednjim stvarima života, nazvanim Telesno Čulnim; u ovakvom su stanju mnogi, koji nisu stekli nikakav duhovni život. Takve osobe postanu slične zverima, koje nemaju drugoga života /koji se ne razlikuju od zveri/ osim što se rađaju kao ljudi, mogu da govore i misle, ali to čine iz obmana čula, ili iz krajnjih stvari u prirodi, u svetu, i u telu. To je ono što je ovde označeno rasipanjem po svim krajevima (u najdalje uglove, krajeve).

7 Kod Jeremije: *I kamile će njihove biti plijen, i mnoštvo stoke njihove grabež, i rasijaću ih u sve vjetrove, one što se s kraja strigu; i dovešću pogibao na njih sa svih strana, govori Jehova* (XLIX, 32). Ovo se kaže o pustošenju Arabije i Asora od strane cara Vavilonskog, a Arabija i Asor označavaju poznavanja dobra i istine, a car Vavilonski, zlo i obmanu pustošenja. Pustošenje svih stvari doslovnog smisla i poznavanja dobra i istine, označeno je kamilama koje su plen, i mnoštvom stoke koja je grabež; jer kamile označavaju doslovni smisao koji potvrđuje istine, a stoka, poznavanja dobra i istine. Pustošenje svih stvari koje pripadaju dobru i istine, dok nijedna ne ostane, označeno je sa, *rasijaću ih u sve vjetrove, one koji se s kraja strigu*; s kraja strići označava poslednje stvari gde dobro i istina više ne postoje. Da će tada prodreti sva zla sa svake strane, označeno je sa, *Dovešću pogibao na njih sa svih strana*. Jer u duhovnom svetu tamo gde su zli duhovi, putevi iz paklova su otvoreni sa svih strana, i preko ovih provaljuju zla i obmane; i svi koji su u sličnim zlima i obmanama, prolaze kroz iste puteve, i udružuju se s njima. Ovo se kaže kako bi se znalo šta je označeno sa, *Dovešću pogibao na njih sa svih strana*. **8** Time što postaju plen i grabež, kao i time što se razgone i ruše, označava se pustošenje. Kod istoga proroka: *Eto, idu dani, kad ću pohoditi sve, obrezane i*

neobrezane, Egipćane i Judejce i Edomce i sinove Amonove i Moavove i sve koji se s kraja strigu, koji žive u pustinji; jer su svi ti narodi neobrezani, i sav je dom Izrailjev neobrezana srca) IX, 25,26). Ovde se sa *koji su s kraja* označavaju oni koji su u u poslednjim stvarima crkve odvojeno od unutrašnjih, gde su unutrašnje stvari duhovne, stoga, one koji su u čulnim stvarima, koje su poslednje stvari prirodnog čoveka. O prirodi i kvalitetu onih koji su samo čulni, vidi *Nauk Novoga Jerusalima* (br. 50).

Ovi su označeni onima koji *se s kraja strigu*, jer krajevi označavaju strane u duhovnom svetu, a te strane označavaju sva dobra i istine nebesa i crkve, kao što je ranije rečeno. Obitavališta duhova i anđela u tome svetu tako su sređena da oni koji imaju najveću mudrost i inteligenciju obitavaju u sredini, a oni koji su postupno u manjoj, od središta prema najdaljim granicama; ovo se stepenovanje određuje u skladu s udaljenošću od središta. U najdaljim delovima su oni koji nemaju mudrosti ni inteligencije, a posle ovih oni koji su u zlima i njihovim obmanama. Poslednji su oni koji su označeni onima koji s kraja strigu; a pošta tamo ima pustinja, za njih se kaže da obitavaju u pustinjama. O ovome stepenovanju vidi *Nebo i Pakao* (br. 43,50,189). Isti su označeni i neobrezanim nacijama, i domom Izrailjevim neobrezana srca; jer neobrezani označavaju one koji nemaju ljubavi i ljubavi prema bližnjem, pa stoga su bez dobra, a stoga u ljubavi prema sebi i svetu; a ovi koji su u tim ljubavima, ti su u poslednjim stvarima prirodnog čoveka, koje su potpuno razdvojene od duhovnih stvari; stoga su oni ti *koji se s kraja strigu i koji žive u pustinji*, Egiptom, Judom, Edomom, i sinovima Amonovim i Moavovim, označeni su oni koji se zbog ovih ljubavi odvajaju od dobara i istina crkve; stoga su oni izvan uticaja tih istina, pa su stoga oni koji se s kraja strigu (XXV, 23).

9 Ponovo, kod Mojsija: *Izaći će zvijezda iz Jakova, i ustaće palica iz Izrailja, koja će razbiti knezove Moavske; i razoriti sve sinove Sitove* (Brojevi XXIV, 17).

Krajevi (uglovi) Moavski znače sve stvari koje su označene Moavom. A Moavom se označavaju oni koji su u poslednjim stvarima Reči, crkve, i bogoštovanja; a u obrnutom smislu, oni koji su u stvarima koje su okrenute k sebi, i svojim vlastitim počastima u svakoj od ovih stvari.

Krajevi Moavski, stoga, označavaju preljubočinstva u odnosu na Reč pa stoga i na crkvu i bogoštovanje, kakva postoje kod onih koji su takvoga karaktera. Slične su stvari označene krajevima **10** Moavskim i kod Jeremije (XLVIII, 45). Kod Sofonija: *Dan, kada će biti trubljenje i poklič na tvrde gradove i na visoke uglove (krajeve)* (I, 16). Ovde, *dan trubljenja i pokliča*, označava duhovnu borbu protivu zala i obmana. *Tvrđi gradovi* označavaju stvari koje potvrđuju lažne doktrine, a visoki uglovi, one stvari koje idu u prilog njihovim ljubavima (u prilog onoga što oni vole). Otuda je jasno značenje *dana trubljenja i pokliča na tvrde gradove (visoke krajeve)*. Ponovo: *Istrijebih narode, kule (krajevi, uglovi) im se razoriše, ulice im opustih, te nema stanovnika* (III, 6). Razaranje svih dobara crkve, označeno je sa, *Istrijebih narode, i kule im se razoriše*. Narodi označavaju dobra crkve, a kule, pošto su krajnje stvari (kao gore), sve stvari koje joj pripadaju. *Neće biti stanovnika i gradovi će opustjeti*, označava razaranje dobara i istina doktrine; ulice označavaju istine, a gradovi, stvari doktrine; potpunio razaranje, sve dok ne ostane ni jedna istina, označeno je time što neće biti više stanovnika, i nikoga da prolazi; jer se prolaziti u Reči kaže za istine, a stanovnici za dobra. U knjizi o Sudijama: *Tada izidoše svi sinovi 11 Izrailjevi, i sabra se sav narod jedndušan, od Dana do Versaveje i do zemlje Galadove, ka Jehovi u Maspu. I knezovi od svih krajeva naroda, svijeh plemena Izrailjevih, dođoše na sabor naroda Božijeg, četiri hiljade ljudi pješaka koji mahahu mačem* (XX, 1,2). Da *krajevi svega naroda sabraše se na sabor naroda Božijega*, označava sve sa svake strane, ili od svakoga ugla, vidi se iz toga što se kaže, da su se sva plemena Izrailjeva sabrala, od Dana do Versaveje. Ali u duhovnom smislu, krajevima svega naroda označavaju se sva dobra i istine crkve; slično i plemenima Izrailjevim od Dana do Versaveje, označavaju se sve stvari od poslednjih do primarnih, dok se saborom naroda Božijeg označava dogovaranje o stvarima crkve. Jer i u istorijskim kao i u proročkim delovima Reči, svuda ima duhovni smisao. Stoga u istorijskom smislu, krajevi označavaju strane, kao one koje postoje u duhovnom svetu; ali u duhovnom smislu, iz razloga gore rečenoga, one označavaju sve istine i dobra crkve.

12 Iz ovih se razmatranja vidi značenje kamena od ugla: - kod Isaije: *Evo, ja mećem u Sionu kamen, kamen izabran, kamen od ugla,*

skupocjen, temelj tvrd (XXVIII, 16). Kod Jeremije: *I neće se uzeti od tebe kamena za ugao, jer ćeš biti pustoš vječna* (LI:26). Kod Zaharije: *Od njega je ugao, od njega je kolje, od njega luk ubojiti*. Kod Davida: *Kamen koji odbaciše zidari, posta glava od ugla* (CXVIII, 22). Mat. XXI, 22; Marko XII, 10,11; Luka XX, 17,18). Kamen ugaoni označava svu Božansku Istinu na kojoj su nebo i crkva zasnovani, stoga svaki temelj; a pošto je temelj osnova na kojoj kuća ili hram počiva, stoga on označava sve stvari. Pošto kamen ugaoni označava sve stvari na kojima počiva crkva ili nebo, stoga se kaže, *On će metnuti u Sionu kamen, kamen izabran, kamen od ugla, temelj tvrd*. Naziva se isto tako i kamenom od ugla i kamenom temeljcem; a pošto kamen ugaoni označava svu Božansku Istinu na kojoj počiva crkva, stoga on tako isto označava i Gospoda kao Božansko Ljudsko, jer od Toga proističe sva Božanska Istina. Zidari, ili arhitektae, koji su odbacili taj kamen, kao što čitamo kod Jevandelisti, označavaju one koji pripadaju crkvi, u ovom slučaju Jevrejskoj crkvi, koja je odbacila Gospoda, a zajedno s Njim svu Božansku Istinu; jer kod njih je ostala samo isprazna predaja iz smisla slova Reči, u kojoj su falsifikovane same istine Reči, i njena dobra preljubochinjena. Da poslednje stvari označavaju sve stvari, razlog za ovo se može videti u *Nebeskim Tajnama* (br. 634,5897,239,6465,9216,10335,10548).

418a. *Držeći četiri vjetra zemaljska*. Da ovo označava modifikacije njegovog upliva, vidi se iz značenja četiri vetra zemaljska, što označava Božansko u nebu, o kojemu ćemo ubrzo govoriti; i iz značenja držati ih, što označava modifikovati njegov uticaj. Ali šta su modifikacije influksa Božanskog u nebu, može se znati samo iz značenja *držati četiri vjetra zemaljska*. Bez otkrivenja, ko ne bi pretpostavio da se vetrovima označavaju vetrovi koje anđeli zadržavaju, jer se kaže, *da ne duše vjetar na zemlju, ni na more, ni na ikakvo drvo*. Ali vetrovima zemaljskim ovde, kao i na drugim mestima u Reči, označava se svo Božansko od Gospoda u nebu, posebno Božanska Istina, a iz razloga što se ono uliva od Gospoda kao Sunca u celo nebo, a otuda i na celu zemlju. Stoga se držanjem vetrova označava modifikacija influksa. Ali, da bi se ove stvari jasnije shvatile, i delovanje infuksa biće bjašnjeno.

Gospod je Sunce anđeoskoga neba, a od Njega, kao Sunca, proističe sva svetlost i toplina tamo u anđeoskom nebu. Svetlost, koja proističe, u suštini je Božanska Istina, jer je to duhovna svetlost; a toplina, koja proističe, u svojoj suštini je Božansko Dobro, jer je to duhovna toplina. Ovi se ulivaju od Gospoda kao Sunca u sva nebesa, prilagođena primanju anđela tamo, ponekad blago a ponekad snažno; kad blago, tada se dobri odvajaju od zlih; ali kad snažno, tada se zli odbacuju. (*p.p. ovde se govori o duhovnom svetu, gde se neki duhovi pripremaju da postanu anđeli*). Stoga, kada se približi poslednji sud, tada Gospod utiče, prvo blago, kako bi se dobri odvojili od zlih. Pošto se u ovome poglavlju govori o ovom odvajanju, stoga se kaže, *držeći četiri vjetra zemaljska*, čime se označava modifikacija influksa Božanskoga Dobra i Božanska Istine od Gospoda. Da se ovje govori o odvajanju dobrih od zlih, vidi se iz onoga što ijedi u ovome poglavlju; jer se kaže, *Ne kvarite zemlje, ni mora, ni drveta, dokle zapečatim sluge Boga našega na čelima njihovijem* (stih 3); a poije se govori, pri kraju poglavlja, o onima koji su bili zapečaćeni, ili o dobrima koji su bili odvojeni od zlih. Dalje će se govoriti o ovome odvajanju, kao i o bacanju zlih u paklove, što se dešava kasnije. Četiri vetra označavaju sve Božansko koje proističe, jer vetrovi u nebu označavaju četiri **2** strane neba, jer se nebo deli na četiri strane – istočnu, zapadnu, južnu i severnu. Na dvema stranama, istočnoj i zapadnoj, influks Božanskog Dobra je jači nego influks Božanske Istine, a na južnoj i severnoj strani, influks Božanske Istine snažniji je nego influks Božanskog Dobra; stoga su poslednji više u mudrosti i inteligenciji, a prethodni više u ljubavi i ljubavi prema bližnjem (karitasu). A pošto se celo nebo deli na četiri strane, stoga se sa četiri vetra označava svo Božansko koje proističe. Razlog da se nazivaju četiri vetra zemaljska je to, što se zemljom naziva sva zemlja u duhovnom svetu, ali u duhovnom smislu, zemlja označava nebo i crkvu, o čemu treba pogledati prethodni broj.

418b. 3 Iz ovih činjenica se vidi šta je označeno sa četiri vetra u drugim odlomcima Reči; kao kod Jezekilja: *Tada mi reče Jehova Gospod: prorokuj duhu, prorokuj, sine čovječiji, i reci duhu: ovako veli Gospod Jehova: od četiri vjetra dođi, duše, i duni na ove pobijene da ožive. I prorokovah kako mi zapovijedi, i uđe u njih duh, i oživješe, i*

stadoše na noge, i bješe vojska vrlo velika (XXXVII, 9,10). Ovo kaže prorok suvim kostima, što označava decu Izrailjevu, kao što se vidi iz stiha 11-og, a u viđenju se opisuje popravak (reformacija) i ustanovljenje jedne nove crkve od onih koji pre toga nisu imali duhovnog života. Suve kosti označavaju one koji nemaju duhovnog života. Duhovni život, koji im Gospod daje iz crkve koja postoji u njima, opisuje se ovim rečima. Duhom kojemu on prorokuje, a od kojega oni ponovo postaju živi, označava se duhovni život u skladu s istinama Reči. *Od četiri vetra dođi, O duše,* označava od Gospodovog Božanskog u nebu, gde četiri vetra označavaju četiri strane u nebu, a četiri strane označavaju svo Božansko tamo (u nebu), kao što je gore rečeno. U smislu slova, duhom se tamo označava dah disanja, koji je vetar. Stoga se kaže, *Duni i oživi pobijene;* a dahom disanja označava se isto tako i duhovni život, kao što će se videti u onome što sledi. Oni, koji nemaju duhovnog života, opisani su kako pobijenima tako i suvim kostima. **4** Kod Zaharija: *Videla su se četvora kola koja izlažahu između dvije gore, a te gore bjehu od mjedi. A anđeo reče: to su četiri vjetra nebeska, koja izlaze ispred Gospoda sve zemlje (VI, 1,5).* Ovde se govori o crkvi o kojoj treba da se zna među onima koji još nisu ni u kakvoj svetlosti istine crkve, jer nisu imali Reč. Šta četiri kola i četiri konja označavaju, i ono što se na njih odnosi, i šta je označeno gorama od mjedi, može se videti gore (br. 355b,364b,405d), gde su objašnjene. Sa četiri vetra označava se svo proizlazeće Božansko, ili Božansko Dobro i Božanska Istina, od koje postoji crkva; stoga se kaže, *Četiri vjetra nebeska, koji izlaze ispred Gospoda sve zemlje.* Ovi se verovi nazivaju kolima i konjima, jer kola označavaju doktrinarne stvari dobra i istine, a konji razumevanje ovih, a i prvi i drugi proističu od Gospodovog Božanskog. **5** U Jevanđeljima se kaže da će Sin Čovečiji poslati svoje anđele s trubama, i oni će okupiti sve izabrane od četiri vetra, od jednoga kraja neba do drugoga (Mat. XXIV, 31; Marko XII, 27). **6** *Anđelima s velikim trubama,* označava se jevangelizacija o Gospodu; a okupljanjem izabranih od četiri vjetra, od jednoga kraja neba do drugoga, označava se podizanje jedne nove crkve. Izabrani su oni koji su u dobru ljubavi i vjere; četiri vjetra označavaju sva stanja dobra i istine; *od jednoga kraja do drugoga,* označava unutrašnje i spoljašnje stvari crkve. Ove su stvari jasnije objašnjene u *Tajnama*

Nebeskim (br. 4060). **6** Kod Danila: *I jarac posta vrlo velik; a kad osili, slomi se veliki rog, a mjesto njega narastoše znamenita četiri roga prema četiri vjetra nebeska* (VIII, 8). Šta je označeno jarcem i ovnom u tome poglavlju, može se videti gore (br. 316), naime, da se jarcem označava vera odvojena od ljubavi ka bližnjem, stoga oni koji zamišljaju da su spaseni zato što znaju dokrinarne stvari i istine Reči, a ne drže ništa do života u skladu s njima. Rogovi označavaju istine, a u obrnutom smislu, kao ovde, obmane; veliki rog označava vladajuću obmanu, da je samo znanje i verovanje spasenje. Da je veliki rog bio slomljen, i da su na njegovom mestu izrasla četiri znamenita roga prema četiri vetra nebeska, označava da se javljaju mnoge obmane povezane sa zlima iz toga jednoga izvora; veliki rog označava vladajuću obmanu da sama vera spasava, a to što je bio slomljen, označava podelu na mnoge obmane koje se tada javljaju. Na njegovome mestu, četiri, označava, njihovo povezivanje sa zlima; prema četiri vetra nebeska, označava u pogledu svake pojedinosti koje pripadaju obmani i zlu; jer četiri vetra nebeska označavaju dobro i istinu neba i crkve, i njihovo povezivanje, ali u obrnutom smislu, svako zlo i svaku obmanu, i njihovo povezivanje. Razlog zašto četiri vetra nebeska označavaju tako isto i zlo i obmanu je to što na četiri strane u duhovnom svetu ne borave samo oni koji su u dobru ljubavi, i u njihovim istinama, nego i oni koji su u zlima i njihovim obmanama, najviše u pećinama, jazbinama, i provalijama. O čemu pogledaj gore (br. 41).

7 U tome se smislu pominju vetrovi nebeski kod Jeremije: *I dovešću na Elam četiri vjetra s četiri kraja nebesa, i sve te vjetrove rasijaću, tako da neće niti naroda kuda neće otići prognanici Elamski* (XLIX, 36). Četiri vetra s četiri kraja nebesa, označavaju obmane povezane s njihovim zlima; a rasejati ih u sve vjetrove, označava u obmane od zla svake vrste. *Da neće biti naroda kuda neće otići prognanici Elamski*, označava da nema zla na koje se obmana ne može prilagoditi, gde narod označava zlo; jer samo znanje, bez života u skladu s ljubavi prema bližnjem rađa bezbroj obmana od zla. **8** Kod Danila: *U viđenju noćnom vidjeh, a to četiri vjetra nebeska udariše se na velikome moru. I četiri velike zvijeri izidoše iz mora, svaka drugačija* (VII, 2,3). Ovde četiri vetra označavaju obmane povezane s njihovim zlima; veliko more

označava pakao, gde im je izvor, a četiri zveri označavaju zla svake vrste; ali više će se reći o ovome u onome što sledi. Isto je označeno sa četiri vetra koja se pominju kod Danila (XI, 4) i kod Zaharije (II, 6,7). Da četiri vetra označavaju četiri strane, vidi se jasno kod Jezekilja (XLII, 16-19), gde se govori o merenju kuće u skladu sa četiri vetra, to jest, sa četiri strane. U jevrejskom se ista reč koristi za vetar kao i za dah. Više će se videti o vetrovima u sledećem članku.

419. *Da ne duše vjetar.* Da ovo označava, da ne bi dobri bili povređeni, i da bi zli bili odbačeni pre dana, vidi se iz značenja vetra, koji označava proizlazeće Božansko, koje je Božansko Dobro sjedinjeno s Božanskom Istinom; stoga, *da ne duše vjetar*, označava da bi duvao blago i umilno. Da taj vetar ne bi duvao na zemlju, označava, da ne bi dobri bili povređeni, i da bi zli bili odbačene pre toga dana, iz razloga što se razdvajanja dobrih od zlih, i odbacivanje zlih, u duhovnom svetu, izvodi kroz nekoliko stepeni modifikacije i jačine Božanskog koje proističe od Gospoda kao Sunca. Kada ovo utiče blago, tada se dobri razdvajaju od zlih; a kada snažno, zli se odbacuju. Razlog je to što, kada Božansko od Gospoda utiče blago, svuda je mir i spokojstvo, u kojem stanju svako je u svome dobru, jer je tada svako u svetlosti; jer se oni koji su u dobru duhovnog porekla razdvajaju od onih koji su samo u dobru prirodnog porekla; jer Gospod gleda tada na one koji su u duhovnom dobru, vodi ih, i tako ih razdvaja. Oni koji su u dobru duhovnog porekla, to su oni o kojima se kasnije kaže da imaju pečate na čelima, jer ti su duhovni, i anđeli neba; ali oni koji su u dobru samo prirodnog porekla, ti nisu dobri, jer nisu duhovni, jer dobro koje izgleda kao da imaju, je zlo, jer oni gledaju na sebe i na svet kao cilj. Oni čine dobro u spoljašnjem obliku radi svoje vlastite glave, počasti, i dobitka, a ne radi dobra bližnjega; stoga oni čine dobro da bi stekli poštovanje ljudi. Samo prirodni su oni koji nisu zapečaćeni, i koji se kasnije odbacuju. Ali kada Božansko od Gospoda utiče snažno, tada se rasipaju dobra koja imaju zli, jer ona u sebi nisu dobra, nego su zla, a zli ne mogu da podnesu uticaj Božanskog; stoga se njihovo spoljašnje zatvara, a kada je to slučaj, tada se njihovo unutrašnje otvara, u kojemu su samo zla i njihove obmane, i tako ulaze u žalost, strah, i muku, i zbog ovoga, bacaju se u paklove, gde

su slična zla i obmane. Kada se uticaj Božanskog pojača, a to je slučaj kada se zli uklanjaju, tada se niže u duhovnom svetu podiže snažan vetar, kao bura ili oluja; to je vetar koji se u Reči naziva istočnim vetrom, o kojemu ćemo govoriti ubrzo. Otuda se u Reči opisuje odbacivanje zlih jakim vetrovima, burama, i ulujama. Jehovinom vetrom opisuje se isto što i duhom Jehovinom, jer se označava duh Jehovin, koji se naziva dahom; stoga se u jevrejskom jeziku, kao i u mnogim drugim jezicima, duh i dah izražavaju istom reči. To je razlog da većina ljudi imaju ideju o duhu i o anđelu samo kao o vetru, kao što je dah disanja; stoga u učenome svetu preovladava mišljenje da su duhovi i anđeli kao vetar, koji ima sposobnost da misli. To je i razlog da se samo manjina može ubediti da su duhovi i anđeli ljudi, koji imaju telo, lice, i čulne organe, kao ljudi u ovom svetu. Razlog što vetar ili dah, kada se koristi u vezi sa čovekom, označavaju život istine, ili život u skladu s istinama ili zapovestima Gospodovim, je to što disanje, koje je delovanje pluća, korespondira životu dobra; jer postoje dva živiota, koja čine jedno u čoveku, život istine i život dobra. Život istine je život njegovog razuma, a život dobra je život njegove volje; jer istine stoluju u razumu, ali dobra stoluju u volji, jer ona sačinjavaju volju. Isto je označeno u Reči dušom i srcem, kada se zajedno pomenu.

Iz ovih s razmatranja vidi se da se vetrom i duhom Jehovinom označava Božanska Istina; a četiri vetra označavaju Božansku Istinu, i koji označava Božansku Istinu i duhovni život kod onih koji ga primaju, stoga se taj vetar naziva i dahom nozdrva Jehovinih, dahom usta njegovih, ili disanjem, kao što se vidi iz sledećih odlomaka. Kod Jezekilja: *I pogledah, i gle, po njima izidoše žile i meso, i ozgo se koža navuče; ali daha ne bješe u njima. Tada mi reče: prorokuj duhu, prorokuj, sine čovječiji, i reci duhu: ovako veli Gospod Jehova: od četiri vjetra dođi, duše, duni na ove pobijene da ožive.* Bilo je pokazano u prethodnom članku da suve kosti ovde označavaju one u kojima nema duhovnoga života, ili kod kojih nema života kroz Božansku Istinu. Udisanje toga od strane Jehove, ozančeno je sa, *Prorokuj duhu, i reci duhu, Dođi od četiri vjetra, O duše, i duni na ove pobijene da ožive.* Vidi se da se ovde duhom, koji se poziva, označava duh disanja, jer ima žile, meso, i kožu, ali ne još i disanje; stoga se kaže, *Reci duhu, duni*

(dahni) na ove. Stoga je jasno da se duhom ili vetrom označava duhovni život. Da se ne misli na obično disanje, jasno je iz toga što se kaže, da su one suve kosti kuća Izrailjeva, to jest, da je lišena duhovnog života; i iz toga što se kasnije kaže o njima, *Staviću duh svoj u vas, da bi oživjeli, i naseliću vas u vašoj zemlji* (Jezekilj XXXVII, 14); što označava da treba da se preporode kako bi se od njih stvarala crkva. Preporod se postiže preko života u skladu sa Božaskom Istinom, od koje se prima duhovi život; i da će biti nastanjeni u svojoj zemlji, znači postati crkva, gde zemlja Hananska označava crkvu.

4 Kod Mojsija: *Jehova udahnu u nozdre njegove dah života, i čovjek postade duša živa* (Postanje II, 7). I ovde se u smislu slova, misli na vetar disanja, jer se kaže, da mu udahnu u njegove nozdrve; ali da se označava duhovni život, koji je život inteligencije i mudrosti kroz Božansku Istinu, vidi se iz toga što se kaže da je On udahnuo dah života, i da je tako čovek postao duša živa. Dah života i duša živa označavaju duhovni život, jer bez ove duše čovek se naziva mrtvim, iako živi u pogledu tela i čula. **5** Stoga je jasno da se dušom, duhom, i vjetom, u Reči, označava duhovni život. Kod Jovana: *Isus reče učenicima, Mir vam; kao što je Otac poslao mene, tako i ja šaljem vas. I kada ovo reče, on dahnu na njih, i reče im, Primate Duha Svetoga* (XX, 21,22). Gospodovim dahom i rečima, *Primate Duha Svetoga*, označava se isto što i Jehovim udisanjem u Adamove nozdrve daha života, što znači duhovni život; jer Duh Sveti označava Božansku Istinu koja proističe od Gospoda, od koje potiče duhovni život. Da ovo treba da uče od Gospoda, označeno je ovim rečima: *Kao što Otac posla mene, tako i ja vas šaljem*, jer je Gospod, kad je bio u svetu, bio Božanska Istina sama, koju je naučavao od Božanskog Dobra koje je bilo u Njemu od začeca. Ovo je Božansko ovde i na drugim mstima koje se naziva Ocem; jer , kada je otišao s ovoga sveta, On je sedinio Božansku Istinu s Božanskim Dobrom, kako bi one bile jedno u Njemu, a pošto tada Božanska istina proističe od Njega, On stoga kaže, *kao što Otac posla mene, tako i ja vas šaljem*. Da vetar disanja označava duhovni život, i da je to od korespondencije, može se videti u *Tajnama Nebeskim* (br. 3888-3896). Svi koji su u duhovnom svetu poznaju se i po samome disanju. Oni koji imaju disanje neba,ti su među anđelima; ali oni koji nemaju to disanje, ne mogu da dišu ako dođu

u nebo, nego trpe bol kao da se guše. O ovome vidi *Nebeske Tajne*, br. 1119, 3389,3892,3893). To je u slozi s ovom korespondencijom, da se izraz inspiracija (nadahnuće) koristi, da se kaže da su proroci bli inspirisani, i da je Reč božanski nadahnuta.

Iz ovih se zapažanja vidi značenje Gospodovih reči: *Ako se nanovo ne rodi vodom i duhom, on ne može da uđe u carstvo Božije. Treba da se nanovo rodite. Vjetar (Duh) duše (diše) gdje hoće, i njegov glas čuješ, a ne znaš otkuda dolazi i kuda ide; takav je svaki čovjek rođen od duha* (III, 5,7,8). Biti nanovo rođen znači biti preporođen; i pošto se čovek preporuča životom po Božanskoj Istini, a sva Božanska Istina preko koje se preporuča, proističe od Gospoda, i utiče na čoveka bez njegovog znanja, stoga se kaže, *vjetar duše gdje hoće, i čuješ glas njegov, a ne znaš otkuda dolazi i kuda ide*. Tako se opisuje život čovekovog duha, koji stekne preporodom; vetar označava Božansku Istinu, preko koje se stiče taj život. Dok živi u svetu, čovek ništa ne zna o tome kako ovaj utiče (uliva se) od Gospoda, jer tada misli iz svog prirodnog čoveka, i samo malo opaža ono što utiče iz duhovnog čoveka u prirodnog, stoga je to ono što je označeno sa, *I njegov glas čuješ, a ne znaš otkuda glas dolazi i kuda ide*. Voda od koje se rađa, označava istinu iz Reči, i život u skladu s njom. Da voda označava istinu, može se videti gore (br. 71). U 7 Plaču: *Disanje nozdara naših, pomazanik Jehovin, za kojega govorismo: da ćemo živjeti pod sjenom njegovijem među narodima, uhvati se u jame njihove* (IV, 20). Ovde se pomazanikom Jehovinom označava Gospod kao Božanska istina, jer pomazanik Jehovin znači isto što i car. Da car u najvišem smislu označava Gospoda kao Božansku Istinu, može se videti gore (br. 31) i da se pomazanikom Jehovinom označava isto, vidi gore (br. 375). Otuda se kaže, *disanje nozdara naših, za kojega govorismo, da ćemo živjeti pod sjenom njegovijem*; jer disanje i vetar, u najvišem smislu, označavaju Božansku Istinu, kao što je gore rečeno. Da se Božanska istina gubi zbog obmana od zla, označeno je time što se uhvatila u jame njihove, gde jame označavaju obmane od zla. **8** U Plaču, ponovo: *Ti ču glas moj; ne zatiskuj uha svojega od uzdisanja mojega, od vike moje* (III, 56). *Zatiskivati uho od uzdisanja mojega, od vike moje*, označava, u pogledu bogoštovanja, priznavanja, i molitava, koji potiču od istina i dobara; jer svako bogoštovanje, priznavanje, i molitva mora

da budu od istina i od dobara, kako bi se čuli. Ako su samo od istina, tada se ne čuju, jer je život istine od dobra. Disanjem se tu govori o istinama, a vikom, o dobrima. (*p.p. čuti znači uslišiti*). Da se vikom govori o dobrima, videće se 9 na drugim mestima, Ponovo, kod Mojsija, *Sve što imaše dušu živu u nosu, sve što bijaše na suhu, pomrije* (Postanje VII, 22).

Svako može da vidi da u smislu slova ove reči znače da će na zemlji sve biti razoreno potopom, i svi ljudi, osim Noja i njegovih sinova; ali što one označavaju u duhovnom smislu, može se videti u *Tajnama Nebeskim* (br. 805,806), gde je pokazano da se sa sve što ima dušu živu u nozdarima, označava duhovni život, kakv su imali ljudi Pradrevne Crkve; je potop označava kraj te crkve i poslednji sud, koji se izvršio u vreme kada je sve u crkvi bilo nestalo. Tako kod Davida: *Uši imaju, a ne čuju, niti ima disanja u ustima njihovijem* (CXXXV, 17). Niti disanja (daha) u ustima njihovijem, označava da nema istine u njihovoj misli, jer usta označavaju misao. Ponovo, kod Jeremije: *I košuta u polju ostavlja mlade svoje, jer nema trave. I divlji magarci stojeći na visovima vuku se u vjetar kao zmajevi, oči im iščilješe, jer nema trave* (XIV, 5,6). *Dušu (dišu) vjetar kao zmajevi*, označava, da im se ne daje istina; *jer nema trave*, označava da nema istine u crkvi. Pošto se zli odbacaju zbog influksa Božanske Istine i Dobra, koji proističu od Gospoda kao Sunca, kao što je gore rečeno, stoga se odbacivanjem onih koji su u obmanama od zla opisuje dahom nozdrva Jehovinih; kao kod Isaije: *Jer je već pripravljen Tofet, i samom caru pripravljen je, načinio je dubok i širok; mjesta, ognja i drva ima mnogo; dah Jehovin kao potok sumporni upaliće ga* (XXX, 33). Kod Davida: *I pokazaše se izvori vodeni, i otkriše se temelji vasionoj od prijete tvoje, O Jehova, od disanja nozdara tvojih* (Psalam XVIII,15). Kod Mojsija: *Od daha nozdara tvojih sabra se voda; ti dunu vjetrom svojim, i more ih pokri* (Izlazak XV, 8,10). I kod Jova: *Od disanja Božijega ginu, i od daha nozdara njegovih nestaju* (IV, 9). Dahom, i disanjem nozdara Jehovinih označava se Božansko proizlazeće, kojim se razgone zli i odbacuju, kad duva snažno. Ali o ovome će influksu da se govori u onome što sledi, gde se bude govorilo o burama, olujama, i istočnome vetru.

11 Da vetar zemaljski označava proizlazeće Božansko, dolazi od korespondencije s vetrovima u duhovnome svetu. Jer ima vetrova i u duhovnome svetu, koji se javljaju zbog pravca influksa od Božanskog, i oni se šire po nižim delovima zemlje tamo. U nebesima se opažaju samo blagi vetrovi; ali se često opažaju kod onih koji obitavaju ispod na zemljama, jer se povećavaju kako se spuštaju. Njihovi su pravci od strana u koje Božansko utiče, posebno od severa; a pošto tamo vetrovi imaju duhovno poreklo, oni označavaju duhovne stvari, u glavnom Božnsku Istinu, od koje postoje. Tako, kod Davida: *Vodom si pokrio dvorove svoje, oblake načinio si da su ti kola, ideš na krilima vjetrenijem. Činiš vjetrove da su ti anđeli, plamen ognjeni da su ti sluge* (Psalam XIV, 3,4). Vodom, oblacima, i krilima vetrenijem, označena je Božanska istina u poslenjim stvarima, što je istina smisla slova u Pismu; Pošto je ovo u poslednjim, kaže se, *da je vodom pokrio dvorove svoje; oblake da je načinio svojim kolima; i da ide na krilima vjetrenijem*; voda označava istinu u poslednjim, a slično značenje imaju i oblaci i krila vetrena; kola označavaju istinu doktrine. *Čini vjetrove da su mu anđeli, plamen ognjeni da su mu sluge*, označava da ih je učinio prijemnicima Božanske Istine i Božanskog Dobra. Anđelima se označavaju oni koji su u Gospodovom duhovnom carstvu, a pošto su prijemnici Božanske Istine, kaže se, da ih je učinio vetrovima. Slugama se označavaju oni koji su u Gospodovom nebeskom carstvu, a pošto su prijemnici Božanskog Dobra, kaže se, da ih je učinio plamenom ognjenim, gde oganj označava dobro ljubavi i njegovu istinu. Da su oni koji su u Gospodovom duhovnom carstvu prijemnici Božanske Istine, a oni u nebeskom carstvu prijemnici Božanskog Dobra, može se videti u *Nebu i Paklu* (br. 20-28). Da se anđeli nazivaju anđelima zbog primanja Božanske Istine, može se videti gore (br. 130:2, 412:7), i da se sluge nazivaju slugama zbog primanja Božanskog Dobra, može se videti isto tako gore (br. 155), i da oganj označava dobro ljubavi (br. 68).

12 Ponovo, kod Davida: *Jehova savi nebesa i siđe. Sjede na heruvima i podiže se. Mrak bješe pod nogama njegovijem, i poletje na krilima vjetrenijem* (Psalam XVIII, 9,10). Jehova savi nebesa i siđe, označava pohođenje, koje prethodi poslednjem sudu; mrakom pod nogama Njegovijem, označavaju se obmane od zla u nižim predelima; Njegovim

sedanjem na heruvimu, i time što je nošen na krilima vetrenim, označava se Sveprisustvo sa Božanskim, a krila vetrena označavaju Božansku Istinu u poslenjim stvarima, kao gore. **13** Ponovo, kod Jeremije: *On je načinio zemlju silom svojom, utvrdio vaseljenu mudrošću svojom, i razumom svojim razastro nebesa. On kad pusti glas svoj, buče vode na nebesima, podiže paru s krajeva zemaljskih, pušta munje s daždem, i izvodi vjetar iz staja njegovijeh* (X, 12,13; LI, 15,16). Ponovo, kod Davida: *Izvodi oblake od kraja zemlje, munje čini usred dažda, izvodi vjetar iz staja njegovijeh* (Psalam CXXXV,7). U duhovnom smislu, ove stvari opisuju čovekov popravak (reformaciju), i ustanovljenje crkve. Zbog ove obnove i ustanovljenja crkve Gospod se naziva Onim koji je načinio zemlju, a na drugome mestu, Tvorcem i Stvoriteljem; zemlja označava crkvu. Božansko Dobro pomoću kojega se uzvdi obnova, označeno je Njegovim utvrđivanjem vasionne Svojom mudrošću; svet označava crkvu, i odnosi se na dobro. Božanska Istina pomoću koje se ovo izvodi, oznančena je glasom koji buči, kao mnoštvo voda na nebesima. Glas koji buči, označava influks Božanske Istine; mnoštvo voda na nebesima, označavaju primanje, gde vode označavaju istine. Poslednje istine, koje su znanja iz smisla slova Reči, označavaju se parom s krajeva zemaljskih; duhovne stvari iz toga označene su munjama usred dažda, gde se munje odnose na nebesku svetlost, a dažd na influks; obnova iz toga pomoću Božanske Istine od Gospoda, označena je sa, *On izvodi vjetar iz staja njegovijeh*. Sve se ove stvari ovako razumeju u nebesima.

- 14 Ponovo, kod Davida: *Baca grad (tuču) kao zalogaje, pred mrazom njegovijem ko će ostati? Pošlje vjetar(riječ) svoj i sve se raskravi; dune dahom svojim, i poteku vode. On je javio riječ svoju Jakovu, i sudove svoje Izrailju* (Psalam CXLVII, 12-19). Ovim se rečima opisuje obnova, ali u odnosu na prirodnog čoveka; doslovna značenja i znanja koja čovek ima pre obnove, opisuju se sa, *Baca grad kao zalogaje, pred mrazom njegovijem ko će ostati?* Jer pre obnove, čovek je sasvim hladan (kao mraz), i ta se hladnoća jasno oseća kada se uliva (utiče) Božansko iz neba; i kad se ta hladnoća ukloni kada se primi Božansko Dobro i Božanska Istina, tada dalazi do obnove, pa se stoga kaže, *Pošlje vjetar svoj i sve se raskravi; dune dahom svojim, i poteku vode*. Reč označava

Božansko Dobro sjedinjeno s Božanskom Istinom; vetrom se označava Božanska Istina, a vodama koje teku, primanje istine; i pošto je ovo značenje gornjih reči, stoga se dodaje, *javio je riječ svoju Jakovu i sudove svoje Izrailju*. Jakov i Izrailj označavaju crkvu, prvo, crkvu koja je u dobru, a drugo, crkvu koja je u istinama. Uredbe i sudovi označavaju **15** spoljašnje i unutrašnje istine od dobra. Tako ponovo: *Hvalite Gospoda na zemlji, velike ribe i bezdani; oganj i grad (tuča), snijeg i magla, vjetar silni, koji izvršuje Riječ njegovu* (Psalam CXC VIII, 7,8). Jasno je da oganj i grad, sneg i para, i vetar označavaju druge stvari; jer čemu bi služila Božanska Reč govoreći da ovi treba da hvale Jehovu? Nego se ognjem i gradom, snegom i parom, označavaju uživanja ljubavi prirodnog čoveka, i njegovo znanje doslovnih istina; jer ove, pre nego se čovek obnovi i postane duhovan, su oganj, i grad, i sneg i para; a sfera njihovog života, kada se izliva iz njih, čini da se slične stvari pokazuju u duhovnom svetu. Bogoštovati Gospoda iz ovih stvari, označava se njihovim hvaljenjem Jehove, jer hvaliti znači bogoštovati. Silnim se vetrom označava Božanska Istina u pogledu njenog primanja; stoga se kaže, da vetar silni izvršuje Reč njegovu. Izvršavati Reč njegovu označava primati u život istine koje pripadaju doktrini.

- 16 Pošto sve u Reči ima i obrnuti smisao, stoga vetar u tome smislu označava obmanu, kao u sledećim odlomcima. Kod Isaije: *Gle, svi su taština, ništa su djela njihova; liveni su likovi njihovi vjetar i ništavilo* (XLI, 29). Vetar i ništavilo označavaju obmane zla, i zla od obmane; vetar označava obmane od zla, a ništavilo, zla od obmane; jer gde je ništavilo i praznina, ili drugim rečima, gde nema ni dobra ni istine, tamo su zlo i obmana. Da se obmane tu označavaju vetrom, jasno je, jer se kaže, *Svi su taština, ništa su djela njihova;* a i zbog toga što se kaže, *likovi njihovi rezani vjetar su i ništavilo;* jer rezani likovi označavaju stvari koje čovek stvara iz svoje vlastite inteligencije, koje su sve zla i obmane. Kod Jeremije: *proroci postadoše kao vjetar, i nema Riječi u njima* (stih 13). Proroci označavaju one koji naučavaju istine, a u apstraktnom smislu, istine doktrine. Ali u ovome **17** slučaju, obmane doktrine, što je označeno vetrom; stoga se i kaže, *Nema Riječi u njima,* gde Reč označava Božansku Istinu. Ponovo: *Zato ću ih razmetnuti kao što vjetar razmeće pljevu u pustinji* (XIII, 24). Vetar u pustinji označava

gde nema istine, stoga gde je samo obmana; jer pustinja u Reči označava gde nema dobra, jer nema istine. Ponovo kod istoga proroka: *Sve će pastire tvoje odnijeti vjetar, i koji te ljube, otići će u ropstvo* (XXII, 22) Pastiri u Reči označavaju one koji uče dobru života i vode ka njemu, a što se postiže istinama, ali u ovome slučaju, pastirima se označavaju oni koji ne uče dobru života, a još manje vode ka njemu, jer su u obmanama; ovo je označeno sa, *Sve će pastire tvoje odnijeti vjetar*, gde vetar označava obmanu koje se oni drže i koju ljube. Oni koji je ljube i koji idu u ropstvo, označavaju uživanja ljubavi prema sebi i svetu, stoga i uživanja u zlu; oni koji ljube, označavaju ta uživanja, a ropstvo označava zadržavanje u paklovima.

- 18 Kod Osije: *Jefrem se hrani vjetrom, i ide za ustokom (istočnim vjetrom); svaki dan množi laž i pogibao i hvataju vjeru s Asircem, i nose ulje u Egipat* (XII, 2). Jefrem označava intelektualno crkve; Asirac, mudrovanje (rezonovanje), Egipat, Doslovne istine; stoga se sa, *Jefrem se hrani vjetrom, i ide za ustokom*, označava da se oni u crkvi koji su inteligentni, drže obmana zbog kojih se istine sasvim izgone, jer vetar označava ono što je lažno, a istočni vetar obmanu koja isušuje i rasipa istine. Zboga ovoga značenja vetra i ustoka (istočnog vetra), kaže se, *svaki dan množi laž i pogibao*, gde laž označava obmanu, a pustoš označava rasipanje istine. Time što hvataju veru s Asircem, i što nose ulje u Egipat, označava se da oni mudrovanjem iz doslovnih istina, izokreću istine i dobra crkve. Hvatati veru s Asircem, označava mudrovati iz obmana i razarati istine, a nositi ulje u Egipat, označava razarati dobra crkve pomoću doslovnih istina. Jer onaj koji je u načelima obmane, primenjuje na njih doslovne istine koje je primio iz detinjstva, jer njegov razum vidi samo to, jer se razum oblikuje bilo iz istina ili iz obmana; ako iz istina, tada čovek vidi istine, a ako iz obmana, tada vidi obmane, i ove vidi u prirodnom čoveku, u čijoj se memoriji pohranjuju doslovne istine, iz kojih on odabira one koji idu u prilog njegovim idejama, a one koje ne idu u njihov prilog, te on ili izokreće ili odbacuje. Ponovo, kod **19** istoga proroka: *Jefrem se udružio s lažnijem bogovima (s idolima); ostavi ga. Piće se njihovo prevrnu, jednako se kurvaju. Branici su njihovi sramota. Vjetar će ih stegnuti krilima svojim, i oni će se posramiti od žrtava svojih* (Osija IV, 17-19). Jefrem označava crkvu u

pogledu razumevanja istine; ali u ovom slučaju, razumevanje onoga što nije istinito nego lažno, gde su obmane crkve označene idolima; stoga je jasno značenje, *Jefrem se udružio s idolima*. Vetar u njihovim krilima označava umovanje iz zabluda, od kojih nastaju obmane. Ostatak je obješnjen gore (br. 283:16, i 376:38). Isto je označeno kod Zaharije vetrom u krilima (V, 9). Tako kod Jeremije: *I kamile će njihove biti plijen, mnoštvo stoke njihove grabež, i rasijaću ih u sve vjetrove, one što se s kraja strigu*. Sa rasijaću ih u sve vetrove, označava svaku vrstu obmane i zla, pošto se istine i dobra razaspu. Ostatak proroštva objašnjen je gore (br. 417:7).

Ponovo, kod Jezekilja: *A treći dio raspršićeš u vjetar, i ja ću povući mač za njima* (V, 2,12). Ovo se kaže o kosi na glavi i o bradi za koju je proroku naređeno da ih obriju britvom; a kosa označava poslednje u istini crkve, jer celo nebo i cela crkva su pred Gospodom kao jedan čovek, pa stoga sve stvari neba i crkve korespondiraju svim stvarima kod čoveka, kako one koje su izvana tako i one koje su unutar njega. Vidi *Nebo i Pakao* (br. 87-102). Kosa na glavi i kosa na bradi, pošto su poslednje kod čoveka, korespondiraju poslednjim stvarima istine i dobra. Poslednje stvari istine i dobra takve su kao što su poslednje stvari istine u smislu slova Reči. Da su ove poslednje bile izokrenute, falsifikovane, i izneverene od Jevreja, označeno je onim što je rečeno ovde o kosi na glavi i bradi prorokovoj. Rasipanje trećeg dela kose u svaki vetar, označava raspršavanje sve istine; a kada je to slučaj, dolaze same obmane, pa se stoga kaže, *Povući ću mač za njima*, gde mač označava razaranje istine pomoću obmane. Vidi gore (br. 131). Bez znanja ovoga značenja kose, ko bi razumeo šta je sadržano u zapovesti datoj proroku da obrije kosu na svojoj glavi i svojoj bradi, da spali treći deo vatrom **21** usred grada, da uzme treći deo i da ga iskida mačem, i razbaca u svaki vetar, i da povuče mač za njima? Da je falsifikovanje istine od Jevreja označeno ovim stvarima, vrlo je jasno iz onoga što sledi u istome poglavlju, gde se, među ostalim, kaže, *Jehova reče, ovo je Jerusalim koji postavih usred naroda, i optočih ga zemljama. Ali promijeni zakone moje na bezakonje većma nego narodi, i uredbe moje većma nego zemlje što su oko njega, jer odbaciše moje zakone, i ne hodiše po mojim uredbama* (Jezekilj V, 5,6). Kod istoga: *rasijaću ih u sve vjetrove, i*

povući mač za njima (Jezekilj XII, 14). Ove reči imaju slično značenje. Kod Mateje: *I udari dažd, i dođoše vode, i dunuše vetrovi, i napadoše na kuću onu, i ne pade; jer bješe utvrđena na kamenu* (VII, 25). Ovde se daždem koji udari, označavaju iskušenja, kao i upadi obmana; pošto su duhovna iskušenja samo ulaženje u um obmana i zala, jer ovde vetrovi označavaju obmane. Ostatak je objašnjen gore br. 411).

Kao što je pre rečeno, u duhovnom svetu baš kao i u prirodnom, postoje snažni vetrovi i oluje; samo što su uluje u duhovnom svetu od influksa Božžanskog u niže predele gde obitavaju oni koji su u zlima i u obmanama. Taj influks se spušta iz nebesa prema zemljama, koje su niže; i tada oblaci postaju gušći i izgledaju kao oblaci koji su kod zlih gušći i neprozirni, u skladu s tim kakvo je njihovo zlo. Ovi su oblaci izgledi obmane od zla, i podižu se iz sfera njihovog života, jer svaki anđeo i svaki duh opkoljeni su sferom svog života. Kada se uliva u te guste i neprozirne oblake, podiže se oluja koja je kao ona koju vide ljudi na zemlji. Bilo je dopušteno da ponekad iskusim takve uluje, kao i istočni vetar, kojim se zli razgone i bacaju u paklove, a to je u isto vreme kada se izvršava Poslednji Sud. Iz ovih se opažanja vidi šta je označeno ulujama, burama, i snažnim vetrovima u sledećim odlomcima. Kod Isaije: *razagnaćeš ih, i vjetar će ih odnijeti, i vrtlog raspršiti* (XLI, 16). A kod Jeremije: *Evo, vihor Jehovin, gnjev, izići će vihor, koji ne prestaje, pašće na glavu bezbožnicima* (XXIII, 19). Kod Davida: *Pohitao bih da pobjegnem od vihora i od bure* (Psalam LV, 8). Ponovo: *O Bože moj, goni ih olujom, i zaplaši ih vihorom* (Psalam LXXXIII, 13,15). I kod Jezekilja: *Ovo veli Jehova: razvaliću olujom u gnjevu svom, i silan će dažd doći u gnjevu mom, i kamenje velikoga grada (tuče) u jarosti mojoj da potre* (XIII, 13); i kod Jeremije: *Zlo će ići od naroda do naroda, i velika oluja podići će se sa svih strana zemlje* (XXV, 32). Ponovo kod Isaije: *Pohodiće te Jehova svemoćni ulujom i vihorom, i ognjem koji proždire* (XXIX, 6). I kod Amosa: *nego ću zapaliti oganj u zidovima Ravi, te će proždrijeti dvorove s vikom u dan boja, i s burom u dan vihora* (I, 14). I kod Zaharije: *Gospod Jehova duvaće u trubu, i duvaće će s vihorom, i ići s olujama južnim* (IX, 14). Kod Nauma: *Put je Jehovin u vihoru i u buri* (I, 3). Kod Davida: *Pustiće na bezbožnike dažd od živoga uglevlja, ognja i sumpora; i ognjeni vjetar biće im dio od čaše*

(Psalam XI, 6). Ponovo: *ide Bog naš i ne ćuti, pred njim je oganj koji proždire, oko njega je bura velika* (Psalam L, 3). I kod Osije: *Siju vjetar a žanju oluju* (viii.7). U ovim odlomcima bura i oluja označavaju rasipanje obmana i zala, jer se oni koji su u obmanama od zla bacaju u pakao snažnim vetrom.

Kod Davida: *Koji plove po morima na korabljima, i rade na velikim vodama, oni su vidjeli djela Gospodova. I diže se silan vjetar, i ustaju vali. On obraća vjetar u tišinu, i vali njegovi umuknu* (Psalam CVIII, 23, 26, 29). Ove se stvari odnose na iskušenja i izbavljenje iz njih; silan vetar i valovi koji se dižu na moru, označavaju iskušenja, jer su uzrok iskušenja obmane koje se ulivaju u misli, iz čega nastaju muke savesti i tuga uma i duše, a ovo je označeno sa, *I diže se silan vjetar, i ustaju vali*. Izbavljenje od njih označeno je sa, *On obraća vjetar u tišinu, i vali njegovi umuknu*. Isto je označeno ovim rečima kod Marka: *I postade velika oluja; i valovi tako zalijevahu u lađu da se već napuni. A on na krmu spavaše na uzglavlju; i probudiše ga, i rekoše mu: učitelju, zar ti ne mariš što ginemo? I ustavši zaprijeti vjetru, i reče mu: ćuti, prestani. I utoli vjetar, i postade velika tišina* (IV, 37-39). I kod Luke: *A kad iđahu, on zaspao, i podiže se uluja na jezeru, i topljaše se, i bijahu u velikoj nevolji. I pristupivši, probudiše ga govoreći: Učitelju, učitelju, izgibosmo! A on ustade, i zaprijeti vjetru i valovima. I prestadoše, i posta tišina* (VIII, 23,24). Ovo, kao i mnoga druga čuda Gospodova, sadrži tajne neba, i unutrašnje stvari crkve. Božanska se čuda razlikuju od onih koja to nisu, po tome što Božanska čuda sadrže i Božanske stvari, jer je Božansko u njima. A pored toga, postoji duhovni smisao u opisu Božanskih čuda u Reči, i u svakoj njenoj pojedinosti. A gornje se čudo odnosi na duhovna iskušenja. Velika oluja koja je uzrokovla valove da udaraju u lađu, tako da se napunila, označava ta iskušenja; a izbavljenje iz ovih označeno je sa, Isus se probudio kad su bili u velikom strahu, prekorio vjetar, i rekao moru: *Mir, utišaj se*; i tako što je vetar prestao, i što je nastala tišina. Svaka reč sadrži duhovni smisao. Ovde ne ćemo objašnjavati u pojedinostima, nego ćemo samo reći da vihor i oluja označavaju iskušenja koja su izbijanje obmana, ili poplava uma obmanama. Ovo se vidi i iz toga to su vetar i oluja bili prekoreni, kao i iz

25 Gospodovih reči moru, *Mir, utišaj se*, što je rečeno onima koji

navode na iskušenja. Osim toga, vetrovi se u duhovnom svetu podižu s raznih strana, neki s juga, neki sa severa, a neki s istoka. Oni koji dolaze s juga, rasipaju istine kod onih koji su u obmanama, a oni koji dolaze s istoka, rasipaju dobra kod onih koji su u zlima. Razlog da vetar ove rasipa je to što vetrovi nastaju delovanjem jakog i silnog influksa Božanskog preko neba u nižim predelima sveta duhova, dokle influks doseže, i on ih ispunjava istinama i dobrima, to jest, ispunjava Božanskim umove i duše onih koji su u istinama i dobrima. Stoga oni čije je unutrašnje ispunjeno samim obmanama i zlima, a istine pomešane s obmanama i zlima u spoljašnjem, takvi ne mogu da podnesu takav influks od Božanskog, pa stoga ostaju u svojim obmanama i zlima koje stvarno vole, a odbacuju istine i dobra koja vole samo sebe radi i izgleda radi.

26 Dejstvovanje vetra koji dolazi s istoka, nazvanog ustokom (istočnim vetrom), vidi se iz onoga što je rečeno, jer on razgoni sva dobra i istine od kojih zli ljudi prave spoljašnju sliku pred svetom, i govore o njima radi izgleda. Stoga, posušiti pripisuje se tome vetru i označava stanje u kojem nema dobra, a usahnuti označava stanje u kome nema istine. To se vidi iz odlomaka Reči, gde se pominje ovaj vetar, Tako, kod Jezekilja: *Eto, posađena je loza, neće li se sasvim posušiti čim je uhvati ustoka?* (XVII, 10). Ponovo, kod istoga: *Ali loza bi iščupana u gnjevu i na zemlju bačena, i ustoka osuši rod njezin, i polomiše se jaki prutovi njezini, i oganj ih proždrije* (XIX, 12). I kod Osije: *Jefrem će biti rođan među braćom svojom; ali doći će istočni vjetar, koji ide od pustinje, i usahnuće mu izvor, i studenac će mu zasušiti* (XIII, 15). I kod Jone: *i bi, kad sunce ustade, da Bog donese istočni vjetar koji isušuje* (IV, 8). **27** Da istočni vetar tako isto ruši sve gde su zli, njihove zemlje, njihova obitovaništa, i njihove zaklade (blago), može se videti u malom delu *Poslednji Sud* (br. 61:1). Razlog da se rušenje dešava u tim zemljama, obitovaništima i zakladama, u duhovnom svetu, je zbog korespondencije, pa stoga, kada ove stvari nestanu, tada i stvari, koje korespondiraju, isto tako nestaju; stoga, kada se razori zemlja gde žive oni koji su zli u tome svetu, a pokazuje se lice jedne nove zemlje za dobre. Zato što istočni vetar u duhovnom svetu ima tu moć, stoga je zbog korespondencije istočni vetar razdelio Sufsko More (Crveno More) (Izlazak XIV, 21); što je donelo

skakavce (X, 13); naziva se silnim vetrom (Isaija XVII, 8); koji razbija lađe Tarsiske (Psalam XLVIII, 7); vetar istočni razbi te usred mora (Jezek. XXVII, 26); razgoni neprijatelje (Jer. XVIII, 17).

420. *Ni na zemlju, ni na more, ni na ikakvo drvo.* – Da ovo označava svuda u duhovnome svetu, čak i u krajnjim delovima, kod onih koji su u nekom opažanju, vidi se iz značenja *zemlje*, koja označava celi duhovni svet, pa stoga anđele i duhove tamo; jer zemlja u svom opštem i očitom smislu, ima ovo značenje, jer u duhovnom svetu, baš kao i u prirodnom, ima gora, humova, ravnica, dolina, i mora; o čemu vidi gore (br. 304:3, 342; 3,413;4), i iz značenja *mora*, koje označava poslednje stvari zemlje u duhovnom svetu, jer su tamo poslednje granice mora, o čemu vidi gore (br. 342), i iz značenja drveta, koje označava opažanje i znanje, o čemu ćemo govoriti ubrzo. Zato što zemlja, more, i drvo, označavaju takve stvari, stoga svetri ove stvari, obuhvaćene jednim značenjem, označavaju sve u duhovnom svetu, sve do krajnjih granica, kod onih koji su u nekom opažanju. Drvo, uglavnom, označava opažanje i poznavanje, jer vrt označava inteligenciju, a sva je inteligencija proporcijalna poznavanjima i opažanjima ovih, pa stoga svaka posebna vrsta drveta označava nešto što pripada znanju i inteligenciji. Pošto drvo uglavnom označava opažanje i poznavanje, ono stoga označava i unutrašnje stvari čovekovog uma, a i celog čoveka, jer je čovek onakav kakve su unutrašnje stvari njegovog uma, a ove su u skladu s njegovim opažanjem iz poznavanja. Da drvo označava unutrašnje stvari čovekovog uma, a tako isto označava i čoveka samog, može se videti gore (br. 109,110). Da drvo označava opažanje i poznavanje, vidi *Tajne Nebeske* (br. 103, 2163, 2682, 2722, 2972,7692). Da su drevni ljudi bogoštovali u šumarcima ispod drveća, u skladu s njihovim značenjima (br. 2722, 4552); da je ovo bilo dopušteno Jevrejskoj naciji, i razlozi (br. 2722); da rajevi i vrtovi označavaju inteligenciju (br. 100,108,3220); i u Nebu i Paklu (br. 176, i gore (br. 110).

421. *2. I vidjeh drugoga anđela gdje se penje od istoka sunčanoga, koji imaše pečat Boga živoga; i povika glasom velikijem na četiri anđela kojima bješe dano da kvare zemlju i more, govoreći: 3. Ne kvarite ni*

zemlje, ni mora, ni drveta, dokle zapečatim sluge Boga našega na čelima njihovijem.

2. I vidjeh drugoga anđela gdje se penje od istoka sunčanoga, označava Božansku Ljubav koja proističe od Gospoda; koji imaše pečat Boga živoga, označava Božansku Volju; i povika glasom velikijem, označava Božansku zapovest; na četiri anđela kojima bješe dato da kvare zemlju i more, označava da influks nije smeo da bude odviše snažan; govoreći:

3. Ne kvarite ni zemlje, ni mora, ni drveta, da dobri ne bi nestali zajedno sa zlima; dokle zapečatim sluge Boga našega na čelima njihovijem, označava da treba da se prvo odvoje oni koji su u u istinama od dobra.

422. *I vidjeh drugoga anđela gdje se penje od istoka sunčanoga.* Da ovo označava Božansku Ljubav koja proističe od Gospoda, jasno je iz značenja anđela, koji označava nešto Božansko koje proističe od Gospoda. Jer anđelom se u Reči, u približnom smislu, označava celo anđeosko društvo, a u opštem smislu, svako ko prima Božansku Istinu u doktrini i u životu; ali u najvišem smislu, anđelom se označava nešto Božansko što proističe od Gospoda, a posebno Božanska istina. O ovim značenjima anđela, vidi gore (br. 90,130,200,302,307). Stoga se ovde *anđelom koji se penje od istoka sunčanoga,* označava Božansko koje proističe od Gospoda iz Gospoda. Izlazak sunca, ili istok, označava Božansku Ljubav Gospodovu, a uzdizanje označava proizlaziti, i nastaviti; stoga anđeo gde se penje od istoka sunčanoga, označava Božansku Ljubav koja proizlazi od Gospoda. Stvari koje slede, i one potiču od Božanske Ljubavi, kako dobri ne bi bili povređeni. Izlazak sunca označava Gospodovu Božansku Ljubav, jer je Gospod u anđeoskom nebu Sunce, i Gospod izgleda kao Sunce zbog Svoje Božanske Ljubavi. Gdje se Gospod pokazuje kao Sunce, tu je istok u nebu, a pošto je On uvek tamo, On neprekidno izlazi.

2 I u duhovnom svetu postoje četiri strane, istočna, zapadna, južna, i severna. Njihov se položaj određuje prema njihovom odnosu prema Suncu, koje je Gospod; gde je Sunce, tamo je istok, nasuprot je zapad, na desno je jug, a na levo sever. Na istočnoj strani obitavaju oni anđeli koji su u ljubavi ka Gospodu, jer su pod neposrednim okriljem Gospodovim, jer Gospod utiče u njih neposredno i iznutra od Božanske Ljubavi, pa

stoga Sunčevo ustajanje, i istok, u Reči, označavaju Gospodovu Božansku Ljubav. Da se Gospod u anđeoskim nebu pokazuje kao Sunce, i da je to Božanska Ljubav, može se videti u *Nebu i Paklu* (br. 116-125); da sunce u Reči stoga označava Božansku Ljubav, može se videti gore (br. 401). Da sve strane u duhovnom svetu određuju svoj položaj u odnosu na istok, gdje je Gospod kao Sunce, vidi *Nebo i Pakao* (br. 141); pa stoga da su u dobru ljubavi ka **3** Gospodu oni koji obitavaju na istočnoj strani (br. 148,149). Istočna, zapadna, južna, i severna strana, često se pominju u Reči, pa oni koji nisu upoznati s duhovnom smislom Reči, veruju da one označavaju strane našeg sunčanog sistema, pa ne slute da se one odnose na tajne neba i crkve. Strane koje se pominju u Reči, znače strane duhovnog sveta, koje se sasvim razlikuju od strana u našem svetu; jer svi anđeli i duhovi obitavaju na stranama koje se određuju u skladu s njihovim dobrom i istinom; oni koji su u dobru ljubavi ka Gospodu, obitavaju na istoku i na zapadu, a oni koji su u istinama, obitavaju na severu i jugu.

Razlog da obitavaju na ovakav način je to što je Gospod, i da od Njega, kao Sunca, potiče sva toplina i svetlost, ili dobro i istina. Tamo toplina, koja je duhovna toplina, ili dobro ljubavi, utiče neposredno od istoka na zapad, i smanjuje se u skladu s onim kako je primaju anđeli, pa stoga u skladu s razdaljinama, jer su u duhovnom svetu sve razdaljine od Gospoda u skladu s primanjem dobra i istine od Njega. I to je razlog da oni obitavaju na istoku koji su u dobru ljubavi u unutrašnjem pa stoga i jasnom stepenu, a na zapadu oni su u spoljašnjem i tamnijem stepenu toga dobra. Ali svetlost, koja je duhovna, ili Božanska Istina, i ona utiče od istoka na zapad, i utiče na obema stranama, ali s tom razlikom, što je Božanska Istina koja utiče od istoka na zapad, usvojoj suštini, dobro ljubavi, dok je ona koja utiče sa strana, u svojoj suštini, istina od toga dobra. Stoga su oni koji obitavaju na jugu i na severu, čija su staništa sa strana, u svetosti istine, gde su oni na jugu u jasnoj, a oni na severu u tamnijoj svetlosti istine. Svjetost istine je inteligencija i mudrost. Ali o ovim stranama više se može videti u *Nebu i Paklu* (br. 141-153). Ove strane u Reči, gde se pominju staništa, označavaju i Božanske stvari koje postoje na tim stranama; jer istok označava dobro ljubavi u jasnom

svetlu; zapad, dobro ljubavi u zatamnjenju; jug, istinu od dobra u jasnom svetlu, a sever, istinu od toga dobra u zatamnjenju.

Osim toga, postoje strane u duhovnom svetu koje se razlikuju od ovih, koje su udaljene od ovih za trideset stepeni, i one su zakriljene Gospodom kao mesecom; jer se Gospod pokazuje kao Sunce onima koji su u dobru ljubavi ka Njemu a kao mesec onima koji su u ljubavi prema bližnjem, i u veri iz nje. O ovome izgledu, vidi isto tako *Nebo i Pakao* (br. 111,119,122). Na istočnoj i zapadnoj strane obitavaju oni koji su u dobru ljubavi prema bližnjem; a na južnoj i sjevernoj strani oni koji su u istinama od toga dobra, nazvanim istinama vere. Ove se strane ponekad pominju u Reči, kada se govori o ovim istinama i dobrima.

5 Iz ovoga se vidi da onaj koji ništa ne zna o stranama u nebu, o kojima smo govorili, ne može ništa da zna o duhovnim stvarima Reči tamo gde se pominju, kao u sledećem odlomku. Tako, kod Isaije: *Od istoka dovešću sjeme tvoje, i od zapada sabraču te. Kazaću sjeveru: daj; i jugu: ne brani; dovedi sinove moje iz daleka i kćeri moje s krajeva zemaljskih* (XLIII, 5,6). Ovde su predmet o kome se govori Jakov i Izrailj, i ako se ne zna da su tu objašnjene duhovne stvari tim stranama, mora da se pretpostavi da tu nije ništa drugo sadržano, nego da sinovi Izraljevi i Jakovljevi treba da se sakupe sa svih strana. Ali Jakovom i Izrailjem misli se na crkvu onih koji su u dobru ljubavi i u istinama od toga dobra; a njihovim se semenom označavaju oni koji pripadaju toj crkvi. Dovedi i sakupiti one koji su u dobru ljubavi, označeno je sa, *Dovešću sjeme tvoje od istoka, i sabraču ga sa zapada*. I isto, u odnosu na one koji su u istinama od toga dobra, označeno je sa, *Kazaću sjeveru: daj; i jugu: ne brani*. Da će svi oni koji su u tim dobrima i istinama, čak i oni koji su u poslednjim, biti sabrani, označeno je sa, *iz daleka dovedi sinove moje i kćeri moje sa krajeva zemaljskih*. Sinovi označavaju one koji su u istinama, da kćeri označavaju one koji su u dobrima; reči, *iz daleka, sa krajeva zemaljskih*, označavaju one koji su u poslednjim istinama i dobrima crkve. Slične su stvari označene i ovim stranama u sledećim odlomcima. Tako, kod Davida: *Jehova će sabrati otkupljene sa zemlje, od istoka, i od zapada, sa sjevera i od mora* (CVII, 3). I kod Mojsija: *Jehova reče Jakovu u snu, sjemena tvojega biće kao praha zemaljskog, i širićeš se na zapad, i na istok, i na sjever, i na jug*

(Postanje XXVIII, 14). Kod Luke: *Doći će od istoka, i od zapada, i sa sjevera, i sa juga, i sješće za trpezu, u carstvu Božijem* (XIII, 29).

6 U mnogim se odlomcima kaže samo od istoka do zapada, a ne u isto vreme od juga i od severa; u ovakvim odlomcima označavaju se svi koji su u dobru ljubavi ka Gospodu, i u dobru ljubavi prema bližnjemu. Ove strane isto tako podrazumevaju dve druge, jer svi oni koji su u dobru, oni su i u istini, jer dobro i istina svuda deluju kao jedno; stoga su to oni koji su označeni tamo gde se kaže, kao kod Mateje: *Mnogi će doći od istoka do zapada, i sješće s Avraamom, i Isakom i Jakovom, u carstvu nebeskome* (VIII, 11). U odlomku gore navedenom iz Luke, kaže se da će oni koji će sedeti u carstvu nebeskome, da će doći od istoka i od zapada, i od severa, i od juga; ali u odlomku iz Mateje jednostavno se kaže od istoka i zapada; razlog je to što ove strane podrazumevaju druge dve, kao što je rečeno. Slično i u drugim odlomcima. Tako kod Malahije: *Od sunčanoga izlaska pa sve do njegovog zalaska, ime moje biće veliko među neznabošcima* (I, 11). I kod Davida: *Od izlaska sunčanoga do zapada njegovog, neka se slavi ime Jehovino* (Psalam CXIII, 3). I kod Isaije: *I bojaće se imena Gospodovog od zapada, i slave njegove od izlaska sunčanoga* (LIX, 19). Ponovo, kod istoga proroka: *Da bi znali od istoka sunčanoga, i od zapada, da nema niko kao ja* (XLV, 6). Ponovo, kod Davida: *Bog nad bogovima Gospod, govori, i doziva zemlje od istoka sunčanoga do zapada* (Psalam L, 1). I kod Zaharija: *Evo, izbaviću narod moj od istočne zemlje, i od zapadne zemlje* (VIII, 7). U ovim odlomcima od *izlaska do zalaska* označava sve koji su u dobrima i u istinama neba i crkve. Slične su stvari označene i stranama u skladu s kojima je bio hram izmeren (Jezekilj XLII); isto tako u skladu s kojima je zemlja merena radi nasleđivanja (XLVII); i bila podeljena među plemenima Izrailjevim (XLVIII); i po kojima su Izrailjci merili okol /vojni logor/ (Brojevi II), u skladu s kojima su putovali (X), i prema kojima su bila postavljena vrata novoga grada (Jezekilj XL; Otkrovenje XXI, 12), pored sličnih stvari na drugim mjestima.

7 Razlog da je hram bio izmeren prema stranama kao kod Jezekilja, i da je zemlja bila podeljena među plemenima prema stranama, kao što je pomenuto kod Jezekilja i kod Jošue, a isto tako razlog da su sinovi Izrailjevi logorovali i putovali u skladu s istim redom je to, što je sve u

nebu raspoređeno u skladu sa stranama, ne samo uopšte nego i u pojedinostima. Uopšte, anđeli i duhovi obitavaju na stranama u skladu sa stanjem dobra i istine, kao što je gore rečeno. Isti je slučaj i u pojedinostima, jer na svim njihovim skupovima, svi koji su prisutni, zauzimaju mesta koja korespondiraju stanjima njihovog života; u svojim hramovima i u svojim domovima, oni borave na sličan način. Jednom rečju, sve su stvari uopšte i pojedinačno raspoređene prema stranama neba; jer je forma neba ista u svakoj pojedinosti kao što je uopšte. Iz ovoga je jasno šta je u Reči označeno rasporedom u skladu sa stranama neba, isto tako stranama u skladu s kojima je šator bio sagrađen, a isto tako i hram koji je bio sagrađio Solomon; pored mnogih drugih stvari.

8 Ovo je o stranama uopšte. A da istok označava Gospoda kao Božansku Ljubav, stoga dobro ljubavi ka Gospodu kod onih koji je primaju, jasno je iz sledećih odlomaka. Tako, kod Jezekilja: *Potom me odvede k vratima koja gledaju na istok. I gle, slava Božija Izrailjeva dohodaše s istoka, i glas joj bijaše kao velike vode, i zemlja se sjaše od slave njegove. A slava Gospodova uđe u dom na vrata koja gledaju na istok. I podiže me duh i odvede me u unutrašnji trijem; i gle, dom bijaše pun slave Gospodove* (XLIII, 1-5). Ovde se govori o gradnji novoga hrama koji označava Novu Crkvu, koju treba Gospod da podigne; pa stoga što će se u nju uvoditi preko dobra ljubavi ka Gospodu, i preko istine od toga dobra, stoga vrata treba da su okrenuta ka istoku, pa se video Bog Izrailjev kako dolazi s istoka. Vratima se označava uvođenje i pristup; Bogom Izrailjevim se označava Gospod; istokom, dobro ljubavi od Njega, a koje se izražava prema Njemu; slavom, istina od toga dobra. Jer Gospod ulazi u nebo, a otuda u crkvu, od Svoje Božanske Ljubavi, koja, kao što je gore rečeno, izgleda u nebesima kao sunce; otuda je sve Božansko Dobro i Božanska Istina tamo. Slava Jehovina koja ulazi u dom preko vrata koja gledaju na istok, kao i slava Jehovina koja ispunjava dom, imaju slično značenje; jer dom ili hram označavaju nebo i crkvu. Slavom se u Reči označava Božanska Istina koja proističe od Gospoda; *slavom Boga Izrailjeva*, Božanska istina koja prosvetljava one koji su u Gospodovm duhovnom carstvu; a slavom Jehovinom, Božanska Istina koja prosvetljava one koji su u Gospodovm nabeskm carstvu. Božanska se istina naziva slavom, jer je ona svetlost neba, a ta svetlost je

uzrok svakog sjaja, veličive, i slave u nebesima, jer sve što se pojavljuje pred očima anđela u nebesima je od te svetlosti. Tako isto, kaže se da *zemlja sija slavom njegovom*, a zemljom se označava crkva. Influks Božanske Istine prema nižim stvarima na svakoj strani označen je glasom njegovim kao od velikih voda, gde glas označava influks, a vode, istine.

9 Ponovo, *tada me odvede opet k vratima spoljašnjim od svetinje (šatora), koja gledaju na istok, i ona bjehu zatvorena, jer će Jehova Bog Izrailjev ući kroz njih* (Jezekilj XLIV, 1,2). I kod istoga: *Vrata unutrašnjeg trijema, koja gledaju na istok, neka budu zatvorena, a u subotu neka se otvaraju* (XLVI, 1). I vratima koja gledaju na istok isto tako označava se uvođenje u nebo i u crkvu Gospodom, a kroz dobro ljubavi koja proističe od Njega, što se označava istokom; a da je ovo od Gospoda, označeno je sa, *Jehova, Bog Izrailjev, ulazi kroz ta vrata*. Da je uvođenje ono što se ostvaruje bogoštovanjem Njegovim od toga dobra, označeno je rečima, u *subotu, neka se otvaraju*; a da nema uvođenja kada bogoštovanje nije od toga dobra, označeno je vratima koja su zatvorena za šest dana radnih. Ponovo, kod istoga proroka: *I heruvimi se podigoše krilima od zemlje pred mnoom polazeći, i 10 stadoše na vratima kuće Jehovine prema istoku; i slava Boga Izrailjevog bijaše nad njima* (X, 19). Heruvimi označavaju Gospoda kao Božansko Providenje, i kao odbrana, i da bi pazili da Mu se prilazi samo preko dobra ljubavi; vidi gore (br. 152, 277); a pošto je Gospod označen heruvimima, i od Gospoda kao Sunca, gde je istok, proističe svo dobro ljubavi, i sva istina od toga dobra, stoga su se heruvimi videli kako stoje na vratima kuće Jehovine prema istoku, a slava Boga Izrailjevog bijaše iznad njih. Kućom Jehovinom, prema istoku, i slavom Boga izrailjevog, **11** označavaju se ovde slične stvari kao i gore. Tako kod Isaije: *Ko je podigao pravdu s istoka? Ko je dozvao da ide za njim ustopice? Ko joj je pokorio narode i dao vlast nad carevima?* (XLI, 2). Ovo se kaže o Gospodu, za koga se kaže da se podiže od istoka, jer je začet od Božanskog Samog, koje je u svojoj suštini Božanska Ljubav, i od koje je Gospod Sunce anđeoskog neba. Dozvati u pravdi, ovde označava vaspostaviti (obnoviti) nebo i crkvu; jer Gospodova pravda u Reči označava, da je od Njega sva moć kojom je izbavio ljudsku rasu, a što je

izvedeno tako što je doveo u red sve stvari u nebesima i u paklovima (vidi br. 293). Značenje ostalog u ovome odlomku objašnjeno je gore (br. 357:5).

12 Isto tako, u drugoj knjizi Samuilovoj, *Duh Jehovin kaza mi, Bog Izrailjev reče mi, Stijena Izrailjeva kaza mi; kao svjetlost jutrenja, kad sunce ustaje, kao jutro bez oblaka; i kao trava koja raste poslije dažda iz zemlje* (XXIII, 2-4). *Bog Izrailjev, i Stijena Izrailjeva, su Gospod. A pošto je On Sunce anđeoskog neba, i od Njega kao Sunca proističe sva Božanska istina, koja prosvjetljava anđele i ljude, daje im inteligenciju, i popravlja, stoga se kaže, Svjetlost jutrenja kada sunce izlazi, kao jutro bez oblaka, kada trava koja raste poslije dažda iz zemlje. Svjetlost jutrenja. Svetlost jutrenja kada sunce izlazi, označava Božansku Istinu od Gospoda kao Sunca; a jutro bez oblaka, označava njenu čistotu, kiša njen influks, a trava iz zemlje, inteligenciju i popravak (reformaciju) iz toga; jer ove su stvari označene travom, jer ona niče iz zemlje snagom sunca posle kiše, a inteligencija dolazi od Gospoda kao Sunca preko influksa Božanske Istine. Opet kod Isaije: Jehova će doći k tebi, i slava njegova će te obasjati. I nacije će hoditi po tvojoj svetlosti, i carevi u jasnoći tvoga izlaska* (X, 2,3). Ovo se kaže o Gospodu. Božansko je u Njemu označeno sa, Jehova će doći k tebi, i slava Njegova će te obasjati. Božansko Dobro Božanske Ljubavi označeno je sa, Jehova će doći k tebi, a Božanska Istina od toga Dobra označena je sa, Njegva će te slava obasjati. Nacije označavaju one koji su u dobru, a carevi one koji su u istinama od toga dobra. Kaže se za prve da će hoditi u tvojoj svetlosti, što označava život u skladu s Božanskom istinom; a za druge, da će hoditi u tvojoj svetlosti, što označava život inteligencije od Božanskog Dobra; hoditi označava živeti; svetlost, istinu od Božanskog Dobra od kojega potiče inteligencija.

14 Ponovo kod Jezekilja:

Heruvimi mahnuše krilima svojim, i slava Boga Izrailjevog bejaše iznad njih. I podiže se slava Božija u sred grada, i stade na gori koja je s istoka gradu (XI, 22, 23). Heruvimi označavaju Gospoda kao Božansko Proviđenje i zaštitu, a slava Boga Izrailjevog označava Božansku Istinu koja proizlazi od Gospoda, kao što je gore rečeno. I pošto Božanska Istina, koja je svetlost, proishodi od Gospoda kao Sunca u anđeoskom

nebu, stoga je slava Jehovina viđena kako silazi u sred grada, i da se zaustavlja na gori koja je na istočnoj strani grada. Pod gradom se misli na Jerusalem, koji označava crkvu u pogledu doktrine; i pošto je doktrina crkve iz Božanske Istine, stoga se slava Jehovina videla kako silazi u sred grada; a pošto je Božanska Istina od Gospoda kao Sunca tamo gde je istok, stoga je slava stajala na gori na istočnoj strani od grada. Gora na istočnoj strani grada bila je gora Maslinova. Da gora Maslinova označava Božansku Ljubav Gospodovu, i da je stoga Gospod tamo ponekad bio, može se videti gore (br. 405:24); a da se gora Maslinova nalazila pred Jerusalemom na istoku, može se videti kod Zah. XIV4,

15 Ponovo kod Jezekilja: Potom odvede me opet k vratima od doma, i gle, voda izlazaše ispod praga od doma k istoku, jer lice domu bejaše prema istoku; i voda tecijaše dole sa strane doma, s južne strane oltara. Po tome me izvede vratima severnima, i provede me okolo spoljašnjim putem k spoljašnjim vratima putem koji gleda na istok, i gle, voda tecijaše s desne strane. I reče mi: Ova voda teče u Galileju prvu, i spušta se u polje, i teče u more, i kad dođe u more, njegova će voda postati zdrava. I sve životinje koje se miču kuda god dođu ove jeke, biće žive, i biće veliko mnoštvo riba, jer kad dođe voda ona onamo, druga će postati zdrava, i sve će oživeti gde voda ova dođe. I kraj reke po bregu otud i odovud rašće drveta svakojakoga roda, kojima lišće neće opadati niti će roda na njima nestajati (XLVII, 1,2,8,9,12). Ovde se opisuje Nova Crkva koju Gospod treba da ustanovi u nebesima i na zemlji, kada sva Božanska volja bude proisticala od Njegovog Božanskog Ljudskog; jer pre Gospodovog dolaska, Božansko proističuće od Njegovog Božanskog, koje se naziva Ocem, nije se prostiralo do poslednjih stvari posle pustošenja crkve. Ovde se domom označava crkva; njegovim vratima, prilaz i uvođenje; istokom, Gospod, gde se Njegova Božanska Ljubav pokazuje kao Sunce; a vodom koja ističe, označava se Božanska Istina koja proističe otuda. Poljem i morem označavaju se poslednje stvari crkve, ili gde su oni koji su u poslednjim istinama i dobrima jer su prirodni i čulni, i koji su duhovni samo u malom stepenu; do ovih pre toga Božansko nije dopiralo. Život od Božanskog u ovima, posle Gospodovog dolaska, označen je vodom mora koja je ozdravila time što se u nju ulivala reka od istoka; mnoštvo riba označava obilje poznavanja

i doslovnih istina koje isto tako postaju duhovno žive s njima.

Oplođavanje dobra i umnožavanje istine označeni su drvetom za hranu koje je na obali reke, čije lišće na opada, niti rod nestaje. Iz ovoga se vidi šta pojedinosti u nizu označavaju, i da istok, gde je svemu poreklo, označava Gospoda i Njegovu Božansku Ljubav. Isto **16** je označeno kod Zaharije, I u taj će dan proteći iz Jerusalma voda živa, pola k istočnom moru (XIV, 8). Ovde se govori o Gospodu. U taj dan, označava Njegov dolazak, a istočno more označava krajnje granice prema istoku u duhovnom svetu, gde nije bilo primanja Božanske Istine pre Gospodovog dolaska, ali kad je počelo da proističe od Njegovog Božanskog Ljudskog, bilo je primanja. Da su poslednje granice u duhovnom svetu kao mora, može se videti gore (br. 342); i da tamo ima suhih i pustih mesta, može se videti kod Joila II, 20.

17 Pošto se Gospod u nebesima gdje su anđeli, pokazuje kao Sunce, a istok je tamo gde se On pokazuje, stoga, kada je Aron prinosio žrtvu (prinos) za sebe i svoj dom, on bi poprskao krvlju junca po sjedištu milosti prema istoku (Levitska XVI, 14,15); i stoga su Mojsije, Aron i njegovi sinovi merili okol (logor) pred šatorom od sastanka prema istoku (Brojevi III, 38); kao i pleme Judino (Brojevi II, 3). Mojsije, Aron i njegovi sinovi, i pleme Judino, predstavljali su Gospoda kao Božansko Dobro i Božansku Istinu koji proističu od Božanske Ljubavi; njihov je okol stoga bio prema istoku. Tako isto, drevni su se kod bogoštovanja okretali prema suncu koje izlazi, pa su stoga gradili svoje hramove tako da pročelje, gde je bilo najsvetije mesto, gleda prema istoku; ovo je sjučaj i u današnje vreme, koji običaj potiče iz drevnih vremena. Celu je anđeosko nebo okrenuto ka Gospodu, stoga zajedno prema istoku. Sve unutrašnje stvari kod anđela u nebesima, okrenute su u istom pravcu; stoga anđeli neba okreću svoja lica prema Gospodu. Mnoge pojedinosti o ovome **18** predmetu iznesene su u Nebu i Paklu (br. 17, 123, 142, 143, 144, 272). Pošto je Gospod istok, stoga se kaže kod Mateje, kao što munja dolazi od istoka, i svetli do zapada, tako će biti dolazak Sina Čovečijega (XXIV, 27). Pošto, kad se govori o čoveku, izlazak sunca označava dobro ljubavi koje proizlazi od Gospoda kao Sunca, i čovek je prima, stoga se kaže u knjizi Sudija, *Neka svi neprijatelji Tvoji nestanu, o Jehova; ali neka ostanu i oni koji te ljube kao sunce koje izlazi u sili*

svojoj (V, 31). Ove se reči nalaze u proročkoj pesmi Devore i Varaka, a one su o onima koji su u dobru ljubavi ka Gospodu, kaže se, kao sunce koje izlazi u sili svojoj.

19 Kod Mojsija: *Josif će biti blagosloven blagom (prvim plodovima) starijih brda i blagom vječnijeh humova* (XXXIII, 15). Josif, u reprezentativnom smislu, označava Gospodovo duhovno carstvo, pa se stoga kaže o njemu da će uživati blago (prve plodove) istočnih brda i večnih bregova. Blago brda istoka (blago starijih brda) označava prava dobra ljubavi ka Gospodu, a ova su i ljubav prema bližnjem, gde brda istočna (večna) označavaju dobra ljubavi ka Gospodu, a blago (prvi plodovi), označavaju one stvari koje su prave i primarne; a bregovi večni označavaju dobra ljubavi prema bližnjem, koji se nazivaju večnim (dragocenima) kad su prava. Ostatak Josifovog blagoslova objašnjen je gore (br. 405:31).

20 Crkva je postojala, u drevna vremena, u nekoliko carstava u Aziji, kao što su zemlja Hananska, u Siriji, i Asiriji, u Arabiji, Etiopiji, Egiptu, Haldeji, Tiru i Sidonu, i u drugim predelima; samo što je kod tih naroda to bila reprezentativna crkva, jer su u svakoj pojedinosti njihovog bogoštovanja, i u svakoj uredbi, bile predstavljene duhovne i nebeske stvari, a u najvišem smislu, Gospod Sam. Ovi su se reprezentativi njihovog bogoštovanja i uredba zadržali kod mnogih čak do vremena Gospodovog dolaska, i iz ovih reprezentativa oni su znali o Njegovom dolasku. Ovo je očito iz predskazanja Valama, koji je bio iz Sirije, i koji je znao o Gospodu, u ovim rečima: Vidim ga, ali ne sad: gledam ga, ali ne izbliza; izaći će zvezda iz Jakova i ustaće palica iz Izrailja, koja će razbiti knezove Moavske i razoriti sve sinove Sitove (Brojevi XXIV, 17). To je očito i iz toga što su neki mudraci s istoka, kada je Gospod bio rođen, videli zvezdu na istoku, i sledili je; o ovome Mateja govori ovako: *U vrijeme Heroda cara, dođoše mudraci s istoka u Jerusalim, govoreći, gdje je car Jevrejski, jer vidjesmo zvijezdu njegovu na istoku, i dođosmo da mu se poklonimo. I gle, zvijezda koju vidješe na istoku, iđашe pred njima, dok ne dođe i stade iznad mjesta gdje je bilo dijete* (Mateja II, 1,2,9). Zvezda se videla na istoku jer je Gospod Istok; i jer su znali za Njegov dolazak iz predstava koje su se kod njih zadržale, stoga su videli zvezdu pa su išli za njom, prvo u Jerusalim, koji je predstavljao crkvu

samu u pogledu doktrine i Reči, a onda tamo gde je bilo dete Gospod. Zvezda označava poznavanja dobra i istine, a u najvišem smislu, znanje o Gospodu. Da zvezde u Reči označavaju poznavanja dobra i istine, vidi gore (br. 72,179,402). Pošto su istočnjaci posedovali takva znanje, nazivali su se sinovima istoka. Da su se ovakvi koji su dolazili iz Arabije, ovako nazivali, vidi se kod Jeremije (XLIX, 2). Sinovima istoka u Reči, označavaju se i poznavanja dobra i istine; slično su se nazivali i Kedarom ili Arabijom; da je Jov bio jedan od sinova istoka, vidi se iz poglavlja I, 3.

21 Pošto većina stvari u Reči imaju i obrnuti smisao, tako ga ima i istok, koji, u tome smislu, označava ljubav prema sebi, jer je ova ljubav suprotna ljubavi prema Gospodu. U tome smislu, istok se pominje kod Jezekilja (VIII, 1); i kod Isaije (II, 6). Da istok označava Gospoda kao Božansku Ljubav, pa stoga i dobro ljubavi prema Njemu, vidi se dalje iz onoga što se navodi gore o suncu (br. 410), i o jutru (br. 176); jer u anđeoskom nebu, istok je tamo gde je sunce, a pošto sunce ishodi jutrom, a sunce tamo uvek ishodi, i nikad ne zalazi, stoga i jutro ima slično značenje.

423. *Koji imaše pečat Boga živoga.* – Da ovo označava Božansku Volju, vidi se iz značenja da neko ima pečat, što znači da ima zapovedništvo, jer se zapovest potvrđuje pečatom; stoga, imati pečat Boga živoga je imati Božansku zapovest. Božanska zapovest ovde označava Božansku Volju, jer se anđelom koji je imao pečat a koji se anđeo uzdizao k izlazećem suncu, označava Božanska Ljubav koja proističe od Gospoda; a sve što proističe od Božanske Ljubavi je Božanska Volja. Ima i zapovesti koje ne dolaze od Božanske Volje, nego od dopuštenja i dozvole, od kojih su mnoga data sinovima Izrailjevim. Njima je bilo dopušteno, na primer, da imaju nekoliko žena, i da im daju pismo rasmusno (da se od njih razvedu), pored drugih stvari slične prirode. Te su zapovesti bile po dopuštenju, a bile su date zbog tvrdoće njihovih srca, kao što to Gospodove reči kod Mateja jasno pokazuju (XIX, 8); i kod Marka (X, 4,5). Ali zapovesti koje dolaze neposredno iz Božanske Ljubavi, sve su od Božanske Volje; stoga se i kaže, pečat Boga živoga,

pošto je Gospod nazvan Bogom živim zbog Božanske Ljubavi, jer je ljubav sami čovekov život, a život svih stvari je od Božanske Ljubavi.

424. *I povika glasom velikijem.* Da ovo označava Božansku zapovest, vidi se iz značenja glasa velikoga, koji, kada je od Gospoda, označava Božansku zapovest. Sama zapovest koja je bila data, isto tako sledi, da četiri anđela ne povrede zemlju, ni more, ni drveta, dok se ne zapečate sluge Božije na njihovim čelima. Kaže se, glasom velikijem i povika jer se izrazi veliki i vika u Reči koriste kad se govori o dobru ljubavi. Da se veliki kaže o dobru ljubavi, a mnogo o istinama od dobra, može se videti gore (br. 336:1, 337); i da se vika kaže za osećanje koje pripada ljubavi, može se videti gore (br. 393). Zato što je ova zapovest dolazila od Božanske Ljubavi, i Božanske Volje, stoga se kaže ovde, on povika glasom velikijem.

425. *Na četiri anđela kojima bješe dato da povrijede zemlju i more.* – Ovo označava da nije bilo dozvoljeno da influks postane odviše silan, što je jasno iz onoga što prethodi, gde se govori o odvajanju dobrih od zlih putem blagog influksa. O ovome influksu vidi gore (br. 413:2, 418:2, 419:1), gde se kaže da su dobri bili odvojeni umerenim ili blagim influksom, a zli bačeni jakim i moćnim influksom. A pošto se u onome što sada sledi govori o odvajanju dobrih od zlih, što je posledica umerenog influksa, stoga ove reči označavaju da tome influksu nije bilo dozvoljeno da postane silan. Jer se sa četiri anđela na četiri kraja zemaljska koji drže četiri vetra zemaljska, označava Božansko koje proističe od Gospoda, i njegov influks u celi duhovni svet, kao što se može videti gore (br. 417:1, 418:2); zemljom i morem označava se svuda u tome svetu, čak i u poslednjim stvarima. Vidi br. 420.

426. *Govoreći, ne kvarite ni zemlje, ni mora, ni drveta.* – Da ovo označava, kako dobri ne bi svuda nestali sa zlima, vidi se iz značenja - ne kvarite (ne povredite), što označava da ne bi nestali, o čemu ćemo govoriti ubrzo; i iz značenja zemlje, mora, i drveća, što označava sve u duhovnom svetu, sve do njegovih poslednjih stvari, kod onih u kojima ima nekog opažanja (vidi gore, br. 420), stoga bi dobri nestali sa zlima, gde god da su. Da je ovo značenje ovih reči, vidi se iz niza stvari u

duhovnome smislu. Jer je odvajanje dobrih od zlih ono o čemu se govori u onome što sada sledi, a to je odvajanje označeno stavljanjem pečata na Božije sluge na njihovim čelima, i sa dvanaest hiljada od svakoga plemena, i onima koji su se pojavili u belim haljinama; je ovo poglavlje govori o svima njima. I prvi i drugi označavaju dobre, koji se prvo moraju odvojiti od zlih koji se bacaju u pakao. Pošto je odvajanje dobrih od zlih, i bacanje zlih u pakao, uzokovano Božanskim influksom od Gospoda kao Sunca, a pošto se odvajanje dobrih od zlih izvodi blagim i umerenim influksom, a bacanje zlih u pakao silnim i moćnim influksom (kao što se može videti gore, br. 413:2,418:1,419:1), stoga je prethodni influks, kojim se dobri odvajaju od zlih, predmet o kome se govori u ova tri stiha, dok se o dobrima koji se odvajaju govori u ostatku poglavlja, do kraja.

2 Ali, nešto će se reći ovde o tome da, ako se dobri ne odvoje od zlih pre nego se ovi drugi bace u pakao, oni /dobri/ bi nestali s njima, jer se dobri nisu odveli, nego su se spremali da budu podignuti u nebo posle bacanja zlih, pošto su bili u unutrašnjoj komunikaciji sa zlina preko spoljašnjeg bogoštovanja ovih drugih. Jer, kao što smo rekli gore, i pokazali u malome delu Poslednji Sud (br. 51,70), zli, koji su trpljeni do Poslednjeg Suda, bili su u spoljašnjem bogoštovanju ali ne i u unutrašnjem. Usnama i pokretima stvarali su predstavu i oponašali svete stvari Crkve, ali u duši i u srcu ostali su netaknuti; stoga su komunicirali preko spoljašnjeg bogoštovanja s onima koji su bili iznutra dobri. Zbog ovoga se zli nisu mogli baciti dok se dobri nisu odvojili od njih, jer inače bi dobri, koji su bili povezani sa zlina premo spolajšnjeg bogoštovanja, bili povređeni, to jest, nestali bi, jer bi ih zli povukli sa sobom.

3 Ovo je Gospod učio kod Mateje: *Carstvo je nebesko kao čovjek koji posija dobro sjeme u polju svojem. A kad ljudi pospaše, dođe njegov neprijatelj i posija kukolj po pšenici, pa otide. A kad ničē usjev, i rod donese, onda se pokaza kukolj. Tada dođoše sluge domaćinove i rekoše mu: gospodaru, nijesi li ti dobro sjeme sijao na svojoj njivi? Otkuda dakle kukolj? A on im reče: neprijatelj čovjekov to učini. A sluge mu rekoše: hoćeš li dakle da idemo da ga počupamo? A on reče: ne, da ne bi počupali zajedno s njime i pšenicu. Ostavite, dakle, da rastu zajedno do žetve; a u vrijeme žetve reći ću žeteocima: saberite najprije kukolj, i*

svežite ga u snoplje da ga sažežem; a pšenicu svežite u žitnicu moju (XIII, 24-30).

Čovekom koji poseja, označen je Gospod; poljem se označava crkva i duhovni svet, gde su dobri i zli zajedno; dobro seme i pšenica označavaju dobro, a kukolj, zlo. Da ih se ne može odvojiti do žetve, to jest, dok ne dođe vreme Poslednjeg Suda, zbog povezanosti koja je gore navedena, označeno je odgovorom koji je dat slugama, koji su htjeli da pakuje kukolj unaprijed, to jest, da razdvoje zle od dobrih, da ne bi počupali zajedno s njima i pšenicu. Neka zajedno rastu do žetve. Žetva je Poslednji Sud. Da je ovo značenje, Gospod sam uči, gde kaže, Onaj koji seje dobro seme Sin je čovečiji; polje je svet; dobro seme su sinovi carstva; kukolj su sinovi zla (mali); žetva je svršetak vremena. Kako je, stoga, kukolj bio sakuljen i spaljen vatrom, tako će biti na svršetku vremena (Mateja XIII 37-40). Očito je da je gospodar, koji je posejao dobro seme u svojoj njivi, Gospod koji Sebe naziva Sinom čovečijim; a polje je svet, jer označava crkvu i duhovni svet, gde su dobri i zli. Da je označen duhovni svet, vidi se iz reči, carstvo nebesko je kao čovek koji poseja dobro seme u njivi, a carstvo nebesko je duhovni svet i crkva.

Tako isto, očito je da se ove reči odnose na Poslednji Sud, a poslednji sud se odigrava u duhovnom svetu, a ne u našem, kao što je pokazano u malome delu Poslednji Sud. Dobro seme i pšenica su dobri, nazvani sinovima carstva; kukolj su zli, nazvani sinovima zloga (neprijatelja čovjekova); a žetva, vrijeme odvajanja, a to je vrijeme Poslednjeg Suda, jer kaže se, žetva je svršetak vremena. Svršetak vremena je vreme poslednjeg suda, kao što se može videti gore (br. 397). Da će se tada kukolj povezati u snopove i spaliti, i da će se pšenica spremati u žitnicu, označava, da će zli, u skladu sa klasama i vrstama njihovoga zla, biti skupljeni zajedno, i bačeni u pakao, što se dešava sa zlima kada se odbace, a to je označeno njihovim povezivanjem u snopove; a da će dobri biti pošteđeni, označeno je njihovim sabiranjem u žitnicu, jer gde se dobri sabiraju, naziva se žitnicom. Iz ovoga je jasno, da se potpuno odvajanje dobrih od zlih dešava u vreme poslednjeg suda, i da se to ne može izvesti ranije zbog povezanosti koja je gore pomenuta, jer bi inače dobri nestali sa zlima; jer se kaže, Ne, da ne bi dok sakupljate kukolj, počupali i pšenicu s njim; i dalje se kaže, Neka rastu zajedno do

žetve, što je svršetak vremena. Sada, pošto se odvajanje dobrih od zlih izvodi blagim i umjerenim influksom Božanskog koje proizalzi od Gospoda, a bacanje u pakao zlih u pakao jakim i intenzivnim influksom Božanskog, jasno je kako treba razumjeti sve pojedinosti u prva tri stiha ovoga poglavlja, kada se iz duhovnoga smisla zna šta je označeno vetrovima koji su usporeni, kako zemlja, more, ili bilo koje drvo, ne bi bili povređeni, dok sluge Božije ne prime pečate na svojim čelima.

4 Kako se odigrava ovo odvajanje, biće rečeno u nekoliko reči. Kad se dobri odvajaju od zlih, što izvodi Gospod pomoću umjerenog influksa Svoga Božanskog, i gledajući u ono što pripada duhovnom osećanju kod anđela i duhova, tada Gospod čini da se oni koji su iznutra, pa stoga, i izvana dobri, da se okrenu prema Njemu i tako odvrata od zlih; a okrećući se tako, postaju nevidljivi zlima; jer u duhovnom svetu, to se često dešava nekome da postane nevidljiv kada se otkrene od nekoga. Pošto je takav slučaj, zli se odvajaju od dobrih, a u isto vreme od one svetosti koju su izvana izigrali, i tada gledaju prema paklu u koji se ubrzo bacaju. O ovome se može više videti u Nebu i Paklu (br. 17, 123, 142, 144, 145, 151, 153, 251, 255, 272, 510, 548, 561. Da su zli koji su imali moć da budu u spoljašnjem bogoštovanju, bili podnošni do Poslednjeg Suda, i ne više, i razlog zašto, može se videti u malom delu o Poslednjem Sudu (br. 59 i 70).

427. *Dokle zapečatim sluge Boga našega na čelima njihovijem.* Da ovo označava da prvo mora da budu odvojeni oni koji su u istinama od dobra, vidi se iz značenja zapečatiti, što znači izdvojiti i odvojiti, a o čemu ćemo ubrzo govoriti; iz značenja sluga Božijih, koje označavaju one koji su u istinama od dobra (o kojima vidi gore, br. 6); i iz značenja čela, koja označavaju dobro ljubavi. Osnova ovoga značenja čela je korespondencija; jer sve u čovekovom telu, kako unutrašnje tako i spoljašnje, korespondira nebu, a celo nebo je pred Gospodom kao jedan čovek koji je /nebo/ u takvom redu da korespondira svakom i svim čovekovim stvarima. Celo lice, gde su raspoređeni čulni organi kao vid, miris, sluh, i ukus, korespondira osećanjima a otuda i mislima uopšte, gde oči korespondiraju razumevanju, nozdrve opažanju, uši slušanju i poslušnosti, a ukus želji za znanjem i mudrošću. Ali čelo korespondira

dobru ljubavi, od koje sve ove sposobnosti proističu , jer ono oblikuje najviši deo lica, i pokriva u isto vreme i prednje i stražnje delove mozga odakle dolaze čovekove intelektualne sposobnosti. Zbog toga Gospod gleda anđele u čelo, dok anđeli gledaju Gospoda očima; ovome je razlog to što čelo korespondira ljubavi, od koje Gospod na njih gleda, dok oči korespondiraju razumevanju, od kojega oni gledaju ka Gospodu, jer Gospod dopušta da Ga se vidi preko influksa ljubavi u njihovo razumevanje. O ovome vidi Nebo i Pakao (br. 141,151), i da nebo zajedno predstavlja jednoga čoveka (br. 6 i 87); i da stoga postoji korespondencija svih stvari neba sa svim stvarima čoveka (br. 87-102). Iz ovoga se vidi da biti zapečaćen na čelima, označava biti u dobru ljubavi ka Gospodu od Gospoda, i preko toga biti izdvojen i odvojen od onih koji nisu u ljubavi, jer Gospod gleda na njih u čelo, i ispujava ih dobrom ljubavi, od koje oni gledaju ka Njemu s mišlju i osećanjem. Ostale Gospod ne može da gleda u čelo, jer se ti odvrćaju od Njega, i okreću suprotnoj ljubavi, koja ih ispunjava i privlači. Da svako u duhovnom svetu, a tako i čovek u pogledu svog duha, okreće lice ka vladajućoj ljubavi, može se videti u Nebu i Paklu (br. 17,123,142-144,153,552).

2 Da zapečatiti ne znači zapečatiti, nego biti doveden u stanje u kome se može saznati kakvi su, kako bi se povezali s onima koji su u sličnom stanju, a odvojili od onih koji su u drugačijem stanju, ozačava se sa biti označen, ili znakom (belegom), u sledećim odlomcima. Kod Jezekilja: *I reče mu Jehova: prođi posred grada, i zabilježi biljegom čela onijem ljudima koji uzdišu i koji ridaju radi svijeh gadova što se čine usred njega. A drugima reče: prođite za njim po gradu, i pobijte, neka ne žali oko vaše niti se smilujte. Starce i mladiće, i djevojke i djecu i žene pobijte da se istrijebe; ali na kome bude znak, k njemu ne pristupajte* (IX, 4-6). Ovde se govori o odvajanju dobrih od zlih. Biti zabeležen (ili zapečaćen) na čelu ima isto značenje kao i u odlomku u Apokalipsi, to jest, izdvajati se i odvajati od zlih, i povezati sa dobrima. Dalje se opisuje izbacivanje i osuda onih zlih. Oni koji su u dobru, opisuju se ljudima koji uzdišu i jadikuju zbog gadosti koje se čine posred grada Jerusalima. Oni koji žaluju i uzdišu nad gadovima, to su oni koji nisu u zlima i njihovim obmanama; žaljenje i uzdisanje nad njima označava odvratnost i žalost

zbog njih, gde Jerusalim označava crkvu, a grad doktrinu. Izbacivanje zlih i njihova osuda se kasnije opisuju, da ovi treba da idu kroz grad posle njega i pobiju, da ih oči njihove ne žale niti poštede. Pobiti i ubiti označava biti proklet, jer je duhovna smrt prokletstvo, a u Reči se označava prirodnom smrću.

3 Kod Isaije: *Doći će da sakupi sve narode i sve jezike, da bi došli i vidjeli slavu moju. I staviću znak na njih* (LXVI, 19). Ove se reči odnose na Gospoda i na novu crkvu koju će On ustanoviti, pa stoga i na novo nebo i novu zemlju, kao što se vidi iz stiha 22-og, toga poglavlja. Sakupljanjem svih naroda i jezika, označeno je isti što i sa sabiranjem izbranih od četiri vetra (Matej XXIV, 31). Sakupiti označava pozvati Svoje k Sebi; narodi označavaju one koji su u dobru, a jezici, one čiji je život u skladu sa doktrinom. Doći i videti slavu Gospodovu, označava biti prosvetljen u Božanskoj Istini, i tako iskusiti nebesku radost; jer slava Gospodova označava Božansku Istinu, i prosvetljenje koje ona pruža. Staviti među njima znak, označava izdvojiti i odvojiti ih od zlih, i povezati ih s dobrima.

4 Kaže se o Kainu, da je Jehova stavio znak na njega, da ga niko ne bi ubio (Postanje IV, 15). Ako se ne zna ova unutrašnja činjenica u Reči, da se osobama pomenutim u istorijskim delovima označavaju stvari u duhovnom smislu, to jest, da tamo svaka osoba predstavlja, pa stoga i označava nešto što pripada crkvi i nebu, samo se može znati doslovna istorija, koja ne izgleda više božanska od ostalih istorija. Ali u svakoj pojedinosti Reči, kako proročkoj tako i istorijskoj, postoji Božansko, koje se ne pokazuju u slovu osim onima koji su u duhovnom smislu i koji su upoznati s njim. Unutrašnja duhovna činjenica sadržana u istoriji Kaina i Avelja je da Avelj predstavlja dobro ljubavi prema bližnjem, a Kain istinu vere; a ovo dobro i ova istina nazivaju se braćom u Reči. Istina vere naziva se prvorođenim jer se prvo steknu istine koje posle postanu istine vere, i one se pohrane u memoriji, kako bi ih dobro uzelo odatle kao iz spremišta i povezalo se s njima, i tako učinii da postanu istine vere. Jer istina još nije istina vere sve dok je čovek ne tvori (ne živi po njoj), i koliko to čini, Gospod se povezuje s njim ili s nebom, i iz ljubavi se u njega uliva s dobrom, a preko dobra u istine koje je sticao od detinjstva, povezuje ih s dobrom, i tako čini da postanu istine vere. Pre

nego li se ovo desi, one su samo poznavanja i znanja , a ove on veruje na isti način kao što veruje od drugih, što kasnije odbacuje; stoga je to tuđa vera kod njega, a ne njegova, a vera mora da bude njegova, kako bi mu ostala poslije smrti. A postaje njegova onda kada vidi, hoće, i čini ono što vjeruje, jer tad one /istine/ ulaze u čoveka, oblikuju njegov duh, i postaju sastavni deo njegovoga osećanja i misli; jer čovekov duh u suštini nije ništa drugo nego njegovo vlastito osećanje i misao.

5 Ono što pripada osećanju, to se naziva dobrom, a ono što pripada misli, naziva se istinom; niti čovek veruje bilo šta da je istina, osim onoga što pripada njegovom osećanju, to jest, unutrašnjem osećanju njegovog duha. Jer ono što čovek misli iz unutrašnjeg osećanja, to je ono što veruje, i ništa drugo ne ostane u njegovoj memoriji, bilo iz Reči ili doktrine crkve, iz čitanja, iz beseda, ili iz njegovog vlastitog razumevanja, i ništa drugo nije vera, iako on misli da je to vera, i ako izjavljuje i veruje da je tako danas. Ovo primarno i prvorodeno načelo predstavljeno je i označeno Kainom u gornjem istorijskom delu Reči, jer Kain je bio prvorodeni. Kad se veruje da ovakva vera spasava čoveka, a ne kad se ona hoće i tvori, to jest, kada se živi po njoj, tada se javlja štetno krivoverje po kome sama vera spasava, ma kakav da je život, i da može da bude vere bez života po njoj, iako ovo nije vera, nego samo znanje izvana u memoriji, a ne iznutra u životu. Ako se i naziva verom, to je istorijska vera koju jedan čovek ima od drugoga, i koja u sebi nema života, sve dok onaj koji je ima ne uvidi da je istinito ono što je primio, a to se dešava onda kada on nju hoće i tvori. Kada to krivoverje prevlada, tada se ljubav ka bližnjem, koja je dobro života, potire, i na kraju odbacuje kao nešto što nije bitno za spasenje. Ovo je bilo predstavljeno Kainom koji ubija svoga brata Avelja; jer se vera ili istina vere i dobro ljubavi nazivaju braćom u Reči, kao što je gore rečeno.

6 Da je Jehova stavio znak na Kaina da ga se ne ubije, označava da ga je izdvojio od ostalih, i da ga je sačuvao, jer spasavajuća vera ne može da postoji, ako joj ne prethodi istorijska vera, koja je poznavanje stvari crkve i neba, koja se dobija od drugih, jednom rečju, ako nema znanja o stvarima koje će kasnije da pripadaju veri. Jer ako čovek od detinjstva ne primi istine iz Reči, iz doktrine crkve, ili iz besjeda, on je nema , i Gospod ne može da deluje na ovakvoga čoveka, niti ovaj može da primi

influks iz neba od Gospoda, jer On deluje i utiče pomoću dobra u istine koje čovjek ima, i povezuje ih, i tako čini da su ljubav ka bližnjem i vera jedno. Iz ovih se razmatranja vidi šta je oznčeno Jehovom koji stavlja znak na Kaina, da ga niko ne bi ubio, a i da će se to onome ko ga ubija osvetiti sedmostruko. Osim toga, oni koji su samo u istorijskoj veri, to jest, u poznavanjima stvari koje pripadaju veri, - a ovakve su osobe označene Kainom, - isto tako pošteđene, jer one mogu da naučavaju druge istinama iz Reči, jer ih one naučavaju iz memorije.

7 Jer čelo korespondira dobru ljubavi, i zbog toga Gospod gleda od Božanske Ljubavi na anđele i ljude u čelo, kao što je gore rečeno, stoga je bilo zapovedeno da se pločica od čistoga zlata, na koji je bilo upisano Svetinja Jehovi, postavi na Aronovu mitru (kapu) na čelo, o kojoj je kod Mojsija napisano: *I načini ploču od čistoga zlata, i na njoj izreži kao na pečatu: svetinja Jehovi. I veži je vrpcom od porfire, sprijeda na kapi da stoji. I biće na čelu Aronovu, da nosi Aron grijeh svetijeh prinosa koje prinesu sinovi Izrailjevi u svijem darovima svojih prinosa; i biće na čelu njegovu vazda, da bi bili mili Jehovi (Izlazak XXVIII, 36-38).* Jer je Aron, kao vrhovni sveštenik, predstavljao Gospoda kao dobro Božanske Ljubavi, stoga su njegove haljine predstavljale stvari koje proističu od te ljubavi. Kapa (mitra) je predstavljala inteligenciju i mudrost, a njen prednji deo, ljubav, od koje je inteligencija i mudrost, a tako i zlatna pločica na kojoj je bilo napisano Svetinja Jehovi, a bila je postavljena na vrpca od porfire. Čisto zlato od kojega je pločica bila napravljena, označava nebesku ljubav; porfira od koje je bila načinjena vrpca na kojoj je bila pločica, označava dobro duhovne ljubavi, a duhovna je ljubav ljubav prema istini; utisnuti pečat označava trajati kroz večnost; svetinja Jehovi označava Gospoda kao Božansko Ljudsko, od kojega proističu svete stvari neba i crkve. Ove su stvari bile na prednjoj strani kape, koja je bila na glavi Aronovoj, jer kapa kao i glava, označava Božansku Mudrost, a čelo, Božansko Dobro Ljubavi. Aron predstavlja Gospoda kao dobro ljubavi, kao što se može videti u Tajnama Nebeskim (br. 9806,9946,10017). Porfira označava ljubav prema istini (br. 9466,9687,9833); a kapa označava inteligenciju i mudrost (br. 9827).

8 Pošto čelo označava dobro ljubavi, stoga je Izraelićanima bilo zapovedeno da vežu na čelima zapovijest ljubavi prema Jehovi. Tako

kod Mojsija: *Ljubićeš Jehovu Boga svoga svim srcem svojim, i svom dušom svojom, i svim umom svojim, svom snagom svojom, I ove će riječi kao znak biti na tvojoj ruci, i biće kao pročelje pred tvojim očima* (da budu uvek u srcu tvome) (Zak. Ponovljeni VI, 5,8; XI, 18; Izlazak XIII, 9,16). A ove da budu kao pročelje pred očima, da bi predstavljale činjenicu da Gospod gleda na anđele i ljude u čelo, jer On od Božanske Ljubavi daje anđelima i ljudima moć da Ga vide preko inteligencije i mudrosti, jer oči označavaju razumevanje. Svo čovekovo razumevanje je isto tako od dobra njegove ljubavi, i u skladu s kojom on ga prima od Gospoda. Da treba da ih isto tako privežu za ruku, predstavljalo je poslednje, jer ruke su poslednje stvari moći čovekove duše; stoga na glavi i na rukama označava u primarnim i poslednjim stvarima. Primarne i poslednje označavaju sve stvari, kao što se može videti gore (br. 417). Ova je zapovest bila vezana na ovakav način, jer su o njoj zavisili i zakon i proroci, to jest, cela Reč, stoga sve stvari neba i crkve. Da i zakon i proroci zavise od ove zapovesti, Gospod uči kod Mateje (XXII, 35-38,40). Iz ovoga se vidi zašto su se kraljevi u ranija vremena, a i sada, pomazivali uljem po čelima i po ruci. Jer su kraljevi nekad predstavljali Gospoda kao Božansku Istinu, i pošto se ova prima u dobru ljubavi koja se uliva od Gospoda, stoga su pomazivali čelo i ruku. Isto tako, ulje je, kod onoga ko je pomazivan, označavalo dobro ljubavi. Stoga kraljevi u Reči označavaju one koji su u istinama od dobra, a u apstraktnom smislu, istine od toga dobra; kao što se može videti gore (br. 31). Iz ovih je razmatranja jasno šta znači znak na čelima, kao što je ovde pomenut a i u drugim odlomcima u Apokalipsi (IX4; XI, 1; XXII, 3,4).

9 Ali s druge strane, čelo označava zlo ljubavi koje je suprotno dobru ljubavi, pa stoga ono što je tvrdo, prkosno, bestidno i pakleno. Tako kod Isaije, tvrdoća (upornost) se opisuje ovim rečima: *Znao sam da si tvrd (uporan), i vrat da ti je gvozdена žila, a čelo da ti je od mjedi* (XLVIII, 4). Kod Jezekilja upornost, *jer me dom Izrailjev neće poslušati; jer je kuća Izrailjeva uporna srca* (III, 7). Kod Jeremije bez srama: *Ti imaš kurvino čelo, nisi se sramila* (Jer. III, 3). Pakleno u Apokalipsi (XIII, 16; XIV, 9-11); XVI, 2; XVII, 5; XIX, 20; XX, 4). Jer, kako je dobro ljubavi nebesko, pa stoga umilno i blago, strpljivo, i skromno, tako je zlo suprotno tome dobru, pa je pakleno, uporno, tvrdo, i bez srama.

428. Stih 4. 4. *I čuh broj zapečaćenijeh, sto i četrdeset i četiri hiljade zapečaćenijeh od sviju koljena sinova Izrailjevijeh.- I čuh broj zapečaćenijeh, označava kakvi su oni koji su u dobru kad su odvojeni od zlih: sto četrdeset i četiri hiljade, zapečaćenijeh od sviju plemena /sinova/ Izrailjevih, označava sve koji su u istinama od dobra pa stoga i u Gospodovoj crkvi.*

429. *I čuh broj zapečaćenijeh.* Da ovo označava kakvi su oni koji su u dobru, kada su odvojeni od zlih, vidi se iz značenja broja i mere; a brojem i merom se u duhovnom smislu označava kvalitet stvari o kojoj se govori, o kojem ćemo značenju ubrzo govoriti; i iz značenja zapečaćeni, što označava one koji su u dobru, izdvojeni i odvojeni od ostalih. O kojem značenju, vidi upravo gore (br. 427:1).

Broj i mera pominju se na mnogim mestima u Reči, i pretpostavlja se da u tome nema ništa više nego mera i broj; ali broj i mera u duhovnom smislu označavaju kvalitet stvari o kojoj se govori. Sam kvalitet određuje se izraženim brojem, kao na ovome mestu, sa sto četrdeset i četiri hiljade, a posle sa dvanaest hiljada od svakoga plemena. Značenje ovih brojeva biće objašnjeno u sledećem članku. Razlog što broj označava kvalitet stvari o kojoj se govori je to što je Reč duhovna, pa je stoga svaka pjedinost u njoj duhovna, a duhovne se stvari ne broje i ne mere, ali zato padaju u brojeve i mere kad se spuštaju iz duhovnog sveta, ili iz neba, gde su anđeli, u prirodni svet u kome su ljudi; i slično, kada prelaze iz duhovnog smislu u kome su anđeli, u prirodni smisao Reči u kome su ljudi. Prirodni smisao Reči je smisao slova. To je razlog da u ovome smislu ima brojeva, i da oni označavaju duhovne stvari, to jest, stvari koje se odnose na nebo i na crkvu. Često su mi pokazivane duhovne stvari neba, onakve o kakvima anđeli misle i govore, a koje isto tako padaju u brojeve. Dok su razgovarali, njihov je govor padao u same brojeve, i ovi su se videli na papiru; kasnije su rekli da je to bio njihov razgovor, koji se bio pretvorio (pao) u brojeve, i da su ovi brojevi u nizu sadržavali sve što su bili izgovorili. Bio sam obavešten i o njihovom značenju, i kako ih treba razumeti; o ovome ćemo imati prilike da govorimo na sledećim stranicama. Ali o pisanju iz neba u čistim

brojevima, vidi Nebo i Pakao (br. 263). Da svi brojevi u Reči označavaju stvari koje pripadaju nebu i crkvi, vidi isto tako gore (br. 203,336).

430. *Sto četrdeset i četiri hiljade zapečaćenijeh iz sviju plemena (koljena) sinova Izrailjevih.*- Da ovo označava sve one koji su u istini od dobra, i koji su stoga u Gospodovoj crkvi, vidi se iz značenja sto i četrdeset i četiri hiljade, što označava sve stvari; a pošto se to kaže o onima koji su u istinama od dobra, o čemu ćemo značenju ubrzo govoriti; i iz značenja plemena Izrailjevih, koja označavaju one koji su u istinama od dobra, i koji su stoga u Gospodovoj crkvi, jer plemena označavaju istine od dobra, a Izrailj označava crkvu. Da plemena Izrailjeva imaju ovo značenje, videće se u sladećem članku. Razlog da sto četrdeset i četiri hiljade označavaju sve stvari i sve osobe, i da se to kaže o istinama od dobra, je to, da ovaj broj proizlazi iz broja dvanaest, koji označava sve stvari i sve osobe, a koristi se u odnosu na istine od dobra. O ovome vidi Tajne Nebeske (br. 5291, 5335, 5708,7973). Na primer, sto i četrdeset četiri, kao i sto četrdeset četiri hiljade, označavaju isto što i dvanaest, jer sto četrdeset i četiri je rezultat od dvanaest pomnoženo sa sobom, to jest, rezultat 144.000 od 12.000 pomnoženo sa dvanaest.

2 Ima prostih brojeva čije je značenje više od ostalih, pa iz ovih većih brojevi povlače svoje značenje, brojevi dva, pet, i sedam. Dva označava jedinstvo, i koristi se u odnosu na dobro; tri označava ono što je potpuno, i koristi se u odnosu na istine; pet označava mnogo i nešto, a sedam označava ono što je sveto. Od broja dva, nastaju /umnožavanjem/ brojevi 4,8,16,400,800,1600,4000,8000, 16000, a ovi imaju isto značenje kao dva, jer rezultiraju od ovog prostog broja pomnoženog sa sobom, a tada pomnoženg sa 10. Od broja tri rezutiraju 6,12,24,72,144,1440, 144,000, a ovi imaju isto značenje kao tri, jer nastaju od ovog prostoga broja množenjem. Od broja pet nastaju 10,50,100,1000,10.000,100.000, a ovi isto tako imaju isto značenje kao broj pet, jer su rezultat množenja. Od broja sedam nastaju 14,70,700,7000,70.000, a ovi rezlutati imaju slično značenje. Pošto broj tri označava ono što je potpuno, a potpuno označava sve, sve osobe i sve stvari stoga od ovoga broja dvanaest vuče svoje značenje svih stvari i svih osoba. Razlog da se koriste za istine od dobra

je to, što je to rezultat od tri pomnoženog sa četiri, a tri se koristi za istine a četiri za dobro, kao što je gore rečeno.

3 Onaj, ko ne zna da broj dvanaest označava sve stvari, i da brojevi koji nastaju od njega množenjem imaju slično značenje, i da svako pleme označava nešto što je univerzalno i suštinsko u crkvi, zna samo to da su samo 12,000 iz svakoga plemena bili zapečaćeni, i da su stoga ovi bili primljeni, ili da su trebali da budu primljeni u nebo, dok u stvari 12.000 ne znače 12.000, niti se plemenima označavaju plemena Izrailjeva; nego se sa 12.000 označava sve, a plemenima Izrailjevim, oni koji su u istinama od dobra, pa stoga svi koji sačinjavaju crkvu Gospodovu u svim delovima zemlje gde god da su. Svako ko misli razumno, vidi da ove stvari nešto označavaju; jer gde su sada ta plemena, i gde su bili kad je Jovan ovo pisao? Nije ih bilo, osim Judinog plemena, jer su bili razasuti širom kugle zemaljske. I gde su, niko ne zna. A uprkos toga kaže se da su bili zapečaćeni, kako bi ih Gospod uveo u nebo, i da bi bili s Njim, kao što je jasno iz Apokalipse (pogl. XIX, 1,3,4). Osim toga, dobro je poznato da su jedanaest plemena bili izagnani iz zemlje Hananske zbog idolopoklonstva i drugih gadosti; slično i Jevrejska nacija, čiji je karakter opisan u Nauku Novoga Jerusalima br. 248). Stoga je jasno da 12.000 ne znače 12.000, niti da plemena znače plemena Izrailjeva, nego sve one koji su u istinama od dobra, stoga sve koji pripadaju Gospodovoj crkvi. Ovo će se dalje videti iz značenja svakoga plemena u duhovnom smislu; jer svako pleme označava nešto univerzalno i suštinsko u crkvi, u čemu su oni koji pripadaju crkvi. Univerzalno kod svakog odnosi se na istine od dobra, a ove su mnogostruke. Jer svi koji su u nebu, razlikuju se jedan od drugoga u pogledu dobra, pa stoga i u odnosu na istinu, jer je svaka živa istina u čovjeku i u anđelu od dobra, i u skladu s njim. Osim toga, svi oni koji pripadaju Gospodovoj crkvi su u istinama od dobra, jer oni koji su u istinama a ne u dobru, ti ne pripadaju crkvi; jer kao što je maločas pomenuto, svaka živa istina u čoveku i u anđelu je od dobra. O ovome vidi gore (br. 6,59,136,242,286,292); i u Nauku Novoga Jerusalima (br. 11-27). Da su dobra i istine beskonačne po vrstama, može se videti u Nebu i Paklu (br. 56,71,405,418,486,588), i u malom delu Poslednji Sud (br. 13); isto tako u Tajnama Nebeskim (br. 684,4149,4263,5598, 7833,7836,9002). Da ima bezbroj vrsta dobara i

istina, može se videti u Nebu i Paklu (br. 6,71,405,418,486,588), i u malom delu Posledji Sud (br., 13); isto tako u Nebeskim Tajnama (br. 684,690,3294,3267,3470,3591,3744-3746,3804, 398,4067,4149,7836,9002). Razlog da su dobra i istine beskrajne po vrstama je to, što je svaki anđeo i svaki čovek svoje vlastito dobro, pa stoga i u svojoj vlastitoj istini; stoga je celo nebo raspoređeno u skladu s osjećanjima koja pripadaju ljubavi ka Gospodu, i ljubavi prema bližnjemu, kao i veri iz nje; a sve dobro pripada tim osjećanjima.

4 Da broj 144.000 ili broj 12.000 pomnožen sa 12.000, označava sve istine od dobra, u pogledu njihovih klasa i vrsta u njihovoj celini, vidi se iz toga kako se koristi broj 144 – koji je rezultat od dvanaest pomnoženo sa dvanaest – u drugim delovima Apokalipse, gde se opisuje grad, Novi Jerusalem, merama u brojevima. U pogledu srazmera njegovoga zida, kaže se, I on razmeri zid njegov zid na sto i četrdeset i četiri lakta, po meri čovekovoju, koja je anđelova (Apok. XXI, 17). Ovde grad Jerusalem označava Novu Crkvu koju će Gospod ustanoviti, i njenu doktrinu; stoga sve pomenute stvari, kao zid, vrata, i temelji, označavaju stvari koje se odnose na crkvu, stoga na duhovne stvari. I pošto se crkva i njena doktrina (njen nauk) opisuju u smislu slova gradom Jerusalemom, a grad se može izmjeriti, stoga se duhovne stvari te crkve opisuju merama u brojevima, a njegov zid sa 144, ili sa dvanaest pomnoženo sa dvanaest, kojim se brojem označavaju istine od dobra u njihovom celom obimu, jer zid označava istine koje štite protivu obmana i zala. Da broj ima ovakvo značenje, vidi se iz toga što se kaže da je mera od 144 lakta mera čovekova, koja je mera anđelova.

Niko ne može razumeti na šta se ovo odnosi, ako ne zna da mera, u duhovnom smislu, ima isto značenje kao i broj, naime, kvalitet stvari o kojoj se govori; i da čovek označava primanje istine od duhovnog osećanja, to jest, od dobra i inteligencije. Značenje anđela je slično. Jer je čovek anđeo kad je u istinama od dobra; isto tako, on postaje anđeo posle smrti. Broj 144.000 ima isto značenje. Jer veći ili manji broj, ako je istoga porekla, ima slično značenje, gde se veći broj koristi kada se radi o velikom mnoštvu, ili kada obuhvata mnogo klasa u isto vreme, kao u slučaju 144.000, koji obuhvata sve klase istine od dobra, označene **5** sa dvanaest hiljada zapečaćenih iz svakoga plemena; i kao što je slučaj s

merom zida, za koju se kaže da je 144 lakta, jer uključuje kako vrata tako i temelje, koji su dvanaest po broju. O vratima i temeljima Novoga Jerusalima, kaže se, I imaše zid veliki i visok, i imaše dvanaestora vrata, i na vratima dvanaest anđela, i imena napisana, koja su imena dvanaest plemena (koljena) sinova Izrailjevih. I zid gradski imaše dvanaest temelja, i na njima dvanaest apostola Jagnjetovijeh. Temelji su bili načinjeni od dvanaest dragih kamenova (Apokalipsa XXI, (12,14,19-21). Neće li onaj koji zna da Novi Jerusolim označava novu crkvu, biti u stanju da vidi da broj dvanaest tako često pominjan, označava tu glavnu i primarnu stvar od koje postoji crkva? A glavna i primarna stvar koja sačinjava crkvu je istina od dobra, jer iz toga je sve što pripada crkvi, pošto istina pripada njenoj doktrini, a dobro pripada životu u skladu sa doktrinom. Ali posebno značenje vrata i temelja biće dato u objašnjenju toga poglavlja. Pošto taj broj označava sve stvari, a koristi se u odnosu na istine od dobra, a Novi Jerusolim označava novu crkvu, stoga su srazmere (dimenzije) samoga grada označene sledećim rečima, istim brojem pomnoženim istim brojem, I grad leži na četiri ugla, i dužina je njegova tolika kolika je i širina. I izmjeri grad trskom na dvanaest hiljada potrkališta: dužina i širina i visina jednaka je (Apok. XXI, 16). Šta je označeno u duhovnom smislu dužinom, širinom i visinom, biće objašnjeno kasnije. Grad, u tome smislu, označava doktrinu crkve; a sa 12.000 (potrkališta) označene su sve istine od dobra.

7 Broj dvanaest, koristi se i za rodove drveća koja su bila na obalama reke u sledećim rečima, *Nasred ulica njegovijeh i s obje strane rijeke drvo života, koje rađa dvanaest rodova dajući svakoga mjeseca svoj rod* (Apok. XXII, 2). Pošto su istine doktrine označene ulicama grada, opažanje istine od dobra od Gospoda drvetom života, a dobro od kojega su istine plodovima, stoga je jasno da dvanaest označava istine od dobra, preko kojih postoje inteligencija i mudrost. Pošto je trebala da se ustanovi jedna reprezentativna crkva kod sinova Jakovljevih, stoga je Gospod providio da on „Jakov, treba da ima dvanaest sinova (vidi Postanje XXIX, 32-35; XXX, 125; XXXV, 22-26), kako bi svi zajedno predstavljali sve stvari crkve, a pojedinačno nešto posebno; zbog toga su od njih potekla dvanaest plemena (Postanje XLIX, 28), i ovi tako isto označavaju sve stvari crkve, dok svako pleme označava nešto suštinsko u

crkvi. Stoga se kaže u onome što sada sledi, da je bilo 12.000 zapečaćenih iz svakoga plemena, kojima su označeni svi oni koji su u toj vrsti istine od dobra; jer istina od dobra čini crkvu kod svih, pošto pripada doktrini, i dobru života, kao što je gore rečeno. Šta je istina od dobra, i njen kvalitet, može se videti u Nauku Novoga Jerusalima (br. 24).

9 Pošto su dvanaest plemena, koja su dobila imena od dvanaest sinova Jakovljevih, predstavljali crkvu, i sve što joj pripada, stoga se broj dvanaest, zbog ovoga značenja, koristio u vezi sa raznim predmetima. Na primer, kaže da je bilo dvanaest knezova u Izrailju (Brojevi I, 44); da su ovih dvanaest knezova doneli za posvećenje oltara dvanaest zdela srebrenih, dvanaest čaša srebrenih, i dvanaest kašičica zlatnih, dvanaest telaca, dvanaest ovnova, dvanaest jaganjaca i jaraca dvanaest za greh (Brojevi VII, 84,87). Svaka od stvari koje su doneli, označavala je neku stvar koja se odnosila na istine od dobra. Isto tako, dvanaest ljudi bilo je poslato da ispitaju zemlju Hanansku (Zak. Ponov. I, 23), jer je zemlja Hananska označavala crkvu. Isto tako, stavljeno je dvanaest dragih kamenova na oplećak (naprsnik), ili na Urim i Tumim (Izlazak XXVIII, 21; XXXIX, 14); drago kamenje označava istine od dobra. Ponovo, dvanaest kolača bili su postavljeni na sto u dva reda, koji su se nazivali hlebom lica (Levitska XXIV, 5,6); hleb označava dobro ljubavi, a sto primanje, kao i istinu uopšte, jer ona je prijemnik dobra. Ponovo, Mojsije je podigao oltar pod Gorom Sinajskom, i dvanaest stubova, prema dvanaest plemena Izrailjevih (Izlazak XXIV, 4); jer oltar označava dobro crkve, a stubovi, njene istine; stoga se oltarom i sa dvanaest stubova označavaju sve istine od dobra, kroz koje postoji crkva.

10 Tako isto, dvanaest ljudi izneli su dvanaest kamenova ispred Jordana, i postavili ih u Gilgalu, kako bi bili spomen sinovima Izrailjevim. Dvanaest kamenova bilo je postaljeno usred Jordana, na mestu gde su stopala sveštenika stajala kada su nosili kovčeg Zaveta (Jošua IV,1-9, 20). Jordan u Reči označava uvođenje u crkvu; kamenovi izneseni iz njega, i oni koji su postavljeni posred reke, označavaju istine crkve, preko koji se uvodi. I Ilija je uzeo dvanaest kamenva, i **11** podigao oltar (1. o Carevima XVIII, 31,32); jer oltar označava dobro crkve, a kamenovi njene istine. Tako ponovo, Mojsije je izabrao

dvanaest hiljada sinova Izraljevih, da se bore protivu Medijanaca pod zapovedništvom Fineasa, i oni su se vratili s velikm plenom, a da nisu izgubili ni jednog čoveka (Brojevi XXXI, 5,6,49). Medijanci označavaju one koji su u poznavajima istine, ali ne i u životu u skladu s njima, pa su stoga dvanaest hiljada bili poslani protivu njih; veliki plen, uzet od njih, ima isto značenje kao odeća, srebro, i zlato, koje su sinovi Izrailjevi uzeli od Egipćana (Izlazak III, 2; XII, 35,36); a slično i nepravedni mamon (bogatstvo), da od njega sebi naprave prijatelja, po savetu Gospoda (Luka XVI, 19), što označava poznavanja istine, koje oni imaju u doktrini a ne i u životu. I Solomon je postavio **12** mjedeno more koje je postavio na dvanaest volova (1. o Carevima VII, 25,44). Mjedeno more označava istinu od dobra; voda u njemu, istinu; mjed od koje je načinjeno more, dobro; dok dvanaest volova označavaju sva dobra i istine na kojima su bili zasnovani. Isto tako, Solomon je načinio presto od slonovače, sa šest stepenika, i dvanaest lavova koji su stajali na njima s obe strane (1. o Carevima X, 18-20). Solomonov presto označava sud, koji je bio od istina koje su od dobra; a on je predstavljao i Božansku istinu od Božanskog Dobra. Lavovi označavaju istine neba i crkve u njihovoj moći; a dvanaest, sve, kao što se može videti gore (br. 253:6,7).

13 Za Ismaila se kaže da će biti blagosloven, i da će narasti, i da će od njega biti rođeni dvanaest knezova (Postanje XVII, 20; XXV, 16). Ovo je rečeno o Ismailu, jer je on označavao spoljašnju crkvu sa svim njenim istinama od dobra. Kaže se za Jeliseja da ga je Ilija našao dok je orao sa dvanaest volova, i da je on bio između dvanaest; i da ga je tada ogrnuo svojim ogrtačem (1. o Carevima, XIX, 19). Ovo je učinjeno i rečeno zato što Ilija i Jelisej predstavljaju Gospoda kao Reč, u kojoj su sve istine od dobra; stoga kada je ta reprezentacija prenesena od Ilije na Jeliseja, što je označeno bacanjem ogrtača na njega, Jelisej je orao sa dvanaest volova i sam je bio između dvanaest, što označava formiranje crkve pomoću istina od dobra iz Reči, kao što se može videti gore (br. 395:4). Kaže se u Apokalipsi da je žena viđena obučena u sunce, s mesecom ispod nogu, a na glavi dvanaest zvezda (XII, 1). Ovo je viđeno stoga što žena označava crkvu, a zvezde poznavanja istine; dobro ovih označeno je krunom, a inteligencija glavom.

14 Gospodovi apostoli imaju sličnu reprezentaciju koju imaju i dvanaest plemena Izrailjevih; zajedno, oni predstavljaju crkvu, a pojedinačno, neku suštinsku stvar crkve; iz toga razloga bilo ih je dvanaest. Iz ovih se razmatranja vidi zašto se kaže da je Novi Jeruslalom, kojim se označava crkva i njena doktrina, imao dvanaest vrata, a iznad vrata dvanaest anđela, a imena napisana bila su imena dvanaest plemena Izrailjevih; da je i grad imao dvanaest temelja, i da su na njima bila imena dvanaest apostola Jagnjetovih (Apok. XXI, 212,14). Ovde se sa dvanaest anđela, dvanaest plemena, i dvanaest apostola, ne označavaju anđeli, plemena i apostoli, nego sve stvari crkve. Isto tako, kaže se da će apostoli sedeti na dvanaest prestola, i suditi dvanaest plemena Izrailjevih (Matej XIX, 28; Luka XXII, 30). Ovo ne znači da apostoli sede na dvanaest prestola i da sude dvanaest plemena Izrailjevih, nego da će Gospod sam suditi svakome u skladu sa Božanskom Istinom od Božanskog Dobra, kao što se može gore videti (br. 9, 206, 253:6, 270, 297, 333).

15 Onaj ko ne zna da dvanaest označava sve stvari, taj ne može da zna unutrašnju istinu označenu sa dvanaest kotarica komada, koji su preostali od pet hlebova i dve ribe, kojima je Gospod nahranio pet hiljada ljudi, pored žena i dece (Matej XIV, 15-21; Marko VI, 37-44; Luka IX, 12-17; Jovan VI, 9-13); na ovim mestima svaka pojedinost, čak i brojevi, označavaju nešto. Pet hiljada ljudi, pored žena i dece, označavaju sve one u crkvi koji su u istinama od dobra; ljudi, one u istinama; a žene i deca, one koji su u dobru; hlebovi označavaju dobra, a ribe, istine prirodnoga čoveka; to što su jeli i nasitili se, označava duhovnu hranu od Gospoda; dvanaest kotarica fragmenata označavaju poznavanja istine i dobra iz **16** toga u potpunom obilju i punini. Zato što dvanaest označavaju sve stvari, i koristi se u odnosu na istine od dobra, koje sačinjavaju crkvu, stoga je Gospod, kad je bio dvanaest godina star, ostavio oca i majku, i zadržao se u hramu, sedeći među književnicima (među učenima), slušajući ih i postavljajući pitanja (Luka II, 42-46); čime se označava uvođenje i inicijacija Njegovog Ljudskog u sve stvari neba i crkve. Stoga, kada su ga našli, On je rekao, *Zar niste znali da ja moram da budem u onome što je Oca mojega?* Pošto broj dvanaest označava sve stvari, i koristi se u odnosu na istine od dobra, stoga je

Gospod rekao, *Zar nema dvanaest časova u danu? Ako neko hodi po danu, ne spotiče se* (Jovan XI, 9). Dan označava prosvetljenost u istinama od dobra, a dvanaest časova u danu označavaju sve stvari istine od dobra. Dok hoditi označava živeti. Stoga ove reči, u duhovnome smislu, označavaju da onaj koji živi u bilo kojoj istini od dobra, taj je u prosvetljenju, i ne luta zbog zabluda. Zato što dvanaest označavaju sve stvari, stoga je Gospod rekao, *Ili misliš ti da ja ne mogu sad umoliti Oca svojega da mi pošlje više od dvanaest legija anđela?* (Matej XVI, 53). Dvanaest legija anđela označavaju celo nebo, više od dvanaest, označavaju Božansku Svemoć.

Dvanaest hiljada iz svakoga plemena označavaju sve one koji su u toj vrsti istine od dobra, koja je označena pojedinim plemenom koje se pominje. Stoga ni dvanaest hiljada ne označavaju one koji pripadaju plemenima Jude, Ruvima, Gada, Ašera, Naftalija, Manasije, Simeona, Levija, Isahara, Zavulona, Josifa, i Venijamina. Osim toga, treba razumeti da svi ovi, ili sto i četrdeset i četiri hiljade, označavaju one koje su podignuti u nebo pre Poslednjeg Suda. Dok se onima, koji se pominju posle, od stiha 9 do kraja ovoga poglavlja, označavaju oni koji koje je Gospod odvojio i do Poslednjeg Suda, i koji su tada tek podignuti u nebo; o kojima vidi gore (br. 391:1, 39:3,494,397). Jer oni koji su bili u istinama od dobra, ti su svi bili primljeni u nebo pre Suda; ali oni koji su bili samo u dobru, to jest, ne još i u istinama, ti su bili zadržani, i u međuvremenu poučeni i pripravljeni za nebo. O ovima ćemo dalje govoriti na sledećim stranicama. Oni koji su uzeti u nebo pre Suda, označeni su i onima za koje se kaže u Apokalipsi, poglavlje XIV.1: *Jagnje stajaše na gori Sionskoj, i s njim sto četrdeset i četiri hiljade, koji imahu ime oca njegova ispisano na čelima svojim.* I ovima se dalje kaže, *da niko ne mogaše naučiti pjesme, osim onijeh sto četrdeset i četiri hiljade, koji su otkupljeni sa zemlje. Ovo su oni koji se ne opoganiše sa ženama, jer su djevstvenici, otkupljeni od ljudi prvenci Bogu i jagnjetu* (stihovi 3,4). Isto je označeno onima koji pripadaju drugom vaskrsnuću (Apok. XX, 4-6).

431. Dovde smo pokazali da dvanaest plemena označavaju sve stvari, i da se taj izraz koristi da se označe istine od dobra; sada ćemo pokazati da dvanaest plemena označavaju sve stvari crkve, a svako pleme da označava neku sveopštu i suštinsku stvar crkve. Pošto je trebala da se ustanovi jedna reprezentativna crkva kod sinova Izrailjevih, to se Gospod postarao da njegovih sinova bude dvanaest po broju, kako bi od njih postalo dvanaest plemena, i da se razlikuju tim imenima, kako bi označavali sve stvari koje pripadaju toj crkvi koju su predstavljali, svako pleme predstavljajući nešto što je sveopšte i suštinsko u njoj. Stoga će se objasniti u onome što sledi, šta je svako pleme označavalo i predstavljalo. I pošto se sve stvari crkve odnose na istine od dobra, stoga i dvanaest plemena označavaju istine od dobra u svom njihovom obimu. Razlog da se nazivaju plemenima bilo je to, što se u izvornom jevrejskom jeziku koriste dve reči za plemena, a koje označavaju žezlo, i palicu ; a žezlom se označava Božanska Istina u pogledu suvereniteta, a palicom, Božanska istina u pogledu moći.

2 Zbog ove podele i značenja, bilo je zapovedeno, kada se narod bunio protivu Mojsija i Arona, zbog njihovog autoriteta i moći nad njima, da glavari svih plemena postave svoje palice u šator od sastanka, a među njima palicu Levijevu na kojoj je bilo napisano Aronovo ime, a iz koje su procvetali bademi (Brojevi XVII, 3-8). Palice, kao što je rečeno, imaju isto značenje kao i plemena, a palica Levijeva , na kojoj je bilo napisano Aronovo ime, označava isto što i pleme Levjevo i kao što Aron kao prvosveštenik predstavlja dobro ljubavi prema bližnjem i dobro ljubavi prema Gospodu. Pleme Levijevo označava dobro ljubavi prema bližnjem, a Aron sveštenik, dobro ljubavi; stoga je ta palica bila postavljena u sredinu, i procvetala bademima. Biti stavljen u sredinu označava sve stvari u tome (vidi gore, br. 313), a bademi označavaju dobra života.

3 Pošto dvanaest plemena označavaju sve stvari crkve, ili istine od dobra u svoj njihovj širini, stoga je naprsnik Aronov, nazvan Urimom i Tumimom, bio načinjen od dvanaest dragih kamenova, na kojima su bila imena dvanaest plemena sinova Izrailjevih (Izlazak XXVIII, 15-30; XXXI, 8-21, 29). Dobro je poznato da su odgovori, dobijani iz neba, dolazili preko njega, ali još nije otkriveno poreklo ovoga; sada će biti

rečeno. Sva svetlost u anđeoskom nebu proističe od Gospoda kao Sunca, stoga je ta svetlost u suštini Božanska Istina, i ona je izvor sve inteligencije i mudrosti anđela, a isto tako i ljudi, u duhovnim stvarima. Ova se svetlost u nebu menja u razne boje, u skladu s istinama od dobra koje se prima. Iz toga razloga boje u Reči, zbog korespondencije, označavaju istine od dobra; stoga su odgovori davani tako isto i preko blistavog sjaja boja kamenova koje su bile u Urimu i Tumimu, a u isto vreme i živim glasom, ili bezglasnim opažanjem koje je korespondiralo tome blistavom sjaju. Stoga je očito da dvanaest plemena, čija su imena bila upisana, imaju slično značenje. Ali vidi šta je bilo rečeno i pokazano o ovom predmetu u *Nebeskim Tajnama*, naime, da boje u nebu potiču od svetlosti, i da su one njene modifikacije i varijacije u skladu s primanjem (br. 1042,1043,1053,1624,3993,4530,4742,4922); na taj način, da su one izgledi istine od dobra, i da označavaju stvari koje se odnose na inteligenciju i mudrost (br. 4530,4672,4922,9466). Da boje, onoliko koliko dolaze od crvenog, označavaju dobro, a koliko potiču od belog, istinu (br. 9476). Da kamenovi uopšte označavaju istine (br. 643,1298,3720,6426,8609,10376). Da dragi kamenovi označavaju istine od dobra, a da dvanaest dragih kamenova označavaju sve istine od dobra u nebu i u crkvi, stoga, da dvanaest dragih kamenova označavaju sve istine od dobra u nebu i u crkvi (br. 9863,9863,9868,9873,9905). Da naprsnik suda koji je bio na oplećku, i koji se nazivao Urimom i Tumimom, označava uopšte istine od Božanskog Dobra (br. 9823). Da Urim označava sjaj od Božanskog Dobra (br. 9805). Da, stoga, Urim i Tumim, zbog korespondencije, označavaju sjaj Božanske Istine od Božanskog Dobra u poslednjim stvarima (br. 9905). Da su odgovori davani preko varijacija svetlosti od dragih kamenova, a u isto vreme bilo živim glasom bilo ćutljivim opažanjem (br. 3862). A da su imena dvanaest plemena bila upisana na njima, jer ona označavaju sve Božanske istine neba i crkve (br. 3858,6640,9863,9873,8974,9905); pored ostalih pojedinosti (br. 9863,9864,9866,9866,9891,9895).

Pošto je u istinama od dobra, ili u dobru preko istina, sva moć, stoga su imena dvanaest plemena bila upisana i na dva onihova kamena, šest na svakom, i bila postavljena na leđa oplećka koji je nosio Aron (Izlazak XXVIII, 9-14); XXXI, 6,7). Ovim je bila označena moć Božanske Istine

od Božanskog Dobra, pa tako i moć koju imaju oni koji primaju Božansku Istinu u dobro ljubavi. Jer su onihovim kamenovima bile označene istine od dobra ljubavi; ramenima se označava moć, i ona označavaju moć koju imaju dvanaest plemena koja su u istinama od dobra. Da je sva moć u Božanskoj Istini od Božanskog Dobra, i da oni, koji je primaju, imaju tu moć, može se videti gore (br. 209,333); i u *Nebu i Paklu* (br. 228-233). Da ramena označavaju moć svake vrste, vidi *Tajne Nebeske* (br. 4931-4937,9836).

Da plemena označavaju sve stvari crkve, očito je iz sledećih odlomaka. Kod Mateja:

*I tada će se pokazati znak Sina Čovječijega na nebu; i tada će proplakati sva plemena na zemlji; i ugledaće Sina Čovječijega gdje ide na oblacima nebeskim sa silom i slavom velikom (XXV, 3). I u Apokalipsi: Evo, dolazi s oblacima; i svako će Ga oko vidjeti, i koji Ga probodoše; i zaplakaće za Njim sva koljena zemaljska (I, 7). Ove reči označavaju da će se Gospod na kraju crkve otkriti u Reči pomoću unutrašnjeg smisla, i da će Ga svi koji su u istinama, priznati, ali da će ga videti i oni koji su u obmanama od zla (vidi gore, br. 37-39). Svim plemenima zemaljskim, koja će proplakati, označavaju se da će da će sve istine od dobra nestati, i da će obmane od zla zauzeti njihovo mesto, gde plemena zemaljska označavaju sve one u crkvi, kao i sve stvari crkve. Kod Mateja: *Isus reče Svojm učenicima: Zaista vam kažem, svi koji me slijedite, u drugom rođenju, kad sjede Sin Čovječiji na prijestolu slave svoje, sješćete i vi na dvanaest prijestola i suditi nad dvanaest koljena Izrailjevih (Matej XIX, 28). I kod Luke: Ješčete i piti za Mojim stolom u Mome carstvu, i sjedećete na dvanaest prijestola sudeći dvanaest plemena Izrailjevih (XXII, 30). Ove se reči ne mogu razumeti ako se ne zna značenje apostola, prestola, i plemena Izrailjevih iz duhovnoga smisla. Ko ne može da vidi da apostoli neće biti sudije, nego sam Gospod? Jer se svakome čoveku sudi prema njegovom životu, a niko ne zna živote svih ljudi osim Gospoda, dok apostoli nisu znali ničiji život. Ali dvanaest apostola, u duhovnom smislu, označavaju sve istine od dobra, sedenje na prestolima označava sud, a dvanaest plemena Izrailjevih označavaju sve one koji su u crkvi. Stoga ove riječi označavaju da će Gospod suditi svakoga od Božanske istine, i u skladu s primanjem ove u dobro.**

7 Ovo značenje apostola, i plemena Izrailjevih, sasvim je jasno iz ovih reči u Apokalipsi. Novi Jerusalim *imaše zid veliki i visok, i imaše dvanaest vrata, i na vratima dvanaest anđela, i imena napisana, koje su imena dvanaest koljena Izrailjevuih. I zid imaše dvanaest temelja, i na njima imena dvanaest apostola Jagnjetovijeh* (XXI, 12,14). Novi Jerusalim ne znači neki novi Jerusalim, niti njegov zid i vrata znače zid i vrata, niti dvanaest plemena i apostola znače dvanaest plemena i apostola. Da su stvari sasvim različite označene ovim izrazima, vidi se već iz toga, što Novi Jerusalim označava crkvu novu u doktrini; stoga anđeli, plemena, i apostoli označavaju stvari koje pripadaju istini i dobru, i njihovim povezivanjem, stoga se odnose na istine od dobra. Ali ove će se stvari objasniti na sledećim stranicama; a one su ukratko prikazane u *Nauku Novoga Jerusalima*.

8 Kod Davida: *Jerusalim je izidan kao sliven u jednu zgradu; onamo idu plemena, plemena Jehovina, po naredbi Izrailjevoj, da slave ime Jehovino* (Psalam CXXII, 3,4). I ovde se isto tako Jerusalimom označava crkva u pogledu doktrine, za koju se kaže da je sagrađena kao slivena u jednu zgradu kada se sve njezine doktrine slažu i usaglašavaju jedna s drugom, i kada uzajamno vode ka Gospodu i ka ljubavi prema Njemu od Njega, kao svom početku i cilju (kraju). Kaže se da je sagrađena kao grad, jer grad označava doktrinu. Istine doktrine, koje ukazuju na Gospoda, označene su plemenima, plemenima Jehovinim, jer plemena označavaju istine, a plemena Jehovina, istine od dobra, a ove su od Gospoda; bogoštovanje na njima zasnovano, označeno je ispovedanjem (priznavanjem) imena Jehovinog.

9 Pošto Izrailj označava crkvu koja je u istinama od dobra, stoga se u Reči Izrailj naziva *plemenima našljedstva* (Isaija LXIII, 17; Jer. X, 16; vLI, 19; Psalam LXXIV, 2). I pošto Egipat označava doslovne istine prirodnog čoveka, na kojima su zasnovane istine od dobra, a ove su istine duhovnog čoveka, stoga se Egipat naziva *kamenom ugaonim plemena* (Isaija XIX, 13); kamen ugaoni označava temelj (kao što se može videti gore, br. 417:12). A pošto je zemljom Hananskom označena crkva, a sa dvanaest plemena sve stvari crkve, a svakim plemenom nešto što je sveopšte i suštinsko crkve, stoga je ta zemlja bila podeljena između plemena (Brojevi XXVI, 5-56; XXXV, 17-26; Jošua XV i sledeći). Ovo je jasno i iz onoga što se kaže kod Jezekilja, gde se govori o novoj

zemlji, čime se označava jedna nova crkva koju će Gospod ustanoviti; kako će biti podeljena u nasledstvo, u skladu sa dvanaest plemena Izrailjevih, prorečeno je i opisano (XLVII, 13,20); i ova su plemena prebrojana po imenu (XLVIII, 1 do kraja). Da se tu ne označava da će dvanaest plemena Izrailjevih da naslede zemlju, niti da će to učiniti bilo koje od ovih plemena, očito je; jer je jedanaest plemena bilo razasuto, i svako se pomešalo s Narodima (Neznabošcima); a imenuju se posebni delovi zemlje koji treba da budu nasledstvo Danovo, Ašerovo, Naftalijevo, Manasijino, Efraimovo, Ruvimovo, Judino, Venijaminovo, Simeonovo, Isaharovo, Zevulonovo, i Gadovo. Iz toga je jasno da se zemljom tu označava crkva, a svakim plemenom da se označava nešto sveopšte i suštinsko crkve.

Slučaj je sličan sa dvanaest plemena imenovanih u ovome poglavlju Apokalipse, gde se kaže da su dvanaest hiljada bili zapečaćeni i spaseni iz svakoga plemena. Da se sa dvanaest hiljada tu označavaju sve osobe i sve stvari, može se videti iz prethodnog članka; ali šta je označeno svakim plemenom, biće objašnjeno kasnije.

Skoro je nešto slično rečeno kod Mojsija o crkvi među drevnima, koja je postojala pre Izrailjske crkve. *Opomeni se negdašnjih dana, pogledajte godine svakoga vijeka; pitaj oca svojega i on će ti javiti, starije svoje, i kazaće ti. Kad Svevišnji razdade našljedstvo narodima, kad razdijeli sinove Adamove, postavi međe narodima po broju sinova Izrailjevih* (Zak. Ponovljeni XXXII, 7,8). Ove se stvari kažu o crkvama koje su prethodile crkvi ustanovljenoj među sinovima Izrailjevim, o kojima vidi *Nauk Novoga Jerusalima* (br. 247). Pradrevna Crkva koja je postojala pre potopa, a koja je bila nebeska crkva, ili crkva u dobru ljubavi prema Gospodu, označena je danima od večnosti, kad je Svevišnji podelio narodima njihovo nasledstvo, kada je razdvojio sinove ljudske; jer nacije označavaju one koji su u dobru ljubavi, vidi gore (br. 331), a sinovi ljudski, one koji su u istinama od dobra, vidi tako isto gore (br. 63,151). Drevna Crkva, koja je postojala posle potopa, a koja je bila duhovna crkva, označena je godinama mnogih pokoljenja, kada je Svevišnji postavio međe narodima u skladu sa brojem sinova Izrailjevih; jer narodi označavaju one koji su u duhovnom dobru, koje je dobro ljubavi prema bližnjem, vidi gore (br.331); a broj sinova Izrailjevih

označava isto što i dvanaest plemena, u skladu sa nasleđstvima koja su bila razdeljena, vidi kao gore kod Jezekilja.

11 Dve unutrašnje istine u vezi sa dvanaest plemena treba da se pomenu. (I) Da njihov raspored predstavlja raspored anđeoskih društava u nebima; i da, stoga, ona predstavljaju sve stvari crkve, jer nebo i crkva deluju kao jedno. (II) Da je ta reprezentacija neba i crkve određena u skladu s redom kojim su ona imenovana; i da je prvo ime, ili prvo pleme kazalo koje određuje one stvari koje slede i da određuju stvari neba i crkve na razne načine.

(I) Da raspored dvanaest plemena Izrailjevih predstavlja raspored anđeoskih društava u nebesima, vidi se iz toga što svako pleme predstavlja, pa stoga i označava, neku sveopštu suštinsku stvar crkve, i da dvanaest plemena skupno predstavljaju sve stvari crkve, i da je crkva među sinovima Izrailjevim bila reprezentativna crkva; stoga je cela nacija, raspoređena u dvanaest plemena, predstavljala crkvu u celini, pa stoga i nebo, jer ista dobra i iste istine koje čine crkvu, sačinjavaju i nebo, to jest, oni koji sačinjavaju nebo, čine i crkvu, kao što se može videti u *Nebu i Paklu* (br. 57).

Raspored dvanaest plemena Izrailjevih, u skladu s rasporedom anđeoskih društava u nebu, pa stoga i u skladu s oblikom neba, vidi se iz njihovog logorovanja, koji se opisuje kod Mojsija.

Na istoku taborovala su 12 plemena - Judino, Isaharovo, i Zevulonovo; na jugu, plemena Ruvimovo, Simeunovo, i Venijaminovo; na sjeveru, plemena Danovo, Ašerovo, i Naftalijevo; dok je pleme Levijevo bilo i sredini tabora; a kretali su se istim redom (Brojevi II, 1 do kraja). Onaj ko zna ko su oni koji obitavaju na istočnoj strani neba, i njihov kvalitet, i ko su oni koji obitavaju na južnim, zapadnim, i severnim stranama, i njihov kvalitet, a zna u isto vreme one koji su označeni svakim plemenom, taj može znati unutrašnji razlog zbog kojega su plemena Judino, Isaharovo, i Zevulonovo logorovali (taborovali) prema istoku; zbog čega plemena Ruvimovo, Simeunovo, i Gadovo prema jugu; i tako dalje. Mi ćemo ovde, ilustracije radi, govoriti samo o plemenima Judinom, Isaharovom, i Zevulonovom, koja su logorovala prema istoku. Plemenom Judinom označeno je dobro ljubavi prema Gospodu, plemenom Isaharovim, istina od toga dobra, a plemenom Zevulonovim,

brak dobra i istine, koji se naziva i nebeskim brakom. Isto tako, svi oni koji obitvaju na istočnoj strani u nebu, svi su u dobru ljubavi prema Gospodu i u istinama od toga dobra, a tako isto su i u nebeskom braku. Ostatak plemena treba razumeti na sličan način. Da svi u nebu imaju staništa u skladu sa svojim kvalitetom, na četiri strane, i da su strane drugačije nego strane u našem sunčanom sistemu, može se videti u Nebu i Paklu (br. 141-153). **13** Pošto su logorovaja sinova Izrailjevih predstavljala raspored anđeoskih društava u nebu, stoga je Valam, kada je video njihove logore, video ih kao da su u nebu, pa je prorokovao i blagosiljao ih. O tome se kaže kod Mojsija. *I Valam okrenuvši lice svoje prema pustinji i podigavši oči svoje, ugleda Izrailja gdje stoji po plemenima svojim, i duh Božiji dođe na nj. I otvori priču svoju, i reče: kaže Valam, sin Veorov; kaže čovjek kojemu su oči otvorene; kako su lijepi šatori tvoji, Jakove, i kolibe tvoje, Izrailje! Pružili su se kao potoci, kao vrtovi kraj rijeke* (Brojevi XXIV, 1-6).

Da je u to vreme on vidio logorovanje plemena kako je gore izloženo, to je očito, jer se kaže da je okrenuo lice svoje prema pustinji, i video Izrailja kako obitava prema svojim plemenima. I pošto je tada video raspored nebesa u njima, stoga je duh Božiji sišao na njega, te je prorokovao i rekao, *Kako su lijepi šatori tvoji, o Jakove, i kolibe tvoje, o Izrailje!* Šatori i kolibe označavaju staništa, onakva kakva su u nebesima; šatori, staništa onih koji su u dobru ljubavi, a kolibe, staništa onih koji su u istinama od toga dobra. Oplođavanja ovih, i umnožavanja istine, kao i inteligencija i mudrost iz ovih, označeni su rečima, *Pružili su se kao vrtovi kraj rijeke*. Je sve dobro, i sva istina iz njega, teče u skladu s oblikom neba, kao što se može videti iz onoga što je rečeno u *Nebu i Paklu*, gde se govori o obliku neba, i o udruživanjima i komunikacijama (br. 200-2139).

(ii) Da je reprezentacija 14 nebesa i crkve određena redom po kojemu su imenovana plemena, i da je prvo ime, ili prvo pleme, pokazalo koje određuje sve stvari koje slede, stoga sve stvari neba i crkve u njihovim varijacijama. **14** Ovu unutrašnju istinu jedva da iko može razumeti osim ako je u duhovnoj ideji. Pa ipak, biće objašnjena ukratko. Na primer,

neka pleme Judino bude prvo koje se imenuje. Pošto ovo pleme označava dobro ljubavi, tako od dobra ljubavi kao od svoga početka, određuje se značenje ostatka plemena koja slede, i to sa varijacijama u skladu s redom po kome su imenovana. Jer svako pleme označava nešto sveopšte u crkvi, a sveopšte dopušta da u njemu budu posebne varijacije, tako varijacije od prvog načela od kojega potiče. Stoga, tu sve stvari u nizu određuju svoj duhovni kvalitet prema plemenu Judinom. Ako bi pleme Ruvimovo bilo prvo imenovano, pod kojim se označava istina u svetlosti, ostatak plemena koja slede, dobijala bi svoja značenja iz toga, a ova bi se usaglašavala i slagala s onim što je označeno svakim od ovih. Ovaj se slučaj može uporediti sa bojama koje izgledaju kao pomešane s prvom bojom koja se sama širi u druge boje, pa tako menja izgled. Iz ovih **15** se stvari vidi zašto su odgovori davani premo Urima i Tumima, jer se preko dragih kamenova dobijalo blistavilo čije je poreklo bilo u boji kamena na kome je bilo napisano ime plemena, od čega je počinjala odredba. Tako isto, boje tih kamenova korespondirale su sveopštim stvarima označenim plemenima koja su bila upisana. Onaj ko ovo zna, a u isto vreme zna šta je ta sveopšta stvar koju svako pleme označava, taj može donekle da opazi, ako je duhovno prosvetljen, šta razna plemena označavaju u svojim nizovima, u skladu s onim kako su imenovana u Reči; tako, šta ona označavaju, prema redu u kome se imenuju: - *Ruvim, Simeon, Levi, Juda, Dan, Naftalije, Gad, Ašer, Isahar, Zevulon, Josif, Venijamin* (Postanje XXIX, i XXX, i XXXV, 18); šta ona označavaju prema redu kojim su se kretala u Egiptu, koji je ovako sledio: - *Ruvim, Simeon, Levi, Juda, Isahar, Zevulon, Gad, Ašer, Josif, Venijamin, Dan, Naftalije* (Postanje XLVI, 9-21); šta ona označavaju prema redu po kojemu su primili blagoslov od oca Izrailja, a koji je bilo sledeći: *Ruvim, Simeon, Levi, Juda, Zevulon, Isahar, Dan, Gad, Ašer, Naftalije, Josif, Venijamin* (Postanje XLIX). Red kojim ih je Mojsuje blagoslovio, bio je drugačiji, naime: - *Ruvim, Juda, Levi, Venijamin, Josif, Efrem (Jevrem); Manasija, Zevulon, Gad, Dan, Naftalije, Ašer* (Zak. Ponovljeni XXXIII); gde su izostavljeni Simen i Isahar, a njih su zamenili Efrem i Manasija. Taj isto tako može da zna šta označavaju ta plemena u nizovima u kojima se imenuju na drugim mestima, kao u Postanju XXXV, 23-26; Brojevi I, 5-16); VII, 1 do kraja; XIII, 4-1; XXVI, 5-56; XXXIV, 17-

28); Zak. Ponov. XXVI, 12,13; Jošua XV-XIX; Jezikilj XLVIII, 1 do kraja. Da dvanaest plemena imaju značenja različita u skladu s redom kojim je imenuju, pa stoga označavaju različite stvari neba, u varijacijama, može se videti u *Tajnama Nebeskim* (br. 3862,3926,3939,4603, i sledeći brojevi, 6337, 6640,10335). Ali šta označavaju u nizovima, u kojima se navode u Apokalipsi, videće se dolje. Red po kome se imenuju, Zevulon, Josif, Venijamin; Dan i Efrem se zaobilaze, to jest, ne imenuju.

432. Stih 5. *Od plemena Judima dvanaest hiljada zapečaćenijeh; od koljena Ruvimova dvanaest hiljada zapečaćenijeh; od koljena Gadova dvanaest hiljada zapečaćenijeh.*

Od plemena Judima dvanaest hiljada zapečaćenijeh, označava ljubav prema Gospodu, i sve one koji su u ljubavi u nebu, i koji dolaze u nebo; od koljena Ruvimova dvanaest hiljada zapečaćenijeh, označava svetlost istine od toga dobra, i sve one koji su u toj svetlosti u nebu, i koji dolaze u nebo; od koljena Gadova dvanaest hiljada zapečaćenijeh, označava dobro života iz toga.

433. *Od plemena Judina dvanaest hiljada zapečaćenijeh.* Da ovo označava ljubav prema Gospodu, i sve one koji su u ljubavi u nebu, i koji dolaze u nebo, vidi se iz reprezentacije i značenja koje sledi, o kome će se ubrzo govoriti; iz značenja dvanaest hiljada, što označava sve, i sve stvari, vidi gore (br. 430); ovde, sve one koji su u ljubavi; i iz značenja zapečaćeni, što označava one koji se razlikuju i koji su odvojeni od onih koji su u zlu, pa stoga označava one koji su u dobru; tako isto vidi gore (br. 427). Da oni označavaju one koji su u nebu, i koji dolaze u nebo, sledi kao posledica, jer su bili zapečaćeni na čelima, to jest, bili su odvojeni od zlih; jer su to oni o kojima se kaže u Apokalipsi, *Jagnje stajaše na gori Sionskoj, i s njim sto i četrdeset i četiri hiljade, koji imaju ime oca njegova napisano na čelima svojim.* Ovo su oni koji se ne opoganiše sa ženama, jer su djevstvenici, oni idu za jagnjetom kudgod ono pođe. Ovi su kupljeni od ljudi prvenci Bogu i jagnjetu (XIV, 1,3,4). Ovde se gorom Sionskom označava nebo, gde su oni koji su u ljubavi prema Gospodu. Jer su svi oni koji su ozančeni sa dvanaest hiljada iz

svakoga plemena, ili sto četrdeset i četiri hiljade zapečaćenijeh na čelima, to su oni koji priznaju Gospoda i koji su u ljubavi prema Njemu; stoga prvo pleme koje se imenuje, je pleme Judino, a tim se plemenom označava ljubav prema Gospodu. Jer, kao što je gore rečeno (br. 431), reprezentacija u nebu je u skladu s redom po kome se imenuju plemena, a od prvog plemena koje se pomene, sledi određivanje i značenje onih koja slijede, **2** sa varijacijama. Osim toga, samo Gospod prima u nebo. Jer je celo nebo Njegovo, pa stoga niko ne može tamo stići, ili tajno biti, ako ne priznaje Njega i ako nije u ljubavi prema Njemu. Biti u ljubavi prema Njemu, nije samo voleti ga kao osobu, nego i živeti po Njegovim zapovestima. Ovo Gospod uči nepogrešivim rečima: *U onaj ćete dan doznati da sam ja u Ocu svojem, i vi u meni, i ja u vama. Ko ima zapovijesti moje i drži ih, on je onaj što ima ljubav k meni; onaj koji mene voli, taj drži zapovijesti moje. I moj će ga Otac voleti, i doći ćemo k njemu. Onj koji me ne voli, taj ne drži zapovesti Moje* (Jovan XIV, 20-24). Kaže se da oni vole Gospoda, koji čuvaju i drže Njegove zapovesti i reči koje su Božanske istine, a sve Božanske istine proističu od Njega, a ono što poističe od Njega je On; stoga, kada neko sprovodi u život Božansku Istinu, tada je Gospod u njemu, i on je u Gospodu. Voleti je biti povezan, a povezivanje se ostvaruje primanjem Božanske istine u doktrini i u životu.

Pre nego **3** se pokaže iz Reči da Juda, ili pleme Judino, označava ljubav prema Gospodu, biće objašnjeno značenje Jude u Reči. U najvišem smislu, Juda označava Gospoda kao nebesku ljubav; u unutrašnjem smislu, Gospodovo nebesko carstvo i Reč; a u spoljašnjem smislu, doktrinu iz Reči koja se odnosi na nebesko carstvo. A stoga što je u najvišem smislu označen Gospod kao nebeska ljubav, a u unutrašnjem smislu kao nebesko carstvo, stoga je i ljubav prema Gospodu tako isto označena, jer je ova ljubav kod čoveka uzajamna i vlada u Gospodovom nebeskom carstvu. Postoje dva carstva u koja se deli nebo, nebesko carstvo i duhovno carstvo. Nebesko se carstvo sastoji od onih koji su u ljubavi prema Gospodu, a duhovno carstvo, od onih koji su u ljubavi prema bližnjem. Stoga se vidi šta je označeno nebeskom ljubavlju, a šta duhovnom ljubavlju. O ovim carstvima, vidi *Nebo i Pakao* (br. 20-28). Jevreji i Izraelićani su predstavljali ova dva carstva, Jevreji, nebesko

carstvo, a Izraelićani, duhovno carstvo. A Juda je označavao i Reč, jer je Gospod Reč, i On se obukao u Ljudsko u tome plemenu, kako bi bio Reč i u pogledu Ljudskog. U skladu s ovim, kaže se kod Jovana, *U početku bješe Riječ, i Riječ bješe u Boga, i Riječ bješe Bog. I Riječ postade tijelo, i obitava među nama* (I, 1,14). Reč označava Gospoda kao Božansku Istinu koja proističe iz Njegove Božanske Ljubavi. Stoga su oni u Gospodovoj ljubavi, koji vole Božansku Istinu u Reči, i koji je tvore.

Da je Gospod, kao nebeska ljubav, označen Judom, a tako isto i Gospodova ljubav, a slično i Riječ, što je jasno iz sledećih odlomaka kod Mojsija: *Juda, tebe će hvaliti braća tvoja, i ruka će ti biti za vratom neprijateljima tvojim. I klanjaće ti se sinovi oca tvojega. Laviću Judo, s plijena si se vratio, sine moj; spusti se i leže kao lav i kao ljuti lav; ko će ga probuditi? Palica vladalačka (žezlo) neće se odvojiti od Jude niti od nogu njegovijeh onaj koji postavlja zakon, dokle ne dođe onaj kome pripada, i njemu će se pokoravati narodi. Veže za čokot magare svoje, i za plemenitu lozu mlade svoje; u vinu pere haljinu svoju i ogrtač u soku od grožđa. Oči su mu crvene od vina i zubi bijeli od mlijeka* (Postanje XLIX, 8-12). Judom se ovde opisuje, u duhovnom smislu, Gospodovo nebesko carstvo, i Sam Gospod kao nebeska ljubav. Nebeska ljubav je Gospodova ljubav koja se prima u nebeskome carstvu, a duhovna ljubav je Gospova ljubav koja se prima u duhovnome carstvu. Značenje gornjih reči je kao što sledi: Braća će te hvaliti, označava da nebeska ljubav prevazilazi ostale; jer braća ili plemena imenovana po sinovima Jakovljevim, koja su bila njegova braća, označavaju crkvu. Ruka će tvoja biti za vratom neprijateljima tvojim, označava da će paklene i đavolske čete biti izagnane i zadržavane, gde neprijatelji označavaju one koji su u paklu. Sinovi oca tvojega će ti se klanjati, označava potčinjenost svih istina crkve; klanjati se je pokoriti se; a sinovi očevi označavaju sve istine crkve, jer su sve istine crkve usađene u onima koji su u ljubavi prema Gospodu, pa su stoga i u nebeskom carstvu. Juda je lavić, označava nevinost s urođenom moći; jer je ljubav prema Gospodu, viđena po sebi, nevinost, označena lavićem; urođene su moći označene lavom. S plena, sine moj, vratio si se, označava oslobađanje mnogih iz pakla. Spusti se i leže kao lav i kao ljuti (stari) lav, označava zauzeti moćan stav. Ko će ga probuditi? Označava da je bezbedan gde god je, i da ga ne mogu paklovi

pokrenuti. Palica (žezlo) se neće odvojiti od Jude , označava da se moć neće nikad odvojiti od dobra nebeske ljubavi; niti od nogu njegovijeh onaj koji postavlja zakon, označava da se istine Reči neće odvajati od doslovnog smisla; sve dok Šajlok (onaj kome pripada zakon) ne dođe, označava Gospodov dolazak, I tišinu mira u to vrijeme. I njemu će se pokoravati narodi, označava istine od Njega, i povezivanje preko njih. Veže za čokot magare svoje, označava spoljašnju crkvu, I njene istine od Gospoda; i za plemenitu lozu mlade od magarice, označava unutrašnju crkvu, i njene istine od Gospoda. On pere haljinu svoju u vinu, označava Gospodovo spoljašnje ili prirodno Gospodovo Ljudsko, koje je Božanska Istina od Njegove Božanske Ljubavi . A ogratač svoj u soku od grožđa, označava Gospodovo unutrašnje ili racionalno koje je Božansko Dobro od Njegove Božanske Ljubavi. Oči su mu crvene od vina, označava da je unutrašnje ili racionalno Ljudsko samo dobro od istine. Iz pojedinosti ovoga opisa, vidi se da Juda ne označava Judu, nego nešto vodeće nebesko, kao što je gore opisano. Ove su stvari opisane s više pojedinosti u *Tajnama Nebeskim* (br. 6363-6381).

5 Kod Jezekilja: *Ti, sine čovječiji, uzmi jedno drvo i napiši na njemu: Judi i sinovima Izrailjevim, drugovima njegovijem. Pa onda uzmi drugo drvo, i na njemu napiši: Josifu drvo Efremovo i svega doma Izrailjeva, drugova njegovijeh. I sastavi ih jedno s drugim da budu kao jedno u ruci tvojoj. I kad ti reku sinovi tvoga naroda govoreći: hoćeš li nam kazati šta je to? Reci im: ovako veli Jehova Gospod: evo, ja ću uzeti drvo Josifovo, što je u Efremovoj ruci, i od plemena Izrailjeva, drugova njegovijeh, i sastaviću ga s drvetom Judinijem, i načiniću od njih samo jedno drvo i biće jedno u ruci mojoj. I drveta koja napišeš neka budu u ruci pred njima. I reci im: ovako veli Jehova Gospod: evo, ja ću uzeti sinove Izrailjeve iz naroda u koje odoše, i sabraću ih od svuda i dovešću ih u zemlju njihovu. I načiniću od njih jedan narod u zemlji, na gorama Izrailjevim. I jedan će car biti svima njima, niti će više biti dva naroda, niti će više biti razdijeljeni u dva carstva. I neće se više skrnnaviti gadnijem bogovima svojim ni gnusobama svojim niti kakvim prijestupima svojim, i izbaviću ih iz svih stanova njihovijeh u kojima griješiše, i očistiću ih, i oni će mi biti narod, i ja ću im biti Bog. I sluga moj Davuid biće im car. Lavovi će imati jednoga pastira, i hodiće po*

mojim zakonima, i uredbe će moje držati i izvršavati. I sjedeće u zemlji koju im dadoh i sinovi njihovi i sinovi sinova njihovijeh do vijeka. I David sluga moj biće im knez do vijeka. I učiniću s njima zavjet mirni, i biće vječan zavjet s njima i utvrđiću ih i umnožiti ih, i namjestiću svetinju svoju usred njih do vijeka. I šator će moj biti kod njih, i ja ću im biti Bog i oni će mi biti narod (XXXVII, 1-27). Niko ne zna šta ove reči označavaju osim ako zna značenje Jude i Izrailja, i Josifa i Efrema. Da se ne označavaju Juda Izrailj, i Efrem i Josif, očito je; jer se kaže da će se plemena Izrailjeva, koja su razasuta među nacijama, skupiti zajedno u zemlju Hanansku, i da će David biti njihov car i knez do veka, I da će ostati s njim doveka. Ko ne zna da se plemena Izrailjeva ne mogu sakupiti, i da David neće biti njihov car doveka? Stoga treba da se zna šta u duhovnom smislu označava Juda, šta Izrailj, a isto tako šta Josif i Efrem, šta David, a šta zemlja Hananska. Judom se, u duhovnom smislu, označava Gospodovo nebesko carstvo; sinovima Izrailjevim, Gospodovo duhovno carstvo; Josifom i Efremom, i plemenima Izrailjevim, koja su razasuta i koja će se sakupiti, označavaju se oni koji su ispod tih carstava, jer nisu ni nebeski ni duhovni, nego prirodni, ali su i pored toga u dobru života u skladu sa svojom religijom. To su oni na koje misli Gospod gde kaže kod Jovana, *Imam i druge ovce koje nisu od ovoga stada: njih moram dovesti, i oni će čuti glas moj; I biće jedno stado, i jedan pastir (X, 16).* Jer, ovi nisu bili u nebu pre Gospodovog dolaska, ali tamo ih je On podigao kada je proslavio Svoje Ljudsko; razlog za ovo bilo je to, što proizlazeće Božansko nije moglo da ih dosegne. Kada se ovo zna, i to, da David označava Gospoda kao Božansku Istinu koja proizlazi od Njegovog Božaskog Ljudskog, može se znati značenje pojedinosti u nizu u prethodnom odlomku. Razlog da su ove stvari bile upisane na dva komada drveta, i da su dva komada kasnije spojena u jedan, bilo je to, što drvo označava dobro života, a povezivanje u nebu ostvaruje se pomoću dobra, i u skladu s njim. Da drvo označava dobro života, može se videti u *Tajnama Nebeskim* (br. 643, 2784, 3720, 8354).

Kod Isaije, **7** *I Gospod će podignuti zastavu narodima, i prognane izrailjeve i rasijane Judine sabraće sa četiri kraja zemaljska, i nestaće zavisti Efremove, i neprijatelji Judini istrijebiće se; i Efrem neće zavidjeti Judi, a Juda neće zlobiti Efremu, nego će složno letjeti na pleća*

Filistejima k moru (XI, 12-14). Ove su stvari rečene o spasenju nacija, što je isto tako bilo označeno i izgonjenjem Izrailja i rasipanjem Jude, jer se kaže da će Gospod podignuti zastavu nacijama. Izgonjenjem Izrailja označavaju se oni koji nisu u istinama, ali su u želji da ih nauče; a rasipanjem Jude označavaju se oni koji su u dobru života, a kroz to i u ljubavi prema Gospodu, jer koji vole da čine dobro, ti vole Gospoda pošto su u tome dobru, jer je ono od Njega. Efrem označava intelektualno, u ovome slučaju, u harmoniji s dobrom ljubavi; a da neće više biti u neprijateljstvu jedni prema drugima, označeno je sa, *u to vrijeme neće zavisti Efremove, Efrem neće zavdjeti Judi, a Juda neće zlobiti Efremu*. Da će biti odvojeni od onih koji su u veri odvojenoj od ljubavi prema bližnjem, označeno je sa, *Složno će letjeti na leđa Filistejima k moru*. Filisteji k moru označavaju one koji odvajaju veru od ljubavi prema bližnjem ili od dobra života, gde more označava poslednje stvari neba, gde one završavaju; a leteti na leđa označava odbacivati, i odvajati se.

8 Kod Zaharije: *Raduj se mnogo, kćeri Sionska; podvikuj, kćeri Jerusalimska; evo, car tvoj ide k tebi. Pravedan je i spasava, krotak i jaše na magarcu, i na magaretu, mladetu magaričinu* (IX, 9, 13). Ove se stvari kažu o Gospodovom dolasku i o ustanovljenju jedne nove crkve koju će On podignuti među onima koji su u dobru ljubavi i u istinama doktrine iz toga. Car tvoj koji dolazi pravedan i veran, je Gospod od kojega su dobro ljubavi i istina doktrine. Saviću Judu prema Sebi, i napuniću luk Efremu, označava da će crkva biti podignuta kod onih koji su u ljubavi prema Gospodu, a Efrem označava istine doktrine; jer Efrem označava intelektualno crkve, a luk, doktrinu istine. Da luk označava doktrinu, može se videti gore (br. 357: 1), gde su objašnjene ove stvari. Ovakvi su označeni sinovima Sionskim. Da se ovde jevrejska nacija ne označava Judom, niti Eferem Efremom, očito je, jer Gospodova crkva nije bila ustanovljena kod Jevrejske nacije, jer je oni nisu primili, a pleme Efremovo nije postojalo. **9** Kod istoga: *Jehova nad vojskama obide stado svoje, dom Judin, i učini da su mu kao konj okićen za boj. Od njega je ugao, od njega kolje. Od njega luk ubojiti, i ojačaću dom Judin, i spasiću dom Josifov. I učiniću da se nastane. I oni od Efrema biće kao junak, i srce će im biti veselo kao od vina* (Zah. X, 3-7). Kućom

Judinom se ovde označava Gospodovo nebesko carstvo, koje se sastoji od onih koji su u ljubavi k Njemu, a Efreomom se označavaju oni koji su u istinama doktrine iz toga. Jer su oni u Njegovim istinama, koje su kao usađene i upisane u njihovim srcima, kao što se može videti u *Nebu i Paklu* (br. 25, 26). Ostatak ovoga odlomaka objašnjen je gore (br. 355:28, 376:22). Kod istoga: *Pjevaj i veseli se, kćeri Sionska, jer evo ja idem i nastavaću usred tebe. I mnoge će se nacije priljepiti ka Jehovi, i biće moj narod. I Jehova će naslijediti Judu, moj dio, u zemlji svetoj, i opet će izabrati Jerusalim* (II, 10-12). Da Juda ne označava Jevrejsku naciju, niti se Jerusalimom označava Jerusalim, i to je očito; jer se govori o Gospodovom dolasku u koje vreme će ta nacija otpasti, a Jerusalim je bio razoren. I pored toga kaže se da će *Jehova naslijediti Judu u svetoj zemlji, i da će ponovo izabrati Jerusalim*. Juda stoga označava one koji su u ljubavi ka Gospodu, a Jerusalim crkvu u pogledu doktrine u njoj.

11 Tako kod Nauma: *Evo, na gorama onoga koji nosi dobre glase, koji oglašuje mir. Praznuj, Judo, praznike svoje, ispunjaj zavjete svoje, jer zlikovac neće više prolaziti po tebi; sasvijem se zatro* (I, 15). I ove se reči odnose na Gospoda. Njegov dolazak označen je sa, *Evo, na gorama onoga koji nosi dobre glase, koji oglašuje mir*. Praznovanje svojih praznika, i izvršavanje svojih zaveta, znači radovati se Njegovom dolasku, i bogoštovati Ga; što više zlikovac neće prolaziti kroz Judu, i što će sasvim biti zatrt, označava da neće više biti zlikovaca kod njih, jer su u Gospodu. Ove se stvari nisu mogle reći o Jevrejskoj naciji, nego su rečene o onima koji su u ljubavi prema Gospodu. Stoga je očito da su ovi označeni Judom. Kod Malahija: *Evo, ja ću poslati anđela svojega, koji će pripraviti put preda* **12** *mnom, I iznenada će doći u crkvu svoju Gospod, kojega vi tražite, i anđeo zavjetni, kojega vi želite. I ugodan će biti Jehovi prinos Judin i Jerusalimski kao u staro vrijeme, i kao pređašnjih dana* (III, 1,4). Da se ove reči odnose na Gospodov dolazak, i da je taj glasnik koji će biti poslat da pripravi put pred Njim Jovan Krstitelj, to je poznato u crkvi. Da će prinos Judin i Jerusalimski biti ugodan Jehovi, označava da će tada bogoštovanje biti primljeno, jer je od dobra ljubavi prema Gospodu. Prinos Judin označava to bogoštovanje. Da bogoštovanje Jevrejske nacije i Jerusalimsko nije bilo primano, jasno je, jer nisu priznali Gospoda nego su ga sasvim odbacili. Kao u staro

vreme i kao u pređašnje dane, označava da je to u skladu sa bogoštovanjem drevnih crkava. Pradrevna Crkva, koja je bila pre potopa, i koja je bila u ljubavi prema Gospodu, označena je *starim vremenom*, ili od večnosti, a Drevna Crkva, koja je postojala posle potopa, i koja je bila duhovna crkva, označena je *pređašnjim danima*.

Kod Joila: *I tada će gore kapati slatkim vinom, i humovi će se topiti od 13 mlijeka, i svijem potocima Judinijem teći će voda, i izaći će voda iz doma Jehovinog i natopiće dolinu Sitim. Egipat će opustjeti, i Idumeja će biti pusta pustinja za nasilje učinjeno sinovima Judinijem, jer proliše krv pravu u zemlji njihovoj. I Juda će stajati do vijeka i Jerusalim od koljena do koljena* (III, 18-20). I ovde se govori o Gospodovom dolasku, i o novome nebu i novoj zemlji u to vreme. Gore će kapati novima (slatkim) vinom, označava da će sva istina biti od dobra ljubavi. Da gore označavaju dobro ljubavi, i to vidi gore (br. 376). Humovi će se topiti od mleka, označava duhovni život od dobra ljubavi prema bližnjem. Svi potoci Judini teći će vodom, označava da će iz pojedinosti u Reči proizlaziti istine koje će stvarati inteligenciju. Izaći će voda iz doma Jehovinog, i natapati dolinu Sitim, označava da će iz neba od Gospoda doći istina doktrine, koja će prosvetliti one koji su u poznavanjima i znanju. Egipat će opustjeti, a Idumeja (Edom) će biti pustinja, označava da će biti razorena lažna načela, i zla ljubavi prema sebi. Zbog nasilja nad sinovima Judinijem, čiju su nevinu krv prolili u zemlji, označava zbog patvorenih istina, i izneverenih dobara Reči, koja su iskvarili i razorili. Juda će stajati do veka, i Jerusalim od koljena do koljena, označava da će Reč, i doktrina prave istine iz nje, stajati dovek kod onih koji su u ljubavi ka Gospodu. Stoga se vidi da se Judom ne misli na Judu, niti se pod Jerusalimom misli na Jerusalim.

Kod istoga proroka: *O Tire i Sidone! I svi krajvi Palestinski! Hoćete li da mi 14 platite? I hoćete li da mi vratite? Nagradu vašu vratiću na vašu glavu; Jer uzeste srebro moje i zlato moje, i najljepše zaklade moje unesoste u crkve svoje. I sinove Judine i sinove Jerusalimske prodadoste sinovima Grčkim da biste ih otjerali od međe njihove* (Joilo III, 4-6). Tir i Sidon, i Filisteja, označavaju one koji patvore istine i dobra Reči; srebro moje i zlato moje, označava te istine i dobra, a unositi ih u svoje hramove, označava patvoriti ih i svetogrditi; prodavati sinovima Grčkim,

označava izokrenuti i patvoriti sve istine i dobra Reči; sinovi Judini označavaju dobra Reči, a sinovi Jerusalimski, njene istine, dok sinovi Grčki označavaju patvorenja; oterati ih od međa njihovih, označava daleko od samih istina. Onaj ko ne zna duhovni smisao Reči, može da pomisli da su oni u Tiru i Sidonu i u Filisteji prodavali sinove Judine i Jerusalimske Grcima, ali ovo proroštvo, u kome se govori o nacijama, označavaju stvari crkve.

Kod Jeremije: **15** *U te dane dom Judin ići će u dom Izrailjev, i doći će zajedno iz zemlje sjeverne u zemlju koju dadoh u našljedstvo ocima vašim* (III, 18). I u ovome se odlomku govori o Gospodovom dolasku, i o novoj crkvi od Njega. Njegov se dolazak označava sa u *te dane*, a nova crkva, domom Judinim, i domom Izrailjevim, gde je Crkva stvorena od onih koji su u ljubavi prema Gospodu, označena domom Judinim, a crkva stvorena od onh koji su u ljubavi prema bližnjem, a koja se naziva i duhovnom crkvom, domom Izrailjevim. Doći će zajedno iz zemlje severne u zemlju koju sam dao u našljedstvo ocima njihovim, označava da će izaći iz neznanja i obmana, u kojima se bili, u poznavanja i svetlost istine crkve. Zemlja severna označava stanje neznanja, i onoga što je lažno u religiji, a to što je bila data u našljedstvo ocima njihovim, označava crkvu koja je u poznavanjima i u svetlosti istine. Ove se stvari kažu o Neznabošcima, od kojih će se stvoriti jedna nova crkva; dobro je poznato da dom Judin i dom Izrailjev nisu došli iz zemlje severne kad je Gospod bio u svetu; jer su Jevreji u to vreme bili u zemlji Hananskoj, a Izrailjci su bili razasuti okolo. Kod istoga proroka: **16** *Idu dani, u koje ću podignuti Davidu klicu pravednu, koja će carovati i biti srećna i činiti sud i pravdu na zemlji. U njegove dane spašće se Juda, i Izrailj će stanovati u miru; i ovo mu je ime kojim će se zvati: Jehova je Pravda naša* (Jer. XXIII, 5,6; XXXIII, 15,16). Jasno je da se ovde govori o Gospodu, klici Davidooj koja će vladati kao car i koja će se zvati Jehova pravda naša. U njegove dane Juda će se spasiti, a Izrailj će stanovati u miru, označava da će oni biti spaseni koji su u ljubavi prema Njemu, i u ljubavi prema bližnjem, kao što je gore rečeno. Očito je da Juda nije bio spasen, i da Izrailj nije bio vraćen, niti se može vratiti, da bi živeo u miru, to jest, bez napada zala i obmana.

Kod istoga proroka se kaže: *I vratiću Izrailja u torove njegove, i 17 pašće po Karmelu, i Vazanu; i po gori Efremovoj i Galadu sitiće se duša njegova. I u one dane i u ono vrijeme, govori Jehova, tražiće se bezakonje Izrailjevo, ali ga neće biti; i grijesi Judini, ali se neće naći, jer ću oprostiti onima koje ostavim (L, 19,20).* I ovde se govori o podizanju od Gospoda crkve među Neznabošcima, a ovi se označavaju Izrailjem, koji će se vratiti u svoje šatore, i o Judi, čiji se gresi, kako se kaže, neće naći. Da će ih Gospod voditi i da će biti poučeni o ljubavi prema bližnjem, označeno je rečima, *Pašće po karmilu i po Vazanu, i na gori Efremovoj i po Galadu.* Ponovo kod Zaharije: *U taj dan, učiniću da svi konji budu plašljivi i svi konjanici bezumni; i otvoriću oči svoje na dom Judin, i oslijepiću sve konje narodima. U onaj dan učiniću da glavari Judini budu kao ognjište u drvima i kao luč zapaljen u snopovima, te će proždrijeti i desno i lijevo sve narode naokolo, a Jerusalem će još ostati na svome mjestu, u Jerusalemu. I Jehova će sačuvati šatore Judine najprije, da se ne diže nad Judom slava Davidova i slava stanovnika Jerusalimskih (XII, 4,6,7).* Ovde se govori o pustošenju prethodne crkve, i o podizanju od Gospoda jedne nove crkve. Pustošenje prethodne crkve označava se rečima, *U te dane, govori Jehova, svi će konji biti plašljivi, a svi konjanici bezumni.* Jer konj označava razumevanje istine kod čoveka, a konjanik, inteligenciju, kao što se može videti gore (br. 355). Dom Judin označava crkvu kod onih koji su u dobru ljubavi prema Gospodu; o ovima se kaže da će Gospod otvoriti Svoje oči na to. Da će On razasuti zla iz pakla, kao i obmane, označeno je rečima, *U te dane učiniću da glavari Judini budu kao ognjište u drvima i kao ključ zapaljen u snopovima; koji će proždrijeti i desno i lijevo sve narode naokolo.* A da će ta crkva biti pošteđena napada zala i obmana, označeno je sa, *A Jerusalem će još ostati na svojemu mjestu, u Jerusalemu.* Da će Gospod spasiti sve one koji su u ljubavi prema Njemu, označeno je sa, *Jehova će spasiti najprije šatore Judine.*

Opet kod Isaije: *Riječ Jehovina za Judu i za Jerusalem. Biće u potonja vremena gora Jehovina utvrđena u vrh gora i uzvišena iznad humova, i stjecaće se k njoj svi narodi. I Ići će mnogi narodi govoreći: hodite da idemo na goru Jehovinu, u dom Boga Jakovljeva, i učiće nas svojim putovima, i hodićemo stazama njegovijem; jer će iz Siona izaći zakon, i*

riječ Jehovina iz Jerusalima (II, 1-3). Ove se stvari kažu o novoj crkvi koja će biti ustanovljena od Gospoda. Gorom Jehovinom koja će biti utvrđena u vrh gora, označava se Sion, a on označava nebesku crkvu, i ljubav prema Gospodu, koju imaju oni koji pripadaju toj novoj crkvi. Da je ovo glavna stvar crkve, i da će ona rasti i jačati, označeno je sa, biće utvrđena iznad gora i uzvišena iznad humova. Da će priznavati Gospoda oni koji su u dobru, i da će ući u crkvu, označeno je svim nacijama koje će se sticati k toj gori, jer nacije označavaju one koji su u nebeskom dobru, koje je dobro ljubavi ka Gospodu, a narod, one koji su u duhovnom dobru, koje je dobro ljubavi prema bližnjem. O ovima posljednjim se kaže, *Hodite , idimo ka gori Jehovinoj, domu Boga Jakovljeva.* Da nacije označavaju one koji su u nebeskom dobru, a narodi one koji su u duhovnom dobru, vidi gore (br. 331).

Ponovo kod istoga proroka: *Ovako govori Jehova, izbavitelj tvoj, koji te je sazdao od utrobe materine; ja Jehova načinih sve: razapeh nebo sam, rasprostrijeh zemlju sam sobom. Potvrđujem riječ sluge svojega, i navršujem savjet glasnika svojih; govorim Jerusalimu: naselićeš se; i gradovima Judinijem: sazidaćete se; i pustoline njihove podignuću (Isaija XLIV, 24,26).* I ovde se govori o Gospodovom dolasku, o Gospodu koji je *otkupitelj tvoj i koji te je Stvorio iz utrobe.* On se naziva Otkupiteljem zbog toga što On oslobađa od pakla; a naziva se Stvoriteljem iz utrobe, jer On preporuča čoveka. Pretskazivanje proroka o Njemu, i o čovekovom spasenju, označava se rečima, *On potvrđuje riječ slugu svojih, i slijedi savjet glasnika svojih.* Da oni koji su u Njegovoj crkvi treba da budu spaseni, i da budu poučeni u istinama nebeske doktrine, označava se rečima, *On reče Jerusalimu: Bićeš nastanjen, a gradovima Jude: Sazidaćete se. Jerusalim označava crkvu, a gradovi Judini, istine nebeske doktrine. Da će obmane, koje razaraju crkvu, biti odbačene, označava se sa, Podignuću pustoline.* Dobro je poznato da Gospod nije rekao da Jerusalim treba da se naseli i da gradovi Judini treba da se sazidaju, nego da će Jerusalem biti razoren, i to je ono što se i dogodilo. Ponovo, kod istoga proroka: *Jer ću izvesti sjeme iz Jakova i iz Jude našljednika gorama svojim, i naslijediće ih izbranici moji, i sluge moje naseliće se ondje (Isaija LXV, 9).* Ovde Jakov i Juda ne označavaju narod koji je potekao od Jakova, i nacija od Jude, nego

crkvu koju će Gospod ustanoviti. Jakovom se označava crkva koja je u dobru života; a Judom, crkva koja je u dobru ljubavi prema Gospodu, pa stoga Jakov označava spoljašnju crkvu, a Juda, unutrašnju crkvu. Semenm se označava ljubav prema bližnjem i vera, a gorama, dobra ljubavi. Oni koji su u dobru ljubavi, ti se nazivaju izbranicima, a oni koji su u istinama od dobra ljubavi nazivaju se slugama, pa se stoga kaže, *Da bi izbranici moji naslijedili je, a sluge moje da je nastavaju.*

Ponovo kod Jezekilja: *Juda i zemlja Izrailjeva bijahu tvoji trgovci, dolazahu na sajme tvoje sa pšenicom Menitskom i Feničkom i medom i uljem i balsamom (XXVII, 17).* Ove se reči govore o Tiru, koji označava crkvu u pogledu poznavanja istine i dobra, pa su stoga i poznavanja istine i dobra crkve označena Tirom. Ovde se govori o njegovoj robi i trgovini, pa se opisuje kako se ova poznavanja stiču, u ovom slučaju, poznavanja koja se stiču od Jude i od zemlje Izrailjske. I pošto se Judom označava dobro ljubavi, a Izrailjem, istina od toga dobra, stoga se kaže da oni trguju pšenicom Menitskom i Feničkom, i uljem i medom, jer se pšenicom Menitskom i Feničkom, kao i uljem i balsamom označavaju sve vrste dobra i istine crkve. Med označava dobro ljubavi u prirodnom čoveku; ulje, dobro ljubavi u duhovnom čoveku; balsam, istine koje su ugodne od dobra. Vidi gore (br. 375:35), gde su su ove reči potpunije objašnjene. Šta razne nacije označavaju, vidi se po robi koja se imenuje kada se razume u duhovnom smislu, pa stoga šta se označava Judom, a šta Izrailjem, jer to pokazuje roba koja se imenuje.

Da Juda ne označava Jevrejsku naciju, i to se vidi iz Jezekilja (XLVIII,), gde se govori o novoj zemlji koja će biti raspodeljena među dvanaest plemena Izraljevih, jer se ona tamo imenuju, kao i tačan deo zemlje koji će biti njihova oblast. Tamo se mnogo govori o Judinom plemenu, pa se kaže da svetinja treba da bude među njima (stihovi 8-22). Iz ovoga je savršeno jasno da plemena, koja se tamo imenuju, ne označavaju plemena, jer su jedanaest plemena bila razasuta, i postala Neznabošci od kojih se nisu mogli razlikovati, jer su bila odvedena u trajno izgnanstvo. Isto ako se vidi da se zemljom koja je pomenuta ne misli na zemlju, nego na crkvu, pa stoga se plemenima tu imenovanim misli na stvari koje pripadaju crkvi. Dok Juda označava nebesku crkvu, ili crkvu koja je u ljubavi prema Gospodu, u kojoj je, stoga, svetinja 24 .

Juda i Izrailj imaju slična značenja kod Davida: *Juda postade svetinja Božija, a Izrailj oblast njegova* (Psalam CXI, 2). Svetinja označava, u najvišem smislu, Samoga Gospoda, a u relativnom smislu, Njegovo bogoštovanje od dobra ljubavi. Izrailj označava istinu crkve od toga dobra; i pošto sva moć pripada istinama od dobra, ili dobru preko istina, stoga se kaže da je Izrailj postao Njegova oblast. Pošto Juda označava nebesko carstvo Gospodovo, a Izrailj Njegovo duhovno carstvo, kao što se gore kaže, i pošto nebesko carstvo sačinjava Gospodovo sveštenstvo u nebu, a duhovno carstvo Gospodovo carstvo, kao što se može videti u *Nebu i Paklu* (br. 24,226), stoga se Gospod u Reči naziva Carem, a kod Jevanđelista, Carem jevrejskim (Mat. II, 2; Jovan XVIII, 33-37; XIX, 19). A Gospodom se, kao Carem jevrejskim označava Gospod kao Božanska Istina, koja proističe od Božanskog Dobra Njegve Božanske Ljubavi. Carevi stoga u Reči označavaju istine od dobra, vidi gore (br. 31).

Kod Jeremije: *Evo idu dani kad ću zasijati dom Izrailjev u dom Judin sjemenom čovječijim i sjemenom od stoke; i da ću učinii s domom Izraljevim i s domom Judinijem nov zavjet. Ovo je novi zavjet što ću učiniti s domom Izraljevim poslije onih dana; metnuću zavjet svoj u njih, na srcu njihovome napisaću ga, i biću im Bog i oni će mi biti narod* (XXXI, 27,31,33). I ovde *dani idu* označava Gospodov dolazak. Stoga to ne znači da će tada doći do novog zaveta s domom Izrailjevim i domom Judinim, nego da će biti ustanovljena od Gospoda jedna nova crkva, što je označeno domom Izrailjevim, i domom Judinim, kod kojih će biti dat zakon, i napisan na njihovom srcu. Da se ovo nije desilo s domom Izrailjevim, i s domom Judinim, dobro je poznato, jer su oni potpuno odbacili Gospodov zavet, kao što to čine i danas. Zavet označava povezanost s Gospodom kroz ljubav prema Njemu, a da imaju zakon ili Božansku Istinu u sebi od ove povezanosti, kako u doktrini tako i u životu, to je označeno zakonom među njima. koji je napisan na njihovom srcu. Zasijati dom Izrailjev i dom Judin semenom čovečijim i semenom od stoke, označava reformisati one koji pripadaju novoj crkvi, pomoću istina i dobra inteligencije i osećanja; da stoka ima ovo značenje, biće pokazano u onome što sledi.

Kod Zaharije: *Doći će mnoge nacije da traže Jehovu nad vojskama; i da se ovo kaže o Jevrejima i o njihovom ulasku u zemlju Hanansku, i da će svi drugi koji budu želeli da se spasu hvatati skut njihove haljne, moleći da idu s njima u Jerusalem da se mole Jehovi. U to će vrijeme deset ljudi od svijeh jezika narodnijeh uhvatiti jednoga Judejca za skut govoreći: idemo s vama, jer čujemo da je Bog s vama* (VIII, 22,23) Onaj ko ne zna da Jevrejin označava one koji su u ljubavi ka Gospdu, a otuda i u istinama doktrine, može se lako zavesti da poveruje da su ove stvari rečene o Jevrejima, i o njihovom uvođenju u zemlju Hanansku, i da će svi drugi koji budu želeli da se spasu, hvatati skutove njihove haljine, i moliti ih da idu s njima. Ali kad se vidi da se ove stvari ne kažu o nekom uvođenju u zemlju Hanansku i u Jerusalem, i da Jevrejin ne znači nekoga ko pripada toj naciji, nego da Jerusalem označava novu crkvu koju će Gospod ustanoviti, a Jevrejin, svakoga ko je u dobru ljubavi prema Gospodu, a Jevrejin, istinu od toga dobra, tada će se moći razumeti značenje svih pojedinosti koje se iznose u ovome poglavlju, a posebno značenje ovih reči. Jer se ovde govori o okupljanju Neznabožaca i njihovom ulasku u crkvu, gde Jevrejin označava onoga koji priznaje Gospoda i koji ga voli, dok hvatanje za skut označava želju za znanjem istine od Njega; deset ljudi između svih jezika nacija, označavaju sve iz svake religije, gde deset označava sve, a jezici nacija, njihova religiozna načela.

Iz ovih je stvari jasno, koliko su od istine udaljeni oni koji veruju da će na kraju vremena Jevreji da se obrate ka Gospodu i da se vrate u zemlju Hanansku. Ovi isto tako veruju da se zemljom, Jerusalemom, Izrailjem, i Judom, u Reči, označava zemlja Hananska, grad Jerusalem, Izrailjski narod, i Jevrejska nacija. Ali ovi koji se drže toga verovanja, to nije njihova krivica, jer ne znaju ništa o duhovnom smislu Reči, i do sada nisu znali da zemlja Hananska označava crkvu, Jerusalem crkvu u pogledu doktrine, Izrailj, one koji su u duhovnoj crkvi, a Juda, one koji su u nebeskoj crkvi. Isto tako, kada proroci govore o njihovom ulaženju u zemlju Hanansku, to označava ulaženje vernih u nebo i u crkvu. Ovo se uvođenje i ostvarilo kad je Gospod došao u svet, jer su tada podignuti u nebo svi oni koji su živeli životom ljubavi prema bližnjem, i bogoštovali Boga u ljudskom obliku. Ovi su bili zadržavani ispod neba

do Gospodovog dolaska, a bili su uzneti u nebo onda kada je Gospod proslavio Svoje Ljudsko. To su oni na koje se misli u mnogim odlomcima proročke Reči, gde se govori o robovanju sinova Izrailjevih i Judinih, i njihovom povratku u svoju zemlju. Ovde se govori i o onima koji su, posle Njegovog dolaska, bili uvedeni u crkvu, a otuda u nebo sa zemlje, ne samo tamo gde je primljena hrišćanska religija, i na drugim mestima. I jedni i drugi označeni su Izrailjem, Judom, i Jerusalimom, gde se govori o uvođenju u zemlju Hanansku, kao u sledećim odlomcima: - Isaija X, 1 5; Jer. III, 12-20; XVI, 15, 16; XXIII, 7,8; XXX, 2-11; XXXI, 1-14, 23-40; XXXII, 6-18; Jez. XVI, 60-62; XX, 40-42; XXXIV, 11-16; XXXVII, 21-28; XXXIX, 21-29; Osija III, 5; Joilo II,19-27,II, 32; Amos IX, 12-15; i na drugim mestima.

Neka nam dva odlomka posluže kao primer onih odlomaka zbog kojih se Jevreji ubeđuju , a Hrišććani veruju, da će se Jevrejska nacija vratiti u zemlju Hanansku, i biti spasena na poseban način. Tako kod Isaije: *I svu će braću vašu iz svih naroda dovesti Jehova na dar na konjma i na kolima i na nosilima i na mazgama i na kamilama ka svetoj gori mojoj u Jerusalim, veli Jehova, kao što prinose sinovi Izrailjevi dar u čistu sudu u dom Jehovin. Jer kao što će nova nebesa i nova zemlja, što ću ja načiniti, stajati preda mnom, tako će stajati sjeme vaše i ime vaše (LXVI, 20,22).* Šta ove reči posebno označavaju, može se videti gore (br. 355:15,405:26), gde su objašnjene. Novo nebo i nova zemlja označavaju nebo i crkvu onih koji treba da budu spaseni od Gospoda kad proslavi Svoje Ljudsko, kao što je gore rečeno. Kod istoga proroka: *Podignuću ruku svoju k narodima, i k plemenima podignuću zastavu svoju, i donijće sinove tvoje u naručju, i kćeri tvoje na ramenma će nositi. I carevi će biti hranitelji tvoji i carice njihove dojkinje, i klanjaće se licem do zemlje, i prah s nogu tvojih lizaće (LIX, 22,23).* Kroz celo poglavlje govori se o Gospodovom dolasku, a isto tako i o spasenju onih koji Ga primaju, kao što se vdi iz stihova 6-9. Dakle, ne govori se o spasenju Jevreja, a još manje o njihovom povratku u zemlju Hanansku. Da se na to ne misli u odlomcima koje se ovde navode, vidi se isto tako iz toga što je to bila vrlo rđava nacija, idolopoklonična u srcu, po tome što nisu uvedeni u zemlju Hanansku zbog dobrote i pravednog srca, nego zbog obećanja datog njihovim očevima; i dalje, po tome što nisu imali istina i dobara

crkve, nego samo obmane i zla, i po tome što su bili isterani i izagnani iz zemlje Hananske; to se vidi iz onih odlomaka u Reči, koji se odnose na tu naciju.

Kakva je to bila nacija, i kako je trebalo da postne vrlo rđava nacija, opisuje se kod Mojsija u njegovoj pesmi, u ovim rečima: *I reče: sakriću od njih lice svoje, vidjeću kakav će im biti posljedak, jer su rod pokvaren, sinovi u kojima nema vjere. Rasijaću ih po svijem krajevima zemaljskim, učiniću da nestane spomena njihova među ljudima, jer su nacija koja propada sa namjera svojih, i nema u njih razuma. Jer je čokot njihov od čokota Sodonskoga i iz polja Gomorskoga; grožđe njihovo je otrono grožđe, puca su mu gorka. Vino je njihovo otrov zmajevski i ljuti jed aspidin. Nije li to sakriveno kod mene, zapečaćeno u riznicama mojim? Moja je osveta i plata, u svoje vrijeme popuznuće noga njihova, jer je blizu dan propasti njihove* (Zak. Ponovljeni XXXII, 20-35). U ovim se rečima opisuje kvalitet crkve među Jevrejima, naime, da je bila u gadnim obmanama od zla. Kvalitet crkve kod njih označen je vinom Sodonskim i Gomorskim, gde vino označava crkvu. Obmane od zla, koje su kod njih postojale, označene su groždem, čija su puca gorka, a njihovo vino je otrov zmajevski i jed aspidin; jer grožđe označava dobra crkve, a ljuta i gorka puca označavaju zla od odvratnih obmana. Same njihove obmane označene su vinom koje je kao otrov zmajevski i kao jed aspidin; jer vino označava istinu iz Reči, a otrov zmajevski i jed aspidin označavaju čudovišne obmane koje nastaju od falsifikovanih istina Reči. Ta je nacija opisana na sličan način i u drugim delovima Reči, kao u Zak. Ponovljeni, u knjizi Jošuinoj, kod Proroka, i kod Jer. V, 203; VII, 8-34; IX, 2-26; XI, 6-17; XIII, 9-27; XIX, 1-15; XXXII, 30-35; XLIV, 2-24, Da je Jevrejska nacija bila idolopoklonička u srcu, vidi se iz odomaka gore navedenih, kao i iz mnogih drugih; kao kod Jeremije: *Gdje su bogovi tvoji koje si načinio sebi? Neka ustanu, ako te mogu izbaviti kada si u nevolji. Jer imaš bogova, Judo, koliko i gradova i koliko ima ulica u Jerusalimu, toliko podigoše oltara sramotnijeh, oltara da kadite Valu* (II, 28; XI, 13).

Da nisu bili uvedeni u zemlju Hanansku zbog dobrote i pravednoga srca, nego zato što je to dato kao obećanje njihovim očevima, jasno je kod Mojsija: *Ne ideš za pravdu svoju ni za čistotu srca svoga da naslijediš u*

zemlji, nego da održi riječ za koju se zakleo ocima tvojim Avramu, Isaku, i Jakovu. Znaj dakle da ti Jehova Bog ne daje te dobre zemlje za pravdu tvoju da je naslijediš, jer si narod tvrdovrat (Zak. Ponovljeni IX, 5,6).

Da nisu imali istina i dobara crkve, nego obmana i zala, vidi se iz Reči, gde se govori o njihovom kurvarstvu i preljubočinjenju; kao kod Jer. III, 1 do kraja; Jez. XIII 1 do kraja. Kurvarstva i preljubočinstva, u Reči, označavaju falsifikovanja istine, i preljubočinjanja dobra (br. 141,161); stoga ih je Gospod nazao rodnom preljubočinskim (Mat. XII, 39; Marko VIII, 38); isto tako, rekao je da su puni licemerstva, nepravde, i nečistote (Mat. XXIII, 27,28); i da su falsifikovali Reč svojim običajima (Mat. XV, 1-6; Marko VII, 1-4). I jasnim rečima kod Jovana: *Vaš je otac đavo, i slasti oca svojega hoćete činiti; on je krvnik čovjekov od početka, i ne stoji na istini. Jer nema istine u njemu. Kad govori laž, svoje govori; jer je laža i otac laži (VIII, 44).* Laž označava obmanu od zla; đavo, uništavanje svakog dobra; a krvnik, uništavanje svake istine. Otac označava kako one u paklu tako i pokoljenja koja su živela prethodno, od najstarijih vremena. Govoriti svoje, znači govoriti iz onoga što je urođeno.

Da je tako sve što pripada crkvi kod njih bilo razoreno, i da su zbog toga bili odbačeni, vidi se kod Isaije: *Gospod Jehova uzima Jerusalmu i Judi potporu i pomoć, svaku potporu u hljebu i svaku potporu u vodi, junaka, i vojnika, sudiju i proroka, i mudraca i starca. Jer se obori Jerusalm i Juda pade,, jer se jezik njihov i djela njihova protive Jehovi da draže oči slave njegove (III, 1,2,8).* Uzimanjem potpore u hlebu, i potpore u vodi, označava se dobro ljubavi, i istina vere, na kojima počiva duhovni život; jer hleb označava dobro ljubavi, a voda, istinu vere, dok potpora i podrška označavaju moći, a zbog toga i sve što pripada duhovnom životu. Uzeti junaka i vojnika, označava sav otpor protivu zala i obmana; ukloniti sudiju i proroka, označava svo dobro i istinu doktrine, ukloniti mudraca i starca, označava svu inteligenciju i mudrost. Njihov jezik i njihova dela protive se Jehovi, i draže oči slave njegove, označava da je sve u njihovoj doktrini i u životu protivno Božanskoj Istini. Jezik označava doktrinu, dela označavaju život, a oči slave Jehovine, Božansku Istinu; dražiti znači protiviti se.

Kod istog proroka: *Pa sada, stanovnici Jerusalimski, sudite između mene i vinograda mojega . Šta je još trebalo činiti vinogradu mojemu što mu ne učinih? Kad čekah da rodi groždem, zašto rodi vinjagom? Sada ću vam kazati šta ću učiniti vinogradu mojemu. Oboriću mu ogradu, neka opusti; razvaliću mu zid, neka se pogazi. Uparložiću ga, neće se rezati ni kopati, nego će rasti čkalj i trnje, i zapovijediću oblacima da više ne puštaju dažd na njega (V, 3-6).* Vinograd ovde označava crkvu kod Jevrejske nacije. Kad čekah da rodi groždem, zašto rodi vinjagom? Označava da su umesto dobara istine koja pripadaju crkvi, kod njih bila samo zala od obmane. Obaranje ograde kako bi opustio, i rušenje zida kako bi bio pogažen, označava njegovo rušenje u pogledu dobara i istina, tako da ulaze zla i obmane, koja su čkalj i trnje, koje će izrasti. Zapovediću oblacima da ne puštaju dažda na njega, označava da više ne primaju istinu i dobro, preko Reči, a iz neba.

Razaranje crkve kod te nacije, opisuje se i kod Isaije (VII, 17-19), u sledećim stihovima; kod Jeremije (I, 15); i na mnogim drugim mestima. Ta nacija bila je izagnana iz zemlje Hananske zbog ovih stvari, prvo Izrailjska, a onda i Jevrejska nacija; iz razloga što zemlja Hananska označava nebeski Hanan, koji je nebo i crkva. Karakter ovih nacija potpuno je opisan u unutrašnjem smislu knjige Izlaska (XXXII, i XXXIII) gde se opisuje zlatno tele, koje su sebi načinili, i zbog čega je Jehova zapretio da ih uništi , i da za Mojsija podigne drugo koleno. Sve su ove stvari objašnjene u *Tajnama Nebeskim* (br. 10393-105129. I br.10523-10557), a karakter Jevrejske nacije opisan je u knjizi Postanja (XXX VIII), gde se govori o poreklu njihovom od jedne Hananske žene, i o kurvarstvu s jednom snajom. Jer su bila tri korena te nacije, jedan od Hananske žene koju je Juda uzeo za svoju ženu, a dva od Tamare, koja je bila snaja Judina, s kojom je on legao kao sa kurvom. I ove su stvari opisane u *Tajnama Nebeskim* (br. 4813-4930). Njihov se karakter pokazao i u Judi Iskariotskom, jer je on predstavljao Jevrejsku naciju, u pogledu crkve. Jer su dvanaest učenika Gospodovih predstavljali Gospodvu crkvu opšte, a svaki od njih nešto sveopšte suštinsko u njoj, gde je Juda Iskariotski prdtstavljao to jer je to bilo kod Jevreja.

Kao dodaak gornjem, sledeće pojedinosti o ovoj naciji mogu se videti u *Tajnama Nebeskim*. Reprezentativna crkva bila je ustanovljena kod te

nacije, ali nije bilo crkve u toj naciji samoj (br. 4899,4912,6304). Stoga, u pogledu same nacije, bila je reprezentativna crkva, ali ne i stvarna crkva (br. 4281,4288,4311,4500,6304,7048,9320,10396,10526,10531,10698). Izrailjska i Jevrejska nacija nisu bile izabrane, nego primljene, kako bi predstavljale crkvu, zbog upornosti s kojom su je želeli njihovi očevi i Mojsije (br. 4290,4293,7051,7439,10430,10535,10632). Njihovo je bogoštovanje bilo samo spoljašnje, lišeno svakog unutrašnjeg bogoštovanja (br.1200,3143,3479,8871). Nisu znali ništa o unutrašnjem bogoštovanju, niti su bili voljni da znaju (br. 301-303,3479,4429,4433,4670,4847,10396,10401,10407,10694,10701,10707). Na koji su način se odnosili prema unutrašnjim stvarima bogoštovanja, crkve, i Reči (br. 4865). Njihovo unutrašnje, koje pripada misli i osećanju, bilo je nečisto, puno ljubavi prema sebi i svetu, kao i tvrdičluka (br. 3480,9962,10457,10466,10575). Stoga, njima nisu bile otkrivene unutrašnje stvari crkve, jer bi ih bili oskrvnuli (br. 2520,3393,3479,4289). Nijma je Rč bila sasvim zatrvena, i dalje je (br. 3769), Oni vide Reč spolja a ne iznutra (br. 10549-10550). Stoga, kada su bili u bogoštovanju, njihovo je unutrašnje bilo zatvoreno (8777,10500,10575,9377,10500,10694,10694). Ta je nacija bila takvoga karaktera, da je mogla da bude u svetom spoljašnjem, dok je unutrašnje bilo zatvoreno (b. 4293,4311,4903,9373,9377,9380). Njihovo stanje u to vreme (br. 4311). Oni su sačuvani zbog Reči u izvornom jeziku, i zbog toga što su se mogli držati u takvom stanju (br. 3479). Njihovo sveto spoljašnje bilo je kao čudom uzdignuto u nebo od Gospoda. Pa su na taj način unutrašnje stvari bogoštovanja bile tamo opažane (3480,4307,4311,6304,10493,10500,10602). Da bi se to ostvarilo, bili su prinuđeni spoljašnjim sredstvima da se usko drže obreda i uredaba u spoljašnjoj formi (br. 3147,4281,10149). Pošto su mogli biti u svetom spoljašnjem odvojeno do unutrašnjeg, stoga su preko njih mogle biti predstavljene svete stvari u nebu i u crkvi (br. 3479,3881,4208,6306,6589,937777,10430,10500,10570). Na njih same nisu uticale svete stvari koje su predstavljali (br. 3479); jer nije od značaja kakva je osoba koja predstavlja, jer se reprezentacija odnosi na stvar koja se predstavlja, a ne na osobu koja predstavlja (br. 665,1097,1361,3147,3881,8806). Da je ta nacija bila gora od drugih nacija; njihov se katrakter opisuje u Reči oba

Zavjeta (br. 4314,4316,4444,4503,10462-10466). Pleme Judino zastranilo je više od ostalih plemena (4815). Kako su okrutno postupali s nacijama, iz uživanja (br. 5057,7248,9320). Da je ta nacija bila idolopoklonička u srcu, i više od svih drugih klanjala se bogovima (br. 373,4208,4444,5825,5998,6877,7401,8301,8871,8882). Bogoštovali su Jehovu samo u imenu (br. 6877,10559-10561,10566); kao i zbog čuda (br. 4299). Pogrešno misle oni koji veruju da će se Jevreji obratiti na kraju crkve, i biti dovedeni u zemlju Hanansku (br. 4847,7051,8301). Mnogi su odlomci iz Reči o ovome navedeni, koji treba da se shvate u unutrašnjem smislu, stoga različito od onoga kako izgedaju u slovu (br. 7051). Reč je , u spoljašnjem smislu, bila izmenjena zbog te nacije, ali ne i unutrašnji smisao (br. 10453,10461,10603,10604). Jehova se pokazao s Gore Sinajske, prema tome kakvi su bili, kao oganj, u gustom oblaku, i u dimu, kao iz peći (br. 1861,6832,8814,8819,9434). Gospod se pokazuje svakome u skladu s njegovim kvalitetom, kao oživljujuća vatra i vatra koja obnavlja onima koji su u dobru, a kao vatra koja sažiže onima koji su u zlu (br. 934,1861,6832,8814,10551). Jedno poreklo te nacije je u Hahanskoj ženi, a dva druga iz preljube sa snajom (1167,4818,4820,4899,4913). Da ovakvo poreklo označava prirodu njihove povezanosti sa crkvom, naime, da je to bilo preko žene Hananke, i preko preljube sa snajom (br.4888,4874,4911,4913). O njihovom stanju u drugom životu (br. 939,940,5057). Pošto je ta nacija, uprkos svoga karaktera, predstavljala crkvu, i pošto je Reč bila napisana kod te nacije, i o njoj, stoga Božanske nebeske stvari bile označene njihovim imenima, kao Ruvimom, Simeunom, Levijem, Judom, Jevremom, Josipom, i ostalim. Juda u unutrašnjme smislu označava Gospoda kao nebesku ljubav, i kao Njegovo nebesko carstvo (br. 3654,3881,5583,5603,5782,6363); proroštvo Izrailja o Judi (Postanje XLIX, 8-12) gde se govori o Gospodu, objašnjeno je (br. 6362- 6363). Pleme Judino i Judeja , označavaju nebesku crkvu (br. 3654,6364). Dvanaest plemena predstavljala su, pa stoga i označavala, sve stvari ljubavi i vere u njihovm sklopu (br. 3858,4926,4060,6335); stoga i nebo i crkvu (br. 6337,6637,783,7891). Njihovo je značenje u skladu s redom po kojemu se imenuju (br. 3862,3926,3939,4603, i sledeći brojevi,, kao i br. 6337,6640). Dvanaest plemena bila su podeljena u dva carstva, da bi

Jevreji predstavljali nebesko carstvo, a Izraelićani duhovno carstvo (br. 8770,9820). Seme Avramovo, Isakovo, i Jakovljevo, označavaju dobra i istine crkve (br. 3373,10445).

434. *Od plemena Ruvimova dvanaest hiljada zapečaćenijeh.* Da ovo označava svetlost istine od te ljubavi, i da su svi oni u njoj koji dolaze u nebo, jasno je iz značenja Ruvimovog plemena, koje označava one koji su u svetlosti istine, o čemu ćemo ubrzo govoriti; i iz značenja dvanaest hiljada, što označava sve stvari i sve osobe, o kojima vidi gore (br. 430); ovde sve koje su u svetlosti istine od dobra ljubavi ka Gospodu, dok je ova ljubav označena Judinim plemenom, kao što je pokazano upravo gore (br. 33:1); i iz značenja zapečaćeni, što označava one koji su u nebu i koji dolaze u nebo, o kojima vidi gore (br. 427:2, 433); prethodno je bilo pokazano da dvanaest plemena predstavljaju, pa stoga i označavaju u Reči, sve stvari crkve, da svako pleme označava nešto sveopšte suštinsko u tome, i da Juda označava ljubav **2** prema Gospodu, dok Ruvim svetlost od te ljubavi, kao što će se videti se u onome što sledi. Ruvim, pa stoga i pleme imenovano po njemu, u najvišem smislu, označava Gospoda kao providanje ili predviđanje; u unutrašnjem smislu, duhovnu veru i razumevanje istine; a u spoljašnjem smislu, označava vid. I pošto Ruvim u unutrašnjem smislu označava veru i razumevanje istine, stoga on označava i svetlost istine, jer vera zavisi od svetlosti istine, koja prosvetljuje razum; jer tamo gde je svetlost istine, tu je i razum i vera.

3 Ruvim ili njegovo pleme ima slično značenje kao i apostol Petar. Jer dvanaest apostola, kao dvanaest plemena Izraljevih, predstavljaju sve stvari crkve, a svaki apostol nešto sveopšte suštinsko u njoj. I pošto Petar ima sličnu reprezentaciju onoj koju ima Ruvim, stoga je on bio prvi među apostolima, kao što je Ruvim bio prvi među sinovima Jakovljevim (br. 9,411:12-1). Ruvim je bio prvi među sinovima **4** Jakovljevim, a pleme koje je po njemu dobilo ime, imenuje se prvo u mnogim odlomcima Reči, jer je bio prvorođeni, a prvorođeni u Reči označava istinu od dobra ili, što je isto, istinu u svetlosti, pa stoga i veru od ljubavi prema bližnjem. Jer istina, i ono što pripada veri, izgleda čoveku da je prvo, jer to ulazi preko sluha u memoriju, odakle se poziva u misao; a

ono što čovek misli, to vidi i opaža unutrašnjim vidom, i to je prvo, ali samo po izgledu, ne u stvarnosti. Dobro je stvarno prvo-rođeno, ili prva stvar crkve, jer istina postoji od dobra, jer se dobro oblikuje u istinama, i pomoću istina postaje vidljivo. Pa je stoga istina dobro u obliku. Stoga se kaže da je istina od dobra, a vera od ljubavi prema bližnjem, jer ono što je od nečega, to je ta stvar u slici, i viđeno u sebi, je dobro oblikovano i rođeno; stoga je ovo u duhovnom smislu Reči prvorodeno. Pored toga, kod male dece, dobro nevinosti je prva stvar koju Gospod daje, i od nje čovek prvo postaje čovek. A pošto je dobro od ljubavi, i pošto čovek ne razmišlja o svojoj ljubavi, nego on misli iz memorije, i pošto dobro nema nekog kvaliteta sve dok se ne formira u istine, a odvojeno od kvaliteta ništa se ne opaža, stoga se ne zna da je dobro prvo, i da je prvorodeno. Jer Gospod formira prvo dobro u čoveku, i stvara ga pomoću istina, u kojima je dobro u svojoj sopstvenoj formi i slici.

5 Osim toga, treba znati da istine koje čovek prima od Reči, i od doktrine i od koje besedi, za ranog detinjstva, izgleda da su istine, ali nisu istine kod njega; one su samo kao školjke bez jezgra; ili kao forme tela i lica bez duše i života. One ne postaju istine pre nego se prime u volju, jer ih tada po prvi put čovek prima, a sve dobro pripada volji a sva istina razumu iz ove. Zbog ovih stvari jasno je zašto se Judino pleme, koje označava dobro ljubavi ka Gospodu, imenuje prvo, a posle pleme Ruvinovo, koje označava istinu u svetlosti od toga dobra. **6** Treba приметiti, da je sva svetlost u kojoj se pokazuje istina, da dolazi od svetlosti neba, i da je od Gospoda. Svetlost neba je od Božanskog Dobra Njegove Božanske Ljubavi. Svetlost neba je Božansko Dobro uobličeno. Ova dva su u nebu jedno, i anđeli ih primaju kao jedno. I čovek treba da ih prima kao jedno, kako bi imao komunikaciju s anđelima. Ali ove su stvari potpunije objašnjene u *Tajnama Nebeskim*, naime, da je u početku preporoda, istina na prvome mestu a dobro na drugome, ne stvarno nego na izgled, ali kad je preporođen, dobro je na prvome mestu, a istina na drugome, stvarno i opažajno (br. 3324,3325,3330, 4243,4337,6273,8516,10110); sledstveno, dobro je prvo i poslednje u preporodu (br. 9337). Zato što istina izgleda da je na prvome mestu, a dobro na drugome, kad se čovek preporođa, ili što je isto, kada postaje crkva, stoga je postojala rasprava među drevnima, šta je prvorodeno u

crkvi, da li istina vere ili dobro ljubavi ka bližnjem (br. 367,2435). Ova ljubav prema bližnjem je prvorodeno u stvarnosti, dok je istina vere to samo po izgledu (br. 332,3494,4924,8042,8080). Prvorodeni, u Reči, označen je i glavnom stvari crkve, kojoj se pripisje atribut prvenstva i superiornosti (br. 3325). Stoga se Gospod naziva prvorodenim, jer je u Njemu i od Njega sve dobro ljubavi, ljubavi prema bližnjem, i vere (br. 3325).

7 Pošto je po izgledu istina na prvome mestu, stoga je Ruvim bio prvorodenac, i bio nazvan *vidom*, kao što se vidi kod Mojsija: *I Lija zatrudnje, i rodi sina, i nadjede mu ime Ruvim, govoreći Jehova vidi (pogleda) na jade moje, i sada će me ljubiti muž moj* (Postanje XXIX, 32). Iako su ovo istorijske činjenice, one sadrže duhovni smisao. Jer sve i svaka stvar u Reči je iz duhovnoga sveta, jer je od Gospoda, a kada su ove stvari bile poslate iz neba u prirodni svet, obučene su u odgovarajući prirodni smisao, kao što je smisao slova u Reči. Stoga rađanja Izrailjevih sinova označavaju duhovna rađanja, koja opisuju kako se kod čoveka rađa dobro i istina, kada ga Gospod preporuča. Otuda *Lija začē i rodi sina*, označava duhovno začēće i rođenje; *nazva njegovo ime Ruvim* označava kakav je on; kad je rekla, *Jehova vide*, označava u najvišem smislu, providanje, u unutrašnjem smislu, razumevanje, a u spoljašnjem smislu, vid, a u ovome slučaju, veru od Gospoda; *jadi moji* označavaju stanje kada se stiže do dobra; *sada će me ljubiti muž moj*, označava dobro iz te istine. Ali ove se reči objašnjavaju u *Tajnama Nebeskim* (br. 3860-3866). U izvornom jeziku, Ruvim označava vid, a vid, u duhovnm smislu, označava veru i razumevanja istine, a u najvišem smislu, Božansko providanje. Ovo se vidi iz onoga što je rečeno u *Tajnama Nebeskim* o značenja videti i vida, gde se pokazuje da vid, u najvišem smislu, koji govori o Gospodu, označava providanja (br. 2807,2837,2839, 3686, 3863,10428). Vid u unutrašnjem smislu označava veru, jer je duhovni vid vid od vere, pa stoga one stvari koje pripadaju veri, i vide se u duhovnome svetu (br. 897,2325,2807,3863,5400,10705). Ovde isto tako znači razumeti i opažati istinu (br. 2150,2325,2807,3764,10705). Unutrašnji vid je razumevanje, i on vidi telesnim očima; vid razuma je od svetlosti neba (br.1524,3138,3167,448,5114,660,8707,6608,9128,9399,10569).

8 Da Ruvim označava istinu od dobra ili veru od ljubavi prema bližnjem, vidi se po mandragori koju je našao u polju, i dao majci svojoj, o čemu je napisano kod Mojsija: *A Ruvim izide u vrijeme žetve i nađe mandragoru u polju, i donse je Liji materi svojoj. A Rahela joj reče: daj mi mandragoru sina svojega. A ona joj reče: malo ti je što si mi uzela muža? Hoćeš da mi uzmeš i mandragoru sina mojega? A Rahela joj reče: neka noćas spava s tobom za mandragoru sina tvojega. I uveče kad se Jakov vraćaše iz polja, izide mu Lija na susret i reče: spavaćeš kod mene, jer te kupih za mandragoru sina svojega. I spava kod nje tu noć. I ona začne i rodi Jakovu sina Isahara* (Postanje XXX, 14-18). Onaj ko ne zna šta znači mandragora, a šta Ruvim, Jakov, Lija, i Rahela predstavljaju, taj ne može da razume zašto su se ove stvari desile, i zašto su zabeležene u Reči. Razlog da se Božansko ne pokazuje u smislu slova je to, što je u Reči sve Božansko. Božansko koje je sadržano u ovim rečima, vidi se iz duhovnoga smisla, u kome mandragora označava brak dobra i istine. Ruvim predstavlja istinu od dobra; Jakov, crkvu u pogledu istine. Lija i Rahela predstavljaju crkvu u pogledu dobra, ali Lija predstavlja spoljašnju crkvu, dok Rahela predstavlja unutrašnju. Mandragorom, koju je Ruvim našao, je stoga predstavljen brak koji postoji između istine i dobra. Upravo taj brak između istine i dobra, ili duhovni čovek, su ono što čini unutrašnju crkvu, a pošto je istina koja čini spoljašnju crkvu ono prvo u spoljašnjem ili prirodnom čoveku, stoga je Ruvim našao mandragoru, jer ona predstavlja istinu od dobra. Ona je prvo bila data njegovoj majci, Liji, koja predstavlja spoljašnju crkvu, ali ju je Lija dala Raheli, koja je predstavljala unutrašnju crkvu, kako bi Lija legla s Jakovom. Ove su stvari potpunije objašnjene u *Tajnama Nebeskim* (br. 3940-3952).

9 Zato što je Ruvim predstavljao istinu od dobra, odnosno veru od ljubavi prema bližnjem, stoga je on nagovorio braću da ne ubiju Josifa, želeći da ga izbavi iz njihove ruke; i bio je jako žalostan kada Josifa nisu našli u jami (Postanje XXXVI, 21,22,29,30). Ovo je objašnjeno u *Tajnama Nebeskim* (br. 4731-4738, i br. 4761-4766). Zato što je Ruvim, ili njegovo pleme, označavao istinu od dobra, ili veru od ljubavi prema bližnjem, stoga je logor toga plemena bio u pustinji prema jugu, pa je logor prema jugu bio nazvan logorom Ruvimovm (Brojevi II, 10-16). Jer

su logorovanja Izrailjevih plemena predstavljala raspored anđeoskih društava u nebu; anđeoska društva u nebu obitavaju na stranama u skladu s njihovim stanjima u pogledu dobra i istine, vidi gore, br. 422:1-4. Na južnoj strani obitavaju oni koji su u svetlosti istine od dobra; a pošto je pleme Ruvimovo predstavljalo istinu od dobra, ili istinu **11** u svetlosti, stoga je njegovo logorovanje bilo na jugu. Pošto je istina od dobra, koju je predstavljalo pleme Ruvimovo, u prirodnom čoveku, stoga je nasledstvo preko Jordana bilo dato plemenu Ruvimovom (Brojevi XXXII, 1 do kraja; Zak. Ponov. III, 12-20); Jošua XIII, 1 do kraja; i pogl. XVIII, 7). Hananska zemlja je predstavljala, pa stoga i označavala, crkvu u Reči. Oblast preko Jordana označavala je spoljašnju crkvu, oblast s ove strane Jordana, unutrašnju crkvu, a reka Jordan granicu između ovih. A istine od dobra, ili vera od ljubavi prema bližnjem, čine crkvu; istina od dobra u prirodnom čoveku, spoljašnju crkvu; a pošto je pleme Ruvimovo predstavljalo ovu osobinu crkve, stoga je tome plemenu bilo dodeljeno nasledstvo preko Jordana: Zašto je nasledstvo preko Jordana isto tako bilo dato i Gadu, i polovini plemena Manasijinog, objasniće se u onome što slijedi.

Povezanost u svakoj crkvi, to jest, između spoljašnje i unutrašnje, koje je kao povezivanje prirodnog i duhovnog čoveka, bilo je predstavljeno i u duhovnom smislu opisano, oltarom koji su sinovi Ruvimovi, Gadovi, i Manasijini, sazidali blizu Jerusalima i zbog kojega je bila raspra između ovih plemena i ostalih; ali je rečeno da taj oltar treba da bude svedok da oni, iako žive preko Jordana, ipak služe Jehovi u zajednici s ostalima; stoga su ga nazvali, svedokom između nas, da je Jehova Bog (Jošua XXII, 9 do kraja). Jer Jordan označava sredinu između spoljašnjeg i unutrašnjeg u crkvi. Zemlja Hananska s ove strane Jordana, značavala je unutrašnju crkvu, a zemlja preko Jordana, spoljašnju crkvu koja je isto tako bila predstavljena plemenima Ruvimovim, Gadovim, i Manasijinim, kojima je je tamo bilo dodeljeno nasledstvo; a taj je oltar označavao zajedničko bogštovanje svake crkve, pa stoga i povezanost. Da Ruvim označava istinu u prirodnom čoveku, vidi se i iz proroštva Devore i Varaka u Knjizi Sudija: *U dijelu Ruvimovu bijahu ljudi visokih misli; što si sjedio među torovima slušajući kako bleje stada? U dijelu Ruvimovu bijahu ljudi visokih misli. Gad osta s onu stranu Jordana* (V,

15-17). Niko ne može razumeti ove reči ako ne zna o čemu govori ovo proroštvo i ako ne zna značenje dela Ruvimovog, torova stada, blejanje stada, i Galada. Predmet o kome se govori je crkva među Izraeliđanima, koja je u stanju pustošenja. Delovi Ruvimovi oznađavaju sve stvari kako istine tako i dobra, u prirodnom ęoveku; torovi oznađavaju poznavanja i doslovna znanja u tome; a Gad oznađava prirodnog ęoveka. Kada se znaju ove stvari, videće se da je značenje u duhovnom smislu, da kada se razara crkva, prirodni se ęovek, s onim što je u njemu sadržano, odvaja od duhovnoga ęoveka, iako nasuprot tome, treba da s njim bude povezan; a kada je povezan, tada u njemu postoje istine od dobra uz pomoć kojih se vodi borba protivu obmana od zla; jer prirodni ęovek mora da se bori protivu ovih od duhovnoga . Jer visoke misli i želje srca, oznađavaju te istine od dobra, koje su u prirodnom ęoveku od duhovnoga. Jer srce oznađaa dobro ljubavi, dok visoke misli oznađavaju sve one stvari koje su određene i raspoređene u prirodnm ęoveku od dobra u duhvnom. Ove se stvari kažu o Ruvimu, jer je njegovo pleme živelo preko Jordana u Galadu, i nije se pridružilo Devori i Varaku kada su se borili protivu Sisere, nego samo plemena Isaharovo i Zevulonovo; jer Sisera, u duhovnom smislu, znači obmanu od zla koja razara crkvu.

Ruvim oznađava svetlost istine, pa stoga i razumevanje Reči, kod Mojsija: *Da živi Ruvim i ne umre, a ljudi njegovijeh da bude mali broj.* (Zak. Ponov. XXXIII, 6). Ruvim ovde oznađava razumevanje Reči, prosvetljeno svetlošću od neba; a pošto je malo onih koji primaju prosvetljenje, stoga se kaže, *da ljudi njegovijeh bude mali broj.* Gde broj oznađava malo i nekoliko. Da Ruvim oznađava istinu od dobra, ili veru od ljubavi prema blišnjem, vidi se iz obrnutoga smisla, u kome se on pominje. U tome smislu, Ruvim oznađava istinu odvojenu od dobra, ili veru odvojenu od ljubavi prema blišnjem. Istina odvojena od dobra nije istina, osim samo po izrazu i zvuku, jer je to znanje koje stoluje u memoriji prirodnoga ęoveka, to jest, samo na ulazu u ęoveka, a ne unutar njega u njegovom životu. Memorija prirodnog ęoveka je samo ulaz u njega, niti pak istina postaje istina kod njega sve dok je neće i ne čini, jer tek tada se uliva i prima život; prethodno, svetlost od neba ne uliva se i ne rasvetljava. Slučaj je sličan s verom odvojenom od ljubavi ka blišnjem, jer istina pripada veri, a dobro ljubavi prema blišnjem.

Da Ruvim, u suprotnom smislu, označava veru odvojenu od ljubavi prema bližnjem, vidi se iz preljube sa Bilom inoćom njegovog oca; o ovome je napisano kod Mojsija: *I kad Izraij življaše u onoj zemlji, otide Ruvim i leže s Balom, inoćom oca svojega; i to doču Izrailj* (Postanje XXXII, 22). Efrata-Vitlejem označava duhovnu crkvu, koja je u istinama od dobra, ili u veri od ljubavi ka bližnjem. Odvajati dobro ljubavi prema bližnjem od istina vere, označeno je preljubom Ruvimovom. Jer se istina profaniše kada nije sjedinjena s vlastitim dobrom, koje je dobro ljubavi prema bližnjem, pošto je tada sjedinjena s ljubavlju prema sebi i svetu, što je preljubočinstvo. Sve preljube, od kojih su mnoge nabrojane u Levitikusu (XVIII, 6-23), korespondiraju preljubama dobra i istine. Da preljuba koju je počinio Ruvim, korespondira veri odvojenoj od ljubavi prema bližnjem, bilo mi je pokazano i posvedočeno iz onoga što sam čuo i video u duhovnom svetu, gde se ovakva sfera preljube opaža kako se širi od onih koji su odvojili veru od ljubavi prema bližnjem u doktrini i u životu. Pošto je i ovo označeno Ruvimom, stoga je otac oduzeo od njega prvorodenstvo, i dao ga Josifu i njegovim sinovima. Da je oduzeto od Ruvima, vidi se iz ovih reči njegovog oca: *Ruvime, ti si prvenac moj, krjepost moja i početak sile moje, prvi gospodstvom i prvi snagom. Nestalan si kao voda; nećeš biti prvi; jer si stao na postelju oca svojega i oskrvnuo je lagav na nju* (Postanje XLIX, 3,4). Ovde, Ruvim moj prvenac, označava veru, koja je po izgledu na prvome mestu, ili istinu rođenu od dobra. Ti si krepost moja, i početak sile moje, označava da dobro ima moć preko nje pa je istina početna sila. Prvi gospodstvom i prvi snagom, označava da su slava i vlast iz toga. Nestalan kao voda, označava da nije tako s verom odvojenom od ljubavi prema bližnjem, pa nećeš biti prvi, označava da takva vera nema slave ni vlasti. Jer si stao na postelju oca svojega, označava zato što istina vere, odvojena od dobra ljubavi, formira nečiso jedinsto; jer si oskrvnuo to, označava povezanost s ljubavlju prema sebi i svetu, pa stoga sa zlom, a to je oskrvnuće. Stao si na postelju moju, označava zagađenje duhovnoga dobra u Prirodnom. Ali ove su stvari potpuno objašnjene u *Tajnama Nebeskim* (br. 6341-6350).

18 Da je prvorodenstvo stoga dato dvama sinovima Josifovim, Efremu i Manasiji označeno je u rečima njihovog oca Izrailja Josifu: *Sada dakle*

dva sina tvoja. što ti se rodiše u zemlji Egipatskoj prije nego dođoh k tebi u Egipat, moji su (Postanje XLVIII, 5). I u Prvoj knjizi Dnevnika: *Ruvim je prvorođenac, ali kad oskrvni postelju oca svojega, dano bi prvenstvo njegovo sinovima Josifa sina Izailjeva* (V,2); jer Efrem u Reči ima slično značenje kao i Ruvim, naime, razumevanje istine, i istine u svetlosti. Kaže se da će Efrem i Manasija biti sinovi Izraljevi, kao Ruvim i Simeon, jer Ruvim označava razumevanje istine, a Simeon, volju od istine; a Efrem i Manasija označavaju slične stvari. Iz ovih se sada stvari vidi, kakvo je sveopšte suštinsko označeno u Reči Ruvimom.

435. *Od koljena Gadova dvanaest hiljada zapečaćenijeh.*

Da ovo pleme označava dobro života, jasno je iz reprezentacije Gada, što je dobro života, o kojemu ćemo ubrzo govoriti; i iz značenja dvanaest plemena zapečaćenih, što znači da su svi ovakvi u nebu, i da dolaze u nebo. O ovome predmetu pogledaj šta je rečeno u prethodnim članovima. Pre nego pokažemo iz Reči reprezentaciju Gada i plemena po njemu imenovanog, nešto će se reći o značenju dobra života, koje je označeno Gadovim plemenom. Dobro života je nebeskog porekla, od duhovnog porekla, i od prirodnog porekla. Dobro života nebeskoga porekla je ono koje je rezultat dobra ljubavi prema Gospodu preko istina od toga dobra, gde je dobro života njihov učinak. Ovo dobro života i ono što je ovde označeno Gadovim plemenom, stoga se kaže, da je to njihov učinak, to jest, učinak od dobra ljubavi prema Gospodu koje je označeno Judinim plemenom, preko istina od toga dobra, koje je označeno plemenom Ruvimovim. Dobro života duhovnoga porekla je dobro života koje rezultira od dobra ljubavi prema bližnjem, preko istina toga dobra, a ovo dobro života je označeno Manasijom.

2 Dvanaest Izrailjevih plemena se ovde dele u četiri klase, tako da ima tri plemena u svakoj klasi. Ova tri plemena u nizu označavaju stvari od početka do kraja, ili od prvog do poslednjeg, i oblikuju ono samo sveopšte suštinsko crkve, koje je označeno prvim plemenom u klasi. Prva tri plemena, koja se imenuju, naime, plemena Judino, Ruvimovo, i Gadovo, označavaju one stvari koje potpuno sačinjavaju nebesko dobro; a sledeća tri plemena, naime, plemena Ašerovo, Naftalijevo, i Manasijino, označavaju one stvari koje potpuno sačinjavaju duhovno

dobro; slično 3 plemena koja slede posle. Postoje i tri stvari koje potpuno sačinjavaju i oblikuju svako sveopšte suštinsko, dobro ljubavi, istina od toga dobra, i dobro života koje je njihov rezultat. Dobro života je učinak ona druga dva. Jer ako nema trećega, ona prethodna dva ne mogu postojati; drugim rečima, dobro ljubavi, i istina od toga dobra, ne mogu da postoje bez dobra života. Dobro života je finalni uzrok, istina od toga dobra je efikasniji uzrok ili ono uz pomoć čega dobro postoji u učinku, a dobro života je učinak u kojem prethodni uzroci postoje, i bez kojih oni niti postoje niti opstoje. Ova tri su kao otkucaji srca, disanje pluća, i pokreti tela; ovi svi čine jedno. Jer ako telo ne deluje, to jest, ako ne dozvoljava da se pokrene, što je slučaj kada čovek umre, druga dva stanu. Slučaj je sličan s dobrom ljubavi, s istinom od toga dobra, i s dobrom života. Dobro ljubavi je kao srce, a i označeno je u Reči srcem; istina od toga dobra je kao pluća, i označena je u Reči duhom i dušom; a dobro života je kao telo, u kojemu prethodni deluju i žive. Postoje tri slična uslova u svemu što postoji, i kad ti postoje zajedno, stvaranje je potpuno.

4 Prvo će se objasniti šta je označeno Gadam, ili plemenom Gadovim, u svakom smislu. U Najvišem smislu, Gad označava Gospodovu Svemoć i Sveznanje. U unutrašnjem smislu, označava dobro od istine, a u spoljašnjem smislu, dela iz toga, koja su dobro života. Gad ima ova značenja, jer u svakom delu i pojedinosti Reči ima najdublje, unutrašnje, i spoljašnje značenje. U najduljem smislu je Gospod sam, jer taj smisao govori o Njemu, o proslavljenju Njegovog Ljudskog, o sređenom rasporedu neba, o potčinjenosti paklova, i o Njegovom podizanju crkve. Stoga svako pleme, u najdubljem smislu, označava Gospoda u pogledu nekog Njegovog atributa i dela. Ali u unutrašnjem smislu, govori se o nebu i o crkvi, i o doktrini koja se postavlja; ali Reč u spoljašnjem smislu, onakva je kakva je i smisao slova. Postoje tri smisla u Reči, jer postoje tri neba; najdublji ili nebeski smisao je za najdublje ili treće nebo; unutrašnji ili duhovni smisao je za srednje ili drugo nebo, a spoljašnji ili duhovno-prirodni smisao je za prvo ili poslednje nebo. Razlog zbog kojega Gadovo 5 pleme, u ovome odlomku Apokalipse, gde se imenuju dvanaest plemena, označava dobro života, je to što ono sledi posle Jude i Ruvima; a Juda označava dobro ljubavi, Ruvim, istinu od

toga dobra, pa stoga Gad označava dobro života. Jer od dobra ljubavi, pomoću istina iz njega, postoji dobro života, pošto je dobro života treće po redu, jer je ono učinak dva prethodna, kao što je gore rečeno. Pošto je dobro života dobro prirodnog čoveka, stoga je Gadu dato nasleđstvo preko Jordana, kao i plemenu Ruvimovu, i polovina nasleđstva plemenu Manasijinu (*p. p. Druga polovina je bila data onda kada pomogne drugim plemenima da osvoje svoje teritorije, vidi Brojevi XXXII, 1-33*). Jer je zemlja preko Jordana označavala spoljašnju crkvu, kao što je pokazano u članku gore, a stvari spoljašnje crkve su one koje proizlaze od prirodnog čoveka. Crkva sama, viđena u sebi, je u unutrašnjem ili duhovnom čoveku, dok je spoljašnja crkva u spoljašnjem ili prirodnom čoveku, iako one deluju kao jedna, kao uzrok i posledica.

6 Da je plemenu Gadovom bilo dato nasleđstvo preko Jordana, vidi se kod Mojsija; jer dato je nasleđstvo Ruvimu, Gadu, i polovina plemenu Manasijinu preko Jordana gde je zemlja bila dobra za stoku; a bila je data pod uslovom da pređu po oružjem da zaposednu zemlju Hanansku (Brojevi XXXII, 1 do kraja; XXXIV, 14). Dalje: *A Ruvimovu plemenu i Gadovu plemenu dadoh od Galada do potoka Arnona, kako zahvata potok s međama, pa do potoka Jaboka, gdje je međa sinova Amonovijeh. I polje i Jordan s međama do mora uz polje, do mora slanoga, ispod Fazge prema istoku* (Zak. Ponov. III, 16,17). I kod Jošue : *I dade Mojsije plemenu Gadovu, sinovima Gadovim da im međe budu Jazer i svi gradovi Galadski i polovina zemlje sinova Amonovijeh do Aroera koji je prema Ravi; i od Hezebona do Rabot-Maste i Vetonima, i od Manaima do međe Dabirske* (XIII, 24,24,26). Značenje Gada ne vidi se samo iz mesta u Reči gde se pominje, nego isto tako i po zemlji koja je bila data plemenu u nasleđe gde god se pominju u Reči, kao Hezevon, Jazer, Rava, Ramat od Mizpe, reka Arnon, Sinaret, i potok Fizga, i druge. Šta te zemlje označavaju u duhovnom smislu, ne može se znati, ako se ne zna značenje plemena Ruvimovog, Gadovog, i polovine plemena Manasijinog, kojima su te zemlje date u nasleđstvo; jer one označavaju stvari koje su označene tim plemenima, kako u širem tako i u užem smislu, kao kod Jeremije: *Protivu sinova Amonovijeh: zar Izrailj nema sinova, zar nema našljednika? Zašto Melhom /njihov car/ naslijedi zemlju Gadovu? I zašto se narod njegov naseli u njegovim gradovima?*

Zato evo idu dani, kad ću učiniti da se čuje vika ubojna u Rabatu sinova Amonovijeh, i on da bude gomila razvalina, i sela njegova popaljena ognjem; Izrailj će obladata onima koji bjehu njim obladata. Ridaj, Hezebone, jer je Haj opustošen; vičite sela Rabatska, pripašite oko sebe kostrijet, naričite i trčite oko plotova; jer će njihov car (melhom) otići u ropstvo, sveštenici njegovi i knezovi njihovi skupa (XLIX, 1-13). Ove se reči ne mogu razumeti ako se ne zna šta označavaju sinovi Amonovi, Hezebonovi, i Rabat, i zašto su Rabat, Hezebon, i zemlja Amonova bili dati Gadovom plemenu u nasleđe; stoga te zemlje označavaju posebno stvari koje su označene Gadam uopšte; jer kaže se, zašto njihov car (Melhom) nasledi Gada, i njegov narod živi njegovim gradovima? Jer sva imena zemalja, oblasti, gradova, reka, i naroda u Reči, označavaju stvari crkve. Gad označava dobro života u skladu s istinama doktrine; Izrailj, crkvu u pogledu istine. Sinovi Amonovi označavaju falsifikovanja istine; Hezebon označava oplodavanje istine u prirodnom čoveku; dok kćeri Rabatske označavaju osećanja istine tako isto u prirodnom čoveku, a i označava doktrinu istine. Kada se znaju ove stvari, videće se duhovni smisao celog odlomka u sledećem nizu: Protivu sinova Amonovih, označava protivu falsifikovanja istine. Nema li Izrailj sinova? Nema li naslednika? Označava, zar nema crkva znanja istine i dobra? Izrailj označava crkvu, njegovi sinovi označavaju istine, a naslednik označava dobro istine. Zašto onda njihov car nasleđuje Gada, i njegov narod živi u njihovim gradovima? Označava, otkuda to da falsifikovana istina razori dobro života, i da izokreće doktinarne stvari koje uče dobru života? Gle, dani dolaze, kada ću učini da se čuje vika ubojna u Rabatu kod sinova Amonovih; i biće gomila razvalina, označava razaranje te doktrine, ili falsifikovane istine, i uništenje onih koji se nje drže. I njegove će kćeri biti spaljene ognjem, označava da će osećanja te doktrine postati požude zla. Tada će Izrailj naslediti njihove naslednike, označava da će ta crkva nestati u pogledu dobra. Viči, Hezebone, jer je Ai razoren, označava da više nema oplodavanja istine od dobra, jer je doktrina istine razorena; zapomažite, kćeri Rabatske, opašite se u kostret, plačite, označava da više neće biti osećanja za istinu; trčite oko plotova, označava misao i život od obmana. Jer će car njihov otići u ropstvo, označava zato što nema više istine; i njegovi sveštenici i knezovi zajedno, označava da

dobara i istine od dobara neće više biti. Iz ovih je stvari jasno da se zemljama, koje su nasleđe Gadovo, označavaju slične stvari koje su posebno označene Gandom uopšte; a da bi znala značenja zemalja pomenutih u Reči iz značenja plemena kojima su bila data u nasleđe.

8 Šta je još označeno zemljama koje su po Jezekilju bile date plemenu Gadovom (XLVIII, 27)? Da se ne misli na pleme Gadovo, nego na atribute crkve koja je označena Gandom, očito je; jer tada nije postojalo pleme Gadovo, niti će postojati. Da Gad označava dobro života od istina doktrine, vidi se iz blagoslova toga plemena kod Mojsija: *A za Gada reče: blagosloven je koji širi Gada; on nastava kao lav, i kida ruku i glavu. Izabra sebi prve plodove; jer ondje dobi dio onoga koji dade zakon; za to će ići s knezovima narodnijem, i izvršavati pravdu Jehovinu i sudove njegove s Izraljem* (Zak. Ponov. XXXIII, 20,21). U ovim rečima, Gandom se opisuje dobro života u skladu s istinama iz Reči, i s uplivom neba u to dobro. Upliv istine u to dobro od Gospoda, označen je sa, Blagosloven da je koji širi Gada. Širina označava istinu, Gad dobro života; a *blagosloven*, Gospoda samog. On nastava kao lav, označava da je bezbijedan protivu obmana. On kida ruku i glavu, označava da se hrani spoljašnjim i unutrašnjim istinama; jer ruka, i glava pri žrtvovoanju, označavaju takve stvari. Izabira sebi prve plodove, označava da su to primarne stvari. On dobi deo od onoga koji dade zakon, označava istine Božanske, skrivene u tome; inteligencija iz toga označena je sa, za to će ići s knezovia narodnim; izvršava pravdu Jehovinu, označava dobra dela iz toga. I **9** sudove njegove s Izrailjem, označava istine crkve iz toga. Gad označava dobro života jer je dobio ime od *čete* (vidi Postanje XXX, 10,11) ; jer Gad na jevrejskom označava četvu, a četom, u duhovnom smislu, označavaju se dela, dok se dobro života sastoji od činjenja dobara koja su dela. Vidi *Tajne Nebeske* (br. 3934). Ali, šta je označeno Gandom u blagoslovu njegovoga oca Izrailja, koji je kao što sledi kod Mojsija: - *A Gad, njega će četa (vojska) svladati, ali će najposlije on nadvladati* - (Postanje XLIX, 1), može se videti objašnjeno u *Tajnama Nebeskim* (br. 6403-6406), kao i značenje sledećega kod Isaije: *A vi koji ostavljate Jehovu, koji zaboravljate svetu goru svoju, koji postavljate sto Gadu a lijevate nalijev Meniju* (LXV, 11) (T.N. 6405).

436. Iz ovih se sada stvari vidi šta tri plemena, Judino, Ruvimovo, i Gadovo, koja su imenovana prva, označavaju pojedinačno i skupno. Jer imena osoba i mesta u Reči označavaju stvari; ne samo svaka od njih pojedinačno, nego i zajednički, nešto u nizu. U nizu ova tri imena, Judino, Ruvimovo, i Gadovo, označavaju da su oni koji su u ljubavi prema Gospodu, a od toga u istinama, i pomoću ovih u dobru života, da su u najdubljem ili trećem nebu. Jer su kod njih otvorena tri stepena života; najdublji je stepen gde stoluje ljubav prema Gospodu, srednji stepen je gde istine od dobra stoluju, a poslednji stepen je gde stoluje dobro života. Svaki čovek ima tri stepena života. Najdublji se stepen otvara kod onih koji su u trećem nebu, koji Gospod otvara neposredno u onima koji su u ljubavi prema Njemu; jer se preko ljubavi ostvaruje povezanost, a otuda i primanje; oni su dakle u svim istinama, i ove oni vide u sebi samima, i preko njih su u dobru života. Da postoje tri stepena života kod svakog anđela, može se videti u *Nebu i Paklu* (br. 33,34); i da se treći stepen otvara kod onih koji su u trećem nebu (br. 208,209). Priroda i kvalitet anđela trećeg neba može se videti u br. 24,25,26,267,270,271.

437. Stih 6. *A od koljena Aserova dvanaest hiljada zapečaćenijeh; od koljena Neftalijeva dvanaest hiljada zapečaćenijeh; od koljena Manasijina dvanaest hiljada zapečaćenijeh.*

A od koljena Aserova dvanaest hiljada zapečaćenijeh, označava ljubav prema bližnjem, i da su svi koji je imaju, u nebu, i da dolaze u nebo, od koljena Neftalijeva dvanaest hiljada zapečaćenijeh, označava preporod i iskušenje; od koljena Manasijina dvanaest hiljada zapečaćenijeh, označava dobra života iz toga; i da su svi ovi u drugome nebu, i da dolaze u to nebo.

438. *Od plemena Aserova dvanaest hiljada zapečaćenijeh.* – Da ovo označava ljubav prema bližnjem, i da su svi takvi u nebu, i da dolaze u nebo, vidi se iz značenja Aserovog plemena, koje označava to duhovno osećanje, koje je ljubav prema bližnjem, o kojemu ćemo ubrzo govoriti; i iz značenja dvanaest hiljada zapečaćenijeh, što označava one koji su u nebu, i koji dolaze u nebo, kao gore (br. 433). Da Aserovo pleme

označava ljubav prema bližnjem, koja se naziva karitas, videće se iz onoga što sledi, a jasno je i iz toga što dvanaest plemena skupno predstalljaju nebo i crkvu, pa stoga to i označavaju u Reči, i da svako pleme predstallja pa stoga i označava, nešto sveopšte suštinsko koje čini nebo i crkvu. Postoje uglavnom tri sveopšte stvari koje čine nebo i crkvu, to jest, ljubav prema Gospodu, ljubav prema bližnjemu, i poslušnost u veri. Ljubav prema Gospodu označena je trima plemenima, Judom, Ruvimom, i Gadam, kao što je gore pokazano; ljubav prema bližnjem označena je trima sledećim plemenima, Aserom, Neftalijem, i Manasijom; dok je poslušnost u veri označena trima sledećim, Simeonom, Levijem, i Isaharom; povezanost svih ovih sa Gospodom označena je trima poslednjim plemenima, Zevulonom, Josifom, i Venijaminom. Ovo je ukratko značenje svih plemena imenovanih po redu gore; jer se njihova značenja upravljaju redom po kome se imenuju, kao što je gore pokazano (br. 431:12,435,436).

2 Pored toga, zapečaćeni označavaju one koji su odvojeni od zla i koji su primljeni u nebo. Prva tri plemena označavaju one koji su primljeni u treće ili najviše nebo, gde su svi oni koji su u ljubavi prema Gospodu. Sledeća tri plemena, o kojima se sada govori, označavaju one koji se primaju u srednje ili drugo nebo, gde su svi oni koji su u ljubavi prema bližnjem; dok tri plemena koja slede ova, označavaju one koji se primaju u poslednje ili prvo nebo, gde su oni koji su u poslušnosti, a što se naziva poslušnošću u veri. Poslednja tri plemena označavaju sve one koje Gospod prima u tri neba. Jer postoje tri neba, koja se razlikuju jedan od drugoga u skladu sa stepenima dobra ljubavi. Iz ovh se razmatranja vidi, na prvome mestu, da ova druga klasa plemena, to jest, tri plemena, Aserovo, Neftalijevo, i Manasijino, označavaju koji su u ljubavi prema bližnjem. Pleme Aserovo označava ljubav prema bližnjem. Neftalije, prepород ovih; a Manasija, njihovo dobro života.

3 Ali će se prvo objasniti šta Aser označava u Gospodovom carstvu, ili u crkvi. Aser označava blaženstvo duhovnih osećanja, a otuda i samo duhovno osećanje. I pošto je duhovno osećanje ono što se naziva ljubavlju prema bližnjem ili karitasom, stoga Aser ovde označava sve **4** one koji su u ljubavi prema bližnjem, pa stoga u drugom ili srednjem nebu. Da je Aser dobio ime po onoma što je blagosloveno, ili od

blaženosti, vidi se ne samo iz značenja toga izraza u jevrejskom, nego i iz reči koje je o njemu izgovorila Lija, žena Jakovljeva, kad se rodio. *I reče Lija, blago meni, jer će me žene zvati blagoslovenom. Zato mu nadjede ime Aser* (Postanje XXX.12,13). Ovde žene koje će je nazvati blagoslovenom, označavaju ona duhovna osećanja istine, koja čine crkvu iz koje dolazi svako unutrašnje blaženstvo. U ovome su blagoslovu svi oni koji su u ljubavi prema bližnjem, jer je ljubav prema bližnjem duhovno osećanje istine, kao što je upravo gore rečeno. Voleti istinu, u suštini, je voleti istinu jer je istina, a to je duhovno osećanje istine. Isto tako, bližnji je, u duhovnom smislu, ništa drugo nego dobro i istina, a karitas, ljubav prema bližnjemu. Ovo se može videti u *Nauku Novoga Jerusalima*, gde se pokazuje priroda ljubavi prema bližnjem, koja se naziva karitasom (84-107). Ostatak gornjeg odlomka može se videti kako je objašnjen u *Tajnama Nebeskim* (br. 3936-3940). Da Aser označava blaženstvo ljubavi i karitasa, dalje se vidi iz blagoslova koji im je dao njihov otac Izrailj; *Od Asera će biti obilata plata, i on će davati slasti carske* (Postanje XLIX, 20). *Od Asera*, označava od nebeskih i duhovnih osećanja, a to su ljubav prema Gospodu i karitas prema bližnjem. Njegova plata (hleb) će biti obilata, označava slast od toga dobra. I on će davati slasti carske, označava priyatnost od istine. Radi daljeg objašnjenja ovih stvari, vidi *Tajne Nebeske* (br. 6408-6410).

5 Značenje Asera slično je blagoslovu koji je nad njim izgovorio Mojsije, naime, slast osećanja istine iz Reči. Blagoslov je sledeći: *A za Asera reče: blagosloven da je Aser mimo drugih sinova: biće mio braći svojoj, zamakaće u ulje nogu svoju*. Blagosloven Aser da je mimo braće svoje, biće mio braći svojoj, gde sinovi označavaju istine, a braća, Crkvu, dok se blagosloven i mio odnose na osećanja za ovo. Dobro ljubavi, od koje su istine Reči u smislu slova, označeno je gaženjem nogu po ulju; noga označava istinu u poslednjim stvarima, a to je istina smisla slova u Reči, dok ulje označava dobro ljubavi. Da su poslednje stvari Reči prirodno dobro i istina, označeno je sa, gvožđe i mjed biće pod obućom tvojom; prirodna istina označena je gvoždem, a prirodno dobro, mjedom, dok je poslednje označeno obućom. I dok traju dani tvoji trajaće snaga tvoja, označava da će Reč trajati kroz večnost. Da gvožđe označava prirodnu istinu, može se videti gore (b. 176); da mjed označava

prirodno dobro, isto tako gore (br. 70); i da obuća označava poslednje prirodnog, što je čulno, može se videti u *Tajnama Nebeskim* (br. 1748,2162,6844).

6 Zato što Aser označava uživanje u osećanjima, kakva su u istinama u smislu slova Reči, stoga je to pleme, zajedno sa Danovim plemenom, i plemenm Neftalijevim, logorovalo na severu (prema moru) (Brojevi II, 25-31). Logorovanja sinova Izrailjevih u pustinji, predstavljala su raspored anđeoskih društava u nebesima (vidi gore, br.431:12-13), tako da na severu borave oni koji su od osećanja ljubavi prema bližnjem, u osećanju za duhovna znanja. **7** Da Aser označava duhovno blaženstvo, koje je blaženstvo od ljubavi i od ljubavi prema bližnjem, vidi se i kod Jezekilja, gde se govori o novoj zemlji i o novom gradu, i gde se govori o podeli zemlje u nasledstvo među plemenima Izrailjevim. Za grad se kaže da ima dvanaest vrata, jedna za svako pleme. Aserovo se nasledstvo tako pominje, poglavlje XLVIII, 1-3; a o vratima ovim rečima: *Sa zapadne strane četiri hiljade i pet stotina, i troja vrata: jedna vrata Gadova, jedna vrata Aserova, jedna vrata Neftalijeva. Unaokolo će biti osamnaest hiljada lakata, a ime gradu od toga dana biće: Jehova je Tu* (pogl. XLVIII, 34,35). Zemlja koja se delila među plemenim u nasleđe, označava crkvu; sinovi Izrailjevi, među koje je podeljena, označavaju sve istine crkve koje potiču od dobra skupno. Grad označava doktrinu istine od dobra ljubavi, stoga se nazivao, Jehova je Tu (*Jehovah Šamah*); vrata označavaju uvodne istine, koje su stvari doktrine; brojevi četiri hiljade i pet stotina označavaju istine od dobra, a osamnaest hiljada, sve istine doktrine koje okružavaju i štite. Iz ovih se stvari vidi, da sve pojednosti koje se pominju, čak i brojevi, označavaju stvari crkve, ali se ne misli ni na jedno pleme Izrailjevo, nego umesto da se imenuje pleme, misli se na neko sveopšte suštinsko crkve. Vidi se i da tu Aser označava duhovno osećanje istine, koje čini jedno sa ljubavlju prema bližnjem. Da Aser, u najvišem smislu, označava večnost, a u unutrašnjem smislu, radost života od blaženstva osećanja ljubavi i ljubavi prema bližnjem, dok u spoljašnjem smislu označava prirodno uživanje u tome, što se može videti u *Tajnama Nebeskim* (br, 3938,3939,6408).

439. *Od plemena Neftalijeva dvanaest hiljada zapečaćenijeh.* Da ovo označava preporod i iskušavanje, vidi se iz reprezentacije pa stoga i iz značenja Neftalija i njegovog plemena, što označava iskušenje, kao i stanje koje mu sledi. A pošto iskušenje vodi preporodu, to je i preporod označen Neftalijem. Da se podvragavaju iskušenju oni koji se preporučavaju, može se videti u *Nauku Novoga Jerusailma* (br. 187-201). Da Neftalije, pa stoga i pleme koje po njemu dobilo ime, označava iskušenje, i stanje koje mu sledi, pa stoga i preporod, jasno je iz Rahelinih reči, kada ga je Bala (Bila), njena sluškinja, rodila: *I Bala, sljuškinja Rahelina, opet zatrudnje, i rodi Jakovu dugoga sina. I Rahela reče: borah se žestoko (borih se Božijom borbom) sa sestrom svojom, ali odoljeh. I nadjede mu ime Neftalije* (Postanje XXX, 7,8). Boriti se Božijom borbom (žestoko) označava duhovno iskušenje. A pošto Rahela predstavlja unutrašnju crkvu, koja je duhovna, a Lija, spoljašnju crkvu, koja je prirodna, to se vidi da Rahelinom borbom s njenom sestrom, i odoljevanjem, označava borba između duhovnog čoveka i prirodnog, u čemu se i sastoji iskušenje. Jer duhovni čovek voli i hoće ono što pripada nebu, jer je on u nebu, dok prirodni čovek voli ono što pripada svetu, jer je on u svetu, pa su stoga njihove želje suprotne; to je razlog da postoji sukob ili borba koja se naziva iskušenjem.

2 Da Neftalije ovde označava iskušenje i stanje koji mu sledi, pa stoga i preporod, vidi se iz sledećih odlomaka; tako, iz blagoslova njegovog oca Izrailja: *Neftalije je košuta puštena, govoriće lijepo riječi* (Postanje XLIX, 21). Neftalije ovde predstavlja stanje posle iskušenja, koje je puno radosti od osećanja, jer su se povezali duhovno i prirodno, dobro i istina. Košuta puštena, označava slobodu prirodnog osećanja; govori lepe reči, označava prijatnost uma. Radi daljeg objašnjenja ovih stvari, vidi *Tajne Nebeske* (br. 6412,6413,6414); kao i iz blagoslova koji je Mojsije izgovorio: *I za Neftalija reče: Neftalije, sit milosti i pun blagoslova Jehovinog, zapad i jug uzmi, i ovde se opisuje stanje posle iskušenja, naime, stanje u kojem je čovek ispunjen dobro ljubavi, i istinom iz toga. Jer je posle iskušenja ispunjen radošću, oplodavanjem dobra kao i umnožavanjem istine, što se sve dešava u njemu. Biti ispunjen dobrom ljubavi, znači biti pun Jehovine milosti; a biti spunjen istinama iz toga, označeno je sa biti ispunjen Jehovinom blagoslovom;*

prosvetljenje i osećanje za istinu, koji slede, označeni su sa, *zapad i jug uzmi*. Osećanje za istinu označeno je zapadom, a prosvetljenje jugom. Kaže se, zapad i jug uzmi, jer oni koji se uzdignu u nebo, posle pouke, vode se preko zapada ka jugu, stoga kroz osećanje za istinu u svetlost istine. Isto 4 je označeno i Neftalijem, kao i pesmom Devorinom i Varakovom, u knjizi Sudija: *Zevolon je narod koji daje dušu svoju na smrt. Tako i Neftalije, na visokom polju* (V, 18). Ovo su dva plemena koja su se borila protivu Sisere, zapovednika vojske Jabina, cara Hananskog, i odoljeni, dok su ostalih deset plemena počivali; i ovim je predstavljena duhovna borba protivu zala koja napadaju crkvu, kao što se vidi iz Devorine i Varakove proročanske pesme, u kojoj se govori o tome. Plemena, Zevulonovo i Neftalijevo, sama su se borila, jer Zevulon označava povezivanje dobra i istine, što sačinjava crkvu, dok Neftalije, borbu protivu zala i obmana koje je napadaju. Zevulon i Naftalije zajedno, isto tako označavaju obnovu i 5 preporod preko iskušenje, kod Isaije (VIII, 22; IX, 1); a otuda i kod Mateja (IV, 12-16). Ali u najvišem smislu, Zevulon i Neftalije označavaju jedinstvo Božanskog i Ljudskog u Gospodu, jer u najvišem smislu govori se samo o Gospodu u pogledu proslavljenja Njegovog Ljudskog, potčinjavanja paklova, i raspoređivanja neba od Gospoda. U ovome se smislu Zevulon i Neftalije pominju i kod Davida: *Vidješe kako ideš, Bože, kako sveto ide Bog moj, car moj. Naprijed idu pjevači, za njima svirači sred djevojaka s bubnjima; Na saboru blagosiljajte Boga Gospoda, koji ste iz izvora Izrailjeva! Ondje mladi Venijamin, starješina njihov; knezovi Judini, vladaoci njihovi; knezovi Zevulonovi, knezovi Neftalijevi. Bog tvoj darovao ti je silu. Utvrdi, Bože, ovo što si učinio za nas! U Crkvi Tvojoj, u Jerusalimu, Carevi će prinositi dare. Ukroti zvijer u ritu, krdo volova s teocima naroda, da bi popadali pred tobom sa šipkama srebra; raspi narode koji žele bojeve. Doći će vlastela iz Egipta, a Etiopija pružiće ruke svoje k Bogu. Carstva zemaljska, pojte Bogu* (Psalam LXVII, 24-31). Predmeti o kojima se ovde govori u duhovnom smislu, su dolazak Gospodov, glorifikacija Njegovog Ljudskog, potčinjavanje paklova, i spasenje koje sledi. Slavljenje Gospoda zbog Njegovog dolaska, opisuje se u ovim rečima: *Vidješe kako ideš, Bože, kako ide Bog moj, Car moj. Naprijed idahu pjevači, za njima svirači sred djevojaka s bubnjima. Na*

*saboru blagosiljajte Gospoda Boga, koji ste iz izvora Izrailjevog. Ovo se objašnjava u pojedinostima gore (340:4). Ide mladi Venjamim , starješina njihov, označava Gospodovu nevinost, pomoću koje je učinio i izveo sve stvari. Knezovi Judini, vladaoci njihovi, označava Božansku Istinu od Božanskog Dobra. Glorifikacija ili sjedinjenje Božanskog i Ljudskog, Njegovom vlastitom moći, označeno knezovima Zevulonovim, i knezovima Neftalijevim. Bog tvoj darovao ti je silu; utvrdi, Bože, ovo što si učinio za nas u crkvi tvojoj, u Jerusalimu, označava da moć iz toga pripada Gospodovom Ljudskom. Hram označava Gospodovo Božansko Ljudsko, a Jerusalim crkvu za koju je ovo učinio. Ukroti zver u ritu, krdo volova s teocima naroda, da bi popadali pred Tobom sa šipkama srebra, raspi narode koji žele bojeve, označava potčinjavanje paklova. Divlja zver i krdo volova s teocima naroda, označavaju Doslovne istine prirodnog čoveka koje izokreću dobra crkve; šipke 6 srebra, istine crkve; raspi narode koji žele bojeve, označava izokretati istine crkve i umovati protivu njih. Potčinjavanje paklova označeno je potčinjavanjem prirodnog čoveka. Jer u prirodnom čoveku postoje zla iz pakla, jer u njemu postoji uživanje u ljubavi prema sebi i svetu, a doslovne istine ih potvrđuju; a ova uživanja, kada se smatraju ciljevima i kada vladaju, suprotna su dobrima i istinama crkve. Da prirodni čovek, kada je potčinjen ljubavi prema sebi/, daje pogodne doslovne istine i znanja dobra i istine, označeno je sa *Doći će vlastela iz Egipta, Etipija će pružiti ruke svoje k Bogu*. Egipat označava prirodnog čoveka u pogledu poznavanja istine i dobra. Iz ovih nekoliko primera, vidi se da Neftalije i njegovo pleme u Reči , u najvišem smislu, označava Gospodovu vlastitu moć, kojom je potčinio paklove, i proslavio Svoje Ljudsko; u unutrašnjem smislu, iskušenje, i stanje posle iskušenja, a u spoljašnjem smislu, odupiranje prirodnog čoveka; stoga Neftalije označava obnovu i preporod, jer ovi su rezultati iskušenja.*

440. *Od koljena Manasijina dvanaest hiljada zapečćenijeh.* – Da ovo označava dobra života iz toga, vidi se iz reprezentacija, pa stoga i iz značenja Manasijinog plemena, koje označava Voljno crkve, i dobro života iz toga. Označeno je dobro života, jer ono čini jedno s Voljnim crkve, ili s ljudima crkve. Jer čovek čini što hoće, i kada je moguće, delo

je ništa drugo nego volja u činu, kao što se vidi iz toga što delovanje prestane kada volja prestane, i nastavlja se ako volja ostane. Ono što čini volja preporođenoga čoveka, to se naziva dobrom života. Pošto tada Manasija i njegovo pleme označavaju Voljno crkve, on tada označava i dobro života. Isto tako, posle preporoda dobro života od ljubavi prema bližnjem sledi kao učinak od uzroka, a to je označeno Aserom i Neftalijem. Jer one koji su u ljubavi prema bližnjem, te Gospod preporada, a oni koji su preporođeni, ti su u dobru života, jer oni deluju od ljubavi prema bližnjem, a svako delo iz ljubavi prema bližnjem je dobro života.

2 Dve stvari sačinjavaju crkvu, to su, istina doktrine i dobro života, pa čovek mora da ima obe kako bi bio čovek crkve. Ove dve stvari bile su predstavljene, i označene, u Reči, Efremom i Manasijom; istina doktrine, Efremom, a dobro života, Manasijom. Istina doktrine naziva se i Intelektualnim crkve, a dobro života njenim Voljnim. Jer istina pripada razumu, a dobro pripada volji; pa stoga Efrem i Manasija označavaju Intelektualno i Voljno crkve, gde Efrem označava Intelektualno, a Manasija Voljno. Da bi ove stvari bile predstavljene, pa stoga i označene Efremom i Manasijom, oni su morali da se rode Josifu u zemlji Egipatskoj. Jer Josif označava Nebesko-Duhovno, ili duhovno carstvo samo, koje je pridodato nebeskom carstvu, a zemlja Egipatska označava Prirodno. Stoga je dobro volje u Prirodnom, rođeno od Nebesko-Duhovnog, označeno Manasijom, a istina razuma u Prirodnom, isto tako rođena od istoga, označena je Efremom. O njihovom rođenu kaže se kod Mojsija, *I rodiše se Josifu dva sina, koje mu rodi Azeteta (Asenat) kći Potifara sveštenika Heliopoljskog. I prvencu nadjede Jospif ime Manasija, govoreći: jer mi Bog dade da zaboravim svu muku svoju i sav dom oca svojega. A drugome dade im Efrem, govoreći: jer mi Bog dade da rastem u zemlji nevolje svoje* (Postanje XLI, 50-52).

Šta je označeno ovim rečima u duhovnom smislu, može se videti u *Tajnama Nebeskim* (br. 5347-5356), naime, da se imenom prvenca, Manasije, označava novo Voljno u Prirodnom, i njegov kvalitet, dok se imenom drugoga, Efremom, označava novo Intelektualno u Prirodnom i njegov kvalitet, ili što je isto, Manasijom, dobro novog prirodnog

čovaka, a Manasijom dobro novog prirodnog čoveka, i njegova istina (vidi br. 5351,5354).

3 Da Efrem i Manasija imaju ovo značenje, vidi se po tome što ih je usvojio Jakov kao Ruvima i Simenona, o čemu je napisano ovako kod Mojsija: *I Jakov reče Josifu, sad sina tvoja dva, koja ti se rodiše u zemlji Egipatskoj, pre nego sam ti ja došao u zemlju Egipatskju, moji su; i neka se po imenu braće svoje zovu u našljedstvu svojemu* (Postanje XLVIII, 5,6). Pošto Ruvim označava istinu u razumu, a to je istina doktrine, a Simeon, istinu u volji, što je dobro života, stoga je Jakov rekao Efremu i Manasiji da budu njegovi kao i Ruvim i Simeon, stoga Efrem označava intelektualnu istinu a Manasija voljno dobro. Ali ove su stvari potpunije objašnjene u *Tajnama Nebeskim* (br. 6234-6241). Isto se vidi i iz Jakovljevog blagoslova Efrema i Manasije, u to vreme Izrailja, koji je kao što sledi: *I blagoslovi Josifa govoreći: Bog, kojemu su svagda ugađali oci moji Avram i Isak, Bog, koji me je hranio od kako sam postao do današnjega dana; Anđeo, koji me je izbavljao od svakoga zla, da blagoslovi decu ovu da se po mojemu imenu i po imenu otaca mojih Avrama i Isaka prozovu, i da se kao ribe namnože na zemlji* (Postanje XLVIII, 15,16). Da i ovde Efrem označava intelektualnu istinu, a Manasija, voljno dobro, oba u prirodnom čoveku, može se videti u *Tajnama Nebeskim* (br. 6274-6285). Ponovo, u Mojsijevom blagoslovu Efrema i Manasije, kaže se o Josifu: *Krasota je njegova kao u prvenca teleta, i rogovi njegovi kao rogovi u jednoroga; njima će bosti narode sve do kraja zemlje; to je mnoštvo tisuća Efremovijeh, i tisuće Manasijine* (Zak. Ponov- XXXIII, 17). Objasnjene ovih reči može se videti gore (br. 316:23,336:4). Da Efrem označava razum, a Manasija, volju dorba, obe u prirodnom čoveku, jasno je iz sledećih odlomaka, Kod Isaije: *Od gnjeva Jehove nad vojskama zamračiće se zemlja i narod će biti kao hrana ognju, niko neće požaliti brata svojega. I zgrabiće s desne strane, pa će opet biti gladan, i ješće s lijeve strane, pa se opet neće nasititi, svaki će jesti meso od mišice svoje, Manasija Eferema, i Efrem Manasiju, obojice će se složiti na Jehovu /p.p. Očigledno je greška pera, jer treba da stoji ne na Jehovu nego na Judu)* (IX, 19-21). Da time što će Manasija jesti Efrema, i Efrem, Manasiju, ovde označava da će nestati

sve dobro i istina, dobro zbog obmane, a istina zbog zla, može se videti gore (br. 386;2), gde su ove stvari detaljno objašnjene.

5 Kod Davida: *Moj je Galad, moj je Manasija, Efraim je krjepost glave moje (Jehovine) , Juda skitar moj (zakonodavc) (Psalam LX, 7; CVIII, 8)*. Manasija ovde označava dobro crkve, Efraim, njenu istinu, a Galad, Prirodno; pa pošto istina od dobra u Prirodnom poseduje Božansku moć, stoga se kaže, *Efraim je krjepost glave moje*. Razlog da je Božanska moć u istini od dobra u Prirodnom je to što je Prirodno poslednje u kome se završavaju unutrašnje stvari, koje su nebeske i duhovne, a koje se ulivaju, pa tako postoje i opstoje zajedno; stoga su one tamo u njihovoj punini, iz koje i od koje je svo Božansko delovanje. Stoga smisao slova Reči poseduje Božansku moć, jer je prirodno; o čemu vidi gore (r. 346), i u *Tajnama Nebeskim* (br. 9836). Iz ovih se razmatranja vidi šta je razlog da se Efraim naziva silom glave Jehovine. Juda se naziva Njegovim skiptrom, jer se Judom označava Božanska istina unutrašnja, ili Reč u duhovnom smislu, **6** a slično i skiptrom i zakonom. Kod istoga: *Pastire Izrailjev, čuj, koji vodiš sinove Josifove, kao ovce, koji sjediš na heruvimima, javi se (zasjaj) ! Pred Efraimom i Venijaminom i Manasijom probudi krjepost svoju, i hodi da nam pomogneš* (Psalam LXXX, 1,2). Jasno je iz duhovnog smisla da ove reči sadrže molitvu Gospodu da pouči one koji pripadaju crkvi, i da ih vodi istinama u dobro, pa tako i u nebo. Gospod se naziva pastirem Izrailjevim, jer On poučava i vodi; stoga se kaže, *Koji vodiš sinove Josifove kao ovce*, dok se Josifom u crkvi označavaju oni koji su u istinama od dobra. *Da koji sedi na heruvimima* označava Gospoda iznad neba, odakle On šalje svetlo koje obasjava um; pa se stoga kaže, *javi se (zasjaj)*. *Pred Efraimom i Venijaminom i Manasijom probudi (zasjaj)* krepost svoju, označava da bi svetlost istine prožela i one koji su u prirodnoj istini i dobru, stoga u poslednjim stvarima crkve. Efraim označava one koji su u prirodnoj istini, kao što je istina Reči u smislu slova; Manasija označava one koji su u prirodnom dobru, a što je uživanje u činjenju dobra i učenju istine; Venijamin označava povezujuće načelo dobra i istine, ili povezujuće srednje u Prirodnom; zasjati silom označava prosvetljenošću. Dođi i pomoz nam, označava da treba da budu spaseni.

7 Jer se sve dobro, koje je u prirodnom čoveku, uliva od Gospoda preko Duhovnog, i pošto Manasija predstavlja pa stoga i označava, dobro od duhovnog izvora u prirodnom čoveku, stoga je nasledstvo bilo dato tome plamenu s druge strane Jordana a isto tako i s ove strane, ili unutar Jordana; polovini plemena, preko ili izvan Jordana, a druga polovina, s ove strane, ili unutar Jordana (vidi Brojevi XXXII, 33, 39, 40; Zak. Ponov. III, 13; Jošua XIII, 29-31; XVII, 5-13,16-18). Zemlja preko, ili izvan Jordana, predstavljala je i označavala spoljašnju crkvu kod ljudi u prirodnom čoveku, dok je zemlja s ove strane, ili unutar Jordana, predstavljala i označavala crkvu kod ljudi u duhovnom čoveku. O ovoj razlici, vidi gore (br. 434:11). A dobro je ono što čini crkvu; ovo dobro se uliva neposredno iz duhovnog čoveka u prirodnog; odvojeno od ovog upliva crkva ne postoji u čoveku. To je razlog da je nasledstvo s jedne i s druge strane (unutra i izvan) Jordana dato Manasijinom plemenu, koje označava dobro crkve. Da se duhovno uliva neposredno u prirodno dobro, ali u prirodnu istinu posredno, može se videti u *Tajnama Nebeskim* (3314,3573,3576,3616,3669,3995,4563); i da zbog toga postoji paralelnost između duhovnog i prirodnog dobra, ali ne između duhovne istine i prirodne istine (1813,1832,3514,3564). Da Manasija označava dobro crkve, ili dobro života, koje je isto što i dobro volje, vidi se iz reprezentacije a otuda i iz značenja Efraima, koji označava istinu crkve, ili istinu doktrine, a ovo je isto što i istina razuma; jer su oni bili braća, a dobro i istina u Reči nazivaju se braćom. Da Efraim označava istinu doktrine, a otuda i intelektualno crkve, može se videti u *Tajnama Nebeskim* (br. 5354), gde se navode mnogi odlomci i objašnjavaju: vidi u istome delu (br. 3969,6222,6234,6238,6267,6296).

441. Pokazano je da Aserovo pleme označava ljubav prema bližnjem, koja je duhovno unutrašnje samo kod onih koji su u drugom i srednjem nebu, i da Manasijino pleme označava dobro života, koje je spoljašnje duhovno koje proističe od njihovog unutrašnjeg duhovnog. Ali iskušenje, koje je označeno Neftalijem, je sjedinjavajuće srednje. Jer se unutrašnje i spoljašnje sjedinjavaju preko iskušenja. Značenje ova tri plemena u njihovom redu vidi se iz ovoga što je rečeno. Treba dodati, da kako ljudi tako i anđeli, mora da imaju unutrašnje u harmoniji sa spoljašnjim, da bi

bili nebo. Niko ne može da bude u nebu ko je samo u jednom, to jest, samo u unutrašnjem ili samo u spoljašnjem. Jer unutrašnje je kao duša, a spoljašnje je kao telo; duša može da deluje samo preko tela, a telo može da deluje samo od duše. Stoga unutrašnje leži nemoćno i kao mrtvo, ako mu spoljašnje ne korespondira, ili ako nije s njim u harmoniji preko korespondencija, jer mora da bude jedno spoljašnje u kome, i preko kojega se odvija delovanje; baš kao što duša deluje u i preko svog tela; a spoljašnje, ako ne bi bilo unutrašnjega kome korespondira, leži, i kao da je mrtvo, jer mora da bude jedno unutrašnje od kojega spoljašnje može da deluje. Ovo se kaže da bi se pokazalo da Aser označava unutrašnje, a Manasija, korespondirajuće spoljašnje. Takav je slučaj u svemu. Stoga čovek ima unutrašnje i spoljašnje, gde je unutrašnje ono što se naziva Duhovnim, a spoljašnje ono što se naziva prirodnim; jedno se povezuje s drugim kroz korespondencije; stoga je jedno po kvalitetu kao i drugo, a sve što ne čini jedno preko korespondencija, rasipa se i nestaje.

442. Stih 7. *I od koljena Simeonova dvanaest hiljada zapečaćenijeh; od plemena Levijevog dvanaest hiljada zapečaćenijeh; od koljena Isaharovog dvanaest hiljada zapečaćenijeh.* - *I od koljena Simeonova dvanaest hiljada zapečaćenijeh*, označava poslušnost, i da su svi oni u nebu, ili idu u nebo, koji su u poslušnosti; ; *od koljena Levijevog dvanaest hiljada zapečaćenijeh*, označava dobra dela; *od koljena Isaharovog dvanaest hiljada zapečaćenijeh*, označava veru i spasenje. -

443. *Od koljena Simenonova dvanaest hiljada zapečaćenijeh.* – Da ovo označava poslušnost, i da su svi koji su u poslušnosti, u nebu, i dolaze u nebo, jasno je iz reprezentacije, a otuda i iz značenja, kolena Simeonovog, koje označava poslušnost, o kojoj ćemo ubrzo govoriti; i iz značenja dvanaest hiljada zapečaćenih, koji označavaju sve one koji su u nebu i koji dolaze u nebo; o ovima vidi gore. Kolena Simeonovo, Levijevo, i Isaharovo, sada pomenuti, a koji formiraju treću klasu zapečaćenih, označavaju one koji su u prvom ili poslednjem nebu, i koji **2** dolaze u njega. Jer, kao što je gore rečeno, ovde se govori o svima onima koji su u nebu, i koji dolaze u nebo; i pošto postoje tri neba, treće ili najdublje, drugo ili srednje, i prvo ili poslednje, stoga se govori o

onima koji su u trećem, drugom, i prvom nebu. Oni koji su u trećem ili najdubljem nebu, i koji dolaze u nebo, označeni su Judom, Ruvimom, i Gadam. Koji, stoga, formiraju prvu klasu onih koji su zapečaćeni; oni koji su u drugom ili srednjem nebu, i koji dolaze u to nebo, označeni su Aserom, Neftalijem, i Manasijom; ovi, stoga, formiraju drugu klasu zapečaćenih; dok oni koji su u prvom i poslednjem nebu, i koji dolaze u to nebo, označeni su Simeonom, Levijem, i Isaharom; ovi, stoga, formiraju treću klasu zapečaćenih. Svi oni koji pripadaju prvom ili poslednjem nebu su oni koji su poslušni istinama i dobrima koje se naučavaju iz Reči, ili iz doktrine crkve u kojoj su bili rođeni, ili naučeni od svojih učitelja, od kojih su čuli da je nešto istinito i dobro, i da se mora činiti. Većina ovih nisu u samim istinama, nego u obmanama iz neznanja; pa ipak, ove obmane Gospod prima kao da su istine, jer kao cilj imaju dobro života, pomoću kojih se zla, koja se priključuju obmanama, odstranjuju. O ovim obmanama, i onima koji su u njima, vidi *Nauk Novoga Jerusalima* (br. 21). Stoga su ovi u drugom ili srednjem nebu. Ali oni koji su u drugom ili srednjem nebu, svi su ti u duhovnom osjećanju za znanje i razumijevanje istine i dobra, i u osjećanju da se ova čine; međutim, oni koji su u trećem ili najdubljem nebu, to su oni koji su u ljubavi. Ali o jednim i drugim govorili smo gore.

3 Simeon i njegovo pleme označavaju one koji su u poslušnosti, jer je Simeon, otac plemena, dobio ime od *čuti*, a čuti označava poslušati, kao što se vidi iz ovih reči Lije njegove majke, kad ga je rodila; *Lija začne, i rodi sina; i reče; Zato što me omrznuše, on mi dade i ovoga sina, i nazva ga Simeon* (Postanje XXIX, 33). Ove se reči mogu naći objašnjene u *Tajnama Nebeskim* (br. 3867,3872); a tako isto da čuti znači poslušati (br. 2542,3869,9926,10061), i gore (br. 14,108,249). Zato što Simeon označava poslušnost, on tako isto označava i veru, jer vera postaje vera u čoveku kada je on sluša i pokorava se njenim zapovestima. Pre toga, znanje koje prima iz Reči, iz doktrine crkve, i iz beseda, slični veri, ali nije vera dok on ne tvori ove stvari; prethodno, to je samo misao iz memorije, u kojoj nema ništa od volje, stoga ništa od čoveka, jer volja je sam čovek. Stoga kada čovek izvršava ili tvori te zapovesti, ili kada im se pokorava, tada ona /vera/ ulazi u volju, stoga u samoga čoveka, i postaje vera, koja isto tako **4** označava poslušnost, i koja je označena

Petrom, kada je nazvan Simonom, a vera koja je osećanje za istinu, označena je Petrom kad se naziva Simonom sinom Joninim (kao kod Mateja XVI, 17-19), i sledeći stihovi; Marko I, 1-18), 36; XIV, 37,38; Luka V, 3-11; VII, 40-43; XXII, 31-33; i sledeći stihovi; Jovan I, 40-42; XXI, 15-21).

Zato što Simeon na jevrejskom označava slušanje, i nastojanje, pa stoga poslušnost, kao što je gore rečeno, a sin Jonin istinu od dobra, dok Petar, istinu samu, stoga ga Gospod naziva ponekad Petrom, ponekad Simonom Petrom, a ponekad Simonom sinom Joninim. Da su ovakve stvari označene tim imenima, svako može da vidi iz toga što ga Gospod jednom naziva Petrom, drugi put Simonom, a onda i sinom Joninim. Ovo se nije desilo bez uzoka i značenja. Ovo se dokazuje onim što mu je rekao toga puta; kao, kada je ispovedio da je Gospod Sin Božiji, pa su mu stoga dati ključevi carstva nebeskog (Matej XVI, 17, i sledeći stihovi). Nazvan je stenom, kao što se Gospod Sam naziva kod proroka. Slično, nazvan je Simonom sinom Joninim, kad mu je Gospod rekao, *Voliš li me?* A on odgovorio, *Volim te*; ali odmah zatim, kada se okrenuo od Gospoda, i bio ljut jer je Jovan, koji označava ljubav ka bližnjem, išao za Isusom, nazvan je Petrom (Jovan XXI, 15-21); tada je **5** Petrom označena istina odvojena od dobra, ili vera odvojena od ljubavi ka bližnjem. Iz ovih se razmatranja vidi, da Simon, kad se Petar tako naziva, ima slično značenje Simeonu sinu Jakovljevom, to jest, poslušnost, veru iz ljubavi ka bližnjem, osećanje za istinu, i uopšte, slušanje, nastojanje, i poslušnost, a Jona na istom jeziku označava golubicu koja, u duhovnom smislu, označava dobro ljubavi prema bližnjem, dok sin Jonin, istinu od toga doba, ili veru iz ljubavi ka bližnjem, dok stena (*petra*), po kojoj je Petar nazvan, označava istinu i veru, a u obrnutom smislu, obmanu i nedostatak vere. Vidi gore (br. 411).

6 Da Simeon sin Jakovljev, i pleme koje je po njemu imenovano, označavaju poslušnost, i istinu u volji, a otuda veru, vidi se i iz obrnutog smisla, u kojem on označava neposlušnost, i obmanu u volji, a zbog toga i veru odvojenu od volje, što nije vera; jer većina stvari u Reči imaju i obrnuti smisao, u kojem označavaju suprotne stvari. U tome smislu Simeona pominje njegov otac Izrailj u proročanstvu o njegovim sinovima, u ovim rečima: *Simeon i Levije, braća, mačevi su im oružje*

nepravdi, u tajne njihove da ne ulazi duša moja, sa zborom njihovijem da se ne sastavlja slava moja; jer u gnjevu svome pobiše ljude, i za svoje veselje pokidaše volove. Proklet da je gnjev njihov, što bješe nagao, i ljutina njihova, što bješe žestoka; razdijeliću ih po Jakovu, i rasuću ih po Izralju (Postanje XLIX, 5-7). Simeon i Levije su braća, označava veru odvojenu od ljubavi ka bližnjem; oružje nasilja su njihovi mačevi, označava da doktrinarne stvari služe da se razore dela ljubavi prema bližnjem, pa tako i sama ljubav prema bližnjem. U tajne njihove da ne ulazi duša moja, označava da duhovno dobro ne želi da zna zla volje. Sa zborom njihovim da se ne sastavlja slava moja, označava da duhovna istina ne želi da zna obmane njihovih misli. Jer u gnjevu svome ubiše čoveka, označava da su se sasvim odbili od istina, i u svojoj odbojnost ugasili veru. A za veselje svoje pokidaše vola, označava da će zbog svoje izopačene volje sasvim oslabiti spoljašnje dobro, koje pripada ljubavi ka bližnjem. Proklet da je gnev njihov, jer je bio žestok, označava bolno odvracanje od istina. Razdeliću ih po Jakovu, označava da se ta vera mora iskoreniti iz spoljašnje crkve. I rasuću ih po Izrailju, označava iz unutrašnje crkve. Ali ove su stvari potpunije objašnjene u *Tajnama Nebeskim* (br. 6351-6361).

7 Prva tri sina, naime, Ruvim, Simeon, i Levije, bila su odbačena i prokleta od njihovog oca Izrailja, jer u tome proroštvu se govori o uspostavljanju jedne nove crkve, a crkva se ne može ustanoviti preko vere odvojene od ljubavi ka bližnjem, nego preko istine i dobra, koji su od Gospoda. Jer je crkva, i u to vreme, bila pala u zabludu, da je samo poznavanje Reči i njene svetosti, suštinsko u crkvi, a ne život ili ljubav prema bližnjem; i da je Bog neba i zemlje neko drugi a ne Gospod; stoga su u tome proročanstvu tri prva sina, Ruvim, Simeon, i Levije, bila odbačena, jer Ruvim označava veru samu, Simeon, veru bez ljubavi prema bližnjem, a Levije, odsustvo dobra ljubavi prema bližnjem, stoga se tom trojicom u nizu označava ne-postojanje crkve. Jer kada se vera sama smatra bitnim za spasenje, tada se ljubav ka bližnjem odbacuje i smatra da nema vrednosti ili značaja u delu spasenja. A pošto su ova tri označavala one tri stvari, stoga ih je Izrailj njihov otac, koji je predstavljao crkvu, odbacio. Ova trojica su isto tako razušili reprezentativ crkve, Ruvim, time što je legao s Balom, robinjom i

naložnicom svoga oca (Postanje XXXV, 22); a Simeon i Levije, ubijajući Hamora, njegovog sina Šehema, i ceo grad, koji je bio nacija koja je postala od Hamora, iz jedinog razloga što je voleo njihovu sestru Dinu (Postanje XXXIV,1 do kraja). Ovo delo, u duhovnom smislu, označava da su ova dva sina Jakovljeva, to jest, taj atribut crkve koji je njima bio predstavljen, ugasila istinu i dobro Drevne Crkve, koja crkva je još bila ostala kod Hamoreve nacije; jer to delo u duhovnom smislu označava da vera odvojena od ljubavi prema bližnjem, gasi svu istinu i dobro crkve. Stoga je ovo značenje reči Izrailjevih, *Da u tajne njihove ne ulazi duša moja, sa zborom njihovijem da se ne sastavlja slava moja, jer u gnjevu svojem ubiše čovjeka, i za veselje svoje pokidaše vola*. Jer čovek u Reči, označava istinu i inteligenciju, a vo moralno i prirodno dobro. Ove su stvari potpunije objašnjene u *Tajnama Nebeskim* (br. 4426-4522).

8 Otuda je isto tako Simeon izostavljen u Mojsijevm blagoslovu (Zak. Ponov. XXXIII), a umesto njega, pominju se Efraim i Manasija, koji označavaju istinu i dobro crkve. Ali, iako su Simeon i Levije bili takvi, ipak na drugim mestima označavaju veru iz ljubavi ka bližnjem, i ljubav ka bližnjem. U stvari, Levijevom plemenu dodeljeno je sveštenstvo. Jer nema važnosti karakter osobe koja predstavlja, pod uslovom da je u spoljašnjem bogoštovanju u skladu sa zakonima i uredbama, jer reprezentacija ne gleda na osobu nego na stvar, pa se stoga zahteva u osobi samo da bude u svom eksternom, u bogoštovanju; o ovome vidi *Tajne Nebeske* (br. 665,1097,1361,6304,7048,8806,9229). Stoga pleme Simeonovo u ovome odeljku Apokalipse, kao i drugde u Reči, označava poslušnost, veru iz ljubavi ka bližnjem, osećanje za istinu, i uopšte, istinu od dobra, kao što je gore rečeno. Da Simeon i njegovo pleme, kad se pomenu u dobrom smislu, označavaju u najvišem smislu providenje; u unutrašnjem smislu, veru u volji; u unutrašnjem smislu, poslušnost; a u spoljašnjem smislu, sluh, može se videti u *Tajnama Nebeskim* (br. 3869).

444. *I od koljena Levijeva dvanaest hiljada zapečaćenijeh.* – Da ovo označava dobra dela, vidi se iz reprezentacije, a otuda i iz značenja Levija i njegovog plemena, koje označavaju duhovnu ljubav, koja se naziva ljubavlju prema bližnjem. Pleme Levijevo ovde označava dobra

dela, jer duhovna ljubav ili ljubav prema bližnjem, a sastoji se u činjenju dobara, koja su dobra dela. Sama ljubav ka bližnjem, posmatrana u sebi, je ljubav za istinu i dobro, i tako gde je to osećanje, tamo se nalazi život u skladu s istinama i dobrima, jer osećanje bez života u skladu s istinama i dobrima nema postojanja; ako neko misli da postoji i da je prisutno, to je prirodno, ne duhovno osećanje. Ova se dva osećanja razlikuju po tome, što prirodno osećanje ima kao cilj sebe i svet. Stoga, istine i dobra koja tada utiču na čoveka, on ih voli radi svojega ugleda, i da bi postigao počasti i bogatstvo, u kojem slučaju život kojim živi, u skladu sa doktrinama koje je naučio, samo je pretvaranje i unutrašnje licemerstvo. Dok duhovno osećanje ima kao svoj cilj Gospoda, nebo, i večni život, koje traži u istinama i dobrima, pa tako voli istine i dobra na duhovan način. Kada čovek ima ovo osećanje, on tada voli da misli i da hoće te stvari, to jest, da živi u skladu s njima. Živeti u skladu s dobrima i istinama označeno je u Reči, kao i život sam, delima koja se tako često pominju u Reči. Ove su stvari, dakle, predstavljene i označene Levijem i njegovim plemenom u crkvi kod Jevreja.

2 Zato što je ovo osećanje samo suštinsko crkve, stoga je plemenu Levijem dodeljeno sveštenstvo; i palica Levijeva u šatoru procvetala je bademima; i iz istog razloga, nasleđe nije bilo dato plemenu Levijevom kao ostalim plemenima, nego je bilo kod svakog od njih. Da je od plemena Levijevog načinjeno sveštenstvo, dobro je poznato; jer ne samo da je od Arona načinjen sveštenik, nego i od njegovih sinova koji su ga sledili, a svi Leviti su im bili dati da im služe. Da su Mojsije i Aron pripadali plemenu Levijem, vidi se u Izlasku (VI, 20); Brojevima (XVIII, 2); a da su Leviti bili dati da služe Aronu i njegovim sinovima, vidi se kod Mojsija. Levijevo je pleme bilo od Šatora; i Leviti su bili dati Aronu, i uzeti umesto **3** svih prvenaca. O njihovom radu i službama, vidi Brojevi (III, do kraja). Sveštenstvo je bilo dato plemenu Levijevom, jer je predstavljalo pa stoga i označavalo, ljubav i ljubav ka bližnjem.

Ljubav i ljubav prema bližnjem su osećanje za duhovno dobro i istinu, jer je osećanje izraz koji se koristi da se izrazi ljubav koja se nastavlja, pošto je osećanje ljubav koja se nastavlja. Isto je označeno u Reči sveštenstvom i njihovim služenjem. Jer je ovo osećanje suštinsko crkve,

jer gde je ono, tamo je i crkva, a tamo gde ga nema, tamo nema ni crkve. Jer je osećanje za dobro i istinu sami duhovni život čoveka, jer kad dobro i istina utiču na čoveka, on je tada u dobru i u istini u pogledu njegovog života; sama njegova misao je tada ništa drugo nego osećanje u obliku koji se menja, jer čovek vidi sve što misli, iz svojih misli, jer niko ne može da misli bez osećanja. To je onda razlog da je plemenu Levijevom dodeljeno sveštenstvo. Slična se stvar iznosi o Levitima kod Jezekilja, gde se govori o novoj zemlji, novom gradu, i novome hramu (XL, 46; XLIV, 15; XLVIII, 11,12).

4 Zato što je pleme Levijevo predstavljalo, pa stoga i označavalo, ljubav ka bližnjem u činu, stoga su dobra ljubavi ka bližnjem, koja su dobra dela, označena Levijevom palicom, procvetala bademima, naime, procvetala je palica na kojoj je bilo napisano ime Aronovo, a koja je bila postavljena u šator od sastanka (Brojevi XII, 2-11). Bademi označavaju dobra ljubav ka bližnjem, jer sve stvari crkve u čoveku cvetaju iz ovih, jer kad ima dobra ljubavi ka bližnjem, on ima inteligenciju i veru, pošto je u osećanju za razumevnije onoga što zna iz Reči, i u volji da čini ono što zna. Pošto je nužno radi dobra ljubavi ka bližnjem biti u svim stvarima crkve, kako bi crkva bila u njima, i pošto samo osećanje za dobro i istinu, koje je ljubav ka bližnjem, daje moć razumevanja, i poučava sve, stoga ne samo da je Levijevom plemenu dodeljeno sveštenstvo, nego mu nije bilo dato ni nasledstvo kao ostalim, nego su bili kod svakoga plemena, što se vidi kod Mojsija (Brojevi XXXV,1 do kraja; i kod Jošue XXI, 1 do kraja). U vezi s ovim, rečeno je kod Mojsija, *Levi je da nema našljedstva sa braćom; 5 Jehova je našljedstvo njegovo* (Zak. Ponov. X, 9). I pošto, kao što je rečeno, svaki čovek stiče znanje, inteligenciju i mudrost u skladu sa svojim osećanjem za dobro i istinu, stoga se kaže kod Mojsija, *Jer sinove Levijeve izabra Jehova Bog da mu služe i da blagosiljaju u ime Jehovino, i na njihovim riječima da ostaje svaka raspra i svaka šteta* (Zak. Ponov. XXI, 5). Ove reči, u duhovnom smislu, označavaju da osećanje za dobro i istinu služi Gospodu, i uči stvari koje pripadaju crkvi i bogoštovanju, i pravi razliku između obmana i istina, i zala i dobara; jer Levijevi sinovi, u duhovnom smislu, označavaju osećanje za dobro i istinu, koje je ljubav prema bližnjem. Iz ovih se razmatranja vidi da je pleme Levijevo bilo izabrano

između svih plemena za sveštenstvo, ne zato što je to pleme bilo bolje od ostalih, nego što je pretstavljalo ljubav ka bližnjem u činu, i dobra djela, koja su učinci svega dobra i istine u čovjeku.

6 Da pleme Levijevo u Reči označava dobra ljubavi ka bližnjem, vidi se i iz sledećih odlomaka. Kod Jeremije: *U te dane i u to vrijeme učiniću da nikne Davidu klica pravedna, koja će činiti sud i pravdu na zemlji. U te dane spašće se Juda, i Jerusolim će stajati bez straha, i zvaće se: Jehova pravda naša. Jer ovako veli Jehova: neće nestati Davidu čovjeka koji bi sjedio na prijestolu doma Izrailjevog. Ovako veli Jehova: ako možete ukinuti zavjet moj za dan i zavjet moj za noć da ne bude dana ni noći na vrijeme, onda će se ukinuti zavjet moj s Davidom slugom mojim, da nema sina koji bi carovao na prijestlu njegovom. O Levitima sveštenicima slugama mojim, kaže se: Kao što se ne može izbrojiti vojska nebeska ni izmjeriti pijesak morski, tako ću umnožiti sjeme Davida sluge svojega i Levita sluga mojih* (XXXII, 15-17, 20-22). Ovde se govori o Gospodovom dolasku, koji je grana Davidova, i koji se naziva Jehovom pravdom našom. Da će se Juda spasiti, a Izrailj stajati bez straha (bezbedan), označava da će tad biti spaseni oni koji su u ljubavi prema bližnjem, naime, da neće biti napadani zlima i obmanama. Neće nestati Davidu čoveka koji bi sedio na prestolu doma Izrailjeva, označava da će tada Božanska Istina, koja proističe od Gospoda, vladati neprekidno u crkvi, gde presto doma Izrailjeva označava crkvu gde ona vlada. I među sveštenicima Levitima neće nedostajati čoveka koji bi prinosio žrtvu paljenicu i palio dar i klaao žrtvu doveka, označava da će tada da bude neprekidno bogoštovanje iz dobra ljubavi i ljubavi ka bližnjm. **7** Onda će se ukinui zavet moj bližnjem, i od istina vere. Leviti označavaju one koji su u takvom bogoštovanju; žrtve paljenice označavaju bogoštovanje iz dobra ljubavi ka bližnjem od istina vere. Ako možete ukinuti zavet moj za dan, i zavet moj za noć, to označava da nisu održavali ove dve stvari, koje povezuju s Gospodom, ljubav i veru; zavet označava povezanost, zavet za dan, povezanost preko ljubavi, a zavet za noć, povezanost kroz veru. Onda će se ukinuti zavet moj s Davidom slugom mojim, da nema sina koji bi vladao na prestolu njegovom; A s Levitima sveštenicima, slugama mojim, označava da neće biti ni Božanske istine ni Božanskog Dobra. Leviti sveštenici i sluge su

oni koji su u dobru ljubavi prema Gospodu, i u bogoštovanju iz toga. Kao što se vojska nebeska ne može izbrojati, niti pesak morski izmeriti, označava poznavanja istine i dobra u duhovnom i prirodnom čoveku, gde vojska nebeska označava ta poznavanja istine i dobra u duhovnom čoveku, a pesak morski, isto u prirodnom čoveku. Tako ću i ja umnožiti seme Davidu slugi mojem, i Levitima slugama mojim, označava umnožavanje Božanske Istine, i oplodžavanje Božanskog Dobra, u onima koji su povezani s Gospodom. Leviti, sveštenici, ovde kao i na drugim mestima u Reči, označavaju one koji su u dobru ljubavi i ljubavi prema bližnjem, a u apstraktnom smislu, to samo dobro.

8 Kod Malahije: *Evo, ja ću poslati anđela svojega, preda mnom, i iznenada će doći u krvu svoju Gospod, kojega vi tražite, i anđeo zavjetni, kojega vi želite. Evo, doći će, veli Gospod nad vojskama .Ali ko će podnijeti dan dolaska njegova? I ko će se održati kad se pokaže? Jer je on oganj livčev i kao milo bjeljarsko. I sješće kao onaj koji lije i čisti srebro, i očistiće sinove Levijeve, i pretopiće ih kao zlato i srebro, i oni će prinostiti Gospodu prinose u pravdi. I ugodan će biti Gospodu prinos Judin i Jerusalimski kao u staro vrijeme i kao pređašnjih godina (III, 1-4).* Značenje ovih stvari u duhovnom smislu može se videti objašnjeno gore (br. 242:9 i 433:12), gde se pokazuje da se Levijevim sinovima označavaju svi oni koji su u dobru ljubavi ka bližnjem, a otuda u dobru vere. Predmet je dolazak Gospodov. Njegovo Božansko Ljudsko označeno je Njegovim hramom, u koji će Jehova doći; i On će očistiti one koji su u dobru ljubavi ka bližnjem, a iz toga u dobru vere, označeno je Njegovim čišćenjem i pretopljanjem Levijevih sinova. Da se ne misli na same Levijeve sinove, očigledno je, jer se kaže da će ih tada prečistiti i pretopiti, i da će tada prinosi Judini i Jerusalimski biti ugodni Jehovi. Poznato je da Gospod nije očistio i pretopio Levite; niti su prinosi Judini i Jerusalimski bili ugodni Gospodu, jer su oni bili sasvim protivni Gospodu, a bogoštovanje preko žrtava i prinosa bilo je tada ukinuto. Jer, tu se Judom označavaju svi oni koji su u dobru ljubavi prema Gospodu, a Jerusalimom crkva koja je u istinama doktrine; vidi gore (433). Ponovo kod Mojsija: *A za Levija reče: tvoj Tumim i tvoj Urim neka bude u čovjeka tvojega svetoga s kojim si se prepirao na vodi Merivi; koji reče ocu svojem i materi svojoj: ne gledam na vas; koji ne*

poznaje braće svoje i za sinove svoje ne zna; jer oni riječi tvoje, i zavjet svoj čuvaju. Oni uče uredbama Jakova i zakonu tvojemu Izrailja; i među kad pod nozdrve tvoje i žrtvu što se sažiže na oltar tvoj. Blagoslovi, Gospode, vojsku njegovu, i neka ti milo bude djelo ruku njegovih; polomi bedra onima koji ustaju na nj i koji mrze na nj, da ne ustanu (Zak. Ponov. XXXIII, 8-11). Ove se reči nalaze u Mojsijevom blagoslovu sinova Izrailjevih, u kome se govori o Reči, koja je u reprezentativnom smislu označena Mojsijem. Urimom i Tumimom označava se Božanska istina koja prosejava iz Božanskog Dobra, stoga / se označava/ Reč; dok se Levijem označava duhovno osećanje za istinu. Sveti čovek kojega su iskušavali kod Merive, označava Gospoda kao Božansku Istinu, jer stena, kod koje se desilo iskušenje, označava Gospoda, dok voda koja tu izvire, označava Božanske istine. Otac i majka kojima je rekao: ne gledam na vas, označavaju Izrailjsku crkvu, koja nije priznala Gospoda, pošto se crkva naziva ocem od dobra, a majkom od istine. Njegova braća, koju nije priznao, i njegovi sinovi koje nije znao, označavaju dobra i istine crkve, koja, ta dobra, i istine crkva nije imala, gde braća **10** označavaju dobra, a sinovi označavaju istine. Ali pošto sinovi Levijevi označavaju dobra i istine crkve, i uopšte, duhovno osećanje za istinu i dobro, stoga se kaže o njima, da oni će čuvati reč tvoju, i drže zavet tvoj; učiće Jakova uredbama, i Izrailja zakonu tvom. Ovo označava da oni koji su u duhovnom osećanju za istinu postupaju u skladu sa Reči, i uče dobrima i istinama crkve, jer samo osećanje za istinu i dobro postupanje i uči, jer se Gospod uliva u to osećanje, čineći dobro u čoveku, i učeći ga istini u njemu. U ovome odlomku Reč je Božanska Istina, a *čuvati to* označava postupati, gde zavet označava povezanost sa Gospodom preko njega. Sudovi su istine doktrine iz Reči; zakon je dobro istine; Jakov i Izrailj su crkva. Oni će stavljati kad pod nozdrve tvoje, označava bogoštovanje od istina doktrine; a žrtve na tvom oltaru, označava bogoštovanje od dobra ljubavi. Udari po bedrima one koji ustaju na tebe, označava razgonjenje obmana pomoću istina; probodi bedra onih koji mrze na te, označava razgonjenje zala. Ove se stvari kažu o Leviju, jer Božanska Istina, koja je Reč, je u onima samo koji su u duhovnom osećanju za istinu. Duhovno osećanje za istinu je ljubav za istinu samu, i ceniti je iznad svakoga

dobra u svetu, jer pomoću nje čovek ima večni život, koji se u njega može usaditi samo preko istina; stoga, uz pomoć Reči, jer Gospod naučava istinu pomoću Reči. Duhovno osećanje za istinu, koje je ljubav za istine iznad svakog dobra u svijetu, nju Gospod ovako opisuje kod Mateja: *Još je castvo nebesko kao čovjek trgovac koji traži dobra bisera, a kad nađe jedno mnogocjeno zrno bisera, otide i prodade sve što imaše i kupi ga* (XIII, 45,46). Biser označava istinu. Da čovek može da stekne večni život jedino preko istina od dobra, koje je od Gospoda, može se videti u *Nauku Novoga Jerusalima* (br. 24 do kraja).

11 Da Levije označava ljubav i ljubav prema bližnjem, vidi se i iz reči njegove majke Lije, kada ga je rodila, a to su ove: *Lija ponovo zače, i rodi sina; i reče: Sada će čovjek moj prionuti za mene jer mu rodih tri sina: stoga mu nadjenu ime Levije* (Postanje XXIX, 34). Ponovo zače i rodi sina, označava duhovno začecje i rođenje; i reče, sada će čovek moj prionuti uz mene, označava duhovnu ljubav, kroz koju se uspostavlja povezanost, ili ljubav prema bližnjem; jer sam mu rodila tri sina, označava ono što je uzastopno; stoga mu nadede ime Levije, označava povezanost preko ljubavi i njenoga kvaliteta. Ove su stvari dalje objašnjene u *Tajnama Nebeskim*, br. 3873-3877). Levije označava privlačnost, a privlačnost (adhezija) označava povezanost preko duhovne ljubavi. Tri sina Lijina, Ruvim, Simeon i Levije, rođeni ovim redom, označavaju tri niza glavnih i primarnih suštinskih stvari crkve, istinu u razumu, istinu u volji, i istinu u činu, kao tri Gospodova učenika, Petar, Jakov i Jovan. Jer Petar označava istinu u razumu, Jakov, istinu u volji, a Jovan, istinu u činu, što je dobro života, ili dobro ljubavi ka bližnjem; a privlačnost, koja se u izvornom jeziku naziva Levije, označava povezanost preko ljubavi i ljubavi prema bližnjem. Da privlačnost ima takvo značenje, može se videti u *Tajnama Nebeskim* (br. 3875).

12 Da Levije u najvišem smislu označava Gospoda kao ljubav i milost, vidi se kod Malahije: *I poznaćete da sam vam ja dao ovu zapovijest da bi bio moj zavjet s Levijem, veli Gospod nad vojskama. Zavjet moj beše s njim za život i mir, i dadoh mu ga za strah, jer me se bojaše. Zakon istiniti bješe u ustima njegovim, bezakonje se ne nađe na usnama njegovim; u miru i pravdi ide sa mnom i mnoge odvratila od bezakonja. Ali vi zađoste s puta, i učiniste da se mnogi spotakoše o*

zakon, pokvariste zavjet Levijev, veli Gospod nad vojskama (II, -7,8). Ovde Levije, u najvišem smislu, označava Gospoda u Njegovom Božaskom Ljudskom, jer se kaže o Leviju, da je *zakon istiniti bio u ustima njegovim, i da se bezaknje ne nađe na usnama njegovim, i da će se zakon i znanje tražiti iz njegovih usta, jer je Anđeo Gospodov nad vojskama.* Zavet Levijev, stoga, označava povezivanje s Levijem preko ljubavi i ljubavi ka bližnjem; zavet za život i mir označava tu povezanost, i strah za koji se kaže da od Njega dolazi, označava ljubav. Zakon istiniti beše u ustima njegovim, označava da je sva istina doktrine od Njega, i kod onih koji su u ljubavi prema Njemu. Naziva se Anđelom zbog Božanske istine koju Gospod naučava u Reči i preko Reči. Njihovo zastranjivanje s puta, i navođenje mnogih da se spotiču o zakon, i kvarenje zaveta Levijevog, označava da je crkva kod Izraelićana izokrenula istine Reči, a otuda i dobra života, pa tako i razrušila povezanost sa Gospodom; gde put označava istine doktrine, zakon, i dobra, dok zavet Levijev označava povezanost s Gospodom. Iz ovih se stvari vidi značenje Levija i njegovog plemena u reprezentativnom smislu, naime, da je to dobro ljubavi prema bližnjem, koje je dobro života, a isto tako i duhovno osećanje za dobro i istinu, dok je , u najvišem smislu, time označen Gospod kao duhovna ljubav.

13 Pošto većina stvari u Reči imaju i obrnuto značenje, pa tako i Levije i njegovo pleme; i u ovome smislu, Levije označava zlo obmane, koje je suprotno dobru ljubavi prema bližnjem; a tako isto i život bez ljubavi prema bližnjem, naime, odsustvo ljubavi prema bližnjem. Ovo je označeno Levijem u Izrailjevom proroštvu o njegovim sinovima: *Simeon i Levije braća su; mačevi su im oružje nepravdi; u tajne njihove da ne ulazi duša moja, sa zborom njihovijem da se ne sastavlja slava moja; jer u gnjevu svojem ubiše čovjeka, i za svoje veselje pokidaše vola* (Postanje XLIX, 5-7). Ove su reči bile objašnjene u gornjem članku, gde se **14** govori o Simeonu (br. 443:6). Ovaj je obrnuti smisao označen i u paraboli o čoveku kojega su ranili razbojnici. Ta će parabola biti ovde objašnjena, jer govori o ljubavi prema bližnjem, i zato što je Gospod od početka do kraja tu govorio u korespondencijama, koje do sada nisu bile poznate. *Jedan zakonik, želeći da se opravda, reče Isusu, Ko je moj bližnji? Isus odgovarajući reče: jedan čovjek silažашe iz Jerusalima u*

Jerihon, pa ga uhvatiše hajduci, koji ga svukoše i izraniše, pa otidoše, ostavivši ga polumrtva. A iznenada silažaše onijem putem nekakav sveštenik; i vidjevši ga, prođe. A tako isto i Levit kad je bio na tome mjestu, pristupi, i vidjevši ga, prođe. A Samarjanin nekakav prolazeći dođe nad njega, i vidjevši ga, sažali mu se. I pristupivši zavi mu rane i zali ih vinom i posadivši ga na svoje kljuse, dovede u gostionicu, i ustade oko njega. I sutradan polazeći izvadi dva groša i dade krčmaru, i reče mu: gledaj ga, i što više potrošiš, ja ću ti vratii kad se vratim. Šta misliš dakle? Koji je od one dvojice bio bližnji onome što su ga uhvatili hajduci? A on reče: onaj koji se smilovao na njega. A Isus mu reče: idi, i ti čini tako (Luka X, 29-37). Ovde se govori o ljubavi prema bližnjem, i dobrim delima preko kojih je ljubav ka bližnjem u svom efektu i punini. Jerusalim ovde označava crkvu u kojoj je doktrina istinita, a Jerihon, crkvu koja je u posedu znanja dobra i istine. Sveštenik iz Jerusalima predstavlja one u kojima nema ljubavi ka Gospodu, a Levit, one u kojima nema ljubavi prema bližnjem, što je bio karakter ljudi u Jerusalimu u to vreme; dok Samarjann predstavlja Neznabošce, koji su u dobru ljubavi prema bližnjem. Čovek koji je silazio iz Jerussalima u Jerihon, označava one koji su voljni da budu poučeni u istinama i znanjima crkve; hajduci među koje je upao, označavaju one koji su tada bili u izopačenoj crkvi, kao što je bila Jevrejska crkva u to vreme. Skidanjem s njega odela, ranjavanjem, i ostavljanjem polumrtvim, označava se da su ga lišili istina, ispunili ga obmanama, i povredili ga u pogledu duhovnog života toliko da je od njega malo šta ostalo.

Skidanje nečije haljne označava u Reči lišiti ga istina; raniti, označava povrediti um i duhovni život obmanana; a biti polumrtav, označava biti skoro lišen života; sažaliti se, označava činiti milost i ljubav ka bližnjem iz unutarnjeg načela, jer milost i ljubav ka bližnjem čine jedno. Zaviti rane , i zaliti ih uljem i vinom, označava pribaviti lek protivu obmana koje su povredile njegov život, poučavanjem u dobru ljubavi i u istini vjere, gdje ulje u Riječi označava dobru ljubavi, a vino, dobro i istinu vere. Postaviti ga na svoje kljuse, označava u skladu sa sposobnošću razumevanja, dok kljuse ovde ima značnje koje ima konj, naime, razumevanje. Doneti ga u gostionu, i brinuti se za njega, znači dovesti ga onima koji su bolje poučeni u poznavanjima dobra i istine, jer

gostiona je mesto gde se donosi jelo i piće, a ovi označavaju poznavanja dobra i istine, pa stoga označavaju onu duhovnu hranu koja se daje poučavanjem. Njegovo davanje gostioničaru dva groša, i rekavši mu: *Pobrini se za njega, i što više potrošiš za njega, kada se vratim, platiću ti*, označava činjenje svih stvari ljubavi ka bližnjem u skladu sa svojom sposobnošću i snagom. Iz ovih se stvari sada vidi šta Levije, njegovo pleme, i Leviti, označavaju u oba smisla. Više o reprezentaciji i značenju Levija i plemena imenovanog po njemu, u *Tajnama Nebeskim* (br. 3875,3876,3877,4497,4502,4503,6352,10017).

445. *I od koljena Isaharova dvanaest hiljada zapečaćenijeh.* - Da ovo označava veru, i spasenje, jasno je iz reprezentacije pa sto i iz značenja Isahara i njegovog plemena, jer oni označavaju ono što sačinjava nebo i spasenje u čoveku. Jer Isahar u izvornom jeziku znači *nagrada*, a nebo i spasenje u čoveku rezultat su ljubavi i vere, stoga su označeni Isaharovim plemenom, jer se u Reči nagrada pominje često, na primer, da će *oni primiti nagradu*, pod čim se misli na život večni, i spasenje, a za mnoge čitaoce, to je nebeska radost, koje su stvari u približnom smislu označene nagradom. Ali iako je pravo da čovek misli o večnom životu, spasenju, i nebeskoj radosti ako živi u skladu sa zapovestima Gospodovim, ipak nije pravo da se umom usmerava prema nagradi, jer tada gleda na nagradu kao na cilj, pa lako dolazi do ideje da zaslužuje nebo i spasenje svojim životom; ova misao čini da sebe glada u svemu, i da se odseče od neba; jer koliko čovek vidi sebe u svemu što čini, toliko ne gleda na nebo. Iz ovoga razloga, u Reči, nagrada znači ono u čemu se sastoji nebo i spasenje, a to je uopšte ljubav i vera, pa stoga i inteligencija i mudrost; spasenje i nebo, pa stoga i nebeska radost, su u ovome u meri u kojoj čovek ne misli o nagradi. Iz ovih je stvari jasno šta označavaju Isahar i Isaharovo pleme.

2 Vera je ovde označena, jer Simeonovo pleme označava poslušnost, a Levijevo pleme dobra dela, i one koji su u dobrima života iz duhovnog osećanja za istinu i dobro, što je ljubav ka bližnjem, a oni koji su u dobrima života iz nebeskoga osećanja, ti su u ljubavi ka Gospodu. Postoji slična razlika među anđelima u nebesima. U najdubljem ili trećem nebu su oni koji su u dobrima života iz nebeskog osećanja, u

srednjem ili drugom nebu su oni koji su u dobrima života iz duhovnog osećanja, a u poslednjem ili trećem nebu su oni koji su u dobrim delima iz poslušnosti. Za poslednje se kaže i da su u veri, jer u skaldu sa svojim shvatanjem veruju ono što čuju iz smisla slova Reči, i od besednika, ali oni ne vide i ne opažaju da li su to istine, pa stoga se njihova misao, koja se veruje bez intelektualnog uvida i opažanja, naziva verom, u kojem se slučaju lažno veruje isto kao i ono što je istinito; ali kada se vidi i opaža ono što se veruje, tada se to više ne naziva verom, nego zapažanjem i opažanjem; jer razum, od Gospoda prosvetljen, vidi, volja oseća, a delo sledi i jedno i drugo.

3 Isahar i njegovo pleme ovde označavaju veru, jer tri plemena o kojima se ovde govori, a od svakoga je zapečaćeno dvanaest hiljada, označavaju one koji su u poslednjem ili prvom nebu; a za one koji su u ovome nebu kaže se da su u dobrim djelima iz poslušnosti, i u veri. Mnogi od njih nazivaju veru samu suštinskom za spasenje, ali je i pored toga ne razdvajaju od dobrih dela, jer kažu da im je Gospod dao veru jer su u dobrim delima, a da nisu u dobrim delima, vera im ne bi bila data. Ali oni koji razdvajaju veru od dobrih dela, govoreći da je to jedino sredstvo spasenja, i da se pomoću nje mogu spasiti, ti mogu da žive i da potvrđuju ovo svojim životom, ti nisu u poslednjem nebu, nego u paklu. Oni koji imaju u vidu nagradu zbog dobrih dela koja čine, i koji tako misle da zaslužuju nagradu zbog dobrih dela, ti su označeni Isaharom, u Izrailjevom proročanstvu o njegovim sinovima: *Isahar je magare jako u kostima, koje leži među teretima (u toru). I vidjev da je počivanje dobro, i da je zemlja mila (prijatna), sagnuće ramena svoja da nosi, i plaćaće danak.* (Postanje XLIX, 14,15), Isahar tu označava nagradu ili nadoknadu za dobra dela; jak u kostima označava najniže posluživanje; počivanje među teretima označava život među delima; i videvši da je odmor dobar, označava dobra dela bez nadoknade pune sreće; i da je zemlja mila (prijatna), označava one koji su u Gospodovom carstvu u takvoj sreći; i sagnuće ramena da nosi, označava ipak trud u svakom delu; i plaćaće danak, označava radi nagrade.

5 Ove se stvari mogu videti potpunije objašnjene u *Tajnama Nebeskim* (br. 6387-6394). Ali oni koji ne vide zaslugu u dobrim delima koja čine, očekujući nagradu, nego traže nebo i sreću večnog života u tom da

misle i žele dobro, pa onda i u činjenju dobra, i koji su u duhovnom osećanju za istinu i dobro, koje imaju oni koji su u nebeskom braku istine i dobra – ti su označeni ovim rečima kod Mojsija: *A za Zavulona reče: veseli se Zavulone, izlaskom svojim, i Isahare šatorima svojim. Narode će sazvati na goru, ondje će prinijeti žrve pravedne; jer će obilje morsko sisati i sakriveno blago u pijesku* (Zak. Ponov. XXXIII, 18,19). Ovo se kaže o onima koji su u braku istine i dobra, to jest, koji imaju istine u razumu i misao, a dobra u svojoj volji i osećanju. Zevulon označava taj brak, a Isahar, osećanje za istinu i dobro. Veseliti se izlaskom, označava da uživaju u svim pravim istinama i dobrima; jer izlaziti označava sve stvari, jer označava poslednje, učinak, i zaključak. Veseliti se u šatorima, označava, i celom bogoštovanju. Sazvati narode na goru, označava, jer su oni u nebu, gde preovladava dobro ljubavi. Prinostiti žrtve pravedne, označava bogoštovanje od istina koje su od dobra. Sisati obilje morsko, označava izvlačiti istine doktrine iz Reči, pa otuda inteligenciju; sisati skrivena blaga u pesku, označava duhovne stvari koje leže sakrivene u smislu slova Reči. Zato što su tri plemena Judino, Isaharovo, i Zevulonovo, označavali nebo gde je dobro ljubavi, pleme Judino, to samo dobro, pleme Isaharovo, njegovo osećanje, i Zevulonovo, njegovu povezanost s istinama, stoga su ova tri plemena razapinjala šatore istočno od šatora od sastanka (Brojevi II, 3,10). Jer u nebu borave na istoku oni koji su u dobru ljubav, a otuda i u osećanju za dobro i istinu, i u njihovom braku ili povezanosti, tako reći, u istinama u pogledu doktrine, a u dobrima u pogledu života.

446. Stih 8. *O koljena Zevulonova dvanaest hiljada zapečaćenijeh; od koljena Josifova dvanaest hiljada zapečaćenijeh; od koljena Josifova dvanaest hiljada zapečaćenijeh; od koljena Venijaminova dvanaest hiljada zapečaćenijeh.*

O koljena Zevulonova dvanaest hiljada zapečaćenijeh, označava povezanost sa Gospodom onih koji su u trećem nebu; od koljena Josifova dvanaest hiljada zapečaćenijeh, označava povezanost s Gospodom onih koji su u drugom nebu; od koljena Josifova dvanaest hiljada zapečaćenijeh, označava povezanost s Gospodom onih koji su u

drugom nebu; *od koljena Venijaminova dvanaest hiljada*, označava one koji su u poslednjem nebu.

447. *Od koljena Zevulonovog dvanaest hiljada zapečaćenijeh.* Da ovo označava povezanost s Gospodom onih koji su u trećem nebu, vidi se iz reprezentacije pa stoga i iz značenja Zevulona i plemena koje je po njemu dobilo ime, a što označava povezanost s Gospodom onih koji su u trećem nebu. Jer ime Zevulon u jevrejskom dolazi od reči čije je značenje kohabitacija (zajednički život), a kohabitacija u duhovnom smislu označava povezanost, kao ona koja postoji kod onih koji vole jedan drugoga. Zevulon ovde označava povezanost s Gospodom onih koji su u trećem nebu, jer devet prethodnih plemena označavaju sve one koji su u nebesima i koji dolaze u nebesa; a postoje tri neba, najdublje, srednje, i poslednje, i niko ne dolazi u nebo osim onih koje Gospod poveže sa Sobom, pa stoga tri poslednja imenovana plemena označavaju povezanost sa Gospodom. Zevulonovo pleme označava povezanost s Gospodom onih koji su u trećem nebu; pleme Josifovo, povezanost onih koji su u drugom nebu; a pleme Venijaminovo, povezanost onih koji su u poslednjem nebu. U najvišem smislu, Zevulon označava jedinstvo Božanskog samog i Božanskog Ljudskog u Gospodu; u unutrašnjem smislu, povezanost Gospoda s nebom i crkvom, a posebno, povezanost dobra i istine u tome, jer je ova povezanost uzrok povezanosti sa Gospodom onih koji su u tri neba, i u crkvi. Jer se Gospod u njih uliva s dobrom ljubavi i s ljubavlju prema bližnjem, i to povezuje s istinama koje imaju, a preko toga On povezuje ljude i anđele sa Sobom. Ovo je ono što je označeno *kohabitacijom (priljublivanjem)*, po kojoj je Zevulon dobio ime.

Da je ovo označeno Zevulonom, može se videti u *Tajnama Nebeskim* (br. 3960,3961), gde su objašnjene reči njegove majke, a koje su ove: *I zatrudnje Lija opet, i rodi Jakovu šestoga sina. I reče Lija: dariva me Bog darom dobrim; da ako se sada već priljubi (kohabitira) , jer mu rodih šest sinova. I nadjede mu ime Zevulon* (Postanje XXX, 19,20).

3 Iz ovih značenja Zevulona, vidi se šta je njim označeno u sledećim odlomcima; kao u proroštvu Izrailja o njegovim sinovima: *Zevulon će živjeti pokraj mora gdje pristaju lađe, a međa će mu biti do Sidona*

(Postanje XLIX, 13). Zevulon ovde označava povezanost dobra i istine, što se naziva nebeskm brakom. Živeti pokraj mora, označava povezanost duhovnih stvari s prirodnim istinama, jer more značava doslovna znanja, koja su prirodne istine. Živeti pokraj mora gde su lađe, označava duhovnu povezanost s doktrinarnim stvarima iz Reči, gde lađe označavaju doktinarne stvari i znanja svih vrsta. Njegova će međa biti do Sidona, označava prostiranje znanja dobra i istine iz nebeskoga carstva. Ove se stvari mogu videti potpunije objašnjene u *Tajnama Nebeskim* (br. 6382-636), Slično u prorštvo Mosijevo o sinovima Izrailjevim: *A za Zevulna reče: veseli se Zavulone izlaskom svojim, i Isahare šatorima svojim. Narode će sazvati na goru, ondje će prinijeti žrve pravedne; jer će obilje morsko sisati i sakriveno blago u pijesku* (Zak. Ponov. XXXIII, 18,19).

Da Zevulon i ovde označava povezivanje dobra i istine, može se videti u prethodnom članku (br. 445:5), gde se objašnjava to proroštvo. Slično u proroštvo Devore i Varaka u knjizi o Sudijama: *Od Mahira izidoše koji postavljaju zakone, a od Zavulona pisari. Zavulon je narod koji daje dušu svoju na smrt, tako i Neftalije, na visokom polju. Dođoše carevi, biše se; biše se carevi Hananski u Tanahu na vodi Magedskoj; ali ni mrve srebra ne dobiše. S neba se vojeva, zvijezde s mjesta svojih vojevaše na Sisaru* (V, 14,18,19,20). Ovde se govori o borbi istine i dobra protivu obmane i zla. Car Hananski, koji je vladao u Hazorum i Sisara, kapetan njegove vojske, koji su se borili protivu Varaka i Devore, označavaju obmanu i zlo; Varak i Dovor, istinu od dobra. Zato što su plemena Naftalijevo i Zevulonovo označavali borbu od istine koja je od dobra, pleme Naftalijevo, borbu, a pleme Zevulonovo, povezanost dobra i istine, stoga su samo ova dva plemena a ne druga bili izabrani da idu u borbu (Sudije IV, 6). Da je ova borba označavala ovakve stvari, vidi se iz proroštva koje su izgovorili Devora i Varak, koji govori u duhovnom smislu o pobjedi istine od dobra nad obmanom od zla, i o pročišćenju i obnovi crkve. Ovde stoga, od Mahira izidoše koji postavljaju zakone, označava da će istine od dobra proisticati iz dobra života, jer Mahir ima značenje slično značenju Manasije, jer je on bio Manasijin sin (Postanje 1:23; Jošua XIII, 31); koji postavljaju zakon, označava one koji su u istinama od dobra, i apstrakno, istine od dobra samog. A iz Zevulona

pisari, označava inteligenciju zbog povezanosti istine i dobra, a pisari, inteligenciju. Zevulon je narod koji daje dušu svoju na smrt, i Naftalije na visokom polju, označava borbu u prirodnom čoveku pomoću istina od duhovnog čoveka, i od njegovog upliva i povezanosti; visoko polje označava unutarnje stvari duhovnoga čoveka, od kojih se bori prirodni čovek. U Tanahu na vodi Megidskoj, označava te obmane i njihovu prirodu. Ne dobiše ni mrve srebra, znači da nisu uzeli ni odneli ni malo istine od dobra, gde srebro označava borbu pomoću poznavanja istine od dobra, koja dolazi s neba od Gospoda, gde zvezde označavaju takva poznavanja, a njihova mjesta označavaju istine.

5 Zevulon i Naftalije isto tako označavaju povezanost istine i dobra kroz borbu protivu obmane i zla, pa stoga i obnovu, u ovim rečima kod Mateje:

I Isus ostavivši Nazaret, dođe i namjesti se u Kapernaumu primorskome na međi Zevulonovoj i Neftalijevoj. Da se zbude što je rekao Isaija prorok govoreći: Zemlja Zevulonova i zemlja Neftalijeva, na putu k moru s one strane Jordana, Galileja Neznabožacka, ljudi koji sjede u tami, vidješe vidjelo veliko, i onima koji sjede na strani i u sjenu smrtnome, zasvijetli vidjelo. Od tada poče Isus učiti i govoriti, pokajte se, jer se približi carstvo nebesko (IV, 13-17; Isaija IX, 1,2). Da su ove reči kod Isaije izgovorene o Gospodu, očito je, jer se kaže, Da se zbude što je rekao prorok; stoga zemlja Zevulonova i zemlja Neftalijeva, kao i Galileja Neznabožacka, označavaju ustanovljenje jedne nove crkve kod Neznabožaca, koji su u dobru života i koji primaju istine, pa su tako s njima povezani, i u borbi protivu zla i obmana. Da je ovde označeno ustanovljenje crkve i obnova Neznabožaca, vidi se i iz toga što se kaže da je to preko Jordana, u Galileji Neznabožackoj, kao i to, da će oni koji sede u tami, videti veliko svetlo, i da će onima koji borave i senu smrtnome zasijati veliko videlo. Zevulon i Neftalije, u najvišem smislu, označavaju jedinstvo Božanskog samog sa Božanskim Ljudskim Gospodovim pomoću iskušenja koja je dopustio u Ljudsko, i pobjedama koje je postigao Svojom vlastitom moći; kao kod Davida (Psalam LXVIII, 2-29), kao što je gore objašnjeno (br.439:5). Zato što su ovakve stvari označene Zevulonom, stoga, jer je pleme Judino, zajedno sa plemenima Isaharovim i Zevulonovim, bilo ulogoreno na istoku od šatora

od sastanka (Brojevi II, 3-10). Bilo je tako, jer je logorovanje sinova Izrailjevih okolo šatora od sastanka označavalo raspored anđeoskih društava u nebu; pa su oni koji su bili povezani s Gospodom preko ljubavi prema njemu, bili na istoku. Pleme Judino je predstavljalo ljubav prema Gospodu, a pleme Zevulonovo, povezanost s Njim.

448. *I od koljena Josipovog dvanaest hiljada zapečaćenijeh.* Da ovo označava povezanost sa Gospodom onih koji su u drugom nebu, jasno je iz reprezentacije pa stoga i iz značenja Josipa i njegovog plemena, koji iznačavaju Duhovno carstvo i Gospodovu crkvu. Josif ovde označava povezanost sa Gospodom onih koji su u drugom nebu, zato što Josif označava duhovno carstvo Gospodovo, a ovo carstvo formira drugo nebo. Jer je nebo sastavljeno iz dva carstva, nebeskoga carstva, i duhovnoga carstva. Nebesko se carstvo stvara od onih koji su u trećem ili najdubljem nebu, a duhovno carstvo, od onih koji su u drugom ili srednjem nebu. Povezivanje onih koji su u drugom nebu, označeno je Josifom, jer on označava ovo nebo, i zato što se ovde govori o četvrtoj klasi povezanosti sa Gospodom svih onih koji su u nebesima i koji dolaze u neba, a ova se povezanost označava plemenom Zevulonovim koje je prvo pleme u toj klasi. A prvo pleme u svakoj klasi i nizu ukazuje na predmet koji se razmatra u vezi sa plemenima koja slede, a oni i zadržavaju ovaj predmet; u ovome slučaju, stoga, povezivanje. Iz toga razloga pleme Zevulonovo označava povezivanje s Gospodom onih koji su u trećem nebu, pleme Josipovo, povezanost sa Gospodom onih koji su u drugom nebu, a pleme Venijaminovo, povezanost sa Gospodom onih koji su u prvom nebu.

2 Da je Josif predstavljao, pa stoga i označavao u Reči Gospoda u pogledu Njegovog duhovnog Božanskog, a u odnosnom smislu duhovno carstvo, vidi se iz svega što je izneseno o Njemu, kako u istorijskim tako i u proročkim delovima Reči. U istorijskom delu Reči o Josifu se kaže da sanja snove, i da je u snu jedanaest snopova stajalo oko jednoga snopa, i da su mu se klanjali; i da mu se klanjali sunce i mesec (Postanje XXXVII, 5-10). Ovi snovi, u njihovom najočiglednijem smislu, označavaju da će Josifova braća i otac doći u Egipat, i da će se tamo njemu klanjati kao gospodaru zemlje; ali u duhovnom smislu oni

označavaju da će se crkva, predstavljena Jakovom i njegovim sinovima, potčiniti Gospodu. Jer Josif, kao što je rečeno, predstavlja Gospoda u pogledu Njegovog duhovnog Božanskog, a u respektivnom smislu, duhovno carstvo Gospodovo na zemlji. Duhovno carstvo Gospodovo na zemlji je duhovna crkva. Ova je crkva označena **3** u unutrašnjem smislu Jakovom i njegovim sinovima, kad su bili u Egiptu. Kasnije, Josifom se opisuje ustanovljenje crkve koja je bila predstavljena sinovima Izrailjevim. Stoga je Josif odnesen u Egipat, kad je postao gospodar nad celom zemljom, pozvao svog oca i braću da tamo dođu, i izdržavao ih. I sve dok je on bio gospodar zemlje, zemlja Egipatska je predstavljala duhovnu crkvu u Prirodnom; a Jakov i njegovi sinovi, duhovnu crkvu. Ali je reprezentacija Egipta kao duhovne crkve u Prirodnom prestala onda kada se rodio Mojsije, i počeo da izvodi sinove Izrailjeve iz Egipta. Ove su stvari opširno objašnjene u *Tajnama Nebeskim*.

4 Reprezentacija Gospoda u pogledu duhovnog Božanskog, pa stoga i reprezentacija Gospodovog duhovnog carstva, sadržana je u ovim Mojsijevim rečima: *I reče Faraon slugama svojim: Možemo li naći čovjeka kakav je ovaj, u kome bi bio duh Božiji? Pa reče Faraon Josifu: kad je tebi javio Bog sve ovo, nema nikoga tako mudra i razumna kao što si ti. Ti ćeš biti nad domom mojim. Sav će ti moj narod usta ljubiti: samo ću ovijem prijestolom biti veći od tebe. I još reče Faraon Josifu: evo, postavljam te nad cijelom zemljom Egipatskom. I skide Faraon prsten s ruke svoje i metnu ga Josipu na ruku, i obuče ga u haljine od tankoga platna, i objesi mu zlatnu verižicu o vratu, i posadi ga na kola koja bijahu druga za njegovijem, i zapovijedi da pred njim viču: klanjajte se! I da ga je postavio nad svom zemljom Egipatskom. I još reče Faraon Josifu: ja sam Faraon, ali bez tebe neće niko maći ruke svoje u svoj zelji Egipatskoj.* (Postanje xli.38-44). Gornji odlomci objašnjeni su u *Tajnama Nebeskim* (br. 5306-5329). Rečeno je da Josif u najvišem smislu predstavlja Gospoda kao duhovno Božansko; stoga ćemo prvo objasniti šta se označava Gospodovim duhovnim Božanskim. Nebo se deli u dva carstva, jedno koje se naziva nebeskim carstvom, i drugo koje se naziva duhovnim carstvom. Božansko samo koje proizlazi od Gospoda, čini nebo, a Božansko koje proizlazi od Gospoda je Božansko Dobro sjedinjeno s Božanskom Istinom. Svi oni koji u nebu primaju Božansko

Dobro u većem stepenu nego Božansku Istinu, oblikuju Gospodovo nebesko carstvo, dok oni koji primaju Božansku Istinu u većem stepenu nego Božansko Dobro, ti su u Gospodovom duhovnom carstvu. Stoga se Božansko Gospodovo, primljeno od anđela u nebeskom carstvu, naziva nebesko Božansko. A Gospodovo Božansko, primljeno od anđela duhovnoga carstva, naziva se duhovnim Božanskim. Ali potrebno je primetiti da se Božansko koje proističe d Gospoda tako naziva zbog primanja, i da nema dva Božanska, nebesko i duhovno. Jer Božansko Dobro, koje se zbog primanja naziva nebeskim Božanskim, i Božanska Istina, koja se zbog primanja naziva duhovnim Božanskim, proizlaze tako sjednjeni tako da nisu dva neg jedno. Ove su stvari više objašnjene u *Nebu i Paklu* (br. 20-28), gde se govori o dva carstva u kojima postoje tri neba; kao i u br. 13,133,139, gde se govori o proizlazećem Božanskom, koje je Božansko Dobro sjedinjeno s Božanskom Istinom, i gde se pokazuje da su ona (carstva) dva samo u onima koji ih primaju.

6 Da je Gospod, u pogledu Duhovnog Božanskog pa stoga i duhovnoga carstva, označen Josifom, i to je očito iz sledećih odlomaka. U blagoslovu oca Izrailja svojih sinova: *Josif je rodna grana; rodna grana kraj izvora, kojoj se ogranci raširiše s vrh zida. Ako ga i ucvijeliše ljuto i strijeljaše na nj, i biše mu neprijatelji strijelci, opet osta jak luk njegov i ojačaše mišice ruku njegovijeh od ruku jakoga Boga Jakovljeva, odakle posta kamen i pastir Izrailju. Od silnoga Boga oca tvojega koji će ti pomagati, i od svemogućega koji će te blagosloviti blagoslovima ozgo s neba, blagoslovima ozdo iz bezdana, blagoslovima od dojaka i od materice. Blagoslovi oca tvojega nadvisiše blagoslove mojijeh starijeh s vrh brda vječnijeh, neka budu nad glavom Josifovom i nad tjemnom odvojenoga između braće svoje* (Postanje XLIX, 22-26). Josif je rodna grana, označava duhovno carstvo i Gospodovu duhovnu crkvu, a u najvišem smislu Gospoda kao duhovno Božansko. Rodna grana kraj izvora (kraj vode), označava oplodžavanje od istina iz Reči, gde rodna grana (sin rodne grane) označava oplodžavanje od istina iz Reči. Grana (kći) kraj izvora kojoj se ogranci raširiše s vrh zida, označava borbu od istina koje su od dobra protivu obmana od zla, gde zid označava istinu koja štiti. Ako ga i ucveliše ljuto, označava otpor od obmana. I streljahu na nj, označava njihovu borbu od obmana; i mrzahu, označava

neprijateljstvo svake vrste od obmana doktrine, jer strele i strelice, i strelci, i koji nose lukove, označavaju borbu od istina protivu obmana doktrine, ali u ovom slučaju, od obmana doktrine protivu istina. Opet osta jak luk njegov, označava sigurnost od istina doktrine koje se bore protivu obmana, gde luk označava doktrinu. Ojačaše mišice njegove, označava sposobnost borbene moći; od ruku jakoga Boga Jakovljeva, označava od Svemoći Božanskog Ljudskog Gospodovog. Tada postade pastir i kamen u Izrailju, označava da su sve duhovno dobro i istina u Gospodovom carstvu iz toga izvora. Od Boga oca tvojega, označava da je On Bog Drevne Crkve; od Svemogućega, označava Gospoda kao dobročinitelja u iskušenjima; i biće blagosloven blagoslovom ozgo, označava s dobrima i istinama odozdo; blagoslovima iz bezdana ozdo, označava, sa znanjima istine i dobra i doslovnim istinama koje potvrđuju izvana (*exteriori*); blagoslovima dojaka i materice, označava duhovna osećanja i povezanost. Blagoslovi oca tvojega nadvisiše blagoslove mojijeh starijeh, označava da je crkva označena Josipom poreklom od duhovne istine i dobra; i vrh brda vječnijeh, označava od nebeske uzajamne ljubavi. Neka budu nad glavom Josifovom, označava te stvari u odnosu na unutrašnje; i nad tjemnom odvojenog (Nazireja) među braćom tvojom, označava u odnosu na spoljašnje. Ove su stvari potpunije objašnjene u *Tajnama Nebeskim* (br. 6416-6438).

7 Ponovo, u blagoslovu Mojsijevm sinova Izrailjevih: *I za Josifa reče: blagoslovena je zemlja njegova od Jehove blagom s neba, rosom, i iz dubine ozdo, i blagom koje dolazi od sunca, i blagom koje dolazi od mjeseca, i blagom starijeh brda i blagom vječnijeh humova, i blagom na zemlji i obiljem njezinim, i milošću onoga koji stoji u kupini. Neka to dođe na glavu odvojenome (Nazireju) između braće svoje* (Zak. Ponov. XXXIII, 13-17). Ovde se opisuje duhovna crkva kod onih koji su u doktrini istine iz Reči, i čiji je život u skladu s njom, gde zemlja Josifova označava tu crkvu. Blagom s neba, rosom, i blagom koje dolazi iz dubina ozdo, označava Božanske istine iz Reči u duhovnom čoveku, i iz upliva (influksa) duhovnog čoveka u prirodnog. Blago s neba označava Božanske istine duhovne, to jest, one koje su u duhovnome čoveku, gde rosa označava upliv iz tih, dok blagoslov iz dubine ozdo označava prirodnog čoveka, gde su poznavanja istine i dobra radi opažanja, i

doslovnih istina koje potvrđuju. Jer blago od sunca i od meseca, označava od istina koje se ulivaju iz nebeskoga carstva Gospodovog, i iz istina koje se ulivaju iz duhovnoga carstva Gospodovog. Blago od sunca označava istine iz nebeskoga carstva, a blago od meseca, istine iz duhovnoga carstva, a blago plod i blago rod stvari koje se ulivaju (proizlaze). Blagom (prvim plodovima) brda istočnih, i blagom humova (starijih brda), označava prave istine kakve su bile u Pradrevnoj Crkvi, i kakve su bile u Drevnoj Crkvi; brda istična označavaju Pradrevnu Crkvu, koja je bila u ljubavi ka Gospodu; ta je Crkva opisana brdima istočnim, brdo označava ljubav, a istok Gospoda. Bregovi stari označavaju Drevnu Crkvu, koja je bila u ljubavi ka bližnjem, a ta Crkva se opisuje starim bregovima, jer bregovi označavaju ljubav prema bližnjem. Da brda i bregovi imaju ovakvo značenje, može se videti gore (br. 405). A blago zemlji i plod njezin, označava duhovnu spoljašnju crkvu, koja postoji kod onih koji žive u skladu sa poznavanjima istine i dobra, gde zemlja označava tu crkvu, a plod njezin poznavanja spoljašnjeg čoveka. A milost onoga koji stoji u kupini, označava Gospoda kao duhovno Božansko, i one stvari koje su od Njega. Neka dođe na glavu Josifovu, i na glavu (krunu) Nazireja (odvojenoga) između braće, što označava stvari unutarnje i spoljne, kao što je rečeno gore.

8 Kod proroka Zaharije: *I ukrijepiću dom Judin, i dom ću Josipov spasti, i dovešću ih natrag, jer mi ih je žao, i biće kao da ih nijesam odbacio, jer sam ja Jehova Bog njihov i uslišiću ih. I oni od Efraima biće kao junak, i srce će im biti veselo kao od vina (X, 6,7).* Dom Judin ovde označava crkvu koja je u ljubavi ka Gospodu, a koja se naziva nebeskom crkvom; dok Josif označava crkvu koja je u ljubavi prema bližnjem i u istinama vere a koja se naziva duhovnom crkvom. Pošto istine te crkve imaju moć od dobra, stoga se kaže, *Efraim će biti kao junak*, jer Efraim označava istinu od dobra u prirodnom čoveku, a moć pripada toj crkvi. Njihovo veselje zbog istina označeno je njihovim srcem koje je veselo od vina. Vino označava istinu od **9** dobra. Kod Jezekilja: *Sine čovječiji, uzmi drvo (štap), i napiši na njemu: Za Judu, i za sinove Izrailjeve, drugove njegove; tada uzmi drugo drvo, i na njemu napiši: Josifu drvo Efraimovo i svega doma Izrailjeva, drugova njegovijeh. A onda sastavi ih da budu jedno drvo u mojoj ruci. I gle, i načiniću od njih jednu naciju*

na zemlji na gorama Izrailjevim. I jedan car će biti car svima; niti će biti dva naroda, i više neće biti razdijeljeni (XXXVII, 16-22). Ovde Juda označava nebesku crkvu, koja je u dobru ljubavi, a Josif i Efraim označavaju duhovnu crkvu, koja je u dobru ljubavi ka bližnjem i u istinama vere. Da će dve crkve kod Gospoda biti jedna crkva, kao što su dobro i istina jedno, označeno je sa, *načiniću od njih jedno drvo, i biće jedno u mojoj ruci. I načiniću od njih jednu naciju na zemlji, na gorama Izrailjevim. I jedan će car biti car svima; i neće više biti dvije nacije, niti će biti podijeljeni u dva carstva.* Ovaj je odlomak gore objašnjen (br. 433:6) (*p.p. kao što čitalac primjećuje, autor ponekad skraćuje tekst koji navodi*).

10 Kod Davida: *Mišicom si odbranio narod svoj, sinove Jakovljeve i Josifove* (Psalam LXXVII, 15). Sinovi Jakovljevi i sinovi Josifovi označavaju one koji su u dobru života u skladu sa svojom religijom. Jakov u Reči označava spoljašnju crkvu kod onih koji su u dobru života, a Josif ovde označava Manasiju i Efraima, jer se kaže, *Odbranio si sinove Josifove*, kojima se označavaju oni koji su u odnosu na spoljašnjeg čoveka, pa stoga na život, u dobru i istini. Da su ovi označeni Manasijom i Efraimom, sinovima Josifovim, može se videti gore (br. 440). Odbraniti Svojom mišicom, označava spasiti ih Svojom Svemoći, jer ovakve je Gospod spasio Svojim dolaskom u svet, i oni nisu mogli, inače, biti spaseni. **11** Kod Abdiše (Obadiše): *A na gori će Sionu biti spasenje, i biće sveta. I dom će Jakovljev naslediti nasledstvo svoje. I dom će Jakovljev biti oganj i dom Josifov plamen, a dom Ezavov srtnjika; i razgoreće se na njih, i spaliće ih; i neće biti ostatka domu Ezavovu* (stih 17,18). Ezav i njegov dom ovde označavaju one koji misle da su inteligentni i mudri, ne od Gospoda, nego od sebe samih; jer u stihu 8. toga poglavlja, kaže se, *neću li pogubiti mudre u zemlji Idumejskoj i razumne u gori Ezavovoj?* Ovo su oni koji sebe potvrđuju pomoću smisla slova Riječi u stvarima koje pogoduju njihovima ljubavima. Dom Jakovljev i dom Josifov označavaju one koji su u dobru života u skladu s istinama doktrine. Dom Jakovljev označava one koji su u dobru života, a dom Josifov, one koji su u istinama doktrine; Gora Sionska, gde će biti otkupljeni i sveti, označava ljubav prema Gospodu, od kojega potiče spasenje i Božanska Istina. Da će dom Jakovljev biti

naslednik doma i gore Sionske, a dom Jakovljevi oganj, a dom Josifov plamen, označava da neće na mestu onih koji se označavaju Ezavom, biti oni koji će naslediti one koji su u dobru života u skladu s istinama doktrine. Jer u duhovnom svetu, dešava se da oni koji su ponosni na svoju vastitu inteligenciju, i koji su se potvrdili iz Reči u takvim stvarima u korist ljubavi prema sebi, i ljubavi prema svetu, da zauzimaju oblasti i planine, i stvaraju sebi izgled neba, zamišljajući da im nebo pripada više nego drugima; ali u određeno vreme, oni se izbacuju sa svojih mesta, i bivaju zamenjeni onima koji su u dobru života u skladu s istinama doktrine od Gospoda. O ovome pogledaj šta kaže malo delo nazvano *Poslednji Sud*. Šta je označeno u unutrašnjem smislu domom Jakovljevim, da je on naslednik, i oganj, a da je dom Josifov plamen, a dom Ezavov strnjika, jasno je.

12 Ponovo, kod Amosa: *Koji pjevate uz psaltir, i izmišljate sprave muzičke kao David; koji pijete vino velikim čašama, i mažete se skupocjenim mirisima. A ne marite za polom Josifov (VI5,6)*. Ove reči govore o onima koji se pretvaraju da imaju dobra osećanja izvana, i nalaze mnoge stvari u tu svrhu iz Reči, a iznutra su zli. Praviti se da imaju dobra osećanja izvana, označeno je pevanjem uz psaltir, i izmišljanjem sprava muzičkih, i mazanjem skupocjenim mirisima. Navođenje potvrđujućih stvari iz Reči označeno je pijenjem vina iz skupocjenih čaša. Da neće mariti za istine crkvene doktrine, čak i da crkva nestane zbog obmana, označeno je time što ne mare za polom Josifov, gde Josif označava duhovnu crkvu, koja je kod onih koji su u istinama doktrine. Kod Davida: Čuj, pastire Izrailjevi! Koji vodiš sinove Izrailjeve, koji sediš na heruvimima, javi se! Pred Efraimom i Vanijaminom i Manasijom probudi krepost svoju, i hodi da nam pomogneš (Psalam LXXX, 1,2). I ovde Josif označava duhovnu crkvu, koja postoji kod onih koji su u istinama od dobra, to jest u istinama doktrine, a isto tako i u životu. Šta je ovde označeno Efraimom, Venijaminom, i Manasijom, može se videti gore (br. 440:6). Ponovo, kod Amosa: *Ovako veli Jehova domu Izrailjevu: tražite me, i bićete živi, da ne obuzme doma Josifova kao oganj i spali i ne bude nikoga da gasi Vitelj. Mrzite na zlo, i ljubite dobro i postvite na vratima sud, ne bi li se Jehova, Bog nad vojskama, smilovao na ostatak Josifov (V, 4,6,15)*.

Dom Izrailjev označava duhovnu crkvu, a dom Josifov, tu crkvu u pogledu istina doktrine. Da ne bi obuzeo dom Josipov, označava da bi istine doktrine nestale osim ako oni nisu u osećanju istine i dobra, a život im je u skladu s njima. Da bi On sačuvao one koji ostanu, označeno je time što bi se Jehova smilovao na Svoj ostatak. Mrzite na zlo, ljubite dobro, i postavite sud na vratima, označava- ako žive u skladu s istinama i dobrima iz Reči.

12 Ponovo, kod Davida: *Podignite pjesme, dajte bubanj, slatke gusle sa psaltirom. Triubite o mijeni u trubu, o uštapu radi praznika našega. Za svedočanstvo postavi Josifu ovo, kad iđāše na zemlju Egipatsku, jezika koji ne znah, čuh* (Psalam LXXX, 2-6). Podignite pesme, dajte bubanj, slatke gusle sa psaltirom, označava priznanje od duhovnih i nebeskim istina, i prijatna osećanja za istinu i dobro, vidi gore, br. 323:10,326:12). Trubite o mijeni u trubu, o uštapu radi praznika. To je bila uredba za Izrailj; za svedočanstvo postavi Josifu ovo, označava da su te stvari bile radi nove crkve koja je ustanovljena kod sinova Izraljevih,, a koja je bila u istinama doktrine. Kad iđāše u zemlju Egipatsku, jezika koji ne znah, čuh, označava kad je stara crkva bila srušena, koja je u to vreme bila u obmanama doktrine, označeno je jezikom koji ne poznavah. Jer Egipat, kada je njima tamo upravljao Josif, je predstavljao crkvu koja je u poznavanjima istine i dobra, i u doslovnim istinama koje potvrđuju, ali kada su sinovi Izrailjevi postali omrznuti i kad se s njima postupalo zlo, Egipat je tada predstavljao srušenu crkvu, u kojoj je bilo samo obmana, jer se kaže da je nad Egiptom bio jedan novi car koji nije poznavao Josifa (Izlazak I, 8); zbog čega su se Egipćani, koji su gonili sinove Izraljeve, utopili u Sufskom Moru (Crvenom Moru).

13 Da se Josifom u najvišem smislu označava Gospod kao duhovno Božansko, vidi se i kod Davida: *Josif bi prodat kao rob; okovima stegoše noge njegove, i riječ Jehovina proslavi ga. Posla /Jehova/cara i odriješi ga, i učini ga gospodarom nad narodima, i pusti ga. Postavi ga gospodarom nad domom svojim, i zapovjednikom nad svijem što imaše. Da vlada nad knezovima njegovim po svojoj volji, i starješine njegove urazumljuje. Tada dođe Izrailj u Egipat, i Jakov se preseli u zemlju Hamovu* (Psalam CV, 17-23). Ovde je Gospod opisan

Josifom, pa se pokazuje kako je On bio primljen kad je došao u svet, i kako je bio iskušavan; i da je tada postao Gospod neba i zemlje, da je potčinio paklove; doveo u red neba, i ustanovio crkvu. Kako je bio primljen i kušan, opisuje se ovim rečima: *Josif bi prodat kao rob; okovima stegoše noge njegove*. To što je bio prodat kao rob, označava da je On bio smatran zlim; *Njegove su noge bile u okovima*, označava da nije bilo prirodnog dobra, *da je bio kao da je Njegova duša bila u okovima*, označava da više nije bilo ni prirodne istine, nego obmane. Da je On pobedio paklove pomoću Božanske Istine od Njegovog Božanskog, opisuje se rečima: *Dok se steče riječ njegova, , i riječ Jehovina proslavi ga*. Reč Njegova označava Božansku Istinu, a Reč Jehovina Božansko Dobro od kojega je Božanska istina. A da je tako Gospod Svojim Božanskim stekao moć za Svoje Ljudsko nad svim stvarima neba i zemlje, opisuje se rečima, *car ga postavi gospodarem nad domom svojim, i zapovijednikom nad svijem što imaše*. Car koji posla ,i vladar koji ga učini slobodnim, označavaju Božansku Istinu i Božansko Dobro, koji su bili u Njemu i od Njega; car označava Božansku Istinu, a vladar, Božansko Dobro. Jer u Reči se Gospod naziva Carem zbog Božanske Istine, a Gospodarem i Vladarom zbog Božanskog Dobra. Dom nad kojim je postavljen gospodarem, označava nebo i crkvu u pogledu dobra; a imanje označava nebo i crkvu u pogledu istine. Značenje je ovde slično onome /značenju/ koje je označeno rečima Samoga Gospoda, da sve što pripada Ocu pripada i Njemu, i da je sve Njegovo i Očevo; i da mu je data vlast nad nebom i zemljom (Jovan XVII, 10; Mateja xxviii, 16). Da Svojim Božanskim brani nebesa od obmana, i drži ih u istinama, i tako im daje inteligenciju i mudrost, opisuje se time da vlada nad knezovima po svojoj volji, i starješine njegove urazumljuje, gde knezovi označavaju one koji su u istinama, a starješine one koji su u inteligenciji i mudrosti. Njegovo ustanovljavanje crkve na zemlji označno je sa, *Tada Izrailj dođe u Egipat*. Izrailj označava crkvu, jer je Gospodovo podizanje crkve predstavljeno dolaskom sinova Izrailjevih u Egipat, isto tako i time što je Gospod nošen u Egipat kada je bio malo dete (Matej II, 14,15; Osija XI, 1). Da je Jakov postao stranac u zemlji Hamovoj, označava da je sve u crkvi 17 bilo nestalo u to vreme. Jakov označava crkvu kod onih koji su u dobru

života, a zemlja Hamova, razrušenu crkvu. Izrailj i Jakov u ovome i drugim odlomcima Reči, ne označavaju sinove Izrailjeve i potomstvo Jakovljevo, nego sve one u kojima je crkva, gde god da su bili ili su, baš kao što ni Juda u Reči ne označava Jevrejsku naciju, nego crkvu, oblikovanu od onih koji su u ljubavi ka Gospodu (vidi gore, br. 433). Jer nije bilo nikakve crkve kod sinova Izrailjevih, ili kod potomstva Jakovljevog, gde je crkva bila samo reprezentovana: stoga su njima predstavljeni svi oni koji pripadaju crkvi, i ne samo u proročkim delovima Reči, nego i u istorijskim delovima, kao što je pokazano na prethodnim stranicama. Stoga Josif i njegovo pleme ne znače Josipa i njegovo pleme, a u najvišem smislu, Gospoda kao duhovno Božansko, i otuda, u respektivnom smislu (*in sensu respectivo*), Gospodovo duhovno carstvo u nebesima i u svetu, kao i one stvari koje čine carstvo, a koje su istine doktrine. **18** Pošto se duhovna crkva, koja treba da se ustanovi od Gospoda, opisuje kod Jezikilja, ova nova crkva je označena novim gradom, novim hramom *naslijediti zemlju po dvanaest plemena Izrailjevih: Josipu dva dijela (XLVII, 13)*. *Ovdje Josif označava duhovnu crkvu, a dijelovi povezivanje, tako da ono što proklamira jedno pleme ide drugima, i od ostalih njemu; a dvanaest plemena Izrailjevih označavaju sve što pripada toj crkvi.*

449. *I od koljena Venijaminova dvanaest hiljada zapečaćenijeh.*

Da ovo označava povezanost onih koji su u poslednjem nebu s Gospodom, vidi se iz reprezentacije Venijamina i plemena po njemu imenovanog, što označava Duhovno-nebesko u prirodnom čoveku, kao Josifa u duhovnom, Duhovno-nebeska je istina povezana s dobrom. Jer istina, viđena u sebi, je duhovna, a dobro je nebesko; otuda Venijamin i njegovo pleme označavaju povezanost istine i dobra u Prirodnom, ovde stoga povezanost onih koji su u poslednjem nebu sa Gospodom: jer oni koji su u prirodnom dobru i istini duhovnog i nebeskog su u poslednjem nebu. Oni koji su u poslednjem nebu su ili u duhovno-prirodnom, ili u nebesko prirodnom /delu neba/. Duhovno-prirodni u tome nebu pripadaju duhovnom carstvu Gospodovom, a nebesko-prirodni pripadaju nebeskom carstvu Gospodovom; stoga duhovno-prirodni komuniciraju s drugim nebom, gde su svi duhovni, dok nebesko-prirodni komuniciraju s trećim nebom, gde su svi nebeski, kao što je gore rečeno. Iz ovoga se

vidi šta Josif i Venijamin označavaju u Reči. Pošto Venijamin označava istinu povezanu s dobrom u prirodnom čoveku, pa stoga istinu povezanu s dobrom u onima koji su u poslednjem nebu, stoga je on bio rođen kao poslednji sin Jakovu, i bio nazvan sinom desne ruke, jer Venijamin, u izvornom jeziku, znači sin desne ruke; pored toga, bio je rođen u Vitlejemu, gradu koji označava istinu povezanu s dobrom u Prirodnom. Da je bio rođen u Vitlejemu, vidi Postanje (XXXV, 16-19). Bio je rođen poslednji, zato što je Prirodno, koje se sastoji od istine povezane s dobrom, poslednje u crkvi u čoveku. Jer u čoveku postoje tri stepena života, najdublji, srednjim i poslednji. Najdublji je stepen onaj u kome su oni koji obitavaju u najdubljem ili trećem nebu, srednji stepen je onaj u kome obitavaju oni koji su u srednjem ili drugom nebu, a poslednji stepen je onaj u kome obitavaju oni koji su u poslednjem ili prvom nebu. Stoga se oni koji su u najdubljem stepenu nazivaju nebeski, oni u srednjem nazivaju se duhovnim, a oni u poslednjem stepenu nazivaju se duhovno-prirodni ili nebesko-prirodni. Povezanost onih u poslednjem nebu sa Gospodom označena je Venijaminom. O ova tri stepena života u čoveku i u anđelu, vidi *Nebo i Pakao* (br. 33,34,38,39,208,209,211,435). Ovo su razlozi da se Venijamin rodio kao poslednji sin Jakovov.

3 On se nazivao sinom desne ruke, jer sin označava istinu, a desna ruka moć istine od dobra, a sva moć u duhovnom svetu data je duhovnom čoveku, jer je eficientni uzrok u duhovnom čoveku, a efekat u Prirodnom, a sva moć eficientnog uzroka izražava se u aktivnom delovanju pomoću efekta. Da je sva moć duhovnog čoveka u Prirodnom, i da deluje pomoću Prirodnog, može se videti u *Tajnama Nebeskim* (br. 9836). Iz toga razloga bio je nazvan Venijaminom, to jest, sinom desne ruke. A pošto Vitlejem ima slično značenje, to jest, istinu povezanu s dobrom u prirodnom čoveku, stoga je i David bio tamo rođen, a isto tako i pomazan za cara (1. Samuilova XVI,1-14; XVII, 12). Jer je David kao car predstavljao Gospoda kao istinu od dobra, a što je isto tako označeno carem, kao što se može videti gore (br. 29,31,205). A i Gospod je isto tako bio rođen u Vitlejemu (Matej II, 1,5,6), jer je rođen Car, i od Njegovog rođenja istina je u Njemu bila povezana s dobrom. Jer svako je dete rođeno prirodno, a Prirodno se pre otvara jer je najbliže spoljašnjim čulima i svetu, i kod svih ljudi ne zna za istinu i naginje zlu,

ali samo je Gospodovo Prirodno bilo željno dobra i tražilo istinu. Vladajuće osećanje kod čoveka je od oca, jer je to njegova duša, ali kod Gospoda osećanje ili duša od Oca bila je Božansko Samo, koje je Božansko Dobro Božanske Ljubavi. Zato što Venijamin i njegovo pleme označavaju istinu povezanu s dobrom u prirodnom čoveku, stoga je njegov dio u zemlji Hananskoj bio **4** između sinova Judinih i sinova Josifovih; isto tako je i Jerusolim, koji je bio naseljen Jebuzitima, dopao kao nasleđe tome plemenu (Jošua XVIII, 11-28); tako da su sinovi Venijaminovi tamo živjeli sa Jevrejima, koji su kasnije zaposjeli taj grad. Venijaminovo plema je dobilo zemlju između sinova Judinih i sinova Josifovih, jer je to pleme predstavljalo pa stoga i označavalo povezanost dobra i istine; jer Juda označava dobro crkve, a Josif, istinu crkve. Razlog da je Jerusolim dat tome plemenu bio je taj, što je Jerusolim označavao crkvu u pogledu doktrine i bogoštovanja, a sva doktrina crkve je doktrina istine povezane s dobrom, a svo bogoštovanje je u skladu s doktrinom kroz prirodnog čoveka, jer, kao što je gore rečeno, bogoštovanje je efekat od eficientnog uzroka u duhovnom čoveku.

5 Iz ovih se razmatranja vidi značenje Venijamina na sledećim stranicama, Kod Jeremije: *Ako sabat držite svetim, dolaziće iz gradova Judinijeh i iz okoline Jerusalimske, i iz zemlje Venijaminove, i iz ravnice i iz gora i s juga, i donosiće žrtve paljenice i prinose s darom i kadom, i žrtve zahvalne donosiće u dom Jehovin (XVII, 26).* Razlog da se za ove stvari kaže da su ishod držanja sabata svetim, je to što je sabat označavao jedinstvo Božanskog i Božanskog Ljudskog u Gospodu, a u respektivnom smislu, povezanost Njegovog Božanskog Ljudskog sa nebom i crkvom; i uopšte povezanost dobra i istine, kao što se može videti u *Tajnama Nebeskim* (br. 8495,8510,10356,10668,10730). Gradovi Judini, mesta oko Jerusalima, i zemlja Venijaminova, označavaju istine povezane s dobrom u prirodnom čoveku. Gradovi Judini označavaju istine od dobra, mesta oko Jerusalima, istine doktrine u prirodnom čoveku, a zemlja Venijaminova, njihovu povezanost. Jer gradovi označavaju istine, a Juda označava dobro crkve; Jerusolim Doktrinu istine; mesta oko Jerusalima označavaju takve stvari kao što su okolo i ispod, koje su istine od dobra u prirodnom čoveku; a zemlja Venijaminova označava crkvu u pogledu povezanosti tih stvari u

prirodnom čoveku. Iz doline, iz gore, i s juga, označava dobro i istinu u prirodnom čoveku od nebeskog i od duhovnog porekla. Dolina označava dobro i istinu u prirodnom čoveku, jer oni koji su u poslednjem nebu, i koji se nazivaju nebesko-prirodni i duhovno-prirodni (o kojima gore) obitavaju u dolinama ili ispod gora i bregova. Gora označava one koji su u nebeskom dobru, a jug, one koji su u duhovnome dobru, i stoga one koji su u svetlosti istine. Donositi žrtve paljenice i prinose, i darove i kad, označava bogoštovanje od nebeskog dobra i od duhovnoga dobra u prirodnom čoveku. Žrtve paljenice označavaju bogoštovanje od nebeskog dobra, prinosi, bogoštovanje od duhovnoga dobra, a darovi i kad označavaju dobro i istinu od dobra u prirodnom čoveku. Ovo su stvari označene gornjim rečima. Jer čemu bi to služilo da se kaže da ako drže sabat svetim, dolaziće iz gradova Judinih, iz okoline Jerusalima, i iz zemlje Venijaminove, iz doline, gore, i juga? Zašto ne iz cele zemlje Hananske? Pošto ove pojedinaosti označavaju stvari koje se odnose na nebo i crkvu, stoga se slične stvari pominju drugde kod istoga proroka; *U gradovima po gorama, u gradovima po ravnici, i u krajevima južnijem i u zemlji Venijaminovoj, i oko Jerusalima opet će prolaziti stada ispod ruke brojačeve, veli Jehova (Jer. XXXIII, 13’)*. Tako ponovo: *Kupovaće njive za novce. I pisaće knjige i pečatiti i uzimati svjedoke u zemlji Venijaminovoj i u gradovima Judinijem, jer ću povratiti roblje njihovo, govori Jehova (XXXII, 44)*. U ovim odlomcima su označene slične stvari kao gore zemljom Venijaminovom, mestima oko Jerusalima, gradovima Judinijem, gorom, ravnicom, i jugom; stoga, Venijamin označava povezanost istine i dobra u prirodnom čoveku, pa tako i povezanost istine i dobra kod onih koji su u poslednjem nebu.

7 Kod istog proroka: *Skupite se iz Jerusalim, sinovi Venijaminovi, i u Tekvi zatrubite u trubu, i podignite znak ognjen nad Vet-Akeremom, jer se vidi zlo od sjevera i velika pogibao (VI, 1)*. Ovde se govori u duhovnom smislu o pustošenju crkve u pogledu istine i dobra, jer je protivu Siona i Jerusalima, jer Sion označava dobro crkve, a Jeruslalom njenu istinu, pa im je stoga zapovedeno da se sakupe iz Jerusalima, i da zatrupe u trubu, i da zapale oganj na kući u vinogradu. Zatrubiti u trubu, označava borbu protivu te crkve od istina koje su od dobra. Kuća vinogradska označava tu samu crkvu, a upaliti oganj na njoj, njeno

rušenje zbog zlih ljubavi. Sever od **8** kojega gleda zlo, označava rasipanje dobra i istine. Ponovo, kod Davida: *Pastire Izrailjev, koji vodiš sinove Josifove, kao ovce, koji sjediš na heruvimima, javi se! Pred Efraimom i Venijaminom i Manasijom probudi krjepost svoju, i hodi da nam pomogneš* (Psalam LXXX, 1,2). Efraim, Venijamin, i Manasija, ne označavaju Efraima, Venijamina, i Manasiju, nego one koji su u prirodnoj istini i dobru, i u kojima postoji povezanost ovih. Vidi gore (br.40:6), gde se ovaj odlomak objašnjava. Kod istoga: *Na saboru blagosiljajte Jehovu 9 Boga, koji je iz izvora Izrailjeva! Ondje mladi Venijamin, starješina njihov; knezovi Judini, vladaoci njihovi; knezovi Zevulonovi, knezovi Neftalijevi* (Psalam LXVIII, 26,27). U ovim odlomcima, ni Venijamin, ni knezovi Judini, Zevulon, i Neftalije ne označavaju se, nego one stvari koje pripadaju crkvi, a koje su označene tim plemenima. Mali Venijamin tamo označava nevinost prirodnog čoveka. Nevinost prirodnog čoveka sastoji se u povezanosti dobra i istine u njemu. Ovaj odlomak je isto tako gore objašnjen (br. 439:5). U Mojsijevom **10** blagoslovu sinova Izrailjevih: *Za Venijamina reče: mili Jehovi nastavaće bez straha kod njega; zaklanjaće ga svaki dan, i među plećima njegovijem nastavaće* (Zak. Ponov. XXXIII, 12). Venijamin ovde označava Reč u poslednjem smislu, koji je prirodan. Jer u ovome blagoslovu Mojsije opisuje svako pleme kao ono označava nešto suštinsko u njoj. I pošto u polednjem smislu Reči, koji je prirodan, postoji brak dobra i istine, kao što smo pokazali na mnogo mesta, stoga se on naziva mili Jehova, i kaže se, *Da će nastavati bez straha i da će ga On pokrivati danju i da će počivati između njegovih 11 pleća*. Počivati između pleća (ramena), ozačava nastavati bez straha i u snazi. Značenje Venijamina u proroštvu njegovog oca Izrailja o svojim sinovima (Postanje. XLIX, 27) objašnjeno je u *Tajnama Nebeskim* (br. 6439-6444). O Venijaminu se govori u tome proroštvu na kraju, jer on označava poslednje u nebu i u crkvi, jer je poslednje Prirodno u kome je istina povezana s dobrom.

12 Zato što su ove stvari označene Venijaminom stoga su plemena Efraimovo, Manasijino, i Venijaminovo logorovati u pustinji okolo šatora od sastanka, na zapadnoj strani (Brojevi II, 18-24); a ova tri plemena označavaju sve one koji su u prirodnoj istini i dobru, i u

njihovom povezivanju. Efraim označava istinu /u prirodnom čoveku/, Manasija, dobro, kao što je pokazano gore, a Venijamin, povezanost ovih. Razlog da su logorovali na zapadnoj strani bilo je to, što u nebu na severu obitavaju oni koji su u tami za dobro i u tami za istinu, stoga oni koji su u prirodnom dobru i istini; a oni obitavaju **13** na istoku i jugu u nebu, koji su u svetlosti za dobro i istinu. O ovim okolnostima vidi delo o *Nebu i Paklu* (br. 141-153). Iz ovoga što je rečeno sada se vidi da Venijamin, u Reči, označava povezanost dobra i istine u prirodnom čoveku, i povezanost sa Duhovnim pomoću dobra; jer se sve to dobro, koje je dobro u prirodnom čoveku, uliva od duhovnog čoveka, to jest, pomoću duhovnog čoveka od Gospoda. Bez ovakvog upliva nema dobra u prirodnom čoveku. Stoga Venijamin označava i povezanost nebeskog čoveka s duhovnim.

450. Među ovih dvanaest plemena, od kojih je iz svakoga zapečaćeno dvanaest hiljada, pleme Danovo se ne pominje. Nego umesto njega pleme Manasijino. Razlog je to, što je pleme Danovo predstavljalo i označavalo onakve o kojima se sada govori u poglavlju kod Jovana gde se kaže: *Po tom vidjeh, i gle, narod mnogi, kojega niko ne može izbrojiti, od svakoga jezika i koljena i naroda i plemena, stajaše pred prijestolom Jagnjetovim, obučen u bijele haljine, i palme u rukama njihovijem* (stih 9); jer to su oni koji nisu u istinama samim (*ipsis*) neba i crkve, nego u dobru života u skladu sa doktrinarnim stvarima svoje religije koje, u glavnom, nisu prave istine, nego obmane, ali ih Gospod prima kao istine, jer su bili u dobru života, zbog čega obmane njihove religije nisu bile ukaljane zlom, nego su naginjale dobru. Razlog da su oni bili uzeti umesto Danovog plemena je to što je Danovo pleme bilo poslednje od plemena, pa stoga u Gospodovom carstvu označava poslednje, u čemu su oni koji su u dobru života i vere u skladu sa njihovom religijom, u kojoj nema pravih istina. O plemenu Danovom vidi *Tajne Nebeske* (br. 1710,3920,3923,8396,10335).

451. Stihovi 9,10. *Po tom vidjeh, i gle, narod mnogi, kojega niko ne može izbrojiti, od svakoga jezika i koljena i naroda i plemena, stajaše pred prijestolom Jagnjetovim, obučen u bijele haljine, i palme u rukama*

njihovijem i povikaše glasom velikijem govoreći: spasenje Bogu našem, koji sjedi na prijestolu, i Jagnjetu . Po tom vidjeh, i gle, narod mnogi, označava sve one koji su u dobru života u skladu sa svojom religijom, u kojoj nema prvavih istina; od svakoga jezika i koljena i naroda i plemena, označava sve one koji su u dobru života u skladu sa doktrinarnim stvarima svoje religije; stajaše pred prijestolom Jagnjetovim, označava one u Gospodovom carstvu; obučen u bijele haljine, označava da su tada u istinama, i zaštićeni od obmana; i palme u rukama njihovijem, i u dobru života u skladu s tim istinama. I povikaše glasom velikijem, označava obožavanje od dobra od istine, i iz radosnoga srca; govoreći: spasenje Bogu našem, koji sjedi na prijestolu, i Jagnjetu, označava priznavanje da je večni život od Gospoda samoga.

452. *Po tom vidjeh, i gle, narod mnogi.* – Da ovo označava sve one koji su u dobru života, u skladu sa svojom religijom, u kojoj nema pravih istina, jasno je iz toga što dvanaest hiljada zapečćenih iz svakoga plemena označava one koji pripadaju crkvi, u kojoj su prave istine. Jer dvanaest plemena Izrailjevih označavaju one koji su u pravim dobrima i istinama, a u apstraktnom smislu, sva dobra i istine crkve. Stoga oni o kojima se sada govori, označavaju one koji su u dobru života u skladu sa svojom religijom, u kojoj nema prvavih istina. A da su ovi označeni mnogim narodom (mnoštvom), vide se iz onoga što sledi u ovome poglavlju, gde se kaže da su to oni koji dođoše iz nevolje velike (stih 14), to jest, iz iskušenja. Jer ovo su oni koji su u dobru života u skladu sa svojom religijom u kojoj nema pravih istina, a koji prolaze iskušenja u drugom životu, pomoću čega se rasipaju obmane njihove religije, a usađuju prave istine umjesto onih; ali više će o ovome biti rečeno u onome što sledi. Stoga se vidi ko su oni koji su označeni velikim narodom o kome se govori u onome što sledi na kraju ovoga poglavlja. Mora se primetiti da niko , bilo da je iz crkve gde je Reč, ili izvan nje, nije osuđen, ko je živeo dobrim životom u skladu sa svojom religijom, jer nije to njihova krivnja da ne znaju prave istine; stoga zato što dobro života sadrži u sebi osećanja za poznavanje istina, kada takvi dođu u drugi život, oni lako primaju i upijaju istine. Sasvim je drugačije s onima koji žive zlim životom, i koji su potcenjivali religiju. Ali o ovima koji

nisu u pravim istinama, to jest, koji su u obmanama zbog neznanja, a ipak u dobru života, bilo je reči gore (br. 107,195,356); i u *Nebu i Paklu*, gde se govori o narodima i nacijama izvan crkve u nebu; isto tako i u *Tajnama Nebeskim*, kao što sledi: ima religijskih obmana koje se slažu s dobro, i obmana koje se ne slažu (br. 9259). Religijske obmane, ako nisu protivne dobru, ne prave zlo, osim kod onih koji su u zlu (br. 8318). Religijske obmane ne uzimaju se za zlo onima koji su u dobru, nego onima koji su u zlu (br. 8051,8149). Istine koje nisu prave, a isto tako i obmane, mogu da se pomešaju s pravim istinama u slučaju onih koji su u dobru, ali ne kod onih koji su u zlu (br. 3470,3471,4551,8149,9298). Obmane i istine po izgledu se udružuju prema smislu slova Reči (br.7344). Obmane postaju kao istine, i stišaju se zbog dobra, jer se koriste i primjenjuju za dobro, i za uklanjanje zla (br. 8149). Religijske obmane kod onih koji su u dobru, njih Gospod prima kao istine (br. 4736,8149). Dobro je, koje je slično lažnom načelu te religije, primljeno od Gospoda, ako je to zbog neznanja, i ako u tome ima nevinosti i dobra svrha (br. 7887). Istine koje čovek ima, izgledi su istine i dobra, i obojene su obmanama, ali ih i pored toga Gospod prilagođava pravim istinama u slučaju čoveka koji živi u dobru (br. 2053). Obmane u kojima ima dobra, postoje kod onih koji su izvan crkve pa stoga u neznanju istine, isto tako i kod onih u crkvi gde su lažne doktrine (br. 2589-2604,2861,6700,9256)

453. *Kojega niko ne može izbrojiti.* Da ovo označava da je kvalitet i mera dobra i istine kod njih poznat samo Gospodu, vidi se iz značenja broja, koji označava kvalitet neke stvari; i izbrojati što označava kvalitet neke stvari, u ovome slučaju, kvalitet dobra i istine kod onih o kojima se sada govori. Da to isto tako označava da to zna samo Gospod, označeno je time što se kaže da ga niko ne može izbrojiti. Jer nijedan čovek ili anđeo ne zna kvalitet dobra i istine kod drugoga, u njegovom celom nizu i povezanosti, osim onoga što se pokazuje samo spolja; a svaki kvalitet se proteže u beskraj, jer se sjedinjava i udružuje sa bezbroj stvari koje su skrivene iznutra, a koje postoje izvana, i koje se prostiru na sve starne. Niko ne vidi ove stvari osim Gospoda. Pa stoga sam Gospod sređuje i raspoređuje sve u skladu s njihovim kvalitetom, jer On vidi prirodu i kvalitet svakoga, i šta će mu se desiti u budućnosti, jer Gospodov vid,

koji se naziva Sveznanjem, predviđanjem, i providnošću, je večan. Iz toga razloga niko ne zna kvalitet dobra i istine kod drugoga, osim samoga Gospoda. Izgleda čudna stvar da se poznavati kvalitet dobra i istine označava brojanjem, jer onaj ko čita ove reči, ako ostane samo u smislu slova, vidi samo to da je mnoštvo bilo tako veliko da se nije moglo izbrojiti; a ipak broj, u duhovnom smislu, označava poznavati kvalitet, i raposrediti i i srediti u skladu s tim.

2 Zbog značenja izbrojavanja, David je bio kažnjen jer je izbrojao narod, o čemu je ovako napisano u drugoj knjizi Samuilovoj: *Jehovin se gnjev opet raspali na Izrailja, i nadrži Davida na njih govoreći: hajde izbroj Izrailja i Judu. I reče Joavu, vojvodi svom: prođi po svijem plemenima Izrailjevim od Dana do Virsaveje, i izbrojte narod, da znam koliko ima naroda.*

A Joav ga je odgovarao; ali je reč careva prevagnula. Ali David zažali u srcu kad prebroja narod; pa David reče: Ja sam zgrešio, ja sam zlo učinio, i sada molim te, o Jehova, oprosti greh slugi svojemu; jer sam ludo činio (XXIV, 1 do kraja). Ko ne može da vidi da se nikakv greh nije učinio prebrojavanjem naroda, ali je ipak greh bio tako velik da je bio izbor jedne od tri kazne dat Dai pošto ovo pripada samo Gospodu, to se kaže, Svakoi čovek da da otkup za dušu svoju Jehovi, vidu, a on je izabrao pomor od kojega su pomrli sedamdeset hiljada ? Razlog za ovo bilo je to, što su Izrailj i Juda predstavljali, pa stoga i označavali, Gospodvo carstvo u nebesima i na zemlji, a prebrojavanje je označavalo poznati njihov kvalitet, i rasporediti i srediti skladno, a to pripada Gospodu samom. Stoga se vidi da izbrojati, u Reči, ima takvo značenje,

3 Slično kod Mojsija: *Kad staneš brojii sinove Izrailjeve, između onijeh koji idu u broj, svaki neka da otkup za život svoj Jehovi, da ne bi došlo na njih kako zlo kad ih staneš brojiti (Izalak XXX, 12).* I ovde brojanje označava upoznati njihov kvalitet, ili kvalitet crkve kod njih, i rasporediti i srediti u skladu s tim. I pošto ovo pripada samo Gospodu, to se kaže, *Svaki čovjek da da otkup za dušu svoju, kad se stane brojati; da ne bi bilo pomora među njima kad ih prebrojavaš.* Ovaj je odlomak potpunije objašnjen u *Tajnama Nebeskim* (br. 10216-10232). Kod Danila: Zato što je Velhazar pio vino iz čaša zlatnih i srebrnih koje su bile donesene iz hrama u Jerusalimu, pokazala se ruka i napisala na zidu; *Izbrojan si,*

izmjeren i podijeljen, Bog je izbrojao carstvo tvoje i svršio ga (V, 2,5,25,26). U ovome odlomku, biti prebrojan označava biti viđen i ispitan u pogledu kvaliteta dobra i istine; a on je izbrojao carstvo, označava biti raspoređen i sređen. Šta je označeno ostalim, može se videti gore (br. 373:3). Ponovo, kod Isaije: *Kad se presjekoše dani moji: idem k vratima grobnijem, uze mi se ostatak godina mojih* ((XXXVIII, 10). Ovo su reči Jezekeje cara, kad je bio bolestan, a biti izbrojan označava biti ispitan i zaključen.

5 Da izbrojati, i biti izbrojan, ima drugačije značenje u duhovnom smislu Reči od onoga koji se pokazuje u smislu slova, vidi se i iz toga što kod anđela u nebu, brojevi i mere nemaju mesta u njihovim duhovnim idejama, to jest, oni ne misle od brojeva ili mera, nego od kvaliteta stvari. Pa takva misao pada u brojeve i mere kada se spusti otuda u prirodnu sferu. Pa ipak, Reč je napisana podjednako za ljude i za anđele, zbog čega anđeli pod brojevima i pod brojenjem, u Reči, opažaju kvalitet stvari o kojoj se govori, dok ljudi razumeju brojeve i brojanje. Ovo se još više vidi iz toga što svaki broj u Reči označava nešto povezano sa nekom stvari ili stanjem, o ovome vidi gore (br. 203,336,429,430).

6 Pošto se na nekim mestima u Reči koristi izraz *izbrojati*, koji označava kvalitet stvari, i rasporediti i srediti u skladu s tim, to ću navesti sledeće kao potvrdu. Kod Isaije: *Vika stoji ljudsva na gorama, vika i vrevu carstava sakupljenih naroda, Jehova Bog nad vojskama pregleda vojsku ubojitu* (XIII, 4). Carstva sakupljenih naroda ne označavaju nacije koje se sakupljaju iz carstava, jer je ovo čisto proročki a ne istorijski izkaz; nego carstva sakupljenih nacija označavaju obmane od zla koje su se složile; njihovom se vrevom označavaju njihve pretnje, i njihova spremnost za borbu protivu istina. Jer se izraz carstva koristi za istine, a u obrnutom smislu za obmane, a nacija za dobra, a u obrnutom smislu za zla, kao što se može videti gore (br. 175,331). Vreva se kaže za žarku želju da se bori, a u ovom slučaju, protivu istina; Jehova nad vojskama prebrojava vojske, označava Gospodovo raspoređivanje istina od dobra protivu obmana od zla. Gospod se u Reči naziva Jehovom nad vojskama zbog istina i dobara koje se bore protivu obmana i zala, jer nad vojskama (Savaot) označava vojske, a vojske označavaju istine i dobra neba i crkve; a prebrojavati označava sređivati ih, dok rat označava

duhovnu borbu. Opet, kod istoga proroka: *Podignite oči svoje i vidite; ko je stvorio, ko izvodi vojsku svega toga na broj i zove svako po imenu*, (XL, 26).

Vojska nebeska, u smislu slova, označava sunce, mesec, i zvezde, jer ovo se u Reči naziva vojskom Jehovinom; ali, u duhovnom smislu, vojska označava sva dobra i istine neba, i crkve u celini, jer sunce označava dobro ljubavi, mesec dobro vere, dok zvezde označavaju poznavanja dobra i istine. Stoga je očito šta je označeno sa, *Podignite oči svoje, i vidite! Koje je stvorio ove stvari?* Stvoriti, kad se odnosi na dobra i istine, označava stvarati ove u čoveku, i preporoditi ga; Izvoditi vojsku na broj, označava rasporediti dobra i istine u skladu s njihovim kvalitetom u onima koji ih imaju; nazvati ih po broju (po imenu), označava poznavati kvalitet svih i rasporediti ih prema tome. Jer ime (broj) u Reči označava kvalitet stvari i stanja, kao kod Jovana: *Ovce čuju glas njegov; on zove svoje ovce po imenu, i izvodi ih* (X, 3). U ovome odlomku, izvoditi i nazivati imenom označavaju se slične stvari onima koje su sadržane u rečima koje su gore navedene iz Isaije. Da ime označava kvalitet stvari i stanja, vidi gore (br. 102,135,148). Kod Davida: *Jehova izbroja mnoštvo zvezda, i sve ih zove imenom* (Psalam CXLVII, 4). Izbrojati mnoštvo zvezda, i nazivati ih imenom, označava poznavati sva dobra i istine, i rasporediti ih u skladu sa kvalitetom njihovim u nebu i crkvi. Šta bi inače bila svrha da se kaže, da je Jehova izbrojao zvezde, i nazvao ih imenima njihovim?

9 Kod Jeremije: *U gradovima po gorama, u gradovima po ravnici i u gradovima južnijem, i u zemlji Venijaminovoj i oko Jerusalima i po gradovima Judinijem opet će prolaziti stada ispod ruku brojačevih* (XXXIII, 13). Šta je označeno u ovome odlomku, u duhovnom smislu, gorama, ravnicom, jugom, zemljom Venijaminovom, okolinom Jerusalima, i po gradovima Judinim, može se videti objašnjeno gore (br. 449:6); stadima koja prolaze ispod ruku brojačevih, označena su unutarnja dobra i istine u skladu s njihovim redom i kvalitetom u crkvi. Stadima se označavaju unutarnja dobra i istine, pošto su unutarnja i duhovna dobra i istine označene životinjama, stadima, jaganjcima, ovcama, kozama, ovn ovima, i jaradima; dok su spoljna ili prirodna dobra i istine, označena stokom, teladima, junicama, kravama, i

volovima. Da je slučaj ovakav, može se videti u *Tajnama Nebeskim* (br. 1565,2566,5913,6048,8937, 10609). Ponovo, kod Davida: *neka se veseli gora Sion, nek se raduju kćeri Judejske sudova radi tvojijeh. 10 Prođite oko Siona i obidite ga, izbrojte kule njegove; pogledajte bedeme njegove, razmotrite dvorove njegove, pripovijedajte mladim naraštajima* (Psalam XLVIII, 11-13). Kula (gora) Sion koja će se veseliti, označava nebesku crkvu, u kojoj su oni koji su u ljubavi ka Gospodu; kćeri Judejske, koje će se radovati, označavaju osećanja za dobro i istinu kod onih koji su u toj crkvi. A radi sudova tvojih, označava zbog Božanskih istina koje imaju od Gospoda. Hoditi oko Siona, i okruživati ga, označava prigrлити stvari te crkve od ljubavi. Izbrojati kule njegove, označava razmišljati o višim ili unutarnjim istinama te crkve; izbrojati označava videti i razmišljati o njihovom kvalitetu, a kule ,odbranu od nasilja; ko otresa ruke svoje da ne primi poklona, taj će voleti spoljne istine koje brane tu crkvu od obmana. Razmotriti dvorove njegove, označava opažati dobra od istina, jer kuće označavaju dobra, a dvorovi plemenitija dobra od istine; da pripovedaju mlađim naraštajima, označava njihovu trajnost kroz večnost.

11 Kod Isaije: *Ko hodi u pravdi i govori što je pravo; ko mrzi na dobitak od nasilja, on će nastavati na visokim mjestima: gradovi na stijenama biće mu utočište, hljeb će mu se davati, oči će vidjeti cara u krasoti njegovoj, srce će tvoje misliti o strahu govoreći: gdje je pisar? Gdje je brojač? Nećeš vidjeti žestoka naroda, naroda koji govori iz dubina da se ne razabire, u kojega je jezik mutav* (XXXIII, 15-19). Hoditi u pravdi i govoriti pravo, označava živeti u dobru ljubavi i u ljubavi prema bližnjem, i misliti o i opažati istine. Jer hoditi označava živeti, dok izraz *pravda* se koristi u odnosu na dobro, a pravo, u odnosu na istinu. On će gledati cara u krasoti, označava da će postati mudri, jer car označava istinu od dobra, a krasota njegovu mudrost, jer u ovom je Božanska Istina u svojoj vlasititoj krasoti; gledaće zemlju iz daleka, označava prostiranje mudrosti do u nebo, jer zemlja označava crkvu, a isto tako i nebo, a iz daleka označava prostiranje tamo (u nebu). Njegovo će srce razmišljati o strahu, Gde je pisar? Gde je onaj koji broji? Gde je onaj koji broji kule? Označava potsećanje na stanje crkve kad nije bilo ni inteligencije ni mudrosti, nego samo falsifikovanja unutrašnjih istina.

Strah označava to stanje, pisar označava inteligenciju, a onaj koji broji, mudrost, kule označavaju unutarnje istine, a i razoriti njihov kvalitet falsifikovanjem, a što je ovde označeno njihovim prebrojavanjem. Nećeš videti žestoka naroda, označava one koji su u obmanama od zla, a u apstraktnom smislu, te obmane. Narod koji govori iz dubina, označava obmane doktrine potvrđivane sve dok ne izgledaju kao istine; usna (glas) označava istinu doktrine, ovde, obmanu koju neće videti.

Da prebrojavati označava i rasporediti na zao način, stoga razrušiti falsifikovanjem, vidi se iz istoga proroka: *I vidjeste da je mnogo proloma na gradu Davidovu, i sabraste vodu u donjem jezeru. I izbrojiste kuće jerusalimske, i razvaliste kuće da utvrdite bedem* (Isaija XXII, 9,10). Kuća Davidova označava crkvu u pogledu istine doktrine; a prolomi njeni označavaju obmane koje je ruše. Sakupiti vodu u donjem jezeru, označava sabrati mnoge stvari iz smisla slova Reči, i iz prirodnog čoveka. Jezero u Jerusalimu označavalo je istine onakve kakve su spoljašnjem i unutrašnjem smislu Reči: voda u gornjem jezeru, istine u unutrašnjem smislu Reči; a voda u donjem jezeru, one u spoljašnjem smislu, koji je isti sa smislom slova Reči. Jer vode označavaju istine, a jezera u Jerusalimu imaju slično značenje značenju jezera i mora izvan Jerusalima, to jest, sakupljanje istina. Prebrojati kuće u Jerusalimu označava falsifikovati dobra od istine; jer kuće Jerusalimske označavaju dobra od istine crkve, a izbrojati označava shvatiti ih na izopačen način; i rasporediti ih na zao način, to je tumačiti ih obmanom i falsifikovati. Da ruši kuće da bi ojačao bedem, označava, razoriti ta dobra da bi se izgradila istina doktrine koju štitim, i ovome slučaju, **13** ono što je lažno, jer je lišeno dobra. Iz ovih se stvari u sledećim odlomcima vidi značenje izraza *izbrojati dane, koraci i kosa*. Kod Davida: *Nauči nas tako brojati dane naše, da bismo stekli srce mudro* (Psalam XC, 12). Kod Jova: *Ti si izbrojao korake moje* (XIV, 16). I opet: *Ne vidi li on puteve moje? I ne broji li korake moje?* (XXXI, 4). Kod Luke: *Svaka dlaka na vašoj glavi izbrojana je* (XII, 7). U svim ovim odlomcima, izbrojati označava upoznati kvalitet od najmanjeg do najvišeg, i rasporediti i srediti, to jest, predvideti u skladu s tim. Značenje dana, koraka, i kose, pokazano je drugde.

454. *Od svake nacije, i od svakoga plemena.* Da ove reči označavaju sve one koji su u dobru života u skladu sa doktrinama svoje religije, vidi se iz značenja nacije, koja označava one koji su u dobru, o čemu vidi gore (br. 175,331); ovde, one koji su u dobru života; i iz značenja plemena, koja označavaju dobra i istine crkve u svoj njihovoj širini, o čemu vidi gore (br. 431). Ali zato što se ovde govori o onima koji su u dobru života prema doktrinama svoje religije, to se plemenima označavaju i religijske doktrine, za koje oni veruju da su istine i dobra; jer i ove /istine i dobra/ se isto tako označavaju plemenima, kad se o njima govori u Reči, dok plemena Izraljeva, o kojima se gore govori, označavaju sve one koji su u pravim istinama i dobrima crkve, a u apstraktnom smislu, te istine i dobra. Od svake nacije i /svakoga/ plemena, ovde stoga označava sve one koji su u dobru života u skladu sa doktrinama svoje religije.

455. *Od naroda, i od jezika.* Da ovo označava sve one koji su u obmanama iz neznanja i iz raznih religija, vidi se iz značenja naroda, što označava one koji su u istinama doktrine, a u obrnutom smislu, one koji su u obmanama doktrine, o kojima vidi gore (br. 175); ali u ovome slučaju, one koji su u obmanama doktrine iz neznanja; ovde se govori o onima koji su spaseni, iako su bili u obmanama iz doktrine svoje religije; jer se svi oni spasavaju koji su u dobru života u skladu s odredbama svoje religije, za koje su oni verovali da su istine, i kao nisu bile istine, jer se niko ne krivi za obmane, naime, zato što ne zna istine; jer dobro života u skladu sa religijom, sadrži u sebi osećanje za upoznavanje istina, a takve osobe ih nauče i primaju kada dođu u drugi život, jer svako osećanje ostaje kod čoveka posle smrti, a posebno osećanje da se saznanju istine, jer je ovo duhovno osećanje; a čovek, kada postane duh, je svoje vlastito osećanje. Stoga, istine koje želi, on upija, i tako ih prima duboko u svoje srce; (Da religijske obmane Gospod prima kao istine, ako čovek živi dobrim životom, može se videti gore, br. 452); i iz značenja jezika, koji označavaju njihovo priznavanje iz religijske pobude, jer jezik izgovara i ispoveda ono što pripada religiji.

2 U Reči, usne, usta, i jezik često se pominju; a usna označava doktrinu, usta misao, a jezik priznavanje (potvrđivanje). Razlog za ova značenja je to što su usne, usta, i jezik, spoljašnji čovekovi organi, preko

kojih se pokazuju unutrašnje stvari, a unutrašnje su stvari one koje su označene u unutrašnjem ili duhovnom smislu. Jer se Reč u slovu sastoji od spoljašnjih stvari, koje se pokazuju pred očima, i opažaju čulima; iz toga razloga je Reč u slovu prirodna, a to je sučaj zato što se Božanska Istina, koja je u njoj sadržana, u njenim poslednjim stvarima, pa tako i u punini; ali te spoljašnje prirodne stvari obuhvataju u sebi unutrašnje duhovne stvari, što su tada stvari koje su označene.

3 Da jezici označavaju priznavanja iz religijskih pobuda, i u skladu s odredbama religije, vidi se iz sledećih odlomaka. Kod Isaije: *I doći će vrijeme, te ću sabrati sve narode i jezike, i doći će i vidjeti slavu moju* (LXVI, 18). Ovo se kaže o Gospodovom dolasku. Nacije i jezici označavaju one koji su u dobrom životu u skladu sa svojom religijom; jezici označavaju religije koje se ispovedaju; stoga se kaže: *I doći će i vidjeti slavu moju*, gde slava označava **4** Božansku Istinu, uz pomoć koje postoji crkva. Kod Danila: *I gle, neko kao Sin čovečiji dođe u oblacima nebeskim; i bi mu data vlast i slava, i carstvo, da mu služe svi narodi, nacije, i jezici* (VII, 13,14). Očito je da Sin čovečiji, koji će doći u oblacima nebeskim, označava Gospoda. Oblaci nebeski u Reči označavaju Reč u slovu, u kome se kaže da će Gospod doći, jer Reč govori o njemu, i u najdubljem smislu, ona je On sam. Iz toga se razloga kaže, *Sin čovečiji*, jer se Gospod naziva Sinom čovečijim zbog Božanske Istine, koja je Reč. Ali može se videti više o ovome gore (br. 36) o ovome predmetu, gde se objašnjavaju sledeće reči iz Apokalipse, *i gle, dolazi u oblacima, i svako će ga oko vidjeti* (I, 7). Gospodova moć od Božanskog Dobra označava se oblašću, a od Božanske Istine, slavom, dok se nebo i crkva označavaju carstvom. Narod, jezici, i nacije, označavaju one koji su u doktrini i u životu u skladu sa svojom religijom. Oni koji su u doktrini, nazivaju se narodima; a oni koji su u životu, nacijama; dok jezici označavaju religije.

5 Kod Zaharije: *U to će vrijeme deset ljudi od svih jezika narodnijeh uhvatiti jednoga Judejca za skut govoreći: idemo s vama, jer čujem da je Bog s vama* (VIII, 23). Duhovni se smisao ovih reči može videti gore (br. 433;26). Judejac označava one koji su u ljubavi ka Gospodu, i u istinama doktrine od Njega; a od svih jezika narodnijeh, označava one koji pripadaju raznim religijama. Slične su stvari označene jezicima u sledećim

odlomcima. Kod Mojsija: *Od njih se razdijeliše ostrva narodna po zemljama svojim, svako po jeziku svojem i po porodicama svojim, po nacijama svojim* (Postanje X, 5, 31). U Apokalipsi: *Valja ti opet prorokovati nacijama i plemenima i jezicima i carevima mnogim* (X, 11). Ponovo: *I gledaće neki od naroda i plemena i jezika i koljena tjelesa njihova tri i po dana* (XI, 9). Ponovo: *I dano joj bi da se bije sa svetima, i da ih pobijedi; i dana joj bi oblast nad svakim koljenom i narodom i jezikom i plemenom* (XIII, 7). Ponovo: *I vidjeh drugoga anđela gdje leti posred neba, koji imaše vječno jevanđelje da objavi onima koji žive na zemlji, i svakome plemenu i jeziku i koljenu i narodu* (XIV, 6). I opet: *I reče mi: vode, što si vidio, gdje sjedi kurva, ono su ljudi i narodi, i plemena i jezici* (XVII, 15). Vode ovde označavaju istine Reči, jer vode u Reči označavaju istine, a u obrnutom značenju, obmane. Stoga se, plemenima, mnoštvom, nacijama, i jezicima, ovde označavaju oni koji su u falsifikovanim istinama, koje su u sebi obmane, pa stoga u zlima života.

7 Kod Luke: *A bogataš reče Avrahamu: Smiluj se na me, i pošalji Lazara da umoči prst svoj u vodu, i da rashladi jezik moj, jer me muči oganj ovaj* (XI, 24). U ovoj paraboli, kao i u ostalim, Gospod je govorio u korespondencijama, kao što se vidi iz toga što bogataš ne označava bogataša, niti Avraam Avraama. Voda kojom je Lazar mogao da ohladi bogatašev jezik ne označava vodu, niti jezik označava jezik, ni oganj oganj, jer u paklu niko se ne muči u ognju. Bogatašem se označavaju oni koji pripadaju crkvi u kojoj je Reč, iz koje imaju duhovna bogatstva, koja su istine doktrine. Stoga se ovde bogatašem označavaju Judejci (Jevreji), koji su tada bili u posedu Reči; Avraamom se označava Gospod; vodom u koju je Lazar mogao da umoči svoj prst, označava se istina iz Reči; jezikom, žeđ i želja da se izokrenu istine Reči; a ognjem, razne i mnoge kazne za tu želju. Otuda se vidi značenje reči u ovome nizu; i da se hlađenjem jezika vodom označava olakšati žeđ i želja da se izokrenu istine da bi se pomoću njih potvrdile obmane. Ko ne može da vidi da se ovde ne govori da Lazar treba da umoči svoj prst u vodu da bi rashladio **8** jezik? Ponovo kod Zaharije: *A ovo će biti zlo kojim će Jehova udariti sve narode koji bi vojevali na Jerusalem: tijelo će svakome posahnuti dok još stoji na nogu; i oči će svakome posahnuti u*

rupama svojim; i jezik će svakome posahnuti u ustima (XIV, 12). Ove se stvari kažu o onima koji se trude da razore istine doktrine obmanama; to je označeno vojevanjem na Jerusolim, jer Jerusolim označava crkvu u pogledu doktrine, a otuda i istine doktrine crkve. Telo koje će posahnuti označava da će svo dobro ljubavi i života nestati, jer ovo je označeno telom. Stajati na svojim nogama, znači na kostima bez tela, što označava da će postati sasvim telesno-prirodni, jer noge označavaju one koji su u najnižim stvarima. Njihovim očima koje posahnuše u rupama svojim, označava se da će svo razumevanje istine iščeznuti, jer oči u rupama svojim označavaju da će svo opažanje istine i opažanje dobra nestati. Jezik isto tako označava istinu zbog toga što on govori, i osećanje za dobro, zbog toga što kuša, jer ukus označava apetit, želju, i osećanje.

9 U knjizi Sudija: *Koji stane laptati jezikom vodu, kao što lapće pas, metni ga na stranu; a onijeh koji laptaje bješe, rukom svojom prinesavši vodu, bješe tri stotine ljudi* (VII, 5-7). Madijanima se ovde označavaju oni koji ne mare ni malo za istinu, jer su samo prirodni i spoljašnji, pa su stoga bili pobijeni od onih koji lapću vodu iz svojih ruku kao pas svojim jezikom; jer se ovima označavaju oni koji žele istine, to jest, oni koji iz nekog prirodnog osećanja imaju želju da saznaju istine, jer pas označava apetit i želju, vode označavaju istine, a laptanje jezikom označava čeznuti za nečim, i biti obuzet željom; Madijanci su bili pobijeni od ovih. Ko **10** ne vidi da ovo nebi bilo zapovedeno da nije imalo značenje? Kod Davida: *Sakrivaš ih pod krov lica svojega od buna ljudskih; sklanjaš ih pod sjen od svadljivijeh jezika* (Psalam XXXI, 20). Ovde se tajnim mestom gde ih skriva Jehova označava dobro ljubavi, a tajno mesto je unutrašnje u čoveku. Čovekov ponos označava ponos na njegovu vlastitu inteligenciju; šator u kojem ih on skriva označava Božansku Istinu; a svadljivi jezici označavaju obmane religijske, iz kojih umuju protivu istina. Otuda se vidi šta označavaju **11** ove reči u nizu. Kod Jeremije: *Gle, dovešću naciju na tebe, naciju čiji jezik nećeš znati, niti ćeš razumjeti šta kažu: poješće tvoju žetvu, i tvoj kruh* (V, 15-17). Ne označava se ovim rečima da će nacija nepoznatog jezika, ili nerazumljivoga govora, biti dovedena; nego se misli na zlu naciju sa sasvim drugačijom religijom, čije dogme neće biti poznate, niti će se razumeti umovanje na njima zasnovano; a u apstraktnom smislu,

označavaju se obmane od zla, koje su potpuno suprotne istinama od dobra; jer nacija, u apstraktnom smislu, označava zlo, a jezik u ovome slučaju, religijsku obmanu, dok govoriti označava misliti iz njih, stoga slede reči, *oni će pojesti žetvu tvoju, i hleb tvoj*. Jer se žetvom označavaju istine preko kojih postoji dobro. A hlebom se označava dobro od njih. A jedenje označava potrošiti i odneti.

12 Kod Jezekilja: *Jer se ne šalješ k narodu koji govori iz dubine usana, i nerazumljiva govora, nego k domu Izrailjevu; ne ka narodu koji govori iz dubine i čiji jezik ne razumiješ; kad bih te k njima slao, zar te ne bi poslušali?* (III, 5,6). Narod koji govori iz dubine, teških usana i čije reči ne razumeš, označava one koji su u nerazumljivoj doktrini, pa stoga u zagonetnoj religiji, čije se dogme ne mogu razumeti. Usna označava doktrinu, jezik religiju, a reči same dogme. Stoga se ovim narodom misli na Neznabošce koji nemaju Reč, iz koje je Gospod, to jest, Jehova, poznat. A da bi oni primili Božanske istine ako su poučeni, označeno je njihovom poslušnošću, da im je bio poslan /Gospod/. Kod Isaije: *Nećeš vidjeti žestoka naroda, naroda duboke usne koji ne razumiješ, varvarskog u jeziku koji ne razumiješ* (XXXIII, 19). Narodom duboke usne i varvarskog u jeziku označavaju se slične stvari onima koje su označene narodima duboke usne i teškog jezika koji se pominje gore. Vidi se da se ne misli na narod čije je govor nerazumljiv, jer se kaže, *koji je varvarski u jeziku* u kome nema inteligencije (razumljivosti), jer može da bude razumljivosti u jeziku ili **14** govoru, ali ne u njihovoj religiji. Ponovo: *Sobom se zakleh; da će mi se pokloniti svako koljeno, ili zaklinjati se svaki jezik* (XLV, 23). Ovde se govori o dolasku Gospodovom, a koljenu koje će se saviti, a što označava da će mu se klanjati svaki onaj koji je u prirodnom od duhovnog dobra, gde koleno označava povezanost prirodnog dobra s duhovnim. Otuda se vidi da savijanje kolena označava priznavanje, zahvaljivanje, i obožavanje od duhovnog dobra, i iz uživanja u Prirodnom. Svaki jezik će se zakleti, označava da će Ga priznavati svi oni koji su u dobru iz religije; zakleti se znači priznati, a jezik označava religiju u **15** skladu s kojim oni žive. Kod Davida: *I moj će jezik kazivati pravdu tvoju, u hvalu tebi svaki dan* (Psalam XXXV, 28). I ovde se jezikom označava priznavanje iz doktrine crkve, jer se kaže da govori; pravda stoji za dobro, a hvala za istinu iz

nje, kao i u drugim delovima Reči. Tako ponovo: *I jezik moj kazuje svakoga* **16** *Otrov (žuč) onijeh koji su oko mene, i pogibao usta njihovijeh neka se obrati na njih. Neka padne na njih živo ugljevlje; neka ih on baci u oganj, u propast, da ne ustanu. Čovjek jezičan ne će se utvrditi na zemlji, nepravednoga će zloća uvalii u pogibao* (Psalam CXL, 9-11). Otrov (žuč) označava falsifikovanu istinu, koja je u sebi obmana; čovek jezičan označava obmanu doktrine, jer usne označavaju doktrinu. Živo ugljevlje koje će na njih pasti, i oganj u koji će biti bačeni u doboke jame, označavaju ponos zbog njihove inteligencije i ljubav prema sebi zbog koje padaju u potpune obmane; živo ugljevlje označava ponos na svoju vlastitu intligenciju; a jame, obmane. Sve doktrinarne obmane u crkvi, i sva falsifikovanja Reči, potiču od ponosa na čovekovu vlastitu inteligenciju i iz ljubavi prema sebi. Stoga se vidi da se jezičav **17** čovek neće utvrditi na zemlji, a što označava lažnu religiju. Ponovo: *Ja liježem, a duša je moja među lavovima, ležim među onima koji dišu plamenom. Zubi su sinova ljudskih koplja i strijele, a njihov jezik je mač oštar* (Psalam LVII, 4). Lavovi, strele, i njihov jezik, označavaju one koji plene istine crkve, i tako je razaraju; sinovi ljudski koji dišu plamenom označavaju one koji su u istinama crkve, a u apstraktnom smislu, istine same, za koje se kaže da su u plamenu zbog ponosa na ljudsku vlastitu inteligenciju, odakle se javljaju obmane. Njihovi su zubi koplja i strelice, označava mudrovanja od spoljašnjih čulnih stvari, pa tako i od zabluda i religijskih obmana, kojima se razaraju istine, gde zubi označavaju poslednje u čovekovom životu, a što su spoljašnje čulne stvari, a u ovome slučaju, umovanja iz njih. Jezik označava religijske obmane, pa se stoga kaže, *jezici su njihovi oštar mač*, jer se mačem označava razaranje istine obmanama. Kod Jova: *Možeš li izvuci levijatana na udicu? Ili uhvatiti jezik njegov konopcem?* (XLI, 1). U ovome i u prethodnom poglavlju govori se o levijatenu i vehemotu, a svaki od njih označava prirodnog čoveka. Vehemot označava prirodnog čoveka u pogledu dobara, koja se nazivaju slastima prirodne ljubavi; a levijatan, pridnog čoveka u pogledu istina, koje se nazivaju doslovnim istinama i znanjima, od kojih se stiče prirodna svetlost. Oba se opisuju čistim korespondencijama, i u drevnom stilu pisanja. Da se mudrovanja pomoću doslovnih istina iz prirodne svetlosti mogu obuzdati samo

Bogom, opisuje se u ovome i u sledećem poglavlju levijatanom, kao i rečima: *Možeš li izvući levijatana na udicu? Ii uhavtiti jezik njegov konopcem?* Jezik označava mudrovanje od doslovnih istina. Da levijtan označava prirodnog čoveka u pogledu doslovnih istina, vidi se iz drugih odlomaka, gde se pominje, kao kod Isaije XXVII, 1; Psalam LXXIV, 14; Psalam CIV, 26, a vidi se i iz toga što morsko čudvište, koje je označeno levijatanom, označava **19** prirodnog čoveka u odnosu na doslovne istine. Ponovo, kod Isaije: *I srce nerazumnijeh /lakovjernih/razumjeće mudrost, i jezik mutavijeh govoriće brzo i razgovjetno* (XXXI, 4). Nerazumni su oni koji prihvate i poveruju sve što se kaže, pa tako i obmane. O ovima se kaže da će razumeti, a što znači da će primiti istine. Mutavi (mucavci) su oni koji mogu da shvate istine crkve samo s teškoćom; njihov će jezik biti brz, što znači da će priznavati od osećanja; *brz*, se kaže za osećanje.

20 Kod istoga proroka: *Tada će hromac skakati kao jelen, i jezik nijemoga pjevaće, jer će u pustinji provreti vode i potoci u zemlji sasušenoj* (XXXV, 6). Ovo se kaže o Gospodovom dolasku. Hromi označavaju one koji su u dobru, ali ne u pravom dobru, jer ne znaju istinu, pomoću koje postoji dobro. Njihovim se pevanjem označava radost što opažaju istinu. Mutavi označavaju one koji ne mogu da priznaju Gospoda, ni prave istine crkve, jer ne znaju istinu. Vodama koje će provreti u pustinji, označava se da će istine biti poznate tamo gde nisu pre postojale; a potoci na isušenoj zemlji označavaju inteligenciju tamo, jer vode označavaju istine, a potoci, inteligenciju.

21 Iz ovih se objašnjenja vidi šta je označeno u duhovnom smislu gluvim čovekom, koji ima smetnju u govoru, a kojega je Gospod izlečio, kao što je zabeleženo kod Marka: *Isus uze gluhoga čovjeka koji je imao smetnju u govoru, i stavi svoj prst u njegove uši, i pljunu, i dotače se njegovog jezik; i pogledavši ka nebu, reče, Eftata, to jest, Otvori se; i onoga se časa njegov jezik odveza, i progori čisto* (Marko VII, 32,33-35). Da su sva Gospodova čuda, jer su bila Božanska, sadržala i označavala stvari koje pripadaju nebu i crkvi, vidi iz toga što je lečenje bolesti označavalo razna lečenja duhovnog života, može se videti u *Tajnama Nebeskim* (br. 7337, 8364, 9031). Gluhi čovek označava one koji ne razumeju istinu, pa stoga nisu u poslušnosti. Teškoćom u govoru označavaju se oni koji priznaju Gospoda i istinu crkve, ali sa teškoćom;

Gospodovo otvaranje njegovog uha, označava poslušnost i opažanje istine; a jezikom, koji je Gospod odrešio, označava se priznavanje Gospoda, i istine crkve,

22 To što su apostoli i drugi govorili novim jezicima posle Gospodovog uskrsnća, označavalo se priznavanje Gospoda, i istine nove crkve; o čemu je ovako napisano kod Marka:

Isus reče: A znaci onima koji vjeruju biće ovi: imenom mojim izgoniće đavole; i govoriće novim jezicima (XVI, 17). Izgoniti đavole označava otklanjanje i odbacivanje zlih obmana, a govoriti nove jezike, označava priznavanje Gospoda i istine crkve koje su od Njega. Stoga se apostolima pokazaše plameni jezici, kao ognjeni, i sjede po jedan iznad svakoga od njih. I biše ispunjeni Duhom Svetim, i počеше govori drugim jezicima (Djela Apostolska II, 3,4). Ognjem se označava ljubav prema istini; a biti ispunjen Duhom Svetim, značilo je primanje Božanske Istine od Gospoda; a novim jezicima označena su priznanja iz ljubavi prema istini ili iz revnosti. Jer, kao što je rečeno gore, sva Božanska čuda, stoga sva čuda zabeležena u Reči, sadrže i označavaju duhovne i nebeske stvari, to jest, stvari koje pripadaju nebu i crkvi, jer se po ovom razlikuju Božanska čuda od čuda koja nisu Božanska. Bilo bi suvišno navoditi više odlomaka iz Reči, da se dokaže da jezici ne označavaju jezike u običnom smislu te reči, nego priznavanja od istina crkve i, u brnutom smislu, priznavanja iz religijskih obmana.

456. *Stajaše pred prijestolom, i pred Jagnjetom.* – Da ovo označava da su oni u Gospodobvom carstvu, vidi se iz značenja prestola, kad se govori o Gospodu, što označava nebo i crkvu, o čemu vidi gore (br. 253). Da Jagnje označava Gospoda kao Božansko Ljudsko, može se videti gore (br. 314). Stoga, njihovo stajanje pred prestolom, i pred Jagnjetom, označava da su u Gospodovm carstvu. Nebo i crkva je tamo gde se klanja Gospodu i gde se priznaje Božansko u Njegovom Ljudskom, što stvara Gospodovo carstvo. Kaže se, oni koji priznaju iz srca, jer niko ne može da bude u takvom priznavanju osim ako je u dobru života, a otuda u istinama doktrine. U svetu mnogi su u takvom priznavanju ustima, ali ne i srcem, osim onda kada i žive dobrim životom; ali posle života u svetu, niko ne može da ovako govori ustima, a još manje može da

priznaje, osim onaj koji je u nebu, i oni koji su pred ulazak u nebo. Ali više će o ovome biti rečeno na drugome mestu.

457. *Obučen i bijele haljine.* Da ovo označava da su oni tada u istinama, i da su zaštićeni od obmana, vidi se iz značenja belih haljina, koje označavaju primanje Božanskih istina, i zaštitu od obmana; o ovome vidi gore (br. 395:2).

458. *I palme u rukama njihovim.* Da ovo označava da su oni u dobru života u skladu s tim istinama, vidi se iz značenja palme, koja označava dobro od istine, ili duhovno dobro, o čemu ćemo ubrzo govoriti; i iz značenja ruku, koje označavaju moć. A otuda i sposobnost u čoveku; vidi gore (br. 72,79). Stoga to što imaju palme u svojim rukama označava da je dobro od istine bilo u njima, ili da su bili u dobru od istine. Dobro od istine, kad ga neko ima, je dobro života, jer istina postaje dobro života u slozi s njom, a pre toga nije *dobro* ni u kome. Jer kad je istina samo u memoriji, a odatle u misli, ona nije dobro, nego postaje dobro kad uđe u volju, a ona u čin, gde je volja ono što pretvara istinu u dobro. Ovo je očito iz toga što kada čovek hoće nešto, on to naziva dobrom, a ono što tada misli, naziva istinom. Jer unutrašnja čovekova volja, koja je volja njegovoga duha, je prijemnik njegove ljubavi. Jer ono što čovek voli iz svoga duha, to hoće, a ono što hoće, on to čini; stoga istina koja je od njegove volje je isto tako i njegova ljubav, a sve što pripada njegovoj ljubavi, on to naziva dobrom. Iz ovoga se vidi kako se dobro u čoveku stvara pomoću istina, i da je sve dobro, koje je dobro u čoveku, dobro života. Pretpostavlja se da postoji i dobro u misli, iako ne pripada volji, jer čovek može da misli da je ovo ili ono dobro; pa ipak, to tamo nije dobro, nego istina. Misliti da je ono što je dobro istina, a tako isto znati i misliti ono što je dobro, to se svrstava među istine; ali ako čovek tako voli tu istinu koja je u misli u pogledu volje, a iz volje, i čini to, tada, to, jer pripada njegovoj ljubavi, i postaje dobro. Ovo se može ilustrovati sledećim primerom. Bili su neki duhovi koji su u životu tela verovali da je ljubav ka bližnjem suštinsko u crkvi, pa stoga i suštinsko za spasenje, a ne vera sama, ali nisu živjeli životom ljubavi ka bližnjem, nego su samo tako mislili i tako zaključili da je tako. Ali im bi

rečeno, da samo misliti, a iz toga i verovati, da ljubav ka bližnjem spasava, iako je čovek neće i ne tvori, da je to razlog da se odbacuju.. Otuda se videlo da samo misliti dobro a ne htjeti i činiti ga, ne čini dobro ni u kome. Slučaj bi bio isti ako bi čovjek znao istine i dobra sama, i iz svoje misli objavljuvao svoje verovanje u njih, ako ne bi dao svoj život za njih tako što bi ih hteo i činio. Ove se stvari kažu kako bi se znalo da dobro od istine, ili duhovno dobro, kada je doista u nekome, je dobro života. Ovo je, stoga, ono što je označeno palmama u njihovim rukama.

3 Pošto je duhovno dobro bilo označeno palmama, stoga su u hramu koji je sazio Solomun, pored drugih stvari, bile isklesane palme, kao što se pominje u prvoj knjizi o Carevima: *sve zidove domu unaokolo iskiti rezanijem heruvimima i palmama i , i na dvokrilnijem vratima od drveta maslinova izreza heruvime i palme i razvijene cvjetove, i obloži ih zlatom* (VI, 29,32). Zidovi doma označavaju poslednje stvari neba i crkve. Poslednje su stvari učinci koji proizlaze iz unutrašnjih stvari, a vrata označavaju ulaz u nebo i crkvu; heruvimi na njima označavaju nebesko dobro, što je dobro najdubljeg neba. Palme označavaju duhovno dobro, koje je dobro drugoga neba; a cvetovi, duhovno-prirodno dobro, koje je dobro poslednjeg neba. Na taj način, ove tri stvari označavaju dobra tri neba u njihovom redu. Ali u najvišem smislu, heruvimi označavaju Gospodovo Božansko providenje, i njegovu stražu; palme, Gospodovu Božansku Mudrost, a cvetovi, Njegovu Božansku Inteligenciju. Jer se Božansko Dobro sjedinjeno s Božanskom Istinom, koja proističe od Gospoda, u trećem, ili najvišem nebu, prima kao Božansko Providenje; u drugom ili srednjem nebu, kao Božanska Mudrost; a u prvom ili poslednjem nebu, kao Božanska Intelignncija. Slične su stvari označene heruvimima i palmama u novom hramu , kod Jezekilja:

4 *I bjehu načinjeni heruvimi i palme, jedna palma među dva heruvima, i u svakoga heruvima bjehu dva lica. Od zemlje do vrha vrata bjehu heruvimi i palme načinjene, tako i po zidu u crkvi* (XLI, 18-20,25,26). Novi hram koji se ovde pominje, označava novu crkvu koju je Gospod trebao da ustanovi po Svom dolasku u svet. Jer opis novoga grada, novoga hrama, i nove zemlje, označava sve stvari koje pripadaju novoj

crkvi, a otuda i novome nebu, što je opisano čistim korespondencijama. Pošto je praznik sjenica (šatora) označavao usađivanje dobra pomoću istina, stoga je bilo zapovedeno da uzmu najbolji plod s drveta, palmine grane i grane vrbe s potoka, i da se vesele pred Jehovom sedam dana (Levitska XXIII, 39,40). Plod najboljeg drveta označava nebesko dobro; palme označavaju duhovno dobro, ili dobro od istine; a grane debelog drveta, doslovnu istinu s njenim dobrom; a vrbe s potoka, najniža dobra i istine prirodnog čoveka, koje pripadaju čulnim spoljašnjim stvarima. Na taj način, ove četiri stvari označavaju sva dobra i istine u njihovm redu, od prvašnjih do poslednjih u čoveku.

5 Zato što palme označavaju duhovno dobro, iz kojega duhovnoga dobra izvire sva radost srca, pošto je duhovno dobro osećanje samo, ili ljubav za duhovnu istinu; stoga su s palmama u rukama drevni ljudi pokazivali svoju radost srca, i postupali od dobra. Ovo je bilo označeno time što su mnogi došli na praznik, kad su čuli da Isus treba da dođe u Jerusolim, pa su uzeli palmine grane, i izašli da ga sretnu, i glasno uzvikivali, *Blagosloven da je onaj koji dolazi u Ime Gospodnje, car Izrailja* (Jovan XII.12,13). Isto tako, palma **6** označava duhovno dobro, ili dobro od istine, u sledećim odlomcima: kod Davida: *Pravednik se zeleni kao palmino drvo: kao kedar na Livanu uzvisuje se, koji su zasađeni u domu Jehovinom, zelene se u dvorima Boga našega* (Psalam XCII, 12,13). Pravedni označavaju one koji su u dobru, jer se pravednicima u Reči označavaju oni koji su u tome dobru, kao što se može videti gore (br. 204). Otuda se kaže za pravednike, da će se *zeleniti kao palmino drvo, i da će rasti kao kedar na Livanu*, jer se oplodavanje dobra kod njega označava time što će se zeleniti kao palmino drvo, a umnožavanje istine iz toga da će rasti kao kedar na Livanu, gde palma označava duhovno dobro, a kedar istinu od toga dobra, dok Livan označava duhovnu crkvu. Dom Jehovin, gde su ovi usađeni, i dvori u kojima će rasti, označavaju nebo i crkvu. Dom Jehovin, unutrašnju crkvu, a dvori, spoljašnju crkvu. Usađuje se u unutrašnjeg čoveka, gde je dobro ljubavi i ljubav prema bližnjem, a rast u spoljašnjem čoveku, gde je dobro života. Kod Joila: *Loza posahnu, i smokva uvenu; šipak i palma i jabuka i sva drveta poljska posahnuše, jer nesta radosti između sinova Izrailjeih* (I,12). Ovim se rečima opisuje pustošenje istine i dobra u crkvi,

pa stoga i pustošenje sve radosti srca, to jest, duhovne radosti. Jer loza označava duhovno dobro i istinu crkve; smokvino stablo, prirodno dobro i istinu iz toga; a šipak, duhovnu istinu i dobro, što je poslednje Prirodno. Palma označava radost srca od duhovnoga dobra; a jabukovo drvo, isto od prirodnog dobra. Drveta poljska da su posahla, označavaju da više nema opažanja dobra i poznavanja istine; a pošto se duhovna radost i prirodna radost iz ove, označavaju palminim drvetom i jabukovim drvetom, stoga se i kaže, *nesta radosti između sinova ljudskih*. Sinovi ljudski, u Reči, označavaju one koji su u istinama od dobra; a radost označava duhovnu radost, koja postoji samo od dobra pomoću istina. Ko ne vidi da se ovde ne misli na lozu, smokvino drvo, i poljska drveta? Jer šta bi se to ticalo Reči, ili crkve, ako se ta drveta posuše i uvenu?

8 Kod Jeremije: *Sjeku drvo u šumi, djelo ruku umjetničkih, sjekirom; srebrom i zlatom ukrašuju ga, klinima i čekićima utvrđuju ga da se ne pomiče* (X, 3,4,5). Ovim se rečima opisuje prirodno dobro odvojeno od duhovnog, koje je dobro od propriuma. Ali po sebi nije dobro, nego je uživanje koje dolazi od ljubavi prema sebi i svetu, što se opaža kao dobro. Kako to čovek stvara u sebi tako da izgleda kao dobro, i kako sebe ubedi da je to dobro, opisuje se drvetom koje je istesano iz šume, i delom ruku umetnikovih, sekirom. Drvo označava dobro, u ovom slučaju, dobro takvoga kvaliteta; šuma označava Prirodno; ovde Prirodno odvojeno od Duhovnog. Delo ruku umetnikovih sekirom, označava ono što je od propriuma, i od čovekove vlastite inteligencije; potvrđivanje ovoga pomoću istina i dobara iz Reči, koja su tada falsifikovana, opisuje se sa biti obložen srebrom i zlatom; srebro označava istinu iz Reči, a zlato označava dobro iz Reči. Slaganje koje dolazi od potvrđivanja od propriuma, opisuje se time što je delo bilo utvrđeno čavlina i čekićima, da se ne pomoče; to što tada izgleda kao dobro koje su istine stvorile, označeno je time što **9** je jako kao palma. Ponovo kod Mojsija: *I dođoše u Elim, gdje bijaše dvanaest izvora i sedamdeset palmi; i ondje stadoše u oko kod vode* (Izlazak XV, 27; Brojevi XXXIII, 9). Ove istorijske okolnosti tako isto sadrže duhovni smisao, jer postoji duhovni smisao u svim istorijskim delovima Reči. Njihov dolazak u Elim označava stanje prosvetljenja i osećanja, pa stoga i utehe posle iskušenja; dvanaest izvora vode označavaju da su tada imali istine u savršenom

obilju; sedamdeset palminih stabala označavaju da su slično tome imali i dobra od istine; a njihovo logorovanje kod vode označava da su istine raspoređene pomoću dobra posle iskušenja. Ovaj se odlomak može videti dalje objašnjem u *Tajnama Nebeskim* (br. 8366-8370). Pošto **10** Jerihon označava dobro od istine, stoga se taj grad nazivao *gradom palminog drveća* (Zak. Ponov. XXXIV, 3; Sudije I, 16; III, 13). Razlog je to što sva imena mesta i gradova u Reči označavaju duhovne stvari; a Jerihon označava dobro od istine. Zbog ovoga značajna Jerihona, Gospod je u paraboli o Samaritanu rekao da je ovaj išao od Jerusalima u Jerihon (Luka X', 30), što označava napredovanje pomoću istine od dobra. Jer Jerusalim označava istinu doktrine, a Jerihon, dobro od istine, koje je dobro života, a što je pokazano čoveku kojega su razbojnici ranili. Pa zato što je Jerihon **11** označavao to dobro, stoga je Jošua kad je bio kod Jerihona, video čoveka s isukanim mačem u ruci, koje reče Jošui, *Skini obuću s noge svoje; jer je mjesto na kome stojiš sveto. I Jošua učini tako.* (Jošua V. 13,15). Stoga kada su sinovi Izrailjevi uzeli Jerihon noseći kovčeg **12** oko njega, *stavili su srebro i zlato, i sudove mjedene i gvozdene, tamo nađene, u zakladu doma Jehovinog* (Jošua VI, 24). Iz ovoga se vidi zašto se Jerihon nazivao grad palminog drveća. Osim toga, u duhovnom svetu, vidi se veliki brok palminog drveća u rajevima gde su anđeli u duhovnom dobru ili u dobru od istine, iz čega se opet vidi da palma označava dobro od istine; jer su sve stvari koje se vide u tome svetu predstave stanja života i osećanja, stoga dobra i istine kod anđela.

459. *I povikaše glasom velikijem.* - Da ovo označava obožavanje iz dobra od istine, a otuda i od veseloga srca, jasno je iz značenja povikati glasom velikim, što označava obožavanje iz dobra od istine, a otuda i iz veseloga srca. Jer povikati znači unutrašnje osećanje, jer je povik njegov učinak; jer kad je čovek u unutrašnjem osećanju, i kada ispoveda, on više velikm glasom; to je razlog da povikati, u Reči, označava svaku vrstu osećanja, bilo da je to radost, tuga, ili neko drugo osećanje, kao što se može videti gore (br. 393,434). Da povikati, ovde, označava obožavanje iz dobra od istine, vidi se iz onoga što prethodi, i što sledi; iz onoga što prethodi, jer se kaže da su imali palme u rukama, što, kao što je gore pokazano, označava dobro od istine kod njih; i iz onoga što sledi, jer su

povikali, *Spasenje Bogu našem koji sjedi na prijestolu, i Jagnjetu; I svi anđeli, starješine, i četiri životinje padoše na lice pred prijestolom, i pokloniše se Bogu.* Osim toga, sve obožavanje, koje je ispovedanja Gospoda, je iz dobra od istine, to jest, iz dobra pomoću istina. Veliki glas označava istinu, a veliki označava dobro. Da glas označava istinu, može se videti gore (br. 261); i da veliki i veličina označava dobro, može se isto tako videti gore (br. 336,337,424).

460. *Govoreći, Spasenje Bogu našem koji sjedi na prijestolu, i Jagnjetu.*- Da ovo označava ispovedanje da je večni život od Gospoda samog, vidi se iz značenja govoriti, što označava ispovedati, jer ispovedanje sledi; i iz značenja onoga koji sjedi na prijestolu i Jagnjetu, što označava Gospoda kao Božansko Dobro i kao Božansku Istinu, jer se sedanjem na prestolu označava Gospod kao Božansko Dobro, a jagnjetom, Gospod kao Božanska istina, kao što se može videti gore (134,253,297,314); i iz značenja spasenja, što označava večni život, jer večni život, u Reči, označava večno 2 spasenje. Time što se spasenje pripisuje Njemu, označava se da je spasenje od Njega, jer je On spasenje. Jer je sve u spasenju i u večnom životu od Gospoda, i od Gospoda kod ljudi i anđela, jer svo dobro ljubavi, i sva istina vere, kod čoveka, nisu čovekovi, nego Gospodovi kod njega, jer proističuće Božansko je Gospod u nebu kod anđela, i u crkvi kod ljudi; a spasenje i večni život su od dobra ljubavi i istine vere. Otuda se vidi šta je označeno spasenjem koje se pripisuje Gospodu, i Gospodom koji je spasenje, kao u sledećim odlomcima. Kod Isaije: *Gle, ovo je Bog naš. Njega čekasmo, i spašće nas: ovo je Gospod, njega čekasmo; radovaćemo se i veselićemo se za spasenje njegovo* (XXV, 9). Ponovo: *Spasenje moje neće se odlagati; staviću spasenje u Sion radi slave izrailjeve* (XLVI, 13). Ponovo: *Dadoh te za svetlost Narodima, da bi bilo spasenje moje do kraja zemlje* (XLIX, 6). *Recite kćeri Sionskoj: evo, spasitelj tvoj ide: evo, plata je njegova kod njega, i djelo njegovo pred njim* (LXII, 11). Kod Davida: *Jehova će dati spasenje Izrailju u Sionu, kada povрати roblje svoga naroda* (Psalam XIV, 7; LIII, 6). Ovo se kaže o Gospodu koji se ovde naziva spasenjem zato što je od njega delo spasenja, kao i iz toga što je On spasenje u čoveku, jer onoliko koliko je On u čoveku, toliko je čovek

spasen. Otuda kod Luke. *Simeon reče: Oči moje vidješe spasenje tvoje, koje si pripraviio pred licem svih naroda* (Luka II, 30,31); stoga se Gospod nazivao Isus, jer Isus znači spasenje.

3 Kaže se, *koji sjedi na prijestolu, i Jagnjetu*, a Gospod je označen i jednim i drugim; kao Božansko Dobro, sa *koji sjedi na prijestolu*, a kao Božanska isina, *Jagnjetom*, a oba su od Njegovog Božanskog Ljudskog, kao što je pokazano u odlomcima gore. Stoga se Jagnje samo na prestolu pominje. Kao u Apokalipsi, *Gle, na sred prijestola Jagnje stoji* (V, 6). I opet: *Jer jagnje, koje je nasred prijestola, pašće ih* (VII, 17). A tako isto i u ovome poglavlju, On se naziva Bogom samim (stihovi 11,12), *Padoše pred prijestolom, i klanjahu Mu se govoreći, Sila Bogu našem u sve vjekove*. Ovo treba razumeti na sličan način kao ono što je Gospod rekao kad je govorio o Ocu i Sinu, kao da su dvoje, kad je pod ocem mislio na Božansko u Sebi, a pod Sinom, na Njegovo Ljudsko koje je od Božanskog, a to On jasno uči kad kaže, da je Otac u Njemu, i On u Ocu, i da su On i Otac jedno. Slično je ovome značenje, */slava/ onome koji sjedi na prijestolu, i Janjetu*. Da se i Jagnjetm označava Božansko Ljudsko Gospodovo, a u respektivnom smislu , dobro nevinosti, može se videti gore (br. 314).

461. Stihovi 11,12. *I svi anđeli stajahu okolo prijestola i starješina i četiri životinje, i padoše na lice pred prijestolom, i pokloniše se Bogu govoreći: amen; blagoslov i slava i premudrost i hvala i čast i sila i jačina Bogu našem u vijek vijeka, Amen – I svi anđeli stajahu okolo prijestola i starješina i četiri životinje, označava povezanost Gospoda sa celim nebom; i padoše na lice pred prijestolom, i pokloniše se Bogu, označava zahvaljivanje iz poniznosti srca da ih je tako puno spasenih; govoreći: amin, označava Gospoda kao Božansku Istinu od Božanskog Dobra; blagoslov i slava i premudrost, označava ove stvari od Božanske Istine koja proističe od Gospoda; i hvala i čast, označava ove stvari od Božanskog Dobra koje proističu od Gospoda; i sila i jačina Bogu našem u vijek vijeka, označava Gospodu u vekove vekova; Amen, označava potvrđivanje od Božanskog.*

462. *I svi anđeli stajahu okolo prijestola i starješina i četiri životinje.* - Da se ovime označava povezanost Gospoda sa celim nebom, jasno je iz

značenja stajati okolo prestola, što označava povezanost sa Gospodom, jer se Onim koji sedi na prestolu označava Gospod sam, kao što je gore rečeno (br. 460:3). A stajanjem okolo označava se povezanost; jer se u duhovnom svetu oni koji su povezani pokazuju kao da su prisutni, a oni među kojima nema povezanosti, kao odsutni; i iz značenja anđela, starešina, i četiri životinje što označava one koji su u tri neba, stoga one koji su u celom nebu. Anđelima se označavaju oni koji su u prvom ili poslednjem nebu; starešinama, oni koji su u drugom ili srednjem nebu; a sa četiri životinje, oni koji su u trećem ili najdubljem nebu. Da dvadeset i četiri starešine, i četiri životinje, označavaju u opštem smislu viša neba, i da u specifičnom smislu označavaju one koji su u drugom ili srednjem nebu, a četiri životinje one koji su u trećem ili najdubljem nebu, može se videti gore (br. 313,322,362). Stoga sledi da anđeli ovde označavaju niža nebesa; Svi koji su u nebesima, nazivaju se anđelima, ali zato što oni koji su u višim imaju inteligenciju i mudrost više od drugih, oni se ovde nazivaju starešinama, i označeni su sa četiri životinje, pa su stoga i stajali okolo prestola, kao što ih je vidio Jovan. Treba primetiti, da je Jovan video mnoštvo anđela, a u isto vreme dvadeset i četiri starešine, i heruvime ili četiri životinje, i da nije video sve koji su u nebesima, to jest, celo nebo, jer je to bilo proročko viđenje, koje je takvo da stvari viđene imaju značenja.

463. *I padoše na lice pred prijestolom i pokloniše se Bogu.* - Da ovo označava zahvaljivanje iz poniznosti srca, da ih je tako puno spasenih po Gospdu, vidi se iz značenja pasti na lice i klanjati se, što ovde označava odati hvalu iz poniznosti srca. Jer padanje na lice označava poniznost srca, jer padanje na lice korespondira poniznosti, a svi pokreti tela korespondiraju osećanjima uma, tako da čine jedno preko korespondencija. Stoga, pasti na lice pred Bogom, pri bogoštovanju, čini jedno preko korespondencije s poniznošću srca. Otuda je postojao svečani obred kod drevnih, i još uvek postoji kod mnogih nacija, padati na lice kod bogoštovanja; ali u naše dane, u Hrišćanskom svetu, običaj je da se samo kleči. Da bogoštovanje ovde označava zahvaljivanje da je tako puno spasenih, vidi se iz onoga što prethodi, i onoga što sledi; jer se ovde govori o spasenju onih koji su živeli u dobru u skladu sa svojim

religioznim verovanjima, iako nisu bili u pravim istinama. Zahvaljivanje od celog neba zbog toga, sledi ubrzo. Kaže se da su pali na svoja lica i klanjali se Bogu; a da su pali na lca, označava jasno poniznost srca od dobra ljubavi pomoću istina od toga dobra.

464. *Govoreći, Amen.* – Da ovo označava Gospoda u pogledu Božanske Istine od Božanskog Dobra, vidi se iz značenja Amena, što označava istinu. I pošto je Gospod istina sama, kao što On Sam uči kod Jovana (XIV, 6), stoga Amen, u najvišem smislu, označava Gospoda u pogledu Božanske Istine; stoga je to ovde značenja Amina, jer to anđeli izgovaraju Gospodu u trima nebesima. Kaže se, Amin, na prvome mestu, a tako isto i na poslednjem, da označava da je Gospod, u pogledu Božanske istine od Božanskog Dobra, i u prvobitnim i u poslednjim /stvarima/, ili da je Gospod Sam Prvi i Poslednji; jer je Božanska Istina sjedinjena sa Božanskim Dobrom, Gospod u trima nebesima, što je Božansko proističuće iz čega su postale sve stvari neba, i samo nebo, kao što je pokazano u *Nebu* i *Paklu* (br. 13,126-140 275). Da biti u prvobitnim i poslednjim označava biti u svemu, i to se može videti gore (br. 41,417), i u *Tajnama Nebeskim* (br. 10044,10329 10335); i da Amin označava Gospoda kao Božansku Istinu, može se videti gore (br. 228).

465. *Blagoslov i slava i premudrost* .- Da ovo označava da su ovi od Božanske Istine koja proističe od Gospoda u tri neba, vidi se iz značenja blagoslova, što označava primanje Božanske Istine i oplodžavanje iz toga, od čega je sreća i život večni, da su ove stvari označene blagoslovom u Reči, može se videti gore (br. 340; i iz značenja slave, koja označava primanje Božanske Istine u unutrašnje stvari; o ovome vidi gore (br. 34,288,345); i iz značenja premudrosti, što označava primanje Božanske istine u najdublje stvari, od čega je premudrost. Ove tri, blagoslov, slava i premudrost, imenuju se jer ih izgovaraju anđeli Gospodu u trima nebima, kao što se može videti gore (br. 462); a primanje Božanske Istine u poslednjem ili prvom nebu naziva se blagoslovlom, u srednjem ili drugom nebu, slavom, a u najdubljem ili prvom nebu, naziva se premudročću. Ali kaže se, *blagoslov, i slava, i premudrost Bogu našem u vijeke vijekova, što označava da su u nebu od Njega, pošto se za*

blagoslov, slavu i premudrost kaže da su su upućeni Bogu kad su kod onih koji su u nebesima, jer ovi su ti kod kojih su Božanski blagoslov, Božanska slava, i Božanska premudrost. I ovo Gospod uči kod Jovana: *Time će se Otac moj proslaviti, da rod mnogi rodite; i bićete moji učenici* (V, 8). I opet: *Sve što je moje i tvoje je, i tvoje je moje, i ja se proslavih u njima* (XVII, 10). Ovo je slično onome što je gore rečeno, *spasenje Bogu našem* (br, 460); stoga je postojao religijski običaj kod drevnih da se kaže, *Blagosloven da je Bog*, i *Hvala da je Bogu*, a tako isto, *slava i mudrost Bogu*, čime nisu mislili na blagoslov, slavu i mudrost da se to daje Njemu, jer svaki blagoslov, slava i mudrost dolaze od Njega; nego su time označavali da su ovi kod svakoga od Njega. Ovako su govorili kako bi sve pripisivali što primaju, Bogu samom, a ništa sebi samima.

466. *I hvala i čast.* – Ovo označava da je ovo od Božanskog Dobra koje proističe od Gospoda u tri neba, jasno je iz toga što se hvala i čast kažu za primanje Božanskog Dobra. Jer postoje dve stvari koje proističu od Gospoda, od kojih su sve stvari u nebesima i na zemljama, naime, Božanska Istina i Božansko Dobro. Božanska je Istina izvor sve mudrosti i inteligencije kod anđela i ljudi, a Božansko Dobro je izvor sve ljubavi i ljubavi ka bližnjem u njima. Ovi proističu od Gospoda sjedinjeni, tako da su u svom poreklu jedno; ali postaju dva kod anđela i ljudi, koji su njihovi prijemnici, jer kod anđela i ljudi postoje dva prijemnika života, nazvana razum i volja. Razum je prijemnik Božanske Istine, a volja prijemnik Božanskog Dobra, ili što je isto, razum je prijemnik mudrosti od Gospoda, a volja prijemnik ljubavi od Gospoda; ali onoliko koliko su ovi, Božanska Istina i Božansko Dobro, jedno kod anđela i ljudi, toliko su oni povezani s Gospodom, ali koliko nisu, toliko anđeli i ljudi nisu povezani. Pošto je Reč data ljudima kako bi postojala povezanost Gospoda s anđelima i ljudima pomoću toga, stoga, u svakom njegovom delu, istina je sjedinjena s dobrom, i dobro s istinom, jer u Reči, osobito kod proroka, koriste se dva izraza, jedan koji se odnosi na Božansku Istinu, a drugi, na Božansko Dobro. Ali ova se povezanost pokazuje samo anđelima u nebu, i onima na zemlji kojima je dato da vide duhovni smisao; jer postoje reči koje se odnose na istinu, i druge

koje se odnose na dobro; gde se pojavljuju dve reči, koje su vrlo slične, jedna označava one stvari koje pripadaju istini, a druga, one stvari koje pripadaju dobru. Postoji ovakvo jedinstvo u Reči jer je Reč Božanska, pa Božanska Istina sjedinjena s Božanskim Dobrom proističe od Božanskog. O ovome jedinstvu ili braku dobra i istine u Reči, do sada nepoznatom na zemlji, vidi gore (br. 238,288); i u *Tajnama Nebeskim* (br. 683,793,801,2516,9263,9314). Ove se stvari kažu da bi se znalo da se *blagoslov, slava, i mudrost* koriste u odnosu na istine od Božanskog, kao što je pokazano gore (br. 465), a *hvala, i čast* se koriste u odnosu na dobra od Božanskog. Da je *slava* u Reči izraz koji se koristi u odnosu na istinu, a *čast* na dobro, može se videti gore (br. 288,345), gde je dat dokaz iz raznih odlomaka u Reči. Hvala se ovde koristi i za dobro, jer se gore pominje blagoslov, a blagoslov je iz usta pomoću istina, a hvala je iz srca od dobra.

467. I sila i jačina.- Ovo označava Svemoć od Božanskog Dobra preko Božanske Istine, kao što se vidi iz značenja sile i jačine, kada se govori o Gospodu, označavajući Svemoć; a sila se kaže o Božanskoj Istini, dok se jačina kaže o Božanskom Dobru. Stoga i sila i jačina označavaju Svemoć preko Božanske Istine od Božanskog Dobra. Da sila, kad se govori o Gospodu, označava Svemoć, može se videti gore (br. 338); i da sva sila pripada istinama od dobra, ili dobru preko istina, a Svemoć da pripada Gospodu od Božanskog Dobra preko Božanske istine, može se isto tako videti gore (br. 209,333) , i u *Nebu i Paklu* (br. 228-233): I sila i jačina se imenuju, jer postoji brak dobra i istine u svakoj pojedinosti Reči; da nije tako, pominjanje jednog bilo bi dovoljno; isti je slučaj u mnogim drugim odlomcima.

468. Bogu našem u vijek vijeka. - Označava Gospodu u večnosti; jer se *našim Bogom* označava /Spasenje/ Onome koji sedi na prestolu i Jagnjetu , a Gospod se sam označava jednim i drugim; onim koji sedi na prestolu, Gospod kao Božansko Dobro, a Jagnjetom, Gospod kao Božanska Istina, kao što je pokazano gore (br. 460), a *u vijeke vijeka*, kada se govori o Gospodu, označava večnost. Razlog što se izraz *u vječnosti* ne koristi nego izraz *u veke vekova*, je to što je vekovi vekova

prirodan, a večnost duhovan izraz, a smisao Reči je prirodan, dok je unutrašnji smisao duhovan, a potonji je sadržatelj prethodnog. Postoji ista razlika i na drugim mestima u Reči; tako kod Danila: *I dade mu se vlast i slava i carstvo da mu služe svi narodi i plemena i jezici; vlast je njegova vlast vječna, koja neće proći* (VII, 14). I kod Isaije: *Uzdaj se u Jehovu do vijeka, jer je Gospod vječna stijena* (Psalam XXVI, 4). Opet, kod istoga: *Izrailja spasiće Jehova spasenjem vječnijem, neće se postidjeti niti će se osramotiti do vijeka* (XLV, 17). I opet: *Pravda moja ostaje do vijeka, i spasenje moje od koljena na koljeno* (LI, 6,8). Tako kod Davida: *Prije nego se gore rodiše i sazda se zemlja i vasseljena, i od vijeka do vijeka ti si Bog* (Psalam XC, 2). Opet: *Milost je Jehovina od vijeka do vijeka na onima koji ga se boje* (Psalam CIII, 17). I u Apokalipsi: *Njemu da je slava od vijeka do vijeka. Evo, sam živ u vijek vijeka* (I, 6,8). I opet: *Onome što sjedi na prijestolu, i Jagnjetu blagoslov i čast i slava i država u vijek vijeka* (V, 13,14). Ponovo: *I on se /anđeo/ zakle se onijem koji živi u vijek vijeka, koji stvori nebo* (X, 6). Opet: *carstvo svijeta posta carstvo našega Gospoda i njegovog Hrista, i carovaće u vijek vijeka* (XI, 1), i na mnogim drugim mestima. Osim toga, u Reči, *vijek* označava u *staro vrijeme*; isto tako, vreme do kraja; a isto što i *svijet*; ali o ovim značenjima veka biće govora na drugome mestu.

469. Amin. - Ovo označava potvrđivanje od Božanskog, kao što se vidi i značenja Amina, što označava istinu, pa stoga i Božansku Istinu od Gospoda, vidi gore (br. 464), Ali ovde označava potvrđivanje od Božanskog, jer to čini završetak obožavanja anđela. Potvrđivanje od Božanskog znači, da je tako. Kad bilo ko govori Božansku Istinu iz srca, tada to Gospod potvrđuje; potvrđivanje može da dođe samo iz toga izvora; ovo je označeno Aminom, na kraju molitve. Da Amin označava potvrdu od Božanskog, može se videti gore (br. 34).

470. Stihovi 13-17. *I odgovori jedan od starješina govoreći mi: ovi obučeni u bijele haljine, ko su, i otkuda dođoše? I rekoh mu: gospodaru, ti znaš. I reče mi: ovo su koji dođoše od nevolje velike, i opraše haljine svoje i ubijeliše haljine svoje u krvi Jagnjetovoj. Za to su pred prijestolom Božijim, i služe mu dan i noć u crkvi njegovoj: i onaj što*

sjedi na prijestolu useliće se u njih. I više neće ogladnjeti ni ožednjeti, i neće na njih pasti sunce, niti ikakva vrućina. Jer Jagnje, koje je nasred prijestola, pašće ih, i uputiće ih na izvore žive vode; i Bog će otrti svaku suzu od očiju njihovijeh.

I odgovori jedan od starješina govoreći mi: označava upliv iz neba od Gospoda, a otuda i opažanje; ovi obučeni u bijele haljine, ko su, i otkuda dođoše? Označava, o onima koji su sada u istinama, i koji su zaštićeni od Gospoda, kakvi su i kakvi su bili; I rekoh mu: gospodaru, ti znaš; označava da je to poznato samo Gospodu; .I reče mi: ovo su koji dođoše od nevolje velike, označava da je poznato da su bili u velikim iskušenjima; i oprašće haljine svoje, označava uklanjanje obmana pomoću iskušenja; i ubijeliše haljine svoje u krvi Jagnjetovoj, označava usađivanje Božanske Istine od Gospoda; Za to su pred prijestolom Božijim, označava da su zbog toga povezani s Gospodom; i služe mu dan i noć u crkvi njegovoj, označava, da su u nebu neprestano držani u istinama: i onaj što sjedi na prijestolu useliće se u njih, označava upliv od Božanskog dobra u istine kod njih; I više neće ogladnjeti ni ožednjeti, i neće na njih pasti sunce, niti ikakva vrućina, označava, da u njima neće biti zla i obmana koji izbijaju iz požuda. Jer Jagnje, koje je nasred prijestola, pašće ih, označava da će ih Gospod poučavati iz neba; i uputiće ih na izvore žive vode, označava, u Božanke istine; i Bog će otrti svaku suzu od očiju njihovijeh, označava, njihovo stanje blaženstva, od osjećanja istine, kada su obmane uklonjene preko iskušenja.

471. *I odgovori jedan od starješina govoreći mi.* – Da ovo označava upliv iz neba od Gospoda, a otuda opažanje, vidi se iz značenja odgovoriti i reći, kada se to kaže za starešine, koji označavaju nebo gde je Gospod, što označava upliv i opažanje, jer *odgovoriti* označava upliv, a *reći* opažanje; i iz značenja starešina, koji označavaju one koji su u drugom, ili srednjem nebu, gde su oni koji su u inteligenciji, i preko kojih se daju odgovori; o ovome vidi gore (br. 462). A pošto je sav upliv od Gospoda samoga, iako preko anđela, stoga ove reči označavaju upliv i opažanje iz neba od Gospoda. Da je ovakav smisao sadržan u ovim rečima, možda izgleda čudnovato; pa ipak, ove se reči u nebu samo ovako razumeju. Izgleda čudnovato, jer po svemu izgleda da je ovo neka

istorijska tvrdnja. A istorijski predmeti skrivaju duhovni smisao više nego proročki; ali svi istorijski delovi Reči sadrže i duhovni smisao, a još više /ga sadrže/ proročke istorije, koje se sastoje od onoga što proroci vide, i od onoga što im se kaže u viđenju duha; jer sve su te stvari reprezentativne i imaju značenja. Na primer da je Jovan vidio dvadeset i četiri starešine, to je proročka istorija, koja reprezentuje i označava anđele viših neba, kao što je gore pokazano. Sled, stoga, da to što mu je govorio jedan od starešina, **2** bilo nešto što ima značenje; jer to označava upliv i opažanje iz neba od Gospoda. Da odgovoriti ovde ne označava odgovoriti u običnom značenju, vidi se iz toga što se kaže bez upitnika, a odgovor podrazumeva pitanje; stoga se ovde odnosi na misao o onima koji su viđeni u belim haljinama.

Osim toga izraz *odgovoriti*, koji se često nalazi u Reči, i kada se odnosi na Gospoda, označava upliv, nadahnuće, opažanje, i obaveštavanje, isto tako, milost, i pomoć: kao u sledećim odlomcima: *U vrijeme milosno usliših te, i u dan spasenja pomogoh ti* (Isaija XLIX, 8). Kod Davida: *Spasi me, o Jehova; pomози caru, i usliši nas kad te zovemo* (Psalam XX, 9). Ponovo: *Odgovori mi kad pozovem, o Bože pravde moje* (Psalam IV, 1). Ponovo: *Pogledaj, i usliši, o Jehova Bože moj* (Psalam XIII, 3). *Poznaću te, jer ćeš mi odgovoriti, o Bože* (Psalam XVII, 6). Ponovo: *Tražih Jehovu, i on mi odgovori* (Psalam XXXIV, 4). Ponovo: *On me pozva, i ja mu odgovorih* (Psalam XCI, 15). Ponovo: *U nevolji svojoj, povikah Jehovi, i on mi odgovori* (CXX, 1 i drugde). U ovim i drugim odlomcima, odgovarati ne znači odgovarati, nego ulivati se u misao, učiniti da se opaža, kao i pomagati iz milosti. Za odgovore se kaže da dolaze od Gospoda, što označava opažanja iz upliva. Treba da se primeti, da se sve što se opaža od Gospoda, naziva uplivom (influksom).

472. *Ovi obučeni u bijele haljine, ko su, i otkuda dođoše?* – Da ovo označava o onima koji su sada u istinama, i koje Gospod štiti, kakvi su i kakvi su bili, što se vidi iz značenja biti obučen u bele haljine, koje označavaju one koji su sada u istinama, i kojima Gospod daje opažanje, vidi gore (br. 395:1-2; 457). I iz značenja /reči/ *Ko su, I otkuda dođoše?* Što označava kakvi su i kakvi su bili, jer u duhovnom svetu, kad anđeli

vide i sreću druge, nikad ne pitaju ko su i otkuda dolaze, nego kakvi su; stoga je to duhovno značenje ovih reči. Razlog da anđeli samo pitaju kakvi su oni koje vide je to, što u duhovnom svetu svi imaju nastambe u skladu sa vrstom njihovih osećanja. Ponovo, pitati ko su odnosi se na ličnost, a pitati otkuda dolaze, odnosi se na mesto; a u misli, a otuda i u duhovnom govoru anđela, nema ideje osobe i mesta. Nego umesto toga imaju ideju stvari i stanja u odnosu na kavalitet, pa se stoga svakome daje ime prema tome kakav je. Da anđeli misle odvojeno od osobe i mesta, i da stoga imaju mudrost, može se videti gore (br. 99,100,270,325). Iz ovih se razmatranja vidi, da reči, *Ko su ovi i otkuda dođoše?* Označavaju, u duhovnom smislu, kakvi su, i kakvi su bili. Njihov kvalitet se opisuje i u onome što sada sledi.

473. *I rekoh mu: gospodaru, ti znaš.* – Ovo označava da je poznato samo Gospodu, što se vidi iz objašnjenja gore (br. 471), naime, što se jednim od starešina, koji je odgovorio, i kome se sada kaže, *Gospode, i znaš*, označava, iz neba od Gospoda. Jer što god anđeli kažu ljudima u Reči, to ne kažu od sebe samih, nego od Gospoda preko njih, stoga se i anđeli koji su govorili, kroz celu Reč, nazivaju Jehovom. Jer iz ovoga razloga je Reč, čak i tamo gde je govore anđeli, Božanska; jer niko, čak ni anđeo, ne može od sebe da izusti nijednu istinu koja je u sebi Božanska, nego samo Gospod sam kroz njih. Iz ovoga se vidi da reči, *Gospode, ti znaš*, označavaju da je to poznato samo Gospodu.

474. *I reče mi: ovo su koji dođoše od nevolje velike.* - Da ovo označava obaveštenje da su to oni koji su bili u iskušenjima, vidi se iz značenja, *Reče mi*, što označava obaveštenje; i iz značenja *velike nevolje*, što označava iskušenja, o kojima ćemo govoriti ubrzo. Prvo će se nešto kazati o iskušenjima koja podnose oni u duhovnom svetu koji su u obmanama iz neznanja, a o kojim se ovde govori. Samo oni prolaze kroz iskušenja tamo koji žive dobrim životom u svetu u skladu sa svojom religijom, u kojoj vladaju obmane doktrine u koje oni veruju. Jer se iskušenjima otrešaju obmane, istine se usađuju, i tako se oni pipremaju za nebo; jer svi koji dolaze u nebo, moraju biti u istinama; stoga sve dok su u obmanama, ne mogu da uđu u nebo. Razlog je to, što Božanska istina čini nebo, i čini život anđela tamo, stoga se prvo **2** obmane, jer se

one odupiru istinama, moraju otkloniti, a ne mogu se odstraniti bez iskušenja. Da iskušenja vrše ovu službu, može se videti u *Nauku Novoga Jerusalima* (br. 187-201), gde se govori o iskušenjima. Razlog da se uvode u iskušenja u duhovnom svetu posle života u telu, je to, što nisu mogli biti iskušavani u svetu zbog religijskih obmana u kojima su bili, i koje su svuda prevladavale. Mora da se razume da se spasavaju svi oni koji se uvedu u iskušenja; ali zli, koji su u obmanama od zla, nisu iskušavani, jer se kod njih istine ne mogu usaditi, jer zlo njihovog života to sprečava; nego se od njih istine oduzimaju, pa tako ostaju u samim obmanama, i tada potonu doboku u pakao, prema vrsti zla iz kojega je izbila njihova obmana. Rečju, oni koji treba da dođu u nebo, oni se pustoše u pogledu njihovih obmana, a oni koji treba da uđu u pakao, pustoše se u pogledu istina; to jest, obmane se uklanjaju iz onih koji treba da idu u nebo, a istine iz onih koji treba da idu u pakao. Jer niko ne može da uđe u nebo s obmanama, niti u pakao s istinama, jer istine od dobra sačinjavaju nebo, a obmane od zla čine pakao. O iskušenjima onih čije su obmane bile uklonjene, govori se u mnogim odlomcima Reči, a posebno kod Davida, gde se nazivaju nevoljama, mukama, i pustošenjima; ali nema potrebe ovde navoditi te odlomke, jer se i bez njih vidi da se nevoljama, mukama i pustošenjima označavaju, u duhovnom smislu, iskušenja.

475. *I oprae haljine svoje.* – Ovo označava uklanjanje obmana pomoću iskušenja, kao što se vidi iz značenja pranja, što označava očišćenje od obmana i zala, stoga njihovo uklanjanje; jer se zla i obmane koje imaju ljudi, duhovi, i anđeli, ne oduzimaju, nego uklanjaju, a kada su uklonjene, izgleda kao da su uzete (o ovome vidi *Nauk Novoga Jerusalima*, br. 166,170). Pranje stoga označava uklanjanje obmana, a to znači očišćenje; i iz značenja haljina, koje označavaju istine uopšte, koje štite, vidi gore (br. 395). Ali u ovome slučaju se haljinama, pre nego su oprane i postale bele, označavaju obmane od kojih su bili očišćeni. Jer oni koji su u obmana iz neznanja izgledaju u duhovnom svetu prvo u tamnim haljinama raznih boja, a dok su u iskušenjima, u prljavim haljinama; ali kada izađu iz iskušenja, izgledaju u bijelim haljinama, koje sijaju u skladu s njihovim stanjem očišćenja od obmana. Svako u drugom

životu izgleda u haljinama koje su u skladu s istinama i obmnama koje ima; iz ovoga razloga haljine označavaju istine, a u suprotnom smislu, obmane, kao što se može videti gore (br. 195,271). Vidi se iz ovih stvari, šta je označeno pranjem njihovih haljina i time što su postale bele.

2 U drevno vreme, kada su sve spoljašnje stvari crkve bile reprezentativne i imale značenja duhovnih i nebeskih stvari, pranja su bila uobičajena, i predstavljala su očišćenja od obmana i zala. Pranje je imalo ovo značenje, jer su vode označavale istine, dok je prljavština označavala obmane i zla; a svako očišćenje od obmana i zala izvodi se pomoću istine. Da vode označavaju istine, može se videti gore (br. 71). Pranja su bila ustanovljena kod sinova Izrailjevih po zapovesti. Jer kod njih je bila ustanovljena reprezentativna crkva, gde je sve što je njoj pripadalo označavalo duhovne stvari, a pranja su označavala očišćenja od zala i obmana, a otuda i preporod. Zbog toga je umivaonik od mjedi bio postavljen kod vrata od šatora od sastanka (Izlazak XXX.18-20); tako isto, bili su postavljeni umivaonici ispred Hrama, jedan veliki koji se zvao *mjedeno more*, i deset manjih umivaonika (Brojevi VII, 23-39).

3 Zato što su pranja označavala ovakve stvari, stoga kad su Aron i njegovi sinovi bili uvedeni u sveštenstvo, Mojsiju je bilo zapovedeno da opere vodom vrata od šatora, i da ih tako posveti (Izlazak XXIX, 4; Levitska VIII, 6), jer su sveštenici predstavljali Gospoda kao Božansko Dobro, a carevi su Ga predstavljali kao Božansku Istinu; stoga su sveštenici predstavljali Božansku svetost, koja je čista bez mrlje. Aron i njegovi sinovi primili su ovu reprezentaciju preko Mojsijevog pranja; stoga se kaže, da tako treba da se posvete, iako oni sami nisu primili **4** svetost preko pranja. Stoga je bilo zapovedeno da Aron i njegovi sinovi operu svoje ruke i stopala pre nego li uđu u šator od sastanka, i pre nego priđu oltaru da služe, pa se kaže da *ne poginu*, i da im to bude odredba večna (Izlazak XXX, 18-21, pogl. XL, 30,31); i da Aron treba da opere svoje telo pre nego se obuče u haljine da bi služio (Levitska XVI, 4,24). Pranjem ruku i stopala bilo je označeno očišćenje prirodnog čoveka. A pranjem tela, očišćenje duhovnog čoveka. Otuda je bilo zapovedeno i to, da se Leviti posvećuju time što ih se pokropi vodom ispaštanja, i brijanjem tela, kao i pranjem haljina (Brojevi VIII, 7). Ovo je učinjeno Levitima zato što su se oni brinuli za spoljašnje stvari crkve pod Aronom

i njegovim sinovima; a očišćenja spoljašnjih stvari crkve bila su predstavljena kropljenjem vodama ispaštanja, brijanjem tela, i pranjem haljina.

5 Osim toga, svi koji bi postali nečisti dodirnuvši nečiste stvari, i oni su prali sebe i svoje haljina, i tako postajali čisti. Kao na primer, oni koji bi jeli od lešine čiste zveri, ili od onoga što je probodeno (Levitska XVII, 15). 16); bio bi nečist i onaj ko bi dodirnuo postelju onoga koji ima tečenje /semena/ i ko bi sedio na onome na čemu je sedio taj, ili koji je dirnuo njegovo telo (Levitska XV, 5-12). Gubavac , posle očišćenja, morao je oprati svoje haljine, obrijati svu kosu, i oprati se vodom (Levitska XIV,8,9); tako i same posude koje bi se onečistile u dodiru s nečistim, morale su proći kroz vodu (Levitska XI, 32); pored mnogih drugih stvari. Onaj ko pretpostavlja da su bili očišćeni od svojih grehova oni koji bi oprali svoje telo, ili ruke i stopala, mnogo se varaju. Jer se gresi ne peru ili uklanjaju kao prljavština vodom, nego se peru, to jest , uklanjaju pomoću istina, i života u skladu s njima, i samo je to bilo predstavljeno pranjima; jer vode označavaju istine, a istine, kad je život u skladu s njima, očišćavaju ljude. Da ove stvari ne doprinose ni malo **6** očišćenju od zala i obmana, jasno je naučavao Gospod kod Mateja: *Teško vama književnici i fariseji, licemjeri, što dajete desetak od metvice i od kopra i od kima, a ostaviste što je najpretežnije u zakonu: pravdu, i milost, i vjeru; a ovo je trebalo činiti a ono ne ostavljati. Vođi slijepi koji ocjeđujete komarca a prvo treba očistiti čašu izutra.* Jevreji su zamerali Njegovim učenicima što ovi ne peru svoje ruke pre jela, jer je kazao, da to ne onečišćava čoveka, nego da to čini ono što izlazi iz srca (Mateja XV, 1,2,19,20; Marko VII, 1-28; Luka XI, 38,39). Stoga je jasno da Jevreji , svojim pranjima, nisu nikad postajali sveti i čisti od svojih duhovnih nečistota, koja su zla koja izbijaju iz srca, jer su ova zla unutra, i ne odnose se na nečistotu koja prijanja uz telo. Kaže se, da čašu i posudu treba oprati iznutra kako bi i izvana bila čista. Jer se spoljašnje kod čoveka ne može očistiti pre unutrašnjeg, jer se spoljašnje čisti preko unutrašnjeg. Čašom i posudom se označavaju unutrašnje i spoljašnje čovekovo, koje prima istinu i dobro, jer je čaša sadržatelj vina, a posuda sadržatelj jela; a vino označava istinu, hrana dobro, baš kao i hleb. Stoga

se vidi šta je označeno, u duhovnom smislu, čišćenjem iznutra čaše i posude, da bi i izvana bili čisti.

7 Isto je označeno pranjem stopala učenika, o čemu je Gospod ovo rekao Petru: *Opranome ne treba do samo noge oprati, jer je sav čist* (Jovan XIII, 10). Ovde, *opranome* označava unutrašnje očišćenje; a *treba do samo noge oprati*, označava, da je tada čist i izvana, kao što se može videti gore (br. 69). O ovoj unutrašnjoj istini, može se videti više u Nauku Novoga Jerusalima (br. 179,181); i u *Tajnama Nebeskim* gde su sledeći predmeti ilustrovani, naime, da se svaki čovek, kako unutrašnji ili duhovni, tako i spoljašnji ili prirodni, moraju očistiti da bi bili čisti, i da spoljašnji mora biti očišćen pomoću unutrašnjeg (br. 3868,3870,3876,3882). Unutrašnji se čovek očišćava pre spoljašnjeg, jer je unutrašnji u svetlosti neba, dok je spoljašnji u svetlosti sveta (br. 3321,3325,3493,4353,8746,9325). Gospod očišćava spoljašnjeg ili prirodnog čoveka preko unutrašnjeg ili duhovnog (br. 3286,3288,3321). Čovek nije očišćen sve dok spoljašnji ili prirodni čovek nije očišćen (br. 8742-8747, 9043,9046,9061,9325,9334). Ako prirodni čovek nije očišćen, duhovni je čovek zatvoren (br. 6299); a u pogledu istina i dobara vere i ljubavi, on kao da je slep (br. 3493,3969).

Unutrašnji se čovek čisti pomoću znanja, razumevanja, i razmišljanja o istinama Reči, a spoljašnji čovek, tako što ih voli i čini. Iz ovih se razmatranja značenje Gospodovih reči Petru jasno vidi, *Opranome ne treba samo do noge oprati, jer je sav čist*. Kao i reči Gospodove Farisejima, *Očisti prvo iznutra čašu i posudu, kako 8 bi i izvana bili čisti*. Da se unutrašnji čovek čisti pomoću istina vere, a spoljašnji životom u skladu s njima, označeno je Gospodovim rečima, *Ako se ne rodi od vode i od Duha, on ne može ući u carstvo Božije* (Jovan III, 5). Voda označava istine vere, a duh, 9 život u skladu s njima. Iz ovih se razmatranja vidi značenje pranja u sledećim odlomcima. Tako kod Jezekilja: *I okupah te vodom, i oprah s tebe krv tvoju, i pomazah te uljem* (XVI, 9). Ovo se reklo o Jerusalimu, koji označava crkvu; očišćenje crkve od obmana i zala označeno je sa, *I okupah te vodom; i oprah s tebe krv tvoju*. Okupati vodom označava očistiti pomoću istina, a oprati krv označava očistiti od zala i obmana. Ispuniti dobrom ljubavi označeno je sa, *I pomazah te uljem*, gde ulje označava dobro ljubavi.

10 Kod Isaije: *Kad Gospod opere nečistotu kćeri Sionskih i iz Jerusalima očisti krv njegovu duhom koji sudi i sažiže* (IV, 4). Oprati nečistotu kćeri Sionskih, označava očistiti osećanja onih koji pripadaju nebeskoj crkvi, od zala ljubavi prema sebi, gde nečistota označava zlo ljubavi prema sebi, kćeri, osećanja, a Sion, crkvu koja je u ljubavi prema Gospodu, pa se stoga naziva nebeskom crkvom. Oprati krv iz Jerusalima označava očistiti osećanja od obmana zla, gde krv označava te obmane. Duhom koji sudi, duhom koji sažiže, označava, kroz razumevanje istine, a preko osećanja za istinu, jer duh označava Božasku Istinu koja proističe od Gospoda, duh suda označava razumevanje istine iz toga, a duh očišćenja, **11** označava duhovno osećanje za istinu, jer ona je ta koja čisti. Opet, kod Jova: *Da se izmijem vodom snježnicom, i očistim sapunom ruke svoje, tada ćeš me zamočiti u jamu da se gade na me haljine moje* (IX, 30,31). Ove reči označavaju da ako bilo ko želi da sebe očisti pomoću istina i dobara koje izgledaju prave, on će se sam i pored toga odvesti u obmane. Oprati znači očistiti se; vode snežnice označavaju istine koje su, ili izgledaju prave; sapun označava dobro /od kojega ove vode dolaze/; a jama označava ono što je lažno. Da stoga postoje falsifikovane istine, označeno je sa, *moje će se haljine gaditi na me*, gde haljine označavaju istine, za koje se kaže da će se gaditi čoveka kad ih on falsifikuje, a ovo je slučaj kad on misli i oblikuje zaključke iz svoje vlastite inteligencije. Kod Mojsija: *U vinu pere haljine svoje i ogrtač u soku od grožđa* (Postanje XLIX, 11). Ove se reči govore o Judi koji tamo predstavlja Gospoda kao Božansku Istinu; da je On potpuno očistio ovo u Svom Ljudskom, kad je bio u svetu, označeno je sa, *Pere haljine svoje u vinu, a ogrtač u soku od grožđa*, gde haljine i ogrtač označavaju Njegovo Ljudsko, a vino i sok od grožđa, Božansku Istinu. Ove su stvari objašnjene u *Tajnama Nebeskim* (br. 6377,373).

13 Da pranje označava čišćenje od obmana i zala, vidi se kod Isaije: *Umijte se, očistite se, uklonite zloću djela svojih ipred očiju mojih, prestanite zlo činiti* (I,16). Zato što pranje označava uklanjanje obmana i zala, to se kaže, *uklonite zlo ispred očiju mojih; prestanite činiti zlo*. Kod Jeremije: **14** *Umij srce svoje od zla, Jerusalime, da bi se izbavio; dokle će stajati u tebi misli ništave?* (IV, 14). I kod Davida: *Operi me dobro od bezakonja mojega, i od grijeha mojih očisti me. Pokropi me isopom, i*

očistiću se: i biću bjelji od snijega (Psalam LI, 2,7). Ovde oprati jasno označava očistiti od obmana i zala, jer se kaže, *operi me dobro od bezakonja mojega, i od grijeha mojega očisti me*, a poslje, *operi me, i biću bjelji od snijega*. Oprati od bezakonja označava očišćenje od obmana i od greha, označava od zla, jer se bezakonje kaže za obmane, a greh za zla. Pošto se voda ispaštanja pripremala s isopom, stoga se kaže, *očisti me isopom. I očistiću se*. Kod Jeremije: *Da se izmiješ salitrom i uzmeš mnogo sapuna, opet će se poznavati bezakonje tvoje preda mnom* (II, 22). Ovde je isto tako jasno da očišćenja samo predstavljaju i označavaju duhovna očišćenja, koja su čišćenja od obmana i zala, jer se kaže, *da se izmiješ salitrom i uzmeš mnogo sapuna, opet će se poznavati bezakonja tvoja preda mnom*. **16** Slično kod Davida: *Zar dakle uzalud čistim srce svoje, i umivam bezazlenošću ruke svoje, i dopadam rana svaki dan, i muke svako jutro?* (Psalam LXXIII, 13,14). Ovde, umivati ruke u bezazlenosti, označava izjaviti da je nevin i čist od zala i obmana; jer umivanje ruku je bilo svedočanstvo za nevinost; kao što se vidi i iz toga da je Pilat umio svoje ruke govoreći, *Nevin sam u krvi ovoga pravednka* (Mateja XXVII, 24).

14 Zato što pranje označava očišćenja od obmana i zala, i stoga što slepac označava one koji ne vide istine, pa su stoga u obmanama, stoga je Gospod rekao slepom čoveku, čije je oči pomazao glinom koju je načinio od pljuvačke, da se opere u bari Siloamskoj, i on se posle oprao i vratio gledajući (Jovan IX, 6,7,11,15). Slepí čovek ovde predstavlja one koji ništa od istine ne vide, jer su čulni, i vide samo one stvari koje se pokazuju pred spoljašnjim čulima, pa stoga misle o obmanama umesto o istinama, i koriste smisao slova Reči da ih potvrde. Glina načinjena od pljuvačke označava čulnu istinu, kakva je sadržana u Reči za svaku osobu. Voda jezera ili bare Siloamske označava istine Reči. Jer sve stvari, čak i barske vode oko Jerusalima, bile su reprezentativne; a pranjem se označava očišćenje od zabluda, koje su u sebi obmane. Otuda se vidi značenje ovih stvari u nizu; jer sva čuda i dela Gospodova, kad je bio u svetu, označavala su nebeske i duhovne Božanske stvari, to jest, stvari koje se odnose na nebo i crkvu, a to je stoga što su bila Božanska, a Božansko uvek deluje u poslednjim od prvobitnih stvari, i tako u punini. Poslednje stvari su stvari koje se pokazuju pred očima sveta; iz

toga razloga Gospod je govorio, i Reč je napisana pomoću takvih stvari u prirodi, koje su korespondencije. Slučaj je sličan sa čudom koji je izveo Jelisej na Namanu gubavcu, koji je zabeležen kao što sledi u drugoj knjizi o Carevima: Naman Sirijac bio se ogubavio, i bi mu poručeno od Eliseja da se okupa sedam puta u Jordanu, i da će mu se telo povratiti i biti čisto, i na kraju, *Siđe i zaroni u Jordan sedam puta. I tijelo mu postade kao u maloga djeteta, i bi očišćen* (V, 10,14). Naman Sirijac, gubavac, predstavljao je i označavao one koji krivotvore znanja istine i dobra iz Reči, jer guba označava falsifikovanje. A Sirija, znanja istine i dobra. Vode Jordana označavaju istine koje uvode u crkvu, a to su znanja o istini i dobru iz Reči, jer reka Jordan bila je granica preko koje se ulazilo u Hanansku zemlju, a zemljom Hananskom bila je označena crkva; otuda to da su vode Jordana predstavljale uvodne istine, koje su prva znanja istine i dobra iz Reči. Zbog ovoga značenja voda Jordanskih, Namanu je bilo zapovedeno da se okupa sedam puta, što je označavalo očišćenje od falsifikovanih istina. Sedam puta označava ono što je u punini, a kada se kaže za svete stvari, onda to označava svete stvari kao što su Božanske istine. Zbog ovoga značenja sedam puta, kaže se da je njegovo telo postalo kao u maloga deteta, a telom koje se obnovilo, označava se duhovni život, kao što ga imaju oni koji se preporode pomoću Božanskih istina.

15 Zato što vode Jordana označavaju istne koje uvode u crkvu, a koje su znanja istine i dobra iz Reči, i pošto je Gospod ustanovio reformaciju i regeneraciju, stoga je ustanovljeno krštenje, i u počeku je Jovan krštavao u reci Jordanu (Matej, III,11-16; Marko I, 4-13). Obred krštenja označavao je uvođenje u znanja iz Reči o Gospodu, Njegovom dolasku, i spasenju od Njega. A zato što Gospod reformiše i regeneriše čoveka pomoću istina iz Reči, stoga je Gospod zapovedio krštenje (Matej XXVIII, 19), jer su **20** istine iz Reči sredstva uz pomoć kojih se čovek reformiše i regeneriše, a Gospod je taj koji reformiše i regeneriše. O ovome se može videti više u *Nauku Novoga Jerusalima* (br, 202,209). Jovan je rekao da krštava vodom, ali da Gospod krštava Svetim Duhom i vatrom (Luka III, 16; Jovan I, 33). Ovim se označava, da ih je Jovan samo uvodio u znanja iz Reči o Gospodu, i tako i pripremio da Ga prime, ali da Gospod preporada čoveka Božanskom

Istinom i Božanskim Dobrom koji proističu od Njega; Jovan je predstavljao Reč kao što ju je predstajao i Jelisej; voda kojom je Jovan krštavao, označavala je uvodne istine, a to su znanja o Gospodu iz Reči. Sveti Duh označava Božansku Istinu koja proizlazi od Gospoda; vatra, Božansko Dobro koje proističe od Njega; a krštenje, regeneraciju od Gospoda pomoću Božanskih Istina iz Riječi. **21** Pranja su bila ustanovljena u drevnim crkvama, a kasnije krštenja na njihovom mestu, koja su ipak bila samo reprezentacije i značenja kao obredi, kako i nebo bilo povezano sa čovekom i sa crkvom. Jer se nebo povezuje sa čovekom kad je ovaj u poslednjim, to jest, u stvarima koje su u svetu u pogledu njegovog prirodnog čoveka, i u stvarima kao što su one u nebu i u njegovom duhovnom čoveku; ne može da bude povezanosti ni na koji drugi način. To je bio razlog da su krštenje i Sveta Večera ustanovljeni i to, da je napisana pomoću stvari koje su u ovome svetu, i da sadrži duhovni smisao, u kome su nebeske stvari; i da je smisao slova Reči prirodan, i da sadrži u sebi duhovni smisao. Da preko ovoga Reč povezuje anđele s ljudima crkve, može se videti u delu o *Nebu i Paklu* (br. 303-310); i u malome djelu *O Bijelom Konju*, od početka do kraja. Da i Sveta Večera povezuje, može se vidjeti u *Nauku Novoga Jerusalima* (br. 210-222); slučaj je isti sa krštenjem. Ali se jako vara onaj koji veruje da krštenje doprinosi bilo šta spasenju čovekovom, osim ako je on u isto vreme u istinama crkve i u životu u skladu s njima. Jer krštenje je spoljašnji čin, i odvojeno od onoga što je unutrašnje, pa stoga ne doprinosi ništa spasenju, ali doprinosi tamo gde je spoljašnje povezano s unutrašnjim. Unutrašnje u Krštenju je to, da Gospod pomoću istina iz Reči i života u skladu s njima, uklanja zla i obmane, i tako preporuča čoveka, kao što Gospod uči kod Mateja (XXIII, 26,27), pomoću stvari koje su objašnjene u ovome članku.

476. *I ubijeliše haljine svoje u krvi Jagnjetovoj.* – Ovo označava usađivanje Božanske Istine od Gospoda, kao što se vidi iz značenja ubeliti haljine, što označava odložiti obmane a prihvatiti istine, koje su označene haljinama. Da se belo, i ubeliti, kaže za istine, može se videti gore (br. 196); i da haljine označavaju istine uopšte, može se videti isto tako gore (br. 395). Kaže se da su ubelili haljine stoga što odeća onih

koji su u obmanama izgleda tamna, a isto tako i sa mrljama, a haljine onih koji su u iskušenjima, izgleda prljava; ali čim izađu iz iskušenja, jer se tada ispunjavaju Božanskim Istinama, pa izgledaju obučeni u haljine bele i sjajne, bez mrlja, kao što je gore pomenuto; stoga se sa ubeliti haljine označava da su odložili obmane i obukli se u istine. Krv Jagnjetova označava Božansku Istinu koja proizlazi od Gospoda; vidi gore br. 329; a pošto odlažu obmane u iskušenjima, i usađuju istine, stoga, uopšte, ubeljivanjem haljina u krvi Jagnjetovoj, označava se usađivanje Božanske istine od Gospoda; u smislu slova Reči, krv Jagnjetova označava patnju na krstu, a u unutrašnjem ili duhovnom smislu, ona označava Božansku Istinu koja proizlazi od Gospoda; jer se preko toga čovek očičava od obmana i zala, to jest, ubeljuju se haljine.

Patnja na krstu bila je Gospodovo poslednje iskušenje, preko kojega je potpuno potčinio paklove, i proslavio Svoje Ljudsko; a kad je ispunio i završio ove stvari, Gospod je poslao Parakleta, Duha Istine, kojim se označava Božanska Istina koja proističe od Njegovog proslavljenog Ljudskog, kao što Gospod sam uči kod Jovana VII, 39), i na drugim mestima. Tada Gospod obnavlja i preporuča čoveka pomoću Božanske istine kad se ona primi, a ne prolivanjem krvi na krstu. O ovome predmetu može se više videti u *Nauku Novoga Jerusalima* (br. 293,294); i na stranicama koje su navedene iz *Tajni Nebeskih*. Isto se vidi i iz toga što haljine anđela izgledaju bele i sjajne, ne zbog vere i razmišljanja o krvi koju je Gospod prolio na krstu, nego zbog Božanske Istine od Gospoda kod anđela. Jer, kao što je rečeno gore, njihove se haljne slažu s istinama koje imaju, i nijednom anđelu nije dopušteno da razmišlja o Gospodovoj patnji, nego o Njegovoj slavi, i o primanju Božanskog od Njega.

477. *Zato su pred prijestolom Božijim.* – Ovo označava da su stoga bili povezani s Gospodom, što se vidi iz značenja biti pred prestolom Božijim, što označava biti povezan s Gospodom. Da je povezanost s Gospodom označena stajanjem pred prestolom Božijim, može se videti gore (br. 462); značenje izraza -biti pred prestolom Božijim, je slično. Pred prestolom Božijim označava pred Gospodom, jer je Gospod bio na

prestolu, kao što je rečeno u 17-stom stihu kao što sledi: *Jer Jagnje, koje je nasred prijestola, pašće ih.*

478. *I služe mu dan i noć i crkvi njegovoj.* – Da ovo označava da su u nebu oni neprestano držani u istinama, vidi se iz značenja služiti, što se kaže za one koji su u istinama, o čemu ćemo govoriti ubrzo; i iz značenje dana i noći, što zanči neprestano i u svakom stanju, o čemu ćemo govoriti ubrzo; i iz značenja hrama Božijeg, što označava nebo gde vlada Božanska Istina; o čemu vidi gore (br. 220, 391:2). Ovim se rečima označava da su neprekidno držani u istinama u nebu. Razlog za ovo značenje je to što se ove stvari kažu o onima koji su, dok su živeli u svetu, bili u obmanama iz neznanja, kao što je gore pokazano; a oni koji su u obmanama iz neznanja, a ipak u dobru života u skladu sa svojom religijom, ne mogu da se spasu sve dok se njihove obmane ne uklone, i dok se u njih ne usade istine na njihovome mestu; a istine se usađuju uz pomoć iskušenja. Stoga, kada izađu iz iskušenja, obmane i dalje ostaju, iako su uklonjene preko istina; jer se ni zlo ni obmana ne mogu izbrisati iz čovekovog duha, nego samo ukloniti. Jer njih se uzdržava od njihovih vlastitih zala i obmana, da bi ih Gospod držao u dobru i u istini, i kada je ovakav slučaj, njima izgleda kao da su bez zala i obmana; otuda, ako se ovi koji su u svetu bili u obmanama zbog neznanja, ne drže nepresano od Gospoda u istinama, oni ponovo padaju u obmane. Stoga je ovo značenje reči, i *služe mu dan i noć u hramu njegovom.* Hram isto tako označava nebo, gde vlada istina.

2 Da su bili u dobru života u skladu sa svojom religijom, doista je dobar razlog za njihovo spasenje, ali ih to ne spasava sve dok su u obmanama, stoga se njihove obmane uklanjaju posle života u svetu. Razlog da se ranije ne mogu spasiti, je to što dobro prima svoju suštinu od istina; jer dobro je najdublje biće (*esse*) istine, a istina je oblik dobra; stoga, kakva je istina, takvo je dobro. Iz ovih se razmatranja može lako videti da svako može da živi dobrim životom, ali ne može da dođe u nebo sve dok nije u istinama. Zbog ovoga, postoje mesta za poučavanje onih koji treba da dođu u nebo, jer niko ne može da uđe u nebo a da nije poučavan. O poučavanju, i o mestima poučavanja, za one koji treba da dođu u nebo, vidi *Nebo i Pakao* (br. 512-590).

3 Kaže se da mu služe dan i noć u Njegovom hramu, ali to ne znači da su neprekidno u hramu, ili da su stalno zauzeti klanjanjem i molitvama, jer to nije slučaj u nebesima; svak je tamo, baš kao i u ovome svetu, u svojoj službi i zanimanju, a ponekad i u hramu kao u svetu; ali se kaže da služe Bogu u Njegovom hramu kad su neprekidno u istinama, jer na taj način Ga oni služe neprekidno. Jer je svaki dobar duh i anđeo svoja vlastita istina i svoje vlastito dobro, jer oni su osećanja istine i dobra. Osećanje ili ljubav čine svačiji život; stoga oni koji su u osećanju za istinu, služe Gospoda neprestano, čak i kada vrše svoje dužnosti, poslove, i zanimanja, jer osećanje koje je iznutra, stalno vlada i služi. Gospod tako isto želi ovakvu službu, i ne želi da borave neprestano u hramovima i u bogoštovanju. Tamo biti zauzet nečim u hramu i u bogoštovanju, a ne biti u istinama, nije služiti Gospoda; nego služiti Gospoda je biti u istinama, i postupati iskreno i pravedno u svemu, jer tada istinite, iskrene, i pravedne stvari same u čoveku, služe Gospoda. Pomoću ovih isto tako čovek može da bude u nebu posle života u svetu, a ne pomoću bogoštovanja samog, jer bogoštovanje bez ovih, stoga bez istina, je prazno bogoštovanje, na koje ove stvari nemaju upliva. U Reči pominje se služenje i opsluživanje, pominju se služitelji i sluge, i ti se nazivaju sluge Gospodove, i za njih se kaže da služe Njemu oni koji su u dobru. Da se nazivaju slugama u Reči oni koji su u istinama, može se videti gore (br. 6); i da se nazivaju služiteljima oni koji su u dobru (br. 155).

479. *I onaj koji sjedi na prijestolu useliće se u njih.* – Ovo označava upliv (influks) Božanskog Dobra u istine koje poseduju, kao što se vidi iz značenja *onoga koji sjedi na prijestolu*, što označava Gospoda kao Božansko Dobro; vidi gore (br. 297,343,460); i iz značenja *stajati (nastavati) nad njima*, što označava ulivati se s dobrom u njihove istine. Jer u Reči, *nastavati se kaže za dobro*, stoga se kaže da nastavaju oni koji su u dobru; kada se , stoga, za Gospoda kaže da nastava, a u sadašnjem slučaju da stoji *nad njima*, to označava upliv Božanskog Dobra. Upliv je u istine, jer se govori o istinama koje poseduju, a isto tako o onima koji su u nebesima, koji se drže u istinama uplivom Božanskog Dobra od Gospoda u istine. Jer Božansko se Dobro može ulivati samo u istine, jer su istine od dobra, pošto su one forme dobra; stoga je nužno da čovek

bude u dobru, jer Gospod se uliva pomoću toga u istine koje korespondiraju dobru. Onaj ko zamišlja da se Gospod uliva neposredno u istine koje čovek poseduje, jako se vara. O ovome uplivu se govori u *Tajnama Nebeskim*, kao što sledi; upliv je Gospoda u dobro kod čoveka, a preko dobra u istine kod čoveka, a ne *vice versa* (br. 548,5640,6027,8701,10158). Upliv je preko dobra u istine svake vrste, a posebno u prave istine (br. 2531,2554). U dobru postoji moć da se primaju istine (8321). Upliv Gospoda nisu istine odvojeno od dobra (br. 1831,1832,3514,3564). Iz ovih se tvrdnji sada vidi kako su pojedinosti sadržane u ovom i prethodnim stihovima povezane, učeći da oni u kojima su istine od Gospoda usađene preko iskušenja, kako se oni neprekidno drže u tim istinama uplivom Božanskog Dobra u ove istine. Da se nastaviti, u Reči, kaže o dobru, može se videti u *Tajnama Nebeskim* (br. 2268,2451,2712,8309,10153). Stanište Gospodovo označava nebo i crkvu u poledi dobra, stoga označava dobro onih koji su u nebu, a u pogledu čoveka, dobro koje je u njemu (br. 8269,8309).

480. *Više neće ogladnjeti ni ožednjeti.* – Da ovo označava da im neće manjkati dobra i istine, ni sreće iz njih, što je jasno iz značenja ogladnjeti, što označava nedostatak dobra, stoga ne ogladnjeti ovde označava da im neće nedostajati dobra; i iz značenja ožednjeti, što označava nedostatak istine, stoga se sa- neće ožednjeti označava da neće nedostajati istine. Razlog da je i sreća označena istim rečima je to što sva sreća i blagoslov kod anđela u nebu dolazi od dobra i istine koje oni primaju od Gospoda, i /srećni su/ u skladu s tim kako ih primaju. Da je sva nebeska sreća, ili svaka nebeska radost, u osećanju za dobro i za istinu, stoga u braku dobra i istine, u kome su anđeli neba, može se videti u *Nebu* i *Paklu* (br. 395-414). Neće ogladnjeti označava da im neće nedostajati dobra, jer hleb označava dobro ljubavi; a ogladnjeti je izraz koji se koristi za hljeb i hranu. I neće ožednjeti, označava da im neće nedostajati istine, jer voda i vino označavaju istinu, a ožednjeti je izraz koji se koristi za vodu i vino. Ogladnjeti, stoga, i ožednjeti pominje se često u Reči; time se ne misli na prirodnu glad i žeđ, nego na duhovnu glad i žeđ, a to su lišavanje, nedostatak, i neznanje istine i dobra, a u isto vreme žudnja za njima. Da su ove stvari označene u Reči gladu i žeđu,

može se videti gore (br. 386); gde se navode mnogi odlomci u kojima se pominju glad i žeđ, a koji su navedeni i objašnjeni.

481. *I neće na njih pasti sunce, niti ikakva vrućina.* – Ovo označava da na njih neće uticati zlo i obmana koji izvire iz požuda, kao što se vidi iz značenja sunca, koje označava Gospoda kao Božansku Ljubav, a u odnosu na ljude, duhove, i anđele, označava dobro ljubavi od Gospoda koje je upravljeno ka Gospodu. A u obrnutom smislu, kao ovde, označava ljubav prema sebi, a otuda /označava/ zlo od požuda; vidi gore (br. 401); i u *Nebu i Paklu* (br. 116-125). I iz značenja vrućine, koja označava obmanu od zla, stoga obmanu od požuda. Jer kad je čovek u vrućini, to jest, kad postane vruć, tada željno traži da pije kako bi umanjio žeđ, jer je žedan, a pijenje označava upijati istine, a u obrnutom smislu, upijati obmane, jer voda i vino, koje on pije ili usisava, označava istine.

2 Da vrućina označava obmanu od požuda, ili žudnju za obmanom, vidi se iz sledećih odlomaka. Tako kod Jeremije: Blago čoveku koji se uzda u Jehovu; jer će biti kao drvo usađeno kraj vode, koje ne oseća kad dođe pripeka, nego mu se list zeleni, a za sušne godine ne brine se i ne prestaje rađati rod (XVII, 8). Čovek koji dopušta da ga Gospod vodi, upoređuje se sa drvetom, njegovim rastom i oplodavanjem, jer drvo u Reči označava znanje i opažanje istine i dobra, stoga čoveka u kome su ove stvari. Drvo usađeno kraj vode, označava čoveka u kome ima istina od Gospoda, gde vode označavaju istine. Da širi svoje korene pored reke, označava prostiranje inteligencije od duhovnog čoveka u prirodnog. Ovo se kaže zato što reka označava inteligenciju, i zato što se korenovi šire iz duhovnog u prirodnog čoveka; on neće videti kad vrućina dođe, označava da na njega neće uticati žudnja za obmanom. Ali njegov će se list zeleniti, označava doslovne istine koje žive od istina; jer list označava doslovnu istinu, a zelen označava ono što živi od istina. I neće se brinuti za sušnu godinu, niti će prestajati da rađa plod, označava da u stanju kad nema istine i dobra, on se neće plašiti da će ih izgubiti i njih biti lišen, nego da će čak i tada istine sjedinjene s dobrom, donositi plod. Sušna godina označava stanje u kome se gubi i lišava istine; ovo se kaže,

jer kod duhova i anđela postoje promjene stanja; vidi *Nebo i Pakao* (br. 154-161).

3 Kod Isaije: *Jer si bio krjepost ubogome, krjepost siromahu u nevolji njegovoj, utočište od poplave, zaklon od žege, jer je gnjev nasilnički kao poplava koja obaljuje zid. Vrevu inostranaca prekinuo si kao pripeku na suhome mjestu; kao pripeka sjenom od oblaka, tako se pjevanje nasilnika prekide* (XXV, 4,5). Ubogim i siromahom označavaju se oni koji su lišeni dobra zbog neznanja istine, a koju ipak žele. Naziva se poplavom i žegom, kada zla i obmane porastu i kada se ulivaju iz propriuma, kao i od drugih koji su u zlu. Gnev nasilnički označava da su te stvari suprotne dobrima i istinama crkve; nazivaju se nasilnički oni koji nastoje da razore dobra i istine, a njihov gnev označava njihovu želju da razaraju. Vreva inostranaca koju ćeš ti prekinuti, označava da će Gospod umanjiti i ukloniti izbijanje obmana od zla; vreva označava to izbijanje, inostranci označavaju obmane od zla, prekinuti označava umanjiti i ukloniti. Umanjiti vrućinu senkom oblaka, označava odbraniti od žudnje za obmanom, gde vrućina označava požudu za obmanom, a sena od oblaka, odbranu od nje; jer sena oblaka umanjuje vrućinu sunca, i smanjuje njegovu jačinu. **4** Kod Jeremije: *I mrtvo će tijelo njegovo biti bačeno na pripeku obdan i na mraz obnoć* (XXXVI, 30). Ove se reči kažu za Joakima cara Judinog, kad je spalio smotuljak od Jeremije, a ovaj čin označava da će istine crkve nestati zbog požuda za obmanom, a otuda i zbog mržnje prema istinama. Carevi Judini su predstavljali a otuda i označavali u Reči, istine od dobra dok je car koji se tu pominje, označavao istinu crkve koja je nestajala. Smotuljak (svitak) koji je on spalio, predstavlja Reč; za ono se kaže da je spaljeno kad je falsifikovano i iznevereno, a to se dešava preko požude za obmanom od zla. Njegovo mrtvo telo označava čoveka crkve bez duhovnog života koji se stiće pomoću istina iz Reči. Ako se ovaj duhovni život ugasi, požuda za obmanama i mržnja prema istinama ostaju sami, i stoga umiru, u postaju lešine u duhovnom smislu. Požuda za obmanom označena je vrućinom danju, a mržnja protivu istina mrazom noću. Jer kad se svetlost neba, koja je u suštini Božanska Istina, uliva, one koji su u obmanama od zla obuzme hladnoća, koja je manje ili više jačine u skladu sa žestinom obmane od zla.

Kod istoga: *Kad se ugriju, iznijeću im da piju i opojiću ih da se razvesele i zaspe vječnijem snom, da se ne probude* (LI, 39). Ovo su reči o Vavilonu, koji označava profanaciju dobra i istine. Kad se ugriju, označava žarku želju i požudu za falsifikovanim istinama i preljubočinskim dobrima. Kad se zagreju i kad se opiju, i kad se razvesele, označava da će zbog falsifikovanja postati bezumni u krajnjem stepenu; njihova veselja označavaju preljubočinjenje dobra i istine, pijanstvo i veselje označavaju bezumnosti u najvišem stepenu, ili u krajnjem stepenu. Zaspiti snom večnim, i ne **6** probuditi se, označava da neće opažati istine za uvek. Kod Osije: *Svi su kao peć ugrijani i proždiru svoje sudije; svi carevi njihovi padaju, ni jedan između njih ne više k meni* (VII, 7). Biti ugrijan kao peć označava žudeti za obmanama iz ljubavi prema njima. Proždirati svoje sudije, i činiti da svi njihovi carevi padaju, označava razaranje sve inteligencije, kada se razaraju istine koje se iz nje podignu; sudije označavaju one koji su inteligentni (razumni), a u apstraktnom smislu, stvari koje pripadaju inteligenciji; a carevi označavaju istine. Nema ni jednoga **7** između njih koji više k meni, označava da niko ne mari za istine od Božanskog. Kod Jova: *Neće vidjeti puta vinogradskoga. Kao što suša i vrućina grabi vode snežne, tako grob grješnike* (XXIV, 18,19). Ne videti puta vinogradskoga, označava gledati na istine crkve kao na nešto što nije od važnosti. Suša i vrućina grabiće vode snežne, označava da će nedostatak istine, a otuda požuda za obmanom, razoriti sve prave istine, gde vode označavaju prave istine.

8 Kod Isaije: *Da kažeš sužnjima: izidite; onima koji su po svijem mjestima visokijem. Neće biti ni gladni ni žedni, neće ih biti vrućina ni sunce; jer kome ih je žao, on će ih voditi, i pokraj izvora vodenijeh provodiće ih* (XLIX, 9,10). Nije potrebno objašnjavati značenje ovih reči u pojedinsotima, jer su slične onima koje se sada objašnjavaju u Apokalipsi, a koje su sledeće: - *Više neće ogladjeti ni ožednjeti, i neće na njih pasti sunce, niti ikakva vrućina. Jer Jagnje, koje je nasred prijestola, pašće ih, i uputiće ih na izvore vode žive.* Ovo u Apokalipsi je slično onome što govori prorok, a te reči govore o Gospodu. Sužnjima koji se ovde pominju, kojima se kaže izađite, i onima koji su u mraku, kojima će se reći, pokažite se, označavaju se Neznabošci, koji su živeli u

dobru u skladu sa svojom religijom, ali su bili u obmnama zbog neznanja; za njih se kaže da su sužnji, kada su u iskušenjima. Mrak označava obmane koje potiču od neznanja. Da vrućina neće na njih pasti, označava da obmana od požude **9** neće im nauditi. U Apokalipsi: *I četvrti anđeo izli čašu svoju na sunce, i dano mu bi da žeže ljude ognjem. I opališe se ljudi od velike vrućine i huliše na ime Boga* (XVI, 8,9). Ove će se reči objasniti docnije na svom pravom mestu. Jer sunce označava Božansku Ljubav, stoga vrućina označava žarku želju za istinom, kao kod Isaije XVIII, 4; i kod Zaharije VIII, **2**, gde se vrućina pripisuje Jehovi, to jest, Gospodu. U mnogim se odlomcima gnev pripisuje Bogu, a ljutnja označava revnost za dobro, a gnev revnost za istinu; jer su gnev i vrućina postale od istih reči u izvornom jeziku.

482. *Jer Jagnje, koje je nasred prijestola, pašće ih.* – Ovo označava da će ih Gospod učiti iz neba, što se vidi iz značenja Jagnjeta, koje označava Gospoda kao Božansku Istinu: vidi gore (br. 297,343,464); i iz značenja prestola, što označava nebo: vidi gore (br. 253); nasred prestola, označava u celom nebu, jer nasred označava u svemu zajedno i pojedinačno, ili u celom: vidi gore (br. 213); i iz značenja pasti (napasati), što označava učiti, o čemu će biti govora ubrzo. Iz ovoga se vidi da se Jagnjetom nasred prestola koje napasa, označava da će ih Gospod poučavati iz neba. Ovde se kaže, Jagnje koje je nasred prestola, pašće ih, a gore, i onaj koji sedi na presotlu, uselićće se u njih, iz čega se jasno pokazuje da i onim koji sede na prijestolu i onom koji je nasred prestola, označava Gospod kao Božansko Dobro, a Jagnjetom nasred prestola, Gospod kao Božanska istina. Jer nastavati, što se kaže o Gospodu koji sedi na prestolu, govori se o dobru: vidi gore (br.470); i pasti (napasati), što se kaže o Jagnjetu, **2** kaže se o istini, jer napasati označava poučavati u istinama. U Reči Staroga zaveta izrazi Jehova i Bog, a isto tako Jehova i Svetac Izrailjev, često se koriste, i oba izraza označavaju Gospoda samoga. *Jehova* označava Gospoda kao Božansko Dobro, a *Bog i Svetac Izrailjev* označavaju Gospoda kao Božansku Istinu; i jedno i drugo se imenuje zbog braka Božanskog Dobra i Božanske istine u svakoj pojedinosti u Reči. Da napasati označava poučavati, vidi se bez daljeg objašnjavanja, pošto je to običaj izveden iz

Reči, nazivati one koji naučavaju pastirima, a one koje se naučava, stadom ; ali razlog ovome još se ne zna, pa će se stoga objasniti. U nebu, sve stvari koje se pokazuju pred očima, su reprezentativi, jer one reprezentuju, i one na njih utiču. Njihove se misli i osećanja tako pokazuju pred očima u formama kao što su forme u svetu, ili u formama sličnim prirodnim stvarima, a to je zbog korespondencije koju je Gospod stvorio da postoji između duhovnih i prirodnih stvari. Predmet korespondencija se izlagao na više mesta, kao u delu *o Nebu i Paklu* (br. 87-102, i 103-115). Kao ishod ove korespondencije, u nebu se pokazuju stada ovaca, jaganjci, ovnovi, koji pasu na zelenim livadama, a tako isto i vrtovi; a ovi izgedi potiču od misli onih koji su u dobrima i u istinama crkve, i koji misle inteligentno i mudro. Iz toga se razloga u Reči često pominju stada, i paše, i napasati, i pastiri. Jer se Reč u slovu sastoji od stvari koje se u nebu pokazuju pred očima, a koje označavaju korespondirajuće duhovne stvari.

3 Pošto je u crkvi poznato da pasti (hraniti) označava poučavati, da paša označava poučavanje, i da je pastir učitelj, prosto ćemo navesti nekoliko odlomaka iz Reči gde se ovi izrazi koriste, bez daljeg objašnjavanja. Kod Isaije: *U taj će dan stoka tvoja pasti na paši prostranoj (XXX, 23)*. Ponovo: *napasaće stado svoje kao pastir; sakupiće jaganjce svoje u naručje, a dovilice će voditi polako (XL, 11)*, Ponovo: *kazaće sužnjima: izidite; onima koji su u mraku: pokažite se. Oni će pokraj puta napasati, i paša će im biti po svim visokim mestima (XLIX, 9)*. Kod Jeremije: *Za pastire koji pasu narod moj: vi razmetnuste ovce moje i razagnaste ih, i ne obilazite ih; i s kletava tuži zemlja, posušiše se paše u pustinji (XXII, 2,10)*. Ponovo: *Izrailj će napasati po Karmelu i Vasanu (L, 19)*. Kod Jezekilja: *Ja ću tražiti ovce moje, i gledaću ih. Kao što pastir traži stado svoje kad je kod ovaca svojih raspršanijeh, tako ću tražiti ovce svoje i oteću ih iz svijeh mjesta kuda se raspršaše kad bješe oblačno i mračno; i izvešću ih iz Naroda, i pokupiću ih iz zemalja i dovešću ih u zemlju njihovu, i napasaće na gorama Izraljevim (XXXIV, 11,13,14)*. Kod Osije: *Ja te poznah u pustinji, u zemlji zasušenoj. Imajući dobru pašu, bijahu siti (XIII,5,6)*. Kod Joila: *kako uzdiše stoka, kako su se smela goveda! Jer nemaju paše; i ovce ginu (I, 18)*. I kod Miheja: *Iz Vitlejema Efrate izići će onaj koji će stati i pasti u sili Jehovinoj (V.2,4)*. Ponovo,

pasti narod svoj palicom svojom, stado našljedstva svojega, koje živi usamljeno u šumi pored Karmila, neka pasu po Vasanu i po Galadu, kao u staro vrijeme (VII, 14). Kod Sofonije: Ostatak Izrailjev napasaće i odmarati se (III, 13). Kod Davida: Jehova je pastir moj; ništa mi neće nedostajati. Na pašu zelenu vodi me (Psalam XXIII, 1,2). Ponovo: I izabra Davida slugu svjega, i uze ga od torova ovčijih. I od dojllice dovede ga da pase narod njegov, Jakova, i našljedsvo svoje Izrailja (Psalam LXXVIII, 70-72. Ponovo, Jehova nas je stvorio, i mi smo dostojanje njegovo, narod njegov i ovce paše njegove (Psalam C.3). Kod Jovana: Isus reče Petru: Ljubiš li me? I on reče da ga ljubi. A On njemu reče: pasi jaganjce moje. I reče mu po drugi put: a isto tako i po treći put, pasi ovce moje (XXI, 15-17). I u mnogim drugim odlomcima, gde u svima napasati označava poučavati u istinama, a paša su istine o kojima će biti poučavani.

483. *I uputiće ih na izvore žive vode.* – Ovo označava, u Božanskim istinama, kao što se vidi iz značenja izvora žive vode, koje označavaju Božanske istine. Živim označava živim od Božanskog: izvorom se označava Reč, a vodama se označavaju istine iz nje. Žive vode se često pominju u Reči, i njima se označavaju istine, koje dolaze od Gospoda i koje se primaju. Razlog da se kaže da su žive, je to što je Gospod Život Sami, kao što On Sam uči, a ono što dolazi od Njega, živo je: a ono što dolazi od čoveka, mrtvo je. Gospod, da bi dao život istinama, uliva se u njih, preko dobra, a dobro ih oživljava. On, tako isto, se uliva iz viših i unutrašnjih /stvari/, otvara duhovni um, i daje mu osećanje za istinu; a duhovno osećanje za istinu je sami život neba u čoveku. Ovo je život koji Gospod utiskuje u čoveka pomoću istina. Otuda se vidi šta žive vode i izvori živi vode označavaju na sledećim stranicama. Tako kod Isaije: *Siromahe i uboge, koji traže vode a nje nema, kojima je jezik sasušen od žeđi, njih ću uslišiti. Otvoriću rijeke na visovima, i izvore usred dolina, pustinju ću obratiti u jezero, i suhu zemlju u izvore vodene (XLI, 17,18).* Ovde se govori o Gospodovom spasenju Neznabožaca, a oni se ovde nazivaju siromasima i ubogima zbog **2** potreba i zbog neznanja istine; njihova želja da saznaju istine od onih koji su u crkvi, gde nije bilo istine, opisuje se njihovim traženjem vode kad je nema, i njihovim

jezikom sasušenim od žeđi, gde voda ozačava istinu, a žeđ želju za njom. Da će ih Gospod poučavati, označeno je sa, *Otvoriću rijeke na visovima, i izvore vodene u dolinama*. Otvoriti reke označava podariti inteligencijom; na visinama označava unutrašnjeg čoveka; posred dolina označava spoljašnjeg čoveka, a ozvoriti izvore označava poučiti o istinama. Učiniti od pustinje jezero vodeno, i od suhe zemlje izvore vodene, označava obilje istine kod onih kojima su pre nedostajale istine. Pustinja označava ono gde nema dobra jer nema istine, a suha zemlja, gde nema istine pa stoga ni dobra; jezero vodeno i izvori vodeni označavaju obilje poznavanja istine. Iz ovoga se vidi da se ovde ne misli na vode, izvore, reke, i jezera vodena, nego na poznavanja istine, i otuda na inteligenciju, odakle dolazi spasenje.

3 Kod istoga proroka: *Gle, Bog vaš dolazi s osvetom, sam ide i spašće vas. I suho će mjesto postati jezero, i zemlja sasušna izvori vodeni* (XXXV, 4,7). I ove se stvari kažu o poučavanju Neznabožaca u istinama, i o tome kako će ih Gospod obnavljati kada dođe u svet. Suhim mestom koje postaje jezero, i sasušenom zemljom koja postaje izvor vodeni, označavaju se stvari slične onima gore, gde se kaže da će pustinja **4** postati jezero vodeno, a suha zemlja izvori vodeni. Kod Jeremije: *Ići će plaćući, i s molitvama ću ih dovesi natrag; vodiću ih pokraj potoka pravijem putem, na kome se neće spoticati* (XXXI, 9). I ovde se govori o tome kako Neznabošci primaju Gospoda. Da će ih On poučavati u pravim istinama, označeno je time što će ih voditi pravim putem, na kome se neće spoticati. Kod Isaije: *jer neće biti ni gladni ni žedni, neće ih biti vrućina ni sunce; jer kome ih je žao, on će ih voditi, i pokraj izvora vodenijeh provodiće ih* (XLIX, 10). I **5** ovde se govori o tome kako će Gospod poučavati Neznabošce. Poučavanje u istinama označeno je njihovim vođenjem na izvore vodene. Značenje gladi i žeđi može se videti gore (br. 481). Kod Joila: *I tada će gore kapati slatkim vinom, i humovi će se topiti od mleka, i svijem potocima Judinijem teći će voda, i izaći će izvor iz doma Jehovinog, i natopiće dolinu Sitim* (III, 18). Značenje gore koja kapa slatkim vinom, i humova koji će se topiti od mleka, i svih potoka Judinih kojima će teći voda, dato je gore (433:13). Izlaziće izvor iz doma Jehovinog, natopiće dolinu Sitim, označava istinu iz neba od Gospoda koja osvetljava doslovne istine i znanja u **6**

prirodnom čoveku. Kod Davida: *Pred licem Jehovinim, drkći zemljo, pred licem Boga Jakovljeva, koji pretvara kamen u jezero vodeno, i granit u izvor vodeni* (Psalam CXIV, 7,8); jezero vodeno, i izvor vodeni i ovde označava istine u obilju, od kojih se stvara crkva, za koju se kaže da drhti, kada se u njoj stvaraju istine, a gde zemlja označava crkvu. Tako opet: Izveo si izvore po dolinama, između gora teku vode. Napajaju sve zveri poljske; divlji magarci gase žeđ svoju. Na njima ptice nebeske žive; kroz grane razleže se glas njihov (Psalam CIV, 10-12).

Dovesti izvore u reke- označava dati inteligenciju pomoću istina iz Reči, njihovo tečenje između gora, označava da potiču od dobra ljubavi; izvori označavaju istine iz Reči, reke stvari koje pripadaju inteligenciji, a gore dobra ljubavi. Poučavanje onih koji su u dobru crkve označeno je njihovim davanjem poljskim zverima da piju; a poučavanje onih koji su crkvi koji žele istine, označeno je divljim magarcima koji gase svoju žeđ; da se time usavršava razumevanje, označeno je time što ptice imaju svoj stan blizu njih. Zveri poljske, u duhovnom smislu, označavaju Neznabošce koji su u dobru života, a divlji magarci, prirodnu istinu. Žeđ označava želju za istinama; a ptice nebeske označavaju misao iz razuma. Da izvor, u najvišem smislu, označava Gospoda kao Božansku istinu, ili Božansku Istinu od Gospoda, stoga Reč, vidi se iz sledećih olomaka. Kod Jeremije: *Jer dva zla učini narod moj: ostaviše mene, izvor vode žive, i iskopaše sebi studence, studence isprovaljivane, koji ne mogu da drže vodu* **8** (I, 13). Ovde Jehova, to jest, Gospod, Sebe naziva izvorom vode žive, čime se označava Reč, ili Božanska istina, stoga Gospod Sam, koji je Reč; jer se kaže, *ostaviše mene, izvor vode žive, i iskopaše sebi studence, studence isprovaljivane, koji ne drže vodu*, što označava, da su sami sebi oblikovali doktrine iz svoje vlastite inteligencije, u kojima nema istina. Studenci označavaju doktrinarne stvari, studenci isprovaljivani označavaju doktrinarne stvari koje nisu postojane. Da ne drže vodu, označava, u kojima nema istina. Takve su doktrinarne stvari koje nisu iz Reči, to jest, kod Gospoda preko Reči, nego su iz čovekove vlastite inteligencije. Da ih Gospod ne naučava iz Reči, **9** označeno je time što se kaže da su ostavili izvor vode žive. Ponovo, *Svi koji te ostavljaju neka se posrame, koji odstupaju od mene, neka se zapišu u zemlji, jer ostaviše izvor vode žive* (VII, 13). Ovde slično Jehova, to jest,

Gospod, naziva Sebe izvorom vode žive zbog Božanske Istine koja je od Njega. Biti zapisan u zemlji, označava biti osuđen, o čemu vidi gore (br. 222:6). Ponovo, kod Davida: *Hrane se od izobilja doma tvojega, i iz potoka sladosti svojih ti ih napasaš. Jer je u tebi izvor životu, tvojom svjetlošću vidimo svjetlost* (XXXVI, 8,9). Izobilje označava dobro ljubavi, a potok sladosti, istinu od toga dobra; dati im da piju, označava učiti. U tebi je izvor života, označava da je Božanska istina kod Gospoda i od Njega; pošto se to označava izvorom života, stoga se dodaje, *svjetlošću tvojom mi vidimo svjetlost*, jer Gospodova svetlost označava **11** Božansku Istinu. Kod Zaharije: *U taj će dan biti otvoren izvor doma Davidova i stanovnicima Jersalimskim za grijeh i za nečistote. I u taj će dan, kaže Jehova nad voskama, istrijebiti iz zemlje imena idolima da se više ne spominju, i proroke i nečisti duh ukloniću iz zemlje* (XIII, 1,2). Ovde se govori o Gospodovom dolasku. Da će oni koji budu u Gospodovom carstvu tada razumeti Reč, ili Božansku Istinu koja je u njoj sadržana, označeno je sa, *i u taj dan će biti otvoren izvor doma Davidova i stanovnika Jerusalimskih*, gde izvor označava Reč, dom Davidov i stanovnika Jerusalimskih, Gospodovo duhovno carstvo kod onih u nebesima i na zemlji koji su u Božanskim Istinama; zbog greha i nečistote, označava uklanjanje zala i obmana pomoću istina iz Reči. Zato što izvor označava Reč ili Božansku Istinu u njoj, stoga se kaže, *istrijebiću iz zemlje imena idolima, i proroke i nečist duh uklonću iz zemlje*. Lažna religija je označena idolima, lažna doktrina prorocima, a zla koja izbijaju iz obmana doktrine, duhom nečistim; jer kad čovek živi u skladu s obmanama religije i doktrine, on postane nečist duh.

12 Da se Božanska Istina od Gospoda označava izvorom, Sam Gospod jasno uči kod Jovana. Kad je sedio kod Jakovljevog studenca u zemlji Samarijskoj, rekao je ženi Samarjanki, *Svako ko pije od ove vode, ponovo će ožednjeti. Ali ko bude pio od vode koju ću mu ja dati, postaće voda u njemu izvor vode žive za vječni život.* (IV, 6,13,14). Ovde je očigledno da voda koju Gospod daje, ne označava vodu, nego Božansku Istinu, jer se kaže da od vode koju žena Samarjanka daje, čovek će ponovo ožednjeti. Ali neće biti tako s vodom koju Gospod daje.

14 Pošto većina stvari u Reči imaju i obrnuto značenje, tako i reči studenac i studenci, u kojem smislu označavaju doktrinu obmana, i

obmane doktrine, kao kod Jeremije: *I osušiću more njegovo, i izvore ću njegove osušiti* (LI, 36). Ovo se kaže za Vavilon; njegovim morem označavaju se njegove obmane u celini, a njegovim **15** izvorom, doktrine obmane. Tako kod Osije: *Ali će doći istočni vjetar, vjetar Jehovin, i usahnuće mu izvor. I studenac će mu zasušiti* (XIII, 15). Ovo se govori o Efraimu, koji tu označava izopačeno razumevanje Reči, kojim se obmane potvrđuju pomoću Reči; njegovo se rušenje označava time što će njegov izvor usahnuti, i studencem koji će zasušiti zbog istočnoga vetra, vetrom Jehovinom iz pustinje. Studenac označava doktrinu obmane, izvor, njenu obmanu, a istočni vetar iz pustinje, razaranje njegovo zbog zabluda koje dolaze od čulnih spoljašnjih /stvari/. Jer čulne spoljašnje stvari, kada nisu rasvetljene od unutrašnjih stvari, razaraju čovjekov razum. Jer otuda potiču sve zablude. Ponovo, kod Davida: *Ti si silom svojom raskinuo more, I satro glave vodenim nakazama. Ti si razmrskao glavu krokodilu, dao ga onima koji žive u pustinji da ga jedu, Ti si otvorio izvore i potoke, ti si isušio rijeke koje ne presušuju* (Psalam LXXIV, 13-15). I ovde se izvorima i rekama označavaju obmane doktrine od čovekove vlastite inteligencije; reke koje ne presušuju su potvrđena načela obmane iz toga. Vodene nakaze i krokodil (levijatan) označavaju doslovne istine koje pripadaju čulnom i prirodnom čoveku, iz kojega izbija svaka obmana kada je iznad njega duhovi čovek zatvoren. Čovekov proprium nastava u čulnom ili prirodnom čoveku, stoga su zaključci zasnovani na propriumu, ili na čovekovoј vlastitoј nteligenciji; jer Božansko se uliva preko duhovnog čoveka u prirodnog, ali ne u prirodnog kad je duhovni iznad zatvore, pošto se duhovni čovek otvara pomoću istina, i života u skladu s njima. Vodene nakaze kojima je krokodil (levijatan) dat kao hrana, označavaju one koji su u paklenim obmanama.

484. *I Bog će otrti svaku suzu iz očiju njihovijeh.* - Da ovo označava stanje blaženstva od osećanja istine kad se obmane odstrane preko iskušnja, jasno je iz značenja otrti suzu iz očiju što označava ukloniti tugu uma zbog obmana. I zato što blaženstvo preko istina sledi zato što tuga prestaje posle iskušenja koja su prošla, pa je i ovo označeno. Jer sve blaženstvo koje osjećaju anđeli dolazi preko istina od dobra, ili preko

duhovnog osećanja za istinu, pošto duhovno osećanje za istinu **2** dolazi od dobra, jer dobro je njegov uzrok. Razlog da je blaženstvo anđela iz ovoga izvora je to što Božanska istina, koja proističe od Gospoda, čini nebo uopšte i posebno. Stoga su oni koji su u Božanskoj Istini, oni su u životu neba, stoga u večnom blaženstvu. Razlog da suza u očima označava tugu uma zbog obmana, je to što oko označava razumevanje istine, otuda suze označavaju tugu jer nema razumevnaja istine, zbog obmana. Značenje suza u sledećim odlomcima kod Isaije je slično: *Uništiće smrt zauvijek, i utrće Gospod Jehova suze sa svakoga lica* (XXV, 8). Ove reči označavaju da će Gospod svojim dolaskom ukloniti obmane i zla kod onih koji žive od Njega, tako da neće biti tuge zbog njih, ili od njih. Smrt označava zlo, jer je zlo uzrok duhovne smrti; izraz *suza* se koristi u odnosu na obmanu. Treba primijetiti da prolijevanje suza **3** i plakanje, označavaju tugu uma, a plač označava tugu srca, zbog obmana. Tuga uma je tuga misli i razuma, koji pripadaju istini, a tuga osećanja ili volje, pripada dobru; i pošto svuda u Reči postoji brak istine i dobra, stoga se plač i suze pominju u Reči kada se nešto odnosi na tugu zbog obmana doktrine, ili religije. Da je plač tuga srca, vidi se iz toga što plač izbija iz srca, i pretvara se u žalopojku kroz usta; a da je prolijevanje suza tuga uma, jasno je iz toga što izbija iz misli preko očiju. U činu i plač i prosipanje suza, izlazi voda, ali je gorka i slana, a to je uzrokovano uplivom u čovekovu tugu iz duhovnoga sveta, gde gorka voda korespondira nedostatku istine zbog obmana, pa stoga i tuzi; stoga kod onih koji su u istinama, dolazi do tuge zbog obmana. Iz ovih se razmtranja vidi da je razlog zašto se suze pominju često u Reči to što postoji brak Dobra i Istine u svakoj pojedinsti Reči.

4 Kao potvrdu za ovo navešću sledeće odlomke. Kod Isaije: *Zato ću plakati plačem Jazerskim za čokotom Sabamskim; zaljevaću suzama svojim, Hezebone i Elealo* (XVI, 9). Kod Jeremije: *Duša će moja plakati tajno radi oholosti vaše i roniti suze, suze će teći iz oka mojega* (XIII, 17). Ponovo: *O, da bi oči moje bile izvor suza, da bih plakao dan i noć* (IX, 1). U Plaču: *Ona će plakati noću. I njene suze su na obrazima njezinim* (I,). Kod Malahije: *Pokrivajte suzama oltar Jehovin, plačem i uzdasima* (II, 13). Kod Davida: *Koji su sa suzama sijali, neka žanju s pjevanjem* (CXXVI, 5,6). Kod Jeremije: *Zaustavi glas da ne plače, i oči*

da ne liju suza (XXXI, 15,16). I kod istoga: Neka žene tužbalice brže nariču za nama , da se rone suze od očiju naših (IX, 18). U ovim rečima tuženje je umesto plača, jer je to glas plača. Ponovo kod Davida: Iznemogoh uzdišući. Svaku noć kvasim odar svoj, suzama svojim natapam postelju svoju (VI, 6). Kvašenjem odra označava se plakanje, koje dolazi iz usta, jer se kaže da tuži, dok se kvašenje postelje , koje je slična stvar, kaže za suze. Ovi se odlomci navode da bi se pokazalo da kada se dva slična izraza pojave u Reči, posebno kod proroka, to nisu prazna ponavljanja, nego se jedan odnosi na dobro a drugi na istinu.

POGLAVLJE VIII

*I kad otvori sedmi pečat, posta tišina na nebu oko pola sahata.
I vidjeh sedam anđela koji stajahu pred Bogom i dade im se sedam truba,
I drugi anđeo dođe, i stade pred oltarom, i imaše kadionicu zlatnu; i bijaše mu dano mnogo tamjana da da molitvama sviju svetijeh na oltar zlatni pred prijestolom.
I dim od kađenja u molitvama svetijeh iziđe od ruke anđelove pred Boga.
I anđeo uze kadionicu, i napuni je ognja s oltara, i baci je na zemlju, i postaše glasovi i gromovi i sijevanje mjunja i tresenje zemlje.
I sedam anđela koji imahu sedam truba, pripraviše se da zatrube.
I prvi anđeo zatrubi, i posta grad i oganj, smešani s krvlju, i padoše na zemlju; trećina drveta izgorje, i svaka trava zelena izgorje.
I drugi anđeo zatrubi, i kao velika gora ognjem zapaljena pade u more; i trećina mora posta krv.
I umrije trećina stvorenja koje žive u moru, i trećina lađi propade.
I treći anđeo zatrubi, i pade s neba velika zvijezda koja goraše kao svijeća, i pade na trećinu rijeka i na izvore vodene,
I ime zvijezdi bješe Pelen; i trećina voda posta pelen, i mnogi ljudi pomriješe od voda, jer bijahu grke.
I četvrti anđeo zatrubi, i udarena bi trećina sunca, i trećina mjeseca, i trećina zvijezda, da pomrča trećina njihova, i trećina dana da ne svijetli, tako i noći.*

I vidjeh, i čuh jednog anđela gdje leti posred neba i govori glasom velikijem: teško, teško, teško onijema koji žive na zemlji od ostalih glasova trubnijeh trojica anđela, koji će trubiti.

OBJAŠNJENJE

485. Stihovi 1-4. *I kad otvori sedmi pečat, posta tišina na nebu oko pola sahata.*

I vidjeh sedam anđela koji stajahu pred Bogom i dade im se sedam truba,

I drugi anđeo dođe, i stade pred oltarom, i imaše kadionicu zlatnu; i bijaše mu dano mnogo tamjana da da molitvama sviju svetijeh na oltar zlatni pred prijestolom.

I dim od kađenja u molitvama svetijeh iziđe od ruke anđelove pred Boga.

I kad otvori sedmi pečat, označava predskazivanje o posljednjem stanju crkve; posta tišina na nebu, označava čuđenje da je crkva takva i da joj je blizu kraj; oko pola sahata, označava odgovarajuće vreme, ili prekid, pre nego se sve stvari pripreme da prođu kroz promene koje slede;

I vidjeh sedam anđela koji stajahu pred Bogom, označava sva neba povezana na unutrašnji način i blisko sa Gospodom; i dade im se sedam truba, označava upliv od njih, a otude promene stanja i odvajanja;

I drugi anđeo dođe, i stade pred oltarom, označava povezanost neba sa Gospodom preko nebeskog dobra; i imaše kadionicu zlatnu, označava povezanost toga dobra sa duhovnim dobrom, i tako povezanost s višim nebesima; i bijaše mu dano mnogo tamjana, označava istine u obilju; da da molitvama sviju svetijeh na oltar zlatni pred prijestolom, označava povezanost neba s onima koji su odvojeni od zla, i spaseni.

I dim od kađenja u molitvama svetijeh iziđe od ruke anđelove pred Boga, označava povezanost svih sa Gospodom.

486. *I kad otvori sedmi pečat.* – Da ovo označava predskazivanje o posljednjem stanju crkve, vidi se iz značenja otvaranja pečata, što označava predskazivanje i pokazivanje o uzasopnim stanjima crkve, kao

što je objašnjeno gore (br. 352,361,369,378,390,399); i iz značenja sedmi, što označava ono što je potpuno i završeno, o čemu vidi gore (br. 257,299), pa stoga označava i ono što je poslednje, jer ono što je potpuno i završeno, to je i poslednje. Poslednje je stanje crkve ono kada nema više istine jer nema dobra, ili što je isto, jer nema ljubavi prema bližnjem; da tada dolazi poslednje stanje crkve, moža se videti u malome delu *Poslednji Sud* (br. 33-39); šta se dogodilo u tome stanju, predskazano je u onome što sledi. Šta se dogodilo, i što je ovde predskazano, desilo se u duhovnome svetu pre suda; jer je stanje crkve u to vreme bilo slično stanju crkve u prirodnom svetu ali pod drugim oblikom. U duhovnom svetu, postoje društva, koja se razlikuju prema osećanjima dobra i istine i njihovih varijacija, u koje svako dolazi posle smrti u skladu sa svjm osećanjima. To nije slučaj u prirodnom svetu. I pošto se tako razlikuju u duhovnom svetu, stoga tamo crkva izgleda onakva kakva je na zemlji; na taj način crkva u oba sveta čini jedno preko korespondencija. Kad je došlo poslednje stanje crkve u duhovnome svetu, tada se sve zabeleženo na sledećim stranicama, i dogodilo.

487. *Posta tišina na nebu.*- Da ovo označava čuđenje da je stanje crkve takvo, i da joj je kraj blizu, vidi se iz onoga što sledi, gde se govori o njenom rušenju, i o osudi onih kod kojih nije bilo crkve, to jest, kod kojih nije bilo povezanosti dobra i istine, ili ljubavi ka bližnjem i vere, jer ova povezanost sačinjava crkvu kod svakoga. Zato što su ove stvari bile opažene u nebu, i delovale na umove anđela kad je sedmi pečat bio otvoren, tada je bilo veliko čuđenje, a zbog čuđenja tišina. Tišina ima nekoliko značenja; uopšte, ona označava sve one stvari koje je uzrokuju, a nju posebno izaziva čuđenje.

488. *Oko pola sahata.*- Ovo označava odgovarajuće vreme, pre nego li se pripreme stvari da se prođe kroz promene koje slede. Kaže se, *oko pola sata*, jer pola i pola označavaju onoliko koliko je odgovarajuće i ono što je dovoljno, dok sahat označava prekid (pauzu). Sahat se često pominje u Reči, gde označava trajanje, duže ili kraće, osim što nema misli o vremenu sahata; a kada se doda broj, kao kad se kaže prvi, drugi, šesti, deset ili dvanaesti sahat (čas), označava se trajanje, kao i kvalitet stanja,

u skladu sa značenjem datoga broja. Ali o značenju sahata (časa): vidi gore br. 194); a da pola označava onoliko koliko je odgovarajuće, i koliko je dovoljno, može se videti u *Tajnama Nebeskim* (br. 10255).

489. *I dade im se sedam truba.*- Da ovo označava upliv (influks) od njih, a otuda promene stanja i odvajanja, vidi se iz značenja trube, koja označava Božansku Istinu koja treba da se otkrije, i da bude otkrivena jasno i upečatljivo, o čemu vidi gore (br.55,262). U ovom slučaju, upliv Božanskog Dobra i Istine kroz nebesa od Gospoda označen je, jer se preko toga upliva izvode sve promene i odvajanja o kojima se govori u onome što sledi. Jer koliko puta truba zatrubi, toliko se puta opisuje promjena i vrši se odvajanje; stoga se trubljenjem u trubu, u onome što sledi, označava upliv. Da su sve promene stanja i odvajanja zlih od dobrih, i *vice versa*, koja su se desila pre suda, i za vreme suda, bila izvedena pomoću upliva Božanskog Dobra i Istine od Gospoda iz neba, u većem ili manjem stepenu, bilo je rečeno i pokazano gore (br. 413, 148:1,419;1, 426), kao i način toga, i efekti koji se pokazuju iz toga. Ovo je označeno anđelima koji pune kadionicu ognjem na oltaru, i njenim bacanjem na zemlju (stih 5), a posle, anđelima koji trube. Pošto Gospod čini ove stvari preko nebesa, stoga Gospod prvo povezuje nebesa sa Sobom na više unutrašnji način i usko; jer bi pretila opasnost čak i nebesima, stoga je to označeno sa sedam anđela koji stoje pred Bogom, gde stajati pred Bogom označava biti povezan s Njim. A kad su povezani s Njim uže, tada se odvajaju oni koji nisu u duhovnome dobru; jer samo duhovno dobro povezuje, a ne spoljašnje ili prirodno dobro, koje ne prima svoju suštinu i postojanje od duhovnoga dobra, naime, koje ne vuče svoju suštinu i svoje postojanje od duhovnoga dobra. Da se zli odvajaju od dobrih kad Gospod poveže anđele sa Sobom na više unutrašnji i uzak način, jakim uplivom u njihovo duhovno dobro, a pomoću ovoga u unutrašnje stvari zlih duhova, to mogu da shvate oni koji imaju neki stepen inteligencije. Jer se pomoću upliva otvaraju unutrašnje stvari kod zlih koji su se samo pretvarali da su dobri u spolnjem, i kada se ovo otvorilo, zla i obmane, koje leže sakrivene unutra, sada se pokazuju. Razlog tome je to, što oni nemaju duhovnoga

dobra; a spoljašnje dobro bez duhovnoga dobra je dobro samo po izgledu, ali u sebi je pretvorno i licemerno; da je ono takvo, ne pokazuje se sve dok se unutrašnje ne otvori. Duhovno se dobro stvara u čoveku od Gospoda pomoću istina i života u skladu s njima, dok se spoljašnje dobro, odvojeno od unutrašnjeg dobra, stvara pomoću dobitka i telesnih uživanja. Ako se samo na ovo gleda, na Božanske se istine ne obraća pažnja, osim kao na sredstvo da se stekne glas, čiji su ciljevi samo spoljašnje stvari koje su gore pomenute. O prirodi unutrašnjeg dobra i spoljašnjeg dobra kod dobrih, kao i kod zlih, može se videti u *Nauku Novoga Jerusalima* (br. 36-53). Vidi ono što je rečeno o ovome predmetu na mestima koja su gore navedena (br. 413,418,419,426).

490. *I drugi anđeo dođe, i stade pred oltarom.* – Ovo označava povezanost neba s Gospodom preko nebeskoga dobra, što se vidi iz značenja anđela, koji označava nebo, o čemu ćemo govoriti ubrzo; anđeo označava anđeosko nebo, jer su stvari koje je vidio Jovan, bile reprezentativne. I pošto se nebo nije moglo pokazati njegovom pogledu, stoga su viđeni sedam anđela umesto nebesa, tako isto, kao što je gore rečeno, sedam je anđela stajalo pred Bogom (br. 489); a bila su i četrdeset i dve starešine i četiri životinje, a da su ovi predstavljali neba, bilo je gore pokazano (br. 313:1,322,362,363); a slično i ovde, anđeo koji je stajao kod oltara. Anđeli koje je Jovan video, predstavljali su nebo, jer je celo nebo prisutno kod Gospoda, i ono je kao jedan anđeoski čovek, a slično tome i svako nebesko društvo; a i stoga što anđeo dobija svoj anđeoski oblik, koji je ljudski oblik, od celoga neba. O ovome vidi *Nebo i Pakao* (br. 51-58,59-67,68-72,73-77,78-86), gde se ova unutrašnja istina potpuno otvara. Iz toga razloga, kada se anđeo vidi kao reprezentacija, on označava ili nebesko društvo kojemu on pripada, ili nekoliko društava zajedno, ili celo nebo u pogledu toga posebnoga aspekta neba i crkve o kojima se govori. Da se anđelima u Reči označavaju celokupna anđeoska društva, kao i celo nebo, može se videti gore (br. 90,302,307). Ovim anđelom koji je stajao kod oltara, označava se nadublje ili treće nebo, jer oltar označava dobro ljubavi prema Gospodu, a svi koji su u najdubljem ili trećem nebu, u dobru su. Ne treba pretpostaviti da stoga što je oltar viđen u nebu, kakve su imali

Izraelićani, tamo i postoji; ali pošto se taj oltar često pominje u Reči, i zato što on označava dobro ljubavi prema Gospodu, i bogoštovanje od toga dobra, stoga je video jedan oltar, Jovan, koji je i pisao Reč, da bi se ta Reč svuda slagala sa sobom. Iz istoga je razloga video i zlatni oltar, koji je bio za tamjan, kao i kadionicu i naprave, koje se ubrzo pominju, kao i kovčeg zavjeta (pogl. XI, 19). Jer se mnogi reprezentativi pokazuju onima koji stoje ispod, a koje stvari tamo ne postoje, jer su one samo oblici koji predstavljaju stvari o kojima anđeli misle zbog upliva Gospodovog, pa stoga sve te stvari označavaju Božanske stvari. Tako, na primer, životinje su se pokazale, koje su heruvimi, kao i knjiga zapečaćena sa sedam pečata, koja kada se otvorila, izašli su konji iz nje; pored mnogih drugih stvari koji se pominju na drugim mestima; ovde, na primer, oltar, kadionica, i sprave su se pokazale, i Jovan ih je video, jer se one pominju u Reči, i tamo označavaju Božanske stvari, i zato što je Reč trebala da bude napisana pomoću sličnih stvari u Apokalipsi. Bila su dva oltara koja su se koristila kod Izrailjske nacije, jedan koji se zvao oltar za žrtve paljenice, a drugi, oltar za tamjan (oltar kadioni), a ovaj, jer je bio obložen zlatom, nazivao se zlatnim oltarom. Oltar za žrtve paljenice predstavljao je Gospoda, i bogoštovanje Njegovo od nebeskoga dobra, dok je kadioni oltar predstavljao Gospoda, i Njegovo bogoštovanje od duhovnoga dobra. Nebesko je dobro dobro ljubavi prema Gospodu, a duhovno dobro je dobro ljubavi prema bližnjem. Ali opšte i posebne reprezentacije oltara mogu se videti opisane gore (br. 301).

491. *I imaše kadionicu zlatnu.* - Ovo označava povezanost nebeskog dobra sa duhovnim dobrom, a na taj način povezanost viših nebesa, što se vidi iz značenja kadionice, koja označava bogoštovanje od duhovnog dobra, jer je to bogoštovanje bilo predstavljeno tamjanom iz kadionica, kao što se može videti gore (br. 324). Imati zlatnu kadionicu označava povezanost nebeskog dobra sa duhovnim dobrom, jer je anđeo kod oltara imao kadionicu, a oltarom se označava bogoštovanje od nebeskog dobra, a zlatnom kadionicom, duhovna dobra iz nebeskog dobra; zlato označava nebesko dobro. Kadionice koje su se koristile kod Jevrejske i Izrailjske nacije, bile su od mjedi; a ponude tamjana iz tih kadionica

predstavljale su bogoštovanje od duhovnog dobra, a u isto vreme i povezivanje sa prirodnim dobrom, jer mjed označava prirodno dobro. Stoga ovde zlatna kadionica označava povezanost nebeskoga dobra sa duhovnim dobrom. Razlog da je označena povezanost dvaju viših nebesa je to što je dobro najdubljeg neba nebesko dobro, a dobro srednjeg neba duhovno dobro. Stoga, kad se nešto odnosi na povezanost ovih dobara, tu se misli na povezanost nebesa, jer dobro je ono što čini nebo. Nebesko dobro je dobro ljubavi ka Gospodu, i ono čini najviše ili najdublje nebo, dok je duhovno dobro dobro ljubavi prema bližnjemu, i ono čini srednje nebo ispod toga, i ono se naziva srednjim ili drugim nebom.

2 Da tamjan označava u Reči duhovno dobro, a slično i kadionca koja ga sadrži, jer je ono što sadrži slično onome što je sadržano, vidi se iz sledećih odlomaka. Kod Isaije: *Nijesam te nagonio da mi služiš prinosima, niti sam te trudio da mi kadiš* (XLIII, 23). Pominju se kako prinosi tako i tamjan, jer prinosi, koji su pravljeni od beloga brašna, označavaju nebesko dobro, a tamjan označava duhovno dobro. Razlog da su zajedno pomenuti je to što u svakom delu Reči postoji brak dobra i istine; to jest, gde se govori o dobru, govori se i o istini; i duhovno dobro je u suštini istina. Iz ovoga je očito da tamjan označava **3** duhovno dobro, ili istinu nebeskoga dobra. Ovo se još vidi i iz drugih odlomaka u kojima se pominju prinosi i tamjan; kao kod Isaije: *Ko prinese prinos (dar) to je kao da kadi idolu* (LXVI, 3). Ponovo, kod Jeremije: *I donosiće žrtve paljenice i prinose s darom i kadom* (XVII, 26). Prinosi označavaju i bogoštovanje od dobra nebeske ljubavi, a žrtve paljenice bogoštovanje od dobra duhovne ljubavi. Slično, prinosi i kad, jer se kad u glavnom sastojao od tamjana. Kod Malahije se kaže: *Na svakome će se mjestu prinositi kad imenu mojemu i čist dar*. Kod Davida: *Neka izađe molitva moja kao kad pred lice tvoje, dizanje ruku mojih kao prinos večernji* (CXLI, 2). Stoga su se ponude **4** prelivale uljem, i stavljaio na njih tamjan (Levitska I, 2,15). Ovo se radilo kako bi ponuda predstavljala povezivanje nebeskoga dobra s duhovnim dobrom, jer ulje označava nebesko dobro, a tamjan duhovno dobro. Stoga je tamjan stavljan na hlebove lica u šatoru (Lev. XXIV, 7), a i ovo je rađeno zbog povezivanja ove dve vrste dobara; jer je hleb označavao nebesko dobro, a tamjan duhovno dobro; stoga, kad bi se stavio tamjan na hleb, bilo je

predstavljeno povezivanje. Da bi se predstavilo povezivanje nebeskog dobra i duhovnog dobra, bio je postavljen sto u šatoru za hleb, a na drugoj strani stajao je oltar za ponude u tamjanu.

5 Tamo gde se ne pominju ponude i tamjan, pominju se ulje i tamjan, kao i zlato i tamjan; jer ulje i zlato, kao ponude, označavaju nebesko dobro. Ulje i tamjan pominju se zajedno kod Jezekilja: *I ulje moje i kad moj stavila si pred njih* (XVI, 18). Zlato i tamjan pominju se kod Isaije: *Svi iz Sabe doći će, i zlato i kad (tamjan) donijeće; i slavu Jehovinu javljaće* (LX, 6). Mudraci od istoka, koji su došli novorođenčetu Hristu, otvorili su svoje bisage, i darivali ga zlatom, tamjanom i mirom (Matej II, 11). Zlato označava nebesko dobro; tamjan, duhovno dobro; a miro, prirodno dobro iz ovih; stoga tri dobra iz tri neba. Stoga je sada očito šta je značenje anđela koji je bio viđen kod oltara sa zlatnom kadionicom kod oltara. Jer oltar je predstavljao nebesko dobro, a kadionica duhovno dobro, a zajedno su predstavljali povezanost nebeskog dobra i duhovnog dobra ili, što je ista stvar, povezanost viših nebesa, ili neba nebeskih anđela s nebom duhovnih anđela.

492. *I bješe mu dato mnogo tamjana.* - Da ovo označava istine u obilju, vidi se iz značenja tamjana, koji označava istine duhovnoga dobra; i iz značenja mnogo, što označeva obilje istina; jer mnogo se koristi u Reči u odnosu na istine, a veličina u odnosu na dobro. Razlog da tamjan označava istine je to što ponude tamjana predstavljaju bogoštovanje od duhovnog dobra, dok tamjan označava to dobro, kao što je pokazano u članku gore, stoga je miris iz tamjana predstavljao stvari koje proizilaze, a ono što proizilazi od toga dobra su istine. Jer dobro je to koje misli istine, i govori ih, to jest, čovjek tako radi od toga dobra. Isto tako, duhovno dobro se stvara u čoveku pomoću istina; jer istina kod čoveka postane duhovno dobro kada čovek živi u skladu s njom, kao što se može videti gore (br. 458:1); a da je na taj način duhovno dobro u svojoj suštini istina, i to vidi gore (br. 476). Ali o ponudama u tamjanu i njihovim značenjima, vidi br. 324, gde se govori o tome predmetu.

493. *Da da molitvama sviju svetijeh na oltar zlatni pred prijestolom.* - Ovo označava povezivanje nebesa s onima koji su trebali da budu

odvojeni od zlih, i spaseni , što se vidi iz značenja davanja tamjana s molitvama, što označava povezati dobro viših neba, pomoću istina, s onima koji su u bogoštovanju od duhovnoga dobra, o čemu će ubrzo biti govora; i iz značenja svih svetih, što označava one koji su u dobrou pomoću istina, stoga one koji su u duhovnom dobrou; da se ovi nazivaju svetima, može se videti gore (br. 204). I iz značenja zlatnoga oltara, što označava nebo gde je duhovno dobro; jer se oltar na kome su se prinosili mirisi, nazivao zlatnm oltarom; i iz značenja *pred prijestolom*, što označava povezivanje s nebom. Da biti pred 2 prestolom označava tu povezanost, može se videti gore (br. 462,477,489). Da ove reči označavaju povezivanje neba s onima koji su trebali da se odvoje od zlih, i da se spasu, jasno je iz niza stvari u unutrašnjem smislu, i iz veze stvari koje prethode s onima koje se sada kažu i koje slede, kao i iz značenja izraza u unutrašnjem smislu. Jer se u ovome poglavlju, kao i u sledećim poglavljima, govori o poslednjem stanju crkve, ili njenom stanju kada dođe kraj i kad se približi sud. A pre nego li se opiše to stanje, govori se o odvajanju onih koji treba da se spasu, a koji su svi označeni onima koji su imali pečate na čelima, i koji su bili obučeni u bijele haljine, a koji su pomenuti u prethodnm poglavlju. A pošto su ovi tada bili u društvima s onima koji su trebali da budu suđeni, stoga se u ovome poglavlju opisuju sredstva pomoću kojih su trebali da se odvoje i spasu. Viša nebesa su prvo bila na više unutrašnji način i usko povezana s Gospodom preko Božanskog upliva u nebesko dobro, a preko ovoga u duhovno dobro, a posle, pomoću ovih dobara sjedinjeni u jedno, u niže delove, gde su bili sakupljeni svi oni koji su trebali da se spasu, kao i oni koji su trebali da budu osuđeni. Ovaj upliv Gospodov iz viših neba bio je primljen od onih koji su živeli u dobrou kad su bili u svetu; jer su imali to dobro, i pomoću njega bili su povezani s višim nebesima, i tako odvojeni od onih koji nisu mogli da primaju taj upliv, jer u svetu nisu živeli u dobrou, nego u zlu.

3 Ovo je isto tako označeno Gospodovim rečima kod Jevanđelista: *Tada će biti dva na njivi; jedan će se uzeti, a drugi će se ostaviti. Dvije će mljeti na žrvnjevima; jedna će se uzeti, a druga će se ostaviti* (Matej XXIV, 4,41; Luka XVII, 34-36). Ovo je red stvari u unutrašnjem smislu, i njihova veza s onima koji prethode i koji slede; više se o ovome može

videti gore (br. 415,419,426,489). Iz ovih je stvari sada jasno šta je duhovni smisao reči, da on treba da da tamjana s molitvama svih svetih na oltaru koji je pred prestolom, naime, označava povezanost viših neba s onima koji su trebali da se odvoje od zlih, i da budu spaseni. Molitve sa tamjanom da se dadu, ne znače molitve, nego istine od dobra, pomoću kojih se prave molitve, jer su to stvari u čoveku koje se mole, a onaj je neprekidno u molitvama ako živi u skladu s njima. Da molitve u Reči označavaju istine od dobra koje ima čovek, a ne molitve usta, može se videti gore (br. 325).

494. *I dim od kađenja u molitvama svetijeh izade od ruke anđelove pred Boga.* – Da ovo označava povezivanje svih s Gospodom, jasno je iz značenja dima od tamjana, što označava istine duhovnoga dobra, o kojima ćemo ubrzo govoriti; i iz značenja molitava svetih, što označava istine od dobra kod onih koji su trebali da se odvoje od zlih, i da se spasu (vidi gore br. 493); i iz značenja ovoga anđela, koji označava nebo, kao što je gore objašnjeno (br. 490); stoga, od ruke anđelove označava kroz nebo; i iz značenja *pred Boga*, što označava biti povezan s Gospodom (vidi gore, br. 462,477,488). Dimom od tamjana sa molitvama svetih, koje su se dizale od ruke anđelove pred Boga, označeno je povezivanje svih s Gospodom, a što je izvedeno preko neba. Dim od tamjana označava istine od duhovnoga dobra, jer tamjan iz kojega izlazi dim, označavao je duhovno dobro, a oganj kojim je tamjan zapaljen, označavao je nebesko dobro; stoga dim koji se dizao od tamjana označava istinu od dobra, jer sva istina proizlazi od dobra. Zbog ovoga je dim postao reprezentacija, a dim od tamjana koji je bio primljen zbog svoga miomirisa, bio je predstava istine od dobra; jer miris i miomiris označavaju ono što je prijatno i što se prima, kao što se može videti gore (br. 324). Značenje dima slično je kod Mojsija: Sinovi Levijevi koji *meću kad pod nozdrve tvoje, i žrtvu što se sažiže na oltar tvoj* (Zak. Ponovljeni XXXIII, 10). Sinovi Levijevi označavaju one koji su u istinama od duhovnog dobra, i te su istine označene dimom /od tamjana/, dok je nebesko dobro označeno žrtvama paljenicama. Dim tamjana naziva se i oblakom od tamjana (Jezekilj VIII, 11). Otuda dim, u suprotnom smislu, označava obmanu od zla; kao kod Isaije (pogl.

XXXIV, 10; Joilo II, 30; Nahum II, 13; Psalam XVIII, 8; XXXVII, 20); zato što vatra koja stvara taj dim, označava zlo ljubavi (ljubav prema zlu).

495. Stihovi 5,6. *I anđeo uze kadionicu, i napuni je ognja s oltara, i baci je na zemlju, i postaše glasovi i gromovi i sijevanje munja i tresenje zemlje. I sedam anđela koji imahu sedam truba, pripraviše se da zatrube. I anđeo uze kadionicu, i napuni je ognja s oltara, označava povezivanje nebeske ljubavi i duhovne ljubavi i baci je na zemlju, označava upliv u niže delove, gde su oni koji su odvojeni i sklonjeni; i postaše glasovi i gromovi i sijevanje munja, označava mudrovanja o dobru i zlu, i o istini i obmani, koje se javljaju zbog kvarenja osećanja, a otuda i misli; i tresenje zemlje, označava promene u stanju crkve. I sedam anđela koji imahu sedam truba, pripraviše se da zatrube, označava promene koje se odigravaju njihovim redom preko upliva iz neba.*

496. *I uze anđeo kadonicu, i napuni je ognja s oltara.* – Da ovo označava povezanost nebeske i duhovne ljubavi, vidi se iz značenja kadionice, koja označava duhovno dobro (vidi gore br. 491); stoga, ona označava i duhovnu ljubav, jer je svako dobro od ljubavi; i iz značenja ognja s oltara, što označava nebesku ljubav, jer oganj označava u Reči ljubav u oba smisla, to jest, nebesku ljubav, jer je oltar za žrtve paljenice, na kome je bio oganj, bio glavni reprezentativ bogoštovanja Gospodovog od te ljubavi, kao što se može videti gore (br. 490). I pošto je ova Gospodova ljubav neprekidna, stoga je bilo naređeno da oganj neprekidno gori na oltaru, i da uzimaju od toga ognja za kadionice, i da pale tamjan, što je rađeno da bi se predstavljala povezanost nebeske ljubavi s duhovnom ljubavi.

2 Da je vatra nepekidno gorela na oltaru, jasno je kod Mojsija: *A oganj što je na oltaru neka gori na njemu, neka se ne gasi, nego neka sveštenik loži na oganj drva svako jutro, i neka namješta na žrtvu paljenicu. Oganj neka jednako gori na oltaru, neka se ne gasi* (Levitska VI, 12,13). Ovo je predstavljalo Gospodovu Božanski Ljubav kao neprekidnu i večnu. Da su uzimali oganj s oltara u kadionice i palili tamjan, i to se vidi kod

Mojsija: *i Aron neka uzme kadionicu punu žeravice s oltara, koji je pred Jehovom, i pune pregršti kada mirisnoga istucanoga, i neka unese za zavjes. I neka metne kad na oganj pred Jehovom, da dim od kada zakloni zaklopac prema istoku* (Levitska XVI, 12,13). I Aron uze oganj s oltara i metnu kad na njega i učini pokajanje za narod (Brojevi XVI, 46,47). Ovo je predstavljalo da su sva ispaštanja i otkupljivanja bila od Božanske Ljubavi Gospodove; kao i to da Gospod čuje i prima sve ono u čemu ima ljubavi. Podizanje dima isto tako predstavljalo je slušanje i primanje. I zato što su Kora, Datan, i Abiram i drugovi, uzeli oganj s oltara i zapalili tamjan, i onda posvetili svoje kadionice, stoga, kad ih je progutala zemlja, bilo je naloženo da se njihove kadionice, koje su bile od mjedi, uzmu, i pošto se razbacaju okolo, da se pretvore u ploče kojima da se pokrije oltar (Brojevi XVI, 36-39). I ovo je predstavljalo svetost Gospodove Božanske Ljubavi. I pošto je svetost kadionica dolazila od ognja s oltara, stoga su prinosi tamjana s drugim ognjem bili svetogrdni (profani); stoga su Nadab i Abiru, sinovi Aronovi, izgoreli ognjem iz neba, jer su prineli tamjan s nekog drugog ognja (Levitska X, 1,2). Tamjan s drugog ognja predstavljao je **5** bogoštovanje koje nije Božansko, a ono iz neke druge ljubavi je svetogrdno. Ovi su odlomci dodati da bi se pokazalo da oganj na oltaru označava Gospodovu Božansku Ljubav, a ova se ljubav u nebu naziva nebeska Božanska Ljubav i duhovna Božanska Ljubav; nebeska Božanska Ljubav u nebeskom Gospodovom carstvu, a duhovna Božanska Ljubav Gospodova u duhovnom Gospodovom carstvu. Sva se neba dele u dva carstva, nebesko carstvo i duhovno carstvo; nebeska Božanska Ljubav čini nebesko carstvo, a duhovna Božanska Ljubav duhovno carstvo. Da se sva nebesa dele u dva carstva, može se videti u delu o *Nebu i Paklu* (br. 20-28); i da te dve ljubavi čine ta dva carstva, ili sva nebesa (br. 13-19). Međutim, treba razumeti da se Gospodova Božanska Ljubav u nebesima naziva nebeskom i duhovnom zbog njihovog primanja od anđela, a ne zbog neke podele u sebi; isto tako, da duhovna ljubav postoji od nebeske ljubavi, kao učinak od delujućeg uzroka, i kao istina koja postoji od dobra; jer je dobro duhovne ljubavi u svojoj suštini istina dobra nebeske ljubavi. Otuda to da su ta dva carstva pripojena, i oblikuju jedno u Gospodovim očima. Ova su zapažanja navedena radi onih koji vole da

ispituju stvari unutrašnje prirode. Da vatra označava ljubav u oba smisla, biće potvrđeno iz Reči u onome što sledi.

497. *I baci je na zemlju.*- Da ovo označava upliv u niže predele gde su bili oni koji su bili odvojeni i sklonjeni, vidi se iz značenja baciti kadionice pune ognja s oltara, što označava upliv Božanske Ljubavi iz nebesa, o čemu ćemo govoriti ubrzo; i iz značenja zemlje, koja označava niže predele, gde su oni koji su trebali da budu odvojeni i uklonjeni jedan od drugoga. Jer u duhovnom svetu postoje zemlje, humovi, i gore; zemlje, humovi, i brda nastanjeni su. Na humovima i brdima nastavaju anđeli, i to su neba, a na zemljama, koje su ispod humova i gora, nastavaju oni koji su trebali da se odvoje jedan od drugoga; stoga zemlje ovde označavaju niže delove. Da je spoljašnji izgled takvih stvari u duhovnom svetu sličan onima koje se vide na našoj zemlji, pokazano je na mnogim mestima u delu o *Nebu i Paklu*, kao u malome delu o Poslednjem Sudu, a ponekad, i u objašnjenjima gore. Iz onoga što je rečeno, da anđeo koji baca kadionicu s ognjem s oltara na zemlju, označava upliv Božanske Ljubavi iz nebesa u niže predele, gde su bili oni koji su trebali da se odvoje i sklone. Jer ispod na zemljama, postoje društva u kojima su bili i dobri i zli, pa je bilo potrebno da se jedni od drugih odvoje pre nego se odigra Poslednji Sud. Jer od vremena Gospodovog, sve do perioda Poslednjeg Suda, tolerisani su svi oni koji su mogli živeti spoljašnjim moralnim životom, i na taj način oponašati duhovni život samo po izgledu. Da su ovi tolerisani do Poslednjeg Suda, i razlog zašto, može se videti u *Poslednjem Sudu* (br. 59,69,70); i u istim društvima, ili u prethodnom nebu, prosti dobri bili su prisutni, neki s onima koji su tamo bili, a neki drugde, ali povezani s njima preko pobožnog i svetog spoljašnjeg izgleda, ali su dobri morali da se odvoje od zlih pre suda, kako bi se jedni uzdigli u nebo a drugi bacili u pakao; i pošto je ovo odvajanje izvedeno pomoću upliva Božanskog Dobra i Istine iz neba u niže predele gde su bili oni, stoga je jasno šta označava kadionica puna ognja s oltara bačena na zemlju, naime, označava upliv u niže predele. O delovanju toga upliva kod dobrih, a isto tako i kod zlih, vidi gore (br. 413,418,419,426,489,493).

498. *I postaše glasovi, i gromovi, i sijevanja.* – Da ovo označava mudrovanja (rezonovanja), od poremećenih osećanja i misli, o dobru i zlu, kao i o istini i obmani, vidi se iz značenja glasova, što označava mudrovanja, o čemu će biti ubrzo govora; i iz značenja gromova i sevanja, što označava sukobe i poremećaje osećanja, a otudai misli o dobru i zlu, i o istini i obmani. Uzrok ovakvih sukoba i poremećaja je to, što zbog upliva iz neba, spoljašnje se kod zlih zatvara a unutrašnje otvara; a spoljašnje je to koje se pretvaralo da ima dobra i istine, dok je unutrašnje mislilo zla i obmane. Njihovo je spoljašnje zatvoreno a unutrašnje otvoreno, što vodi sukobima i poremećenju u osećanjima i u mislima o dobru i zlu, i o istini i obmani. Ovakve se stvari, u duhovnom svijetu, čuju kao glasovi mnoštva, mrmljanja, i vika, i kao pretnje i rasprava, ali ti se pokazuju na odstojanju, gde se ne čuju kao gromovi i kao sevanja; kao gromovi, zbog sukoba osećanja, a kao sevanja (munje) zbog sukoba u mislima. Zato što ove stvari potiču od upliva Božanskog Dobra i Istine iz viših nebesa, kad ih čuju dobri duhovi, oni označavaju Božansku Istinu u odnosu na opažanje i ilustraciju, ali je drugačije kada to čuju zli duhovi. Značenja ovih stvari mogu se videti gore (br. 273,353).

499. *I tresenje zemlje.* – Ovo označava promenu stanja crkve, što se vidi iz značenja tresenja zemlje, što označava promene stanja crkve, o čemu vidi gore (br. 400). Da se u duhovnom svetu zemlje pomeraju, a humovi i gore potresaju kad se stanje crkve menja na gore, a zlo i obmana počnu da vladaju, može se videti na mestu koje je upravo bilo navedeno. Razlog da u duhovnom svetu ima zemljotresa, je to što su tamo zemlje duhovnoga porekla, i one se menjaju kada se crkva kod stanovnika zemlje menja; tamo gde crkva cveta, zemlje su krasne, i pune rajskih vrtova, cvetnih vrtova, i zelenila, ali gde je crkva izokrenuta, one su lišene krasote, pune su pustinja i stena; a sasvim se menjaju onda kada crkva padne od dobra i istine u zlo i obmanu. Međutim, ovo se dešava samo u nižim predelima. Vidi ono što je rečeno o ovome predmetu u Nebu i Paklu (br. 156), i drugde. Zato što zemlje u duhovnom svetu imaju to poreklo, to je očito da ima zemljotresa kada se stanje crkve menja.

500. *I sedam anđela koji imahu sedam truba, pripraviše se da zatrupe.* - Da ovo označava promene koje se odigravaju svojim redom zbog upliva iz neba, vidi se iz značenja sedam anđela koji stoje pred Bogom, što označava nebesa povezana sa Gospodom na više unutrašnji i uži način, o čemu vidi gore (br. 488). I iz značenja zatrubiti u trube, što označava upliv, i promene stanja i odvajanja, o kojima vidi gore (br. 489). I pošto se u onome što sledi, govori o promenama stanja zbog upliva iz nebesa, stoga je ovo označeno sa sedam anđela koji imaju sedam truba i koji su spremni da zatrupe.

501. Stih 7. *I prvi anđeo zatrubi, i posta grad i oganj, smiješani s krvlju, i padoše na zemlju; trećina drveta izgorje, i svaka trava zelena izgorje.* *I prvi anđeo zatrubi, označava upliv iz neba, a otuda i prvu promenu; i posta grad i oganj, smiješani s krvlju, označava paklene obmane i zlo koji razaraju, pomešani s istinama i dobrima iz Reči, kojima se čini nasilje; i padoše na zemlju, označava kretanje prema nižim predelima; trećina drveta izgorje, označava su opažanja i poznavanja istina i dobra bili razoreni neobuzdanim željama koje izvire iz zlih ljubavi; i sva trava zelena izgorje, označava da je i sva doslovna istina nestala zbog neobuzdanih želja istih ljubavi.*

502. *I prvi anđeo zatrubi.* – Ovo označava upliv iz neba, a otuda i prvu promenu, kao što se vidi iz značenja zatrubiti, što označava upliv Božanske Istine iz neba; i pošto se sada opisuje prva promena, stoga se opisuje i ovo. Zatrubiti označava upliv Božanske Istine iz neba, jer kad se Božanska Istina spušta iz neba, to je ponekad čuje u duhovnom svetu kao zvuk roga, ili kao zvuk trube; a oni koji stoje ispod, to vide kao da anđeli drže trube. Ali ove su stvari samo predstave koje postoje ispod neba, jer se tako predstavlja Božanska Istina koja se spušta iz neba silazi iz neba prema donjim predelima, koja se predstavlja na ovaj način. To je sada razlog da trubiti u trubu označava silaženje Božanske Istine iz neba. Ovo silaženje, kad je silno, deluje kod dobrih na jedan način a kod zlih na drugi. Kod 2 dobrih, ono prosvetljuje razumevanje, povezuje ih uže s nebom, pa stoga prija i oživljava njihove umove; ali kod zlih izaziva poremećaj u razumevanju, odvaja ih od neba, povezuje ih uže s paklom,

unosu strah u njihove umove, i na kraju izaziva duhovnu smrt. Stoga je očito, da zatrubiti označava nešto što se odnosi na učinak, otkrivenje, i manifestaciju Božanske Istine, kao što se može videti gore (br. 55,262), a u obrnutom smislu, lišavanje istine, i pustošenje. Pošto se sada kaže da su anđeli zatrubili sedam puta, potrebno je pokazati iz Reči značenje trubljenja, i zašto se kaže da su anđeli zatrubili.

Zatrubiti u trubu i u rog označava otkrivenje Božanske Istine, i njenu manifestaciju, što se vidi iz zvuka trube koji se čuo kad se Jehova spustio na goru Sinajsku, i proglasio zakon; o čemu ovako piše kod Mojsija: *A treći dan kad bi u jutru, gromovi zagrmješe i munje zasijevaše, i posta gust oblak na gori, i zatrubi truba veoma jako, da zadrhta sav narod koji bijaše u okolu. Tada Mojsije izvede narod iz okola i stadoše ispod gore. A gora se Sinajska sva dimljaše, jer siđe na nju Jehova u ognju; i dim se iz nje podizaše kao dim iz peći, i sva se gora tresijaše veoma, I truba sve jače trubljaše, i Mojsije govoraše, a Bog mu odgovaraše glasom. I Jehova sišavši na Goru Sinajsku, na vrh gore, pozva Mojsija na vrh gore; i izade Mojsije. I Jehova reče Mojsiju: siđi, i opomeni narod da ne prestepe međe da vide Jehovu da ne bi izginuli od mene (Izlazak XIX, 16-21).* Zakon, koji je tada proglašen, označavao je Božansku Istinu; glas trube je predstavljao silazak te istine iz neba i njenu manifestaciju. Glas trube koji je bio veoma dug, i postajao jači, predstavljao je Božansku Istinu, koja je bivala jača kako se spuštala prema donjim predelima, jer se kaže da je narod stajao ispod gore. Narod koji je drhtao i koji se nije usuđivao da se više približi gori, da ne pogine, označavao je učinak silazanja Božanske istine kod naroda takve prirode i kvaliteta kao što su bili sinovi Jakovljevi. Očito je da su iznutra bili sasvim zli, jer su se klanjali zlatnom teletu već posle mesec dana, pa bi bili poginuli da nisu stajali dalje; otuda i njihov smrtni strah.

4 Da je trubiti u trubu i u rog predstavljalo, pa stoga i označavalo, spuštanje i uticanje iz neba, jasno je iz usvajanja i korišćenja truba kod sinova Izrailjevih. Bilo je naloženo da se trube prave od srebra, i da sinovi Aronovi trube na skupštinama, na njihovim stranstvovanjima, na dan radosti i na svečanostima, na početku meseca, nad prinostima, na dane pomena, i radi rata (Brojevi X, 1-10). Pravljene su od srebra, jer srebro označava istinu od dobra, stoga Božansku Istinu (vidi

Tajne Nebeske, br. 1551,1552,2954,5658). Razlog da su sinovi Aronovi trubili u trube, bilo je to, što je Aron, kao prvosveštenik, predstavljao Gospoda kao Božansko Dobro, a njegovi sinovi, Gospoda kao Božansku Istinu (vidi *Tajne Nebeske*, br. 9806,9807,9966,10017). Trubili su na skupštinama, pri putovanjima, jer je Božanska istina **5** ta koja saziva, i okuplja, uči putu, i vodi. Trubili su u dane radosti, pri svečanostima, na početku meseca, i nad prinosima, jer Božanska istina, silazeći iz neba, stvara i ispunjava radošću ono što je sveto u bogoštovanju. Trubili su i u ratu i za bitku, da bi označili da Božanska istina, silazeći iz neba, zadaje smrtni strah, nagoni na beg, i razgoni zle, koji se u Reči nazivaju neprijateljima. U ovome smislu, i radi ovoga učinka, kaže se ovde, da su sedam anđela trubili u trube svojim redom. Pošto je bilo naloženo da trube u trube pri skupštinama, stoga je Gospod rekao kod Mateja, *Poslaće anđele svoje s velikim glasom trubnijem, i oni će sakupiti njegove izabrane sa sve četiri strane, s jednog do drugog kraja neba* (XXIV, 31). Anđelima s velikim glasom trubnijem ovde se označava Božanska Istina koja će se otkriti na kraju vremena, to jest, kada dođe kraj crkvi. I **6** kod Isaije: *U taj će se dan zatrubiti u veliku trubu, i koji se bjehu izgubili u zemlji Asirskoj, i koji bjehu izgnani u zemlju Egipatsku, doći će i klanjaće se Jehovi na svetoj gori u Jerusalimu* (XXVII, 13). Ove su stvari rečene o Gospodovom dolasku. Sakupljanje crkve, i spasenje od Gospoda, označeni su velikom trubom koja je trubila u taj dan, kao i dolaskom onih koji su nestali bili u zemlji Asirskoj, i izgnanika iz zemlje Egipatske. Trubiti u trubu označava Božansku Istinu koja sakuplja i spasava; oni koji su bili nestali u Asiriji, to su oni koji su obmanuti lažnim rezonovanjima, a izgnanici iz zemlje Egipatske, označavaju one koji su bili u obmanama zbog neznanja istine. Da će obožavati Gospoda iz ljubavi, i u istini, označeno je rečima, *i klanjaće se Jehovi na svetoj gori u Jerusalimu*. Sveta gora označava crkvu u pogledu dobra ljubavi, stoga i dobro ljubavi u crkvi; a Jerusalim označava crkvu u pogledu crkvene doktrine. Stoga se vidi, da zatrubiti u trubu označava Božansku Istinu koja silazi iz neba.

7 Pošto Božanska Istina koja silazi od Gospoda preko neba, raduje srce, i ispunjava bogoštovanje svetošću, i pošto su trube trubile u dane radosti, i na svečanostima, stoga se kaže kod Davida: *U trube i u rogove*

zatrubite pred carem Jehovom (Psalam XCVIII, 5,6). I kod Sofonije: *Pjevaj, kćeri Sionska; klikuj Izrailje; raduj se i veseli se iz svega srca, kćeri Jerusalimska* (III, 14). Ovo se kaže o ustanovljenju crkve od Gospoda. Truba, zvuk roga i pevanje, označavaju radost zbog Božanske istine koja se spušta iz neba. Tako kod Jova: *kad su jutrenje zvijezde zajedno pjevale, i svi sinovi Božiji klicali od radosti* (XXXIII,). Ovo se kaže o stanju crkve u početku , a zvezdama se označavaju poznavanja istine i dobra, a sinovima Božijim, Božanske istine; **8** označena pevanjem i klicanjem. Ponovo kod Davida: *Slavite Boga glasom trubnijem* (Psalam CL, 3). Ponovo: *Blago narodu koji zna trubni poklič, o Jehova! U svjetlosti lica tvojega oni hode* (Psalam LXXXIX:15). Glas trubni označava Božansku Istinu koja raduje srce, pa se stoga kaže, u svetlosti lica tvojega, što označava Božansku Istinu. Da glas roga i trube označava Božanske istine koje silaze iz neba, zadajući strah zlima i razgoneći ih, kao ovde u Apokalipsi trubama u koje su trubili sedam anđela, vidi se iz sledećih odlomaka. Kod Isaije se kaže, **9** *Izaći će Jehova kao lav, Jehova će izaći kao junak, podignuće revnost svoju kao vojnik, vikaće i klikovati, nadvladaće neprijatelje svoje* (XLII, 13). Neprijatelji su zlo. Tako kod Joila: *Trubite u trubu na Sionu, i vičite na svetoj gori mojoj, neka drhću svi stanovnici zemaljski, jer ide dan Jehovin, jer je blizu, dan, kada je mrak i tama, dan, kada je oblak i magla* (II, 1,2). I ovde se govori o Gospodovom dolasku, kad će zli nestati. Trubljenjem u trubu i pozivanjem na uzbunu, označava se razgoniti pomoću Božanske Istine; strelica koja će izaći kao munja, označava istinu koja razgoni i razara. Isto je označeno trubljenje u trubu kod Jeremije (LI, 27) i kod Osije V, 8,9).

10 Pošto se zli duhovi, kada se sakupe u duhovnom svetu, lišavaju istina i dobara pod kojima su se prikrivali , silom upliva Božanskog Dobra i Božanske Istine, odakle se čuju glasovi kao iz daljine, kada se ovo dešava, čuju se glasovi truba i rogova, kao što je rečeno gore nekoliko puta, stoga je bilo naloženo deci Izrailjevoj, da trube u trubu za bitku; kao što se iznosi o Fineasu i o Gideonu kada su se borili protivu Midijanićana, i kad je Jerihon bio uzet. Tako kod Mojsija, kaže se za Fineasa, da je Mojsije poslao dvanaest hiljada naoružanih ljudi, hiljadu iz svakoga plemena, sa svetim posudama i trubama u ruci Fineasa, sina

Eleazara sveštenika, protivu Midijanaca, i **11** oni su pogubili svako muško, i njihove careve (Brojevi XXI, 1-8). O Gideonu se kaže u knjizi o Sudijama, da je podelio tri stotine muškaraca u tri odreda, i stavio trubu u ruku svakoga od njih, i ispraznio žbanove i stavio baklje u žbanove: i rekao im: *kad ja zatrubim i svi oni koji su sa mnom, tada zatrubite i vi trubama sa svake strane okolo okola;* i kada su zatrubili u trube, Jehova je okreuo mač svakoga od njih protivu druga svojega, i protivu celoga okola, i Midijanićani pobegoše (VI, 16-22). I kod Jošue: o zauzimanju Jerihona, bilo je zapovedeno da sedam sveštenika nose sedam truba pred kovčegom, i da obilaze grad šest dana, jedan put svakoga dana, i da na sedmi dan idu oko grada sedam puta, trubeći u trube; i kad je narod u Jerihonu čuo glas trube, i povike naroda, gradski bedem pade na zemlju, i narod uđe u grad, i uze ga (VI, 1-20). Ove stvari predstavljaju iskorenje zla pomoću Božanske istine iz neba koja, kad se spušta, čuje se kao truba koja trubi, kao što je gore rečeno. Sva čuda koja se iznose u Reči, bila su reprezentativna i značila su stvari Božanske u nebesima. Otuda je delovanje glasa trube na neprijatelje na zemlji bio sličan delovanju na zle /duhove/ u duhovnom svetu. Jer neprijateljem u Reči, predstavljaju i označavaju zla; Midijanićani, koji su u u obmanama od zla; a grad Jerihon, u ovom odlomku, označava falsifikovanje poznavanja istine.

Iz ovih se zapažanja jasno vidi značenje ovih reči kod Jeremije: *Vičite na nj /naVavilon/ unaokolo; pruža ruku; tremelji mu padoše, zidovi su mu razvaljeni* (L, 15). I kod Sofonije: *To je dan gnjeva, dan, kada će biti tuga i muka, pustošenje i zatiranje, dan kada će biti mrak i tama, dan kada će biti trubljenje i poklič na tvrde gradove i na visoke uglove* (I, 15,16). Iz onoga što je navedeno sada se vidi značenje trubljenja u trube, i da to ima učinak kao što je opisano. Na taj način, trubiti u trubu, označava upliv Božanske istine iz neba, i promene koje slede. Jer u ovome poglavlju i onima koji slede u Apokalipsi, govori se o stanju crkve u duhovnome svetu pre suda, kada se razgone zli, i bacaju u pakao.

503. *I posta grad i oganj smiješani s krvlju.* - Da ovo označava paklensku obmanu i zlo koji razaraju, pomešani s istinama i dobrima

Reči, nad kojom se vrši nasilje, vidi se iz značenja grada, koji označava paklensku obmanu koja razara, o čemu će se više reći ubrzo; iz značenja ognja, koji označava paklenski zlo koje razara, o čemu će se više govoriti ubrzo; i iz značenja krvi, koja označava Božansku Istinu, u ovome slučaju, Božansku Istinu nad kojom je izvršeno nasilje, stoga, Božansku **2** Istinu falsifikovanu, jer kaže se, *grad i oganj pomiješani s krvlju*. Da krv označava Božansku Istinu koja proističe od Gospoda i koju prima čovek, a u obrnutom smislu njeno razaranje obmanama od zla, može se videti gore (br. 329). Da grad i oganj označavaju paklene obmane i zla koja razaraju, i to je zbog izgleda u duhovnome svetu. Kada se Božanska istina uliva iz neba, i ulazi u sferu gde su oni koji su u obmanama od zla a koji žele da razore istine i dobra crkve, tada izgleda kao da pada grad i vatra onima koji stoje podalje; kao da pada grad, kao proizvod njihovih obmana, a oganj kao posledica njihovih zala. Razlog za ovaj izgled je to što se Božanska Istina, kad se uliva u sferu gde su zla i obmane, menja u ono što je slično u toj sferi. Jer se svaki upliv menja u subjektu koji ga prima u ono što je istoga kvaliteta, isto kao što se svetlost sunca menja kad se uliva u tamne predmete, i kad se toplina sunca uliva u trule stvari. Slučaj je sličan sa Božanskom Istinom, koja je svetlost neba, i sa Božanskim Dobrom, koje je toplina neba, kada se ulevaju u zle subjekte, a to su oni duhovi koji su u obmanama od zla. To je razlog toga izgleda. Zbog toga grad i oganj imaju takvo značenje u Reči; jer je slovo Reči većim delom sačinjeno od izgleda u duhovnome svetu.

3 Da grad označava paklene obmane koje razaraju istinu crkve, jasno je iz drugih mesta u Reči, gde se gradom opisuje razaranje istine; kao u Egiptu, kad Faraon nije dao narodu Izailjskom da odu, o čemu je ovako napisano: *Mojsije reče Faraonu da će grad padati vrlo težak, kakvoga nije bilo u Egiptu, i grad će biti na čovjeka, na zvijer, i na sve zeleno u polju, po cijelom Egiptu. I Mojsije podiže svoju ruku prema nebu; i Jehova posla gromove i grad, i oganj na zemlju; Jehova posla grad na zemlju Egipatsku. I tako posta grad i oganj posred grada, vrlo težak. I grad potra sve što bi u polju, čovjeka i zvijer; i udari sve zeleno u polju, i slomi svako drvo u polju. Samo u zemlji Gosenskoj, gdje su bili sinovi Izralejvi, ne bi grada. I pšenica i krupnik ne propade, jer bješe sklonjeno (pozno žito) (Izlazak IX, 18-32).* Slične su stvari označene gradom koji

se pominje u Otkrovenju; stoga je rečeno nekoliko sličnih stvari o tome; tako, da su grad i oganj došli skupa, da je uništeno zelenilo u polju, i drveće oboreno. Razlog da se nekoliko sličnih stvari ovde iznosi je to, što je značenje pomora u Egiptu slično pomorima u Apokalipsi, koji su se desili onda kada su sedam anđela zatrúbili. Jer su Egipćani označavali čisto prirodne ljude, sinovi Izrailjevi duhovne ljude, a pomori u Egiptu, promene koje prethode poslednjem sudu, baš kao ovde u Apokalipsi. Jer je potapanje Faraona i Egipćana u Crvenome Moru (Sufskom Moru) predstavljalo poslednji sud, i osudu; stoga grad i oganj ovde označavaju obmane i zla koji razaraju crkvu. Ali ove su stvari potpunije objašnjene u *Tajnama Nebeskim* (br. 7553-7619).

4 Značenje grada i munje , pomenutih kod Davida, je slično: *Vinograde njihove pobi gradom, i smokve njihove slanom. Posla na njih ognjeni gnjev svoj, gradu predade stoku njihovu i stada njihova munji, i posla na njih zle anđele* (Psalam LXXVIII, 47-59). Zato što grad označava obmanu koja razara istine crkve, stoga se kaže, *Vinograde njihove pobi gradom, a smokve njihove slanom*. Jer vinograd označava duhovnu istinu crkve, a smokva prirodnu istinu; a zato što oganj označava ljubav za zlo, i njegovu spremnost da uništi dobra crkve, to se kaže, *gradu predade stoku njihovu i stada njihova munji*. Stoka i stada označavaju zla osećanja ili protivne redu želje koje izviru iz zle ljubavi, a oganj požudu i goreću želju da se razara; slanje zlih anđela označava zle obmane iz pakla. Tako ponovo: *Mjesto dažda posla na njih grad, živi oganj na zemlju njihovu. I pobi čokote njihove i smokve 5 njihove, i potra drveta u krajevima njihovim* (Psalam CV, 32,33). Ovo se kaže i za grad u Egiptu, koji označava paklenu obmanu koja razara istine crkve. Vinograd i smokvino drvo imaju slično značenje kao gore, jer se odnose na crkvu, gde drvo označava opažanje i poznavanje istine i dobra. Značenje grada pomenutoga kod Jošue, kada se borio protivu pet careva Amorićanskih, slično je, o kojima se kaže: *Kad carevi bježahu ispred Izrailja, i bijahu niz vrlet Vethoronsku, baci Jehova na njih kamenje veliko iz neba dori do Azeke, te ginjahu; i više iz izgibe od kamenja gradnog nego što ih pobiše sinovi Izraljevi mačem* (X, 11).

Pošto su istorijski delovi Reči reprezentativni, i sadrže unutrašnji smisao, jednako kao i proročanski delovi, stoga je to slučaj i u onome što

se iznosi o pet careve Amorićanskih, i o bitki sinova Izrailjevih sa njima. Jer nacije koje su izagnane iz zemlje Hananske, označavaju zle koji treba da se izbace iz Gospodovoga carstva, a sinovi Izrailjevi označavaju one kojima je dato da zauzmu carstvo. Zemlja Hananska označava nebo i crkvu, stoga Gospodovo carstvo; otuda pet careva Amorićanskih označavaju one koji su u zlim obmanama, i koji žele da razore istine od dobra u crkvi. To je bio razlog da su bili pobijeni gradom iz neba, to jest, da nestanu i da budu uništeni svojim vlastitim zlim obmanama; jer zli nestaju zbog svojih vlastitih zala i obmana pomoću kojih žele da razore istine i 7 dobra ckve. Ponovo, kod Davida: *Od sijevanja pred njim kroz oblake njegove udari grad i živo ugljevlje. Zagrmlje na nebesima Jehova; višnji pusti glas svoj, pusti strijele svoje, i razmetnu ih; silu munja, i rasu ih* (Psalam XVIII, 12-15). U ovim odlomcima grad i oganj označavaju iste stvari kao grad i oganj ovde u Apokalipsi, to jest, obmane i zla koji razaraju istine i dobra crkve.

Kaže se da su ovakve stvari od Jehove, jer se Božanska istina koja se spušta iz neba, menja u paklene obmane sa zlom, kao što je gore rečeno. Iz ove promene javljaju se razni izgledi, kao što je padanje grada i oganj; ali ove stvari ne proističu iz neba od Gospoda, nego iz onih koji su u zlim obmanama, koji preokreću upliv Božanske Istine i Dobra u zle obmane. Bilo mi je dato da opažam ove promene, kada se Božanska Istina spuštala iz neba u neke u paklu. Dok se spuštala, postupno se menjala u zlu obmanu, već prema kvalitetu toga zla u onima koji su bili tamo; baš kao što se menja sunčana toplina, kada padne na smetlišće, i kada se svetlost sunca, kada padne svojim zrakama, menja u neprijatne boje; ili kada svetlost i toplina sunca, pada na smrdljive baruštine, kada stvara škodljive trave kojima se hrane zmije, dok u dobroj zemlji čine da drveće i trave rastu, kojima s hrane ljudi i korisna stoka. Uzrok zagađenja zemlje nije u svetlosti i toplini sunca, nego u prirodi zemlje same, ali se ti učinci mogu pripisati vatri i toplini sunca. Iz ovih se stvari vidi izvor grada i ognja u duhovnome svetu, a može se znati i zašto je Jehova učinio da se spuštaju grad i oganj, dok od Jehove dolazi samo ono što je dobro. Kada Jehova, to jest, Gospod pusti Slične su stvari označene gradom i olujom od grada, u sledećim odlomcima. Kod Isaije; silan upliv, nije svrha razaranje zla, nego spasavanje i zaštita dobrih, jer

preko ovoga povezuje dobre sa Sobom usko i na više unutrašnji način, pa ih tako odvaja od zlih, tako da zli nestaju. Jer ako zli ne bi bili odvojeni, dobri bi nestali, i anđeosko nebo bi stradalo.

8 Slične su stvari označene gradom i pljuskom grada u sledećim odlomcima. Kod Isaije: *Teško gizdavme vijencu pijanica Efaimovih, jer gle, u Gospoda ima neko jak i silan kao pljusak od grada, kao oluja koja sve lomi* (XXVIII, 1,2). Ponovo, *Jehova će pustiti da se čuje slava glasa njegova, i pokazaće kako maše rukom svojom i ljutijem gnjevom svojim i plamenom ognjenim koji proždire, i raspom, i silnijem daždem i gradom* (XXX, 30), Ponovo, *Ali će grad pasti na šumu i grad će se vrlo* **9** *sniziti* (XXXII, 19). Kod Jezekilja: *I sudiću mu (Gogu) pomorom i krvlju; i pustiću na nj i na čete njegove i na mnoge narode, koji budu s njim, silan dažd, kamenje od grada, oganj i sumpor* (XXXVIII, 23). U Apokalipsi: *I otvori se crkva Božija na nebu, i pokaza se kovčeg zavjeta njegova u crkvi njegovoj; i biše sijevanja munja, i glasovi, i gromovi, i tresenje zemlje, i grad veliki* (XI, 19). I na drugme mestu: *I grad veliki kao glava pade s neba na ljude; i ljudi huliše na Boga od zla gradnoga, jer je velika muka njegova vrlo* (XVI, 21). Stoga se oni koji su u obmanama **9** nazivaju kamenjem velikoga grada. Kod Jezekilja: *Reci onijema koji mažu nevaljalijem krečem da će pasti. Doći će silan dažd, i vi kamenje velikoga grada, pašćete i oluja će razvaliti* (XIII, 11). Ovdje se onima koji mažu nevaljalijem krečem označavaju oni koji potvrđuju obmane kako bi izvana izgledale kao istine. Oni se nazivaju kamenjem velikoga grada, jer oni tako ruše istine; a razgonjenje ovakvih obmana označeno je rečima, *pašće u oluji*.

Kod Jova, *Jesi li ulazio u riznice snježne? Ili riznice gradne jesi li vidio? Kojim se putem dijeli svjetlost i ustoka se razlazi po zemlji? Ko je razdijelio jazove podvodne, i put svjetlici? Kojim se putem dijeli svjetlost?* (XXXVIII, 22-24). Jova je pitao Jehova o mnogim stvarima da vidi da li ih poznaje; ali ove stvari koje on pita, označavaju ono što se odnosi na nebo i crkvu. *Da li si Dulalizo u riznice snježne, ili da li si vidio riznice gradne?* Znači da li zna odakle dolazi do lišavanja istine i njeno razaranje pomoću zlih obmana, koje izgledaju u nebu kao padanje snega i kao grad iz neba. Da se ti izgledi vidi onda kada se razgone zli, označeno je rečima, *što ja čuvam kad bude bitka i rat*. Stoga se kaže,

*Kojim se putem dijeli svjetlost? Što znači, na koji se način unosi istina? Grad označava zlu obmanu, a oluja od grada, 11 razaranja istine, jer grad je po sebi hladan, i ne može da podnese toplinu u anđeoskom nebu, gde je dobro ljubavi, kao što se može vidjeti u *Nebu i Paklu* (br. 126-140); isto tako, što kamenje u Reči označava istine, a u obrnutom smislu, obmane; a veliko kamenje izgleda da se sastavljeno od kamenja bačenih iz neba, koja uništavaju useve i trave u polju, kao i manje životinje, baš kako bi to učinilo kamenje; stoga se kaže, kamenje od grada (gradno kamenje). Da kamenovi u Reči označavaju istine, a u obrnutom smislu obmane, može se videti u *Tajnama Nebeskim* (b. 543,1298,3720,6426,8609,10376).*

504. Do sada smo pokazali značenje grada (tuča); sada ćemo pokazati značenje vatre. Vatra označava, u Reči, dobro nebeske ljubavi, a plamen, dobro duhovne ljubavi; ali u obrnutom smislu, vatra označava zlo koje izvire iz ljubavi prema sebi, a plamen označava zlo koje izvire iz ljubavi prema svetu. Treba shvatiti da dobra svake vrste povlače svoje postojanje nebeske ljubavi i duhovne ljubavi, a zla svake vrste vuku svoje postojanje od ljubavi prema sebi i ljubavi prema svetu. A pošto je ljubav, u oba smisla, označena u Reči vatrom, stoga se i sve dobro i sve zlo koje potiče od ove dve ljubavi, označavaju se njom (vatrom). Pošto se izraz vatra, u Reči, koristi i za nebo i za pakao, i pošto je do sada bilo nepoznato da je ljubav označena vatrom, to ću navesti nekoliko odlomaka iz Reči da bih učinio jasnim, da vatra, u dobrom smislu, tamo označava nebesku ljubav, a u lošem smislu, paklenu ljubav.

2 Da je nebeska ljubav označena vatrom u Reči, jasno je, prvo iz značenja vatre na oltaru, koja označava nebesku ljubav, ili ljubav ka Gospodu, o kojoj vidi gore (br. 496); i da vatra ne sa olatara ima slično značenje, vidi se iz sledećih odlomaka. Kod Jezekilja: *I vidjeh, i silan vjetar dolazaše sa sjevera, i velik oblak i oganj koji se razgorijevaše, i oko njega svjetlost, i isred ognja kao jaka svjetlost i /vidjeh/ po obličju živa stvorenja (životinje) kao živo ugljevlje, gorahu a oči kao svijeće; i taj oganj prolazaše između životinja i svijetljaše se, i iz ognja izlazaše munja. I ozgo na onom nebu što bijaše nad glavama, bijaše kao prijesto, po izgledu kao kamen safir, i na prijestolu kao čovjek. I vidjeh kao jaku*

svjetlost, i u unutra kao oganj naokolo, od bedara gore, a od bedara dolje vidjeh oganj i svjetlost oko njega (I, Br. 4, 5,13,26,27; VIII, 2). Heruvimi koji su viđeni kao živa stvorenja označavaju Gospoda kao Božansko Proviđenje, i kao stražu kako bi Mu se prilazilo samo preko dobra ljubavi; i pošto su neba ta straža, a posebno najdublje ili treće nebo, stoga je i ovo nebo označeno heruvimom; kao što se može videti gore (br. 152,277,313,322,362,462). A pošto je treće nebo označeno uglavnom ovim, i pošto je Gospod iznad neba, stoga se Gospod vidio na prestolu iznad heruvima. Vatra viđena između heruvima, sa jakim svetlom okolo, i munjama okolo prestola, i iz skuta Onoga koji je sedao na prestolu, gore i dole, jasno označava nebesku Božansku Ljubav. Jer Sam je Gospod Božanska Ljubav, i sve što proizlazi od Gospoda, proizlazi iz njegove **3** Božanske Ljubavi; ovo je stoga vatra koja je sijala okoliko svuda. Slično kod Danila: *I sjede Starac na kom bješe odijelo bijelo kao snijeg, i kosa na glavi kao čista vuna; i njegov prijesto bješe užareno ugljevlje. I rijeka ognjena izlažaše i tecijaše ispred Njega (VII, 13, 9,10).* Starac tako isto označava Gospoda; Sin čovečiji, na ovome mestu, označava Gospoda kao Božansku Istinu, a Starac, Gospoda kao Božansko Dobro ili Božansku Ljubav. On se nazivao Starcem iz pradrevih vremena, kada je postojala nebeska crkva, koja je bila u ljubavi ka Gospodu. Ova crkva, i nebo koje je postalo od ovih, označena je prestolom, koji je bio kao ognjeni plamen; ali točkovi koji su bili kao oganj koji plamti, označavaju doktrinu nebeske ljubavi; Božanska Ljubav koja proizlazi od Gospoda, označena je ognjem koji izlazi iz Njega i ide ispred Njega.

4 Isto tako kaže se kod Danila, da mu se pokazao *čovjek obučen u platno, i da pojas bješe oko njega od čisotga zlata iz Ufaza; a tijelo mu bješe kao hrisolit, i lice mu kao munja, a oči kao lučevi zapaljeni, a ruke i noge kao mjed ugladena (X, 5,6).* Da je to bio Gospod kojega je Danilo vidio, vidi se iz Apokalipse, gde je Gospod predstavljen pred Jovanom skoro na sličan način, o Kome se kaže ovo, *I vidjeh usred sedam svijećnjaka kao Sina čovječjega, obučen u dugačku haljinu, i opasana po prsima pojasom zlatnijem. A glava njegova i kosa bijaše bijela kalo bijela vuna, kao snijeg; a oči njegove kao plamen ognjeni. I noge njegove kao mjed kad se rastopi u peći; i glas njegov kao huka voda*

mnogijeh, a lice njegovo kao sunce (I, 13-15; II, 18). Zbog sličnosti opisa Sina čovečijeg koga je vidio Jovan posred sedam svijećnjaka, i čoveka obučen u platno, i Starca kojega je vidio Danilo, jasno je da su obojica videli Gospoda. Njegovo lice, koje se videlo kao munja a Njegove oči kao plamen ognjeni, označava Gospodovu Božansku Ljubav. Jer kod čoveka je lice reprezentativna slika osećanja njegove ljubavi, a to je posebno slučaj s očima, jer iz njih prosijava ljubav, koja kao da izbija kao iskre što izlaze iz vatre.

5 Kaže se o onome koji je sedao na belom konju, *A oči su mu kao plamen ognjeni* (Apok. XIX, 12). Očito je da je to Gospod koji je bio predstavljen kako sjedi na belom konju, a koji se nazivao Reč Božija, i carem careva, i Gospodarem nad gospodarima. Zato što vatra označava Božansku Ljubav, stoga je Mojsije video Gospoda na Brdu Horivu u ognju plamenom u grmu (Izlazak III, 2). Tako isto su Mojsije i sav Izrailjski narod videli ga dok je silazio na brdo Sinajsko u ognju, o čemu je ovo napisano: *A gora se Sinajska dimljaše, jer siđe na nju Jehova u ognju; i dim se iz nje podizaše kao dim iz peći* (Izlazak XIX, 18; Zak. Ponov. IV, 36). Oganj i tu prestavlja Božansku Ljubav.

6 Pošto oganj, u najvišem smislu, označava Gospodovu Božansku Ljubav, stoga je bilo zapovedeno da oganj neprekidno gori na oltaru, i da od te vatre uzimaju kada se pali tamjan. Stoga je bio običaj kod Grka i Rimljana da održavaju neprestano vatru nad kojom su bdile Vestalke device. Ovaj je običaj poticao od njihovg bogoštovanja ognja kao svete stvari iz drevnih crkava, koje su bile u Aziji, gde je bilo sve reprezentativno što je bilo povezano s bogoštovanjem. Pošto vatra u najvišem smislu označava Gospodovu Božansku Ljubav, stoga je bio postavljen svećnjak u šatoru od sastanka, na kome je bilo sedam svetiljki koje su neprekidno gorele. O ovome napisano je kod Mojsija: *Zapovedi sinovima Izrailjevim, da pred zavjesom svjedočanstva Aron namješta da gore od večera do jutra pred Gospodom zakonom vječnijem. Da svijećnjak čisti i da namješta žiške ped Gospodom vazda* (Levitska XXIV, 2-4). A o samom svećnjaku, vidi Izlazak XXV, 31 do kraja, XXXVII, 17-24, XKL, 24,25; Brojevi VIII, 2-4. Značenje sedam svećnjaka koji neprekidno gore pred prestolom Božijim (Otkrovenje IV, 5) je slično. Ali oganj na oltaru označavao je nebesku Božansku Ljubav,

dok je oganj na svećnjaku , koji je bio plamen, označavao duhovnu Božansku Ljubav; pa je stoga ulje, od kojega se dizao plamen u svećnjacima, označavalo je Božansku Ljubav, kao i ulje koje su pet mudrih devojaka imale (Matej XXV, 1-12). Gospodova Božanska Ljubav isto tako označena je vatrom kod Jevandelista. Jovan /Krstitelj/ je rekao; Ja vas krštavam vodom, ali Isus će vas krštavati Duhom Svetim, i ognjem (Mateja III, 11; Luka III, 16). Krstiti Sveti Duhom i ognjem, označava preporoditi čoveka pomoću Božanske Istine i Božanskog Dobra ljubavi od Njega, jer Sveti Duh je Božanska Istina koja proističe od Gospoda, a oganj, Njegova Božanska Ljubav, od koje proizlazi ta istina. Slično onome što je označeno ognjem, je i ono što je označeno ognjem kod Isaije: *Jehova koji ima oganj u Sionu, a peć u Jerusalimu* (XXXUI, 9). Kaže se, ima oganj u Sinu, jer Sion označava crkvu u kojoj je nebeska ljubav, a peć u Jerusalimu, jer Jerusalim označava crkvu u kojoj je istina doktrine; nebeska ljubav koja je kao oganj, i istina doktrine kao peć, u kojoj se priprema hljeb.

9 Pošto je dobro ljubavi označeno ognjem a bogoštovanje iz dobra ljubavi bilo predstavljeno ponudama, stoga je ponekad oganj slat s neba, da izgori ponude; kao kad je žrtva paljenica prinesena za ispaštanje naroda, o čemu je rečeno sledeće kod Mojsija: *Jer dođe oganj od Jehove, i spali na oltaru žrtvu paljenicu i salo. I vidjevši to sav narod povika i pade ničice* (Levitska IX, 24). Slično je rečeno, da tada siđe oganj Jehovin i spali žrtvu paljenicu i drva i kamen i prah, i vodu u opkopu popi (I o Carevima XVIII, 38). Ovaj je oganj isto tako označavao Božansku Ljubav, pa stoga i primanje bogoštovanja od dobra ljubavi. Slično oganj koji se spustio sa stene, i spalio meso i hlebove presne, koje je Gideon donio anđelu Božijem (Sudije VI, 21). Božanska Ljubav Gospodova bila je označena i jagnjetom koje je bilo ispečeno na ognju, nekuhano, a što ostane do jutra da se spali ognjem (Izlazak XII, 8,9,10). Ovi su stihovi objašnjeni u *Tajnama Nebeskim* (br. 7852-7861). Gospodova Božanska Ljubav bila je označena i vatrom koja je išla pred sinovima Izrailjevim u pustinji kada su putovali; isto tako, vatrom u šatoru od sastanka noću, o čemu je rečeno kod Mojsija: *Jehova iđase ispred njih danju u stubu od oblaka, i vodi ih putem; a noću oblak od ognja nije se odvajao od naroda* (Izlazak XIII, 21,22; Brojevi IX, 15-23;

Zak. Ponovljeni I, 33). Ponovo, *a stub od oblaka Jehovin bješe na šatoru danju, a noću oganj bješe na njemu pred očima svega doma Izrailjeva, dokle god putovahu* (Izlazak XL,38; Psalam CV, 32,39). Oblak koji se pokazivao danju, a oganj noću, predstavljali su nebesku stražu i crkvu Gospodovu. Jer je šator predstavljao nebo i crkvu; oblak i oganj, stražu; jer je dan, kad se pokazivao oblak, označavao Božansku Istinu u svetlosti, a noć Božansku Istinu u senci. Kako ne bi bili povređeni prejakom svetlošću, bili su zaštićeni oblakom, i svetlećim ognjem, da ne bi bili **11** povređeni pre jakom senkom. Da je ovakva bila reprezentacija ovih stvari, vidi se kod Isaije: *Jehova će stvoriti nad svakim stanom na gori Sionskoj i nad zborovima njezinim oblak danju s dimom i sjetlost plamena ognjenoga noću, jer će nad svom slavom biti zaklon* (IV,5,6). Stan na gori Sionu označava dobro nebeske crkve, a njeni zborovi označavaju istine toga dobra; zaštita od povreda od previše svetlosti ili previše senke, označena je oblakom danju i dimom i sjajnim plamenom noću; stoga se kaže, *nad svakom slavom biće zaklon*, i biće šator za senu danju zbog vrućine. A da se ne bi pojavile obmane zbog previše svetlosti ili previše senke, označeno je time što će postojati utočište i pokrivalo protivu poplave i dažda, jer poplava i dažd označavaju provalu obmana.

11 Kod Zaharije: *Jerusalimu će se dati zid od ognja i u slavi ja ću biti posred njega* (II, 5). Zid od ognja označava zaštitu preko Božanske Ljubavi, jer ovoj se paklovi ne mogu primaći; slava posred njega /posred ognja/ je Božanska Istina u svetlosti na svakoj strani. Zato što vatra označava Božansku ljubav, stoga su se žrtve paljenice nazivale ponude prinesene ognjem Jehovi, i **13** ponude ognjem na ugodni miris Jehovi (Izlazak XXIX, 18; Levitska I, 9),13,17; II, 2,9,11; III, 35;V, 12;VII, 30; XXI, 6;Brojevi XXVIII, 2; Zak. Ponov. XVIII, 1). Značenje ovoga je da su ovi /prinosi/ bili primljeni zbog reprezentacije bogoštovanja iz dobra ljubavi; ovo je bogoštovanje bilo predstavljeno žrtvama paljenicama, jer se tada spaljivala stoka cela na ognju. Zato što je Reč sama Božanska istina ujedinjena s Božanskim Dobrom – jer je brak dobra i istine u svemu u njoj – stoga se Ilija uzneo u nebo u ognjenm kolima s ognjenim konjima (II o Carevima II, 11); i iz istoga razloga je gora okolo Jelisija viđena ispunjena konjima i kolima ognjenim (VI, 17); jer Ilija i Jelisej su

predstavljali Gospoda kao Reč, pa su stoga kola označavala doktrinu iz Reči, a konji, razumevanje Reči. Da oganj označava ljubav, jasno je i iz Davida, gde se kaže o Jehovi, *Činiš vjetrove da su ti anđeli, plamen ognjeni da su ti sluge* (CIV, 4). Jehova koji od vetrova čini 14 anđele, označava da su oni prijemnici Božanske Istine, stoga oni označavaju Božanske istine same; a od plamena ognjenog čini sluge, označava da su oni prijemnici Božanskog Dobra, stoga oni označavaju Božanska dobra. Otuda se vidi da plamteći oganj označava dobro ljubavi. Da anđeli u Reči znače Gospoda kao Božansku Istinu, a u respektivnom smislu, prijemnike Božanske Istine od Gospoda, može se videti gore (br. 130,200,302); a da sluge označavaju prijemnik Božanskog Dobra, koje je Božanska Ljubav, može se videti gore (br. 155). Stoga je očito da plamteći oganj označava dobro ljubavi. Oganj označava ljubav, jer se Gospod, zbog Svoje Božanske Ljubavi, pokazuje u anđeoskom nebu kao Sunce, iz kojega proističe Sunčana toplina i svetlost; a u nebesima toplina od Gospoda kao Sunca je Božansko Dobro ljubavi, a svetlost od Gospoda kao Sunca je Božanska Istina; iz ovoga razloga, vatra označava, u Reči, dobro ljubavi, a svetlost, istinu od dobra. Da se Gospod u nebesima pokazuje kao Sunce, zbog Božanske Ljubavi, može se videti u *Nebu i Paklu* (br. 116-125); kao i to da je svetlost od toga Sunca, Božanska istina, a toplina Sunca, Božansko Dobro (br. 126-140; isto tako br. 567,568). To je zbog korespondencije između vatre i ljubavi, da u običnom govoru, kada se govori o osećanjima koja dolaze od ljubavi, da koristimo izraze zagrejati se, plamteti, goreti, biti vreo, biti u vatri, i druge slične izraze. Isto tako, čovek biva topao zbog svoje ljubavi, ma kakva da je, u skladu s njenim stepenom.

15 Do sada /smo govorili/ o značenju vatre u Reči, kada se pripisuje Gospodu, a isto tako kad se govori o nebu i crkvi. U drugu ruku, kada se vatra koristi u Reči u vezi sa zlom i paklovima, tada označava ljubav prema sebi i svetlu, a otuda označava i svako zlo osećanje i želju koje muče zle u paklu posle smrti. Vatra ima ovo obrnuto značenje, jer Božanska Ljubav, kada se spušta iz neba i kada prolazi kroz društva gde su zli, pretvara se u ljubav koja je suprotna Božanskoj Ljubavi, a otuda i u razne goruće želje i požude, pa stoga i u zla svake vrste; stoga i u muke, jer zla sa sobom nose svoju kaznu. U stvari, posledica ovih ljubavi

je da se oni koji su u paklovima, pokazuju sa licima u plamenu i crveni kao od vatre. Stoga je očito značenje vatre u sledećim odlomcima. Kod Isaije, *jer će se razgorjeti bezbožnost kao oganj, koji sažiže čkalj i trnje, pa upali gustu šumu, te otide u dim visoko. I narod će biti kao hrana ognju, niko neće požaiti brata svojega* (IX, 18,19). Ponovo, *Sav narod će izgorjeti i biti hrana ognju* (IX, 5). Ponovo: *Gle, Asirci će zatrudnjeti slamom, i rodiće strnjiku. Gnjev vaš proždrijeće vas kao oganj. Ko će ostati kod ognja koji proždire? Ko će od nas ostati od vječne žege?* (XXXIII, 11,12,14). Asici označavaju one koji od obmana i zabluda, rezonuju protiv dobara i istina crkve **16** iz svoje vlastite inteligencije, to jest, iz ljubavi prema sebi; ove se ovde opisuju. Ponovo: *Jer će biti dan osvete Jehovine, godina plaćanja, da bi se osvetio Sion. I potoci će se njezini pretvoriti u smolu, i prah njezin u sumpor, i zemlja će njihova postati smola razgorjela i za uvijek će ostati pusta* (XXXIV 8-10). Ponovo: *Gle, postali su kao pljeva, oganj će ih spaliti, neće izbaviti svoju dušu od sile ognjene* (XLVII, 14).

Ponovo: *Gle, svi koji ložite oganj i opasujete se iskrama, idite u svjetlost ognja svojega i u iskrama koje raspaliste* (L, 11). Ponovo: *Crv njihov ne umire, niti se oganj njihov gasi* (LXVI, 24). Kod Jezekilja: *Predaću te u ruke ljudi koji pale. Bićeš hrana ognju* (XXI, 31,32). Kod Davida: *Učiniću te kao peć zažarenu, kad se razgnjeviš; gnjev će ih Gospodov progutati, i oganj će ih Gospodov proždrijeti* (Psalam, XXI, 9). Ponovo: *Neka padne na njih živo ugljevlje; neka ih on baci u oganj, u propast, da ne ustanu* (CXL, 10), Kod Mateja: *Svako dakle drvo koje ne rađa dobra roda, siječe se i u oganj baca. Njemu je lopata u ruci, i skupiće pšenicu svoju u žitnicu, a pljevu će sažeći ognjem vječnijem* (III, 10,12; Luka III, 9,17). Ponovo: *Kao što se kukolj spaljuje ognjem, tako će biti na kraju vremena. Ponovo: Sin čovječiji će poslati anđele svoje, i sabraće iz carstva njegova sve sablazni i koji čine bezakonje. I baciće u peć ognjenu* (Matej, XIII, 41,42,50). Kod istoga: *kazaće onima s desne strane, odlazite od mene, prokleti u oganj vječni, pripremljen za đavola i anđele njegove* (XXV, 41). Ponovo: *Svaki koji reče bratu svojemu: raka, biće kriv skupštini, a ko reče: budalo! Biće kriv paklu ognjenome* (Matej V, 22; XVIII, 8,9; Marko IX, 45,47). Kod Luke: *Bogataš u paklu reče: Oče Avrame, pošalji Lazara, da umoči kraj prsta svojega u vodu, i*

*ohladi jezik moj, jer se mučim u ognju (XVI, 24). Ponovo: Kad Lot izide iz Sodome, daždilo je ognjem i sumporom iz neba, i pobilo ih sve. Tako će biti i u dan kada se Sin čovjeji pokaže (Luka XVII 29,30). U Apokalipsi: Ko se god pokloni zvijeri i ikoni njezinoj, i primi žig na čelo ili na ruku svoju, i on će piti od vina gnjeva Božijega, i biće mučen ognjem i sumporom (XIV, 9,10). Zvijer i lažni prorok bili su bačeni u jezero ognjeno i sumpor (XIX 20). Ponovo: I đavo bi bačen u jezero ognjeno i sumpor (XX, 10). Smrt i pakao bačeni su u jezero ognjeno, i onaj ko nije nađen upisan u knjizi života, bio je bačen u jezero ognjeno (XX, 14,15). Ponovo: I nevjernima i poganima krvnicima i kurvarima i vračarima i idolopoklnicima i svima lažama, njima je dio u jezeru što gori ognjem i sumporom (XXI, 8). U ovim odlomcima oganj označava svaku želju ljubavi prema zlu, i njenu kaznu, koja je mučenje. Pored ovih primedbi, upućujemo čitaoca na opažanja data u delu *Nebo i Pakao* (br. 566-575) , gde se pokazuje značenje paklene vatrem, i škrguta zuba.*

18 U gornjem članku, gde se govorilo o gradu, rečeno je da Božansko, kada silazi iz neba, stvara u nižoj sferi, , tamo gde su zli, učinak koji je suprotan onome koji stvara u nebu; jer u nebu oživljava i povezuje, a u nižim predelima gde su zli, umrtvljuje i razdvaja. Razlog ovome je to, što Božanski upliv iz neba otvara duhovni um dobrih, i prilagođava ga njegovom primanju, ali kod zlih, kod kojih nema duhovnog uma, otvara unutrašnje njihovoga prirodnog uma, gde su zla i obmane, i čini da oni osećaju odbojnost svakom nebeskom dobru, mržnju protivu istina, i požudu da počine svaku vrstu zločina; stoga su odvojeni od dobrih, pa ih stoga ubzo stigne osuda. Ovaj upliv kod dobrih, o kojemu sada govorimo, izgleda u nebu kao oganj koji oživljava, nadahnjuje, i povezuje; dok kod zlih ispod, izgleda kao oganj koji sažiže i razara. Zato što je takav učinak Božanske Ljubavi koja se uliva iz neba, stoga se, u Reči, ljutnja i gnev često pripisuju Jehovi, to jest, Gospodu, ljutnja, zbog vatre, a gnjev, zbog vreline vatre. Pominje se oganj gneva Njegovoga, i za Njega se kaže da je vatra koja sažiže; ima mnogo izraza slične vrste, koji se ne koriste, jer je vatra koja proizlazi od Gospoda takve prirode, da je ona po svom poreklu Božanska Ljubav, ali postaje takva kod zlih, koji zbog njenog upliva postanu ljuti i gnevni. Da je to slučaj, vidi se po ognju koji se pokazao na Gori Sinajskoj, kad se Gospod

na nju spustio, i objavio zakon. Iako je ovaj oganj u svom poreklu bio Božanska Ljubav, od koje je Božanska Istina, ipak je izgledao Izrailjskom narodu kao oganj koji sažiže, u čijem su prisustvu osećali veliki strah (Izlazak XIX 18; XX 18; Zak. Ponov. IV 11,12,15,33,36; V 5,22-26), zato što nije bilo duhovnog unutrašnjeg kod Izrailjskog naroda, nego samo prirodnog unutrašnjeg, koje je bilo puna zala i obmana svake vrste; a Gospod se pokazuje svakome u skladu s njegovim kvalitetom. Da su sinovi Jakovljevi bili takve prirode i kvaliteta kao što se gore pominje, može se videti u *Nauku Novoga Jerusalima* (br. 248).

16 Iz toga razloga se Jehova, to jest, Gospod, u Reči, naziva vatrom koja spaljuje (sagoreva). *Jer Jehova Bog tvoj je oganj koji spaljuje, i Bog koji revnuje* (Zak. Ponov. IV 24).; kao u sledećim odlomcima. Kod Isaije: *Jer Jehova dolazi u ognju, a kola njegova su kao vihor, u plamenu. Jer će se Jehova ognjem i mačem boriti sa svakim tijelom; i biće mnogo pobijenijeh* (LXVI 15,16). Ponovo: *Bićeš pohođen plamenom ognjenim koji proždire* (XXIX 6). Ponovo: *Jehova će se pokazati s ljutijem gnjevom i plamenom ognjenim koji proždire, s raspom, i sa silnijem gradom i daždom* (XXX, 30). Kod Davida: *Podiže se dim od gnjeva njegovog, iz usta njegovih oganj, koji proždire, i živo ugljevlje odskakaše od njega. Od sijevanja pred njim kroz oblake udari grad i živo ugljevlje. Zagrmje na nebesima Jehova Višnji pusti glas svoj, grad i živo ugljevlje* (Psalam XVIII 8,12,13). Ponovo: *Ide Bog naš, i ne muči; pred njim je oganj koji proždire, oko njega je bura velika* (Psalam L 3). Opet: *Jehova će pustiti dažd na bezbožnike od živoga ugljevlja, ognja i sumpora* (Psalam XI 6). Kod Jezekilja: *Jer ću im nasuprot okrenuti lice svoje; i kad izidu iz jednoga ognja, drugi će ih oganj proždrijeti. I obratiću zemlju u pustinju, jer učiniše nevjeru* (XV 7,8). Kod Mojsija: *Jer se oganj razgorio u gnjevu mojemu, i gorjeće do najdubljeg pakla; spaliće zemlju i rod njezin, i popaliće temelje brdima* (Zak. Ponov. XXXII 22). Ovakve se stvari pojavljuju u duhovnom svetu, kada se Božansko Dobro i Istina spuste iz neba u niže predele tamo, gde su zlim, koji treba da se odvoje od dobrih, i da se razagnaju; te se stvari kažu zbog izgleda (predstava) koji su tamo. I pošto se vatra, koja je po poreklu Božanska Ljubav, spušta iz neba, i kada je prime zli, ona postaje oganj koji sagoreva, pa se stoga takva vatra, u Reči, pominje u vezi sa

Jehovom. Paklena vatra nije ništa drugo nego promjenjena Božanska Ljubav u zle ljubavi, i u zle želje, da se drugi povredi i da se čini zlo.

17 To je bilo predstavljeno ognjem koji je iz neba sagoreo Sodomu i Gomoru (Postanje XIX 24); kao i ognjem koji je spalio Nabada i Habiha, sinove Aronove, jer su prineli tamjan s druge vatre (Levitska X 1, i sledeći stihovi). Tamjan s druge vatre označava bogoštovanje iz druge ljubavi, a ne iz one prema Gospodu. Tako je ponovo ista stvar označena ognjem koji je sažegao najdublje delove okola sinova Izrailjevih zbog njihovih zlih požuda (Brojevi XI 1-3). Ponovo: reprezentacije je bila slična u slučaju Egipćana koji su nestali u Sufskom Moru (Crvenome Moru), kad je Jehova pogledao na okol iz ognjenoga stuba i iz oblaka (Izlazak XIV 24-2). Da je ta vatra, poreklom, bila Božanska Ljubav, koja je davala svetlost sinovima Izrailjevim za vreme njihovih putovanja, i u šatoru noću, bilo je pokazano gore u **22** ovome članku; samim gledanjem otuda, Jehova je sasvim zbunio i srušio okol Egipćana. Da oganj koji silazi iz neba da bi pobio zle u duhovnome svetu, vidi se iz Apokalipse, gde je to Jovan video, jer on kaže, da je oganj sišao s neba, i progutao Goga i Magoga (XX 9; Jezekilj XXXVIII 22). Progutati označava razagnati i baciti u pakao. Tako se ponovo kaže kod Isaije: *Jer će vidjelo Izrailjevo biti oganj, i Svetac će njegov biti plamen, i upaliće i sažeći trnje njegovo i čkalj njegov u jedan dan* (X 17). Trn i čkalj označavaju zla i obmane doktrine u crkvi; njihovo razaranje Božanskom Istinom koja se spušta iz neba, označeno je rečima, videlo (svetlo) Izrailjevo biće oganj, i Svetac njegov biće plamen.

23 Zato što oganj, u obrnutom smislu, to jest, u odnosu na zlo, zapravo označava ljubav prema sebi, a plamen, ljubav prema svetu, stoga oganj označava i svako zlo, kao neprijateljstvo, mržnju, osvetu, kao što se može videti u Nauku Novoga Jerusalima br. 75), pa stoga vatra isto tako označava razaranje čovekovog duhovnog života, pa stoga i osudu i pakao. Sve su ove stvari označene vatrom, jer je ljubav označena vatrom, kao što se još vidi iz sledećih odlomaka. Kod Isaije: *Vidjeće i posramiće se od revnosti za narod, i oganj će proždrijeti neprijatelje tvoje* (XXVI 11), Razaranje zlih koji su **24** ovde označeni narodom i neprijateljima, opisano je mržjom i ognjem. Kod istoga: *Kad ideš preko vode, ja ću biti s tobom, ili preko rijeka, neće te potopiti; kad prođeš kroz granje, nećeš*

izgorjeti i neće te plamen opaliti (XLIII 2). Proći kroz vodu i kroz reke, i ne potopiti se, označava da obmane i rezonovanja od obmana protivu istine neće ući i pokvariti ; jer ovde vode označavaju obmane, a reke, rezonovanja od obmana protivu istina. Prolaziti kroz oganj a ne opeći se, i kroz plamen a da ih ne oprlji, označava zla, i želje koje izvire iz njih, da im neće nauditi, **25** jer oganj označava zla, a plamen označava želje iz njih. Ponovo: *Dom naše svetinje i naše slave (krasote), u kome slaviše oci naši, izgorje ognjem, i sve što nam bješe drago potrveno je* (LXIV 11). Dom svetinje i naše slave, označava nebesku crkvu, a slava duhovnu crkvu. U kome su te slavili oci naši, označava bogoštovanje Drevne Crkve; izgoreti ognjem, označava da će se sva dobra te Crkve okrenuti u zla, kad će potrti dobra i uništiti ih. I sve što nam beše drago potrveno je, označava da su sve istine na sličan način nestale; ono što je drago, **26** u Reči, označava istine crkve. Kod istoga: *Jer ćete biti kao hrast kome opada lišće i kao vrt u kome nema vode. I biće junak kao kućine i djelo njegovo kao iskra, i oboje će se zapaliti, i neće biti nikoga da ugasi* (i 30,31). Hrast označava prirodnog čoveka, a njegovo lišće, doslovne istine i poznavanja istine; vrt označava racionalnog čoveka. Bićete kao hrast kome opada lišće i kao vrt bez vode, označava da neće više biti doslovne istine ili racionalne istine. Junak i njegovo delo označava ono što stvara čovekova vlastita inteligencija. Onaj je ponekad nazvan junakom (jakim), u Reči, koji se oslanja na sebe i svoju inteligenciju, jer smatra da su on i delo koje stvara, jaki; a pošto čovekov proprium (ja) upija svaku vrstu zla i obmane, i pomoću ovih razara dobro i istinu, stoga se kaže, da će junak biti kao kućina a njegovo delo kao iskra, i da će zajedno izgoreti; izgoreti označava nestati zbog zlih obmana.

27 Kod Jezekilja: *Mati tvoja bješe kao vinova loza; a sada polomiše se jaki prutovi njezini, i oganj proždrije rod njezin* (XIX 10,12,14). Majkom koja je kao vinova loza, označava se Drevna Crkva koja je bila u dobru života, a otuda u istinama; ta je crkva sada bez dobara i istina, što je označeno da je posađena u pustinji, na suhoj i žednoj zemlji ; suha zemlja označava crkvu gde nema dobra, a žedna zemlja označava crkvu gde nema istine; oganj koji sagoreva njene prutove i rod njezin, označava da će zlo od obmane razoriti istinu i dobro; oganj označava zlo,

a prutovi obmane doktrine u kojoj je zlo, a proždreti ih i plod njezin, označava razoriti istinu i dobro; zlo od obmane je zlo koje je od obmane doktrine. Ponovo, kod Zaharije: *Gle, Gospod će ga otjerati, i vrći u more silu njegovu, i on će ognjem izgorjeti* (IX 4). Tir označava crkvu u pogledu poznavanja istine i dobra, pa stoga Tir označava poznavanja istine i dobra koji pripadaju crkvi; njegovo pustošenje zbog obmana i zala, označeno je time što će Gospod baciti u more njegovo blago, i što će on sam izgorjeti ognjem. Ponovo, kod Davida: *Ognjem sažegoše svetinju tvoju, na zemlju obalivši oskrviše stan imena tvojega. Rekoše u srcu svome: potrismo ih sasvijem. Popališe sva mjesta sabora Božijih u zemlji. Nema više proroka, niti znamo dokle će to trajati* (Psalam LXXIV 7-9). Da su želje iz zlih ljubavi razorile dobra i istine crkve, označeno je neprijateljima koji su zapalili svetinju, i oskrvnuli stan imena Jehovinog; da su sasvim uništili bogoštovanje, označeno je njihovim paljenjem svih Božijih mesta sabora u zemlji; da više nema istinite doktrine, ili razumevanja istine, označeno je sa, *nema više proroka, i ne znamo dokle će to trajati*.

30 Kod Mojsija: *Nevaljali ljudi otpadiše stanovnike grada da služe drugim bogovima, i da te treba posjeći mačem, a da se grad i plijen spale ognjem* (Zak. Ponov. XIII 13-16). Ove reči označavaju, u duhovnom smislu, da treba doktrinu, od koje je bogoštovanje nekog drugog Boga a ne Gospoda, izbrisati, jer da u njoj nema ničega osim obmana koje potiču od zlih želja. Ovo je značenjem, u duhovnm smislu, gornjih reči, jer grad, u Reči, označava doktrinu, a služiti drugim bogovima, označava priznavati i klanjati se nekom drugom Bogu a ne Gospodu. Mač označava razaranje istine pomoću obmane; a oganj, razaranje dobra pomoću zla. Gospod reče kod Luke, da je On došao da donese na zemlju oganj, i da bi mu se htelo da se već zapalio (XII 49). Ovo označava neprijateljstvo i borbe između zla i dobra, i između obmane i istine. Jer pre nego li je Gospod došao, u crkvi je bilo samo obmana i zala, pa stoga nije bilo borbe između istina i dobara; ali kada je Gospod otkrio istine i dobra, tada su počele borbe, a bez borbi između njih, nije moguća reformacija. To je ono što je označeno Gospodovim rečima kad je rekao da bi želeo da je već počelo. Da ove reči treba ovako razumeti, vidi se iz onoga što sledi, naime, da je došao da donese

razdor (razdvajanje): *jer će odsele pet u jednoj kući biti razdijeljeni, ustaće tri na dva, i dva na tri. Ustaće otac na sina, i sin na oca; mati na kćer, i kći na mater; svekrva na snaju svoju, i snaha na svekrvu* (stihovi 51 – 53). Ocem na sina, i sinom na oca, označava se zlo protivu istine, i istina protivu zla; a materom protiv kćeri, i kćeri protivu matere, označava se želja za obmanom protivu osećanja za istinu, i obrnuto. U jednoj kući, označava u jednom čoveku.

32 Pošto sinovi u Reči označavaju istine crkve, a kćeri, dobra njena, značenje spaljivanja sinova i kćeri, kao što je zabilježeno kod Jeremije, jasno je: *Sagradiše visine Tofetu, koji je u dolini Enomova, da sažižu sinove svoje i kćeri svoje ognjem* (VII, 31). Ponovo: *Učiniću da se čuje vika ubojna u Rabatu sinova Amonovijeh, jer da se njegove kćeri sažižu ognjem* (XLIX 2). I kod Jezekilja: *Kad prinosite darove, kada provodite sinove kroz oganj* (XX 31). Spaljivanjem sinova i kćeri, označava se razaranje istina i dobra crkve pomoću zlih želja ili zlih ljubavi. Ako pretpostavimo da su doista počinili ovakve gadove, njima su označeni uništavanje istine i dobra crkve pomoću prljavih i gadnih požuda, koje su potvrdili obmanama.

33 Iz ovoga se sada vidi da se gradom i ognjem pomešanim s krvlju, i bačenim na zemlju, zbog čega je treći deo drveta izgoreo, i zelena trava izgorela, označava upliv iz neba, i prva promena pre Poslednjeg Suda. Ali šta je označeno drvetom i travom, objasniće se u onome što sledi. Slične su stvari rečene o pomorima u Egiptu, koji su prethodili njihovom iskorenjivanju, i potapanju u Sufskom Moru (Crvenom Moru); na primer, da je na Egipat pao grad, i oganj pomešan s gradom, i kada je trava **34** poljska udarena i da je svako drvo poljsko oboreno (Izlazak IX 23-26). Da će se slične stvari desiti pre dana Jehovinog, koji je Poslednji Sud, i to su proroci predskazivali. Kod Joila: *Dan Jehovin; dan tame i mrkloga mraka. Oganj će proždirati. A iza toga plamen će gorjeti* (II 1,2,3). Kod istoga: *Učiniću čudesa na zemlji i na nebu, krv i oganj i pušenje dima. Sunce će se pretvoriti u tamu, a mjesec u krv prije nego dođe veliki i strašni dan Jehovin* (Ii 30,31). Ponovo: *Oganj sažeže paše u pustinji, i plamen popali sva drveta u polju* (19,20). I kod Jezekilja: *Reci šumi na jugu, Gle, upaliću oganj u tebi, koji će proždrijeti svako drvo zeleno u tebi; plamen se neće ugastiti sve dok se ne popali sve od juga do*

sjevera (XX 47). Šuma na jugu označava crkvu, koja bi mogla biti u svetlosti istine iz Reči, ali koja, sada lišena duhovne svetlosti, samo je u znanjima; drveta koja će biti spaljena vatrom, označavaju takva znanja; da će ih zle želje lišiti sveg duhovnog života, i da neće više videti ni jednu istinu jasno, pa čak ni u zatamnjenju, označeno je sa, da će sva zemlja od juga do severa biti popaljena. Iz značenja ognja u oba smisla, može se videti šta je u Reči označeno izrazima zagrati se, biti u plamenu, na vatri, biti popaljen, i uništen, vrućinom, plamenom, žestinom, gorenjem, paljenjem, ognjištem, ugljevljem, i mnogim drugim.

505. *I padoše na zemlju.* – Da ovo označava kretanje prema nižim predelima, gde su bili zli, vidi se iz značenja biti bačen na zemlju, što je rečeno u vezi sa gradom i ognjem pomešanim s krvlju, jer ovo se desilo kad je prvi anđeo zatrubio, što označava kretanje prema nižim predelima, gde su bili sakupljeni zli, među kojima su bili i neki dobri. Da je označeno kretanje prema nižim predelima, je stoga što se promene i pustošenja, označena paljenom trećinom drveta i sve zelene trave, dešavalo postepeno prema nižim predelima gde su bili zli, kao što je gore rečeno. Razlog da se ovde niži predeli označavaju zemljom je to što je Jovan video te stvari kad je bio u duhu, to jest, kad je bio u duhovnom svetu. Jer čovekov duh, kad mu je otvoren njegov /unutrašnji/ vid, ugleda brda, humove, i doline; na brdima i humovima su anđeoska neba, ali oni koji još nisu bili podignuti u nebo, ti su u dolinama ispod, gde su pomešani s dobrima, koji su bili tamo u to vreme; stoga su te doline, koje su bile ispod brda i humova, označene su zemljom. Stoga biti bačen (pasti) na zemlju, označava biti bačen iz neba prema nižim predelima. Ali kada se brda, humovi, i doline, uzeti zajedno, nazivaju *zemljama*, tada *zemlja* označava crkvu tamo.

506. *I trećina drveta izgorje.* – Ovo označava da su opažanja i poznavanja istine i dobra nestali zbog želja koje izvire iz zlih ljubavi, kao što je jasno iz značenja trećeg dela, kada se koristi u vezi s istinama, jer to označava sve, o čemu ćemo govoriti u onome što sledi; i iz značenja drveta, kojima se označavaju čovekove unutrašnje stvari, a to su one koje pripadaju njegovom umu (vidi gore, br. 109), a otuda /označava/ opažanja istina i dobara, i njihovo poznavanje (vidi gore, br.

420); i iz značenja izgoreti, što označava nestati zbog požuda koje izvire iz zlih ljubavi, kao što je rečeno gore (br. 504), gde je pokazano da su te požude označene ognjem, pa stoga izgoreti označava nestati zbog njih. Treći deo označava sve, pa stoga treći deo drveta označava svo opazanje o istinama i dobrima, a otuda i o njihovim poznavanjima, jer tri označava ono što je puno, celo, i sve, a ovo se kaže o istinama; stoga, slično, treći deo, jer treći označava isto što i tri. Isto tako, brojevi pomnoženi jedni s drugima, i podeljeni jedni s drugima, imaju značenje slično celim brojevima od kojih su izvedeni, kao što se može videti gore (br. 430:1). Da treći deo označava sve, i da se kaže o istinama, i to se može videti gore (br. 384). Značenje trećeg dela slično je u sledećim odlomcima: *I treći dio mora postade krv* (VIII 8); *i treći dio stvorenja u moru, uginuše* (br. VIII 9); *i goruća zvijezda pade na treći dio rijeka* (VIII 10); *I trećina vode posta pelen* (VIII 11); *I trećina sunca i trećina mjeseca i trećina zvijezda pomrča* (VIII 11); *i trećina sunca pomrča, i trećina mjeseca i trećina zvijezda* (VIII 12, kao i pogl. IX 15,18; XII 4).

3 Ovde se opisuje kako će sva opazanja istine i dobra, a otuda i njihovo poznavanje, nestati zbog ljubavi prema sebi i svetu, kao i zbog požuda i uživanja iz ovih. Razlog zašto opazanje i poznavanje duhovne istine i dobra nestaje zbog ljubavi prema sebi i svetu je to, što su te ljubavi telesne i čisto prirodne, u kojima se čovek rodi a koje, ako nad njima ne vladaju duhovne ljubavi, koje su iz neba od Gospoda, gase svo opazanje i poznavanje istina i dobara neba i crkve; jer ove ljubavi, gledane u sebi samima, sasvim su suprotne duhovnim ljubavima; stoga se vidi da kada crkva pada, prvo prelazi iz duhovnog u prirodno stanje, a to je ljubiti sebe i svet iznad svega. Stoga ona ulazi u mrkli mrak u pogledu svih stvari neba i crkve, iako može da bude u svetlosti u pogledu svetskih stvari. A kada se opazanje o **4** duhovnim istinama i dobrima izgubi, njihovo poznavanje tako isto se gubi, jer iako ih čovek zna, i govori o njima, ili iz Reči ili iz doktrine, ipak ih ne zna, kada o njima nema opazanja. Opazanje neke stvari čini da je poznajemo. Poznavanje bez opazanja nije živo, nego mrtvo, i to je onda samo poznavanje značenja reči, a ne same stvari. Takva su poznavanja istine i dobra iz Reči i doktrine crkve kod onih kod kojih ljubav prema sebi i svetu zauzimaju glavno mesto, iako se nauče i da govore i besede vešto i bistro

o njima, Oni su samo ljuštore, koje pred običnim ljudima izgledaju kao da imaju srž unutra, iako su prazne.

507. *I svaka trava zelena izgorje.* – Da ovo označava da će sva doslovna znanja nestati zbog želja istih ljubavi, vidi se iz značenja trave, koja označava ono što je doslovno znanje, o čemu više u onome što sledi; i iz značenja zelenog, što označava da je to istinito i živo od istine, jer zelena trava služi kao hrana. Pod doslovno istinom se označava svako znanje kojim se potvrđuje duhovna istina, a koje ima život od duhovnoga dobra. Sve što služi za hranu bilo čoveku ili zveri, sve to ima korespondenciju s takvim stvarima koje služe kao hrana spoljašnjim i unutrašnjim umovima, koja se hrana naziva duhovnom hranom. Slične se stvari pokazuju i u duhovnom svetu zbog korespondencije duhovnih stvari sa prirodnim stvarima. A pošto je Reč u slovu prirodna, i napisana u korespondencijama, stoga se ovde kaže, da su trećina drveta i trećina zelene trave izgoreli, čime se označava, u duhovnom smislu, da je svo opažanje i poznavanje istine i dobra, i sva doslovna znanja, nestali zbog one dve telesne, zemaljske i čisto prirodne ljubavi. Jer čovek može da postane mudar pomoću doslovnih znanja, ali može da postane i lud. On postaje mudar kad pomoću doslovnih znanja potvrđuje istine i dobra crkve, koje su duhovne istine i dobra; ali postaje lud kad pomoću njih slabi i odbacuje istine i dobra crkve. Kad potvrđuje istine i dobra crkve pomoću njih, ona se tada nazivaju doslovna znanja- istine, i kaže se da su živa. Ali kada pomoću njih (doslovnih znanja) slabi i osporava istine i dobra crkve, tada se nazivaju doslovna znanja-obmane, i tada su mrtva. Znanja samo su sredstva kojima se postižu svrhe, i ona su u skladu sa svrhama koje od njih postoje. Ona su živa onda kada čovek stiče inteligenciju i murost pomoću njih. Sva inteligencija i mudrost dolaze od istina koje su iz neba od Gospoda, i takva inteligencija i mudrost su živi. I to je sami čovekov duhovni život. Ali inteligencija i mudrost od obmana ne postoje, a ako se pretpostavi da postoje kod bilo koga, mrtvi su, jer su iz pakla.

3 Ovo se kaže da bi se znalo da zelena trava označava doslovno znanje-istinu, koja je živa. A trava koja je izgorjela, označava doslovno znanje-istinu koja je mrtva. Kada dobro i istina ne nađu prijemnika kod čoveka u poznavanjima i u doslovnim znanjima, a kada zla i obmane iz pakla

nađu prijemnika, tada doslovna znanja nisu više živa, nego su mrtva, i korespondiraju isušenoj i izgoreloj travi. Isti je slučaj i sa čovekom, jer je čovek onakav kakva su njegova poznavanja i znanja, koja ima. Jer njegova inteligencija dolazi od živih znanja. Od znanja koja nisu živa, od njih nema inteligencije. A ako su mrtva zato što pomoću 4 njih potvrđuje obmane, posledica je bezumlje i ludilo. Ovakav čovek se, po korespondenciji, u Reči, upoređuje sa travom, i naziva se travom u sledećim odlomcima. Kod Isaije: Njihovi stanovnici postaje kao trava poljska, kao zelena travica, kao trava na krovovima, koja se suši pre nego sazri (XXXVII 27; 2, o Carevma XIX, 26). Kod Davida: *Zli su kao trava, kao zeleno bilje venu* (Psalam XXXVII, 2). *Dani su čovječiji kao trava; kao cvijet u polju, tako cvjeta* (Psalam CIII, 15). *Koji mrze Sion, biće kao trava na krovovima, koja se sasušuje prije nego se počupa* (Psalam CXXIX 6,7). Kod Isaije: *Slava Gospodova će se pokazati, i svi će vidjeti. Glas reče: Viči, i kaži. Šta da vičem? Svako tijelo je trava i sva krasota njegova je kao cvijet u polju; trava vene, a cvijet se suši, a riječ Božija ostaje zauvijek* (XL, 5-8). Ovo se kaže o Gospodovom dolasku, i o otkrivenju Božanske Istine od Njega, što je označeno sa, *Slava Gospodova će se pokazati, i svi će je vidjeti*. Da tada neće biti znanja doslovne istine, ni duhovne istine kod čoveka, označeno je sa, *Svako tijelo je kao trava, sva krasota njegova vene kao cvijet u polju*. Trava označava doslovnu istinu, a cvet u polju duhovnu istinu. Da je čovek takve prirode, označeno je sa, *svako je tijelo kao trava koja se suši*. Jer svako telo označava čoveka, i one koji su u istinama, ali su sada u obmanama.

4 Kod istoga: *Ja sam utješitelj vaš; ko si ti da se bojiš čovjeka smrtnoga i sina čovječijega, koji je kao trava ?* (LI, 12). Ove reči označavaju , da je sve od Gospoda, a ništa od čovekove vlastite inteligencije i mudrosti. Čovek označava čoveka u pogledu mudrosti, a sin čovečiji označava čoveka u pogledu inteligencije; da je potonje samo znanje, označava se rečima, *čovjek je kao trava*. Ponovo: *Jer ću izliti vodu na žednoga i potoke na suhu zemlju, i procvjetaće kao u travi, kao vrbe pokraj potoka* (XLIV 3,4). Duh Jehovin označava Božansku Istinu, a blagoslov označava umnožavanje i oplodavanje. Inteligencija , stoga, koja se stvara pomoću doslovnih istina označena je cvetanjem kao u travi. Kod Davida:

Daješ te raste trava stoci, i zelen na korist čovjeku, da bi izvodio hljeb iz zemlje (Psalam CIV, 14). I opet: *Jehova sprema zemlji dažd, čini da raste na gorama trava, i daje stoci piće njeno* (Psalam CXLVII 8,9). Kod Mojsija: *Neka se spusti kao dažd nauka moja (doktrina moja) i neka padne kao rosa govor moj, kao sitan dažd na mladu travu i kao krupan dažd na odraslu travu* (XXXII, 2). U ovim odlomcima trava označava doslovnu istinu, a zelen poljska duhovnu istinu; jer zelen u polju označava ono što prvo izraste u novopooranoj zemlji, zato se naziva zelenjem korisnim čoveku. Razlog da se kaže , *trava za stoku, i hrana za stoku* je to što stoka, u Reči, označava osećanje prirodnog čoveka, a doslovna je istina njemu kao hrana i potpora. Kod Jova: *Gle, behemota (zvijer) koju sam stvorio kod tebe: jede travu kao vo* (XL, 15). Behemot ima slično značenje zveri u Reči, naime, čovekova prirodna osećanja. Pa se stoga kaže, *Gle, behemota kojega sam stvorio kod tebe*. Njegova je duhovna hrana doslovna istina; ovo je označeno jedenjem trave kao vo. Da zeleno označava ono što je živo, vidi se i bez objašnjenja; jer kada biljka raste ili kad je živa, ona je zelena, ali kad prestane da raste ili kad uquine, tada nestaje zelena boja. Stoga zeleno označava ono što živi ili što je živo; a to je slučaj u sledećim odlomcima: Jeremija XI 16; XVII 8; Jezekilj XVII 24; XX 7; Osija XIV ; David, Psalam XXXVII, 35; LIII, 8; XCII 10; i na drugim mestima.

508. *I drugi anđeo zatrubi, i kao velika gora ognjem zapaljena pade u more; i trećina mora posta krv. I umrije trećina stvorenja koje žive u moru, i trećina lađa propade.*

I drugi anđeo zatrubi, označava upliv (influks) iz neba , i drugu promenu za zle; *i kao velika gora ognjem zapaljena*, označava ljubav prema sebi i vlastitu inteligenciju; *pade u more*, označava u prirodnog čoveka; *i trećina mora posta krv*, označava da je sve postalo obmana od zla.

I umrije trećina stvorenja koje žive u moru, označava da je nestalo svako doslovno znanje u prirodnom čovjeku; *i trećina lađi propade*, označava da su nestala i sva poznavanja istine i dobra iz Reči, kao i nauka (doktrina).

509. *I drugi anđeo zatrubi.* – Da ovo označava upliv iz neba, i drugu promenu kod zlih, koja slede, vidi se iz iz onoga što je rečeno i pokazano gore (br. 502).

510. *I kao velika gora ognjem zapaljena.* - Da ovo označava ljubav prema sebi, i vlastiu inteligenciju iz te ljubavi, vidi se iz značenja gore u ognju, što označava ljubav prema sebi i vlastitu inteligenciju iz ove. Razlog da je ova ljubav označena gorom koja se pominje je to, što gora, u Reči, označava ljubav u oba smisla, ili nebesku ljubav i paklenu ljubav, kao što se može videti gore (br. 405). Ovde se govori o zlima koji su trebali da se odvoje od dobrih, i bace u pakao, a kod ovih sva se istina pretvara u obmanu preko te ljubavi. U onome što sledi opisuje se posledica bacanja u more; jer gora bačena u more, čija se trećina pretvorila u krv, označava da se kod prirodnog čoveka sve proenilo u obmanu od zla. Stoga se vidi da ovde velika gora koja je u ognju, označava ljubav prema sebi, a otuda i čovekovu vlastitu inteligenciju; jer je sva **2** čovekova inteligencija od ljubavi prema sebi. Razog da gora označava ljubav u oba smisla je to, što anđeli trećega neba, koji su u nebeskoj ljubavi, stanuju na gorama u duhovnome svetu; kad se, stoga, pomene gora, misli se na nebo; i, u skladu s idejama anđeoske misli, koje su odvojene od mesta i osoba, nebeska ljubav čini da se njom označava nebo. A razlog da gora u obrnutom smislu označava ljubav prema sebi je to, što oni koji su u ljubavi prema sebi, neprekidno žele da se podignu gore, praveći se jednakim s onima koji su u trećem nebu. Pošto se ovo obrće u njihovoj mašti, to oni to i pokušavaju dok nisu u paklovima; iz toga razloga, gora u obrnutom smislu, označava ljubav prema sebi. Jednom rečju, oni koji su u ljubavi prema sebi, teže da budu u višim stvarima, pa stoga, posle smrti, kada se sva stanja ljubavi menjaju u korespondirajuće stvari, oni se u mašti penju na visoko, verujući da , dok to zamišljaju, da su na visokim gorama, iako su, dok su u telu, u paklovima. **3** Otuda to da oni koji pripadaju Vavilonu, i koji su u takvoj ljubavi da žele da vladaju nad celom zemljom, i nad nebom, nazivaju se gorama i za njih se kaže da sede na gorama , i da se penju na oblake. Tako kod Jeremije: *Evo mene na tebe, goro, koja zatireš, govori Jehova, koja zatireš svu zemlju, i zamahnuću rukom svojom na te i svaliću te sa*

stijena i načiniću od tebe goru izgorjelu (LI, 25). I kod Isaije: Gle, govorio si u srcu svome: izaći ću na nebo, više zvijezda Božijih podignuću prijesto svoj, i sješču na gori zbornoj na strani sjevernoj. Izaći ću u visine nad oblake, izjednačiću se s Višnjim. A ti se u pakao svrže, u dubinu paklenu (grobnju) (XIV 13-15). Ove se stvari kažu o Vavilonu.

511. *Pade u more (Bi bačena u more).* – Ovo označava prirodnog čoveka, kao što se vidi iz značenja mora, koje označava ono što je doslovno znanje uopšte, koje je u prirodnom čoveku, stoga označava prirodnog čoveka u pogledu znanja u njemu, o kojemu vidi gore (br. 270,342). Razlog za ovo značenje mora da je to, što voda označava istinu, a istina se u prirodnom čoveku naziva doslovno znanje; ali istina po sebi, duhovna je, i u duhovnom čoveku čini jedno s osećanjem za istinu, jer ona je forma osećanja. Onoliko koliko je je ovo osećanje, sa njegovom formom, u doslovnom znanju koje je u prirodnom čoveku, toliko doslovno znanje sadrži u sebi istine, i ono je doslovna istina; jer doslovna znanja, viđena u sebi, nisu istine, nego samo sasudi koji sadrže istinu, pa se stoga doslovna znanja u Reči nazivaju sasudima.

2 Da je prirodni čovek označen morem, jasno je iz odlomaka u Reči gore navedenih (br. 275,342); iz čega se vidi da more, u pogledu vode, označava ono što je doslovno znanje uopšte, dok more, u odnosu na valove, označava rasprave i umovanja koja potiču od doslovnih znanja; a pošto je svako od ovih /znanja/ u prirodnom čoveku, stoga more označava samoga prirodnog čoveka. Ali stanje prirodnog čoveka je sasvim u skladu s osećanjima čovekove ljubavi. Kada duhovno sećanje vlada u čoveku, ili osećanje za dobro i istinu radi dobra i istine, i kad se ono uliva preko duhovnoga čoveka u prirodnog čoveka, tada je prirodni čovek duhovno-prirodni čovek, jer je tada potčinjen duhovnom čoveku, i pošto tada deluju kao jedno, oba su u nebu. Ali kada čisto prirodno osećanje vlada kod čoveka, tada u prirodnom čoveku nema ni jedne istine, pa stoga doslovna znanja-istine nisu istnita, nego mrtva i lažna. Razlog je to, što su tada doslovna znanja-istine povezana s osećanjima čisto prirodnim, koja sva imaju poreklo u ljubavi prema sebi i svetu; dok se prave istine, pošto su u sebi duhovne, povezuju samo s duhovnim

osećanjima, kao što je gore rečeno. Kada se istine povežu s osećanjima čisto prirodnim, one nisu više istine nego obmane, jer ih osećanje čisto prirodno čini lažnima. Povezivanja istine s osećanjima čisto prirodnim, korespondira kurvarstvu u preljubama raznih vrsta, a označena su u Reči u duhovnom smislu raznim kurvarstvima i preljubama raznih stepeni; ima povezivanja istina Reči s ljubavlju prema sebi i ljubavlju prema svetu, koja korespondiraju ovim stvarima. **3** Značenje mora, a to je prirodni čovek, i sve stvari u njemu, dolazi od korespondencije. Jer se mora pokazuju na raznim mestima u duhovnome svetu, posebno na obroncima gde se završavaju duhovna društva, ili samo nebo. Mora tamo postoje, jer su na granicama neba i preko njih oni koji su čisto prirodni ljudi, pa se oni pojavljuju u dubokim mestima, gde imaju svoje stanove; ovi prirodni ljudi, međutim, nisu zli, jer su zli prirodni ljudi u paklovima. Kakvi su oni koji su u morima vidi se po morima koja se tamo vide, a u glavnom po boji vode, koja ide prema zatamnjenju ili prema bistrini. Stoga, ako je zatamnjena, tu su čulni duhovi koji su u najnižem prirodnom, a ako je bistra, tu su duhovi koji su unutrašnji prirodni. Ali voda mora koja su iznad paklova, gusta je, crna, a ponekad i crvena; a paklena četa tamo izgleda kao zmije, i guje, i kao čudovišta, kakvih ima u morima.

512. *I trećina mora posta krv.* – Da ovo označava da je sve tamo postalo obmana od zla, vidi se iz značenja trećeg dela, što označava sve (vidi gore, br. 506). I iz značenja mora, koje označava prirodnog čoveka, kao što je gore objašnjeno (br. 511); trećina mora stoga označava celog prirodnog čoveka, i sve u njemu; i iz značenja krvi, koja označava obmanu od zla, o kojoj vidi gore (br. 329:2). Iz ovoga se može videti duhovni smisao ovoga stiha, naime, da velika gora u plamenu, koja je bila bačena u more, i trećina mora, koja je postala krv, označava **2** da ljubav prema sebi, kada uđe i zaposedne prirodnog čoveka, okreće svako doslovno znanje-istinu u obmanu od zla. Ljubav prema sebi je čisto telesna ljubav, koja izvire iz razdvajavanja i fermentacije mekih supstancija, i iz iritirajućeg delovanja ovih iznutra u telu, odakle dolazi opažajna sposobnost uma, koja zahteva čistu atmosferu, a koja postaje gruba i tupa, i tako nestaje. Da je ljubav prema sebi toga porekla, vidi se

iz korespondencije s ljudskim izmetom. Jer oni koji su bili namamljeni ovom ljubavlju, u drugom životu, vole iznad svega prljavštinu koja zaudara, pa im je smrad od toga prijatan, što je znak da efluvium (ono što se izliva) iz toga deluje na čulo mirisa kao nešto prijatno, to jest, kao što je na njega delovao pri običnim čulnim opažanjima, što se širi na sve strane preko unutrašnjih kožica. Iz samo ovoga se vidi da je ljubav prema sebi gruba i prljavija telesna više nego sve druge ljubavi, da stoga oduzima sve duhovno opažanje koje pripada istini i dobru neba i crkve; ona zatvara i duhovni um, i stvara sebi stanište u prirodnom u čulnom čoveku, koji je povezan usko s telom, a ne sa nebesima. Stoga se dešava da su čulni svi oni u kojima vlada ljubav prema sebi, i vidi stvari neba i crkve samo kao u mrklom mraku; a kada su sami i misle u sebi, oni ih odbacuju i osporavaju. Sada je očito značenje trećine mora koja se pretvorila u krv, i velike gore u ognju koja je bila bačena u njega.

513. *I umrije trećina stvorenja koja žive u moru.* – Da ovo označava da je svako doslovno znanje- Istina umrlo, jasno je iz značenja umiranja, što označava nestati duhovno, ili u pogledu nebeskog života; i iz značenja trećine, što označava sve (vidi gore, br. 506); i iz značenja stvorenja u moru, ili riba, koje označavaju doslovna znanja-istine, o čemu će se govoriti ubrzo; i iz značenja *koji žive*, što znači biti živ. Stoga trećina stvorenja u moru koja su bila živa, a umiru, označava nestajanje svakog doslovnog znanja-istine. Živo doslovno znanje-istina znači znanje koje dobija život od duhovnog osećanja; jer ovo osećanje daje život istinama, pa stoga i doslovnim znanjima-istinama, pošto su ona sadržatelji duhovnih istina, kao što se 2 može videti gore (br. 506,507,511). Razlog zašto morska stvorenja, ili ribe, označavaju doslovna znanja-istine je to, što more označava prirodnog čoveka, pa stoga ribe u moru označavaju sama doslovna znanja-istine u prirodnom čoveku. Da ribe označavaju ove stvari, i to je zbog korespondencije; jer duhovi, koji nisu u duhovnim istinama, nego u prirodnim istinama samo, koje su doslovna znanja-istine, izgledaju (pokazuju se) u duhovnom svetu u morima kao ribe, kada ih gledaju oni koji su iznad. To su njihove misli, koje proističu iz doslovnih znanja koja poseduju, koje imaju takav izgled. Jer se sve ideje misli anđela i duhova pretvaraju u razne reprezentacije izvan njih;

kada stvari koje pripadaju biljnom carstvu, pretvaraju se u drveće i rastinje raznih vrsta; ali kada stvari koje pripadaju životinjskom carstvu, pretvaraju se u zemaljske životinje, i u ptice raznih vrsta. Kada se ideje nebeskih anđela pretvore u zemaljske životinje, menjaju se u jaganjce, ovce, teoce, konje, mazge i u slično; ali kada u ptice, tada se pretvaraju u prepelice i golubice, i mnoge druge lepe ptice. A s druge strane, ideje misli onih koji su prirodni, i koji misle od doslovnih znanja-istina samo, njihove se ideje pretvaraju u oblike riba. Iz toga se razloga pokazuju razne vrste riba, koje mi je bilo dopušteno da vidim. Otuda u Reči ribe označavaju doslovna znanja-istine kao na sledećim mestima. Kod Isaije: *Gle, prijetnjom svojom isušujem more, obraćam rijeke u pustinju da se usmrde ribe njihove zato što nestade vode, i mru od žeđi* (L 2). Jehovina pretnja znači rušenje crkve, što se dešava kada više nema poznavanja istine i dobra, ili nema više živih poznavanja, jer nema opažanja. Isušivanje mora, označava lišiti prirodnog čoveka doslovnih istina, a otuda lišiti ga prirodnog koje dobija iz duhovnog života. Obratiti reke u pustinju, ima slično značenje u pogledu na racionalnog čoveka, zbog čega dolazi do gubljenja inteligencije; njihva riba biva smrdljiva, jer nema vode, i umire od žeđi, označava da doslovno znanje-istina nije više živo, jer nije istinito, gde ribe označavaju doslovno znanje, a voda istinu, a kada su trule, označavaju smrt u pogledu duhovnog života.

4 Kaže se nešto slično ovde o moru, da je njegova trećina postala krv, i da je trećina stvorenja umrla. Isto tako se reklo o Egiptu, da su njegova reka i sve vode postali krv, i da je zbog toga sva riba uginula. Mojsije je kazao Faraonu da će se vode u reci pretvoriti u krv, da će zbog toga riba uginuti, i da će reka tako zaudarati da će se Egipćanima gaditi da piju vodu iz reke. To se i desilo sa svim vodama u Egiptu (Izlazak VII 17-25). O ovoj okolnosti ovako je napisano kod Davida: *On pretvori njegovu vodu u krv, i pobi svu ribu* (Psalam CV, 29). Razlog da su se slične stvari dogodile u Egiptu je to, što je Egipat označavao prirodnoga čoveka u pogledu doslovnih znanja-istina, ili doslovne istine prirodnoga čoveka. Egipatska reka označava inteligenciju stečenu pomoću doslovnih znanja-istina; reka koja se pretvorila u krv, označava da je ta inteligencija iz čistih obmana; ribom koja gine, označava se da su doslovne istine nestale zbog obmana, jer doslovna znanja žive kroz

istine, a nestaju zbog obmana, a tome je razlog to, što je sva duhovna istina živa i ceo život ili duša u doslovnim znanjima je iz toga; stoga su bez duhovne 5 istine, doslovna znanja mrtva. Kod Jezekilja: *Evo me na te, care Egipatski, zmaju veliki što ležiš usred rijeka svojih koji reče : moja je rijeka; ja sam je načinio. Zato ću metnuti u čeljusti tvoje udicu, i učiniću da se ribe u rijekama tvojim nahvataju na krljušti tvoje; izvući ću te iz rijeka tvojih i sve ribe iz rijeka tvojih nahvatane na krljušti tvoje. I ostaviću u pustinji tebe i ribe iz tvojih rijeka (XXIX 3,4,5).* Faraon ima slično značenje kao Egipat, car kao i narod označava prirodnog čoveka, i doslovna znanja-istine kod njega. Zbog toga se naziva velikim zmajem (kitom). Pošto kit ili morko čudovište označava ono što je doslovno znanje-istina uopšte, stoga se kaže da će ga izvući iz reke, i da će se ribe nahvatati na njegove čeljusti, što znači da će sva inteligencija nestati, i da će ostati znanje (*scientia*) u čulnom čoveku, koje će znanje biti bez života. U čulnom čoveku, koji je najniži prirodni čovek i najbliži svetu, ima zabluda a otuda i obmana, a to je označeno ribom koja se hvata na čeljusti kita. Da će prirodni čovek, i doslovno znanje- istina u njemu, biti bez života koji dolazi od inteligencije, označeno je sa, *Ostaviću u pustinji tebe i ribe iz tvojih rijeka.* Da će se ovo desiti zbog toga što prirodni čovek pripisuje svu inteligenciju sebi, a što je označeno rečima, koji reče u srcu svome: *Moja je rijeka, ja sam je načinio,* gde reka označava inteligenciju.

Kod Mojsija: *Opomenusmo se riba što jedasmo u Egiptu za badava, i krastavaca i dinja i luka crnog i bijeloga. A sada posahnu duša naša , nema ništa osim mane pred očima našim. Tada se podiže vjetar od Jehove, i potjera od gore prepelice, i razasu ih po okolu. Ali zbg njihove žudnje, Jehova udari narod pomorm velikim, pa je ime tog mjesta grobovi požude.* Iz toga se vidi da su se sinovi Izrailjevi okrenuli od duhovnih stvari, i da su pohlepno želeli samo prirodne stvari; jer su bili samo prirodni, a ne duhovni, samo predstavljajući duhovnu crkvu pomoću spoljašnjih stvari. Da su se okrenuli od duhovnih stvari, označeno je rečima, a *sada posahnu duša naša, nema ništa osim mane predo očima našim,* gde mana označava duhovnu hranu, koja je znanje (*scientia*), inteligencija, i mudrost. Da su pohlepno željeli prirodne stvari, označeno je njihovim žaljenjem za ribom u Egiptu, krastavcima,

dinjama, crnim i belim lukom; sve ovo označava stvari koje pripadaju najnižem prirodnom, to jest, telesnom čulnom čoveku. I jer su odbacili duhovne stvari, a žudeli samo za čisto prirodnm stvarima umesto onih, stoga su bili udareni velikim pomorom, pa je ime tome mjestu dato *grobovi požude*.

7 Kod Jezekilja: I reče mi: *Gle, ova voda teče prema istočnoj granici, i ide u dolinu, i prema moru; kada dođe do mora, voda će ozdraviti, i sve životinje što gmižu kuda god dođu ove rijeke, biće žive i biće veliko mnoštvo riba, jer kad dođe ova voda onamo, druga će postati zdrava, i sve će biti živo gdje ova rijeka dođe. I ribari će stajati kraj nje od En-gada do En-glaima i razapinjati mreže; i biće riba svakojakih vrlo mnogo kao u velikome moru. A bare njegove i glibovi neće biti zdravi, nego će ostati slani* (XLVII 1,-11). Ovde se govori o domu Božijem koji označava nebo i crkvu; a voda koja ističe iz doma Božijeg prema moru, označava Božansku Istinu koja obnavlja i preporuča; dolinom i morem u koje se spuštaju vode, označavaju se poslednje stvari neba i crkve koje, skupa s ljudima crkve, ono su što pripada prirodnom i čulnom čoveku; dolinom se označavaju unutrašnje njene stvari, a morem, spoljašnje. Da znanja iz Riječi, kao i potvrđivanje doslovnih istina, primaju duhovni život pomoću te Božanske Istine, označeno je vodama mora koje su ozdravile, kao i to da svaka živa duša koja gmiže, i mnoštvo riba, a da će biti istinitih doslovnih znanja svake vrste, označeno je ribom svake vrste, i mnoštvom njihovim. Oni /ljudi/ koji su reformisani, i otuda postali inteligentni, označeni su ribarima iz En-gedija, kao i iz En-glaima. Oni koji se ne mogu reformisati, jer su u obmanama od zla, označeni su barama i glibovima, koji nisu ozdravili, i koji su ostali slani. Da se ovde ne misli na ribe koje se množe u vodi, svako može da vidi, nego da se označavaju stvari u čoveku koje se mogu reformisati, jer dom Božiji označava nebo i crkvu, a voda iz njega istine, označava Božansku Istinu koja reformiše.

8 Kroz celu Reč pominju se zver poljska, ptica nebeska, i riba morska, pa onaj ko ne zna da zver poljska, označava Voljno čovekovo, ptica nebeska, Intelktualno, a riba morska, njegovo Doslovno znanje, taj ne može da zna značenje tih izraza; kao u sledećin odlomcima. Kod Osije: *Jehova ima parbu sa stanovnicima zemaljskim; jer nema istine ni milosti*

ni znanja za Boga u zemlji; zato će tužiti zemlja, i što god živi u njoj prenemoćice, i zvijeri poljske i ptice nebeske; i ribe će morske pomrijeti (IV.1,3). Kod Sofronije: Uzeću ljude i stoku, uzeću ptice nebeske i ribe morske i sablazni s bezbožnicima, i istrijebiću ljude sa zemlje (I, 3). Kod Jezekilja: A u dan kad dođe Gog na zemlju Izrailjevu, onda će se podignuti jarost moja u gnjevu mom, i u revnosti svojoj, govoriću: doista, tada će biti drhat velika u zemlji Izrailjevoj. I ptice nebeske i ribe morske i zijeri poljske što gamižu po zemlji, i svi ljudi po zemlji zadrhtaće od mene (XXXVII 18,19,20). Kod Jova: Zapitaj stoku, naučiće te; ili ptice nebeske, i kazaće ti, Ili se razgovori sa zemljom, naučiće te, i ribe će morske pripovijedati. Ko ne zna da je ruka Jehovina sve to načinila? (XII 7-9). U ovim odlomcima zveri poljske označavaju čovekovo Voljno, ptice nebeske, njegovo Inteliktualno; a ribe morske, njegva doslovna znanja-istine. Jer koji i drugi rzlg bi bio da se kaže, zvijeri će te naučiti, ptice nebeske će ti kazati, i ribe morske će ti reći da ih je ruka Jehovina načiila? Isto tako se kaže: Ko ne zna to iz ovoga?

9 Slično kod Davida: *Postavio si ga gospodarom nad djelima ruku svojih, i sve si metnuo pod noge njegove, i volove sve, i divlje zvjerinje, ptice nebeske i ribe morske, što god ide morskim putovima (Psalam VIII 6-8). Ovo se kaže o Gospodu i Njegovoj vlasti. Da On ma vlast nad anđelima u nebesima, nad čovekom na zemlji, poznato je iz Reči, jer On Sam kaže, da Mu je data sva moć na nebu i na zemlji (Matej XXVIII 18). Ali da mu je data vlast nad životinjama, pticama i ribom, nije od tolike važnosti da bi se pominjalo u Reči, gde se sve stvari, i najmanje, odnose na nebo i crkvu. Stoga se vidi da stoka i stada, zverinje poljsko, ptice nebeske, i ribe morske, označavaju stvari koje pripadaju nebu kod anđela, i crkvi kod ljudi. Stada i stoka u glavnom označavaju duhovne stvari i prirodne stvari; stada, duhovne stvari, a stoka, prirodne stvari koje pripadaju čoveku, ili one stvari koje pripadaju njegovom duhovnom umu i njegovom prirodnom **10** umu. Zveri poljske označavaju voljne stvari, koje pripadaju osećanjima, ptice nebeske, intelektualne stvari koje pripadaju njegovim mislima; a ribe morske, doslova znanja-istine, koja pripadaju prirodnom čoveku. Slične su stvari označene ovim rečima u prvom poglavlju Postanja, *Bog reče:**

načinimo čovjeka na našu sliku, i na našu priliku, da napuni zemlju i vlada njom, i bude gospodar od riba morskih, od ptica nebeskih, i od svega zvjerinja što se miče po zemlji (stihovi 26-28) U ovome se poglavlju govori, u unutrašnjem duhovnom smislu, o podizanju Pradrevne Crkve, stoga o novom stvaranju ili regeneraciji ljudi u toj crkvi. Da im je bilo dato da opažaju sve stvari svojih osećanja, koje pripadaju volji, i da vide sve stvari svojih misli, koje pripadaju razumu i da tako vladaju nad svim, da ne bi pali u požude zla i u obmane, označeno je rečima, *da budete gospodari od riba morskih, od ptica nebeskih, i od svega zvjerinja što se miče po zemlji*. Čovek vlada nad ovima onda kada Gospod vlada nad čovekom. Jer sam od sebe čovek ne može da vlada nad stvarima u sebi. Ovakve su stvari označene ribom morskom, pticama nebeskim, i zverinjem poljskim, jer ovi korespondiraju. U duhovnom svetu jasno se pokazuje da unutrašnje stvari korespondiraju takvim stvarima; jer se pokazuju zveri svake vrste, tako ptice, a u moru, ribe koje su ništa drugo nego ideje misli koje se izlivaju iz osećanja i koje se prikazuju u tome obliku, jer korespondiraju.

11 Zato što ribe označavaju doslovna znanja- istine prirodnog čoveka, koja su duhovnom čoveku sredstva da postane mudar, stoga, u Reči, ribari označavaju one koji su samo u znanjima, i koji stiču znanja za sebe i koji uče druge i reformišu ih uz pomoć znanja. Ovaj njihov rad naziva se bacanjem i širenjem mreža, kao u sledećim odlomcima. Kod Isaije: *I tužiće ribari i sjetovati svi koji bacaju udicu, i koji razapinju mrežu po vodama, svi će biti žalosna srca* (XIX 8). Ovde ribari koji bacaju udicu u reku, kao i oni koji razapinju mrežu, označavaju one koji žele da za sebe steknu znanja, a preko njih i inteligenciju; ovde, da nisu u stanju, jer da nema znanja. Kod **12** Jeremije: *Ja ću sinove Izrailjeve opet dovesti u zemlju njihovu koju sam dao ocima njihovim. Gle, ja ću poslati mnoge ribare, govori Jehova, da ih love, i poslije ću poslati mnoge lovce da ih love po svakoj gori i humu i po rasjelinama kamenijem* (XVI 15,16). Poslati ribare da ih hvataju i lovce da ih love, označava pozvati i ustanoviti crkvu kod onih koji su u prirodnom dobru, i u duhovnom dobru, kao što se može videti gore (br. 405:7). Kod Avakuma: *Hoćeš li ostaviti ljude kao ribe morske, da nemaju gospodara? Izvlači ih sve udicom, i havta u mrežu svoju, Hoće li za to izvlačiti mrežu svoju i*

jednako ubijati nacije? (I 14,15,17). Ovo se kaže o Haldejskoj naciji koja pustoši i ruši crkvu; Haldejska nacija označava profanaciju istine, i pustošenje crkve. Učiniti ljude da su kao ribe i reptili nad kojima niko ne vlada, znači učiniti čoveka tako prirodnim da su doslovne istine bez duhovne istine, a njegovu uživanja bez duhovnoga dobra. Jer u prirodnom čoveku postoje doslovna znanja pomoću kojih postoje osećanja; ako duhovni čovek ne vlada nad ovima, i misli i osećanja lutaju, i tako je čovek lišen inteligencije, koja treba da ih uči i da nad njima vlada. Da se u ovome slučaju oni se mogu povući na njihovu stranu svakom obmanom i zlom i biti razoreni, što je označeno sa, da ih izvlači udicom svojom, i skuplja u mrežu, a onda ih ubija. Izvlačiti znači odstraniti od istine i dobra; u svoju mrežu, znači u obmanu i zlo; a ubiti znači razoriti.

14 Kod Amosa: *Doći će vam dani, te će vas izvlačiti kukama, i ostatak vaš udicama ribarskim* (IV, 2). Ove reči označavaju da će biti vođeni lukavim rezonovanjima koja dolaze od obmana i zabluda, i da će biti odvojeni od istina. Ovo se kaže o onima koji obiluju znanjem jer imaju Reč i proroke, i oni su ovde označeni stokom Vasana u gorama Samarije. Iz ovoga se vidi šta se označava ribarima, ribama, i mrežama, koje se tako često pominju u Novom Zavjetu, kao u sledećim odlomcima: *I Isus vidje dva brata, Simona, nazvanog Petra, i Andriju brata njegovog kako bacaju mrežu u more, jer su bili ribari. I reče im: Idite za mnom, i ja ću vas učiniti ribarima ljudi* (Matej IV 18,19; Marko I 16,17). A na drugome mestu se kaže da je Isus, ušavši u Petrovu lađu, učio mnoštvo, a posle rekao Simonu da baci mrežu, pa su uhvatili mnogo riba, tako da se lađa napunila, i počela da tone; i svi su se divili takvom mnoštvu ribe; i On reče Simonu, *Ne plaši se, od sada ćeš loviti ljude* (Luka V 3-10). U ovim rečima postoji duhovni smisao, kao i u drugim delovima Reči. Gospodovo biranje ribara, i time što im je rekao da će postati ribari ljudi, označeno je da treba da skupljaju ljude za crkvu; mreže koje su bacali, i u kojim su ulovili mnoštvo riba, tako da je lađa počela da tone, označava reformaciju crkve pomoću njih (znanja), a označava i mnoštvo ljudi koji će biti refrmisani.

15 Slično se kaže o ulovu ribe koju su uhvatili učenici posle uskrsnuća Gospodovog, o čemu se kaže kod Jovana, a kad se Isus pokazao Svojim

učnicima koji su ribali, rekao im je da bace mrežu na desnu stranu od lađe; i ulovili su toliko da nisu mogli da izvuku mrežu zbog mnoštva riba. I kada su stigli na suho, videli su vatru i malo ribe i hleba, i Isusu im dade od toga hleba i ribe (XXI 2-13). Razlog da se Gospod pokazao Svojm učenicima dok su ribarili, bio je taj što ribati znači učiti poznavanju istine i dobra, i tako reformisati. Zapovedio im je da bace mrežu na desnu stranu lađe, koja označava da su sve stvari od dobra ljubavi i ljubavi prema bližnjem; jer desna strana označava dobro od kojega su sve stvari; jer znanja žive, i umnožavaju se onoliko koliko su prijemnici dobra. Isto tako rekli su da su se trudili celu noć i da nisu ništa uhvatili, što označava da ništa nije od njih ili njihovog propriuma, nego da je sve od Gospoda. Slično je bilo i značenje vatre na kojoj je bilo malo ribe, i značenje hleba. Jer hleb označava Gospoda i dobro ljubavi od Njega, a malo ribe na vatri znanje o istini od dobra; malo ribe, znanje o istini, a vatra, o dobru. U to vreme nije bilo duhovnih ljudi, jer je crkva bila sasvim opustošena, nego su svi bili prirodni; reformacija ovih bila je predstavljena tim ribanjem, kao i ribom na vatri. Jako greši onaj ko misli da riba i hleb koji je bio dat učenicima da jedu označavao nešto drugo. Jer sve što je Gospod rekao i uradio, označavalo je nebeske Božanske stvari, koje se pokazuju samo u duhovnom smislu. Da vatra i hleb označavaju dobro ljubavi a hleb Gospoda kao to dobro, pokazano je gore; i da riba označava poznavanje istine, i doslovno znanje prirodnog čoveka, vidi se iz onoga što je rečeno i pokazano u ovome članku.

17 Gospod je isto tako rekao da je *carstvo nebesko kao mreža koja se baci u more i zagrabi od svake ruke ribe. A kad je puna, izvukoše je na kraj, i izabraše dobre u sudove, a zle baciše u more. Tako će biti na kraju vijeka* (Matej, XIII 47-49). Razdvajanje dobrih od zlih ovde se upoređuje s mrežom koja se baci u more, a koja je skupila puno ribe svake vrste, jer riba označava prirodne ljude u pogledu doslovnih znanja i poznavanja, a ovi se na kraju veka razdvajaju. Jer ima dobrih prirodnih ljudi i zlih prirodnih ljudi, a njihovo odvajanje u duhovnom svetu pokazuje se kao mreža koja je bačena u more, izvlačeći ribe zajedno, i donoseći ih na obalu. Ovaj izgled dolazi od **18** korespondencije, pa je stoga Gospod upoređio nebo sa mrežom koja izvlači ribe zajedno. Da je takav izgled odvajanja dobrih od zlih, i ja sam video. Da su prirodni ljudi označeni

ribom, vidi se iz ovoga Gospodovog čuda: *Oni koji kupe pola sekela /poreza/ dođoše, a Isus reče Simonu, šta misliš. Simone, od koga carevi zemaljski uzimaju poreze i harače, da li od svojih sinova ili od tuđijeh? Reče njemu Petar: od tuđijeh. Reče mu Isus: dakle ne plaćaju sinovi. Ali da se ne sablaznimo, idi na more i baci udicu, i koju prvu uhvatiš ribu, uzmi je; i kad joj otvoriš usta, naći ćeš stater; uzmi ga te im podaj za me i za se (Matej XVII 24-27).* Plaćanje poreza ili harača označava potčinjavanje i služenje; stoga se porez uzimao od tuđinaca, koji nisu bili sinovi Izrailjevi, kao što je jasno iz istorijskih delova Reči. Sinovi su Izrailjevi, kod kojih je bila crkva, označavali one koji su duhovni, a tuđinci, one koji su prirodni. Prirodno je potčinjeno Duhovnom, i služi mu, jer je duhovni čovek kao gospodar, a prirodni čovek kao sluga; a pošto su prirodni sluge, pa su stoga označeni onima koji plaćaju porez, stoga se desilo da ni Gospod ni Petar nisu platili porez, nego riba, kojom je označen prirodni čovek.

Da je Gospod proslavio Svoje Ljudsko sve do poslednjih stvari, koje se nazivaju prirodnim i čulnim, označeno je sledećim: Isus se pokazao Svojim učenicima i rekao: Pogledajte moje ruke i moje noge, da sam to ja: dotaknite me i vidite; jer duh nema tijela ni kostiju, kao što vidite da ja imam. I pokaza im svoje ruke i svoje noge. Reče im: Imate li ovdje nešto da se pojedje? Dadoše mu komadić pečene ribe, i meda u saću. I on uze, i jede pred njima (Luka XXIV, 38-43). Da je Gospod proslavio Svoje Ljudsko sve do poslednjih stvari, koje se nazivaju prirodnim i čulnim, dokazao je pokazujući Svoje ruke i Svoje noge; time što su ih učenici dotakli, i time što je rekao da duh nema tela ni kostiju kao što ih je on imao, kao i jedenjem pečene ribe i meda u saću. Rukama i nogama označavaju se poslednje stvari čoveka; slično telom i kostima. Pečena riba označava Prirodno u pogledu istine od dobra; a med Prirodno u pogledu dobra koje je od istine. Ove je stvari jeo u prisustvu učenika, jer su oni korespondirali prirodnom čoveku, pa su ga stoga i označavali. Jer riba, kao što je pokazano, označava, po korespondenciji, Prirodno u odnosu na doslovno znanje; stoga, u Reči, riba označava i doslovno znanje, kao i sazajnu sposobnost prirodnog čoveka, dok pečena riba označava doslovnu istinu koja potiče od prirodnog dobra; ali, kod Gospoda, ona označava Prirodno Božansko kao istinu od dobra. Da med

označava prirodno dobro, može se videti u *Tajnama Nebeskim* (br. 5610,6857,10137,10530). Onaj ko ne zna da postoji duhovni smisao u svakom delu Reči, i da se smisao slova, koji je prirodni smisao, sastoji od korespondencija sa duhovnim stvarima, ne može da shvate tajnu zašto je Gospod jeo pečenu ribu i hleb, i med iz saća u prisustvu učenika, iako je svaka pojedina stvar koju je Gospod rekao i uradio, bila Božanska, a one su pohranjene u svemu što je napisano u Reči.

20 Sada se vidi iz ovih stvari da reči, *i trećina stvorenja koje žive u moru propade*, označavaju da je svaka doslovna istina u prirodnom čoveku nestala ili, što je isto, da je prirodni čovek umro u odnosu na doslovnu istinu; kaže se da je mrtav kada ga ne oživljava duhovni čovek, to jest, kad nije živ zbog influksa iz neba od Gospoda preko duhovnoga čoveka, jer se Gospod uliva preko duhovnoga čoveka u prirodnog, pa stoga kada se više ne priznaje nebeska istina, i kada ne deluje ni jedno nebesko dobro, tada je duhovni um, koji se naziva duhovni čovek, zatvoren, a prirodni um prima samo **21** obmane od zla; a obmane od zla su duhovno mrtve, jer su samo istine od dobra duhovno žive. Kaže se, *trećina stvorenja*, jer stvorenja i životinje, u Reči, označavaju osećanja a otuda i misli u čoveku; stoga, i same ljude u pogledu onih koji su ovde označeni. Stvorenja imaju slično značenje kod Marka: *Isus reče učenicima: Idite u svijet, i javljajte dobru vijest svakom stvorenju* (XVI 15). A isto tako u Apokalipsi: *I svako stvorenje, koje je na nebu, i na zemlji, i pod zemljom. I što je na moru, i što je u njima, sve čuh gdje govore: onom što sjedi na prijestolu, i Jagnjetu, blagoslov i čast i slava i hvala u vijek vijeka* (V 13). Da se pod svakim stvorenjem ovde označavaju anđeli i ljudi, očito je, jer se kaže, *čuh gdje govore*. Vidi gore(br. 34-346), gde su objašnjene ove reči.

514. *I trećina lađa propade.*- Da ovo označava sva poznavanja iz Reči, i iz doktrine iz nje, vidi se iz značenja trećine, koja označava sve, u ovom slučaju sva, jer se govori o poznavanjima istine i dobra, kao i doktrinarnih stvari. Lađe imaju ovo značenje, jer one nose blago preko mora kao trgovinu; a bogatstvo, u Reči, označava poznavanja istine i dobra, koja su isto tako stvari doktrine. U uskom smislu, lađe, gde se misli na njihov sadržaj, označavaju Reč, i doktrinu iz Reči, jer Reč i

doktrina iz Reči, sadrže poznavanja istine i dobra, kao što lađe sadrže bogatstvo. A trgovati, što se u glavnom obavlja lađama, označava pribaviti sebi poznavanja, i preneti ih drugima; ali kada se misli na stvari sadržane umesto stvari koje sadrže, tada lađe označavaju poznavanja iz Reči. Da lađe označavaju takve stvari, vidi se iz odlomaka gde se pominju u Reči. Tako kod Jezekilja: *O Tire, međe su ti u srcu morskom; koji te zidaše, načiniše te sasvijem lijepim. Od jela Sinarskih gradiše ti daske, kedre s Livana uzimaše da ti grade stubove. Od hrastova Vazanskih gradiše ti vesla, sjedišta ti gradiše od slonove kosti i od šimšira s ostrva Kitajskih. Stanovnici Sidonski i Aradski bijahu ti veslari; mudraci tvoji, Tire, što bijahu u tebi, bijahu ti krmari. Starješine i mudraci Gibalski opravljahu u tebi što bi se pokvarilo; sve lađe morske i lađari bijahu u tebi trgujući. Lađe tarsiske bijahu prve u tvojoj trgovini, i ti bijaše veoma pun i veoma slavan u srcu morskom (XXVII 4-6,8,9, 25).* U ovome se poglavlju govori o Tiru. A pošto Tir označava poznavanja istine i dobra, stoga se govori i o njegovoj trgovini, o raznoj vrsti robe od koje je postao bogat; jer zato što njegovo trgovanje raznim robama označava sticanje ovih poznavanja, a otuda i duhovno bogatstvo, ovde se stoga lađa opisuje sa svom njenom opremom, daskama, veslima, jarbolom, pilotima, veslarima, i mornarima, a u prethodnom poglavlju, robom. Ali značenje svake pojedinosti u duhovnom smislu bilo bi zamorno da se opisuje. Neka je dovoljno da se kaže da lađa označava doktrinu iz Reči, a njene daske, vesla, i jarbol, označavaju razne stvari iz kojih je doktrina /sastavljena/; i da su oni koji uče, vode, i vladaju, označeni pilotom, i vlasnikom broda, veslarima, i mornarima, a same doktrinarne stvari njenom robom, čije je sticanje i duhovno bogatstvo u poznavanjima istine i dobra; a sredstva pomoću kojih se stiče mudrost, označena su trgovinom; stoga se kaže, *Tvoji mudraci, o Tire, koji su u tebi, oni su piloti tvoji.*

3 A u sledećem poglavlju gde se isto tako govori o Tiru: *Eto mudriji si od Danijela, nikaka tajna nije sakrivene od tebe. Stekao si blago mudročću svojom, i nasuo si zlata i srebra u riznice svoje; veličinom mudrosti svoje u trgovini svojoj umnožio si blago svoje, te se ponese srce tvoje blagom tvojim (Jezekilj XXVIII 3-5).* Vidi se iz ovih reči, da Tir i njegova trgovina označavaju poznavanja istine i dobra koji su stečeni

mudročću. Kakva bi bila korist da se govori toliko o robi i o trgovini, ako ne bi u tome bilo duhovnoga značenja? Da Tir ozačava trgovinu u pogledu poznavanja istine i dobra, a poznavanje istine i dobra pripada crkvi, može se videti u *Tajnama Nebeskim* (br. 1201). Pustošenje Crkve u 4 pogledu poznavanja istine i dobra, kasnije je predmet o kome se govori u istom poglavlju, u kome se govori, i opisuje ovim rečima: *Od vike krmara uskolebaće se vali morski. I izaći će iz lađa svi veslari. Lađari, svi krmari morski, i staće na zemlju. I povikaće iza glasa i zaridati gorko* (XXVII 28,29,30); lađari označavaju one koji su mudri uz pomoć poznavanja iz Reči; veslari označavaju inteligentne: pustošenje mudrosti i inteligencije označeno je vikom i ridanjem veslara, i silaženjem na zemlju krmara. Da se u Reči poznavanja istine i dobra kao i doktrinarnih stvari iz Reči označavaju lađama, kad one označavaju bogatstvo, to je onda kada se sadržaj stavlja ispred onoga što ga sadrži; isto se dalje vidi iz sledećih mesta. Kod Isaije: *Ridajte, lađe Tarsiske, jer je raskopan, nema kuće niti ko dolazi iz zemlje Cetimske, javi mi se. Umuknite vi koji živite na moru, koje trgovci Sidonski puniše. Ridajte, lađe Tarsiske, jer je raskopan grad vaš* (XXIII 1,2,14). Lađe Tarsiske označavaju doktrinarne stvari iz Reči; jer lađa nosi srebro i zlato, kojim su označena dobra i istine, kao i poznavanja njihova, iz Reči. A zato što Tir označava crkvu u pogledu istine i dobra, u ovom slučaju, crkvu opustošenu, stoga se kaže, *Ridajte, lađe Tarsiske, jer je raskopan grad vaš*. Stanovnici ostrva označavaju one koji su u dobrima života u skladu sa svojim doktrinama; trgovci iz Sidona označavaju one koji su u istinama iz Reči, o kojima se kaže, *oni su te punili*. Vaša utvrda označava doktrinu iz Reči koja štiti, a njegovo pustošenje označava da u njoj više nema opažanja, pa da stoga nije istinita. Jer slične doktrinarne stvari iz Reči, odvojene od duhovnog *opažanja*, nisu istinite, jer su falsifikovane netačnim idejama.

6 Kod istoga proroka: *Ostrva će me čekati i prve lađe Tarsiske da dovezu sinove tvoje iz daleka, i s njima srebro njihovo i zlato njihovo* (LX 9). Lađama Tarsiskim označavaju se poznavanja dobra i istine onakva kakva su na početku kod onih koji su tek reformisani, kao što se gore može videti (br. 409:11), gde su te stvari objašnjene. Jer su lađe Tarsiske, u početku, donosile zlato i srebro u velikom obilju, što

označava **7** dobra i istine doktrine. O lađama Tarsiskim napisano je u prvoj knjizi Careva: *I Solomon načini lađe u Azion-Gaberu, koji je kod Ajlata na brijegu Sufskog Mora (Crvenoga Mora) u zemlji Idumejskoj. I posla Hiram tijekom lađama sluge svoje, lađare vješte moru, sa slugama Solomonovijem (IX 26-28). Ponovo: Jer car imaše lađe Tarsiske na moru s lađama Hiramovijem; jedan put u tri godine vraćahu se lađe Tarsiske donoseći zlato i srebro, slonove kosti, majmune i paune (X 22). Ponovo, u istoj knjizi, car Josafat načini lađe Tarsiske da idu u Ofir po zlato; ali ne otidoše, jer se lađe razbiše u Azion-Gaberu (XXII 49).* Iako su ovo istorijske stvari, one sadrže duhovni smisao, isto kao i proročki delovi. Da su lađe načinjene u Azion-Gaberu, na obali Sufskog Mora, u zemlji Edomskoj, označavalo je poznavanja prirodnog čoveka, jer ova u sebi sadrže duhovno bogtstvo, isto kao što lađe sadrže svetsko bogatstvo. Jer je Sufsko More i zemlja Edomska, gde je bio Azion-Gaber označavala poslednje stvari crkve, koje su znanja koja obuhvataju poznavanja istine i dobra. Zlato i srebro označavaju dobra i istine unutrašnje crkve; slonova kost, majmuni, i pauni označavaju istine i dobra spoljašnje crkve. Znanja ovde označavaju znanja kakva su imali drevni, naime, znanja o korespondencijama, reprezentativima, i uplivima, i o istini i dobru crkve, koja su im služila. Hiramom se označavaju nacije izvan crkve, kod kojih je bilo znanja dobra i istine; a lađe Joasafatove, koje su se **8** razbile, označavaju pustošenje crkve u pogledu istina i dobara. Šta je posebno označeno lađama Tarsiskim, u odlomcima već navedenim, vidi se iz gorjih razmatranja; isto tako kod Davida: *Razbijaš lađe Tarsiske vjetrom istočnim (Psalam XLVIII 7).* Istočni vetar (ustok) označava pustošnje i razaranje. Jer istočni vetar u duhovnom svetu, ruši staništa zlih iz temelja, a njih same, sa blagom za koje je prionulo njihovo srce, baca u paklove, o kojem vetru vidi u *Poslednjem Sudu (br. 61).* Lađe Tarsiske ovde označavaju lažne doktrinarne stvari.

9 I kod Isaije: *Jer će doći dan Jehove nad vojskama na sve ohole i ponosite i na svakoga ko se podiže, te će biti poniženi. I na sve kedre Livanske velike visoke i na sve hrastove Vazanske, i na sve gore visoke i na sve humove uzdignute, i na svaku kulu uzdignutu i na svaki zid tvrđi, i na sve lađe Tarsiske i na sve likove mile. Tada će se ponositost ljudska*

ugnuti i visina se ljudska poniziti a Jehova će sam biti uzvišen u onaj dan (II 12-17). Dan Jehovin znači Gospodov dolazak, kada On izvršava poslednji sud. Da ga je Gospod izvršio kad je bio u svetu, može se videti u Poslednjem Sudu (br. 46). U tome odlomku, sve se odnosi na one koji su bili u crkvi kada je izvršen poslednji sud. Kedrovi Livanski, visoki i veliki, označavaju one koji su ponosni na svoju vlastitu inteligenciju; a hrastovi Vasanski, one koji su ponosni na vlastita znanja; jer kedrovi, u Reči, označavaju racionalnog čoveka, a hrastovi prirodnog čoveka; inteligencija pripada racionalnom čoveku, a znanja prirodnom čoveku. Visoke gore i humovi koji su uzdignuti, označavaju one koji su u ljubavi prema sebi i u ljubavi prema svetu, kao što se može videti gore (br. 405:32). Uzdignuta kula i tvrdi zid označavaju potvrđena lažna načela, stoga one koji su u njima. Lađe Tarsiske i mili likovi označavaju lažne doktrine koje pogoduju uživanjima zemaljskih ljubavi; rušenje ponosa, od čovekove vlastite inteligencije, i znanja, označava se rečima, *da se ljudska ponositost ugne i visina ljudska ponizi*. Da su sva inteligencija i znanje od Gospoda, označeno je sa, *Jehova će sam biti uzvišen u onaj dan*. Pretpostavlja se da su znanja od čoveka, ali koliko su znanja u službi **10** inteligencije, toliko su od Gospoda samoga. U Sionu i u Jerusalimu, *Gospod veliki će im biti umjesto rijeka, i potoka širokih, po kojima će ići lađe s veslima, niti će velika lađa prolaziti onuda* (XXXIII 21). Sion i Jerusalim označavaju Gospodovu crkvu; Sion, crkvu gde vlada dobro ljubavi; Jerusalim, crkvu gde vlada istinita doktrina. Jehova se tamo naziva velikim, jer kada su ljudi crkve takvi da postanu prijemnici Božanskog Dobra i Istine od Gospoda. Sion i Jerusalim se nazivaju mestom reka, potoka, i širokih postora, kad su sva njihova intligecija i mudrost, i njihovo dobro i istina, od Gospoda; reke označavaju mudrost; potoci, inteligenciju; a široki prostori, istinu od dobra u mnoštvu i u postiranju. Lađa na vesla neće tu prolaziti, ni velike lađe, označava da u crkvi neće biti inteligencije i mudrosti od propriuma. Lađa na vesla označava inteligenciju od propriuma, jer je pokreću ljudi pomoću vesala; a velika lađa označava mudrost od propriuma, jer je čovek, zbog nje, arogantan, i ponosan; jer lađa, kada prolazi i ide preko mora, jer nosi blago, označava inteligenciju i mudrost. Da se ovde ne misli na lađu, očito je, jer se govori o Sionu i Jerusalimu.

11 Kod Davida: *O Jehova, kako su velika djela tvoja! Gle, more veliko i široko, tu gmižu bez broja, životinja mala i velika, i lađe plove, krokodil (levijatan) kojega si stvorio da se igra u njemu; sve tebe čeka da im daš piće na vrijeme* (Psalam CIV 24-27). Ovde se ne misli na more, stvorenja koja gmižu, životinje, levijatan ili morsko čudovište i na lađe, nego na stvari kod čoveka crkve, jer ove čekaju na Jehovu. More široko i veliko označava spoljašnjeg ili prirodnog čoveka, koji prima istine kao doslovna znanja; velik se kaže za dobro u njemu, a širok, za istinu. Onim što gmiže označavaju se živa doslovna znanja; životinjama malim i velikim, viša i niža poznavanja dobra i istine svake vrste, uopšte i posebno, kao što je pokazano u prethodnom članku (br. 513). Lađe označavaju doktrinarne stvari. Levijatan ili morsko čudovište označava sve stvari prirodnog čoveka u skupini, za kojega se kaže da se igra u moru, iz uživanja da saznaje i postaje mudar. Pošto ove ljude pokreće želja da saznaju i da razumeju, stoga se kaže, *sve tebe čeka da im daš piće na vrijeme*. Čekati znači želeti, a pića (hrana) označava znanje i inteligenciju; jer čovek od sebe ne želi ove stvari, nego od onih koje ima od Gospoda; stoga su **12** ove stvari izvor želje kod čoveka, iako izgleda kao da ih čovek želi sam od sebe. Tako ponovo: *Koji plove na korabljima, i rade na velikim vodama, oni su vidjeli djela Jehovina, i čudesa njegova u dubini* (Psalam CVII 23,24). Da plove po dubokim morima na lađama, i da rade na velikim vodama, označava one koji pažljivo proučavaju doktrine istine iz Reči. Ovi su videli dela Jehovina, i Njegova čuda u dubini, što označava da oni razumeju istine i dobra neba i crkve, i skrivene stvari u njima; dela Jehovina označavaju sve stvari Reči koje usavršavaju čoveka, od kojih se sve odnose na dobro i istinu; a čuda u dubini označavaju skrivene stvari inteligencije i mudrosti.

12 Kod Isaije: *Ovako govori Jehova, izbavitelj vaš, svetac Izrailjev: vas radi poslaću u Vavilon i pobacaću sve prijevornice, i Haldejce s lađama, kojima se hvale* (Psalam XLIII 14). Ovde se govori o oslobođanju vernih od ugnjetavanja onih koji pustoše crkvu; oni koji je pustoše označeni su Vavelom, a pustošenje tako što odvajaju svakoga od spoznavanja istine i dobra, tvrdeći da samo oni poseduju znanje, i da se samo njima može verovati, a u stvari oni ne znaju ništa od istine; tako drže i sebe i druge u potpunom neznanju i odvrćaju od bogošovanja

Gospoda, kako bi sami bili bogoštovani. Pobacati prevornice označava srušiti njihova lažna načela, koja pustoše istine, gde prevornice označavaju lažna načela. Haldejcima se označavaju oni koji pustoše pomoću obmana; jer se Vavelom, u Reči, označavaju oni koji pomoću zala ruše istine. U čijim je lađama vika, označava rušenje njihovih lažnih načela. Ovo se razaranje ovako opisuje u Apokalipsi: *Jer u jedan čas pogibe toliko bogatstvo! I svi gospodari od lađi, i sav narod u lađama, i lađari, i koji god rade na moru, stadoše iz daleka, i vikahu, vidjevši dim gorenja, i bacīše prah na glave svoje, i povikaše plačući i ridajući, govoreći: jaoh, jaoh! Grade veliki, u kojemu se obogatiše svi koji imaju lađe na moru od bogatsva njegova, jer u jedan čas opustje!* (XVIII 17-19). Ali ovaj će se odlomak naći više objašnjen na sledećim stranicama.

13 Kod Danila: *U poslednje će se vrijeme južni car pobiti s njim; i car će sjeverni udariti na nj kao vihor s kolima i konjicima i s mnogim lađama, i ušavši u zemlju poplaviće i proći* (I 40). Poslednje vreme označava poslednje vreme crkve, kada više nema istine, jer nema dobra. Južnim carem označava se istina u svetlosti, koja je istina od dobra. Carem severnim označava se da nema više istine jer nema dobra, pa je stoga obmana; jer gde nema istine, ima obmane, jer tada se čovek otkreće od neba prema svetu, i od Gospoda ka sebi; i kad nema ničega iz neba od Gospoda, tada samo se uliva zlo od sebe i od sveta. Borbe između dobra od istine i obmane od zla, u poslednje vreme crkve, opisuju se u tome poglavlju borbama između cara južnog i cara severnog. Da će ući obmane i oboriti istine, označava se carem severnim koji će udariti na cara južnoga, s kolima i konjicima, i sa mnogim lađama. Kola označavaju lažne doktrine, konjici, umovanja, a lađe, obmane svake vrste i falsifikovaja istine. Njegovim se ulaženjem u zemlju, i plavljenjem zemlje, označava da će obmane razoriti sve stvari crkve, kako spoljašnje tako i unutrašnje.

a. Kod Mojsija: *I vratiće te Jehova u Egipat na lađama, putom za koji ti rekoh: nećeš ga više videti; i onde ćete se prodavati neprijateljima svojim da budete robovi i robinje, a neće biti kupca* (Zak. Ponovljeni XXVIII, 68). Ovde se govori o pustošenju crkve u pogledu istine, ako ne žive u skladu s uredbama Gospodovim u Reči. Sinovi Izrailjevi, za koje su ove stvari rečene, predstavljali su, pa stoga i označavali, crkvu u kojoj

je Reč, pa stoga i istine doktrine, i duhovne ljude; dok su Egipćani predstavljali čisto prirodne ljude. Jehova će ih dovesti na lađama u Egipat, na lađama, označava da će postati čisto prirodni zbog lažnih doktrina, gde lađe označavaju lažne doktrine. Putem po kome će ići lađa a za koji sam ti rekao da ga više nećeš videti, označava da će se pretvoriti od duhovnog u čisto prirodnog čoveka; jer čovek crkve, od prirodnog, postaje duhovan, ali kada ne živi u skladu s uredbama Reči, on, od duhovnog, postaje čisto prirodni čovek. Gde ćete se prodavati neprijateljima kao robovi i robinje, označava da će obmane i zla vladati; ali ne će biti kupca, označava sasvim nizak /kupac se neće naći/. Kod Jova: *Ali dani moji bješe brži od glasnika; pobjegoše ne vidješe dobra. Prodoše kao brze lađe, kao orao koji sleti na hranu* (IX 25,26). Brze lađe kao dani, označavaju prirodna osećanja i uživanja svake vrste, koja su samo telesna i svetska; a pošto se ova više vole i žele nego duhovne stvari, kaže se, one su kao orao koji sleti na hranu.

16 Kod Mojsija: *Zevulon će živjeti pokraj mora i gdje pristaju lađe, a međa će mu biti do Sidona* (XLIX 13). Zevulon označava povezvanje dobra i istine; živeće pokraj mora gde pristaju lađe, označava u skladu sa doktrinama iz Reči; međa će mu biti do Sidona, označava širenje na stranu poznavanja dobra. Ove se stvari mogu videti objašnjene u *Tajnama Nebeskim* (br. 6382-6386). Tako ponovo: *I lađe Sitimske (Italske) doploviće i dosadiće Asircima i Jevrejima (Eberima), ali će i sami propasti* (Brojevi XXIV 24). Ovo je u proroštvu Valamovom. Lađe Italske označavaju poznavanja istine i dobra, koja imaju oni koji su pripadali Drevnoj Crkvi; Asirci, kojima će dosaditi, označavaju rezonovanja od obmana; a Jevreji (Eber), kojima će isto tako dosaditi, označavaju spoljašnje bogoštovanje, koje je bilo kod sinova Jakovljevih; njihovo pustošenje u pogledu istine i dobra označeno je sa, *ali će i sami propasti*. U knjizi Sudija: *Galad osta s onu stranu Jordana; a Dan što se zabavi kod lađa?* (V 17). Galad znači isto što i Manasija, a Manasija označava dobro prirodnog čoveka: pa stoga što se pleme Manasijino nije borilo s Devorom i Varakom protivu neprijatelja, kaže se, *Galad osta s onu stranu Jordana (zašto se zabavi kod lađa?)*, što označava /pitanje/ zašto živi samo u spoljašnjim stvarima, koje pripadaju prirodnom čovjeku? Spoljašnje u crkvi bilo je označeno oblašću preko Jordana, a

unutrašnje, oblastima unutar Jordana. Spoljašnje stvari u crkvi su kod onih koji su više prirodni nego duhovni. A pošto pleme Danovo nije bilo prisutno s Devorom i Varakom u borbi s neprijateljima, o Danu se kaže, *a Dan, zašto se zabavi kod lađa?* Ovo označava, zašto nije odbacio obmane i lažne doktrine? Pošto sve stvari u Starom Zavjetu sadrže duhovni smisao, kao i one u Novom Zavjetu, koje su sadržane kod Jevanđelista i u Apokalipsi, isto tako sve Gospodove reči i Njegova dela i čuda, označavaju nebeske Božanske stvari, jer Gospod je govorio iz Božanskog, i izvodio svoja čuda i dela iz Božanskog, stoga od početnih preko poslednjih stvari, pa tako u punoći. Stoga se vidi da je Gospodovo učenje sa lađe imalo značenje, kao i to što je pozvao neke učenike iz njihovih čamaca /lađa/ dok su ribarili, kao i to što je hodao po moru ka brodu u kome su bili Njegovi učenici; i kada je smirio vetar, o Gospodovom učenju sa lađe, kaže se kod Jevanđelista, *I u onaj dan izišavši Isus iz kuće sjedaše kod mora. I sabraše se oko njega ljudi mnogi tako da mora ući u lađu i sjesti; a narod sav stajaše po brijegu. I kaziva im mnogo u pričama* (Matej XIII 1,2 i slededeći stihovi; Marko IV 1,2 i sledeći stihovi). Ponovo: *U onaj dan Isus stajaše kod jezera Genisaretskog, i vidje dvije lađe gdje stoje u kraju, a ribari bijahu izišli iz njih i spirahu mreže; i uljeze u jednu od lađi koja bješe Simonova, i zamoli ga da malo odmakne od kraja; i sjedavši učaše narod iz lađe* (Luka V 1-3). U svakoj pojedinosti ovde postoji unutrašnji smislao, i u stajanju kod jezera Genisaretskog, i u ulaženju u Simonovu lađu, i u učenju mnogih stvari iz nje. Ovo se dogodilo zato što more i Genisaretsko jezero, kada se govori o Gospodu, označavaju poznavanja dobra i istine, u njihovoj širini, gde Simonova lađa označava doktrinarnu stvar i vere; stoga učenje sa lađe označava učenje iz doktrine.

21 O Gospodovom hodanju po moru ka lađi u kojoj su bili učenici, ovako piše kod Jevanđelista: *A lađa bješe nasred mora u nevolji od valova, jer bijaše protivan vjetar. A u četvrtu stražu noću otide k njima Isus idući po moru. I vidjevši ga učenici po moru gdje ide, uplašiše se govoreći: to je utvara; i od staha povikaše. A Isus odmah reče im: ne bojte se; ja sam, ne plašite se. A Petar odovarajući reče: Gospode, ako si ti, reci mi da dođem k tebi po vodi. A on reče: hodi. I izašavši iz lađe Petar idaše po vodi da dođe k Isusu. No videći vjetar veliki, uplaši se i*

počevši se topiti, povika govoreći: Gospode, pomagaj! I odmah Isus pruživši ruku uhvati Petra, i reče mu: malovjerni, zašto posumnja? I kad uđoše u lađu, prestade vjetar. A koji bijahu u lađi pristupiše i pokloniše se govoreći: u istini ti si Sin Božiji (Matej XIV 24-33; Marko VI 48-52).

Ponovo: A kad bi uveče siđoše učenici njegovi na more, i uđoše u lađu i pođoše prema moru u Kapernaum. I već se bijaše smrklo, a Isus ne bješe došao k njima. A more se podizaše od velikoga vjetra. Vozivši pak oko dvadeset i pet ili trideset potrkališta ugldaše Isusa gdje ide po moru i došao bješe blizu do lađe, i uplašiše se. A on im reče: ja sam; ne bojte se. I tada bjehu spremni da prime /nauku/ (Jovan VI 16-21 i sledeći stihovi). Sve pojedinosti ovde označavaju Božanske duhovne stvari, koje se ipak ne pokazuju u slovu; kao more, Gospodovo hodanje, četvrta straža kada je došao učenicima, lađa, Isusovo ulaženje u nju, i onda karanje valova morskih, s pojedinostima. Ali nije potrebno objašnjavati koje su to duhovne stvari ovde označene, osim da se kaže da more znači poslednje stvari neba i crkve, jer su poslednje granice neba mora.

*Gospodovo hodanje po moru, označavalo je prisustvo i upliv Gospoda u njih, a otuda i život od Božanskog kod onih koji su u poslednjim stvarima neba; život ovih od Božanskog bio je predstavljen Gospodovim hodanjem po moru. Njihova zatamnjena i kolebljiva vera bila je predstavljena Petrovim hodanjem po moru, i početkom topljenja, ali ga je Gospod uhvatio i spasao. Hodati, u Reči, označava živeti. To što se ovo desilo u četvrtu stražu, označavalo je prvo stanje crkve, u osvit dana i u jutro koje je na pomolu, jer tada dobro počinje da deluje pomoću istine, i tada Gospod dolazi. To što je u međuvemenu more uzburkano zbog vetra, i to što ga je Gospod utišao, označava prethodno prirodno stanje života, koje je uzburkano, i olujno. Ali kad je stanje blizu jutra, koje je prvo stanje crkve **22** kod čoveka, tada dolazi do smirenja uma, jer je tada Gospod prisutan u dobru ljubavi. Značenje Gospodovog smirivanja vetra i valova morskih, zabeleženo je kod Jevandelista, na sličan način. *I kad uđe u lađu, za njim uđoše učenici njegovi. I gle, oluja velika postade na moru da se lađa pokri valovima; a on spavaše. I prikućivši se učenici njegovi, probudiše ga govoreći: Gospode! Izbavi nas, izgibosmo. A on im reče: zašto ste strašljivi, malovjerni? Tada ustavši zaprijeti vjetrovima i moru, i postade tišina velika (Matej VIII**

23-26; Marko IV 3-40; Luka VIII 23, 24). Ovo je predstavljalo stanje ljudi crkve, koje je prirodno, a ne još duhovno, u kojem stanju prirodna osećanja, koja su različite želje, tada izbijaju iz ljubavi prema sebi i svjetu, rastu i uzrokuju razna uznemirenja uma. U ovome stanju izgleda kao da je Gospod odsutan, i kao da spava; ali kad izađu iz prirodnog i uđu u duhovno stanje, tada ta uznemirenja prestanu, i vraća se mir. Jer Gospod smiruje olujne strasti prirodnog čoveka, kada mu otvori duhovni um, i kada se Gospod uliva preko ovoga u prirodno. Pošto su osećanja koja dolaze od ljubavi prema sebi i svetu a otuda i misli i umovanja, iz pakla, jer su ona požude svake vrste koje se tada podižu u prirodni um, stoga se i ove **23** označavaju vetrom i morskm talasima. A i sami pakao je označen morem. Ovo se vidi i iz onoga što se kaže da je Gospod pokarao vetar. I kod Marka, *Isus ustade i pokara vetar i reče moru: mir, umiri se. I vjetar prestade i bi velika tišina* (IV 39). Ovo ne bi bilo rečeno vetru i moru da se paklovi ne označavaju morima, kao što se može videti gore (br. 42:10).

515. Stihovi 10,11. *I treći anđeo zatrubi i pade s neba velika zvijezda, koja goraše kao svijeća, i pade na trećinu rijeka i na izvore vodene. I ime zvijezdi bješe Pelen, i trećina voda postade pelen, i mnogi ljudi pomriješe od voda, jer bijahu grke.* –

I treći anđeo zatrubi, označava upliv iz neba, a otuda i treću promenu kod zlih; i pade s neba velika zvijezda, koja goraše kao svijeća, označava istinu iz Reči, falsifikovanu ljubavlju iz propriuma; i pade na trećinu rijeka i na izvore vodene, znači da je zbog toga nestalo sve razumevanje istine, a onda i doktrina crkve. . I ime zvijezdi bješe Pelen, označava istinu pomešanu sa zlom obmanom; i trećina voda postade pelen, označava da je sva istina postala takva u razumu i u doktrini; i mnogi ljudi pomriješe od voda, označava da su svi koji su bili takvi, da su nestali zbog obmana u koje su se pretvorile istine Reči; jer bijahu grke, označava , jer su istine iz Reči bile falsifikovane.

516. *I treći anđeo zatrubi.* - *Ovo označava upliv iz neba, a onda i treću promjenu kod zlih, kao što se vidi iz onoga što je rečeno i pokazano gore (br. 502).*

517. *I pade s neba velika zvijezda koja goraše kao svijeća.* - Da ovo označava istinu iz Reči falsifikovanu ljubavlju iz propriuma, vidi se iz značenja zvezda, koje označavaju poznavanja istine i dobra, kao i znanja iz Reči; o čemu vidi gore (br. 72,402); i iz značenja *koja gori kao svijeća*, što označava biti falsifikovan ljubavlju iz propriuma; goret se kaže za ljubav iz propriuma, kao što se može videti gore (br. 504:17); a sveća označava istinu iz Reči, iz doktrine, i iz vere, kao što se može videti gore (br. 274). Otuda se vidi, da se velikom zvezdom, koja pada s neba, i gori **2** kao sveća, označava istina iz Reči falsifikovana ljubavlju iz propriuma. Treba znati da svi oni koji su u ljubavi prema sebi, ako proučavaju Reč, falsifikuju njene istine. Razlog je to, što je sva istina iz neba od Gospoda, a ništa njeno iz čovekovog propriuma; a oni koji su u ljubavi prema sebi, oni su kao utopljeni u svom propriumu, i oni iz njega uzimaju svaku misao o istinama iz Reči. Otuda to, da falsifikuju te stvari, ne u pogledu smisla slova, nego u pogledu njegovog razumevanja. Postoje dva stanja čovekovih misli, jedno je kada je u mislima o istinama od Gospoda, a drugo kada je u mislima od sebe samog. Kada je u mislima od Gospoda, tada je njegov um uzdignut u svetlost neba, pa je stoga prosvetljen i ima pravo opažanje istine; ali kad je u mislima o istinama od sebe, tada njegov um pada u svetlost sveta, a ovo svetlo, u pogledu duhovnih stvari, ili onih koje se odnose na nebo i crkvu, je mrkli mrak, u kojoj čovek vidi stvari kako ih osvetljava ljubav prema sebi i ljubav prema svetlu, koje stvari su u sebi obmane protivne istinama.

518. *I pade na trećinu rijeka i na izvore vodene.* - Da ovo označava da je zbog toga nestalo svo razumevanje istine, a kroz to i doktrine crkve, vidi se iz značenja *pasti s neba*, kada se kaže o zvezdama, što označava nestati, o čemu ćemo govoriti ubrzo; iz značenja *trećine*, koja označava sve; **2** o čemu gore (br. 483). Razlog da padanje, kada se govori o zvezdama, koje označavaju poznavanja dobra i istine iz Reči, kao gore, označava nestati je to, što kada Božanska Istina u duhovnom svetlu siđe s neba na zemlju gde su zli, ona se pretvara u obmanu, a kada se Božanska istina falsifikuje, ona nestane. Ovo je označeno i rečma, *zvijezde će pasti s neba* (Matej xxiv 29; Marko XIII 25). Ovo označava da će u poslednje

vreme crkve, poznanja istine i dobra nestati. Da, kada se Božanska istina, u duhovnm svetu, spusti iz neba na zemlju gde su zli, mijenja u obmanu, i da nestane, može se videti gore (br. 414:2,413:1,419); jer Božanska se Istina menja u obmanu koja se slaže s onima u koje se uliva. Da je ovo slučaj, vidi se iz sledećeg iskustva. Bilo mi je dato da vidim kako se Božanska Istina mijenja u obmanu, kada siđe u pakao, pa sam opazio da se mijenjala **3** postepeno dok je silazila, i na kraju u potpunu obmanu. Razlog što reke označavaju razumevanje istine i inteligenciju je to, što vode označavaju istine, pošto je razum prijemnik i skupljač istina, kao što je reka voda, i što je misao iz razuma, koja je inteligencija, kao potok istine. Iz istoga porekla, to jest, iz značenja voda, koje označavaju istine, je to da izvor označava Reč, i doktrinu istine, i da jezera i mora označavaju poznavanja istine u svojoj njihovoj širini.

4 Da vode označavaju istine, a žive vode, istine od Gospoda, može se videti gore (br. 71,483), kao i na sledećim mestima u ovome članku. Da reke i potoci označavaju razumevanje istine i inteligenciju, vidi se iz Reči gde se pominju reke i potoci, kao kod Isaije: *Tada će hromi skakati kao jelen, a jezik nijemoga pjevaće, jer će u pustinji provreti vode i potoci u zemlji sasušenoj (XXX 6)*. Ove se stvari govore o Gospodu, o reformaciji Neznabožaca, i o ustanovljenju crkve među njima. Hromim čovekom, koji će skakati kao jelen, označavaju se oni koji nisu u pravom dobru, jer nisu u poznavanjima istine i dobra. Jezikom nemoga koji će pevati, označava se priznavanje Gospoda od onih koji su neznanju istine. Jer će u pustinji provreti vode, označava da će biti istina tamo gde nije bilo ni jedne; a potoci u zemlji, označavaju da će biti inteligencija tamo gde je nije pre bilo; pustinja označava gde nema istine, a dolina u pustinju, gde nema inteligencije. Vode označavaju istine, a rijeke inteligenciju.

5 Ponovo: *Otvoriću rijeke na visovima, i izvore usred dolina, pustinju ću obraditi u jezero vodeno, i suhu zemlju u izvore vodene (XLI 18)*. Ovo se kaže o Gospodovom spasavanju Neznabožaca. Otvoriti reke na visovima, označava udeliti unutrašnju inteligenciju; otvoriti izvore posred dolina, označava poučavati spoljašnjeg čoveka u istinama; ostalo se **6** može videti objašnjeno gore (br.483). Kod istoga: *Evo, ja ću učiniti novo, odmah će nastati, nećete li ga poznati? Još ću načiniti u pustinji*

put, rijeke u suhoj zemlji. Slaviće me zvijeri poljske, zmajevi i sove, što sam izveo u pustinji vode, rijeke u zemlji suhoj, da napojim narod svoj, izbranika svojega (XLIII 19,20). Ovo se kaže o Gospodu i o novoj crkvi od Njega, a to je označeno sa, *Evo, ja ću učiniti novo, odmah će nastati.* Praviti put u pustinji i reke u pustome mestu, označava da će biti istine i istinite inteligencije, gde pre nisu postojale. Put označava istinu koja vodi u nebo, a što je označeno poučavanjem onih koji žele da budu poučeni. Divljom zveri poljskom, zmajem, i sovom, označavaju se oni koji ih ne opažaju /istine/ i ne razumeju; takvi su oni koji potpuno zavise od drugih, i govore istinu bez ijedne istinite ideje.

7 Ponovo: *Jer ću izliti vodu na žednoga i potoke na suhu zemlju, izliću Duh svoj na tvoje natražje (XLIX 3).* Izliti vodu na onoga ko je žedan, označava poučavati one u istinama koji su u osećanju za istinu. Izliti potoke na suhu zemlju, označava davati inteligenciju onima koji su u želji za istinom od dobra; značenje izlivanja duha i blagoslova slično je; jer se Duhom Božijim označava Božanska Istina, a blagoslovom, umnožavanje i oplodavanje njeno, stoga inteligencija. Ko ne vidi da se ovde i gore, vode i potoci ne označavaju, nego stvari koje pripadaju crkvi? Stoga se i dodaje, *izliću duh svoj na tvoje natražje. Kod Mojsija: Jehova će te uvesti u dobru zemlju, u zemlju u kojoj ima dosta potoka i izvora i jezera, što izviru po dolinama i brdima (Zak. Ponov. VIII 7).* **8** Zemlja Hananska, u koju će ih Jehova dovesti, označava crkvu, stoga reke vodene, i izvori u dolinama i na brdima, označavaju stvari koje pripadaju crkvi; reke vodene označavaju razumevanje istine, izvori doktrinarne stvari iz Reči; izvori u dolini i na brdu, poznavanja istine i dobra u prirodnom i duhovnom čoveku.

9 Kod Isaije: *Pogledaj na Sion i Jerusalem. Ondje će Jehova biti slavan nama, mjesto gdje će biti rijeka i potoka, mjesto prostano, a lađa na vesla neće tuda prolaziti (XXXIII 2,21).* I ovde mesto gde su reke i potoci označava mudrost i inteligenciju. Značenje ostalog objašnjeno je gore (vidi br. 514:10). **10** Kod Joila: *I tada će gore kapati slatkim vinom, i humovi će se topiti od mlijeka, i svijem potocima Judinijem teći će voda, i izaći će izvor iz doma Gospodova i natopiće dolinu Sitim (III 18).* Ovaj je odlomak objašnjen gore (br. 433:12 i 483:5). Izvorom koji će teći iz doma Jehovinog označava se istinita doktrina od Gospoda iz

neba; a dolinom Sitim, koju će natapati, označava se **11** prosvjetljenje razuma. Kod Jezekilja: *I gle, voda izlazaše ispod praga od doma, k isoku, jer lice domu bijaše prema istoku; i voda tecijaše ispod praga od doma k isoku; i voda tecijaše dolje s desne strane doma, s južne strane oltara. Potom me izvede vratima sjevernim, i provede me okolo spoljašnjim putem k spoljašnjim vrama putem koji gleda na istok; i gle, voda tecijaše s desne strane. Kad čovjek izide na istok s mjerom u ruci, izmjeri tisuću lakata, i prevede me preko vode, a voda bijaše do gležanja. Po tom opet izmjeri tisuću lakata, i prevede me preko vode, a voda bješe do koljena; opet izmjeri tisuću lakata, i prevede me, i voda bješe do pojasa. Opet izmjeri tisuću lakata, i posta rijeka, koje ne mogoh prijeći, jer voda ustade da trebaše plivati, posta rijeka koja se ne može pregaziti. Tada mi reče: vidje li, sine čovječiji? I odvede me i povrati na brijeg rijeci. A kad se vrati, gle, po brijegu rijeci mnogo drva otud i odovud. I reče mi: ova voda teče u Galileju prvu, i spušta se u polje, i utječe u more, njegova će voda postati zdrava. I sve životinje što se miču kuda god dođu ove reke, biće žive i biće veliko mnoštvo riba, jer kad dođe voda onamo, druga će postati zdrava, i sve će biti živo gdje ova voda dođe. I ribari će stajati kraj njega od Engada do Engalima i razapinjati mreže; i biće riba svakojakih vrlo mnogo kao u velikome moru. A bare njegove i glibovi neće biti zdravi, nego će ostati slani. Kraj rijeke po brijegu otud i odovud rašće drveta svakojaka rodna, kojima lišće neće opadati niti će roda na njima nestajati (XLVII 1-12).* Ove su reči objašnjene i gore (br. 42:15,513:7); iz njih se vidi da se vodama koje ističu iz Gospodoga doma prema istoku označava Božanska Istina koja proističe od Gospoda i uliva se kod onih koji su u dobru ljubavi; i da se rekom na čijim obalama raste svako rodno drvo, i vodama od koje žive sva stvorenja koja gmižu, kao i mnoštvom riba, označava inteligencija koja dolazi od primanja Božanske Istine, od koje sve stvari u čoveku, njegova osećanja i opažanja, kao i njegova poznavanja i znanja, i misli, imaju život.

12 Kod Jeremije: *Blago čovjeku koji se pouzda u Jehovu; on će biti kao drvo posađeno kraj voda, kojemu sežu korjenovi do rijeke, neće ga žega opaliti, i lišće će uvijek biti zeleno (XVII 7,8).* Drvo posađeno kraj voda označava čoveka kod kojega su istine od Gospoda. Širenje korena

do reke, označava prostiranje inteligencije od duhovnog do prirodnog čoveka. Ostalo se može videti objašnjeno gore (br. 481:2). Gde se govori o vrtovima i drveću u Reči, tamo se pominju i vode i reke, iz razloga što drveće označava opažanja i poznavanja, i dok vode i reke označavaju istine, a otuda i njihovo razumevanje. Jer bez razumevanja istina čovek je kao vrt, gde nema vode, čija se drveta suše. Kao kod Mojsija: *Pružili su se kao potoci, kao vrtovi kraj rijeke, kao mirisava drveta koja je posadio Jehova, kao kedri na vodi. Poteći će voda iz vijedra njegova, i sjeme će njegovo biti među velikim vodama* (Brojevi XXIV 6,7). 13 Ove se reči govore o sinovima Izrailjevim, kojima se označava crkva, koja je trebala tada da se ustanovi. Ova se crkva upoređuje s dolinama koje će biti posađene tada, kao i sa vrtom pored reke, jer doline označavaju inteligenciju duhovnoga čoveka; a upoređena je i sa mirišljivim drvećem, i kedrovim stablom, jer mirišljivo drveće označava stvari koje pripadaju racionalnom čoveku. Zato što sve ovo živi od upliva Božanske Istine od Gospoda, stoga se kaže da su /drveta/ posađena pored reke i voda, kojima se označava Božanska Istina koja se uliva, a otuda i inteligencija. Pošto se Edenskim vrtom ili Rajem, označavaju mudrost i inteligencija koju je imali **14** Pradrevni ljudi koji su živeli pre potopa, stoga se time opisuje i njihova mudrost, upliv Božanske Istine, i inteligencija, i to se opisuje rekom *koja tecijaše iz Edena natapajući vrt, i odande se dijeljaše u četiri rijeke* (Postanje II 10 i sledeći stihovi). Reka u Edenu označava mudrost od ljubavi, dok se sama inteligencija opisuje sa četiri reke; što se može videti objašnjeno u *Tajnama Nebeskim* (br. 107-121)

14 Opet kod Jezekilja: *Asirac bješe kedar na Livanu. Voda ga odgoji, bezdana ga uzvisi; ona rijekama svojim tecijaše oko stabla negovog i puštaše potoke svoje ka drvetima poljskim* (XXXI 3,4). Asirac označava racionalnog čoveka, ili Racionalno čovekovo; slično i kedar Livanski. I pošto pravo Racionalno raste pomoću poznavanja istine i dobra, stoga se kaže da vode čine da raste, a bezdana da ga uzvisuje, gde vode označavaju istine, a bezdana poznavanja istine u prirodnom čoveku. Porast inteligencije označava se rekama koje teku oko stabla, a umnožavanje poznavanja istine, **16** puštanjem da idu na drveta poljska. Opet, kod Davida: *Iz Egipta si prenio čokot, izagnao narode i posadio*

ga. Pustio je loze svoje do mora i ogranke do rijeke (LXXX 3,11).

Čokotom iz Egipta ozačavaju se sinovi Izailjevi, koji se nazivaju čokotom, jer su predstavljali duhovnu crkvu, koja je označena čokotom u Reči; njihov boravak u Egiptu predstavljao je njihovo prvo uvođenje u stvari crkve, što je označavalo doslovna znanja koje služe stvarima crkve. Kada, stoga, čokot označava crkvu, a Egipat, doslovna znanja koja joj služe, tada je očito značenje Egipta u duhovnom smislu.

Prostiranje inteligencije crkve sve do doslovnih i racionalnih znanja, označeno je sa, *Pustio je loze svoje do mora i ogranke do rijeke*. Pustiti loze do mora, i ogranke do reke, označava umnožavanje i širenje. More označava Doslovna znanja, a reka, koja je ovde Euftrat, Racionalno.

17 Širenje crkve, i umnožavanje njenih istina a otuda i inteligencija, opisuju se širinom zemlje Hananske od Sufskog Mora (Crveno Mora) do Filistejskog mora, i do reke Eufrata, kod Mojsija: *I postaviću međe tvoje do Mora Crvenoga i do Mora Filistejskoga i od pustije do rijeke (Izlazak XXXIII 31)*. Međe zemlje Hananske označavaju poslednje stvari crkve, koje su doslovne istine, poznavanja istine i dobra iz Reči, i stvari racionalne. Sufsko More (Crveno More) označava doslovnu istinu, Filistejsko more, gde su Tir i Sidon bili, označava poznavanja istine i dobra iz smisla slova Reči, dok se rekom Eufratom označava

Racionalno. Doslovna znanje služe poznavanjima istine i dobra iz Reči, a oba služe Racionalno, dok je Racionalno od koristi inteligenciji, a ovo se omogućava tako što se istine povezuju s **18** duhovnim dobrom. Izrazi koji su slični onima o crkvi i njenom širenju, koriste se kada se govori o moći Gospodovoj nad stvarima neba i crkve, kod Davida: *Pružiću na more ruku njegovu, i na rijeke desnicu njegovu Psalam (LXXXIX 25)*.

Ovo se kaže za Davida, koji označava Gospoda. Gospodova noć, čak i ona u poslednjim stvarima neba i crkve, stoga i nad celim nebom, i nad celom crkvom, označena je njegovom stavljanjem ruke na more, i desne ruke na reke. Da su poslednje stvari neba mora i reke, bilo je često pokazano gore. To je bilo predstavljeno dvama morima i dvema rekama, koje su bile granice zemlje Hananske. Dva mora bila su more Egipatsko, i more Filistinско, gde su Tir i Sidon bili; a dve reke bile su Euftrat i Jordan. Ali Jordan je bio granica između zemlje Hananske, unutrašnje i spoljašnje; u ovome drugom delu bila su plemena Ruvimovo i Gadovo, i

pola plemena Manasijinog. Slično se kaže i kod Zaharije: *Oblast njegova biće od mora do mora, i od rijeke do krajeva zemaljskih* (IX 10). Ovo se kaže o Gospodu, a označavaju se slične stvari, naime, da je Njegva oblast do poslednjih stvari neba i crkve; jer poslednje stvari su granice. Ponovo, kod Davida: *Prijesto tvoj stoji od iskona; od vijeka ti si. Podižu rijeke, Gospode, glas svoj, podižu rijeke vale svoje. Od bujanja vode mnoge i silne od vala morskih silniji je na visini Gospod* (Psalam XCIII 2,3,4). I ove se stvari kažu o Gospodu; Njegova moć od večnosti do večnosti nad nebom i zemljom označena je njegovim prestolom od iskona, od veka do veka si ti. Slava Gospoda zbog njegovog dolaska, a otuda i spasenje ljudske rase označeno je rekama koje podižu glas svoj i njihovim bujanjem, jer reke, ovde pomenute tri puta, označavaju sve stvari inteligencije, kako unutrašnjeg tako i spoljašnjeg čoveka. Božanska Istina od Njega, preko koje dolazi moć spasenje, označena je glasovima silnih voda, kao morskim valovima. Vode označavaju istine, a glasovi **20** mnogih voda, označavaju Božanske istine. Slava Gospodova iz radosnog srca, ovako se opisuje na drugome mestu kod Davida: *Neka pljeska more i što je u njemu, vaseljena i što je u njoj. Rijeke neka pljeskaju rukama; skupa gore nek se raduju* (Psalam XCVIII 7,8). Ove reči označavaju slavljenje Gospoda po celom nebu. Slavljenje od poslednjih stvari /neba/ označeno je morem koje pljeska i svim što je u njemu. Slavljen po celom nebu označeno je neka pljeska vaseljena i sve što je u njoj, gde vaseljena označava celo nebo u pogledu njegovih istina, a onim što je u njoj, označava se celo nebo s njegovim dobrima. Jer stanovnici, u Reči, označavaju one koji su u dobrima neba i crkve, pa stoga /označavaju/ i njihova dobra. Slavljenje Gospoda preko istina iz inteligencije, i dobara iz ljubavi, označeno je rekama koje pljeskaju svojim rukama, i gorama koje se raduju.

21 Božanska Istina od Gospoda, od čijeg se primanja stvara inteligencija, označena je vodama iz gore Horiva (Izlazak XVII 6), o kojoj je napisano kod Davida: *On raskida stijene u pustinji, i poji ih kao iz velike bezdane. On izvodi potoke iz kamena, i vodi ih rijekama. Gle, on udari u kamen, i poteče voda, i rijeke ustaše* (Psalam LXXVIII 15,16,20). Ponovo: *Otvori kamen, i poteče voda; i rijeke potekoše po suhoj pustinji* (Psalam CV 41).

Stena tamo označava Gospoda; a vode koje ističu označavaju Božansku Istinu od Njega, dok reke označavaju inteligenciju i mudrost iz njih. Davati im da piju kao iz velike bezdani, označava upijati i opažati stvari mudrosti. Tako kod Jovana: Isus reče, *koji god je žedan, neka meni dođe i pije*. Onaj koji dođe k meni, kao što Pismo kaže, *iz tijela njegovog poteći će žive vode; a ovo reče za Duha koji poslije primiše* (VII 37,38,39). Gospodovim dolaskom i pijenjem, označava se primiti od Njega istine doktrine, i vere iz nje. Da odatle izvire duhovna inteligencija, označeno je sa, *iz tijela njegova poteći će žive vode*, gde vode označavaju Božansku Istinu koja je od Gospoda samoga; a telo, stvari koje pripadaju memoriji, jer telo korespondira tome. Pošto potoci žive vode označavaju inteligenciju pomoću Božanska istina od Gospoda, stoga se dodaje, *a ovo govoraše o Duhu koji su trebali da prime*. Duh koji sutrebali da prime od Gospoda označava Božansku Istinu, a odatle inteligenciju, pa stoga Gospod naziva istinu koju treba da prime, Duhom istine (Jovan XIV 16-18; XVI 7-15).

23 Kod Davida: *jer je on svijet na morima osnova, i posred rijeka utvrdi ga* (Psalam XXIV 2). Svetom se označava nebo i crkva u celom njihovom rasponu. Mora označavaju poznavanja i znanja koja su poslednje stvari crkve, a posebno, poznavanja istine i dobra, kakva su u smislu slova Reči. Posred reka označava uvođenje pomoću ovih u nebesku inteligenciju. Stoga se vidi značenje ovih reči u duhovnom smislu, naime, da su unutrašnje stvari neba i crkve, koje se zovu nebeskim i duhovnim, da su zasnovane na poznavanjima istine i dobra, sadržanim u smislu slova Reči, kada se razumeju racionalno. Kaže se, *On svijet osnova na morima, i utvrdi ga posred rijeka*, jer su mora i reke međe neba, i bile su predstavljene Sufskim Morem (Crvenim Morem), Filistejskim morem, rekom Eufratom, i rekom Jordanom, koje su bile granice zemlje Hananske. Zato što poslednje stvari, u Reči, označavaju najniže stvari, kaže se da je Jehova osnovao i utvrdio svet na njima. Da svet nije zasnovan na morima i rekama, očito je.

24 Ponovo: *Gospod je tebi s desne strane, i pobiće u dan gnjeva svojega careve; sudiće narodima, napuniće zemlju trupova; satrće glavu na zemlji širokoj; Iz potoka će na putu piti, i za to će podigniti glavu* (Psalam CX 5-7). Ovo se kaže o Gospodu i o Njegovim borbama protivu

obmana i zala iz pakla, i njihovom potpunom potčinjavanju. Carevima se označavaju obmane iz pakla, a nacijama se označavaju zla iz obmana. Njegova Božanska moć označena je Gospodom s desne strane. Potčinjavanje i razaranje obmana i zala iz paklova, označeno je time što će ih pobiti u dan gneva Svojega, što će suditi narodima i što će napuniti zemlju trupovima. Satiranje glave na zemlji širokoj, označava ljubav prema sebi, iz koje proističu sva zla i obmane. Potokom na putu, iz kojega će piti podižući glavu, označava se učenje nečega iz toga, a podizanjem glave, označava se produžetak otpora. Jer nijedan od ovih ne može se baciti u pakao pre nego li se od njega oduzmu stvari koje zna iz Reči, jer sve stvari u Reči komuniciraju s nebom, i silom te komunikacije oni podižu glavu, ali kada se od njih uzmu te stvari, tada se bacaju u pakao. Ovo je značenje ovih reči koje niko ne bi razumeo bez duhovnog smisla, i **25** poznavanja prirode Reči. Tako kod Avakuma: *Eda li se na rijeke razgnjevio Gospod? Eda li se na rijeke raspali gnjev tvoj? Na more jarost tvoja, kad si pojezdo na konjma svojm i na kolima svojim za spasenje?* (III 8). Ove reči sadrže molbu da se crkva brani i da ne nestane. Rijeke i more označavaju sve stvari crkve, jer su one njene posljednje stvari, kao što je gore pokazano. Jezditi na konjma, kad se kaže o Jehovi, to jest, o Gospodu, označava Božansku Mudrost koja je u Reči; kola označavaju njene doktrinarne stvari. Opet, kod Davida: *Za to se nećemo bojati, da bi se zemlja pomjestila, i gore se prevalile u srce morima. Neka buči i kipi voda njihova, nek se planine tresu od vala njihovih. Potoci vesele grad Božiji, sveti stan Višnjega. Bog je usred njega, neće se pomjestiti; Bog mu pomaže od zore* (Psalam XLVI 2-5). Ove reči, u duhovnom smislu, označavaju da iako bi crkva, sa svim njenim stvarima, nestala, ipak ne bi nestala Reč, i Božanska Istina u njoj. Jer zemlja označava crkvu, gore označavaju dobra ljubavi, a vode, istine, a bučanjem i tresenjem označavaju se promene, kada ovi budu nestajali a obmane i zla zauzimali njihovo mesto. Stoga označavaju stanje crkve kad se njena dobra pustoše i istine potiru. Pojednosti ovog odlomka mogu se naći bjašnjene gore (br. 304:17, 405:45). Da Reč neće nestati, ili Božanska Istina koja je za crkvu, označeno je rekom, čiji će potoci veseliti grad Božiji, koji se neće promeniti. Reka ovde ima isto značenje kao izvor, naime Reč, jer se govori o njenim potocima, koji označavaju

istine. Grad Božiji označava crkvu u pogledu doktrine, a veseliti, znači upliv i primanje iz radosnoga srca, a ne menjati se označava ne nestati ni po čemu.

27 Kod Isaije: *I nestaće vode iz mora, i rijeka će presahnuti i zasušiti se. Rijeke će oteći, opašće i presahnuti potoci Egipatski, trska i sita presahnuće. Trava kraj potoka na ušću potoka, i svi usjevi kraj potoka posahnuće i nestaće ih i propašće* (XIX 5,6,7). Ove se stvari kažu o Egiptu koji označava Doslovne istine prirodnog čoveka. Potok označava poznavanje i opažanje istine, a u obrnutom, opažanje obmane. Da će ove stvari nestati, označeno je potokom koji će posušiti i da stoga neće biti istina, čak ni prirodnih ni čulnih koje su najniže od svih, označeno je trskom i sitom koji se posušuju. Trava kraj potoka na ušću **28** potoka, presahnuće, i neće ga više biti . Opet, kod istoga proroka: *Ja sam kopao i pio vodu, i isušio sam stopama svojim sve potoke gradovima* (XXXVII 25). Ovo su reči Sinaheriba cara Asirskog, koji označava racionalno izokrenuto, koje razara sva poznavanja i opažanja istine; ovo je označeno njegovim isušivanjem stopalima potoka Egipatskih. Reke Egipatske označavaju poznavanja i opažanja istine, jer Egipat označava prirodnog čoveka u pogledu doslovnih znanja; a poznavanje i opažanje pripada prirodnom čoveku, kao što ingeligencija pripada duhvnom čoveku. Tako ponovo, kod Jezekilja: *I izvućiću mačeve svoje na Egipat, i napuniću zemlju pobijenijeh, i isušiću rijeke, i predaću zemlju u ruke zlijem ljudima; i opustiću zemlju i što je u njoj rukom tuđinskom* (XXX 11,12). Egipat označava Doslovno znanje prirodnog čoveka koje služi inteligenciji racionalng i duhovnog čoveka. Da su doslovna znanja istine razorena, označeno je sa, *on će izvući mač svoj na Egipat*, gde mač označava opažanje i poznavanje istine. Predati zemlju u ruke zlijem ljudima, i opustjeti je rukom tuđinskom, označava razoriti pomoću zala i obmana; jer tuđinci označavaju obmane. **30** Kod Zaharije: *I sve će dubine rijeci presahnuti, i oboriće se ponos Asirski i palica će se Egipatska uzeti* (X 11). Sva dubina reke posahnuće (koja je od Eufrata), označava da će sva istančana rezonovanja od čovkove vlastite inteligencije nestati. Ponos Asirski,označava čovekovu vlastitu intgeligenciju koja pripada izokrenutom Racionalnom. Palica će se Egipatska uzeti, označava da više neće biti od koristi doslovna znanja za

ovakva rezonovanja. Opet, kod Isaije: *Opustiću gore i bregove, i svaku travu na njima osušiću, i od rijeka načiniću ostrva, i jezera ću isušiti* (XLII 15). Opustiću gore i bregove, označava da će dobra ljubavi i ljubav ka bližnjem nestati; i osušiću svaku travu, označava da će istine od ovih dobara tako isto nestati; i od reka načiniću ostrva, i jezera ću isušiti, označava da će nestati i inteligencija i poznavanje istine. Ponovo, kod istoga proroka: *Gle, prijetnjom mojom isušujem more, obraćam rijeke u pustinju da se usmrde ribe njihove za to što nestade vode, i mru od žeđi* (L 2). Ovaj je odlomak objašnjen gore (342:8). Ponovo, kod Nauma: *on zaprijeti moru, i isuši ga, i posuši sve potoke* (I 4). I kod Davida: *On pretvara rijeke u pustinju, i izvore vodene u suhotu* (Psalam CVII 33). I kod Jova: *Čovjek umire iznemogao. I kad izdahne čovjek, gdje je? Kao kad voda oteče iz jezera i rijeka opadne i usahne* (XIV 10,11).

33 Dovde je pokazano, da reke označavaju razumevanje istine i inteligenciju. Ali da u obrnutom smislu, reke označavaju razumevanje obmane, i rezonovanja iz čovekove vlastite inteligencije, koja je u prilog obmanama a protivu istina, što se vidi iz sledećih odlomaka. Tako, kod Isaije: *Poslaću glasnike preko mora k narodu rasijanu i oplijenjenu, kojima zemlju raznose rijeke* (XVIII 2). Ovde reke označavaju obmane čovekove vlastite inteligencije, koje su razarale. Obješnjenje ostalog može se videti gore (br. 304:22 i 331:5). Tako opet: *Kad pođeš preko vode, ja ću biti s tobom, ili preko rijeka, neće te potopiti; kad pođeš kroz oganj, nećeš izgorjeti i neće te plamen opaliti* (XLIII 2). Proći kroz vode i preko reka, i ne utopiti se, označava da obmane i rezonovanja od obmana protivu istine, neće nauditi. **34** Kod Jeremije: *Evo, voda dolazi sa sjevera, i biće kao potok koji se razljava, i potopiće zemlju i što je u njoj* (XLVI 2). Vode sa severa označavaju obmane doktrine od čovekove vlastite inteligencije; ove se upoređuju s potokom koji se razleva po zemlji, jer potok označava rezonovanje od obmana, a zemlja, crkvu, čije se rušenje od obmana upoređuje s plavljenjem potoka. Opet, kod Davida: *Da nije bilo Gospoda s nama, kad ljudi ustaše na nas, žive bi nas proždrlji, kad se raspali gnjev njihov na nas. Potopila bi nas voda, rijeka bi pokrila dušu našu* (Psalam CXXIV 2,4,5). Ovde se vodom označava obmana u korist ljubavi prema sebi i njeno potvrđivanje, a isto

tako i dobmana doktrine iz čovekovove vlastite inteligencije. Reka ili potok označava rezonovanje iz ovih obmana protivu istina. Stoga se vidi da reči, *Da nije bilo Gospoda s nama, kad ljudi ustaše na nas*, označavaju, kad se čovek od sebe, i od svoje ljubavi i inteligencije podigne i trudi da razori istine crkve. Voda koja bi ih potopila i reka koja bi pokrila dušu njihovu, označava obmane i rezonovanja od njih, i zbog toga i razaranje duhovnog života, koji čovek prima pomoću istina i života u skladu s njima. Vode označavaju obmane, reke, rezonovanja od njih, a potapanjem i pokrivanjem, označava se razaranje duhovnog života.

36 Kod Isaije: *Za to evo, Gospod će navesti na njih vodu iz rijeke silnu i veliku, cara Asirskoga, i svu slavu njegovu, te će izaći iz svih potoka svojih, i navalice preko Jude, plaviće i razvaliće se i doći do grla* (VIII 7,8). Asirija i car Asirski, u Reči, označavaju Racionalno, ovde Racionalno izokrenuto. Stoga, njegova reka, koja je bila Eufkrat, označava rezonvanje, a vode reke označavaju obmane potvrđene rezonovanjima; ove su stoga označene vodama reke, silnim i velikim; a nazivaju se silnim zbog želje, a velikim zbog obmane. Obilje obmana od zala, koje razaraju istine i dobra crkve, označeno je vodama reke, koje izlaze iz svih potoka i navaljuju preko Jude. Juda označava **37** crkvu gde je Reč. Tako, kod Jeremije: *A sada šta će ti put Egipatski da piješ vode Seorske? Što će ti put Asirski da piješ vode iz rijeke?* (II 18). Vode Seorske ili Egipatske, označavaju lažna doslovna znanja ili doslovne istine koje potvrđuju obmane, dok su vodama reke označena lažna rezonovanja od njih, pa tako i rezonovanja od čovekove vlastite inteligencije. Ove reči označavaju da se ne smiju primiti u um ni jedna nu druga rezonovanja. **38** Opet kod istog proroka: *Spotiču se i padaju na brijegu rijeke Eufrata. Ko je to ko se diže kao potok i vode mu se kolebaju kao rijeke? Egipat se diže kao potok i njegove se vode kolebaju kao rijeke; jer on reče, Popeću se i pokoriti zemlju; srušiću grad i one koji žive u njemu* (XLVI 6,7,8). Ove reči označavaju razaranje crkve i njenih istina lažnm rezonovanjima od potvrđenih doslovnih istina. Severom se označavaju oni kod kojih prevladavaju obmane, iz kojih proističu. Reka Eufkrat označava lažna rezonovanja; Egipat, potvrđene doslovne istine; vode koje se kolebahu označavaju same obmane; a podizati se i padati na bregu reke, rušeći grad i one koji žive u

njemu, označava razaranje crkve i njene doktrine. Zemlja označava crkvu, grad istinitu doktrinu a one koji žive u njemu, njena dobra. Slične su stvari označene Nilom rekom Egipatskom, kao i Eufratom rekom Asirskom, u drugim delovima Reči; kao kod Isaije VII 18,19; XI 15,16; Jezekilja XXIX 3,4,5,10; XXXI 15; XXXII 2; Psalam LXXIV 14,15; Psalam LXXVIII 44; Izlaak VII 17-21; kao i Vavilonskim rekama (Psalam CXXXVII 7). Pošto su sva duhovna iskušenja uzrokovana obmanama koje provaljuju u misli, i zakuže unutrašnji um, stoga se rezonovanjem iz njih, stvaraju iskušenja, koja su označena poplavama voda, kao i potocima i bujicama, kao kod Jone: *jer si me bacio u dubine, u srce moru, i voda me opteče; sve poplave tvoje i vali tvoji prelaziše preko mene* (II 4). I kod Davida: *Obuzeše me smrtne bolesti, i potoci Belijalovih ljudi (nevaljalijeh ljudi) uplašiše me* (Psalam XVIII 4). I kod Meteja: *I udari dažd. I dođoše vode, i dunuše vjetrovi, i napadoše na kuću onu, i ne pade; jer bješe utvrđena na kamenu* (VII 25). Isto tako kod Luke: *kad dođoše vode, navali rijeka na onu kuću i ne može je pokolebati, jer joj je temelj na kamenu* (VI 48).

519. *I ime zvijezdi bješe Pelen.*- Da ovo označava istinu izmešanu s obmanom od zla, vidi se iz značenja imena, koje označava kvalitet stanja, i kvalitet stvari: vidi gore, br. 148); i iz značenja zvezde, ovde velike zvezde koja gori kao svetiljka, što označava istinu iz Reči falsifikovanu ljubavlju prema sebi; i iz značenja pelena, koji označava istinu pomešanu s obmanom od zla. Pelen ima ovo značenje zbog svoje gorčine, a gorčina se stvara mešanjem slatkoga s onim što mu je suprotno. Gorčina, stoga, kakva je u pelenu i žuči, označava, u duhovnom smislu, istinu pomešanu s obmanom od zla. Jer ukusno i prijatno označavaju osećanje za znanje i mudrost, jer ono što je ukusno označava prijatno i ugodno. što pripada mudrosi; a poslastice, jer su ukusne, označavaju istine iz mudrosti. Da je ovo zbog korespondencije, može se videti u *Tajnama Nebeskim* (br. 3502,3536,3589,479-4805). Da pelen, a isto tako i žuč, zbog gorkosti, označavaju istinu pomešanu s obmanom od zla, vidi se i iz onoga što sledi u ovome stihu; jer kaže se, *i mnogi pomriješe od voda, jer bijahu grke*. Ovo označava da su svi takvi nestali u pogledu duhovnog života, zbog falsifikovanih istina. Jer istine čine

duhovni život čovekov, a obmane od zla ga gase; i kada su istine izmešane s obmanama od zla, nisu više istine, nego falsifikovane istine; a falsifikovane istine u sebi su obmane. Bilo je obmana ovakve vrste kod Jevrejske nacije, dok su obmane među pravednim Neznabošcima bile druge vrste; ove druge označene su octom , a prve, žuči i 2 vinom pomešanim s tamjanom (mirom) kod Jevanđelista. *I došavši na mjesto koje se zove Golgota, to jest kosturnica, dadoše mu da pije ostac sa žuči, i okusivši ne htjede da pije. A kada ga razapeše i razdijeliše haljine, jedan od njih otrča i uze sunđer, i napuni ga octa, pa natače na trsku, te ga pojaše* (Mateja XXVII 33,34,48; Marko XV 28,36). *Po tom znajući Isus da se sve svrši, da se zbude Pismo, reče: žedan sam. Ondje stajaše sud pun octa, a oni napuniše sunđer octa, i nataknuvši na trsku, prinesoše k ustima njegovim. A kad primi ocat, reče; Svršeno je* (Jovan XIX 28,29). Svaka okolnost iznesena kod Jevanđelista o Gospodovoj patnji, označava, u duhovnom smislu, stanje crkve u to vreme u odnosu na Gospoda i na Reč, ili Božansku Istinu, stoga govori o Gospodu; o čemu vidi gore (br. 64,195). Isto je označeno žuči i octom kod Davida: Njihovo davanje Gospodu octa pomešanog sa žuči, koje se zvalo i vinom pomešanim s tamjanom, označavalo je kvalitet Božanske Istine iz Reči kod Jevrejske nacije, naime, da je bila pomešana s obmanom od zla, i stoga potpuno falsifikovana i izneverena, tako da On nije htio piti. Ali njihovo davanje posle Gospodu octa na spužvi, i stavljanje hisopa oko nje, označavalo je njeno čišćenje; a Gospodove riječi: *Žedan sam*, označavaju kvalitet obmane među pravednim Neznabošcima, što je bila obmana zbog neznanja istine; u čemu je bilo nešto dobro i korisno; pošto je ovakva obmana primljena od Gospoda, stoga je pio /pošto je korespondiralo tome/. Hisop, koji su stavili oko nje (sunđera), označavao je njeno čišćenje, a Gospodove reči, *Žedan sam*, označavaju Božansku duhovnu žeđ kada dolazi od Božanske Istine i Dobra u crkvi, preko koje se čovečanstvo spasava. O kvalitetu obmane od zla kod Jevrejske nacije i o obmane zbog neznanja kod pravednih Neznabožaca, u kojoj ima dobra, vidi *Nauk Novoga Jerusalima* (br. 2).

3 Isto je označeno sa žuči i octom kod Davida: *daju mi žuč da jedem, i u žeđi mojoj poje me octom. Trpeza njihova neka im bude mreža i zamka, i neka im bude plata. Neka im potamne oči njihove, da ne vide, i njihove*

bedre raslabe za svagda (Psalam LXIX 21-23). Ovo se kaže o Gospodu, a objašnjeno je gore. Njihovom trpezom koja postaje zamka za njih, označava se zabluda u pogledu svake istine doktrine iz Reči, jer trpeza označava duhovnu hranu, a duhovna hrana označava svaku stvar doktrine iz Reči. Njihove oči koje su potamnjele da ne vide, označavaju razumeanje volje od istine; njihova bedra raslabljena za svagda, označavaju razumevanje volje od dobra, i njihov brak, naime, **4** jedinstvo s razumevanjem Reči. Tako u Plaču: *Opoji me pelenom. I rekoh: propade sila moja i nadanje moje od Gospoda. Opomeni se muke moje i jada mojega, pelena i žuči* (III 15,1, 19). I ovaj odlomak govori o Gospodu. Da je Gospod našao samo obmane i falsifikovane istine u crkvi, koja je u to vreme bila kod Jevreja, označeno je sa, *Nasiti me gorčinom, opoji me pelenom*. Jer pelen označava obmanu od zla pomešanu s istinama, stoga označava ono što je falsifikovano. Borba Gospodva s paklovima, i Njegov očaj da li će Jevrejska crkva jednom primiti i priznati istine, označen je sa, *propade sila moja i nadanje moje od Gospoda: opomeni se muke moje i jada mojega, pelena i žuči*. Jer duhovi koji su u obmanama od zla, a ipak u istinama od doslovnog smisla Reči, odupiru se dugo pre nego se potčine, i bace u pakao. Razlog je ovome to, što preko istina imaju komunikaciju s nebom, a ova komunikacije i povezanost treba da se prekinu, pre nego se bace; ovo dovodi do očaja u brizi za pobeđu, kao što je onaj /očaj/ kakav je Gospod podnio na krstu, kad je kazao: *Žedan sam*, i kad su mu dali ocat.

5 Kod Jeremije: *Jehova nas je učutkao napojivši nas žuči* (VIII 14). *Ponovo: Evo, ja ću nahraniti taj narod pelenom i napojiti ih žuči. I rasijaću ih među narode, kojih ne poznaš ni oni ni oci njihovi* (IX 15,16), Ponovo kod istoga proroka: *Evo, ja ću ih nahraniti pelenom i napojiti žuči; jer od proroka Jerusalimskih izide licemjerje po svoj zemlji* (XXIII 15). Ovo se kaže o Jevrejskoj naciji, koja je, na hiljadu načina, izokrenula Reč, falsifikovala njenu istinu i iznevrila njeno dobro. Pelen označava zlo falsifikovanja, vode označavaju žuči i obmanu zla, oba pomešana s istinama i dobrima Reči. Da su od sebe i iz srca, u zlima i obmanama, označeno je Jehovom koji ih hrani pelenom i napaja žuči; jer se i zlo i obmana pripisuju Jehovi, to jest, Gospodu, iako su od čoveka samog; razlog za ovo pokazan je gore na više mesta. Licemjerjem koje je

izišlo od proroka Jerusalimskih po svoj zemlji, označava se mešanje obmane i istine, jer su govorili istinu a naučavali obmane. Govorili su istinu kad su govorili iz Reči, a naučavali obmane kad su naučavali od samih sebe i svoje vlastite doktrine. Njihovo razaranje zbog zala obmane i obmana od zla, označeno je sa, *Razagnaću ih po nacijama, i poslati mač za njima*. Razagnati među nacijama, označava razbiti pomoću zala obmane, a poslati mač za njima, označava razoriti obmanama od zla. Da nacije označavaju zla, može se videti gore (br. 175:14,331), a da mač označava borbu istine protivu obmane, i njeno razaranje, **6** može se videti gore (br. 131,367). Tako kod Amosa: *Evo, Jehova će udariti dom veliki da se razvali i mali dom da popuca. Trče li konji po stijeni i ore li se volovima; jer vi pretvoriste sud u žuč, i plod od pravde u pelen* (VI 11,12). I kod istog: *Oni obratiše sud u pelen, i pravdu na zemju oboriše* (V 7). Jehova udari dom veliki da se razvali, a mali da popuca, označava mnogo izokretanja i falsifikovanja istine među učenima, a ponešto i među neukima, gde veliki dom označava učenog čoveka, a mali dom, neukog čoveka; razvaliti označava istine razorene obmanama, a popucati, isto, samo u manjem stepenu. Da nema razumevanja istine, i volje za dobro tamo gde je obmana od zla, označeno je sa, *Trče li konji po stijeni i ore li se volovima?* Trčanje konja označava razumevanje istine, a oranje volovima označava volju od dobra. Da je ovo ishod njihovog falsifikovanja istina i izneveravanja dobara Reči, označeno je rečima, *jer su obratili sud u žuč, a plod pravde u pelen;* sud označava istinu Reči, a plod pravde njeno dobro.

7 Da su Jakovljevi sinovi, koji su se nazivali Izraelićanima i Jevrejma, bili ovakvoga karakera, jasno je objavio Mojsije u svojoj pesmi, u kojoj su ovako opisani: *Jer je čokot njihov od čokota Sodomsoga, i iz polja Gomorskoga; grožđe je njihovo grožđe otrovano, puca sumu gorka. Vino je njihovo otov zmajevski i ljuti jed aspidin* (Zak. Ponov. XXXII 32,33).

Čokot označava crkvu, za koju se kaže da je od čokota Sodomsoga, i sa polja Gomorskoga, jer Sodoma označava svaku vrstu zla koja izbija iz ljubavi prema sebi, a Gomora sve obmane od tih zala, gde grožđe označava dobra crkve, a puca (zrna) istine crkve. Da su umesto dobara crkve, imali zla i obmane najgore vrste pomešane s istinama, označeno je

groždem koje je otrovano a puca gorka. Vino označava istinu i dobro vere; da je ovo spoljašnje u kojemu je zlo iz unutrašnjeg, označeno je vinom koje je otrov zmajevski, i ljuti jed aspidin. Da su Jakovljevi sinovi bili takve prirode i kvaliteta, iako je kod njih bila crkva, može se videti u *Nauku Novoga Jerusalima* (br. 248).

8 Žuč i pelen označavaju zlo i obmanu izmešanu s dobrom i istinom, što se dalje vidi iz ovih Mojsijevih reči: *Neka ne bude među vama čovjeka ni žene ni porodice ni plemena, kojemu bi se srce odvratilo danas od Jehove Boga našega da ide da služi bogovima onijeh naroda; neka ne bude među vama korjena na kom bi rastao otrov ili pelen* (XXIX 18).

Ovde, isto tako, žuč i pelen označavaju mešanje dobra i istine s obmanom i zlom, što je slučaj kada se klanja iz srca drugim bogovima, a Jehovi samo usnama. Jer tada spoljašnje zvuči kao dobro, i izgleda kao istina, ali je unutrašnje zlo i obmana. Kad je unutrašnje zla i obmane, a spoljašnje dobra i istine, tada su svi izmiješani, pa je ishod da dobro postaje žuč, a istine postaju pelen. Slično je kada čovek u svom srcu mrzi blišnjega i poriče istine crkve, ali izvana pokazuje milost prema blišnjemu i ispoveda istine crkve. Tada posoji u njemu korjen koji pravi žuč i pelen, jer ulaze zla i obmane iz unutrašnjeg, i mešaju se sa dobrima i istinama koje pokazuje u spoljašnjem. Tako kod Jova: **9** *Ako mu je u ustima zloća i krije je pod jezikom svojim, čuva je i ne pušta je, nego je zadržava u grlu svom, ipak će se jelo njegovo pretvoriti u crijevima njegovim, postaće u njemu jed aspidin. Blago što je proždno, ispljuvaće, iz trbuha njegovog istjeraće ga Bog. Jed će aspidin sisati, ubiće ga jezik gujini* (XX 12-16). Ovo je opis licemerja iz kojega čovek govori svete stvari, i pretvara se da ima dobra osećanja, dok ih iznutra osporava i svetogrđi. Njegov se unutrašnji kvalitet opisuje njegovim skrivanjem zloće pod jezikom, i njenim čuvanjem u ustima; da je na kraju dobro zaraženo zloćom, i da se izbacuje, označeno je sa, *jelo njegovo pretvoriće se u crijevima njegovim, i postaće u njemu jed aspidin. Blago što je proždno, ispljuvaće, iz trbuha njegovog istjeraće ga Bog*. Ova je obmana označena jedom aspidinim. **10** Treba primetiti da se dobro i zlo, i istina od dobra i obmana od zla mešaju onda kada su zlo i obmana u čovekovom duhu, a dobro i istina u njegovim telesnim pokretima i govoru. Jer ono što je u čovekovom duhu, to jest, u unutrašnjem, deluje u

onom što je telesno, ili spoljašnje; jer to se uliva i čini spoljašnje, koje izgleda kao da je dobro i istinito, a u stvari je gorko kao žuč i pelen, iako po izgledu slatko pred ljudima. Pa stoga što su dobro i istina čovekkih usta i govora takvoga kvaliteta, stoga posle smrti, kad postane duh, dobro se odvaja od zla, a obmana od istine, a zbog toga se dobro i istina oduzimaju, i čovekov duh postaje sasvim njegovo vlastito zlo i obmana. Međutim, treba primetiti da mešanje dobra i zla, i istine i obmane, nije profanacija dobra i istine, jer samo oni koji prvo prime istinu i dobro u svojim srcima i veri, a posle u srcu i veri odbacuju ih, ti su krivi za profanaciju.

520. *I trećina voda postade pelen.* – Da ovo označava da sva istina u razumu u doktrini postaje takva, vidi se iz značenja trećine, koja označava sve, ovde svu istinu u razumu i u doktrini, jer se ovo kaže za reke i izvore voda, koje označavaju razumevanje istine i doktrine iz Reči. Da trećina označava sve, može se videti gore (br. 506). I iz značenja pelena, koji označava istinu pomešanu s obmanom od zla, kao što je objašnjeno u članku gore. Stoga se vidi, da trećina postade pelen, označava da je sva istina u razumu i u doktrini bila pomešana s obmanom od zla. Istina je izmešana s obmanom od zla, kada se zla života, koja su preljube, neprijateljstva, nepravde radi dobitka, vešte i tajne krađe i otimačine, prevare, i druge stvari slične prirode, potvrde pomoću smisla slova Reči; isto tako, kada se religijske obmane tako potvrde od onih koji su u ljubavi prema sebi, a otuda i u ponosu na svoju vlastitu inteligenciju. Razlog da se tada istine mešaju s obmanama od zla, je to što su sve stvari Reči istine, ali kada se primene i koriste da potvrde zla u životu, i lažna religijska načela, tada se istine Reči izmešaju sa obmanom od zla, pa stoga nisu više istine, nego istine falsifikovane, koje su u sebi obmane. Da bi istine smisla slova Reči mogle da nastave da budu istine, one se moraju primenjivati da potvrde dobra života, i istinska religijska načela. Ali ako se povuku na stranu da ne služe ovoj svrsi, one više nisu istine, jer se u njima više ne opaža nijedna istina.

2 U svakoj pojedinosti Reči postoji brak dobra i istine. Pa stoga ako u istinama Reči nema dobra kod osobe koja ih opaža, one su bez supružnika i mogu se koristiti za svaku zlu želju, i za svaku vrstu lažnih

načela, pa stoga postaju obmane od zla. Na ovaj se način istine Reči falsifikuju od strane onih koji su u ponosu na vlastitu inteligenciju. Jer iznutra zla svake vrste od ljubavi prema sebi vladaju, i obmane svake vrste ponosa na vlastitu inteligenciju, dok izvana, u govoru i u besedama, nalaze se istine iz Reči koje, pred onima koji su u prostom dobru, izgledaju kao istine. Ali, što se tiče osobe koja govori ili besedi, one su iznutra pune obmana svake vrste. Istina Reči kod ovakvih osoba, je kao posuda čista i sjajna, dok je unutra smrdljiva voda koju ne vide u posudi oni koji su u prostom dobru, ali to jasno vide anđeli neba.

521. *I mnogi ljudi pomriješ od voda.* – Ovo označava da su svi koji su bili takvoga karaktera, nestali zbog obmana u koje su se bile promenile istine Reči, što se vidi iz značenja mnogi u Reči, a to su svi koji su bili takve prirode; i iz značenja nestati, što označava nestati u pogledu duhovnoga života, kao i biti osuđen (o ovome vidi br. 78,186,383,487); i iz značenja voda, koje označavaju obmane, u ovom slučaju obmane od zla, jer su postale pelen. Jer sav duhovni život, koji se isto tako u Reči naziva životom, i životom večnim, dolazi čoveku preko istina, a svaka duhovna smrt, koja je osuda, dolazi mu preko obmana od zla, a posebno od zlih obmana, u koje su se pretvorile istine Reči. Značenje mnogih ljudi koji pomriješ od voda, jer su bile grke, vidi se iz ovoga.

522. *Jer bijahu grke.* – Da ovo označava, jer su istine Reči bile falsifikovane, vidi se iz značenja voda u rekama i izvorima, koje označavaju istine razuma i istine doktrine; vidi gore (br. 518). I iz značenja gorko i gorčina, što označava ono što je falsifikovano mešanjem istine s obmanom od zla. Jer gorko ovde znači gorko od pelena, a pelen, zbog svoje gorčine, označava istinu pomešanu s obmanom od zla, stoga istinu falsifikovanu, kao što je objašnjeno gore (br. 519). Gorko, u Reči, označava ono što je neprijatno, a gorko od pelena označava jednu vrstu neprijatnog, gorko žuči drugu, gorko kukute drugu, gorko nezreloga voća drugu, a gorko koje nije ni od trava ni od voća, drugu; **2** poslednje označava tugu uma i strahovanje iz raznih uzroka. Iz ovih stvari značenje gorčine u sledećim odlomcima jasno je, kao kod Isaije: *teško onima koji zlo zovu dobro, a dobro zlo,*

koji prave od mraka svjetlost a od sjetlosti mrak, koji prave od gorkoga slatko, a od slatkoga gorko. Teško onima koji su jaki piti vino i junaci u miješanju silovita pića (V 20, 22). Ponovo, kod istoga proroka: Tužice vino, uvenuće loza vinova, uzdisaće svi koji su vesela srca. Neće piti vina uz pjesme, ogrknuće silovito piće onima koji ga piju (XXIV 7,9). Ponovo kod Mojsija: Odande dođoše u Maru, ali ne mogoše piti vode u Mari jer bijaše grka, a postale su zdrave kad je štap bačen u njih (Izlazak V 23-25). U vreme pashe, jeli su beskvasni hljeb s gorkim travama (Izlazak XII 8; Brojevi IX, 11). Ponovo, voda koja je donosila prokletstvo, davala se ženi optuženoj za preljubu od njenoga muža, i ako je kriva, ona bi se voda pretvorila u gorčinu u njoj, i njen bi stomak natekao a stegno spalo (Brojevi V 12-29). Mala knjiga za koju je proroku rečeno da je proguta, bila je slatka kao med u njegovim ustima, ali u njegovoj utrobi postala je gorka (Apokalipsa X 9,10); slično na drugim mestima. Ali ovde gde se kaže da su mnogi ljudi pomrli od vode, jer je postala gorka, misli se na gorko od pelena, koja je gorčina objašnjena gore.

523 Stih 12. *I četvrti anđeo zatrubi, i udarena bi trećina sunca, i trećina mjeseca, i trećina zvijezda, da pomrča trećina njihova, i trećina dana da ne svijetli, i tako i noći. –*

I četvrti anđeo zatrubi, označava upliv iz neba i četvrtu promenu; i udarena bi trećina sunca, i trećina mjeseca, i trećina zvijezda, označava da je svo dobro ljubavi nestalo, i svo dobro i istina vere, i svo poznavanje istine i dobra; da pomrča trećina njihova, označava da je sve bilo pretvoreno u obmane od zla i u zla od obmana; i trećina dana da ne svijetli, i tako i noći, označava da su svjetlost duhovne istine, i svjetlost prirodne istine, bili potpuno ugašeni.

524. *I četvrti anđeo zatrubi, označava upliv iz neba, a otuda i četvrtu prom jenu, kao gore (br. 502, i ono što sledi).*

525. *I trećina sunca i trećina mjeseca i trećina zvijezda, da pomrča trećina njihova. – Da ovo označava da je sve dobro ljubavi, i sva istina vere, i svako poznavanje dobra i istine nestalo, vidi se iz značenja trećine, što označava sve (vidi gore, br. 500); i iz značenja sunca, koje značava dobro ljubavi od Gospoda; i iz značenja meseca, koji označava*

dobro i istinu vere od Gospoda (vidi gore, br. 401); i iz značenja zvezda, koje označavaju poznavanja dobra i istine, isto tako, od Gospoda (vidi gore, br. 72,402); i iz značenja pomračiti, kad se odnosi na dobra ljubavi i veru, i na poznavanja dobra i istine, što označava nestati. Stoga je očito da se trećinom sunca koje je pomračilo, i trećinom meseca i trećinom zvezda, označava se svo dobro ljubavi, svo dobro i istina vere, i svo poznavanje dobra i istine, nestali. Sunce, mesec, i zvezde ovde ne znače sunce, mesec, i zvezde koje se vide očima ljudi u našem sunčanom sistemu, nego sunce, mesec, i zvezde koje se vide očima anđela u duhovnome svetu; jer tamo se Gospod pokazuje kao sunce pred očima onih koji su od Njega u dobru ljubavi i istini vere; otuda to da sunce označava dobro ljubavi, a mesec dobro i istinu vere. Da je Jovan video sunce, mesec, i zvezde, vidi se iz toga što je bio u duhu kada ih je video. Da se Gospod pokazuje kao sunce i mesec u anđeoskim nebesima, može se videti u delu o *Nebu i Paklu* (br. 116-125). Bilo je to zbog izgleda da su te stvari pomračile, jer kada više nema kod čoveka dobra ljubavi i dobra vere, njemu izgleda da ovi ne postoje, Ili kao da su nestali; a Reč je u slovu napisana u korespondencijama.

526. *A pomrča trećina njihova.*- Da ovo označava da su se sve te stvari promenile u obmane od zla, i u zla od obmana, vidi se iz značenje pomrčine (mraka), koja označava obmane, a otuda pomračiti označava promeniti se u obmane. Razlog da to označava promeniti se u obmane od zla i u zla od obmana je to, što se kaže da je trećina sunca pomračila, i trećina meseca, i trećina zvezda; a sunce označava dobro ljubavi, mesec, dobro i istinu vere, a zvezde, poznavanja istine i dobra. Stoga zatamnjena trećina sunca, označava da se dobro ljubavi promenilo u zlo, i u obmanu iz toga, što je obmana od zla. Jer dobro se menja u zlo, a otud i u obmanu, a istina vere, označena mesecom, menja se u obmanu, a otuda u zlo, koje je zlo obmane. Zlo obmane je obmana doktrine, iz koje proističe zlo života, a obmana od zla je zlo života, od 2 kojega proističe obmana doktrine. Razlog da mrak označava obmanu je to, što svetlost označava istinu, a obmana je suprotna istini, kao što je mrak suprotan svetlosti. Osim toga, kad čovek nema svetlost života, koja je Božanska Istina, tada je u njemu sena smrti, a to je

obmana. Jer čovek, zbog svog propriuma, je u svakom zlu, i obmani iz toga, i može se odvojiti od ovih samo pomoću istina crkve; gde nema istina, tu su obmane od zla. Da se jedino pomoću istina mogu ukloniti zla i obmane, pa stoga i očistiti i primiti novi olik, može se **3** videti u *Nauku Novoga Jerusalima* (br. 24.) Da mrak u Reči, označava obmane svake vrste, vidi se iz sledećih odlomaka. Kod Joila: *Sunce će se okrenuti u tminu, a mjesec u krv, prije velikog i strašnoga dana Jehovinog* (II 31). Okretanje sunca u tminu i meseca u krv označava se isto što i trećinom sunca i trećinom meseca koji pomračuju, naime, da će na kraju crkve obmane od zla zauzeti mesto dobra ljubavi, a zlo od obmane mesto istine od vere. Slične su stvari označene i na drugim mestima u Reči **4** gde se pominje pomračenje sunca i meseca. Tako kod Isaije: *Jer zvijezde i prilike (sazvježđa) nebeske neće pustiti svjetlosti svoje, sunce će pomrčati o rođaju svome, i mjesec neće pustiti svjetlost svoju* (XII 10; XXIV 21,23). Kod Jezekilja: *I kad te ugasim, zastrijeću nebo, i zvijezde na njemu pomračiti, sunce ću zastrijeti oblakom, i mjesec neće svijetliti svjetlošću svojom. Sva ću svjetila zakloniti oblakom, a mjesec neće svijetliti svjetlošću svojom* (XXXII 7,8). Opet, kod Joila: *Dan je Jehovin blizu u dolini sudskoj. Sunce će i mjesec pomrknuti, i zvijezde će ustegnuti svjetlost svoju* (III 14,15).

Kod istoga: *Dan je Gospodov blizu, dan kad je mrak i tama, dan, kada je oblak i magla; zemlja će se tresti, nebesa će se pokolebati, sunce će i mjesec pomrknuti, a zvijezde će ustegnuti svjetlost svoju* (II 1,2,10). I kod Jevanđelista: *I odmah će po nevolji dana onijeh sunce pomrčati, i mjesec svjetlost svoju izgubiti, i zvijezde s neba pasti, i sile nebeske pokrenui se* (Mateja XXIV 29; Marko XIII 24),25). Da se dobra i istine crkve, koja se nazivaju dobrima ljubavi i istinama vere, menjaju u zla i obmane, označeno je suncem i mesecom koji potamne, i zvezdama koje ne daju svetlosti svoje. Poslednji sud, koji tada sledi, označen je danom Jehovinom velikim i strašnim: I za to što se to dešava kad je crkva u tami i u gustome mraku, stoga se naziva **5** i danom tmine, i guste tmine, kao i danom oblaka i tame, kao u sledećim odlomcima. Kod Amosa: *Teško onima koji žele dan Gospodov! Što će vam dan Gospodov? Tada je mrak a ne vidjelo. Cijeli dan Gospodov mrak a ne vidjelo? I tama bez svjetlosti?* (V 18,20). I kod Sofonije: *Dan Jehovin blizu je, dan kada će* **6**

biti pustošenje i zatiranje, dan kada će biti mrak i tama, dan kada će biti oblak i magla (I 14,15). I kod Isaije: U taj će dan pogledati na zemlju, a to mrak i strah, i svjetlost će pomrčati nad pogibijom njihovom (V 30). I ponovo: A kad pogleda na zemlju, a to nevolja i mrak i teška muka, i on zagnao u tamu (VIII 22).

7 Da je obmana označena tamom, još se bolje vidi iz sledećih odlomaka. Tako kod Isaije: *Teško onima koji zlo zovu dobro, a dobro zlo, koji prave od mraka svjetlost i od svjetlosti mrak (V 20).* Praviti od mraka svetlost, i od svetlosti mrak, označava nazivati obmanu istinom, a istinu obmanom; da mrak označava obmanu a svetlost istinu, jasno je, jer se prvo pominju dobro i zlo, a posle, istina i obmana. **8** Tako kod Jovana: *A ovo je sud, da je vidjelo došlo na svijet, a ljudi više volješe tamu nego vidjelo, jer su djela njihova zla (III 19).* Ovde se Gospod naziva videlom jer On je bio Božanska Istina sama kad je bio u svetu; stoga videlo označava Gospoda kao Božansku Istinu, a isto tako i kao Božansku Istinu od Gospoda; pa stoga što je tama suprotna svetlu, stoga tama koju su ljudi voleli više nego svetlo, označava paklensku obmanu, koja je obmana od zla. Da je ovde obmana od zla označena tamom, vidi se iz reči, *jer su dela njihova zla.* Obmana od zla postoji zbog zlih dela ili zala života; jer kao što se dobro povezuje s istinom, tako se zlo povezuje s obmanom, jedno je iz drugoga. **9** Slične su stvari označene svetlošću i tamom u sledećim odlomcima kod Jovana: *U njoj (u Riječi) bješe život. I život bješe vidjelo ljudima. I vidjelo se svijetli, i tama ga ne obuze (I 4,5).* Ponovo: *Ja sam vidjelo svijetu; ko ide za mnom, neće hoditi po tami, nego će imati vidjelo života (VIII 12).* Ponovo: Isus reče: *Još je malo vremena vidjelo s vama; hodite dok vidjelo imate da vas tama ne obuzme. Ja dođoh na svijet da ni jedan od vas koji me vjeruje ne ostane u tami (XII 35,46).* U ovim odlomcima tama označava paklensku obmanu. Jer svetlo kojemu je tama suprotna, označava Božansku Istinu. Svetlost označava Božansku Istinu, jer u nebu je svetlost, u svojoj suštini, Božanska Istina koja proizilazi od Gospoda: vidi u *Nebu i Paklu* (br. 126-140). Pošto je Božanska Istina svetlost u nebesima, sledi da je obmana od zla, koja je obmana u paklovima, tama: Ona, međutim, ne izgleda kao tama onima koji su u paklovima, jer oni vide jedni druge, nego kao svetlo (*lumen*) pri kome vide kao kod užarenog uglja, a takvo

svetlo, kad se u njega uliva svetlo neba, postaje potpuni mrak. Iz ovoga razloga pećine i jazbine u kojima se pakleni duhovi pokazuju onima koji su u nebesima, izgledaju kao mračne pećine.

10 Iz ovih se razmatranja vidi zašto tama označava obmanu od zla, i zašto je Gospod rekao da će oni koji se bacaju u pakao, biti bačeni u mrkli mrak (Matej VIII 12; XXII 1; XXV 30). Tako kod Davida: *Neprijatelj goni dušu moju, gazi u prah život moj. Posađuje me u mrak kao davno pomrle* (Psalam CXLIII 3). Ovde se neprijateljem koji progoni njegovu dušu, u duhovnom smislu, označava zlo; to što je morao da sedi u mraku, označava biti u obmanama. Tako kod Isaije: *Zato je sud daleko od nas, I pravda ne dolazi do nas; čekamo vidjelo, a ono, eto mrak; blistavilo, a ono hodimo po tami* (LIX 9). Sudom koji je daleko od nas, označava se da nema razumevanja istine; niti pravda dolazi do nas, označava da nema dobra od života; čekamo videlo, a ono, eto mrak, označava očekivanje istine, ali gledamo obmanu; blistavilo, a ono hodimo po tami, označava očekivanje dobara preko istina, a gledamao život od obmana od zala. Jer blistavilo označava dobra od istine, jer svetlo označava istinu, istina je blistava zbog dobra; mrkli mrak označava obmane od zla, a hoditi označava **12** živeti. Tako kod Luke: *ali je sada čas vaš, čas tame* (XXII 53). Ovo je Gospod rekao sveštenicima, knezovima hrama i starešinama koji su ga uhvatili preko Jude. Moć da se uradi ovo zlo delo, Gospod naziva časom tame, jer su bili u obmanama od zla, u obmanama o Gospodu, i u zlima protivu Njega; tamom se i ovde označava pakao, jer su ovakve obmane od zla. Tako ponovo: **13** *Svjeća je tijelu oko. Ako dakle oko tvoje bude zdravo, sve će tvoje biti zdravo, sve će tijelo tvoje biti svijetlo; ali ako oko tvoje bude kvarno, i tijelo je tvoje tamno* (XI 34; Matej VI 22,23). Oko ovde označava razumevanje, a zdravo oko, razumevanje istine od dobra; ali kvarno oko označava razumevanje obmane od zla; telo koje je puno svetlosti ili tame, označava celoga čoveka. Iz toga se može zaključiti da je značenje ovih reči u njihovom nizu, da je ceo čovek takve prirode kakvo je njegovo razumevanje od njegove volje. Jer je svaki čovek svoja vlastita volja i vlastito osećanje, stoga je cela njegova priroda onakva kakvo je njegovo razumevanje kojemu je koren njegova volja. Jer sva istina je od razumevanja, a svo dobro od volje; pošto je telo samo poslušno, jer je

ovo učinak od uzroka, a uzrok je razumevanje od volje; kvalitet jednoga zavisi od kvaliteta drugoga, jer svaki učinak prima sve što ima od uzroka. Treba se truditi da se istina, jednom opažena u razumu i primljena u volji, ne promeni u obmanu, što se dešava od zla, a što je označeno sa, *Gledaj dakle da vidjelo koje je u tebi, ne bude tama* (Luka XI 35). Jer u tome slučaju obmane postaju još gore; stoga se kaže kod Mateja u odlomku koji je već naveden, *ali ako oko voje bude kvarno, cijelo će tvoje tijelo biti tamno*.

14 Tama označava obmanu i kod proroka Isaije: *Sjedi mučeci, i uđi u tamu, kćeri Haldejska; jer se više nećeš zvati gospođa carstvima* (XLVII 5). Ovde, kći Haldejska označava falsifikovanje istine, a otuda tama označava obmane od zla, pošto zlo falsifikuje istinu. Obmana od zla bila je označena i mrklim mrakom, koji je bio po svoj zemlji Egipatskoj za tri dana, dok su deca Izrailjeva imala svetlo u svojim stanovima (Izlazak X 21,22,23); isto tako u Postanju XV 12,17, i u mnogim drugim odlomcima. Do sada je bilo pokazano da tama, u Reči, označava obmane od zla; a sada će biti pokazano da tama isto tako označava obmane ne od zla, kao što su religijske obmane kod pravednih Neznabožaca, čije je poreklo neznanje istine. Da se i ove obmane nazivaju tamom, jasno je iz sledećih odlomaka: Kod Isaije: *Narod koji hodi u tami, vidjeće vidjelo veliko, i onima koji sjede u zemlji gdje je samrtni sjen, zasvijetliće vidjelo* (I 2). Ponovo kod istoga proroka: *U taj će dan čuti gluhi riječi u knjizi, i iz tame i mraka vidjeće oči slijepih* (XXIX 18). I opet: *I vodiću slijepca putem koji nijesu znali, obratiću pred njima mrak u svjetlost, i što je naravno u ravno* (XLII 16). I kod Miheja: *kad sjedi u mraku, Jehova će mu biti svjetlo* (VII 8). U ovim odlomcima, tama označava obmane zbog neznanja, kao što su ranije postojale, a i danas postoje kod pravednih Neznabožaca. Ove se obmane potpuno razlikuju od obmana od zla, jer prethodne sadrže u sebi zlo, jer su od zla, dok potonje sadrže u sebi dobro, jer imaju dobro kao cilj. Stoga oni koji su u tim obmanama, mogu da se pouče u istinama, a kada se pouče, prime istine u srce, i povezuju se s istinom kada je čuju. Slučaj je različit s obmanama od zla. U Reči **16** tama tako isto označava obmanu zbog nemanja istine; kao kod Davida (Psalam XVIII 29; Psalam CXXXIX 11,12). Tama isto tako označava prirodno svetlo jer ovo je, upoređeno s duhovnom svetlošću,

kao tama; stoga i anđeli, kad gledaju dole u prirodno svetlo čovekovo, gledaju kao tamu, kakva je u prirodnom poznavanju ljudi, I vide je kao tamu, a stvari koje su u njoj, kao da su u mraku; ovo svetlo označeno je tamom pomenutom u Postanju (I 2-5). A pošto je smisao slova Reči prirodan, stoga se taj smisao u Reči naziva oblakom i tamom, u upoređenju s unutrašnjim smislom, koji je svetlost neba, koja se naziva slavom.

527. *I trećina dana da ne svijetli, tako inoći.* Da ovo označava da se duhovno svetlo istine i prirodno svetlo istine sasvim ugasilo, vidi se iz značenja dana, koji označava duhovnu svetlost, I iz značenja noći, koja označava prirodnu svetlost. Ove su stvari označene zato što se gore reklo, da je trećina sunca, i trećina mjeseca i trećina zvezda potamnilo, a danom se označava svetlo sunca, a noću, svetlo meseca i zvezda, koje daju svetlo noću. Nešto će se prvo reći o svetlosti sunca, koja se naziva svjetlom dana, i o svetlosti meseca i zvezda, koja se naziva svetlo noći.

2 svetlo sunca, koje se naziva svetlom dana, a tako isto danom, označava duhovnu svetlost, u kakvoj uživaju anđeli koji vide Gospoda kao sunce; a svetlost meseca i zvezda, nazvana svetlom noći, ili noći, označava prirodnu svetlost, u kajoj su anđeli koji vide Gospoda kao mesec. Da se Gospod pokazuje anđelima kao sunce, a isto tako i kao mesec, može se videti u *Nebu i Paklu* (br. 116-125). Ona neba, koja su u duhovnom osećanju za istinu, to jest, koja vole istinu zato što je istina, gledaju Gospoda kao sunce: a Gospod je kao sunce duhovan. Ali ona neba koja su u prirodnom osećanju za istinu, to jest, koja vole istinu da bi bili učeni i da bi poučavali druge, vide Gospoda kao mesec. Pošto su u ljubavi, koja ih vod, budu korisni sebi, a ne radi istine same, oni su stoga u svetlosti koja proističe od Gospoda kao meseca. Ova se svetlost razlikuje od one koja proističe od Gospoda kao sunca kao što se svetlo dana razlikuje od svetla noći od meseca i zvezda u našem svetu. Baš kao što se svetlo razlikuje, tako isto se razlikuju i istine, jer je Božanska Istina koja proističe od Gospoda, uzrok sve svetlosti u nebesima: vidi u *Nebu i Paklu* (br.126-140). Stoga su **3** oni koji su u duhovnoj svetlosti, u pravim istinama, i oni čim čuju istine, koje nisu čuli pre, oni ih odmah priznaju, i opažaju da su istine. Drugčije je s onima koji su u prirodnoj

svetlosti; ovi kada čuju istine, oni ih primaju jer su izrečene od uglednih ljudi, u koje imaju poverenje; tako ih oni sami ne vide i ne opažaju; većina ovih su u veri od drugih, ali su i pored toga u životu u skladu sa verom. U ova nebesa dolaze svi oni koji su živeli dobrim životom, iako su bili u obmani doktrine; pa ipak, obmane se tamo neprestano pročišćavaju, dok na kraju ne izgledaju kao istine. Iz ovih se okolnosti vidi šta je značenje dana kad sunce ne sija trećinu dana, i noći na isti način. Da trećina označava sve, puninu potpunost, može se videti gore, br. 506. Ovde je značenje dana i noći slično značenju dana i noći u prvom poglavlju Postanja, gde se kaže: *Bog reče: neka bude svetlo; bi svetlo, i Bog vidje da je svetlo dobro, i Bog odijeli svetlo od tame. I Bog nazva svetlo Dan, a tamu nazva Noć. Bi večer i jutro prvi dan (I 3,4,5).* Posle se kaže: *Po tom reče Bog: neka budu svetla na svodu nebeskom, da dijele dan i noć, da budu znaci vremena danima i godinama. I neka svijetle na svodu nebeskom, da obasjavaju zemlju. I bi tako, i stvori Bog dva vidjela velika; vidjelo večer da upravlja danom, i vidjelo manje da upravlja noću, i zvijezde. I postavi ih Bog na svodu nebeskom da obasjavaju zemlju, i da upravljaju danom i noću, i da dijele svetlost od tame. I vidje Bog da je dobro. I bi večer i bi jutro, dan četvrti (I 14-19).* Svetlošću koja je stvorena prvoga dana, označava se Božansko svetlo, koje je u suštini Božanska Istina, stoga duhovna svetlost, koja prosvetljava razum. Predmet o kome se govori u ovome poglavlju, u unutrašnjem smislu, je podizanje crkve od Gospoda među pradrevnim ljudima. A pošto razum mora da se prvo prosvetli od Gospoda, kako bi došlo do reformacije, stoga i do crkve kod čoveka, stoga se prvo govori o svetlosti prvoga dana. Reči, *Bog vidje da je svetlo dobro*, označavaju da je prosvetljenje i primanje kod njih bilo dobro. A tama označava svetlo, koje je u prirodnom čoveku, koja se naziva i prirodnom svetlošću; jer je ova svetlost, upoređena s duhovnom svetlošću kao tama, pa se stoga i označava tamom.

Jer svaki čovek ima niži ili spoljašnji um, i viši ili unutrašnji um; niži ili spoljašnji um je prirodni um, i naziva se prirodni čovek, a viši ili unutrašnji um je duhovni um, i naziva se duhovni čovek. Razlog da se um naziva čovekom je to što je čovek čovek zbog uma. Ova dva uma, viši i niži, savršeno se razlikuju. Pomoću nižega uma čovek je u prirodnom

svetu, tamo s drugim ljudima, dok je pomoću višeg uma u duhovnom svetu tamo s anđelima. Ova dva uma su tako odvojena da čovek, dok živi u svetu, ne zna šta se dešava u njegovom višem umu, a kada postane duh, što je neposredno posle smrti, on ne zna šta se dešava u njegovom nižem umu. Stoga se kaže da je Bog odelio svetlo od tame, i nazvao svetlo danom, a tamu noću. Stoga se vidi da dan označava duhovnu svetlost, a tamu, prirodna svetlost. Jer su sva neba tako različita, da oni koji su u duhovnoj svetlosti mogu biti u svetlosti od Gospoda kao sunca, a oni koji su u duhovnoj prirodnoj svetlosti mogli biti u svetlosti od Gospoda kao meseca, kao što je rečeno u članku gore, stoga se kaže, *Neka budu dva vidjela u nebeskom svodu da odvoje dan od noći, i da vladaju danju i noću, da odvajaju vidjelo od tame.* Iz ovoga je, stoga, jasno da se danju označava duhovna svetlost, a noću, prirodna svetlost, koja se u nebu naziva prirodno-duhovna svetlost.

5 Slične su stvari označene danom i noći u sledećim odlomcima. Kod Davida, Jehova, *koji je stvorio nebesa premudro; utvrdio zemlju na vodi; stvorio vidjela velika; sunce, da upravlja danom; mjesec i zvijezde da upravljaju noću* (Psalam CXXXVI 5-9). Tako kod Jeremije: *Jehova daje sunce da svijetli danju, i uredbe mjesecu i zvijezdama da svijetle noću* (XXXI 35). Opet, kod Davida: *Tvoj je dan i tvoja je noć, ti si postavio zvijezde i sunce* (Psalam LXXIV 16). Kod Jeremije: *Ako možete ukinuti zavjet moj za dan i za noć da ne bude dana ni noći na vrijeme, onda će se ukinuti zavjet moj s Davidom slugom mojim, da nema sina koji bi carovao na prijestolju njegovu, i Levitima sveštenicima slugama mojim. Ako nisam postavio zavjeta svojega za dan i za noć i uredbe nebesima i zemlji, onda ću i sjeme Jakovljevo i Davida, sluge mojega, odbaciti da ne uzimam od sjemena njegova mudrijeh koji će vladati sjemenom Avramovijem* (Psalam XXXIII 20,21,25,26). Ovde se zavetom dana i zavetom noći označavaju sve uredbe crkve, propisane deci Izrailjevoj u Reči, preko kojih su bili povezani s nebom, a preko neba i sa Gospodom. Nazivaju se zavetom dana i noći, jer su to za nebo i za crkvu duhovne stvari koje su predstavljene i označene jer su za nebo, i prirodne stvari koje su predstavljene i označene jer su za crkvu. Stoga se zaveti dana i noći nazaju uredbama neba i zemlje, a zavet noći se naziva uredbama meseca i zvezda; odbaciti znači ne držati, a da ne bi bilo

drugih mudrih da bi bili povezani s Gospodom preko Božanske istine, i Božanskoga Dobra, označeno je sa, *Zavjet moj s Davidom slugom mojim neće se raskinuti, da ne bi bilo sina njegova na njegovom prijestolu koji bi vladao na njegovm prijestolu sa Levitima sveštenicima, slugama mojim.* Zavet s Davidom označava povezanost s Gospodom preko Božanske Istine, bez sina na prestolu njegovom, označava neprimanje Božanske Istine ni od koga, a zavet s Levitima sveštenicima, slugama mojim, označava povezanost s Gospodom preko Božanskog Dobra. Tako opet kod Davida: *Da rečem: da ako me mrak sakrije; da je i noć kao vidjelo oko mene; ni mrak neće zamračiti od tebe, i noć je svijetla kao dan; mrak je kao vidjelo* (Psalam CXXXIX 11,12). Ove reči označavaju da je prirodni čovek isto kao i duhovni prosvetljen od Gospoda. Prirodno svetlo je označeno mrakom i noću; a duhovno svetlo, svetlom i danom; noć je svetla kao dan, a mrak će biti kao svetlo, označava isto što i reči kod Isaije: *Svjetlo mjesečevo biće kao svjetlo sunca* (XXX 26). Ove se stvari kažu kako bi se znalo da se danom koji neće svtliti trećinu dana, označava duhovna svetlost, a noću kada neće sijati na isti način, označava se prirodna svetlost, tako da imaju isto značenje kao svetlo od sunca i svetlo od meseca.

528. Stih 13. *I vidjeh, i čuh jednog anđela gdje leti posred neba i govori glasom velikijem: teško, teško, teško onijema koji žive na zemlji od ostalijeh glasova trubnijeh trojice anđela, koji će trubiti.*

I vidjeh, i čuh jednog anđela gdje leti posred neba, označava Gospoda koji prosvetljuje sva neba o stanju crkve na kraju; i govori glasom velikijem, označava manifestaciju; teško, teško, teško onijema koji žive na zemlji od ostalijeh glasova trubnijeh, koji će trubiti, označava gorki plač nad promenama stanja crkve, koja se odbila od dobra i istine, pa stoga /označava/ prokletstvo.

529. *I vidjeh, i čuh jednog anđela gdje leti posred neba.-* Da ovo označava Gospoda koji prosvetljuje sva neba o stanju crkve na njenom kraju, vidi se iz značenja videti i slušati, što označava otvoriti razum da bi se opažalo, o čemu ćemo govoriti ubrzo; i iz značenja anđela koji označava Gospoda: da anđeli u Reči znače Božansku Istinu koja

proističe od Gospoda, stoga Gospoda Samoga kao Božansku Istinu, može se videti gore (br. 130,200,302), ovde Gospoda koji otkriva kakva će biti crkva u poslednje vreme u pogledu primanja Božanska Istine; i značenja leteti, što označava prosvetliti i dati razumevanje, o čemu ćemo isto tako govoriti ubrzo; i iz značenja *posred neba*, što označava celo nebo, ili one koji su u nebesima. Da *posred* označava celo, pa stoga sve, može se videti gore (br. 213). Stoga je očito da, *Vidjeh i čuh jednoga anđela gdje leti posred neba*, označava prosvetljenje svih u nebesima o stanju crkve na njenom kraju. Ilustracija o stanju crkve je označena, jer je to predmet o kome se govori u onome što sledi. Razlog da videti i čuti označava otvoriti razum da bi se opažalo je to, što videti označava razumeti, a čuti označava opažati. Da videti označava razumeti, može se videti gore (br. 260); i da čuti označava opažati, može se isto tako videti gore (br. 14,108). 2 Leteti, kad se kaže o Gospodu, označava prosvetliti, jer leteti se koristi u odnosu na razumevanje, i proširenje vida okolo; stoga kada se kaže za Gospoda, to označava prosvetljenje razuma. Da se leteti kaže za Gospoda označava sveprisustvo, može se videti gore (br. 282); stoga označava i prosvetljenje, jer gde je Gospod prisutan, tu je ilustracija (rasvetljenje). Isto je označeno letenjem kod Davida: *Bog sjede na heruvima i podiže se, i poletje na krilima vjetrenijem* (Psalam XVIII 10; Sam- XXII.11). Heruvim označava najdublje nebo; podići se (jahati) označava dati razumevanje, a prosvetliti, leteti, i biti nošen, imaju slično značenje. Ali podizanje (jahanje) na krilima vetrenijem, označava dati razumevanje i prosvetliti poslednje nebo. Da podizati se znači dati razumevanje, može se videti gore (br. 313,322,362,462). Leteti označava prosvetliti srednje nebo, jer je ovo nebo duhovno nebo, a duhovne stvari u Reči označene su raznim pticama, njihovim krilima i letovima. Razlog da biti nošen na krilima vetrenijem označava prosvetliti poslednje nebo je to, što se krila odnose na letenje, a ovde označavaju ilustraciju; dok vetar označava Duhovno u ovome nebu. Vidi se da se ovim stvarima opisuje sveprisustvo Gospoda u nebesima, a otuda i prosvetljenje razuma: jer kao što je gore rečeno, gde je Gospod prisutan, tu je prosvetljenje.

530. *Govoreći glasom velikijem.* – Da ovo ozačava manifestaciju, vidi se iz značenja govoriti glasom velikim, što označava manifestaciju, u ovome slučaju o budućem stanju crkve na njenom kraju, što je predskazano u onome što sledi. Kaže se, *velikim glasom*, jer se govori o Gospodu, a upućeno je celom nebu, kao što je gore rečeno.

531. *Teško, teško, teško onijema koji žive na zemlji od ostalih glasova trubnijeh trojice anđela, koji će trubiti.* Da ovo označava gorko žaljenje zbog promena stanja crkve na njenom kraju, zato što se odvratila od dobra i istine, i tako bila osuđena; i iz toga što se kaže tri puta, što označava gorko žaljenje. O čemu ćemo govoriti ubrzo; iz značenja onih koji žive na zemlji, što označava one koji pripadaju crkvi, gde zemlja označava crkvu, kao što se može videti gore (br. 29,304,417); i iz značenja glasova trubnijeh anđela koji će zatrubiti, što označava promene zbog upliva iz neba; vidi gore (br. 502). Da tri označava ono što je potpuno sve do kraja, videće se u sledećem članku. Stoga je očito **2** da ove reči, *Teško, teško, teško onijema koji žive na zemlji od ostalih glasova trubnijeh trojice anđela, koji će zatrubiti*, označava gorko žaljenje zbog promena stanja crkve na njenom kraju, i zbog njenog odvratanja od dobra i istine, kao i zbog osude, jer je to ono o čemu se govori u onome što sledi. A pošto odvratanje od dobra i istine postaje postepeno gore u crkvi, sve do kraja, stoga se kaže tri puta, da bi se označilo svako uzastopno povećanje žaljenja. Ovo se vidi iz sledećih odlomaka. Gdje se kaže, *Jedno zlo prođe, evo idu još dva zla za njim* (IX 12). I posle: *Zlo drugo prođe. Evo, zlo treće ide brzo* (XI 14). Da *teško* u Reči označava žaljenje zbog raznih nevolja, posebno zbog pustošenja crkve, vidi se iz raznih odlomaka; kao kod Mateja: *teško vama, književnici i fariseji, licemjeri!* (XXIII 13,14,15,16,23,25,27,29). I kod Luke: *Teško onome čovjeku koji izdaje Sina čovječijega* (XXII 22). Opet kod istoga: *Teško onome s koga sablazni dolaze* (XVII 1). I kod Isaije: *teško onima koji sastavljaju kuću s kućom* (V 8). *Teško onima koji rane, te idu na silovito piće* (V 11), *teško onima koji vuku bezakonje uzicama od taštine* (V 18). *Teško onima koji dobro zovu zlo, i zlo dobro* (V 20). *Teško onima koji misle da su mudri u svojim očima* (V 21). *Teško onima koji su jaki piti vino* (V 22). Vidi isto tako kod Isaije, pogl. III 11; X 1;

XVII 12; XVIII 1; XXIX 1,15; XXX 1; XXXI 1; XLV 9,19 itd.; kod Jeremije XXII 13; Jezek. XIII 3; Apok. XVIII 16,19.

532. Pošto brojevi u Reči označavaju stvari i stanja, a složeni brojevi vuku svoje značenje od prostih brojeva od kojih su sastavljeni, i pošto su prosti brojevi uglavnom dva, tri, pet, i sedam, od važnosti je istaći njihovo značenje u Reči, a u ovome slučaju, značenje broja tri, jer se kaže: *Teško, teško, teško onima koji žive na zemlji od ostalih glasova trubnijeh trojice anđela ,koi će trubiti!* Da svi brojevi, u Reči, označavaju neku stvar ili stanje, može se videti gore (br. 203,429); i da veći ili složeni brojevi označavaju isto što i prosti brojevi od kojih su postali umnožavanjem, i da su prosti brojevi dva, tri, pet i sedam, može se videti gore (br. 430). Da se sa tri označava ono što je potpuno i kompletno, stoga jedan ceo period, duži ili kraći, od početka do kraja, vidi se iz značenja sledećih odlomaka; tako kod Isaije: *Do tri godine, kao što su godine najamničke, ološaće slava Moavova sa svijem mnoštvom njegovijem, i što ostane biće malo i nejako* (XVI 14). Ovde se Moavom označavaju oni koji su u obmanama od zla. Njegova slava, i veliko mnoštvo, označavaju obmane same. Sa tri godine, kada će njegova slava da se pokvari, označava se ono što je potpuno i završeno. Stoga se kaže, *što ostane biće malo i nejako*, što označava da ga više ne će biti. Govori se o tri godine, što označava završetak, stoga od početka do kraja. Treba primijetiti, da se isto označava sa tri godine, kao i sa tri meseca, tri sedmce, tri dana, i tri sata, jer tri, u duhovnom smislu, označava stanja, a tri puta, bilo veće ili manje, potpuno stanje. Ponovo kod istoga proroka: *kako ide sluga moj Isaija go i bos za tri dana za znak i čudo što će biti za tri godine Egiptu i Etiopskoj, tako će car Asirski odvesti u ropstvo Egipćane, i Etiopljane u sužanjstvo, djecu i starce, gole i bose i golijeh zadnjica, na sramotu Egipćanima* (XX 3,4). Egipat i Etopija (Kuš) ne označavaju Egipat i Etiopiju, nego Egipat označava Spoljašnje ili Prirodno u odnosu na Doslovna znanja, a Etiopija Spoljašnje ili Prirodno u odnosu na bogoštovanje, jer kada su ovi bez unutrašnjeg duhovnog, oni su bez istine i dobra. Jer sva istina i svo dobro u spoljašnjem ili prirodnom čoveku potiče od upliva od Gospoda preko duhovnoga čoveka; i kada je lišen istine i dobra, tada je prirodni ili spoljašnji čovek,

u odnosu na unutrašnje stvari, kao go i bos. Da će biti samo rezonovanja od obmana, i da će one samo razarati, označeno je carem Asirskim koji vodi Egipćane u ropstvo, a mnoštvo Etiopljana u sužanjsvo, i da će biti odvedeni goli i bos. Decom i starcima koje će car Asirski odvesti gole i bose, označava se da će sva nevinost i mudrost nestati. Njihovo potpuno i kompletno razaranje predstavljeno je prorokom koji ide tri godine go i bos; tri godine označavaju jedan ceo period od početka do kraja, stoga **4** potpuno razaranje. Tako kod Osije: Jehova *će nas poslije dva dana oživjeti; na treći dan on će ustati* (VI 2). Oživeti posle dva dana, i ustati na treći dan, označava reformu i obnovu crkve, gde treći dan označava potpunu reformaciju i obnovu, pa se stoga kaže, da će ih Jehova podignuti; da se ovde ne označavaju dva dana ni treći dan, očito je.

5 Pošto je broj tri označavao potpunost sve do kraja, stoga je taj broj bio usvojen u reprezentativnoj crkvi, i bio tako često korišten da se predstavi potpunost, kao što se vidi iz mongih stvari u Reči. Trebalo je da idu tri dana da bi prineli žrtvu (Izlazak III 18; 3); posle tri meseca od odlaska iz Egipta, došli su do brda Sinajskog (Izlazak XIX 11,15,16,18). Bilo im je naloženo da se pripremaju tri dana, jer da će na treći dan Jehova da siđe a brdo Sinajsko (Izlazak 11,15,16,18); za tri dana bio je mrak u Egiptu (Izlazak X 22,23); za tri godine plodovi drveća posađenog u zemlji Hananskoj treba da budu neobrezana (Levitska XIX 23-25). Nijedan deo tela žrtve da ne ostane do trećega dana (Levitska VII 16,17,18; XIX 6,7). Vodom odvajanja trebalo je da se kropi ono što je nečisto tri dana, i na sedmi dan (Brojevi XIX 11-22). Oni koji bi se dotakli ubijenoga, trebalo je da se čiste tri dana, i na sedmi dan (Brojevi XXXI 19-25). Jošua je zapovedio narodu da za tri dana pređu preko Jordana (Jošua I 11; III 2). Jehova je pozvao Samuila tri puta, i tri puta je Samuilo otrčao Heliju (*p.p. Helije jebio otac Samuilov, vidi 1. Sam 2:22*), i tri puta razumeo je Helije da ga je zvao Jehova (1. Samuilova III 1-8). Jonatan je rekao Davidu da se sakrije u polju do trećega večera, kada je Jonatan bacio tri strele pored kamena, i David se tri puta poklonio do zemlje pred Jonatanom (1. Sam. XX 5, 12, 19,20,35,36,41). Tri su stvari predložene Davidu, među kojima da odabere, glad od sedam godina, ili da beži tri meseca od neprijatelja, ili da bude pomor u zemlji za tri dana (2. Sam. XXIV 11-13). Jelisej se pružio na sina udovičinog tri puta (1. o

Carevima XVII 21). Jelisej je naložio da tri puta poliju vodom žrtve paljenice, i drvo tri puta, i polili su tri puta (1. o Carevima XVIII 34). Jona je bio u utrobi kita tri dana i tri noći (Jona 1, 17; Mat. XII 40). Danilo je žalovao tri sedmice (Dan. XXVI 12). Treća godina je bila godina desetaka (Zak. Ponov. XXVI 12). Gospod je rekao vinogradaru, da je poslao sluge svoje tri puta, a posle i sina svoga (Marko II 2-6; Luka XX 12,13). Gospod reče Petru, da pre nego petao zapeva tri puta, on će ga se odreći tri puta (Mateja XXVI 34,69 do kraja; Luka XX 34, 57-61; Jovan XIII 38). Gospod reče Petru: Ljubiš li me? Pasi jaganjce moje i ovce moje; i tri puta je Petar bio rastužen (Jovan XXI 15,1,17). Gospod reče, da je carstvo nebesko kao kvasac, koji žena uzme i pomiješa sa tri merice brašna, dok se sve ne ukvase (Mat. XIII 33; Luka XII 21). Gospod reče, izgonim (lečim) danas i sutra, a na treći dan svršiću (Luka XIII 32,33). Gospod reče da će biti u srcu zemlje tri dana i tri noći (Mat. XII 40). Reče da će ustati trećega dana (Mat. XXVI 39,42,44). Bio je razapet u treću uru (Marko XV 26); i tada je bila tama po svoj zemlji za tri sata, od šestoga do devetoga, kad je rekao, *Svršeno je*, i kad je izdahnuo (Mat. XXVI 45; Marko XV 33,37; Jovan XIX XIX 30). Gospod je ustao na treći dan (Mat. XXVIII 1; Marko XVI 2; Luka XXIV 1; Jovan XX 1).

6 Vidi se iz ovih navoda da broj tri označava ono što je svršeno i potpuno do kraja, stoga celi period, veći ili manji, od početka do kraja. Iz ovoga prostoga broja mnogi složeni brojevi vuku svoje značenje, kao 6, 9,12, 72, koji stoga označavaju sve istine i dobra u skupini. Slično brojevi 30, 300, i 3000; jer, kao što je rečeno, složeni brojevi vuku svoja značenja od prostih brojeva od kojih su sastavljeni. Osim toga, treba primetiti da se broj tri koristi u odnosu na istine, a dva i četiri, na dobra. Razlog je to što dva i četiri označavaju povezanost, dok tri označava potpunost; a duhovna povezanost je ljubav, a duhovna potpunost se postiže pomoću istina. Oni koji ne znaju da svi brojevi u Reči imaju značenja, misle i veruju da oni označavaju samo brojeve dva i tri; ali isto tako se pominju i tri i četiri, i dva i tri, ili nekoliko, a ovi označavaju sve koji su u **7** dobru i istini, kao u sledećim odlomcima. Tako kod Isaije: *Ali će se ostaviti na njoj pabirci, kao kad se otrese maslina, da dvije -tri ostanu u vrhu, i četiri- pet na rodnim granama* (XVII 6). Ovde se govori

o pustošenju crkve, a ove se reči odnose na onih nekoliko koji su ostali u dobru i istini. Upoređenje se pravi s tresenjem maslinovog drveta, jer maslinovo drvo označava crkvu u pogledu dobra ljubavi, a grane, istine iz njega. Dve-tri označavaju nekoliko koji su u dobru, a otuda u istinama, gde dva označava dobro, a tri istine; dok četiri-pet označava one koji su u dobru, gde četiri, onih nekoliko koji su u dobru, a pet označava nekoliko. A ovih četiri-pet označavaju nekoliko koji su u dobru, stoga se kaže, četiri-pet na rodnim granama, što označava one u crkvi koji su u dobru života; a dva-tri, četiri-pet, a ne dva i ti, četiri i pet.

8 Kod Amosa: *Tako dva-tri grada idahu u jedan grad da piju vode, i ne mogahu se napiti* (IV 8). Ovo se kaže o pomanjkanju istine na kraju crkve, a znači da oni koji žele istinu od duhovnog sećanja, neće je naći u doktrinama, ma gde je tražili. Stoga se kaže, *dva-tri grada idahu u jedan grad da piju vode, i ne mogahu se napiti*. Sa dva-tri grada označavaju se oni koji su u osećanju istine od dobra. Grad označava istinu doktrine. Piti vodu znači učiti istine; ići označava tražiti; a ne moći se napiti, označava ne nalaziti istinu koja je u sebi istina. Dva-tri grada se pominju, jer se sa dva-tri označavaju oni koji su u dobru, a otuda i u istinama.

9 Kod Zaharije:

I u svojoj zemlji dva će se dijela istrijebiti u njoj poginuti, a treći će ostati u njoj. I tu ću trećinu metnuti u oganj, pretopiću ih kako se pretapa srebro, i kušaću ih kako se kuša zlato (XIII 8,9). I ovde se govori o pustošenju crkve u pogledu dobra. Da sve dobro što nije nestalo, označeno je sa, *U svojoj zemlji dva će se dijela istrijebiti i u njoj poginuti*, gde u celoj zemlji označava crkvu sveopštu, a dva dela, sve dobro. Da će nešto od istine ostati, ali skoro ništa od prave istine, označeno je sa, *A treći dio će ostati u njoj; i tu ću trećinu metnuti u oganj, pretopiću ih kako se pretapa srebro, i kušaću ih kako se kuša zlato*. Trećim delom označavaju se istine koje su preostale; dok se čišćenje istine ovih dokazuje se metanjem u oganj. Kušati ognjem znači iskušati osećanjem ljubavi, jer oganj, u Reči, označava ljubav; kada dobro ljubavi nestane, istina prestaje **10** da bude istina, jer svaka istina vuče svoju suštinu od dobra. Značenje ovih Gospodovih reči kod Mateja stoga je očito: *Gdje su dva i tri zajedno u ime moje, ja sam među njima* (XVIII 20). Ovde, dva i tri ne znače dva i tri, nego one koji su u dobru i u istini iz njega.

Niti je Gospodovo ime Njegvo ime, nego svo dobro ljubavi i istina vere, preko kojih se On bogoštuje (vidi gore, br. 102,135) **11** Iz ovoga se vidi i značenje reči Gospodovih kod Luke: *Odsele će biti pet u jednoj kući podijeljeni, tri protivu dva, i dva protivu tri* (XII 52). Ove reči znače, da posle Gospodovog dolaska, kad On Sam postane poznat, i kada On otkrije unutrašnje stvari Reči i o Njemu, tada će, kako u crkvi uopšte, tako i kod čoveka crkve pojedinačno, doći do razdora između dobra i istine, i između istine i dobra. Ovako treba razumeti da će pet biti podeljeni u jednoj kući, tri protivu dva, i dva protivu tri; kuća označava crkvu uopšte, a kod čoveka crkve pojedinačno, a tri označava istine a dva, dobra. Tvrdnja da će pet biti podeljeni, označava da će ovakvo neslaganje biti kod onih koji se obnavljaju, pa stoga sledi i , *da će otac ustati na sina, a sin na oca; majka na kćer, i kćer na majku* (stih 53); jer otac označava dobro crkve, sin istinu crkve, majka istinu crkve, a kćer njeno dobro. Ko ne može videti da brojevi pet, dva, i tri, da se ne bi pominjali ovde da nemaju značenja? Pet, u Reči, kad dva i tri slede, označava sve te; ali kad prethodi ili sledi brojevma deset ili dvadeset, pet označava nekoliko i malo.

12 Slične su stvari označene uredbama dekaloga (desetorečja) trećim i četvrtim kolenom, ili sinovima na kojima će Jehova posetiti nepravde roditelja (Izlazak XX 5; Brojevi XIV 18; Zak. Ponov. V 9,10). Trećim i četvrtim kolenom označeni su svi oni koji su u obmanama od zla. Treće koleno označava one koji su u obmanama od zla, a četvrto koleno one koji su u zlima od obmane; jer, u obrnutom smislu, tri znači obmane, a četiri zla. Ko ne vidi da bi to bilo protivu Božanske pravde pohoditi bezakonja roditelja na sinovima, sve do trećeg i četvrtog koljena? Jer Gospod uči, *Koja duša zgriješi ona će umrijeti, sin neće nositi bezakonja očina niti će otac nositi bezakonja sinovljega; na pravedniku će biti pravda njegova, a na bezbožniku će biti bezbožnost njegova* (Jezekilj XVIII 20; Zak. Ponov. XXIV 16; 2. o Carevima XIV 6). Stoga je očito da izrazi treće i četvrto koleno ne označavaju treće i četvrto koleno, nego ono što ti brojevi označavaju. Slične su stvari označene i sa, *Za tri i četiri grijeha* (Amos I 3,6,9,11,3; II 1,4,6). Iz ovoga se vidi kako su velike unutrašnje stvari sadržane samo u brojevima u Reči, i njih niko ne može videti bez duhovnog smisla.

POGLAVLJE IX

I peti anđeo zatrubi, i vidjeh zvijezdu gdje pade s neba na zemlju, i dade joj se ključ od studenca bezdana.

1. *I otvori studenac bezdana, i iziđe dim iz studenca kao dim iz velike peći, i pocrnje sunce i nebo od dima studenčeva.*
2. *I iz dima iziđoše skakavci na zemlju, i dade im se oblast, kao što i skorpije imaju oblast na zemlji.*
3. *I reče im se da ne ude travi zemaljskoj, niti ikakoj zeleni, niti i kakvu drvetu, nego samo ljudima koji nemaju pečata Božijega na čelima svojim.*
4. *I dade im se da ne ubijaju nego da muče pet mjeseci: i mučenje njihovo bješe kao mučenje skorpijino kad ujede čovjeka.*
5. *I u te dane tražiće ljudi smrt, i neće je naći; i željeće da umru, a smrt će od njih bježati.*
6. *I skakavci bijahu kao konji spremljeni na boj; a na glavama njihovijem kao krune od zlata, i lica njihova kao lica čovječija.*
7. *I imahu kose kao kose ženske, i zubi njihovi bijahu kao zubi u lavova;*
8. *I imahu oklope kao oklope gvozdene, i glas krila njihovijeh bijaše kao glas kola kad mnogi konji trče na boj.*
9. *I mahahu repove kao skorpijine, i žalci bijahu na repovima njihovijem; i data im bješe oblast da ude ljudima pet mjeseci.*
10. *I imahu nad sobom cara anđela bezdana kojemu je ime Jevrejsko Abadon, a Grčki Apolon.*
11. *I jedno zlo prođe, evo idu još dva za ovijem.*
12. *I šesti anđeo zatrubi, i čuh glas jedan od četiri roglja zlatnoga oltara, koji je pred Bogom,*
13. *gdje govori šestome anđelu koji imaše trubu: odriješi četiri anđela koji su svezani kod rijeke velike Eufrata.*
14. *I biše odriješena četiri anđela koja bijahu pripravljeni za sahat, i dan, i mjesec, i godinu da pobiju trećinu ljudi.*

15. *I broj vojnika na konjma bijaše dvjesta hiljada; i čuh broj njihov.*
16. *I tako vidjeh u utvari konje, i one što sjedahu na njima, koji imahu oklope ognjene i plavetne i sumporne; i glave konja njihovijeh bijahu kao glave lavova, i iz usta njihovijeh izlažaše oganj i dim i sumpor.*
17. *I od ova tri zla pogibe trećina ljudi, od ognja i od dima i od sumpora što izlažaše iz usta njihovijeh.*
18. *Jer sila konja bješe u ustima njihovijem, i u repovima njihovima; jer repovi njihovi bijahu kao zmije i imahu glave, i njima uđahu.*
19. *I ostali ljudi koji ne biše pobijeni zlima ovima, ne pokajaše se od djela svojijeh da se ne poklanjaju đavolima, ni idolima zlatnima i srebrnima i mjedenima i kamenima i drvenima, koji ne mogu vidjeti, ni čuti, ni hoditi;*
20. *Niti se pokajaše od ubistva svojijeh, ni od kurvarstva svojega, ni od krađa svojijeh.*
21. *Niti se pokajaše od ubistava svojih, ni od kurvarstva svojega, ni od krađa svojih.*
-

OBJAŠNJENJE

533. Stihovi 1,2. *I peti anđeo zatrubi, i vidjeh zvijezdu gdje pade s neba na zemlju, i dade joj se ključ od studenca bezdana.*

I otvori studenac bezdana, i iziđe dim iz studenca kao dim iz velike peći, i pocrnje sunce i nebo od dima studenčeva.

I peti anđeo zatrubi, označava upliv iz neba koji najavljuje da se stanje crkve sasvim izmenilo; i vidjeh zvijezdu gdje pade s neba na zemlju, označava poznavanja istine falsifikovane, i tako okrenute u obmane; i dade joj se ključ od studenca bezdana, označava komunikaciju i povezanost sa paklovima;

I otvori studenac bezdana, označava komunikaciju i povezanost s paklovima, gde i odakle su obmane; i iziđe dim iz studenca kao dim iz velike peći, označava guste obmane odakle su zla zemaljskih i telesnih ljubavi; i pocrnje sunce i nebo od dima studenčeva, označava da je svetlo istine od Gospoda postalo mrkli mrak zbog paklenih obmana.

534. *I peti anđeo zatrubi.*- Da ovo označava upliv iz neba koji najavljuje da se stanje crkve sasvim promenilo, vidi se iz značenja trubljena u trubu, što označava upliv iz neba, i promenu stanja crkve (vidi gore, br. 502). Ovde označava da se stanje crkve sasvim izmenilo, jer se to vidi iz onoga što je rečeno upravo gore o značenju reči, *Teško, teško, teško onima koji žive na zemlji od ostalih glasova trubnijeh trojice anđela, koji će trubiti.* Promena opisana u onome što sada sledi, je da je sva istina razorena, a da je obmana, koja je zauzela njeno mesto, otvorila paklove, odakle izbijaju obmane.

535. *I vidjeh zvijezdu gdje pade s neba na zemlju.*-

Da ovo označava poznavanja falsifikovane istine, koja se tako okrenuta u obmanu, vidi se iz značenja zvezda koje označavaju poznavanja dobra i istine (vidi gore, br. 72,402): i iz značenja padati i pada s neba, što označava nestati, a to je slučaj s poznavanjima istine kada se poriču, i falsifikuju; u ovome slučaju, kada se falsifikuju. Jer ova knjiga ne govori o onima koji odriču istinu, nego o onima koji je falsifikuju, pošto oni koji je odriču, nisu u predašnjem nebu, pa se oni bacaju u pakao na dan poslednjeg suda, dok se ovi bacaju neposredno posle smrti; nego se o ovoj knjizi govori o onima koji falsifikuju istine iz raznih uzroka, jer ovi sebi stvaraju nebo koje se kasnije ruši (p.p. *nečisti duhovi stvaraju zamišljena neba u kojima žive do poslednjeg suda*). Poznavanja dobra i istine iz Reči falsifikuju se od onih koji priznaju Reč, ali je primenjuju u korist vlastitih ljubavi i načela koja potiču iz njihove vlastite inteligencije, jer tako preokreću istine Reči u obmane, pa tako pozavanja dobra i istine kod njih nestanu. Iz ovih je razmatranja očito da zvezda koja je s neba pala na zemlju, označava da su poznaanja dobra i istine falsifikovana, i da su tako preokrenuta u obmane (slično gore, br. 517). **2** Da pasti, ili pasti s neba na zemlju, označava nestati, to jest, više nemati mesta u nebu, nego biti izbačen otuda i povezati se s paklom, vidi se iz onoga što sledi, gde se kaže, *i dade mu se ključ od bazdana, i otvori ga,* gde bezdan označava pakao gde su i odakle su obmane od zla. Značenje padanja s neba na zemlju, gore u Apokalipsi je slično: *I zvijezde nebeske*

padoše na zemlju (VI 13). Opet: I aždaha povuče trećinu zvijezda nebeskih, i baci ih na zemlju (XII 4). I kod Danila: I rog jarca naraste do vojske nebeske, i obori na zemlju neke do vojske od zvijezda, i pogazi ih (VIII 10). I kod Mateja: I odmah po nevolji dana tih sunce će pomrčati, mjesec svoju svjetlost izgubiti, i zvijezde s neba spasti, i sile nebeske pokrenui se (XXIV 29). Isto je označeno Gospodovim riječma kod Luke: I vidjeh kako kao munja satana pade s neba (X 18). Satana označava sve obmane koje razaraju, jer paklovi su tamo gdje su takve obmane, i odakle dolaze, pa se nazivaju Satana, dok se pakovi iz kojih dolaze zla koja razaraju dobra, nazivaju Đavo, pa stoga se Satanom, kao munjom koja pada s neba, označava da je svaka obmana koja razara Riječ, bila izbačena iz neba. Isto je označeno velikom aždajom bačenom na zemlju i anđelima i njom, za koju se više nije našlo mjesta u nebu (Apok. XIII 8,9). Iz ovih je razmatranja očito, da padati i biti bačen iz neba na zemlju, označava nemati više mjesta u nebu, stoga nestati. I ovdje zemlja označava ono što je proketo, kao što je pokazano gore (br. 304, do kraja).

3 Razlog što se oni koji falsifikuju Reč tumačenjima koja potvrđuju zla života, odvrćaju od neba i okreću prema paklu, je to što se povezivanje neba sa čovekom održava preko Reči. Jer je nebo u duhovnom smislu Reči, a čovjek je u njenom prirodnom smislu pa je stoga nebo povezuje sa svetom preko Reči; isto tako, zbog toga se Reč naziva zavetom, a zavet označava povezanost. Ovo je razlog da se oni koji primenjuju Reč na zla svoga života, i na lažna načela iz vlastite inteligencije i koji se ne povežu s nebom, povezuju se s paklom; jer čovjek mora biti ili u nebu ili u paklu, jer mu nije dopušteno da visi između. Ali kod onih koji primenjuju Reč na obmane koje se ne protive dobru života, kao što su pravedni Neznabošci koji nemaju Reč, i prosti u crkvi koji veruju u Gospoda, i žive dobrim životom, kod njih Gospod primenjuje njihove obmane na dobro, i okreće ih ka nebu, jer od svojih obmana oni gledaju prema dobru. Jer u nebu je suštinska stvar dobro života, što je isto što i dobro ljubavi ka Gospodu, i dobro ljubavi ka bližnjemu; jer u skladu s tim dobrom, svako tamo ima inteligenciju, mudrost i opažanje istine. Stoga je to ono što je označeno

falsifikovanjem istine iz Reči, što je ovde označeno zvezdom koja s neba pada na zemlju.

536. *I dade joj se ključ od studenca bezdana.*- Da ovo označava komunikaciju i povezanost s paklovima, vidi s iz značenja ključa, što označava otvaranje, o čemu ćemo govoriti ubrzo; i iz značenja studenca bezdana, koji označava paklove gde su i odakle su obmane od zala, o čemu ćemo govoriti u sledećim člancima. Kaže se, da je ključ od studenca bezdana dat zvezdi koja pada s neba na zemlju, jer zvezda, u ovome slučaju, označava poznavanja istine iz Reči koja je falsifikovana njenim primenjivanjem na zla i obmane iz ovih zala; a zla od obmane i obmane od zla kod čoveka, otvaraju paklove gde postoje slična zla i obmane. Ali šta je označeno otvaranjem paklova, biće objašnjeno u sledećem članku, jer se kaže: *on otvori bezdan studenčevu*. To je zbog izgleda u duhovnom svetu, da ključ označava otvaranje, jer tamo ima kuća i odaja, isto tako i vrata kroz koja se ulazi, i brava i ključeva kojima se ova otvaraju, a te stvari označavaju one koje su u čoveku. Sama kuća označava spoljašnji um, i unutrašnji um; slično i odaje. Vrata korespondiraju komunikaciji između unutrašnjeg i spoljašnjeg uma; a ključ korespondira prilaženju i otvaranju iz jednog dela u drugi. Jednom rečju, sve u kućama u kojima anđeli i duhovi obitavaju, korespondira pojedinačnim stvarima u njima. Ovo priznaju malo duhova, jer malo njih znaju nešto o korespondencijama; jer oni su u njima, pa o njima ni ne razmišljaju. Slično je s ljudima u svetu, gde ljudi malo znaju osobine svojih osećanja i misli, jer su u njima, pa o njima ne misle, iako su ova bezbrojna, što se vidi iz analitičkih pojedinosti koje se otkrili mnogi učeni ljudi, analizirajući operacije ljudskog uma. Iz ovih se činjenica može znati, zašto se ovde pominje ključ, i zašto označava pristupanje i otvaranje. A ima slično značenje i u drugim odlomcima u Reči; tako kod Mateja: Isus reče Petru: *Daću ti ključeve carstva nebeskog* (XVI 19); ovo je objašnjeno gore (br. 206:3); isto tako kod Isaije (pogl. XXII 21,22), gde se isto govori o Elijakimu, kao što je objašnjeno gore (br. 206:4). Ponovo u Apokalipsi: *Imam ključeve od pakla i smrti* (I 18), o kojima gore (br. 86).

I opet: *Tako govori sveti i istiniti koji ima ključ Davidov, koji otvori i niko ne zatvori* (III 7): vidi gore (br. 205,206). I opet: *I vidjeh anđela gdje silazi s neba, koji imaše ključ od bezdana i verige velike u ruci svojoj. I uhvati aždaju staru zmiju, koja je đavo i sotona, i sveza je za hiljadu godina* (XX 1, 2); ovaj odlomak objasniće se na sledećim stranicama. Tako ponovo kod Luke: *Teško vama zakonici što uzeste ključ od znanja; sami ne učoste, a koji škadijahu ući, zabraniste im* (XX 52); nazivali su zakonicima oni koji su istraživali Pismo i učili kako treba da se razume. A zato što su sveti Spisi, ili Reč, sredstvo komunikacije, a otuda i povezivanja s nebom, kao što je rečeno u gornjem članku, i pošto istine otvaraju komunikaciju, a dobra od istine uspostavljaju komunikaciju, stoga falsifikovane istine, koje su u sebi obmane od zla, vode odvajanju, stoga se kaže da uzimaju kjučeve neba, to jest, da pomoću istina mogu da otvore komunikaciju s nebom onima koje oni uče. A i zato što oni /zakonici/ izokreću Reč primenjujući je na vlastite ljubavi, pa tako i na lažna načela, stoga se kaže, da sami ne ulaze a da sprečavaju drugima da uđu. Iz ovih se stvari tako isto vidi da ključ koji otvara studenac, označava komunikaciju i povezvanje s paklovima preko obmana u koje su istine Reči preokrenute od onih koji ih falsifikuju primenjujući ih na zla života, i na lažna načela koja se iz toga začinju.

537. *I otvori studenac bezdana.* – Da ovo označava komunikaciju i povezivanje s paklovima, gde su i odakle su ovakve obmane, vidi se iz značenja otvaranja, što ovdje značava komunikaciju i povezivanje, o čemu ćemo uskoro govoriti; i iz značenja studenca bezdana, što označava pakao gde su i odakle su ovakve obmane. Razlog da se paklovi u Reči nazivaju studencima bezdana je to što studenac označava Reč u smislu slova, i istinu doktrine iz ove, ali u obrnutom smislu Reč falsifikovanu i obmanu doktrine iz toga. Bezdan i dubina mora označuju pakao. Razlog da ovo označava pakao gde su oni koji falsifikuju istine Reči primenjujući ih na zla života je to, što onima koji su iznad, njima ti paklovi izgledaju kao mora ili paklovi, a i to što oni koji su u njima, izgledju kao da su u njihovoj dubini. Ja sam video ta mora ili paklove, kao i one koji su u njihovim dubinama, a koji su mi rekli da nisu u vodi, nego na suhom tlu. Stoga je očito da su vode tih mora izgledi koji

korespondiraju obmanama u kojima su njihovi stanovnici. Vode tih mora su grublje i gustije u skladu s falsifikovanjima, ko i u skladu sa zlima iz kojih izlaze ta falsifikovanja. A značenje bezdana u Reči objasniće se niže.

Razlog da otvaranje studenca bezdana označava komunikaciju i povezivanje s takvim paklovima je to, što se paklovi otvaraju samo onda kada ulaze zli duhovi, a što se dešava onda kada su već proveli jedan period u svetu duhova; jer se nijednom zlom duhu ne dozvoljava da izađe iz pakla, kada se jednom tamo baci, a ako i izađe, odmah se baca natrag. Ali svaki je čovek povezan s duhovima koji su u svetu duhova, i koji su njemu slični; stoga je čovek koji falsifikuje Reč, primenjujući je na svoja zla života, i koji obmanama potvrđuje ta zla, povezan sa sličnim duhovima, a preko njih s onim paklovima gde su duhovi koji su u sličnim obmanama. Svaki čovek posle smrti postane duh, i tada se okreće ili prema paklenim, ili prema nebeskim društvima, u skladu s njegovim životom u svetu; i svi duhovi, pre nego se bace u pakao, ili podignu u nebo, prvo su u svetu duhova, a u isto vreme s ljudima koji žive u svetu, zli duhovi sa zlima, a dobri s dobrima. Preko ovih čovek ima komunikaciju i povezanost bilo s paklovima ili s nebesima. Stoga je jasno, da otvaranje studenca ne znači otvaranje pakla, nego komunikacije, a preko komunikacije, biti poveza sa paklom. Iz ovih paklova, izbijaju obmane od zla u velikom obilju, u kojima su duhovi koji su u svetu duhova, a u isto vreme i oni koji su u sličnim obmanama u našem svetu. Ni duh ni čovek ne mogu biti nigde drugo nego tamo gde je ljubav njihovog života, jer ono što čovek voli, to on hoće, misli, i time diše. O prirodi sveta duhova, vidi *Nebo i Pakao* (br.421-431).

Studenac označava Reč i istinu doktrine, a u obrnuom smislu, Reč falsifikovanu, a otuda i obmanu doktrine, jer studenci sadrže vodu, a voda označava istine, a u obrnutom smislu, obmane, kao što je pokazano gore (br. 71,483,518). Da studenac označava i prvo i drugo, jasno je iz odlomaka u Reči. Kod Mojsija: *A otuda otidoše k Beru; to je studenac za koji bješe rekao Jehova Mojsiju: skupi narod, i daću mu vode. Tada pjeva Izrailj pjesmu ovu: Diži se, studenče, i pripjevajte ga. Studenče, koji iskopaše knezovi, koji iskopaše glavari palicama svojim* (Brojevi XXI 16,17,18). Da studenac ovde označava istinu doktrine iz Reči, vidi se iz

pesme, koju je Izrailj pevao o njemu, naime, da studenac treba da se digne i da mu treba pripevati, a što označava da doktrina iz Reči treba da uči istinu, i da oni treba da je prime. Pozivanje istine oznančeno je sa, *ustani, studeče!* A primanje i pouka sa, *pripijevajte mu*. Knezovi iskopaše studenac i glavari iskopaše, po uputstvu zakonodaca, svojim palicama, označava da oni koji su u istinama i u dobrima od istina, da su prosvetljeni od Gospoda, i da od Njega istražuju i sastavljaju doktrinu pomoću Reči. Knezovi označavaju one koji su u istinama; a glavari, one koji su u dobrima od istine; a kopati označava tražiti i sastavljati; zakonodavac označava Gospoda kao Reč. I kao doktrinu iz Reči, a palice označavaju moć i snagu uma, po uputstvu zakonodavca. Izrailj je zapevao pesmu o ovome studencu, jer Ber (Beor), u izvornom jeziku znači studenac, a studenac, u duhovnom smislu, označava Reč i doktrinu iz Reči. Slično, Beršiba, koja se često pominje u istorijskim delovima Reči.

Isto je označeno i Jakovljevim studencem, kod kojega je Gospod razgovarao sa ženom Samarjankom, i kojoj je rekao: *Da ti znaš dar Božiji, i ko je taj koji ti govori: daj mi da pijem, ti bi iskala u njega i on bi ti dao vodu živu, koja će biti izvor za vječni život* (IV 6-15). Razlog da je Gospod razgovarao sa ženom Samarjankom kod toga studenca bilo je to što je žena Samarjanka označavala crkvu koja je trebala da se podigne među Neznabošcima, a među Samarjanima, koji se pominju i u drugim odlomcima, jer su bili Neznabošci koji će primiti doktrine od Njega, o Njemu. Studenac označava doktrinu iz Reči; voda, istinu doktrine; a Gospod sedeći pored studenca, Reč ili Božansku Istinu. Da spasenje dolazi od Gospoda preko Božanske Istine iz Reči, označeno je vodom koju će On dati, a koja će postati izvor vode za večni život. Isto je označeno i Jakovljevim studencem kao i studencima koje su iskopali sluge Avrahamove i Isakove, i zbog kojih su se prepirali sa slugama Abimelehovim (Postanje XXI 25; XXVI 15,18-22,25,32).

Studenci koje su iskopali Avraamove i Isakove sluge, označavaju istine doktrine, jer Avraam, Isak, i Jakov, u Reči, označavaju Gospoda. Ali Abimeleh, car Gerara, ili Filistejaca, označava one koji smatraju da ih samo istine spasavaju bez dobra života, isto kao što to čine oni koji veruju u veru samu u naše vrijeme. I pošto je sva istina od dobra, ili sva

vera od ljubavi prema bližnjem, i zato što oni koji odvajaju veru od ljubavi ka bližnjem, i dobro od istine, ili ljubav ka bližnjem od vere, pa nemaju prave istine doktrine, nego je sva istina Reč kod njih kao značenje reči bez ikakvog opažanja stvari, kao školjka bez srži, stoga su se posvađali oko istina vere. Ovo je bilo predstavljeno i označeno prepiranjem sluga Abimelehovim sa slugama Abrahamovim i Isakovom oko studenaca. Postoji unutrašnji duhovni smisao u istorijskim delovima Reči, isto kao i u proročkim delovima, kao što se vidi u *Tajnama Nebeskim*, gde su istorijske činjenice sadržane u Postanju i Izlasku objašnjene u pogledu unutrašnje duhovnog smisla, a tako isto i sa činjenicama koje se odnose na Abrahamove i Isakove studence. Jer koji bi drugi razlog bio da se činjenice o studencima iznose u Reči? Kod Luke: *Koji od vas ne bi svojega magarca ili vola, ako mu padne u studenac, odmah izvadio u dan subotni?* (XIV 5). Razlog da je zapovest s ovim ciljem data Izrailjskoj i Jevrejskoj naciji bio je u unutrašnjem smislu koji je u ovome bio sadržan. Jer su sve uredbe, zakoni, i zapovesti date deci Izrailjevoj, označavale duhovne stvari koje se odnose na nebo i crkvu. Ovaj statut stoga znači da ako neko padne u obmanu od zla, on se mora iz nje izvaditi pomoću istine koju Gospod uči u dan subotnji. Studenac (bunar), u gornjem odlomku, označava i zlo obmane. Magarac ili vo označavaju istinu i dobro prirodnog čoveka; pasti u studenac označava pasti u obmanu i zlo obmane; a biti izvađen iz njega na dan subotnji, označava biti poučen i stoga izveden iz ovih. Jer tako dan subotnji označava Gospoda u pogledu poučavanja i doktrine, pa se stoga On i naziva Gospodarem Subote. Da magarac označava istinu prirodnoga čoveka, može se videti u *Tajnama Nebeskim* (br.2781,5741); i da vo označava dobro prirodnog čoveka (br. 2180,2566,9134), u istome delu.

Nešto slično je i duhovni smisao sadržan u duhovnom smislu ovih Mojsijevih reči: *Ako ko otkrije jamu ili iskopa jamu a ne pokrije je, pa upadne vo ili magarac, da nadoknadi gospodar od jame i plati novcem gospodaru njihovu, a što je uginulo da je njegovo* (Izlazak XXI 33,34). Ovde se čovekom koji otvara jamu, označava svaki onaj koji širi neku obmanu u kojoj je; ili ako čovjek iskopa jamu, označava, da bi smislio obmanu; a što vo ili magarac u nju padne, označava izopačenost dobra i istine u Prirodnom, koje pripada drugome. Vlasnik jame neka nadoknadi,

označava da onaj koji je načinio jamu, da plati za to; i da da novac vlasniku njegovom, označava, pomoću istine kod onoga čije je dobro i istinu u Prirodnom izokrenuo; a mrtva će životinja biti njegova, označava da zlo ili obmana ostaju kod njega. Ove su stvari potpunije objašnjene u *Tajnama Nebeskim* (br. 9084-9089). Ovde jama ima slično značenje studencu. Tako isto kod Mateje: *Slijepi vođe slijepima. Ako li slijepi vodi slijepoga, oboje će pasti u jamu* (XV 14; Luka VI 39). Ovo je Gospod kazao književnicima i Farisejima koji su, iako su imali Reč u kojoj su sve Božanske istine, ipak ništa od njih nisu razumeli, a što im je ipak verovao narod, stoga ih naziva slepima koji vode slepe. Slepima, u Reči, označavaju se oni koji ne razumiju istinu; a pošto jama označava obmanu, to se kaže da će pasti u nju.

Kod Davida: *Izvadi me iz gliba, da ne propadnem; da se izbavim od nepravednika i iz duboke vode; da me ne uzme voda na maticu, da me ne proždre pučina, i da ne sklopi jama nada mnogim ždrijela svoja* (Psalam LXIX 14,15). Da jama ovde označava pakao gde i odakle su obmane, jasno je, jer se kaže, da ne *sklopi jama nada mnogim ždrijela svoja*, što znači neka me pakao, odakle su obmane, ne obuzme, I tako spreči da pobegnem. Glib, iz kojega da me izvuče, da ne potonem, označava zla od obmane, kako ne bih nestao; izbavi me od nepravednika, i iz duboke vode, označava biti oslobođen od zala i obmana koje su iz pakla, gde nepravednici označavaju zla od obmane; oslobodi me od onih koji me mrze, označava biti izbačten od zala i obmana koje su iz pakla; gde oni koji mrze označavaju zla odatle, a duboke vode označavaju obmane odatle; neka me ne proždre pučina, označava da me ne unište paklovi, gde su obmane od zla. Ponovo: *usta su im meka kao maslo, a na srcu im je rat. Riječi su im blaže od ulja, ali su goli mačevi. Ti ćeš ih, Bože, svaliti u jamu pogibli* (Psalam LV 21,23). Ove se stvari kažu o onima koji se prave kao da imaju dobra osećanja, dok govore obmane pomoću kojih žele da privuku. Imati usta meka kao maslo, označava simulirano dobro pomoću osećanja, gde maslo označava dobro spoljašnjeg osjećanja. Da su njihove reči blaže od ulja, ima slično značenje, gde ulje označava dobro unutrašnjeg osjećanja; ali su isukani mačevi, označava, iako su obmane koje razaraju istine i dobra. Ti ćeš ih, Bože, svaliti u jamu pogibli, označava u pakao gde postoje ovakve razarajuće obmane.

Jer jame imaju skoro isto značenje u Reči kao i studenci, jer su one kao studenci, pa ću navesti neke odlomke o njima. Kod Jeremje: *Najveći među njima šalju najmanje po vodu; došavši na studence, ne nalaze vode, vraćaju se s praznim sudovima* (XIV 3). Najveći označavaju one koji poučavaju i vode, najmanji one koji su vođeni i poučavani, a voda, istine; značenja njihovog dolaženja na studence i ne nalaženja vode, očito je. Da nisu imali znanja ili razumevanja istine, označeno je njihovim vraćanjem s praznim sudovima, gde sudovi označavaju u Reči stvari koje primaju istinu, stoga doslovna znanja i intelektualne stvari. Tako kod Zaharije: *A ti, za krv zavjeta tvojega pustih sužnje tvoje iz jame, gdje nema vode* (IX, 11). Ovo se kaže o onima koje je Gospod izbavio, a koji su bili držani u nižoj zemlji do Njegovog dolaska; a isto tako govori se o prosvetljenju Neznabožaca koji su bili u obmanama zbog neznanja. Krv tvoga zaveta označava Božansku Istinu koja proizlazi od Gospoda, stoga Reč, koja se naziva zavetom, jer postoji povezivanje kroz nju, jer zavet označava povezivanje. Vezani u jami gde nema vode, označava one koji su u obmanama zbog neznanja; jama ovde znači doktrinu koja nije od istine, a niža zemlja je tamo gde su oni koji su u obmanama zbog neznanja, a koji su tamo držani do Gospodovog dolaska; gde nema vode, označava gde nema istine. Nazivaju se vezanim, jer se nisu mogli izbaviti od obmana osim od Gospoda.

Kod Jeremije: *Dva zla učini moj narod: ostaviše mene, izvor žive vode, i iskopaše sebi studence, studence isprovaljivane koji ne drže vode* (II 13).

Kopanjem studenaca, isporvaljivanih, koji ne drže vode, označava se izleći doktrine iz svoje vlastite inteligencije, a pošto su ove iz propriuma, one su obmane; jer je čovekov proprium samo zlo, a pošto je zlo, stoga stvara obmanu, jer zlo može da stvara samo obmanu. Ovaj je odlomak objašnjen gore (br. 483:8). Ponovo, kod istog proroka: *Jehova nas je izveo iz zemlje Egipatske, koji nas je vodio po pustinji, po zemlji pustoju u punoj jama, preko koje niko nije hodio i u kojoj nije niko živio* (II 6). Da pustinja po kojoj su sinovi Izrailjevi vođeni, predstavlja i označava prvo stanje crkve koja je trebala da se ustanovi kod onih koji su u neznanju dobra i istine, pokazano je u *Tajnama Nebeskim*, u kojima je objašnjena knjiga Izlaska. I pošto je to stanje bilo predstavljeno i označeno njihovim lutanjima po pustinji, stoga se kaže

da ih je Jehova vodio po pustoj zemlji s puno jama, po zemlji suhoj i u kojoj niko ne živi. Zemlja pusta i s jamama ovde označava, kao i drugde u Reči, stanje neopažanja dobra, a zemlja puna jama i gde niko ne živi, označava stanje neznanja istine, a otuda i stanje obmane. Niko po njoj ne prolazi i niko u njoj ne živi, označava gde nema razumevanja istine, niti opažanja dobra, gde čovek u Reči označava razumevanje istine, a čovek, opažanje dobra, a time što nisu imali ni jedno ni drugo, označava se da nema crkve u pogledu dobra i istine. Ponovo od Isaije: *Brzo će se oprostiti sužanj, neće umrijeti u jami, niti će biti bez hljeba* (LI 14).

Ovo se kaže o Gospodu; Njegov dolazak treba razumeti pod „brzo će se oprostiti sužanj“. Izbavljenje od obmana zbog neznanja označeno je sa „neće umrijeti u jami“, gde se jamom označava isto što i pre; a neće nedostajati duhovne pouke, označeno je sa „niti će biti bez hljeba“, što je duhovna hrana, to jest, pouka o dobrima i istinama, odakle je sva inteligencija i mudrost.

Kod Jezekilja: *„Evo, dovešću na tebe inostrance najljuće između naroda, i oni će istrgnuti mačeve svoje na ljepotu mudrosti tvoje, i ubiće svjetlost tvoju. Svaliću te u jamu, i umrijećeš usred mora smrću pobijenijeh“*. Ove se stvari kažu o knezu Tirskom, kojim se označavaju oni koji izležu obmane i razaraju poznavanja istine i dobra služeći se vlastitom inteligencijom. Razaranje pomoću njihove vlastite inteligencije, označeno je sa, „eto, dovešću na tebe inostrance najljuće od svih naroda“, gde inostranci označavaju zla koja razaraju dobra. Da će biti razoreni od obmana kojima je poreklo vlastita inteligencija, označeno je rečima, „oni će isukati svoje mačeve na ljepotu mudrosti tvoje“, gde mačevi označavaju obmane koje razaraju istine. „Oni će te svaliti u jamu, i umrijećeš smrću onih što umiru usred mora i u jami; jama ovde označava gde su obmane. Jamom u koju je bio bačen prorok Jeremija i iz koje su ga Abdemeleh i njegovi ljudi izvukli pomoću starih haljina i rita ispod užadi (Jeremija XXVII 6-13), označava se istina doktrine falsifikovana. Prorok označava istinu doktrine, a njegovo bacanje u tamnicu, označava falsifikovanje. Stare haljine i rite, pomoću kojih su ga izvukli, označavaju priznavanje vrednosti istine doktrine, i nadoknadu, pomoću dobara i istina doslovnog smisla Reči, pošto ih nisu bili opažali i

razumevali, pa su bile zanamarene i odbačene; ove su stvari označene starim stvarima (ritama). Kakvoj bi inače svrsi služilo da se u Božanskoj Reči pominje da je prorok bio izvađen na ovaj način? Iz ovih se odlomaka vidi da studenac i jama u Reči označavaju Reč i istinu doktrine, a u suprotnom smislu, Reč falsifikovanu, a otuda i obmanu doktrine. U nekim odlomcima studenac i jama označavaju izvor, čije se značenje može videti gore (br. 483).

538. Bilo je rečeno da bezdan označava paklove gde su i odakle su obmane. Razlog ovog značenja je to što paklovi, gde vladaju obmane od zla, izgledaju kao mora, u čijim dubinama je paklena četa, koja je u obmanama od zla. Izgledaju kao mora, jer se obmane neprekno ulivaju iz njih, a obmane izgedaju kao vode, jer vode u Reči označavaju i obmane. Kakve su obmane može se videti i po tome kakve su same vode. Jer obmana ima svih vrsta baš kao i zala; obmane koje su od teških zala, pokazuju se iznad kao vode koje potiču od ljubavi prema sebi, kao crvene vode, jer se ta vrsta obmane prepoznaje po grubosti i boji. Treba držati na umu da se u duhovnom svetu i istine pokazuju kao vode, ali kao providne i čiste; razlog je to što u čoveku postoje tri stepena života, kao što ima i tri neba. Oni kod kojih je otvoren treći stepen, ti su u čistoj kao eter atmosferi; u takvoj su atmosferi oni koji su u trećem ili najdubljem nebu; ali oni koji su samo u prvom stepenu, ti su u vodenastoj atmosferi, ali isto tako providnoj i čistoj; u takvoj su atmosferi oni koji su u prvom ili poslednjem nebu: Razlog je tome to što unutrašnja opažanja i misli, jer su savršenija, korespondiraju atmosferi sličnoj po čistoti, u kojoj su; jer se ta atmosfera širi od svakoga anđela, a još više od svakog anđelskog društva, i pokazuju korespondirajuću atmosferu, koja izgleda kao atmosfera koja korespondira čistoti osećanja i misli anđela, to jest njihovoj inteligenciji i mudrosti. Ova atmosfera izgleda kao eterična atmosfera u najdubljem nebu, a kao prozirna vodenasta u poslednjem nebu, kao što je rečeno gore. Stoga je očito da atmosfera koja je prozirna a vodenasta, korespondira prirodnoj misli i opažanju, u kojima su anđeli poslednjeg neba; dok ona koja je grubo vodaste prirode, nagingujući crnom i crvenom, korespondira prirodnoj misli u kojoj nema ništa duhovno; a prirodna misao u kojoj nema ništa duhovo, pripada onima koji su u paklovima gde vladaju obmane; jer oni koji su tamo, oni su

čisto prirodni i čulni. Da čovek ima tri stepena života kao što postoje tri neba, i da se ona razlikuju po čistini, može se videti u delu *Nebo i Pakao* (br. 33,34,208,209,211). Očito je iz ovih činjenica zašto se paklovi u Reči nazivaju morima i bezdanima; morima, jer izgledaju kao mora; a bezdanima, jer su u dubini.

Da mora, dubine, i bezdani, označavaju paklove gde su i odakle su obmane od zla, jasno je iz sledećih odlomaka Reči. Kao kod Mojsija: „Kola Faraonova i vojsku njegovu vrže u more; izbrane vojvode njegove utopiše se u Crvenome Moru. Bezdani ih pokriše; padoše u dubinu kao kamen. Od daha nozdrva tvojih sabra se voda; stade i utihnu gomilu voda, koja teče; utihnuše vali u srcu mora“ (X 4,5,8). Ove su reči deo Mojsijeve pesme o Faraonu i njegovoj vojsci kad su se ovi utopili u Sufskom Moru (Crvenom Moru). Faraon i njegova vojska označavaju one koji su u obmanama od zla, a Sufsko More (Crveno More) označava pakao gde su te obmane. Iz ovoga je očito da se dubinama, koje su ih pokrivala, označavaju paklovi. Šta ostalo označava u duhovnom smislu, može se videti u *Tajnama Nebeskim* (br. 8272-8279, i 8286-8289), gde su objašnjene. Značenje sledećeg je slično kod Davida: „*Zaprijeti Crvenome Moru, i presahnu; i provede ih preko bezdane kao preko pustinje; pokri voda neprijatelje njegove*“ (Psalam CVI 9,11). I kod Isaije: „Nijesi li ti isušila more, vodu bezdana velika, od dubine morske načinila put da prođu izbavljeni?“ (CI 10,15) Ponovo, kod istoga proroka: „Koji ih vodi slavnom mišicom svojom za desnicu Mojsjevu? Koji razdvoji vodu pred njima, da se ne spotakoše“ (LXIII 12-13). Sinovi Izrailjevi, pred kojima se Sufsko More isušilo kako bi bezbedno prošli, označavaju one koji su u istinama od dobra, koje Gospod štiti, da ih ne bi povrijedile obmane od zla, koje neprestano izbijaju iz paklova. Ovo je ono što je označeno isušivanjem mora, vodama velikga bezdana, i pravljenjem puta da izbavljeni prođu; isto tako njihov prolaz kroz bezdane. Jer obmane koje izbijaju iz paklova, prijanjaju neprestano za čoveka, to jest, paklovi, bilo da govorimo o paklovima iz paklova, ili o samim paklovima, što je ista stvar; a Gospod ih neprekidno razgoni kod onih koji su u istinama od dobra od Njega. Ovo je, stoga, značenje isušivanja mora, i vođenja kroz bezdani. Oni koji su u istinama od dobra, ti su označeni izbavljenima. Isto je označeno sušenjem bezdana i reka

kod Isaije; *„Jehova govori Jerusalimu: naselićeš se. I gradovima Judinijem: sazidaćete se; i pustoline njihove podignuću. Govorim dubini: presahni, i isušiću rijeke tvoje“* (XLIV 26,27). Jerusalim označava Gospodovu crkvu, a gradovi Judini označavaju dobra i istine doktrine; restauracija crkve i doktrine označena je sa biti naseljen i sazidan; razgonjenje zala i obmana iz pakla, i zaštita od njih, označavaju se isušivanjem bezdana i isušivanjem reka, kao što se može videti gore.

Ista se stvar označava ovim rečima kod Zaharije: *„Od tjeskbe će prijeći preko mora, i razbiće vale u moru, i sve će dubine u rijeci presahnuti, i oboriće se ponos Asirski i palica će se Egiptu uzeti“* (X 11). Da Gospod štiti one koji su u istinama od dobra, iako su okruženi obmanama od paklova, označeno je Izrailjem koji prelazi preko mora, razbijanjem valova u moru, i isušivanjem svih dubina u rekama. Jer se Izrailjem označavaju svi oni koji su u istinama od dobra, a morem se označavaju paklovi i njihove obmane, stoga se valovima morskim označavaju rezonovanja od obmana protivu istina; a isušivanjem dubina u rekama, označava se razgonjenje svih obmana od zla, i onih dubljih. Reka Nil označava lažno doslovno znanje; stoga sledi, *„da će se oboriti ponos Asirski, i da će se Egiptu oduzeti palica“*. Asirija označava rezonovanja od obmana protivu istina, čiji je ponos oboren, ali označava i čovekovu vlastitu inteligenciju iz koje izvire rezonovanja, dok palica Egipta, koja će se uzeti, označava moć koja dolazi od rezonovanja preko doslovnih znanja primjenjenih u svrhu potvrđivanja. Kod Jezekilja: *„U koji dan siđe u grob, učinih žalost, pokrih bezdanu njega radi“* (XXXI 15). Ovo se kaže za Faraona i za Asiriju; a Faraon označava isto što i Egipat, naime, doslovna znanja koja razaraju istine crkve primenjivanjem obmana i rezonovanja iz njih, što je označeno Asirijom. Da se ovakvi bacaju u pakao, gde su obmane i rezonovanja od obmana, označeno je silaženjem u pakao, i sa biti pokriven bezdanom, pošto je očito da bezdan označava pakao gde su i odakle su obmane od zla. Kod Miheja: *„Bog će se opet smilovati na nas; pogaziće naša bezakonja; baciće u dubine sve grijehove njihove,“* (VII 19). Zato što dubine morske isto tako kao i bezdani označavaju paklove gde su i odakle su zla i obmane, stoga se kaže da će baciti njihove grehe u dubine morske.

Kod Jezekilja:

*Kad te učinim pustijem gradom, kad pustim na te bezdan, i velika te voda pokrije, i kad te svalim s onijem koji silaze u jamu ka starom narodu, i namjestim te na najdubljim krajevima zemlje, u pustinji staroj s onima koji slaze u jamu, tada ću opet postaiti slavu u zemlji živijeh“ (XXVI 19, 20). Ovo se kaže o Tiru koji označava crkvu u pogledu poznavanja dobra i istine, ili istina prirodnog čoveka, jer su istine prirodnog čoveka poznavanja dobra i istine. Ovde se govori o pustošenju crkve u pogledu ovih stvari; učiniti da Tir postane pusti grad, kao gradovi bez stanovnika, označava njihovu doktrinu bez istina kao što su doktrine bez dobra, jer doktrine bez dobra nisu istine, jer sve istine dolaze od dobra. Dovodjenje bezdana protivu Tira, tako da ga pokriju velike vode, znači utapanje u obmane iz pakla u velikoj meri, gde bezdan označava pakao, a mnoge vode, obmane u obilju. Onima koji slaze u jamu, ka starom narodu, u one paklove koji postoje od vremena Pradrevne Crkve pre potopa, a koji se nazivaju starim (drevnim) narodom, jer su postojali u drevna vremena, i bili, više nego drugi, u obmanama odvratne prirode. Otuda je jasno šta je označeno njihovim slanjem da žive u nižim delovima u pustošenju iz drevnih vremena, s onima koji silaze u jamu, s onima koji ne žive. Ne živeti (ne nastavati) označava ovde ne biti u istinama, jer nema dobra. Takvi ne obitavaju u kućama nego u jamama. Slične su stvari označene i kod Zaharije: „*Jehova će otjerati Tir, i vrći će u more silu njegovu, i on će ognjem izgorjeti“ (IX 4). Vrći silu (bogatstvo) njegovo u more, označava baciti obmane u pakao, jer more označava pakao gde su obmane od zla, a njegova sila su same te obmane.**

Ponovo, kod Jezekilja: „*Veslari tvoji odvezoše te na pučinu; vjetar istočni razbi te usred mora; blago tvoje i sajmovi tvoji, trgovina tvoja, lađari tvoji, i krmari tvoji, i koji opravljaju kvarne lađe tvoje, i trgovci i vojnici i sav narod pašće u srce moru kad ti propadneš“ (XXVII 26,27). I ovo se govori o Tiru i njegovim lađama, koje označavaju poznavanja dobra i istine, ili istine prirodnog čoveka, koje oni sebi priskrbuju, i s kojima trguju, ali ovde označavaju obmane. Srce moru u koje upali zbog istočnog vetra, označava isto što i bezdan ili pakao, odakle su obmane doktrine. Istočni vetar označava upliv iz neba, a dan suda, poslednji sud. Blago označava obmane; trgovina i roba, sticanje i komunikaciju; veslari označavaju sluge, a krmari, vođe koji vode i uče.*

Vojnici označavaju one koji brane, a družina, lažne doktrine. Tako kod Jone: *„Zavapih u nevolji svojoj, i ti ču glas moj. Jer si me bacio u dubine, u srce moru i voda me opteče; svi vali tvoji i poplave voje prelaziše preko mene. I rekoh: odbačen sam ispred očiju tvojih; ali ću još gledati svetu crkvu tvoju. Optekoše me vode oko guše, bezdana me opkoli, sita mi se omota oko glave; siđoh do krajeva gorskih, ali ti izvadi život moj iz jame“* (II 2,3,5,6). Jona u kitu tri dana i tri noći, predstavljao je Gospoda koji će biti tako u srcu zemlje, kao što On sam uči kod Mateja (XII 39,40; XVI 4; Luka XI 29,30). A teška iskušenja Gospodova opisana su ovim rečima Joninim; jer su iskušenja poplave zala i obmana, koje se podižu iz pakla, i takoreći obuzmu /čoveka/, pa je stoga povikao iz utrobe pakla, da je bačen u dubine, sve do srca moru, što isto tako označava pakao. Vode koje su ga opkoljavale, i valovi kao i sita koja je bila oko njega, označavaju zla i obmane otuda; da je bio kao omotan njima, označava isto tako zla i obmane. Bezdan koja ga je opkolila, označava paklove i njihove obmane. Krajevi gorski do kojih je stigao, označavaju paklove gde su zla; da je bio kao vezan sitom, i opkoljen oko glave korovom, oznčava biti kao vezan obmanama; pobeda nad njima pomoći Njegovom, označena je sa, Ti izvadi život moj iz jame. Ali ovo, kada se kaže o Gospodu, označava da je On od Vlastitog Božanskog Sebe podigao.

¹² Slične stvari su označene u sledećim odlomcima kod Davida: *„Bezdana bezdanu dozivlje glasom slapova tvojih; sve vode tvoje i vali tvoji na mene navališe“* (Psalam XLII 7). Opet: *„Dođe voda do duše. Propadam u dubokom glibu, gdje nema dna, tonem vodi u dubinu, i vali me zatrpavaju. Izvadi me iz gliba da ne propadnem; da se izbavim od nenavidnika i iz duboke vode: da me ne uzme voda na maticu, da me ne proždre pučina, i da ne sklopi jama ždrijela svoja nada mnom“* (Psalam LXIX 1,2,14,15). Ponovo: *„Povrati se, i ostavi me među živima i iz bezdana zemaljskih opet me izvadi“* (Psalam LXXI 20). I opet: *„Izjednačih se s onima koji silaze u grob (u jamu), postadoh kao čovjek bez sile. Kao među mrtve bačen, kao ubijeni, koji leže u grobu, metnuo si me u jamu najdonju, u tamu, u bezdanu* (Psalam LXXXVII 4,5,6). U ovim se odlomcima opisuju Gospodova iskušenja, preko kojih je potčinio paklove, i proslavio Svoje Ljudsko, dok je bio u svetu; talasi i

veliki vali, označavaju zla i obmane; jer, kao što smo gore rekli, iskušenja su kao potapanja u paklove, i kao opsjednutost zlima i obmanama. Ove su stvari označene žalopojkama na mnogim mestima kod Davida, kao i kod proroka. Jer u duhovnom smislu Reči, puno se govori o Gospodovim iskušenjima pomoću kojih je potčinio paklove i uveo red u neba i u paklove, a preko toga i proslavio Svoje Ljudsko; ona su posebno označena stvarima koje su pretskazane kod proroka i u Psalmima o Gospodu, a koja je On ispunio, kao što se kaže kod Luke (XXIV 44).

¹³ Bezdana i njene dubine, i one označavaju paklove u sledećim odlomcima; kao kod Jeremije: „*Bježe, ne osvrću se, bacaju se u dubinu, stanovnici Dedana i Hazora*“ (LIX 8,30). I opet: „*More usta na Vavilon, pokri ga voda njegova*“ (LI 42). I kod Amosa: „*I Gospod Jehova učini te vidjeh: gle, Gospod povika da će suditi ognjem; i oganj proždrije veliku bezdan i proždrije dio zemlje*“ (VII 4). I kod Davida: „*Vidješe te, Bože, vode, i ustreptaše, i bezane se zadrmaše* (Psalam LXXVII 16). I opet: „*Zato se nećemo bojati, da bi se i zemlja pomjerila, i gore se prevalile u srce morima*“ (Psalam XLVI 2,3). I kod Mojsija: „*Toga dana mjeseca, taj dan razvališe se svi izvori velikoga bezdana, i otvoriše se ustave nebeske*“ (Postanje VII 11). I opet: „*I zatvoriše se izvori bezdanu i ustave nebeske, i dažd s neba prestade*“ (Postanje VIII 2). I kod Jova: „*Ali mudrost, gdje se nalazi? I gdje je mjesto razumu? Ne zna joj čovjek cijene, niti se nahodi u zemlji živijeh. Bezdana veli: nije u meni; i more veli: nije kod mene*“ (XXVIII 12,13,14). I opet: „*Jesi li dolazio do dubina morskih? I po dnu propasti da li si hodio? Jesu li ti se otvorila vrata smrtna, i vrata sjena smrtnoga jesi li vidio?*“ (XXXVIII 16,17). Tako i kod Jevanđelista: „*A koji sablazni jednoga od ovijeh malijeh koji vjeruju mene, bolje bi mu bilo da se objesi kamen vodenični o vratu njegovu, i da potone u dubinu morsku*“ (Matej XVIII 6; Marko IX 42; Luka XVII 2). I opet: „*I opet, čitamo, da su đavoli, koji su bili zaposjeli čovjeka, molili Isusa da im ne naredi da idu u bezdanu, pa im je dopustio da uđu u svinju* (Luka VIII 31,33; Matej VII 31,32). Kao i na sledećim stranicama Apokalipse: „*Onda će zvijer, koja izlazi iz bezdna, učiniti s njima rat*“ (XI 7). „*Zvijer koju si vidio bješe, i nije; i izići će iz bezdana i otići će u propast*“ (XVII 8). „*I vidjeh anđela kako silazi s neba, koji*

imaše ključ od bezdana i verige u ruci svojoj“ (XX 1,2,3). I u ovim se odlomcima bezdanom i dubinom morskom, označava pakao gde i odakle su obmane od zla. Razlog je to što su duhovi, koji su tamo, bili u obmanama dok su živeli u svetu; oni izledaju kao da žive na dnu morskom, a dubina je u skladu s težinom zla od kojega potiče obmana. Pošto bezdani označavaju paklove, gde su i odakle su obmane, one tako isto označavaju i poslednje stvari neba, gde i odakle su poznavanja istine, koja je istina prirodnog čoveka. Razlog je to što poslednje stvari neba izgledaju kao da su u vodama, ali koje su prozirne i jasne; jer, kao što je rečeno, atmosfera najvišeg neba je kao od etera. Atmosfera srednjeg neba izgleda vodenasta, a atmosfera poslednjeg neba je kao vodena. Razlog da ova poslednja atmosfera izgleda vodena, je to što istine, koje pripadaju atmosferi prirodnog čovjeka, kao da su vodenaste; isto tako i izgledi reka, jezera, i mora, u duhovnome svetu. Stoga mora označavaju poznavanja i doslovna znanja uopšte, ili u celom rasponu; da su ove stvari označene morima, može se videti gore (br. 275,342).

Značenje bezdana na sledećim stranicama slično je; tako kod Mojsija: *„Jer Jehova Bog tvoj uvešće te sada u dobru zemlju, u zemlju u kojoj ima dosta potoka i izvora i jezera, što izviru u dolinama i po brdima* (Zak. Ponov. VIII 7); ovaj se odlomak može videti objašnjen gore (br. 518:8). I opet: *Bog će blagosloviti Josifa, govoreći, „Blagoslovena da je zemlja njegova blagom s neba, rosom, i iz dubine ozdo*“ (Postanje XLIX 25; Zak. Ponov. XXXIII 13) (vidi i gore, br. 448:7). Kod Davida: *„Riječju Jehovinom nebesa se stvoriše, i duhom usta njegovijeh sva vojska nebeska*“ (Psalam XXX 6,7). (vidi i gore, br. 275). Ponovo: *„Hvalite Jehovu na zemlji, velike ribe i sve bezdane*“ (Psalam CXLVIII 7). Bezdane u ovim odlomcima označavaju poslednje stvari neba, u kojima su duhovno-nebeski anđeli. Tako opet kod Jezekilja: *„Voda ga odgoji, bezdana ga uzvisi*“ (XXXI 4) (vidi gore, br. 518:15). Osim toga, bezdane označavaju i Božanske istine u obilju, i unutrašnje stvari Božanske mudrosti. Tako kod Davida: *„Izvodi potoke iz kamena, i vodi vodu rijekama* (LXXVIII 15); I opet: *„Jehova, pravda tvoja je velika bezdan*“ (XXXVI 6), i na drugim mestima.

539. *I otvori studenac bezdana, iziđe dim iz studenca kao dim velike peći.*- Da ovo označava guste obmane od zala zemaljskih i telesnih ljubavi, vidi se iz značenja dima, koji označava obmanu od zla, o kojoj ćemo uskoro govoriti; i iz značenja studenca bezdana, koji označava pakao, gde su oni koji su falsifikovali Reč (vidi gore, br. 537); i iz značenja velike peći, koja označava zla zemaljskih i telesnih ljubavi, iz kojih izbijaju sve obmane, o čemu ćemo govoriti u sledećem članku. Dim označava obmanu od zla, jer proizlazi od vatre, a vatra označava ljubavi prema sebi i svetu, i sva zla iz njih; stoga označava i paklove koji su u obmanama od zala tih ljubavi, a još više kod onih koji falsifikuju Reč primenjujući je u korist tih ljubavi, što izgleda kao oganj velike peći, iz koje izbija gusti dim s vatrom. I ja sam ih video, i bilo je očito da su ljubavi onih koji su bili tamo, uzrokovale taj izgled vatre, i da su obmane, koje su izbijale iz njih, izgledale kao vatrene dim. Ali ovako stvari ne izgledaju onima koji su tamo, jer oni su u tim ljubavima i njihovim obmanama; u njima je njihov život; njih one muče na razne načine, ali ne materijalnom vatrom i dimom kao što je ona u našem prirodnom svetu, što se može bolje videti u delu o *Nebu i Paklu* (br. 566-575), gde je objašnjeno šta je označeno paklenim ognjem i škrgutom zuba. **2** Da dim označava gustu obmanu koja izbija od zla, vidi se na sledećim stranicama. Kod Mojsija: „*I pogleda na Sodomu i na Gomoru i svu okolinu po onoj ravni, i ugleda, a to se dizaše dim od zemlje kao dim iz peći*“ (Postanje XIX 28). Sodoma i Gomora, u duhovnom smislu, označavaju one koji su potpuno u ljubavima prema sebi, stoga je dim, koji je Avraam video da se diže sa zemlje kad su ti gradovi izgoreli, označavao gustu obmanu koja pripada onima koji su sasvim u toj ljubavi. Jer oni koji vole sebe iznad svega, ti su u potpunom mraku u pogledu duhovnih i nebeskih stvari, pošto su samo prirodni i čulni, i sasvim odvojeni od neba; a ne samo da odriču Božanske stvari, nego smišljaju obmane, pomoću kojih razaraju. Ove su obmane **3** označene dimom koji se podizao od Sodome i Gomore. Kod istoga: „*A kad se sunce smiri i kad se smrče, gle, peć se dimljaše, i plamen ognjeni prolažaše između onijeh dijelova*“ (Postanje XV 17). Ovo se kaže o potomstvu Avraama i Jakova, što se vidi iz prethodnih delova toga poglavlja. Sunce koje se smiruje, označava poslednje vreme, kad se završava; a kad se smrče (kad

bi gusti mrak), označava zlo umesto dobra, i obmanu umesto istine. „Gle, peč se dimljaše“, označava gustu obmanu od zala; plamen ognjeni označava vrelinu želja protivnih ređu, da ih ove razdvajaju od Gospoda, što je označeno ognjem koji prolazi između delova. Ove su stvari potpunije objašnjene u *Tajnama Nebeskim* (br. 1858-1862).

4 Kod Mojsija: „*Tada Mojsije izvede narod iz okola pred Boga i stadoše ispred gore. A gora se Sinajska sva dimljaše, jer siđe na nju Jehova u ognju; i dim se iz nje podizaše kao dim iz peći, i sva se gora tresijaše veoma*“ (Izlazak XIX 17,18). I posle se kaže: „*I sav narod vidje grom i munju i trubu gdje trubi i goru gdje se dizaše dim; i narod vidjevši to uzmače se i stade iz daleka. I rekoše Mojsiju: govori nam ti i slušaćemo, i neka nam ne govori Bog, jer ćemo poginuti*“ (Izlazak 18,19). Ove su stvari predstavljale prirodu i kvalitet toga naroda, jer Jehova, to jest Gospod, izgleda svakome prema njegovom kvalitetu. Onima koji su u istinama od dobra, On izgleda kao mirna svetlost, ali onima koji su u obmanama od zla, kao ognjeni dim; a zato što je taj narod bio u zemaljskim i telesnim ljubavima, a otuda u obmanama od zla, stoga je Gospod na brdu Sinajskom izgledao njima kao oganj koji proždire, i kao dim iz peći.

Da su sinovi Jakovljevi bili ovakvoga karakera, pokazano je na mnogim mestima u *Tajnama Nebeskim*, iz kojih je jedan broj odlomaka naveden u *Nauku Novoga Jerusalima* (br. 935, 1861, 6832, 8814, 8819, 9434, 10551). Ostatak odlomaka je objašnjen u *Tajnama Nebeskim*, gde je objašnjena knjiga Izlaska. **5** Značenje dima i vatre je slično na sledećim stranicama kod Davida: „*Od gnjeva njegova podiže se dim, i iz usta njegovijeh oganj, koji proždire, i živo ugljevlje odskakaše od njega. Savi nebesa i sjede. Mrak bješe pod nogama njegovijem*“ (Psalam XVIII 7-9). Ovo ne znači da se dim i razarajuća vatra podizala od Njega, jer u Njemu nema gneva; ali je tako rečeno, zato što Gospod tako izgleda onima koji su u obmanama i u zlima, jer ga oni gledaju od svojih obmana i zala. Slične stvari označene u sledećim odlomcima kod istoga: „*On pogleda na zemlju, i ona se trese; dotakne se gora, i dime se*“ (Psalam CIV 32). I opet: „*O Jehova! Savi nebesa svoja, i siđi; dotakni se gora, i zadimiće se*“ (Psalam CXIV 5). I kod Isaije: „*Ridajte, vrata; viči, grade; rastopila si se sva zemlja Filistejska, je sa sjevera ide dim*“ (XIV

31). Vratima se označava istina koja uvodi u crkvu; gradom se označava doktrina. A Filistijom se označava vera; stoga, ridajte, vrata; viči, grade; rastopila se sva zemlja Filistejska, jer sa severa ide dim, označava pustošenje crkve u pogledu isinite doktrine, i vere iz nje. Sever označava pakao gde i odakle su obmane doktrine, i obmane vere; a dim označava same obmane. Stoga se dimom koji dolazi od severa označava obmanu koja pustoši iz paklova. **7** Tako kod Nauma: „Eto, popaliću kola tvoja u dim. I mač će proždreti laviće tvoje“ (II 13). Ovde se govori o pustošenju crkve. Popaliti kola u dim označava izopochenje svih istina doktrine u obmane, dim označava obmanu, a kola označavaju doktrinu. Mačevima koji će proždreti laviće, označavaju se načelne istine crkve, lavići označavaju glavne i štiteće istine crkve, a mač označava obmanu koja razara istinu. **8** Tako kod Joila: „*I učiniću čudesna na nebu i na zemlji, krv i oganj i pušenje dima*“ (II 30). Ove se stvari kažu o Poslednjem Sudu, a krvlju, ognjem i dimom, označava se istina Reči, falsifikovana, dobra njena izneverena, dok stub dima označava potpune i guste obmane iz toga. **9** Ponovo kod Davida: „*Bezbožnici ginu, i neprijatelji Jehovini kao ljepota šumska prolaze, kao dim prolaze*“ (Psalam XXXVII 20). Bezbožnicima koji ginu i neprijateljima Jehovinim koje proždire oganj, označavaju se oni koji nestaju zbog obmana od zla. Oni koji su u obmanama, nazivaju se bezbožnicima, a neprijateljima oni koji su u zlima, dok dim označava obmanu od zla. **10** Opet: „*Ti ćeš ih razagnati kao što se dim razgoni; kao što se vosak topi od ognja; tako će bezbožnici izginuti od lica Božijega*“ (Psalam LXVIII 2). Razbijanje zlih ovde se upoređuje s razgonjenjem dima i topljenjem voska, jer dim označava obmanu, a oganj zla. **11** Kod Isaije: „*Nebesa će nestati kao dim, a zemlja će oveštati kao haljina*“ (LI 6). I ovde dim označava obmanu, u kojoj će nestati oni koji su u prethodnom nebu; a haljnama koje će oveštati označava se istina razorena od zlih obmana. Pravi se upoređenje s dimom koji se razgoni i sa haljinom koja oveštava, jer upoređenja u Reči su korespondencije, a u isto vreme imaju značenja. **12** Tako kod Osije: „*I sada jednako griješe i grade sebi likove od srebra svojega po razumu svome likove, koji su svi djelo umjetničko, i oni govore za njih: ljudi koji prinose žrtve neka cjeluju teoce. Zato će biti kao oblak jutarnji i kao rosa koja u zoru padne, koja nestane kao pljeva,*

*koju odnosi vjetar s gumna i kao dim iz dimnjaka“ (XIII 2,3). Ovim rečima opisuju se doktrinarne stvari koje su iz čovekove vlastite inteligencije u kojoj su zla od obmane, i obmane od zla. Ovakve doktrinarne stvari označene su rezanim likovima i idolima. Njihovo srebro označava ono što je od čovekove vlastite inteligencije, a delo umetničko označava tu inteligenciju; stoga se kaže, da su sebi načinili idole u svojoj inteligenciji, od kojih su svi delo umetničko. Da će te doktrinarne stvari proći, označeno je razgonjenjem dima kroz dimnjak. Razlog da se kaže da su kao jutarnji oblak, i kao rosa u zoru koja nestaje, i kao pljeva na gumnu, je to što je crkva u svom početku kao jutarnji oblak, kao rana rosa, i kao žito na gumnu, čime su označene istine od dobra, i dobra od istine, koje, međutim, postepeno nestaju, i menjaju se u obmane od zla, i u zla od obmana. Dimom se označava obmana i u drugim odlomcima u Apokalipsi: **13** kao u sledećim: „Iz usta konja izlažaše oganj, i dim i sumpor. I od ova tri zla pogibe trećina ljudi, od ognja i od dima i od sumpora što izlažaše iz usta njihovijeh“ (IX 17.18). Ponovo: „I dim mučenja njihova izlaziće u vijek vijekova“ (XIV 11). I opet: „Dim Vavilona izlažaše u **14** vijeke vjekova“ (XIX 3). Zato što vatra označava ljubav u oba smisla, nebesku i paklenu ljubav, a dim označava ono što se izliva iz ljubavi, kako obmanu tako i istinu iz nebeske ljubavi, stoga i dim, u dobrom smislu, označava svetu istinu; to je ono što dim od tamjana na vatri označava, kao što se može videti gore (br. 494), a tako isto i u sledećim odlomcima: „Jehova će stvoriti nad svakim stanom na gori Sionskoj i nad zborovima njezinijem oblak danju, a s dimom i svetlosti plamena ognjenoga noću, jer će nad slavom biti zaklon“ (IV 5). Ovaj se odlomak može videti objašnjen gore (br. 294:10; 504:11). Opet, kod istoga proroka: „I zadrmaše se pragovi na vratima od glasa kojim vikahu, i dom se napuni dima“ (VI 4). I u Apokalipsi; „I napuni se crkva dima od slave Božije i od slave njegove“ (XV 8). I opet: „I dim od kađenja u molitvama svetijeh iziđe od ruke anđelove pred Boga“ (VIII 4).*

540. Pošto se kaže da je dim izlazio iz jame kao iz velike peći, a bilo je do sada pokazano da dim označava gustu obmanu, to je od važnosti da se pokaže da peć označava zla zemaljskih i telesnih ljubavi i da stoga

dim kao iz velike peći, označava gustu obmanu od tih ljubavi. Ovo značenje peći je zbog izgleda u duhovnome svetu. Jer kad se pogleda u paklove u kojima te ljubavi vladaju, oni izgledaju kao peći usijane vatrom, a dim se pokazuje iznad njih kao dim koji se diže iz peći, ili s paljevina; otuda to da se , u Reči, pećima označavaju ili paklovi, ili društva ljudi, ili čovek sam, u kome ovakva ljubav i neuredna želja vladaju , ili što je isto, gde su zla koja se iz njih izlivaju. **2**

Ove su stvari označene pećima, i pećima u sledećim odlomcima: tako kod Mateje: „*I poslaće Sin čovječiji anđele svoje i sabraće iz carstva njegova sve sablazni i koji čine bezakonje. I baciće ih u peć ognjenu; ondje će biti plač i škrgut zubi. Tako će biti na pošljetku vijeka; izići će anđeli i odlučiće zle od pravednijeh. I baciće ih u peć ognjenu: ondje će biti plač i škrgut zubi*“ (XIII 41,42,49,50). Očito je da se pećima ognjenim ovde označavaju paklovi. Svršetak veka označava poslednje vreme crkve, kada dolazi do suda kada će zli biti odvojeni od pravednika, i biti bačeni u ognjene peći. Pakao se naziva peć, jer izgleda tako, jer su /ti duhovi/ u vatri ljubavi prema sebi i svetu, a čije je mučenje, koje dolazi od ovih ljubavi, označeno paklenom vatrom, , **3** a što se može videti u *Nebu i Paklu* (br. 566-575). Tako kod Malahije; „*Jer, gle, ide dan koji gori kao peć. I svi će ponositi i svi koji rade bezbožno biti strnjika, i upaliće ih dan koji ide*“ (IV 1). I ovo se kaže o poslednjem vremenu crkve, i o poslednjem sudu koji će se izvršiti, gde se i jedno i drugo označava danom koji dolazi. Peć označava pakao gde su oni koji se utvrde u obmanama, preko doktrine i zla života iz zemaljskih i telesnih ljubavi; da će nestati zbog vlastitih ljubavi, označeno je onima koji rade bezbožno, a svaki koji radi bezbožno biće kao strnjika, i upaliće ga dan koji ide. Svi koji rade bezbožno su oni koji se, preko doktrine, utvrde u obmanama; oni koje greše bezbožno, to su oni koji postupaju bezbožno, to su oni koji se utvđuju u obmanama; a koji greše bezbožno, označavaju one koji se životom potvrde u zlama.

4 Tako kod Osije: “Nevaljalstvom svojim vesele cara i lažima svojim knezove. Svi čine preljubu. Kao peć su koju užari hljebar, koji prestane stražiti kad zamesi testo, pa dokle uskisne. Na dan cara našega razbolješe se knezovi od meha vina, i on pruži ruku svoju podsmevačima. Jer na zasede svoje upravljaju srce svoje, koje je kao

peć; hlebar njihov spava celu noć, i jutrom gori kao plamen ognjeni. Svi su kao peć ugrejani i proždiru svoje sudije; svi carevi njihovi padaju. Efraim se pomešao s narodima. Efraim je pogača neprevrnuti“ (VII 3-8). Ovim se rečima, u duhovnom smislu, opisuju Jakovljevi sinovi, da su iz ljubavi prema sebi i svetu okrenuli svo dobro u zlo, i svu istinu u obmanu. Car kojega su veselili svojom nevaljalstvom, označava svu obmanu od zla, jer car označava istinu od dobra, a u obrnutom smislu, obmanu od zla; knezovi koje su veselili svojim lažima, označavaju glavne obmane. Da su iz svojih ljubavi izokretali dobra i istine, označeno je sa, -svi čine preljubu. Oni su kao peć koji užari hlebar. Vršiti preljubu označava izokretati dobro i istinu, a to se upoređuje sa peći koju užari hlebar, jer oni obmane koje pogoduju njihovim ljubavima pomešaju kao u testo. I pošto zla i obmane nisu odvojeni od dobra i od istina iz smisla slova Reči, nego su ostavljena zajedno, stoga se kaže, da hlebar prestane da straži dok testo ne uskisne. Uskisnuti označava odvajanje, ovde neuskisnuti, jer se kaže, pa prestane stražiti dok testo ne uskisne. Isto je označeno sa, Efraim je pogača neprevrnuti, jer Efraim označava razumevanje istine; da ne ostane ništa osim zala koja pripadaju njihovim ljubavima kojima obmane pogoduju, označeno je sa, hlebar spava celu noć; jutrom je ugrejan kao peć. Upoređenje je napravljeno s hlebarom i s peći, jer oni mešaju doktrinu s obmanama, baš kao što hlebar pravi hleb i pogaču u svojoj peći; da tako razbijaju sva dobra i istine koje dobijaju iz Reči, označeno je sa, proždiru svoje sudije, i svi će njihovi carevi pasti, gde sudije označavaju dobra od istine, a carevi, same istine. Da je ovo posledica njihove želje da budu mudri od sebe, a ne od Gospoda, označeno je sa, nema nijednoga koji meni dolazi (pomješali su se s narodima). Da se slične stvari značavaju tim rečima, može se videti običnom intuicijom, ali se značenje pojedinosti može videti samo u unutrašnjem smislu; tako da carevi, knezovi, sudije, i preljubočinci, kao i peć i hlebar, označavaju stvari koje su iznesene. Osim toga, oni koji mešaju istine ili obmane tako da su zajedno, izgledaju u duhovnom svetu kao pekari koji mese testo, sa peći pored njih.

5 Tako u Plaču: „*Koža nam pocrnje kao peć od ljute gladi (od oluje gladi)*“ (V 10). Ovo je žalopojka jer su lišeni istine, i poplavljeni obmanom; glad označava nedostatak i potrebu za istinom, kao što se

može videti gore (br. 386:15); ljuta glad označava krajnju potrebu, a isto tako i poplavu obmane; jer tamo gde nema istine, tamo su obmane, a oluje imaju isto značenje u Reči kao i poplave. „Naša koža pocrnje kao peć“, označava da je prirodni čovek bez svetla istine, pa stoga u tami obmane; i ovde peć označava fabrikovanje doktrine od obmana, a ne od istina. Ali ovo je potpunije objašnjeno gore (br. 386:15). Tako kod Jezekilja: *„Dom Izrailjev posta mi kao droždina; svi su mjed i gvožđe i kositer i olovo u peći; droždina od mjedi postade. Zato ovako veli Jehova: što svi vi postaste droždina za to, evo, ja ću vas skupiti u Jerusolim. Kako se skuplja srebro i mjed i gvožđe i olovo i kositer usred peći, te se raspali oganj oko njega da se istopi, tako ću vas skupiti gnjevom svojim i jarošču, i složivši istopiću vas. Da, skupiću vas i raspaliću oko vas oganj gnjeva svojega, i istopićete se usred njega. Kako se topi srebro u peći, tako ćete se vi istopiti u njemu „ (XXII 18-22).*

Ovim se rečima opisuju lažne doktrinarnе stvari koje su Jevreji i Izraelićani sakupili iz smisla slova Reči, koje primenjuju samo na sebe, i svoje vlastite ljubavi. Ovakve se doktrine nazivaju droždinom od srebra, jer srebro označava istinu Reči, a droždina, ništa od istine, ili ono iz čega je izvučena istina, koja je odbačena. Ove stvari koje dolaze od smisla slova Reči, označene su mjedom, gvoždem, kositerom, i olovom, jer ove stvari označavaju dobra i istine prirodnog čoveka radi kojega su one sadržane u smislu slova Reči. Pa zato, što iz ovoga smisla sastavljaju svoje lažne doktrine, koje su bile predanja (tradicije), to se kaže da će se zajedno istopiti; a pošto su pimenjivane na njihove ljubavi, to se kaže da će ih Jehova sakupiti posred Jerusolima, gde Jerusolim označava crkvu u pogledu doktrine, kao i doktrinu crkve.

7 Ponovo, kod Mojsija: *„ A kad se sunce smiri i kad se smrče, gle, peć se dimljaše, i plamen ognjeni prolažaše između onijeh dijelova“ (Postanje XV,17).* Da su obmane od zla, i zla od obmana koje izbijaju iz nečistih ljubavi Jevrejske i Izrailjske nacije ovde označene zadimljenom peći, može se videti u gornjem članku. Jer Avraam je želeo da njegovo potomstvo vlada nad celom zemljom Hananskom, i zato što je Gospod provideo da će u toj naciji biti ustanovljena crkva, stoga je sklopio zavet s Avraamom. Pa ipak, kakva će ona biti, predskazano je u toj utvari.

8 Tako kod Nauma: „ *Nahvataj sebi vode za opsadu, utvrdi ograde svoje; uđi u blato, opravi peći za opeke. Ondje će te proždrijeti oganj, mač će te isjeći,*„ (III 14,15). Ove reči opisuju razaranje istine pomoću obmana od zla; vode za opsadu označavaju obmane kojima žele da razore istine. Utvrditi ograde ,označava jačati ih takvim stvarima koje izgledaju kao istine; ući u blato, i opraviti peći za opeke, označava učiniti da izgleda da se slažu, gde blato označava ono što povezuje. Ojačati peći za opeke, označava popraviti doktrinu koja je načinjena od falsifikovanih istina i izmišljotina, jer opeke označavaju izmišljene obmane koje se ne slažu s istinama. Ognjem koji će te proždreti, označava se da će nestati zbog zla svojih vlastitih ljubavi, a da će ih mač poseći, označava da će nestati zbog obmana.

9 Ponovo, kod Jeremije: „ *Uzmi u ruke velikoga kamenja i pokrij ga kalom u peći za opeke što je na vratima doma Faraonova. I ja ću dovesti cara Vavionskoga slugu svojega, i metnuću prijesto njegov na ovo kamenje koje sakrih, I raspaliću oganj u kućama bogova Egipatskih; i popaliće ih i odvesti u ropstvo, i ogrnuću se zemljom Egipatskom kao što se pastir ogrće plaštom svojim*“ (XLIII 9-12). Ovim se stvarima predstavlja profanacija istine pomoću rezonovanja od doslovnih znanja lažno primenjenih. Veliko kamenje skriveno u peći za opeke označava istine Reči, a peć za opeke, doktrinu sastavljenu od izmišljenih stvari. Dom Faraonov označava prirodnog čoveka u pogledu doslovnih znanja ; vrata označavaju Čulna Doslovna znanja preko kojih se ulazi u prirodnog čoveka, što se dešava potvrđivanjem falsifikovanja doslovnih znanja. . Car Vavilonski označava profanaciju istine; njegov presto, postavljen na kamenju, i njegovo rušenje Egipta, i paljenje njihovih kuća, označava da će doslovnim znanjima prirodnog čoveka biti izokrenute sve istine doktrine i da će biti profanisane. Da će sebi potčiniti prirodnog čoveka u pogledu svih stvari, što se dešava potvrđivanjem obmana doslovnim znanjima, označeno je time što će se on ogrnuti zemljom Egipatskom, kao što se pastir ogrne svojom haljinom; da će tada sve stvari prirodnog čoveka nestati zbog zala zemaljskih i telesnih ljubavi, označeno je sa, popaliću kuće Egipatske. Zato što Egipat označava prirodnog čoveka u pogledu doslovnih znanja u njemu, stoga se naziva i peći gvozdеноm, pa se stoga Egipat, u Reči, naziva gvozdеноm peći, kao kod Jeremije: „*U*

dan kad ih izvedoh iz zemje Egipatske iz peći gvozdne“ (XI 4). I kod Mojsija: „A vas uze Jehova i izvede vas iz peći gvozdene“ (Zak. Pono. IV 20). Ponovo, u prvoj knjizi o Carevima; „Oni su narod koji si izveo iz Egipta, isred peći gvozdene „ (VIII 51). Opet kod Davida: „Uklonio sam s ramena njegova bremena, ruke njegove oprostiše se peći gvozdene“ (LXXXI 6). Prirodni čovek je, u pogledu Doslovnih istina i znanja, označen gvozdenom peći. Jer gvozdena peć označava prirodnog čoveka, a gvožđe, doslovno znanje-istinu; u ovom slučaju falsifikovanu doslovnu istinu-znanje, jer kaže se, da su iz nje izvedeni. Jer ako prirodni čovek nije vođen duhovnim čovekom, on je u obmanama i zlima, zbog toga što još ne prima svetlo iz neba, jer se svetlo iz neba uliva u prirodnog čoveka preko duhovnog, te ga prosvjetljuje, uči, i vodi. Slučaj je sasvim drugačiji kad prirodni čovek ne misli i ne postup pod vođstvom duhovnog čoveka; u ovom slučaju, čovek je u ropstvu, jer misli i postupa od obmana i zala, koji su iz pakla, pa se stoga kaže, kada se govori o izbavljenju Izraelićana iz Egipta, da su izvedeni iz kuće ropske; ova ropska kuća označena je riječima, „ Uklonio sam s ramena Izrailjeva bremena Egipatska“. Da gvožđe označava doslovne istine. I da doslovna znanja-istine pripadaju prirodnom čoveku, može se videti gore (br. 176).

10 Kako većina stvari u Reči imaju i obrnuto značenje, pa tako i peć; tako kod Isaije; „*Tako kaže Jehova, čije je ognjište u Sionu, njegova peć u Jerusalimu“ (XXXI 9). Ovdje se ognjištem označava dobro ljubavi, a peći, istina od toga dobra, stoga istina doktrine. Slične su stvari označene Sionom i Jerusalimom; Sion označava crkvu u pogledu dobra ljubavi, a Jerusalim crkvu u pogledu istine doktrine. Peć ima slično značenje i kod Mojsija, gde se kaže da se prinos mora pripremiti u peći, a pogača na tiganju (Levitska II 4-7). Ovo je objašnjeno u *Tajnama Nebeskim*. Peć ima slično značenje u Apokalipsi gde se kaže da su noge Sina čovečijeg kao glačana mjed u peći (I 15) (vidi gore, br. 69).*

541. *I pocrnje sunce i nebo /vazduha, nebeskoga svoda/ od dima studenčeva.-* Da ovo označava da je svetlost istine od Gospoda pretvorena u mrkli mrak zbog paklenih obmana, vidi se iz značenja sunca i neba koji su potamnili, što označava svetlost od Gospoda koja se pretvara u tamu, o čemu ćemo ubrzo govoriti; kao i iz značenja dima

studenčeva, koji označava guste obmane iz pakla. Da dim označava guste obmane, i da bezdan studenčeva označava paklove gde su i odakle su ove, može se videti gore (br. 536-539). Zatamnjenje sunca i neba označava da svetlost istine od Gospoda postaje mrkli mrak, jer je Gospod Sunce u anđeoskom nebu, i daje tamo svu svetlost, i prosvetljava vid i razum anđela; kad, stoga, to Sunce potamni, svetlo istine od Gospoda postaje mrkli mrak; to uzrokuju obmane iz pakla. Od svetlosti neba koja postane mrkli mrak zbog obmana od zla, potiče svako odricanje Božanskog i Božanskih stvari kod onih koji su samo prirodni; jer oni gledaju na Božanske stvari u mrklom mraku. Pa stoga ih vide kao mrkli mrak, i odriču ih. Isto tako, kada se svetlo istine ulije u one koji su u obmanama od zla, tada dolazi do mrkloga mraka u duhovnome svetu. Iz ovoga razloga zli ne samo da ne vide i ne razumeju duhovne stvari, nego ih i odriču u srcu. Da Gospod u anđeoskom nebu izgleda kao sunce, i da je Božanska istina koja proističe od Gospoda kao sunca, uzrok sve svetlosti neba, može se videti u *Nebu i Paklu* (br. 116-125, I br. 126-140). Kaže se da je i nebo (vazduh) pomrčalo, jer se misli na svetlo istine, jer nebo sija od svetlosti sunca. Isto je označeno nebom kod Davida; “*O Jehova, do neba je milost tvoja, i istina tvoja do oblaka nebeskog*”. Nebo u množini /nebesa/ označava Božansku Svetlost sve o najvišeg neba, gde je u najvećem stepenu. Slične su stvari označena nebom /nebesima, svodom nebeskim/ u Psalmima LXXVII 18; LXXVIII 23,24).

542 Stihovi 3-12. *I iz dima iziđoše skakavci na zemlju, i dade im se oblast, kao što i skorpije imaju oblast na zemlji.*

I reče im se da ne ude travi zemaljskoj, niti i kakvoj zeleni, niti i kakvu drvetu, nego samo ljudima koji nemaju pečata Božijega na čelima svojim.

I dade im se da ne ubijaju nego da muče pet mjeseci: i mučenje njihovo bješe kao mučenje skorpionino kad ujede čovjeka.

I u te dane tražiće ljudi smrt, i neće je naći; i željeće da umru, a smrt će od njih bježati.

I skakavci bijahu kao konji spremljeni na boj; a na glavama njihovijem kao krune od zlata, i lica njihova kao lica čovječija.

I imahu kose kao kose ženske, i zubi njihovi bijahu kao zubi u lavova;

I imahu oklope kao oklope gvozdene, i glas krila njihovijeh bijaše kao glas kola kad mnogi konji trče na boj.

I imahu repove kao skorpionjine, i žalci bijahu na repovima njihovijem; i dana im bješe oblast da ude ljudima pet mjeseci.

I imahu nad sobom cara anđela bezdana kojemu je ime Jevrejsko Abadon, a Grčki Apolion.

I jedno zlo prođe, evo idu još dva za ovijem.

I iz dima iziđoše skakavci na zemlju, označava da su zbog paklenih obmana postali zemaljski i telesni u crkvi; i dade im se oblast, kao što i skorpionje imaju oblast na zemlji, označava njihovu snagu ubeđivanja i njihovo delovanje i moć;

I reče im se da ne ude travi zemaljskoj, niti i kakoj zeleni, niti i kakvu drvetu, označava da ne smiju da povrede nijednu živu doslovnu istinu-znanje iz smisla slova Reči niti bilo koje poznavanje istine i dobra iz ovih; nego samo ljudima koji nemaju pečata Božijega na čelima svojima, označava, nego samo razumevanje istine i opažanje dobra kod onih koji nisu u istinama od dobra ;

I dade im se da ne ubijaju, označava, ne smiju da ih liše razumevanja istine i opažanja dobra; nego da muče pet mjeseci, označava, da se zbog zlih obmana može zatamniti razumevanje i da im se onemogući da vide istine sve dok su u tome stanju; i mučenje njihovo bješe kao mučenje skorpionjino kad ujede čovjeka, označava da to zatamnjenje i ta nesposobnost dolazi od ubeđenja kojim su zanešeni;

I u te dane tražiće ljudi smrt, i neće je naći, označava, da u ovakvom slučaju oni žele da unište moć razumevanja istine, ali da to ne mogu; i željeće da umru, a smrt će od njih bježati, označava, da oni žele da unište moć da se opaža dobro, koje pripada duhovnome životu, ali ni to ne mogu;

I skakavci bijahu kao konji spremljeni na boj, označava, da čovek postavši čulan, rezonuje kao da razume istine; a na glavama njihovijem kao krune od zlata, označava, da kada rezonuju, njima se čini da su mudri i da pobeđuju; i lica njihova kao lica čovječija, označava, da sebi izgledaju kao da imaju duhovna osećanja za istinu;

I imahu kose kao kose ženske, označava da im se isto tako čini da imaju prirodno osećanje za istinu; i zubi njihovi bijahu kao zubi u lavova, označava, da čulne stvari, koje su poslednje intelektualnog života, da kod njih imaju moć nad svim stvarima; imahu oklope kao oklope gvozdene, označava, da ubeđenja kojima se opasavaju kao za borbu, protivu kojih istina duhovnog racionalnog čoveka nema snage:

, i glas krila njihovijeh bijaše kao glas kola kad mnogi konji trče na boj, označava, rezonovanja kao od istina doktrine shvaćene iz Reči za koju se moraju revno boriti;

I imahu repove kao skorpionjine, označava čulne doslovne istine-znanja koja su ubedljiva i veštinu znanja kako da obmanu; i žalci bijahu na repovima njihovijem, označava doslovna znanja koja su ubedljiva; i dana im bješe oblast da ude ljudima pet mjeseci, označava, da će u njima trajati otupjelost u pogledu razumevanja istine, i opažanja dobra, sve dok su u tome stanju;

I imahu nad sobom cara anđela bezdana, označava da su primili upliv iz pakla gde su oni koji su u obmnama od zla i koji su samo čulni; kojemu je ime Jevrejsko Abaddon, a Grčki Apolion, označava, njihov kvalitet koji je rušilački za istinu i dobro;

I jedno zlo prođe, evo idu još dva za ovijem, označava plač nad pustošenjem crkve, i plač nad daljim pustošenjem koje sledi.

543. *I iz dima izidoše skakavci na zemlju.*- Da ovo označava da su zbog paklenih obmana postali telesno čulni u crkvi, jasno je iz značenja dima, koji označava paklenu obmanu, o kojoj vidi gore (br. 539), gde je pokazano da se bezdanim studencom, iz kojega je dim izbijao, označava pakao gde i odakle su obmane od zla, koje falsifikuju istine Reči; stoga, dim ovde označava paklenu obmanu; i iz značenja skakavaca, koji označavaju Čulno čovekovo koje je u obmani od zla, o kojem ćemo ubrzo govoriti; i iz značenja izlaženja na zemlju, što označava crkvu, jer zemlja označava crkvu. Isto tako stvari koje su sadržane u Apokalipsi predstakazanja su o crkvi i njenom stanju.

2 Da skakavci označavaju poslednje stvari Čulnog čoveka, koji je u obmani od zla, vidi se iz svih pojedinosti ovoga poglavlja sve do stiha 12; a vidi se iz objašnjenja ovih da se ništa drugo ne označava

skakavcima. Ali prvo da se objasni na šta se misli pod poslednjim stvarima Čulnoga čoveka. Nije to Čulno vida, sluha, mirisa, ukusa, i dodira na koje se misli, jer su ove stvari svojstvene telu, nego su to poslednje stvari misli i osećanja, koje se otvaraju kod male dece, a koje su takve prirode da na njih ne utiče ništa drugo osim ono što čini jedno sa pomenutim čulima. Jer mala deca uče da misle pomoću čula, i preko onoga što se dopada čulima; stoga, prvo Unutrašnje koje se otvara u njima, je Čulno, koje se naziva poslednje Čulno čoveka, a koje se naziva i telesno Čulno. Ali kasnije, kako malo dete raste, i dostigde dečaštvo, više unutrašnje Čulno se otvara, iz kojega on misli prirodno, i koje na njega utiče prirodno. Na kraju, kad postane mladić, i mlad čovek, otvara se jedno još više unutrašnje Čulno, iz kojega on misli racionalno i, ako je u dobru ljubavi prema bližnjem, duhovno; a isto tako, na njega utiče ono što je racionalno i duhovno. Ova misao i osećanje naziva se racionalni i duhovni čovek, dok se onaj prethodni naziva prirodni čovek, a prvi naziva se čulni čovek.

3 Kod svakoga čoveka, unutrašnje se stvari postupno otvaraju, i to preko neprekidnog upliva iz neba od Gospoda; od toga upliva Čulno se prvo otvara, koje je najbliže telu, odakle čovek postane čulan; posle / se otvara/ Prirodno iz čega postaje prirodan; a posle ovoga Racionalno a s tim i Duhovno, iz čega postaje racionalan i duhovan čovek. Ali ovo se stvara i usavršava onoliko koliko čovek misli o Bogu, i Božanskim stvarima od Boga, i onoliko koliko one na njega utiču, to jest, onoliko koliko čovek hoće i živi u skladu s njima. Jer ako se ovo ne dešava, tada se duhovni čovek otvara na opšti način, ali se ne stvara, a još manje usavršava. Otvaranjem duhovnog čoveka na opšti način, čovek ima sposobnost da misli, a od misli da govori racionalno, jer ovo je zajednički učinak upliva neba kod svakoga čoveka. Otuda je jasno, da čovek ima misli i osećanja kako duhovna, prirodna, tako i čulna, a da duhovne misli i osećanja imaju oni koji misle od Boga o Bogu i Božanskim stvarima; ali da maju samo prirodne misli i osećanja oni koji ne misle od Boga o Bogu i Božanskim stvarima, nego samo od sebe samih, ili od sveta o sebi ili svetu. Ali treba razumeti da misliti od sebe ili od sveta nije misliti d sebe i sveta, nego od pakla, jer onaj ko ne misli

od Boga misli od pakla, i nije moguće nikome da misli od oba u isto vreme.

Ali oni koji odriču Boga, i Božanske stvari neba i crkve, i koji se utvrde protivu njih, svi postaju čulni ljudi više ili manje, prema tome koliko se utvrde protivu njih. Kada se njihov um pozabavi duhovnim stvarima, oni misle samo o obmanama, i na njih utiču samo zla; pa ako i misle o nekim istinama, bilo da su duhovne, moralne, ili građanske, to je samo od znanja tih stvari koje su u memoriji, i ne misle ništa o onome što je iznad neposrednih uzroka onoga što je očigledno, a što su oni u stanju da potvrde; a ako dobra na njih i utiču, to je samo zbog prijatnosti koja je tu radi njih samih, ili sveta, stoga iz neke želje koja pripada ljubavi prema sebi i svetu. Misao čulnog čoveka naziva se materijalna misao, a njegovo se osećanje naziva telesno osećanje, koje je požuda. Pored toga, treba primetiti da se sva zla koja dobija čovek preko roditelja, koja se nazivaju nesledna zla, nalaze u njegovom prirodnom i čulnom čoveku, ali ne i u duhovnom; otuda to da se prirodni i čulni čovek protive duhovnom. Jer je duhovni čovek od detinjstva zatvoren, a otvara se i oblikuje samo pomoću Božanskih Istina, koje se prime u razum i volju; i onoliko koliko se duhovni čovek otvori, i u skladu s njegovim kvalitetom, toliko se zla prirodnog i čulnog čoveka uklanjaju, a dobra usađuju na njihovo mesto. Pošto su sva zla u prirodnom i čulnom čoveku, sledi da su i obmane isto tako tamo, jer sve obmane pripadaju zlu; jer dok čovek želi, i hoće od zla, on misli i govori od obmane; jer zlo volje, kada se oblikuje u misli, tako da je njegov kvalitet jasan drugima, ili sebi, naziva se obmanom; stoga je obmana forma zla, kao što je istina forma dobra.

Iz ovih se razmatranja vidi priroda i kvalitet čoveka koji se naziva čulnim čovekom, i da čovek postaje čulan kada postupa od zala u kojima je rođen i dodaje im više od sebe. Koliko čini ovo, i utvrđuje se u tome, toliko duhovni čovek ostaje zatvoren; u kojem slučaju prirodni i čulni čovek poriču Božanske stvari koje pripadaju nebu i crkvi, a priznaje samo one koje pripadaju svetu i Prirodi: u stvari, tada je čulni čovek takav da veruje samo ono što vidi svojim očima, i dira svojim rukama. U ovome su stanju mnogi učeni ljudi, ma koliko izgledaju inteligentni zato što govore ono što je poznato i što je u memoriji, i to čini da

izledaju kao racionalni ljudi; jer njihov duhovni um je otvoren na jedan opšti način, kao kod svakoga čoveka, kao što je gore pokazano. Stoga što se u onome što sledi u ovome poglavlju kaže o skakavcima, i pošto skakavci označavaju Čulno, koje je poslednje ili krajnje prirodnog čoveka, stoga je važno da se priroda i kvalitet ovog Čulnog bolje upozna, kao i to ko i šta je čulni čovek bilo rečeno i pokazano o ovome predmetu u *Tajnama Nebeskim*. Čulno je poslednje života kod čoveka, koje je vezano za Telesno (br. 5094,9331,9730). Naziva se telesnim čovekom onaj koji sudi o svim stvarima iz telesnih čula, i koji veruje samo ono što vidi svojim očima i dira svojim rukama, govoreći ovo je nešto, a odbacujući sve ostalo (br. 5094,7693). Unutašnje uma, koje gleda iz svetlosti neba, zatvoreno je, tako da taj čovek ne vidi ništa od onoga što pripada nebu i crkvi (br. 6564,6844,6845). Jednom rečju, on je u gruboj prirodnoj svetlosti, pa stoga ne opaža ništa iz svetlosti neba (br. 6201,6310,6622,6624). Stoga se on iznutra protivi stvarima neba i crkve (br. 6201,6317,6948,6949). Učeni ljudi, koji su se utvrdili protivu istina crkve, čulni su (br. 6316). Čulni ljudi misle bistro i spremno, jer je njihova misao blizu njihovoga govora, koji kao da je u njemu, zato što unose svu inteligenciju u razgovor iz memorije (br.br. 195,196,5700,10236); ali oni misle iz zabluda čula, koje zanose proste ljude (br. 5084,6948,6949,7693). Čulni ljudi su lukavi i zlobni više nego ostali (br. 7693,10236). Grabljivci, preljubočinci, oblaporni, i prevaranti su posebno čulni (br. 6310); njihovo je unutrašnje nečisto i prljavo (br. 6201); preko toga komuniciraju s paklovma (br. 6311); oni koji su u paklovima, ti su čulni, i više čulni što su dublji njihovi paklovi (br. 4623,6311). Sfera paklenskih duhova povezuje se sa Čulnim čovekovim s leđa (br. 6312). Oni koji rezonuju od Čulnog, i protivu pravih istina vere, nazivali su se starim zmijama drveta znanja (br. 195,196,197,6398,10313). Čulno čovekovo, i čulni čovek, dalje su opisani u br. 10236; a širenje Čulnog čovekovog, u br. 9731. Čulne stvari treba da budu na poslednjem mestu, a ne na prvom, a kod mudrog i inteligentnog čoveka, one su na poslednjem mestu, i one su potčinjene unutrašnjim stvarima, dok su kod nemudrog čoveka na prvom mestu, i one upravljaju, i to su oni koji se nazivaju doista čulnima (br. 5077,5125,7645). Ako su čulne stvari na poslednjem mestu, put im je

otvoren do razuma, a istine se usavršavaju kao ekstrakcijom (br. 5580). Čovjekove čulne stvari bliske su svetu, i one primaju stvari koje se u njih ulivaju, i one ih kao prečišćavaju (br. 9726). Spoljašnji ili prirodni čovek komunicira sa svetom pomoću ovih, a preko racionalnih stvari s nebom (br. 4009). Na taj način Čulno služi unutrašnjim stvarima uma (br. 5077,5081).

Ima čulnih stvari koje služe intelektualnom delu, drugih koje služe voljnom delu (br. 5077). Osim ako se misao uzdigne iznad čulnih stvari, čovek može da postane sam malo mudar (br. 5089). Mudar čovek misli iznad Čulnoga (br. 5089. 5094). Čovek, kad se njegova misao izdigne iznad čulnih stvari, dolazi u jasniju svetlost, i na kraju u nebesku svetlost (br. 6383,6313,6315,9407,9922). Uzdizanje iznad čulnih stvari, i udaljavanje od njih, bilo je poznato drevnima (br. 6313). Čovek bi mogao u svom duhu da vidi stvari koje su u duhovnom svetu, kada bi mogao da se povuče iz čulnih stvari tela, i uzdigne u svetlost neba od Gospoda (br 4622); razlog je to što telo nije ono što misli, nego duh čovekov u telu, pa koliko misli u telu, toliko misli grubo i zatamnjeno, kao u tami, a koliko ne misli iz tela, toliko misli jasno i u svetlosti (br. 4622,6614,6622). Poslednje u razumu je Čulno Znanje-istina, a poslednje u volji je čulna pratnost (br. 9996). Šta je razlika između čulnih stvari koje su zajedničke sa zverima, i onih koje nisu zajedničke s njima (br. 10236). Imaju čulnih osoba koje nisu zle, jer njihovo unutrašnje nije zatvoreno na način koji je opisan gore. O njihovom stanju u drugom životu vidi br. 6311. **6** Da skakavac označava Čulno čovekovo koje je opisano, vidi se iz drugih odlomaka u Reči gde se pominju skakavci. Tako kod Mojsija: *„I pruži ruku svoju Mojsije na zemlju Egipatsku, i Gospod navede istočni vjetar (ustoku) na zemlju, te duva cijelu noć, a kad svanu, ustoka donese skakavce. I dođoše skakavci na svu zemlju Egipatsku, i popadaše po svijem krajevima Egipatskim silni veoma, kakvih prije nije nigda bilo niti će igda biti ovakvih. I pokriše svu zemlju, da se zemlja ne viđaše, i pojedoše svu travu na zemlji i sav rod na drvetima, i ne osta ništa zeleno od drveta i od bilja poljskoga u svojoj zemlji Egipatskoj (Izlazak X 4,6,13-15).* Sva čuda u Egiptu, kao i ostala čuda zabeležena u Reči, uključuju i označavaju duhovne stvari neba i crkve, pa stoga pomori u Egiptu označavaju duhovne pomore.

Ovaj pomor od skakavaca označava rušenje celog prirodnog čoveka ulaskom zla i obmane od Čulnog. Egipat označava prirodnog čoveka u pogledu doslovnih Znanja-istina, a ono što je u njima priyatnost, obmanu i zlo čulnoga čoveka koji pustoši dobro i istinu crkve; stoga se kaže, „izidoše skakavci po cijeloj zemlji Egipatskoj, i pokriše zemlju do krajeva njenih“. Zemlja Egipatska označava Prirodno ljudi crkve, a krajevi Egipta oznčavaju njihovo Čulno. Jer Čulno je poslednje i krajnje prirodnog, pa je stoga granica; skakavac je obmana i zlo iz toga.

Zato što su obmana i zlo čulnoga čoveka jako viteški jer su telesni i zemaljski, stoga se kaže da su skakavci bili veoma moćni , kakvh pre nije bilo niti će takvih ikada biti. Razog je to, što su Egipćani imali znanje o korespondencijama, pa su iz njega poznavali duhovne stvari koje pripadaju nebu, ali su ih preokrenuli u magiju. Zato što obmana i zlo čulnog čoveka, kada prodre u prirodnog čoveka, opustoši ovoga, razarajući svaku istinu i svako dobro u njemu, stoga se kaže da su „skakavci pokrili svu zemlju, koja kao da je potamnila, i da su pojeli svaku zelenu travu na zemlji, i plod drveta“; zemlja Egipatska, označavajući Prirodno ljudi crkve, a trava zemaljska označavajući istinu, a drvo plodno, dobro u njoj. Isto je označeno skakavcima koji su napunili kuću Faraonovu, i kuće njegovih sluga i svih Egipćana, koje označavaju prirodni um u celoj njegovoj širini. Jer kuća u Reči označava unutrašnje čovekove stvari, koje pripadaju njegovom unutrašnjem i spoljašnjem umu, a u ovome slučaju, onim stvarima koje pripadaju njegovom prirodnom umu.

7 Kaže se da se ovde skakavcima koji pokrivaju svu zemlju Egipatsku, označava prodiranje obmane i zla iz čulnog čoveka u prirodnog čoveka , iako je prirodni čovek unutrašnji a čulni je spoljašnji, a prodiranje ili upliv ne ide od spoljašnjeg u unutrašnjeg, nego od unutrašnjeg u spoljašnjeg. Stoga treba znati da prodiranje ili upliv čulnog čoveka u prirodnog znači zatvaranje prirodnog čoveka sve dok ne postane kao čulni, odakle je širenje zla i obmane veće, pa tako oba postaju telesni i zemaljski. Inače, bez obzira na to što čovek, od detinjstva, uči da odvaja čulnog čoveka od prirodnog, da govori istinu i čini dobro, iako od čulnog čoveka misli obmanu i hoće zlo, i on ovo čini sve dok se potpuno ne odvoje, što se dešava kada se čovek obnovi i preporodi od

Gospoda; ali ako se ne odvoje, čovek ne može a da ne misli ono što je bezumno , i govori i čini ono što je bezumno.

8 Zato što skakavci označavaju Čulno u pogledu obmane i zla, ili, što je isto, u pogledu obmane i zla čulnoga čoveka, stoga je značenje skakavaca i bubina slično, kao kod Davida: „*Posla na njih bubine da ih kolju, i žabe da ih more. Ljetinu njihovu dade crvu, i muku njihovu skakavcima*“. Ponovo: „*Reče, i dođoše skakavci i gusjenice nebrojene; i izjedoše svu travu po zemlji njihovoj, i pojedоše rod u polju njihovom* (Psalam CV 34,35). Ali ovde skakavac označava obmanu kaja pripada čulnom čoveku, a gusenica зло od iste, ili obmanu i зло koji su u od čulnoga čoveka. Ovo je зло označeno gusenicom, a ova obmana skakavcem, zato što je i gusenica skakavac, što se vidi iz toga što je David rekao o skakvcima u Egiptu, dok se kod Mojsija pominju samo skakavci, a ne i gusjenice. Slične su stvari označene skakvcem i gusenicom kod Joila: **9** „*Što osta od gusenice, izjede skakaac, a što osta iza skakavca, izjede hrušt, a što osta iza hrušta, izjede crv. Otriježite se, pijanice, i plačite; i ridajte svi koji pijete novo vino (mustum); jer se ote iz usta vaših*“ (I 4,5). tako opet kod istoga proroka: „*I gumna će se napuniti žita, a kace će se prelijevati vinom i uljem. I naknadiću vam godine kad izjede skakavac, hrušt i crv i gusjenica, velika vojska moja, koju slah na vas*“ (II 24,25). Da ova škodljiva stvorenja označavaju obmane i zla koja pustoše ili koja kvare istine i dobra crkve, očito je, jer se kaže, „*Otriježite se , pijanice, i plačite; i ridajte svi koji pijete vino, za novijem vinom, jer se ote iz uta vaših*“, a vinom se i novim vinom označava istina crkve; kao i stoga što se kaže da su njihova gumna puna žita, a njihove kace da se prelevaju novim vinom i uljem, jer gumno označava doktrinu crkve, a žito **10** i ulje označavaju njena dobra, a novo vino, njene istine. Tako kod Nauma: „*Imaš trgovaca više nego što je zvijezda na nebu; hruštev i padoše pa odletješe. Glavari su tvoji kao skakavci i vojvode tvoje kao veliki skakavci, koji padaju po plotovima kad je studeno, a kad sunce grane, odlijeću, i mjesto im se ne poznaje gdje bjehu*“ (III 16,17). Ove se stvari kažu o „krvnome gradu“, koji označava doktrinu napravljenu od falsifikovanih istina, stoga od obmana. Propast onih koji su u veri i u životu u skladu s tom doktrinom, označava se ognjem koji će proždreti; mač znači biti otsečen. Oganj koji proždire,

označava zlo koje razara dobro, a mač, obmanu koja razara istinu; a pošto se tu misli na zlo i obmanu od čulnoga čoveka, stoga se kaže. *„Gusjenica će te proždrijeti; namnoži se kao skakavci. Namnožio si trgovaca više nego je zvijezda na nebu“*. A ovo se umnožavanje kaže da je kao gusenica i kao skakavaca, jer Reč na široko falsifikuju oni koji su čulni, jer je čulni čovek označen gusenicom i skakavcem, kao što je gore rečeno.

Razlog da čulni čovek falsifikuje Reč više od ostalih je to, što je poslednji smisao Reči, koji je smisao slova, za prirodnog i čulnog čoveka, dok je unutrašnji smisao za duhovnoga čoveka. To je razlog da je čovek, koji nije duhovan nego prirodan i čulan, da je u zlu a otuda i u obmanama, i ne vidi dobra i istine koje su u Reči, nego samo primenjuje njen poslednji smisao da bi se utvrdio u obmanama i u zlama. Trgovci označavaju one koji falsifikuju, komuniciraju, i prodaju. Tvoji glavari su kao skakavci, a tvoje vojvode kao veliki skakavci, označava da su glavne i primarne stvari doktrine, koja je „krvni grad“, obmane od zla, i da te obmane od zla proističu od njih; koji padaju po plotovima kad je studeno, označava, u istinama Reči, koje ne izgledaju kao istine, jer su falsifikovane, i jer su od zla, gde plotovi označavaju istine koje tako ne izgledaju, jer su falsifikovane, a kad je studeno, označava stanje ljubavi prema zlu. Kad sunce grane, odleću, i mesto im **11** se ne poznaje gde behu, označava da oni unište svu istinu i dobro, tako da ništa ne ostane. Izraz „namnožiti se kao skakavci“ ima slično značenje kod Jeremije (XLVI 20,22,23), isto tako i u knjizi Sudija (VI 5; VII 12). Krajnja obmana ili najgušća obmana, isto tako označava se skakavcima kod Mojsija: *„Nosiće mnogo sjemena u polje, ali će malo sakupiti; jer će ga skakavci proždrijeti“* (Zak. Ponov. XXVIII 38). To je bila jedna od kletvi ako ne drže zapovesti Jehovine. Poljskim semenom označava se Reč. Isto je označeno „skakavcima“ kod Amosa (II 1,2; Isaija (XXXIII 3,4); i kod Davida (Psalam CIX 22,23).

12 Pošto je čovekovo Čulno poslednje i krajnje u životu čovekove misli i osećanja, kao što je gore rečeno, i pošto je malo ono što je najniže, kada se gleda od onih stvari koje su na višem i uzvišenijem mestu, to se stoga upoređuje sa skakavcima, kao kod Isaje: *„On sedi nad krugom zemaljskim, i njezini su mu stanovnici kao skakavci“* (XL 22). Ove reči

označavaju da su ljudi, po inteligenciji, u najnižim stvarima, a Gospod da je u najvišim. Slično, ljudi, kad ih posmatraju oni koji sebe smataju superiornima, **13** upoređuju sami sebe sa skakavcima, kao kod Mojsija: „*Uhode koje uhodiše zemlju, prosuše glas o zemlji koju uhodiše među sinovima Izrailjevim govoreći: zemlja koju uhodismo proždire svoje stanovnike, i sav narod koji vidjesmo bjehu Anakimi, veliki kao sinovi Enakovi koji potiču od Nefilima; a mi smo sebi izgledali kao skakavci u njihovim očima* (Brojevi XII 33). Da Nefilimi i Anakimi u Reči označavaju one koji su potpuno ubeđeni u svoju superiornost i mudrost iznad ostalih, a u apstraktnom smislu, označavaju prljava ubeđenja, može se videti u *Tajnama Nebeskim* (br. 311,567,581,1268,1270,7686). Da su tako viđeni i da su sebi tako izgledali kao skakavci, to se slaže s onim u duhovnome svetu, jer tamo, kada oni koji su ubeđeni u svoju superiornost gledaju na druge, ovi im izgledaju mali i ništavi, a tada ovi koje se gleda, izgledaju tako i sami sebi.

14 Pošto skakavac označava Čulno koje je poslednje života čovekove misli, ili poslednje u čemu se razum završava, i na čemu počiva, stoga je ovo poslednje kao osnova i temelj na kojoj stoje unutrašnje ili više stvari, koje pripadaju razumu i volji čovekovo; slično i unutrašnje i više stvari, nazvane u Reči duhovnim i nebeskim /počivaju na poslednjim/. A pošto sve mora da ima temelj da bi trajalo i postojalo, stoga je smisao slova Reči, koji je poslednji smisao i osnova, prirodan i čulan, i označen je, u dobrome smislu, skakavcem; stoga isto tako je on njegova istina i dobro; to je bio razlog da je Jovan Krstielj jeo skakavce, i stoga je sinovima Izraljevim bilo dopušteno da ih jedu. Kaže se za Jovana Krstitelja, da je imao odeću od kamilje dlake, i kožni pojas oko bedara, i da je jeo skakavce i divlji med (Mateja III 4; Marko I 6). Jovan Krstitelj bio je tako obučen, zato što je, kao i Ilija, predstavljao Reč; a haljinom od kamilje dlake, kao i kožnim pojasom, i jedenjem skakavaca i divljeg meda, predstavljao je njen poslednji smisao, koji je, kao što je rečeno, prirodno-čulan, jer je za prirodno-čulnoga čoveka. Odeća označava istinu koja oblači (pokriva) dobro; kamilja dlaka označava poslednje prirodnog čoveka, koje je čulno; skakavci i divlji med isto tako označavaju poslednje u pogledu usvajanja, ili /označavaju/ Čulno; skakavac

označava Čulno u pogledu istine; divlji med, Čulno u pogledu dobra; a jedenje, usvajanje ovih.

Treba primetiti da su u drevna vremena, kad su crkve bile reprezentativne, svi koji su u njima služili, bili obučeni u skladu s njihovim reprezentacijama, a tako isto su jeli u skladu s istima. **15** Da je sinovima Izrailjevim bilo dopušteno da jedu skakavce, vidi se iz ovih Mojsijevih reči: „Što god gamiže a ima krila i ide na četiri noge, da vam je gadno. Ali između svega što gamiže a ima krila i ide na četiri noge, jedite što ima stegna na nogama svojim, kojima skače po zemlji“ (Levitska XI 20,21,22). Bilo im je dopušteno da jedu skakavce zato što skakavci imaju noge iznad stopala da bi mogli skakati, jer noge predstavljaju prirodno dobro povezano s duhovnim dobrom, a stopala, prirodnu istinu od toga dobra; a sve istinito koje je od toga dobra, mora da se usvoji i poveže sa čovekom, ali ne i istina koja nije od toga dobra, jer je ova istina povezana s nekim zlom; stoga se kaže da gmizavci s krilima koji idu na četiri a koji nemaju noga iznad stopala, da je to gad. Isto tako se kaže, da treba da skače po zemlji, zato što skakanje, kad se govori o pticama, označava živeti, isto što i ići kada se koristi u vezi sa zemaljskim zverima; a duhovni život je od istina od dobra; što je označeno skakanjem sa stopalima iznad kojih su noge; dok je duhovna smrt od istina povezanih sa zlom, što je označeno idenjem na četiri stopala koja su iznad nogu, pa se stoga kaže da je gadno jesti takve stvari.

15 Jer konj označava Intelektualno, a skakavac Čulno koje je poslednje u Intelektualnom, a intelekt živi kad je u svom poslednjem, stoga su drevni govorili o konjima koji skaču i poskakuju kao skakavac. Tako kod Jova: „jesi li dao konju jačinu? Jesi li okitio vrat njegov rzanjem? Hoćeš li ga poplašiti kao skakavca? Frktanje nozdrva njegovih uliva strah“ (XXXIX 22,23). Kakvo je razumevanje, ovde je označeno konjem, koji je jak, koji pokreće i savija vrat, i kreće se u skokovima; i pošto je poslednje u razumevanju Čulno, koje je označeno skakavcem, a život razuma u tom poslednjem se označava skakanjem i poskakivanjem, stoga se kaže da konj skače kao skakavac. Najdrevnije knjige, među kojima je knjiga o Jovu, bile su napisane u istim korespondencijama; jer je tada

znanje korespondencija bilo znanje nad znanjima, pa su oni koji su bili kadri da pišu knjige koje obiluju u značajnijim korespondencijama, bili cenjeni više od ostalih. Knjiga o Jovu je jedna od takvih. Ali duhovni smisao od korespondencija, zajedno sastavljen, ne govori o svetim stvarima neba i crkve, kao što to čini duhovni smisao kod proroka, pa stoga ta knjiga nije među knjigama Reči; međutim, odlomci iz nje se navode zbog korespondencija u kojima obiluju.

544. *I dade im se oblast (moć) kao što i skorpije imaju oblast na zemlji.* – Da ovo označava njihovu moć ubeđivanja, i njihov učinak i snagu, vidi se iz značenja skorpije, koja označava zavodilačku i ugušujuću moć o kojoj ćemo govoriti ubrzo; i iz značenja oblasti (moći), čime se označava snaga i učinak, u ovom slučaju, snaga čulnoga čoveka koju ima od snage ubeđivanja i njenoga učinka, jer zavodi i guši. Šta je ova moć ubeđivanja, koja je označena skorpionom, i njena priroda, malo ko u svetu zna, jer je ubeđivačka moć ono u čemu je kada postane duh, ali ne dok je čovek u svetu. Razlog je to, što čovek retko izusti ono što misli u duboko u sebi i što voli, jer ga se uči od detinjstva da razgovara o takvim stvarima koje pripadaju građanskom i moralnom životu, čak i o onima koje pripadaju duhovnom životu, šta on misli i hoće duboko u sebi, iako njegov duh, koji misli i hoće iznutra, naginje na drugu stranu. Sve dok čovekov duh obitava u telu, on kao da pravi predstavu pred svetom, jer inače ne može da osvoji naklonosti preko kojih postiže ciljeve kojima teži njegov duh, a to su u glavnom počasti i dobici, kao i ime i ugled zbog ovih. Ovo je razlog da priroda i kvalitet ubeđivačke i zagušujuće moći, označene skorpionom, nije poznata u svetu. Međutim, takva je njegova priroda kod duhova u kojima on deluje, da se on uvlači u spoljašnji um (*animus*) i u unutrašnji um (*mens*) druge osobe, i tamo toliko uspava i skoro ugasi Racionalno i Intelektualno, da ovaj misli da govori istinu iako je to što govori sasvim lažno. Oni koji su pod takvim ubeđivačkim uticajem ne govore iz neke vrste razuma, nego iz slepe vere bez razuma, jer govore od poslednjeg u Čulnom, jer u ovome nema razuma, nego samo ubeđivačke vere nadahnute vatrom ljubavi prema sebi, i zasnovane na onome što proizlazi od tela, i što se uliva od sveta.

To je ona vatra koja zavodi, povlači i uliva se u drugoga; stoga su posebno u ovoj ubeđivačkoj moći oni koji su se ispunili obmana iz ljubavi prema sebi, i koji veruju da su mudriji od drugih. Ovaj je ubeđivački uticaj nazvan zaluđivanjem, jer umrtvi razum; a naziva se i gušećim, jer oduzima drugome moć disanja; jer svačije se disanje sinhronizuje s mišlju njegovoga uma. Ali pošto je takva ubeđivačka moć štetna i opasna, jer vodi do gubljenja svesti kod druge osobe, tako da ova ne misli racionalno, stoga je duhovima strogo zabranjeno da je koriste, a oni koji je koriste, odvajaju se od ostalih, pa se ili kažnjavaju ili šalju i pakao. Jer u duhovnome svetu svakome je dopušteno da potvrđuje mišljenja svoga uma, istinita ili lažna, stvarima racionalnim i intelektualnim, ali ne zaslepljujućim opčinjavanjem. Ali više o ovoj zaslepljujućoj moći opčinjavanja, može se videti u *Tajnama Nebeskim*; kao to, da su oni na koje ova deluje, iznutra sužnji (br. 5096); da oni koji koriste ovu moć, zatvaraju Racionalno kod drugih, i kao da ga guše (br. 3895,5128); da su Nefilimi, Anakimi, i Refaimi, pomenuti u Reči, bili više nego drugi u gadnim ubeđenjima od obmana (br. 81,1268,16743,7686). Da su pre Gospodovog dolaska oni napadali sve u drugom životu svojim prljavim ubeđenjima, i da su skoro ugasili njihov duhovni život (br. 7686). Da ih je Gospod bacio u pakao, kad je bio u svetu, i da se taj pakao još uvek pokazuje ispod jedne maglovite stene, a oni koji mu se približe, padaju kao u zanos (nesvest) (br. 311,58,1286,1270,7686). O mom vlastitom iskustvu s nekim đavolima iz toga pakla, kojima je bilo dozvoljeno da me napadaju svojim uticajem, vidi br. 1286,1271. O nevaljalstvima koja izbijaju iz ubeđenja u obmanama (br. 794,806). Da ima mnogo vrsta lažnih ubeđenja (br. 673,1675). Ovakva smrtonosna moć ubeđivanja označava se skorpionom, jer skorpija, kad uede čoveka, unosi sliču mentalnu nesvijest (zanos), a tuda i smrt, ako se ne primeni lek.

2 Razorna moć ubeđenja označena je skorpionom i u sledećim odlomcima: kao kod Luke: „*Isus reče sedamdesetorici koje je slao: gle, Satana kako pade s neba kao munja. Eto, dajem vam vlast da gazite po zmijama i skorpionama, moć nad neprijateljima, da vam ništa ne može nauditi*“ (X 18.18). Da zmije i skorpije ovde ne znače zmije i skorpije, očito je, jer Gospod kaže, da je video Satanu kako pada s neba kao

munja, i da im daje moć iznad svake moći neprijatelja. Zmije i skorpije, u unutrašnjem smislu, označavaju Sataninu četvu, koja je bila u gadnim ubeđenjima u obmane, kojima bi ljudi posle smrti bili duhovno razoreni da ih Gospod nije branio. Prepotopci, koji su se nazivali Nefilimi, bili su u ovakvoj ubeđivačkoj moći više od drugih, i da ih Gospod, dok je bio u svetu, nije pokorio i bacio u pakao, i zatvorio ga, nijedan smrtnik se ne bi bio spasao; jer su napadali i skoro razorili svakoga koga bi sreli u duhovnome svetu. Da je Gospod oslobodio duhovni svet ovih i sličnih duhova, označeno je time što je On video Satanu kako pada s neba, i davanjem onima koji su u 3 istinama od dobra od Njega moć da gazi po zmijama i skorpijama. Ova je gadna ubeđivačka moć označena skorpionom i u sledećem odlomku kod Jezekilja: „*A ti, sine čovječiji, ne boj ih se niti se boj njihovih riječi, što su ti uporni i kao trnje, i što živiš među skorpijama, ne boj se njihovih riječi, jer su dom odmetnički* (II 6,7). Živeti među skorpijama znači, među onima koji su se ubedili, i koji silno ubeđuju druge, da prihvate obmane, i koji ne prihvataju nijednu istinu; stoga se nazivaju upornima i trnjem, tvrdim u licu i odmetnicima srcem. U slučaju onih koji su jako ubeđeni u obmanu, unutrašnje racionalnog uma je zatvoreno, pa stoga oni misle i govore samo iz poslednjeg Čulnog, koje je tvrdo i uporno, i koje pravi tvrdim i upornim unutrašnje drugih kojima se obraća kada se zagreje vatrom ljubavi prema sebi. Jer, u duhovnome svetu, postoji komunikacija umova, to jest, misli i osećanja, a od onih koji su u takvoj ubeđivačkoj moći, postoji ulivanje (infuzija); otuda je učinak koji se gore pominje.

I kod Mojsija: „*Jehova Bog koji te je vodio preko one pustinje velike i strašne gdje žive zmije vatrene i skorpije*“ (Zak. Ponov. VIII 15).

Putovanja i lutanja dece Izrailjeve po pustinji za četrdeset godina, predstavljalo je i označavalo iskušenja vernih, a kojima je uzrok unošenje obmana i ubeđivanje u obmane od strane zlih duhova, pa se kaže, da su bili vođeni preko pustinje velike i strašne gde su ognjene zmije i skorpije. Osim toga, zmije uopšte označavaju poslednje u Čulnom čovekovom, a razne vrste zmija označavaju razna stanja toga Čulnog u pogledu zala i obmana. Jer su čulni ljudi, više nego ostali, lukavi i zlobni, a sami o sebi veruju i druge navode da veruju, da su sposobni da razumeju i da rasuđuju; ali ja mogu da ustvrdim da nemaju

ni razuma ni zdravoga suda, nego da su glupi, u odnosu na suštinsko u veri i životu, kao što su pametni da smišljaju zla i da ubeđuju u obmane. A zloća, kao što se zna, nije mudrost, jer mudrost pripada istini od dobra, dok zloća pripada obmani od zla; a obmana od zla razara istinu od dobra, jer su suprotni, a ono što je suprotno, to razara.

545. *I reče im se da ne ude travi zemaljskoj, niti kakvoj zeleni, niti ikakvom drvetu.*- Da ovo označava da oni ne povrede nijednu doslovnu istinu-znanje iz smisla slova Reči, niti ijedno poznaanja istine i dobra u njoj, vidi se iz značenja ne uđiti, što je ne povrediti; i iz značenja trave, koja označava istinite doslovne istine; i iz značenja zeleni, što označava živu doslovnu istinu-znanje; o kojoj vidi gore (br. 509). A pošto je svako doslovno istina-znanje istinito i živi od Reči, stoga se ne provređivanjem trave zemaljske, i zelenoga, označava istinito i živo doslovno znanje-istina iz Reči; i iz značenja drveta, koja označavaju poznavanja istine i dobra, isto tako iz Reči; o čemu vidi gore (br. 109,420).

2 Pod doslovnim znanjima-istinama iz Reči misli se na sve stvari doslovnog smisla slova Reči, u kojoj i iz koje su doktrinarne stvari; da ne povređuju nijedno istinito i živo doslovno znanje-istinu, i nijedno poznavanje istine i dobra iz Reči, znači da čulni čovek, svojom ubjeđivačkom moći, ne izokreće smisao slova Reči, odričući ono što je istinito, jer ako to čini, on zbog toga sve gubi, jer tada nema nade u njegovu reformaciju (obnovu), niti ima više moći da razume istinu crkve. Jer onaj koji odriče da je Reč Božanska u svom svom smislu slova, taj raskida svoju povezanost s nebom, jer je povezanost čoveka s nebom preko Reči, kao što se može videti u delu o *Nebu i Paklu* (br. 303-310). Kvalitet stanja čoveka crkve kad je ovakav pri kraju, ovde se opisuje, naime, da od unutrašnjeg ili duhovnog, on postane spoljašnji i čulan. Pa ipak, da ne bi sasvim nestao, Gospod provida i stara se da ovaj ne povredi ništa od doslovnog smisla Reči odričući da je istinita i živa, to jest, Božanska, iako on snagom slova potvrđuje svoje vlastite obmane i zla. Jer sve dok ne poriče Božansko u Reči, on je još uvek čita i sluša, preko čega je u istoj povezanosti s nebom. Stoga se vidi, da ove reči označavaju da ovo načelo crkve i dalje ostaje na snazi; ali se sledećim rečima, da treba da povredi samo one ljude koji nemaju pečata Božijeg

na čelima, označava da to poslednje Čulno treba da povredi samo razumevanje istine kod onih koji nisu u istinama od dobra od Gospoda.

546. *Nego samo ljudima koji nemaju pečata Božijeg na čelima svojim.* Da ovo označava da treba da škode samo razumevanju istine i opažanju dobra, kod onih koji nisu u istinama od dobra od Gospoda, vidi se iz značenja ljudi, koji označavaju osećanje istine, a otuda i inteligencije i mudrosti: vidi gore (br. 280); a u ovom slučaju, razumevanje istine i opažanje dobra, o čemu ćemo govoriti ubrzo; i iz značenja imati pečat Božiji na čelima, što znači biti u istinama od dobra od Gospoda: vidi gore (br. 427). Čovekom se označava razumevanje istine i opažanje dobra, jer **2** pomoću ovih čovek je čovek; kada se, stoga, čovek pomene u Reči, to znači u duhovnom smislu da je preko ovih sposobnost čovek čovek, jer je to njegovo Duhovno. Čovek ima dve sposobnosti iz kojih se sastoji njegov život, razum i volju. Kakvi su razum i volja, takav je i čovek; ako razumije istinu i hoće dobro, on je istinski čovek, jer su istina i dobro od Gospoda, a samo je od Gospoda čovek čovek, kao što je rečeno i pokazano u delu o *Nebu i Paklu* br. 59-102); ali ako ne razume istinu i neće dobro, nego umesto istine, obmanu, a umesto dobra, zlo, on se uprkos toga naziva čovekom, ali i pored toga nije čovek, osim zbog toga što ima moć da razume istinu, i opaža dobro. O ovoj moći ćemo govoriti u sledećem članku.

3 Iz ovih razmatranja jasno je da ljudi, u Reči, znače stvari koje sačinjavaju ljude, a u ovom slučaju, to je razumevanje istine i opažanje dobra. Da se razumevanje istine i opažanje dobra ovde označava ljudima, vidi se iz toga što se kaže o skakavcima, da treba da ude ljudima, ali ne travi zemaljskoj, zelenom, i drvetima; a skakavcem se označava poslednje čovekovog života, koje se naziva Čulno. Kad je ovo u ubeđenju u obmanu, i kad čita i sluša Reč, samo još uvek ne udi ili povređuje ništa u Reči u smislu slova, pošto je ovaj smisao za prirodno-čulnog čoveka, koji smisao ovaj čovjek veruje, iako ga primenjuje da bi potvrdio svoje obmane; ali on udi i šteti razumevanju istine i opažanju dobra. Jer čulni čovek ne može da uzdigne svoju misao iznad smisla slova u Reči, a ako i pokuša da ga izdigne, on ili pada u obmanu, ili njegova persuazivna vera o Reči nestane. Iz ovoga se vidi značenje ovih

reči, da skakavci ne treba da ude travi zemaljskoj, ni zelenom, ni nekom drvetu, nego samo onim ljudima koji nemaju pečata Božijeg na čelima.

547. *I dade im se da ih ne ubijaju.* – Da ovo znači da ne treba da budu lišeni sposobnosti da razumeju istinu i opažaju dobro, jasno je iz značenja ljudi, koji označavaju razumevanje istine i opažanje dobra (vidi gore, br. 546); i iz značenja ubijati ih, što označava rušiti u pogledu duhovnog života, o čemu vidi gore (br. 315); a u ovom slučaju, lišiti sposobnosti razumevanja istine i opažanja dobra. To je ovde označeno ubijanjem ljudi, jer svaki čovek je rođen sa sposobnošću da razume istinu i opaža dobro; jer ova je sposobnost sama duhovna moć po kojoj se svaki čovjek razlikuje od zveri. Ovu sposobnost čovek nikada ne ruši, jer kad bi je srušio, više ne bi bio čovek nego zver. Ali izgleda kao da čulni čovek, koji je u obmani od zla, razara tu sposobnost, jer on nikad ne razume istinu niti opaža dobro kada čita Reč ili kad je sluša od drugih, ali ne ruši samu sposobnost razumevanja i opažanja, nego samo razumevanje istine i opažanje dobra, i to samo dok je u sposobnostima u kojima se utvrdio od zla; jer tada odbija da sluša istinu, koju, kako izgleda, nije u stanju da razume; ali ako se ukloni ubeđenje u obmanu koje mu smeta, tada on, kao duhovno-prirodni čovek, razume i opaža da je istina istina, i da je dobro dobro.

2 Da je slučaj ovakav, bilo mi je dopušteno da naučim iz mnogih iskustava. Jer je bilo mnogo onih iz paklene čete, koji su se bili ubedili u obmanama protivu istina, i u zlima protivu dobara, koji su tada stekli takav karakter, da nisu želeli da čuju ništa o istini, a još manje da je razumeju, od kojih su i drugi stekli mišljenje da ne mogu razumeti istinu. Ali isti duhovi, kada se ubeđenje u obmanu, vratili su se u moć i sposobnost da razumeju istinu, kao što je imaju oni koji su bili u razumevanju istine i u opažanju dobra; ali ubrzo, pošto su ponovo pali u svoje pređašnje stanje, izgledalo je ponovo kao da ne mogu da razumeju istinu, i doista, bili su jako ljuti da su razumeli, govoreći tada, da ipak to nije istina. Jer je osećanje, koje pripada volji, uzrok svega razumevanja koje pripada čoveku, jer je sam život razumevanja iz njega. Pomislite da li iko može da misli bez osećanja, i da li je osećanje sam život misli, stoga i život razumevanja. Pod osećanjem se misli na osećanje od

ljubavi, ili na ljubav u njenom kontinuitetu. Iz ovih se stvari vidi da čovek doista može da razruši razumevanje istine i opažanje dobra, a što čine obmane od zla, ali da ne može zbog toga da razruši i sposobnost razumevanja istine i opažanja doba, pošto, ako bi ih razrušio, ne bi više bio čovek, jer ta sposobnost čini čoveka čovjekom; jer Božansko se povezuje sa tom sposobnosti. Otuda to, da iako je čovek, u pogledu ovog dvojnog života, koji je život razumevanja istine i život njegove volje, odbojan prema Božanskom, ipak je snagom svoje sposobnosti da razume istinu i opaža dobro, povezan s Božanskim, i zbog toga živi u večnosti. Iz ovih je razmatranja sada jasno, da se ne davanjem moći skakavcima da ubijaju ljude, označava da ih ne lišavaju sposobnosti razumevanja istine i opažanja dobra.

548. *Nego da ih muče pet mjeseci.* Da ovo označava da razumevanje treba da zatamni zbog obmana od zla, tako da ne vide istinu, sve dok su u tome stanju, vidi se iz značenja mučiti, što znači zatamniti razumevanje i sagledavanje istine, o čemu ćemo govoriti ubrzo; i iz značenja pet meseci, što znači, sve dok su u tome stanju. Mučiti ovde znači potamniti razumevanje, i ne videti istinu, jer se ovo govori o skakavcima, i njihovoj moći da ude kao da su skorpije, a skakavcima se označavaju poslednje /stvari/ čovekovog života, koje se nazivaju Čulnima; a moći da ude kao skorpije označava se ubedilačka (persuazivna) moć koja je takve prirode, da oduzima razumevanje svetlosti istine, i da unosi pakleni mrak; stoga sada sledi, da je njihovo mučenje bilo kao mučenje koje uzrokuje skorpion kad ujede čoveka, jer skorpion označava takvu ubeđivačku moć, kao što se može videti gore (br. 544). Kaže se mučiti, jer se gore kaže, da skakavci treba da ude ljudima, ali da ih ne ubijaju; a onaj koji udi ali ne ubija, taj muči. Ubedilačka moć je isto tako i u čulnom čoveku, to jest, u obmanama od zla, i ona škodi razumu zatamnjujući ga i odvedeći ga da ne vidi istinu, iako ga ne lišava moći da razume i da opaža; i pošto se upoređuje s bolom koji zadaje skorpija kad uede čoveka, kaže se da muči. **2** Razlog da pet meseci označavaju, sve dok je čovek u tome stanju, jer to što mesec označava stanje, a broj pet /označava/ ponešto, pa stoga /označava/ i sve dok. Mjeseci označavaju stanja, jer sva vremena, u

Reči, kao doba, godine, sedmice, dani, i časovi, označavaju stanja života; otuda isto tako i meseci, vidi *Nebo* i *Pakao*, br. 162-169).

Da pet označava ponešto, vidi se iz onih odlomaka u Reči, gde se nalazi. Jer brojevi 10,100 i 1000, označavaju mnogo i sve, a pet označava ponešto. Jer ovi brojevi, koji označavaju mnogo, postaju od broja pet, koji označava ponešto, a brojevi koji su sastavljeni i izvedeni, dobijaju značenje od prostih brojeva od kojih su, množenjem, sastavljeni, vidi gore (br. 429,430:2). Broj pet isto tako označava, sve dok, jer se kaže, pet meseci, a sa pet meseci se označava stanje trajanja. Ovo značenje broja pet meseci izgleda udaljeno, zbog toga što je čovek, sve dok živi u svetu, u prirodnoj misli. A prirodna misao prima svoje ideje od prostora i vremena, kao i od brojeva i mera; jer su ove stvari svojstvene prirodi, jer su sve stvari u prirodi njima određene. Dok je duhovna misao bez ikakve određene ideje prostora, vremena, broja, i mere; pa stoga izgleda preterano i čudno čoveku u svetu, da pet meseci označavaju „sve dok to stanje traje“, a to znači sve dok se stanje ubeđenosti u obmanu nastavlja, jer je sve dotle razumevanje zatamnjeno, i odvlači, da se ne vidi istina; ali kad se ubeđenost u obmanu ukloni, čoveku se vraća sposobnost da vidi istinu, ako želi da je vidi, i ova se sposobnost daje svakome.

3 Da pet, u Reči, označava ponešto i nekoliko, kao i takvo, i slične stvari, vidi se iz sledećega: Isus reče da je carstvo nebesko kao deset devojaka od kojih su „pet bile mudre, a pet lude“ (Mat. XXV.1,2). Gospod je uporedio carstvo nebesko sa deset devojaka, jer carstvo nebesko označava crkvu, a djevojka ima slično značenje; a deset djevojka označavaju sve one koji su u crkvi. Kaže se, da su pet bile mudre, a pet lude, jer pet označava neke od njih, ili sve koje su takve jednim delom. Da devojka označava crkvu, vidi se iz mnogih odlomaka u Reči, gde **4** se pominje devojka (kćer) Sionska, devojka Jerusalimska, devojka Izrailjeva, je one označavaju crkvu. Isto je označeno sa deset, i sa pet, u Gospodovoj paraboli o trgovcu koji je dao talente svojim slugama da s njima trguju, a jedan napravi od jednog talenta deset talenata, a drugi napravi pet talenata od svojih talenata, pa su stoga dobili vlast nad mnogim gradovima (Luka XIX 13-20). Gospod pominje brojeve pet i deset, jer deset označava mnogo, a pet, ponešto. **5** Isto tako poneki i svi

koji su takvi, označeni su brojem pet u Gospodovoj paraboli o bogatašu i Lazaru, u kojoj se kaže da je bogataš rekao Abrahamu da ima petero braće, molio ga da Lazara njima pošalje (Luka XVI 27,28). Bogataš je rekao da ima petero braće zato što pet označava sve koji su takvi.

Slično, u paraboli Gospodovoj o onima koji su pozvani na veliku večeru, kada se jedan izgovorio da je kupio pet jarmova volova, te mora da ih ogleda (Luka XIV 19). Volovima se u Reči označavaju prirodna osećanja, a pet jarmova volova označavaju sva ona osećanja ili neuredne želje koje udaljavaju od neba, dok se nebo i crkva, u pogledu duhovne hrane ili poučavanja, označavaju velikom večerom na koju su ovi pozvani. Ko ne može da vidi da broj pet u ove četiri parabole označava neku unutrašnju istinu, jer ga Gospod koristi? **6** Tako ponovo, kod Isaije: „*U taj dan će biti pet gradova u zemlji Egipatskoj koji će govoriti jezikom Hananskim i zaklinjati se Jehovom nad vojskama. U to će vrijeme biti oltar Jehovin usred zemlje Egipatske*“ (XIX 18,19). U taj dan, označava Gospodov dolazak; „pet gradova u zemlji Egipatskoj koji će govoriti jezikom Hananskim“, označava da će tada neki koji su prirodni, postati duhovni, i klanjaće se Gospodu od dobra ljubavi prema bližnjem. Ove su stvari objašnjene u pojedinostima gore (br. 223:14). Ovde se, dakle, pominju pet gradova, jer se mislilo u to vrijeme na neke, a i na neke istine doktrine. **7** Tako ponovo: „*Ali će se ostaviti u njoj pabirci kao kad se otrese maslina, pa dvije-tri ostanu na vrhu, a četiri-pet na rodnijem granama*“ (XVII 6). A Isus reče kod Luke: „*Otsele biće petero podijeljeni u jednoj kući, tri protivu dva, i dva protivu tri*“ (XII 52). Da u ovim odlomcima pet označava i neke, i sve koji su takvi, može se vdeti gore (br. 532), gde su objašnjena oba odlomka.

Zakon je bio dat Izraelićanima da onaj ko ukrade, ili ubije, ili proda vola, treba da nadoknadi sa pet volova (Izlazak XXII 1). Ovde vo, u duhovnom smislu, znači dobro prirodnog čoveka; sa nadoknaditi sa pet volova za jednog vola, označava se da on treba da dovoljno nadoknadi ono što je izokrenuo i uništio. Ukrasti označava odneti, ubiti je, uništiti, a prodati je izokrenuti. Petim delom se isto tako označava koliko je dovoljno, i u sledećim odlomcima: Lev. V 16; VI 5; XXII 14; XXVII 1 3,15,19,27,31; Brojevi V 6-8). Isto je označeno i petinom koju je Faraon uzimao sa zemlje Egipatske za vreme sedam godina obilja (Postanje

XLI 34; XLVII 24). Ponovo, isto je označeno Abnerovim udarcem Asahela krajem svoga koplja u peto /rebro/ („Samuilova II 23); u peto rebro znači onoliko koliko je dovoljno za smrt; jer isti broj koji označava ponešto, i sve od jednog dela, isto tako označava , kada se koristi za količinu, sve dok , kada se određuje vreme.

9 Pošto ovaj broj označava neke, i sve jednoga dela, stoga označava i malo po zapreminii malo po broju, kad sledi velika količina, koja je označena brojevima; jer tada sve jednoga dela je malo /u odnosu na ono drugo/. Tako kod Isaije: „*Bježaće vas tisuća kad jedan poviče*“ (XXX 17). A kod Mojsija se kaže među kletvama da će pet goniti stotinu, a stotina, deset hiljada (Levitska (XXXVI 8). I kod Jevanđelista se kaže da je Gospod nahranio pet hiljada ljudi sa pet hlebova i dve ribe (Mat. XIV 15-22;Marko 38-43. Luka IX 13-16; Jovan VI 9-13). Preostalih dvanaest kotarica komada u toj prilici označava puninu, to jest, puninu pouke, kao i puninu blagoslova. Kod Luke se sa pet označava malo, gde se kaže: „*Ne prodaje li se pet vrabaca za dva dinara, i nijedan nije zaboravljen pred Bogom? Ne bojte se dakle; vi ste vrijedniji od mnogo vrabaca* „ (XII 6-7). Ovde se pominju pet vrabaca, jer pet označava malo /po veličini/i malo po vrednosti upoređeno sa ljudima, jer se posle kaže, „*vi ste vrijedniji od mnogo vrabaca*“. Svako vidi da ovaj broj ima neko značenje. Pošto pet označava sve od jednoga dela, stoga je bilo zapovedeno da se na šatoru postavi deset zavesa, tako što će se pet zavesa sastaviti sa drugih pet (Izlazak XXVI 1,3). Da deset označava sve u skupu, a pet sve od jednoga dela, može se videti u *Tajnama Nebeskim* (br. 9595,9604).

549. *Mučenje njihovo bješe kao mučenje skorpionovo kad ujede čovjeka,* Da ovo označava zatamnjenje i sprečavanje da se vidi istina, je posledica ubeđenosti kojom je um zanešen, vidi se iz značenja mučenja,i sprečavanja da se vidi istina: vidi gore (br. 548); i iz značenja skorpiona, koji označava ubeđivačku moć zavodjenja i gušenja; I ovo vidi gore (br. 544). Stoga se njihovim mučenjem, koje je kao mučenje kada čoveka ujede skorpion, označava da je zatamnjenje i sprečavanje da se vidi istina, posledica ubeđenja kojim je zanešen; o poreklu i prirodi moći da se ubeđuje, a koja obuzima um, i kao da ga guši, vidi gore (br. 544). Za

tu se moć ubeđivanja kaže da zanosi, jer oduzima moć razumu u tom stepenu da razum, ili racionalni um, ne vidi ništa drugo osim onoga što što mu govori onaj ko poseduje to ubeđivačku sposobnost; jer on uzbudi u trenutku sve što se slaže, a pokriva sve što se ne slaže, pa tako um pada u neki zanos, jer je zatamnjen, i udaljen pa ne vidi istinu. Za tu se ubeđivačku moć kaže da zagušuje, jer lišava razum moći da slobodno misli, i da širi svoj pogled u svakom pravcu. Kad je slučaj ovakav, tada se i teško diše; jer voljno disanje prima svoju moć od razuma, pa se stoga i prilagođava njegovoj misli, baš kao što srce stiče svoju moć od volje, pa se prilagođava njegovom osećanju. Da disanje pluća korespondira razumu i njegovoj misli, a pokret srca volji i njenom osećanju, može se videti u *Tajnama Nebeskim* (br. 1119, 3883-3896, 9261). Da snažan ubeđivački uticaj ne samo da ima moć da zanese čovjeka, nego isto tako i da ga guši, bilo mi je dopušteno da naučim iz iskustva.

550. *I u te dane tražiće ljudi smrt, i neće je naći.* – Da ovo označava da će u takvom slučaju želeti da razruše sposobnost razumevanja istine, ali da to ipak ne mogu, vidi se iz značenja u te dane, što znači u to vreme, naime, kada čovek crkve od unutrašnjeg postane spoljašnji, a od racionalnog postane čulni; i iz značenja traženja smrti, što označava želju da se uništi sposobnost da se razume istina, o čemu će se ubrzo govoriti; i iz značenja neće je naći, što znači neće biti u stanju da je unište. Da traženje smrti ovde označava želju da se razruši sposobnost razumevanja istine, jasno je iz onoga što prethodi, jer sledi kao posledica; jer se reklo, da skakavci ne ude ljudima samo ako ovi imaju pečat Božiji na svojim čelima, a posle, da im je dato da ih ne ubijaju, nego samo da ih muče, što označava da mogu da povrede razumevanje istine i opažanje dobra samo kod onih koji nisu u istini od dobra od Gospoda, ali da ih ipak ne lišavaju sposobnosti da razumeju istinu i opažaju dobro: vidi kao gore (br. 546,547). Stoga sledi da se smrću koju žele, označava lišavanje sposobnosti da se razume istina i opaža dobro; jer bi razaranje ovih bilo uništavanje onoga što je tipično ljudsko; jer u ovakvom slučaju čovek više ne bi bio čovek, nego zver, kao što je gore rečeno; otuda je očito da je lišavanje toga života ono što je ovde označeno smrću. Oni žele da razruše dve sposobnosti toga života koji je istinski čovek, jer čulni ljudi,

zbog ubeđenja obmane od zla u kojoj su, ne žele da razumeju istinu i opažaju dobro, jer uživaju u vlastitim obmanama od zla, pa stoga hoće da to dolazi od uživanja u zlu, pa se stoga otkreću od dobra i istine, jer su ovi suprotni; neki su tužni zbog toga, a neki ih /te sposobnosti/ odbacuju s ljutnjom, svako u skladu s onim kakva je obmana u koju je ubeđen. Jednom rečju, ovakav čovek ne dopušta racionalno razmatranje obmana od zla u kojima je, pa stoga i ne želi da razume i da postane racionalan, ma da ima moć da to postane jer je čovek. Stoga je ovo značenje „tražiće smrt, ali je neće naći“.

551. *I željeće da umru, a smrt će od njih bježati.*- Da ovo označava da žele da unište sposobnost da se opaža dobro koje pripada duhovnom životu, ali uzalud, vidi se iz značenja umreti, što ovde označava razrušiti sposobnost opažanja dobra, o čemu ćemo govoriti ubrzo, i iz značenja smrt će bežati od njih, ali uzalud. Pod umiranjem se ovde misli na razaranje sposobnosti da se razume istina, jer svaki čovek ima dva života, život razuma i život volje. Život razuma je sposobnost da se razume istina, a život volje je sposobnost da se opaža dobro; otuda smrt je biti lišen oba života. Smrt u prvom slučaju označava lišenost sposobnosti da se vidi istina, a u drugom, lišavanje sposobnosti da se opaža dobro, jer obe ove sposobnosti su predmet o kome se govori u onome što prethodi, i zato što, u Reči, gde god se govori o istini, govori se i o dobru, i to zbog braka između dobra i istine u svakoj njenoj pojedinosti: vidi gore (br.238,288,484). Stoga je očito da se ovde smrću koja se pominje, označava biti lišen sposobnosti da se opaža dobro. Ovo je razlog da se dva slična izraza koriste zaedno, i da se kaže tražiti smrt za ono što pripada volji. Pošto ovaj život, koji je svojstven čoveku, počiva na ovim dvema sposobnostima, stoga se označava i to, da oni žele da unište duhovni život. Svakome je čoveku data sposobnost da opaža dobro, i da razume istinu. Jer istina voli dobro, a dobro voli istinu, pa stoga neprestano žele da se povežu, i povezani su, kao volja i razum, ili kao osećanje i misao; a kada dođe do ovoga povezivanja, tada razum misli istinu iz osećanja za ono što misli, i tada razum to vidi, a volja to opaža. Opažati istinu iz osećanja volje je opažati dobro, jer istina se

menja u dobro, kada je čovek hoće i kad ona na njega utiče, to jest, dok je voli; iz ovoga razloga sve što se voli, to se naziva dobrim.

552. *A skakavci bijahu kao konji spremljeni za rat (za boj).*

Da ovo označava da čovek, kad postane čulan, razmišlja kao da razume istinu, vidi se iz značenja skakavaca, koji označavaju ljude crkve koji su postali čulni zbog obmana koje su od zla: vidi gore (br. 543); i iz značenja konja spremljenih za rat, što označava rezonovanje, u ovome slučaju, kao da razumeju istinu, jer se kaže da su bili kao oni; da konji označavaju razumevanje, može se videti gore (br. 355,364); a sve razumevanje je od istine. A pošto rat, u Reči, označava duhovnu borbu, a to je borba obmane protivu istine, i istine protivu obmane, stoga konji spremni za rat označavaju rezonovanja, u ovom slučaju, kao iz razumevanje istine, jer se pomoću rezonovanja odvijaju duhovne borbe. Predmet o kome se govori u onome što sada sledi do stiha 12, je čulni čovek koji je u obmanama od zla u pogledu njegovog kvaliteta u odnosu na razumevanje i volju, i opisuje se skakavcima, i njihovim raznim izgledima. Jer su sva osećanja, a otuda i misli čovekove, predstavljene u duhovnom svetu raznim zemaljskim zverima, i pticama, i pokazuju se pogledu u formama koje korespondiraju. A zveri koje predstavljaju, izgledaju, u skladu s osećanjima duhova tamo, kao zveri na zemlji u našem svetu, ali ponekad s postupnim promenama i oblicima po kojima liče i na druge životinje; osim toga, pokazuju se s ukrašenim glavama i telima, a uz to i obučene. Često sam video takve stvari, pa su mi tako pokazane osobine osećanja i naklonosti onih koje su te zveri predstavljale. Upravo zbog ove reprezentacije osećanja i misli u duhovnom svetu pomoću zveri i ptica, da zvijeri i ptice označavaju, u Reči, slične stvari.

2 Da su čulni ljudi, koji su u obmanama od zla, predstavljeni pa stoga i označeni skakavcima, bilo je pokazano gore (br. 543). Kakvi su, sada se opisuje raznim formama, i raznim ukrasima skakavaca; tako, kao da su slični konjima spremnim za rat; kao da imaju na glavama zlatne krune; da su u licu kao ljudi; da im je kosa kao u žena, a da su im zubi kao kod lava; isto tako, da imaju štitove, i razne druge stvari. Sve ove stvari su reprezentativi kakvi postoje u duhovnom

svetu, a koji korespondiraju obmanama od zla i ubeđivačkoj moći čulnog čoveka. Međutim, niko nije magao znati ove stvari bez poznavanja korespondencija; niti se moglo znati kakav je čulni čovek, i njegova ubeđivačka moć. Razlog da čulni čovek, koji je u obmani od zla, rezonuje kao da razume istinu, je to što je on u ubeđenju da je obmana istina, a zlo da je dobro; i sve dok je u tome ubeđenju, on ne može da vidi ništa racionalno i intelektualno, nego je uveren da je ono u šta je ubeđen, da je to znak najvišeg razuma i superiornog razumevanja. Jer su njegovo Racionalno i Intelektualno zatvoreni, pa je zbog toga u verskoj ubeđenosti (u persuazivnoj veri) o onim stvarima koje misli i govori. Da čulni čovek rezonuje oštro i spremno, jer je njegova misao blizu njegovoga govora, tako da je skoro u njemu, i smatra da je inteligencija kod raspravljanja samo u memoriji, može se videti u *Tajnama Nebeskim* (br. 125,196,5700,10236).

553. *A na glavama njihovim kao krune od zlata.* -

Da ovo označava da oni sebi izgledaju, kada rezonuju, mudri i pobednici, vidi se iz značenja glave, koja označava mudrost i inteligenciju, o čemu će se ubrzo govoriti; i iz značenja krune kao od zlata, što označava nagradu za pobedu (vidi gore, br. 358). Kruna kao od zlata označava nagradu za pobedu, jer su carevi, u drevna vremena, kad su bili u boju sa svojim neprijateljima, nosili krune od zlata na svojim glavama, pored ostalih oznaka, koje su tada bile znakovi careva. Razlog je bio taj, što su carevi predstavljali Gospoda kao Božansku Istinu, a Božanska Istina se bori od Božanskog Dobra; stoga je ovo bilo predstavljeno krunom od zlata, dok su mudrost i inteligencija bili predstavljeni glavom na kojoj je bila kruna. Otuda su krune bile pripisivane mučenicima, jer su se oni borili od Božanske Istine protivu obmana od zla, koje su iz pakla, i koji su bili pobednici, jer su izdržali borbu do smrti koje se nisu plašili. Iz ovih je stvari očito da se skakavcima, koji su na glavama imali krune od zlata, označava da oni koji su čulni ljudi, da zbog ubeđenosti u obmanu u kojoj su, sebi izgledaju mudri i pobjednici. **2** Pošto se skakavci opisuju u pogledu njihovih glava, lica, i grudi, na kojima su bili štitovi, kao i u pogledu

repeva, kose i zuba, to je važno se upozna značenje njihovih glava i ostalog.

Glava, u Reči, označava mudrost i inteligenciju, jer ove u njoj počivaju; ali kada se govori o onima koji nisu u mudrosti i inteligenciji, jer su u obmanama od zla, tada glava označava bezumlje i ludilo, jer su u ovima i iz njih obmane i zla. U ovome slučaju, međutim, pošto se govori o onima koji su čulni i koji su ubeđeni u obmanu, glava zapravo označava bezumlje i ludilo, jer oni vide obmane kao istine, a zla kao dobra, jer u su u vizijama od zabluda. Stoga se o njima kaže, da „na glavama imaju krune kao od zlata, a lica kao ljudi, i mnge druge stvari koje slede, a koje su sve izgledi čije je poreklo u njihovoj mašti, zbog čega se kaže, „kao krune“ i „kao od zlata“ Očito je iz ovoga ga ti izgledi nisu stvarni, nego da su to varljivi izgledi. Jer svi izgledi koji postoje u nebesima, su stvarni, jer su korespondencije. Jer unutrašnje stvari koje pripadaju osećanjima a otuda i mislima anđela, kada uđu u očni vid, oblače se u forme u kakvima se pokazuju u nebesima, i pošto su vidljive, nazivaju se izgledima, i za njih se kaže da su korespondencije, i one su stvarne jer su od stvaranja sveta. Ali je slučaj drugačiji u pogledu izgleda u nekim paklovima, u kojima su oni koji su u lažnim ubeđenjima od zla; kod ovih postoje ubeđenja koja su fantastične vizije, u kojima iznutra nema ničega stvarnog, pa stoga one nestanu zbog upliva jednog jedinog zraka iz svetlosti neba. Ovakve su prirode izgledi koji se ovde navode o skakavcima. Ali o izgledima u duhovnome svetu, kako stvarnim tako i nestvarnim, vidi *Nebo i Pakao* (br. 170-176); kao i gore u objašnjenju (br. 369,395).

554. *A lica njihova kao lica čovječija.*- Da ovo označava da oni sebi izgledaju kao da imaju duhovna osećanja za istinu, vidi se iz značenja lica, koja označavaju unutrašnje stvari uma i osećanja: vidi gore (br. 412); i iz značenja čoveka, koji označava duhovno osećanje za istinu, a otuda i za mudrost i inteligenciju: vidi gore (br. 280). I pošto su lica odrazi unutrašnjih čovekovih stvari, stoga ona označavaju isto što i sami ljudi, naime, osećanja istine. Ali u ovome slučaju kaže se da sebi izgledaju kao osećanja za istinu, a otuda da su inteligentni i mudri, jer se kaže za skakavce da su im lica kao lica ljudi. Skakavci su izgledali s

takvim licima, zbog jake ubeđivačke moći čulnoga čoveka, koju ima čulni čovek koji je u obmanama od zla, a koji su označeni skakavcima, zato što ubeđilačka moć pokazuje takav izgled, ali to samo pred sobom samima, a ne pred anđelima neba; razlog je ovome to, što su anđeli u svetlosti neba, pa bilo šta da vide, vide od te svetlosti; a svetlost neba, jer je Božanska Istina, razasipa sve što ima poreklo u ubeđivačkoj moći. Čulni ljudi sebi izgledaju takvi, jer čulni ljudi sebe ubeđe da su u istinama od dobra iznad ostalih, iako su u obmanama od zla; jer oni ne mogu da posmatraju ništa od neba, nego samo izvana od sveta; a oni koji vide samo od sveta, ti vide samo od varljive svjetlosti u kojoj sebe zamišljaju mudrijim i inteligentnijim od ostalih, ne znajući u čemu se sastoji mudrost i inteligencija, i odakle potiču. Iz ove verske ubeđenosti, oni vjeruju da su u duhovnom osećanju za istinu, a to je stoga ono što je označeno licima skakavaca koja izgledaju kao lica ljudi.

3 Ali ove stvari treba ilustrovati iskustvom iz duhovnoga sveta. Svi u nebesima ljudi su u pogledu lica i ostalih delova tela, jer su u duhovnom osećanju za istinu, a samo duhovno osećanje za istinu je po formi čovek, jer je ovo osećanje od Gospoda, koji je jedini Čovek, jer zbog Njega celo nebo teži ljudskoj formi; otuda su anđeli forme svojih osećanja, što se pokazuje i na njihovim licima. Ali ove su stvari na široko objašnjene u *Nebo i Paklu* (br. 56, 102). Ali u paklu, gde su svi spoljašnji i čulni, jer su u obmanama od zla, oni sebi izgledaju kao ljudi, čak i u licima, ali samo među svojim; ali kad ih se vidi u svetlu neba, izgledaju kao čudovišta, s užasnim licima; ponekad umesto lica imaju nešto kosmato, s gadnim škrgutom zuba, a ponekad su i bleđi kao utvare, kao da su mrtvi, u čemu nema nijedne ljudske sposobnosti, jer su forme mržnje i okrutnosti, u čemu je duhovna smrt, jer je to suprotno životu od Gospoda. Da između sebe izgledaju kao s ljudskim licima, posledica je fantazije i ubeđenja. O ovim izgledima vidi isto tako *Nebo i Pakao* (br. 553).

555. *I imahu kose kao kose ženske.* Da ovo označava da im je isto tako izgledalo da su prirodna osećanja za istinu, vidi se iz značenja kose, koja označava stvari koje pripadaju prirodnom čoveku, a posebno istinama-znanjima u njemu: vidi gore (br. 66); I iz značenja žena, koje označavaju

osećanja, o kojima ćemo ubrzo govoriti. Kosa označava stvari koje pripadaju prirodnom čoveku, jer glava označava stvari koje pripadaju duhovnom čoveku, a sve stvari prirodnog čoveka pokrivaju sve stvari duhovnog čoveka, kao što kosa pokriva glavu. Glava isto tako korespondira duhovnim stvarima, a kosa prirodnim stvarima, pa stoga i one imaju značenja. Upravo zbog ove korespondencije anđeli izgledaju ukrašeni lepom kosom, i da se po njihovom rasporedu, ljupkosti i urednosti, može znati kakva je korespondencija njihovog prirodnog čoveka sa duhovnim čovekom. Sada, pošto žene označavaju osećanja, očito je da skakavci, pošto im je kosa kao kosa u žena, označavaju one koji su označeni skakavcima, a koji sebi izgledaju kao da su prirodna osećanja za istinu. Ovo se vidi I iz niza stvari o kojima se govori; jer to što im lica izgledaju kao lica ljudi, označava da sebi izgledaju da su prirodna osećanja za istinu. Ubrzo se isto tako kaže da su im zubi kao u lavova, što označava poslednje stvari prirodnog čoveka u pogledu znanja i moći. U proročkoj Reči izrazi žena, kći, i devojka često se koriste. Ali do sad njihovo značenje nije bilo poznato. Da se tu ne misli na ženu, kćer i devojku, očito je, jer se pominju tamo gde se govori o crkvi; ali njihovo značenje se može videti iz nizova stvari o kojima se govori u duhovnom smislu.

2 Da žena označava crkvu u pogledu osećanja za istinu, a otuda i osećanja za istinu crkve, jasno je iz sledećih odlomaka u Reči. Tako kod Jeremije: *”Zašto sami sebi činite tako veliko zlo da istrijebite iz Jude ljude i žene?”* (XLIV 7). Opet, kod istoga proroka: *”I sobom satrah konja i jahača njegovu, i satrah sobom momka i djevojku”* (LI 22). I kod Jezekilja: *”Starce i mladiće, djevojke i djecu, i žene pobijte da se istrijebe”* (IX 6). I u Plaču: *”Sramote žene na Sionu i djevojke po gradovima Judinijem”* (V 11,12). Ovde se čovekom i ženom, starcem i detetom, mladićem i devojkom, ne označava čovek, žena, starac, dete, mladić i devojka, nego sve što pripada crkvi. Čovekom i ženom se označava istina i njeno osećanje, starcem i detetom, mudrost i nevinost, mladićem i devojkom, razumevanje istine i osećanje za dobro. Da se označavaju ovakve stvari, vidi se iz toga što se govori o crkvi u ovim poglavljima, i o njenom pustošenju u pogledu njenog dobra i istine, pa se stoga tim imenima označavaju stvari koje pripadaju crkvi. Jer je Reč

iznutra duhovna, jer je Božanska, pa stoga ako bi se označavali čovjek i žena, starac i dete, mladić i devojka, Reč bi bila prirodna a ne duhovna; ali kad se čovekom i ženom označava crkva u pogledu istine i njenog osećanja, starcem i detetom, crkva u pogledu mudrosti i nevinosti, a mladićem i devojkom, crkva u pogledu inteligencije i njenog osećanja, tada postaje duhovna. A isto tako, čovek je čovek zato što je u njemu crkva, a gde je crkva, tu je i nebo. Stoga, kada se pomene starac, mladić, i muško dete, muškarac, žena, i devojka, ovi izrazi označavaju sve ono što pripada crkvi, a što korespondira njihovom dobu, polu, naklonsti, osećanju, inteligenciji, i mudrosti.

- **3** Da se ženom označava crkva u pogledu osećanja za istinu, ili osećanja za istinu crkve, jasno je i iz ovih reči kod Isaije: *“U to će vrijeme sedam žena uhvatiti jednoga čovjeka govoreći: svoj ćemo hljeb jesti i svoje ćemo odijelo nositi, samo da se zovemo tvojim imenom, skini s nas sramotu“* (IV 1). Predmet je ovde kraj crkve, kada nema više istine, jer prethode ove reči: *„Tvoji će ljudi pasti od mača i junaci tvoji u ratu“* (III 25), koje označavaju da će obmane da razore razumevanje istine, tako da više neće biti otpora u bojevima; pa slede ove reči: *„U ono će vrijeme biti klica Jehovina na slavu i čast, i plod zemaljski na krasotu i diku ostatku Izrailjevu“* (IV 2). Ovo se kaže o Gospodovom dolasku, a označava da će istina ponovo izniknuti u crkvi. Sedam žena koje hvataju jednoga čoveka, označava da će iz osećanja želeti i tražii istinu, ali da je neće naći, gde čovek označava istinu, žene osećanja ili želje za istinom, a sedam ono što je sveto. Da neće naći pouke o pravim istinama, stoga ni duhovne hrane, označeno je u njihovim rečima: *„Ješćemo svoj hljeb, i nositi svoje odijelo“*, gde hleb označava poučavanje i duhovnu hranu, a odelo istinu koja oblači dobro. Da se može primeniti samo istina, i preko primene biti povezan, označeno je sa, *„samo da se zovemo tvojim imenom“*. I pošto je sva lepota od duhovnog osećanja za istinu i povezivanja preko nje, i da bez toga nema ljepote, **4** dodaje se, *„uzmi od nas sramotu našu“*. Tako kod Jeremije: *„Vrati se, djevojko Izrailjeva, vrati se u gradove svoje; dokle ćeš lutati, kćeri odmetnice, jer je Jehova stvorio nešto novo na zemlji: žena će opkoliti čovjeka“* (XXXI

21,22). Predmet je ovde duhovno ropstvo u kome je bila crkva pre Gospodovog dolaska. Za crkvu se kaže da je u duhovnom ropstvu kada nema istine, ali se istina želi; u takvom su ropstvu bili Neznabošci, kod kojih je crkva ustanovljena. Povrati se, devojko Izrailjeva, povrati se u gradove svoje, označava, da oni treba da se vrate istinama doktrine, gde devojka Izrailjeva označava crkvu, a njeni gradovi istine doktrine; jer je Jehova stvorio nešto novo na zemlji: žena će opkoliti čoveka, označava podizanje nečega novoga; žena označava istinu, a opkoliti označava povezati se.

5 I kod Isaije: „*jer kao ženu ostavljenu i u duhu ožalošćenu dozva te Jehova, i kao mladu ženu puštenu, govori Jehova. Za malo ostavih te, ali s velikom milošću pribraću te*“ (LIV 6,7).

Ovde se ženom ostavljenom i u duhu ožalošćenom označava crkva, koja nije u istinama, ali je još uvek u osećanju ili želji za njih, žena označavajući istinitu crkvu, za koju se kaže da je ostavljena kad nije u istinama, a ožalošćena u duhu, kad je u žalosti zbog osećanja ili želje za istinama. Mlada žena označava Drevnu Crkvu, koja je bila u istinama od osećanja; a puštenom označava se Jevrejska crkva, koja nije bila u istinama od nekog duhovnog osećanja; podizanje jedne nove crkve od Gospoda, i izbavljenje od duhovnoga **6** ropstva, označava se sa, „za malo vremena ostavih te, a s velikom milošću pribraću te“. I kod Jeremije:

„*Zato, žene, čujte riječ Jehovinu i neka primi uho vaše riječ usta njegovih, i učite kćeri svoje ridati i jedna drugu naricati. Jer se pope smrt na prozore naše i uđe u dvorove naše da istrijebi djecu s ulica i mladiće s puteva* „ (IX 20,21). Razlog da je ženama rečeno da čuju i prime, je to što one označavaju crkvu od osećanja za istinu i primanja istine. Učiti svoje (kćeri) da ridaju, i drug druga da nariču, označavaju se oni koji pripadaju crkvi; sinovima oni koji su u istinama crkve, a drugovima oni koji su u njenom dobru. Dok naricanje i plač označavaju da se tako mora raditi jer je crkva opusošena u pogledu njenih istina i dobara; a smrt koja ulazi kroz prozore i ulazi u dvorove, označava ulazak paklene obmane u razumevanje, a otuda i u sve u mislima i u osećanju, gde prozori označavaju razumevanje, a dvorovi, sve što pripada misli i osećanju; istrebiti decu s ulica, i mladiće s puteva, označava pustošenje crkve pri rođenju, gde deca na ulicama označavaju

istinu koja izvire, ili koja je pri rođenju, a mladići na putevima označava istinu koja je već rođena.

7 Tako kod Jezekilja: „*Bijehu dvije žene, kćeri jedne matere. One se kurvahu u Egiptu u mladosti svojoj, ondje im pipaše grudi, i ondje im zgnječiše grudi djevojačke. A imena im bijahu Ola a sestri joj Oliba; one postaje moje, i rodiše sinove i kćeri. Imena im bijahu Ola Samariji, a Oliba Jerusalimu*“ (XXIII 2-4).

Ove se crkve nazivaju ženama zato što Samarija, glavni grad Izraelićana, označava, u Reči, duhovnu crkvu, a Jerusalim, glavni grad Jevreja, nebesku crkvu u pogledu doktrine. Pa zato što obe ove crkve deluju kao jedna, stoga se nazivaju kćerima jedne majke, jer se i majkom označava crkva. A isto tako i Ola i Oliba, i isto tako i šator i stan Božiji, imaju isto značenje, jer označavaju nebo gde su Božanska Istina i Božansko Dobro, stoga i gde je crkva; jer crkva je Gospodovo carstvo na zemlji. Njihovim se kurvanjem u Egiptu u njihovoj mladosti označava da tada nisu bili u istinama, nego u obmanama, jer u Egiptu nisu imali Reč. Ova im je posle data preko Mojsija i proroka, pa je tako crkva ustanovljena među njima. Kurvati se u Egiptu, označava falsifikovati istine pomoću doslovnih istina-znanja koje pripadaju prirodnom čoveku, a falsifikovati istine, znači okrenuti svete stvari u magiju, kao što su učinili Egipćani. Sinovi i kćeri koje su rodili, označavaju **8** obmane i zla crkve. Tako kod Miheja: „*Preko haljina skidate plašt s onijeh koji prolaze ne bojeći se, koji se vraćaju iz boja. Žene naroda mojega izgonite iz milijeh kuća njihovijeh, od djece njihove otimate slavu moju na vijek*“ (II 8,9). Ovde se skidanjem preko haljina plašta s onih koji prolaze ne bojeći se, i koji se vraćaju iz boja (iz rata), označava lišiti istina one koji se bore protivu obmana. Oni koji prolaze bez straha, označavaju sve one koji su u istinama; ljudi koji se vraćaju iz rata, označava one koji su bili u iskušenjima, i koji su se borili protivu obmana. Izgonjenje žena mojega naroda iz milijeh kuća njihovih, označava razoriti osećanja za istinu, a tako i uživanje i sreću neba. Žene naroda mojega označavaju osećanja za istinu, a njihove mile kuće, uživanja i sreću neba, jer ovo su osećanja za dobro i istinu.

9 Tako kod Zaharije; „*Jer ću sakupiti sve narode na Jerusalim na boj. I grad će se uzeti, i kuće oplijeniti, i žene osramotiti*“ (XIV 2). Narodima

se označavaju zla i obmane svake vrste; Jerusalimom se označava crkva; gradom, doktrina; kućom, sve što je sveto u crkvi; ženama se označavaju osećanja za istinu, a njihovim sramoćenjem, označava se da **9** će istine biti izokrenute, i da će zbog toga nestati osećanje za istinu. Tako opet, kod istoga proroka: „*U ono će vrijeme biti tužnjava velika u Jerusalimu . i tužiće zemlja, svaka porodica; porodica doma Davidova, i žene njihove; porodica Natanova; i žene njihove. I porodica doma Levijeva: porodica Semejeva (Simeonova), i žene njihove; i sve ostale porodice, , i žene njihove*“ (II 11-14). Značenje Davida i njegovoga doma, kao i Natanova, Levijeva, i Simeonova, već je pokazano u objašnjenjima gore. David označava Božansku Istinu, Natan, doktrinu istine, Levije, dobro ljubavi prema bližnjem, a Simeon označava istinu i dobro u pogledu opažanja i poslušnosti. Kaže se da će porodice tužiti, i žene njihove, jer se porodicama označavaju istine crkve, a ženama, osećanja za istinu koja tuži kad istina tuži da više nema osećanja za nju, i osećanje da nema istine za njega. Ove se stvari kažu o tuženju (žaljenju) nada svim i za sve što pripada crkvi koja se pustoši i razara, jer svaka stvar i sve stvari crkve označavaju se svim ostalim prodicama, pod kojima se misli na plemena. Da dvanaest plemena označavaju sve stvari crkve u skupini, može se videti gore (br. 430,4319). Jerusalim označava crkvu i njenu doktrinu.

11 Tako isto kod Mateja: „*Tada će biti dva na njivi; jedan će se uzeti, a drugi će se ostaviti. Dvije će mljeti na žrvnjevima; jedna će se uzeti, a druga će se ostaviti*“ (XXIV 40,41).

„Dva“ znači ljude (muškarce), a „dve“ znači žene; a ljudima se označavaju oni koji u istinama, a ženama oni koji su u dobru od osećanja za istinu. Ovde se, međutim, ljudima označavaju oni koji su u obmanama, a ženama oni koji su u zlima od obmana od osećanja za obmanu; jer se kaže da će se jedan uzeti, a drugi ostaviti; to jest, da će biti spaseni oni koji su u istinama od osećanja, a biće osuđeni oni koji su u zlima od osećanja. Njiva označava crkvu; mleti na žrvnju, znači sebi pribaviti istine doktrine iz Reči; oni koji ih primenjuju za dobro, ti će se uzeti, a oni koji ih primenjuju na zlo, ti su označeni onima koji ostanu; ali **12** ovaj je odlomak objašnjen u *Tajnama Nebeskim* (br. 4334,4335). Tako kod Mojsija: „*I kad vam slomin potporu u hljebu, deset će žena*

peći hleb u jednoj peći, i davaće vam hleb vaš na mjeru, i ješćete ali se nećete nasititi“ (Levitska XXVI 26). Ove reči, u duhovnom smislu, znače da istina od dobra, kojom se ljudi duhovno hrane, da će ponestati; jer hleb označava svaku vrstu duhovne hrane koja služi ishrani čoveka crkve. Žene označavaju one koji su u osećaju za istinu. Deset žena koje peku hleb u jednoj peći, označava, da će tražiti istinu kako bi se povezala s dobrom, ali da će naći samo malo; jer peći označava pripremiti i povezati tako da služi životu. Davati hleb na meru, označava da je redak; a jesti a ne nasititi se, označava, jer je istine od dobra toliko malo i tako je retka, da je nema dovoljno za ishranu duše.

12 Ponovo kod Mojsija: „*Žena da ne nosi muškoga odijela niti čovjek da se oblači u ženske haljine, jer je gad pred Jehovom Bogom tvojim“* (Zak. Ponov. XXII 5). Ovde čovek i njegove haljine označavaju istinu, a žena i njene haljine osećanje za istinu. Ove se razlikuju kod svakoga čovjeka, kao razum i volja, ili kao misao koja pripada razumu, i osećanje koje pripada volji; pa ako se ne bi razlikovali, polovi bi se pomešali, i razum i volja ne bi delovali na brak, u kojemu je čovek istina misli, a žena osećanje. Da su čovek i žena tako stvoreni da budu dvoje a ipak jedno, vidi se iz knjige Postanja, u kojoj se kaže o njihovom stvaranju, „*I Bog stvori čoveka (homo) na svoju sliku, na sliku Božiju stvori ga; muško i žensko stvori ih“* (Postanje I 27, V 2). A čovek (Adam) reče: eto sada kost od moje kosti, i telo od mogega tela, neka joj bude ime čovečica (žena), jer je uzeta od čoveka. Zato će ostaviti čovek oca svojega i mater svoju, i prilepiće se ženi svojoj, i biće dvoje jedno telo“ (Postanje II 23,24; Marko X 6-9). Ovde se čovekom označava crkva uopšte i posebno. Crkva posebno je čovek crkve, ili čovek u kome je crkva. Bogom koji stvara čoveka po svojoj slici, označava se, da je na sliku neba. Jer Bog, Elohim, u množini, označava Božansko proizlazeće koje čini nebo; a čovek, koji je crkva, je nebo u najmanjoj formi, jer korespondira svim stvarima neba: vidi *Nebo i Pakao* (br. 7-12, 51-58). Ovde se čovekom misli pre svega na istinu u razumu, a pod ženom na dobro u volji. Za ženu se kaže da je kost od kosti, i telo od čoveka, jer označava dobro, koje je žena, od istine, koja je čovek. Kost označava istinu pre nego oživi, to jest, pre nego se poveže s dobrom, kao što je istina u memoriji kod čoveka; a pošto se svako dobro stvara od istina, to

se kaže, „jer je uzeta od čovjeka“. Da će čovek ostaviti oca i mater i da će prionuti svojoj ženi, označava da istina mora da postane od dobra, i da obje treba da postanu jedno dobro; ovo je označeno jednim telom, gde telo označava dobro, a isto tako i čoveka. Stvari o kojima se sada govori, ne mogu se razumeti, osim od ponekih, ako se ne zna da je predmet o kome se govori u Postanju prva dva poglavlja novo stvaranje ili preporod čoveka crkve. U prvom se poglavlju radi o njihovom preporodu, u drugom poglavlju o njihovoj inteligenciji i mudrosti; muškim i ženskim, ili muškarcem i ženom označava se, u duhovnom smislu, povezivanje istine i dobra, koje se naziva nebeskim brakom. U ovaj brak čovek stupa kada se preporodi i postane crkva kada je u dobru a otuda i u istini, što je označeno sa, „čovjek će ostaviti oca i majku, i prionuti svojoj ženi, i biće jedno telo“. Ali o ovome se predmetu može steći jasnija ideja iz onoga što je rečeno u *Nauku Novoga Jerusalima*, o dobru i istini (br. 11-19); o preporodu (br. 173-182); tako isto o dobru iz kojega nastaju istine (br. 24).

15 Pošto se muškarcem i ženom označava povezanost istine i dobra, stoga je Mojsije, kad je vidio da sinovi Izrailjevi uzimaju sebi žene zarobljene od Medijanićana njihovih neprijatelja, zapovedio da pogube svaku ženu koja je upoznala čovjeka legavši s njim, ali da poštede žene koje nisu upoznale muškarca (Brojevi XXX 16-18). Ove su stvari naređene zato što se ženom, koja nije povezana sa čovekom, označava crkva u pogledu osećanja za istinu, ili za povezivanje s istinom; dok se ženom, koja je povezana sa Medijanićaninom čovekom, označava iznevereno dobro. Jer Medijanićani predstavljaju a otuda i označavaju istinu koja nije istina jer nije od dobra, pa je stoga obmana; otuda to da su bile pogubljene one žene koje su bile upoznale čoveka, a one koje nisu bile upoznale čoveka, bile su pošteđene. Da žene Medijanićanke označavaju onečišćenje dobra obmanama, i da se na taj način dobro izneverava i profaniše, što je prljava preljuba, vidi se iz okolnosti koje su iznesene o kurvanju (preljubama) sinova Izrailjevih sa ženama Medijanskim (Brojevi XXV).

16 Onaj ko ne zna da žena označava duhovno osećanje za istinu, i koji ne zna da su zla i obmane prisutne u svakom prirodnom čoveku, a ne u duhovnom čoveku, taj ne može da zna značenje onoga što je napisano o

zarobljenim ženama kod Mojsija: „ *I ugledaš li u roblju lijepu ženu, među neprijateljima, i omili ti da bi htio uzeti je za ženu, odvedi je kući svojoj; i neka obrije glavu i sreže nokte svoje; i neka skine sa sebe haljine svoje u kojima je zarobljena, i neka sjedi u kući tvojoj, i žali za ocem svojim i materom svojom cio mjesec dana; po tom lezi s njom, i ona neka ti bude žena*“ (Zak. Ponov. XXI 11-13). Ženom se označava crkva u pogledu duhovnog osećanja za istinu, ili duhovnog osećanja za istinu koja pripada čoveku crkve, ali lepom ženom zarobljenom označava se religija Neznabožaca kod kojih postoji želja ili osećanje za istinu. Time što će se uvesti u kuću, i brijanjem glave i rezanjem nokata, i odlaganjem haljina u kojima je zarobljena, označava se biti uveden u unutrašnje ili duhovne stvari crkve, i pomoću njih odbacivanje zala i obmana prirodng i čulnog čoveka. Posred kuće označava unutrašnje stvari, koje su duhovne; kosa na glavi, koja treba da se obrije, označava obmane i zla prirodnog čoveka; nokti koji treba da se srežu, označavaju obmane i zla čulnog čoveka; a haljina u kojoj je zarobljena, označava obmanu religije u kojoj je držan kao zarobljen onaj koji želi istinu od dobra. I prve i druge stvari on će odbaciti, jer su u prirodnom i čulnom čoveku, kao što je gore rečeno. A treba da žali za ocem i materom mesec dana, označava da zla i obmane njene religije treba da se predaju zaboravu; da čovek posle toga ide k njoj i da je upozna da legne njom, i da tako postane njegova žena, označava da tako istina, koja je čovek, treba da se poveže s njenim osećanjem, koje je žena.

Niko ne može znati zašto je data ova uredba, ako ne razume, iz duhovnog smisla, šta je označeno ženom zarobljenom od neprjatelja, šta sedati u kući, šta kosom, noktima, i haljinom u kojoj je zarobljena, ako ne zna nešto o povezivanju istine i dobra, jer na ovoj povezanosti utemeljene su sve uredbe Reči o brakovima. Crkva je u pogledu osećanja za istinu isto tako označena ženom obučenom u sunce, koja je u trudovima, pred kojom je stajala aždaja kada je rodila muško dete; a koja je posle pobegla u pustinju (Otkr. XII, 1 do kraja). Da žena ovde označava crkvu, muško dete koje je rodila, doktrinu istine, vidjeće se u objašnjenju niže.

17 Pošto žena označava crkvu u pogledu osećanja za istinu od dobra, ili za osećanje za istinu od dobra koje pripada čoveku crkve, to ona

označava isto tako u obrnutom smislu požudu obmana od zla; jer većina stvari u Reči imaju i obrnuta značenja. Ovo je isto tako označeno u sledećim odlomcima ženom i ženama. Tako kod Jeremije: „*Zar ne vidiš šta rade po gradovima Judinijem i po ulicama Jerusalimskim? Sinovi kupe drva, a očevi lože oganj, i žene mijese tijesto, da peku kolače carici nebeskoj, i da ljevaju nalijeve drugim bogovima*“ (II 17,18). Na šta se odnose ova proroštva, ne može se znati, ako se ne zna šta je označeno gradovima Judinijem, i ulicama Jerusalimskim, sinovima, očevima, i ženama, tako isto šta mešenjem testa, a šta kolačima, šta caricom nebeskom i nalevima; ali kada se znaju značenja ovih stvari, i kada se to postavi na njihovo mesto, tada se vidi duhovni smisao ovih proroštava. Gradovi Judini označavaju doktrinarne stvari crkve; ulice Jerusalimske označavaju istine njene (te doktrine); a u ovom slučaju, one koji su u obmanama, za koje se kaže da skupljaju drva kada pribavljaju sebi obmane od zala. Očevi označavaju one koji su u dobrima crkve, u ovome slučaju, one koji su u zlima, za koje se kaže da pale oganj kada to odobravaju i podstiču iz ljubavi prema zlu. Žene označavaju osećanja za istinu od dobra, u ovome slučaju, neuredne želje obmana od zla; za njih se kaže da mese testo, kada fabrikuju doktrinu od ove obmane i u skladu s njom. Praviti kolače za nebesku caricu, označava bogoštovati paklena zla svake vrste, a praviti kolače označava bogoštovati od zala, gde nebeska carica označava sva zla u skupu; jer nebeska carica označava isto što i vojska nebeska. Levati naleve drugim bogovima označava bogoštovati od obmana, gde drugi bogovi označavaju paklene obmane; jer Bog, u dobrom smislu, označava proizlazeću Božansku Istinu, dok drugi bogovi označavaju paklene obmane, koje su obmane od zla.

18 Kod Isaije: „*Narodu mojemu čine silu djeca, i žene su im gospodari. Narode moj! Koji te vode, zavode te, i kvare put hoda tvojega*“ (III 12). Nasilnici, mala deca, i žene, označavaju one koji čine silu (ugnetavaju), koji ne znaju, i koji izokreću istine. Koji čine silu, označavaju one koji čine nasilje istinama; mala deca, one koji ih ne znaju, a žene, požude koje ih izkreću. Koji te vode, zavode te, označava one koji naučavaju; koji kvare put hoda tvojega, označava da nije poznat put kojim vode. Ponovo **19** kod istoga proroka; „*Kad se posuše grane, polomiće se; žene će dolaziti i ložiti ih na oganj, jer je narod nerazuman*“ (XXVII 11).

Ovo je rečeno o opustošenoj crkvi. Granama (žetvom) koje se posuše, označavaju se istine od dobra razorene zlim ljubavima; ženama koje ih stavljaju na oganj, označavaju se požude obmana, koje ih sasvim obuzmu. **20** Tako ponovo: „*Ustanite, žene mirne, slušajte glas moj sinovi bezbrižni, čujte riječi moje. Za mnogo godina bićete u smetnji, jer neće biti berbe i sabiranje neće doći* (XXXII 9,10). Ženama bezbrižnim, označavaju se požude onih koji ne mare što je crkva opustošena. Sinovi bezbrižni označavaju obmane onih koji se pouzdaju u svoju vlastitu inteligenciju; žene i sinovi označavaju one koji su takvi u crkvi, i ljude i žene; jer berba i sabiranje označavaju istinu crkve, odakle se vidi značenje „sabiranja“.

21 Opet, kod Jezekilja: „*Pravedan čovjek koji ne jede na gorama, i očiju svojih ne podiže ka gadnijem bogovima doma Izrailjeva, i ne skrvni žene bližnjega svojega, i ne ide ženi odvojenoj radi nečistote*“ (XVIII 5,6). Čovek koji ne jede na gorama, opisuje se kao pravedan, što znači da njegovo bogoštovanje nije od paklenih ljubavi, jer žrtve na gorama i jedenje žrtve na gorama ima ovo značenje. Niti je podizao svoje oči ka bogovima (idolima) doma Izrailjeva, označava da njegovo bogoštovanje nije od obmana doktrine, jer idoli označavaju obmane, a dom Izraljev označava izopačenu crkvu u kojoj su te obmane. Niti je skrnavio žene bližnjega svojega, označava da nije oskrnavio dobro crkve i Reči. Niti je išao ženi odvojenoj radi nečistote, označava da nije oskrvnuo istine požudama od obmana. Tako, u Plaču: „*Svojim rukama žene žalostive kuhaše djecu svoju, i ona im biše hrana u pogibli kćeri naroda mojega*“ (IV 10). Ove reči označavaju razaranje istine i dobra doktrine iz Reči pomoću obmana, i usvajanje tih obmana, i pustošenje crkve kao posledicu. Žalostivim ženama označavaju se osećanja za obmanu kao da je istina. Kuhanjem svoje dece, označava se razaraje istina i dobara doktrine iz Reči pomoću obmana; to što im je to bila hrana, označava usvajanje obmana; a pogibao naroda mojega označava pustošenje crkve. Žene označavaju i zle želje u Apokalipsi (XIV 4; XVII 3); o čemu vidi objašnjenje niže.

556. *I zubi njihovi bijahu kao zubi u lavova. -*

Da ovo označava da čulne stvari, koje su poslednje intelektualnog života, naizgled imaju moć nad svim stvarima, vidi se iz značenja zuba koji označavaju čulne stvari, koje su poslednje prirodnog života u pogledu razumijevanja, o čemu ćemo ubrzo govoriti; i iz značenja lavova, koji označavaju istine crkve u pogledu moći, a koje u ovome slučaju označavaju obmane koje razbijaju istine, tako isto u pogledu moći, vidi gore (br. 278). Ovde su označne obmane, jer su skakavcima označeni telesno čulni koji su u obmanama od zla. Razlog da im izgleda da razumeju, i da otuda imaju moć nad svim stvarima, je zato što sama ubeđivačka moć, o kojoj se gore govori, počiva u Čulnom, koje je poslednje prirodnog života. Jer ovo Čulno, ili čulni čovek, ima samopouzdanje i ono veruje da je mudrije od ostalih, jer ne može da sebe izmeri i ispita, jer ne misli na unutrašnji način; i kada je u ovo ubeđeno, tada je njegovo samopouzdanje i vera u svakoj stvari koju izusti. I pošto ton njegovog izgovaranja potiče iz ovoga, stoga pravi takav utisak koji se vidi posebno u duhovnome svetu, gde čovek govori iz svoga duha. Jer je osećanje samopouzdanja, i verovanja poreklom u duhu čovekvom, a čovekov duh govori od osećanja. Drugačije je u prirodnom svetu, gde čovekov duh govori pomoću tela; i , radi sveta, iznosi stvari koje nisu od osećanja njegovog duha, koje on retko ispoljava, da se ne bi znalo kakav je. To je razlog da se ne zna u svetu da postoji ubeđivačka moć koja tako zanosi i guši, kakva je u duhu čulnoga čoveka koji o sebi misli da je mudriji od ostalih. Iz ovoga se vidi da se njihovim zubima, koji su kao zubi u lavova, označava da sebi sami čulni ljudi izgledaju kao da razumeju i da imaju moć nad svim drugim stvarima. Da zubi označavaju čulne stvari, koje su poslednje stvari prirodnog života u pogledu znanja, vidi se iz korespondencije zubi, o čemu vidi *Nebo i Pakao* br. 575); i *Tajne Nebeske* (br. 5565-5568).

2 Da zubi imaju ovo značenje, vidi se iz odlomaka u Reči; kod Davida: „*Duša je moja među lavovima, leži među onima koji dišu plamenom. Zubi su sinova ljudskih koplja i strijele, a jezik je njihov mač oštar*“ (Psalam LVII 4)). Lavovi označavaju one koji pomoću obmana razaraju istine crkve; njihovi zubi, koji su koplja i strele, označavaju doslovne istine-znanja koje oni primenjuju da bi potvrdili obmane i zla, da tako razore istine i dobra crkve. Jezik je njihov oštar mač, označava lukave

razloge iz obmana, koji se nazivaju oštrim mačem, jer mač označava obmanu koja razara istinu.

3 Ponovo: „*Bože, polomi im zube u ustima njihovijem; razbi čeljusti lavovima*“ (Psalam LVIII 6). Njihovi zubi u ustima označavaju doslovne istine-znanja iz kojih stvaraju obmane; čeljusti zubi lavića označavaju istine Reči falsifikovane, koje su u sebi obmane, i pomoću kojih su naročito kadri da razaraju istine crkve. Tako kod Joila: „*Dode na zemlju moju silna nacija i nebrojena čiji su zubi kao u lava a kunjaci 4 kao u velikoga lava (lavice). Potra vinovu lozu moju, i smokve moje pokida, sa svijem ih oguli i pobaca*“ (I 6,7). Nacijom koja dolazi na zemlju ovde se označava zlo koje razara crkvu, gde nacija označava zlo, a zemlja crkvu; što je silna i nebrojena, označava da su moćni i mnogostruki, jer se izraz silna koristi da se pokaže moć zla, a bezbrojna, da se pokaže moć obmane; čiji su zubi kao u lava, označava razarati obmane; čeljusti zuba velikoga lava označavaju istine falsifikovane; potrti lozu i pokidati smokve, označava rušenje duhovnih istina i prirodnih istina, gde duhovne istine pripadaju duhovnome smislu Reči, a prirodne istine prirodnom smislu: vidi isto tako gore (br. 403:6), gde se ovo objašnjava. Zubi zapravo označavaju stvari koje su u memoriji samo, i koje se iz nje uzimaju; jer stvari koje su u memoriji čulnog čoveka korespondiraju kostima **5** i zubima. Ponovo, kod Danila: „*Druga zvijer bješe kao medvjed, i stade s jedne strane, i imaše tri rebra u ustima među zubima, i govoraše joj se: ustani, jedi mnogo mesa. Po tom vidjeh u utvarama noćnim, i gle, četvrta zvijer, koje se trebaše bojati, strašna i vrlo jaka, i imaše velike zube gvozdene, i jeđaše i satiraše, i gažaše nogama ostatak,*“ (VII 5,7). Zver koja iziđe iz mora, označava ljubav za vladanjem, kojoj svete stvari služe kao sredstvo, a četiri zveri označavaju njihovu uzastopnu moć.

Druga zver, kao medved, označava drugo stanje kada se ovakva vladavina potvrdi pomoću Reči. Ovi koji tako rade u duhovnom svetu izgledaju kao medvedi. Tri rebra u ustima među zubima, označavaju sve stvari Reči, koje oni primenjuju, a koje razumeju u smislu slova. Tri rebra označavaju sve stvari Reči ; u ustima, označava, koje oni primenjuju kada naučavaju; između zuba, označava, koje oni razumiju samo u smislu slova, to jest, prema tome kakav je čulni čovek. I njoj bi rečeno,

Ustani, jedi mnogo mesa, označava da primenjuju mnogo stvari, i da razaraju pravi smisao Reči. Četvrta zver koja izlazi iz mora, zastrašujuća i strašna, i vrlo silna, označava četvrto i poslednje stanje kad pomoću svetih stvari uspostave vlast nad zemljom i nebom. Pošto je ovo profano stanje, i pošto je moćno po prirodi, naziva se zastrašujućim i strašnim, i vrlo silnim. Njeni veliki gvozdeni zubi označavaju obmane od čulnog čoveka, koje su tvrde protivu istina i dobara crkve. Proždiranjem i mlevenjem u komade, označava se, da su ih izokrenuli i razorili; a gaženje ostatka nogama, označava da ono što nisu mogli izokrenuti i razoriti, oni su ukaljali i izbacili kroz prirodne i telesne ljubavi; ostale pojedinosti o ovim zverima, objašnjene su gore (br. 316:15).

6 Opet, kod Mojsija: „

I zube zvjerske poslaću na njih i jed zmija zemaljskih“ (Zak. Ponov. XXXII 24). Izrailjskom i Jevrejskom narodu ovako je zaprećeno, među drugim zlima, ako se ne drže uredaba i zapovesti. Zubima zveri, označavaju se obmane od zala svake vrste; a jed (otrov) zmija zemaljskih, označava one koji ubijaju, i sasvim uništavaju duhovni život. Zveri, u Reči, označavaju stvari koje pripadaju čulnom čoveku; i kada su one odvojene od duhovnog čoveka, one su prosto obmane od zala, jer su takve da pripadaju samom telu, uz koje, kao i uz svet, prionu, jer su svetu blisko srodne; a u duhovnim svarima, sav mrkli mrak podiže se iz tela i sveta. Tako, kod Davida: **7**,, *Ustani, o Jehova! Pomozi mi, Bože moj! Jer ti udaraš po obrazu sve neprijatelje moje; razbijaš zube bezbožnicima“* (Psalam III 7). Ovde se udaranjem po obrazu neprijatelja, označava razaranje istina crkve, gde se ovakve osobe, s njihovim obmanama od zla, označavaju neprijateljima u Reči. A razbijati zube bezbožnicima, označava razbiti spoljašnje obmane, koje su zasnovane na zabludama čula, i koje se i potvrđuju njima.

8 Pošto se kod Davida nalaze izrazi udariti po obrazu, i polomiti zube, a njima se označava razaranje unutrašnjih i spoljašnjih obmana, vidi se i značenje kod Mateja udaranja po obrazu: „*Čuli ste da je kazano: oko za oko, zub za zub: ali ja vam kažem: da se ne branite od zla, nego ako te neko udari po desnom obrazu, obrni mu i drugi. I ako hoće neko da se sudi s tobom i košulju hoće da ti uzme, podaj mu i haljinu; i ako te potjera ko jedan sahat, idi s njime dva. I ako ište u tebe, podaj mu, i koji*

hoće da mu uzajmiš, ne odreci mu“ (V 38-42). Da ove reči ne treba razumeti doslovno, svako može da vidi. Jer ko je obavezan po Hrišćanskoj ljubavi da okrene drugi obraz onome koji ga udari po desnom, i dade haljinu onome ko mu hoće da mu uzme košulju? Jednom rečju, kome nije dopušteno da se odupre zlu? Ali pošto su stvari, koje je izustio Gospod, bile u sebi nebeske Božanske, to je očito da ove reči, kao i ostale koje je Gospod govorio, sadrže nebeski smisao. Razlog da je zakon bio dat sinovima Izrailjevim, da daju oko za oko, i zub za zub (Izlazak XXI, XXI 23,24; Levitska XXIV XXIV 20; Zak. Ponov. XIX 21) , bio je taj, što su bili spoljašnji, pa stoga samo u reprezentativima nebeskih stvari, a ne u samim nebeskim stvarima, pa stoga nisu bili u ljubavi prema bližnjem, ni u samilosti, ni u strpljenju, ili u bilo kojem duhovnom dobru, pa su stoga bili u zakonu odmazde. Jer je nebeski zakon, a stoga i Hrišćanski zakon, koji je Gospod naučavao, bio: *„Što god hoćeš da drugi ljudi tebi čine, čini i ti njima; to je zakon i proroci“* (Matej VII 12; Luka VI 31).

Pošto je ovo zakon u nebu, a od neba i u crkvi, stoga svako zlo nosi u sebi i odgvarajuću kaznu, nazvanu kazna za zlo, koja je u zlu, i kao da je s njim povezana. Iz ovoga proizlazi kazna odmazde, koja je propisana za sinove Izrailjeve, jer oni su bili spoljašnji, a ne unutrašnji ljudi.

Unutrašnji ljudi, kao što su anđeli neba, ne žele da odgovore zlom na zlo, nego od nebeske ljubavi za bližnjega, praštaju , jer znaju da Gospod štiti od zla sve one koji su u dobru, ali ih brani protivu zla u skladu s dobrom koje imaju, i da ih ne bi branio od zla koje im je nanaseno, ako bi se usijali neprijateljstvom, mržnjom, i osvetom, jer ove stvari otklanjaju odbranu. Ovo su, dakle, stvari koje su obuhvaćene gornjim rečima Gospodovim, ali njihovo će se značenje dati redom. **9** Oko za oko, zub za zub, označavaju , da onoliko koliko neko oduzima nekome razumevanje istine, i smisao istine, toliko to oduzima od sebe, gde oko označava razumevanje istine, a zub označava smisao istine, jer zub označava istinu i obmanu kakve se nalaze u čulnom čoveku. Da će onaj koji je u Hrišćaskom dobru dopustiti zloj osobi da mu oduzme te stvari koliko može, opisuje se odgovorom koji je Gospod dao u istom predmetu; zakon da se ne opire zlu, znači da se ne opire nasiljem, niti da se sveti, jer anđeli se ne bore sa zlom, a još manje vraćaju zlo za zlo,

nego im dopuštaju da to čine, jer njih Gospod brani, pa zbog toga im nijedno zlo iz pakla ne može nauditi. A kada te neko udari po desnom obrazu, okreni mu i drugi, znači da ako neko želi da povredi opažanje i razumevanje unutrašnje istine, to da se dopusti sve dok je to pokušaj, gde obraz označava osećanje, a otuda i opažanje toga, a levi, razumevanje toga; a pošto je pomenut i obraz, stoga se kaže udariti, pod čim se misli na pozlediti. Jer sve stvari, povezane s ustima, kao vrat, sama usta, usne, kosti na licu, i zubi, označavaju stvari koje pripadaju opažanju i razumvanju istine, jer im one korespondiraju, i jer se koriste da bi se izrazile takve stvari u smislu slova Reči , koji se sastoji od čistih korespondencija. Ako te neki čovek tuži sudu , i uzme od tebe košulju, podaj mu i ogrtač, označava da ako neko želi da oduzme unutrašnju istinu u tebi, da mu treba dopustiti da uzme i spoljašnju istinu, jer dolama, označava unutrašnju istinu, a ogrtač označava spoljašnju istinu. To je ono što rade anđeli kad su sa zlim duhovima, jer zli ne mogu da oduzmu ništa od istine i dobra od anđela, ali mogu od onih koji plamte neprijateljstvom, mržnjom i osvetom, jer ova zla odvrćaju i odbacuju zaštitu koja je od Gospoda. I ko god da te nagna da s njim hodaš milju, , idi s njim dve, označava da ako neko želi da nekoga odvede od istine u obmanu, i od dobra u zlo, ne treba mu se opirati, jer on to nije kadar učiniti; milja označava isto što i put, naime, ono što odstranjuje i vodi. Dati svakome ono što taj traži od tebe, označava , da to treba dopustiti; i onga koji želi da uzajmi, da ga se ne odbije, označava, poučiti ako neko želi da bude poučen, jer ovi ovo žele kako bi mogli da to izokrenu i oduzmu, što oni, međutim, ne mogu da urade. Ovo je duhovni smisao gornjih reči, koje su sada objašnjene, a koje su duboko sakrivene, a poznate posebno anđelima, koji opažaju Reč samo u duhovnom smislu; ali su i za ljude u svetu koji su u dobru, kada zli žele da ih zavedu. Da su takvi svi oni koji se protive onima koje Gospod štiti, bilo mi je dopuštno da znam iz mnogo iskustva; jer oni su se trudili svom silom, i na svaki način, da me liše istina i dobara, ali uzalud.

Iz ovoga što je rečeno može se donekle videti da se zubom označava istina ili obmana u Čulnom, koje je poslednje čovekovog intelektualnog života. Da je to označeno zubom, vidi se iz Gospodovog odgovora, gde

se govori o opažanju i razumevanju istine, koje zli žele da oduzmu od dobrih. Da zubi imaju ovo značenje, dalje se vidi iz sledećih odlomaka:

10 kao kod Jeremije; „*U te dane neće se više govoriti: oci jedoše kiselo grožđe, a sinovima trnu zubi, nego će svako za svoj grijeh poginuti; ko god jede kiselo grožđe, njemu će zubi trnuti*“ (XXXI 29,30; Jezekilj 2,3,4). Jasno je da ovo /doslovno/ znači da sinovi i potomci neće podnositi kaznu za zla svojih roditelja, nego svako za svoje zlo. Jedenje kiseloga grožđa označava usvajanje obmane od zla; koje je gorko i lošeg ukusa, označava obmanu od zla, a jesti, označava usvajati u sebe: a zubi koji trnu, označava biti u obmani od zla. Jer zubi ovde, kao i gore, označavaju obmane u poslednjim stvarima, ili u čulnom čoveku, u kojem zla roditelja, nazvana naslednim, uglavnom leže sakrivena kod dece, dok trnuti, označava usvajati obmanu od zla. Jer se čovek ne kažnjava zbog naslednih zala, nego zbog svojih, i kad učini da nasledno zlo postane delujuće zlo u njemu (u čoveku), pa se stoga kaže: „Svaki će čovek poginuti za svoj greh; svaki čovek koji jede kiselo grožđe, njemu će zubi trnuti“. **11** Tako kod Jova: „*Mrzak sam svjema najmilijima svojim, i koji me ljubljahu, postaše mi protivnici. Za kožu moju kao za meso prionuše kosti moje; jedva osta koža oko usta mojih*“ (XIX 19, 20). Ove reči, u smislu slova, znače, da je postao kako tanak tako i mršav; ali u duhovnom smislu, označava da su iskušenja tako potisnula unutrašnje njegovog uma, da je postao čulan, i da misli o sasvim spoljašnjim stvarima, ali još uvek nije bio u obmanama nego u istinama; ovo je značenje ostatka kože kod zuba, gde zubi bez kože označavaju obmane, a sa kožom, ne obmane, jer su donekle obučeni.

12 Tako kod Amosa: „*I za to vam dadoh da su vam čisti zubi po svijem gradovima vašim*“ (IV 6). Čisti zubi po gradovima, označavaju nedostatak istine u doktrinama; nedostatak hleba na svim mestima, nedostatak dobra u životu. **13** Tako kod Zaharije: „*ukloniću krv iz usta njihovih, i gadove njihove iz zuba njihovih*“ (IX 7). Ovo se kaže za Tir i Sidon, koji označavaju poznavanja istine i dobra, ovde, falsifikovanih. Uklanjanjem krvi iz usta, označavaju se falsifikovanja poznavanja istine; a gadovima između zuba, označavaju se preljubočinstva poznavanja dobra; poznavanja dobra su isto tako istine, jer poznavati dobro **14** dolazi od razumijevanja, a razumijevanje pripada istini. Tako kod Davida: “

Potopila bi nas voda, rijeka bi pokrila dušu našu. Blagosloven da je Jehova, koji nas ne daje zubima njihovijem da nas rastržu!“ (Psalam XXXIV 4,5,6). Vode koje plave, označavaju obmane koje se kao ulivaju i koje kao da obuzmu čoveka kad je u iskušenjima; otuda kaže se: „*Blagosloven da je Jehova, koji nas ne daje zubima njihovim*“, to jest, paklovima, koji, pomoću obmana, razaraju istine. Tako da je blagosloven što razara obmane. Ponovo, kod Jova: „*I razbijah kutnjake nepravedniku, i iz zuba mu isterah grabež*“ (XXIX 17). Ove reči Jov govori o sebi, pa kaže: „razbijah kutnjake nepravedniku, što označava da se borio protivu obmana, i da ih je pobeđivao, gde kutnjaci nepravednika označavaju doslovne istine-znanja i smisla slova Reči, primenjena da potvrde obmane pomoću kojih se razaraju istine, nego na oslobađanje drugih od obmana tako što ih je poučavao, označeno je sa, „*iz zuba mu istrghah grabež*“.

16 Pošto zubi označavaju obmane u najudaljenijim stvarima, to se škrgutom zuba označava borba sa žarom i gnevom od obmana protivu istina, u sledećim odlomcima. Tako kod Jova: „*Gnjev njegov rastrže me, nenavidi me, škrguće zubima na me, postavši mi neprijatelj sijeva očima svojim na me*“ (XVI 9). I kod Davida: „*Kupe se koje nisam znao, zadaju rane, s nevaljalijem i besposličarima škrguću zubima svojim na me*“ (XXXV 15,16). Ponovo: „*Zlo misli bezbožik pravedniku, i škrguće na nj zubima svojim*“ (Psalam XXXII 12). Ponovo: „*Bezbožnik vidi i ljuti se, škrguće zubima svojim, i sahne*“ (Psalam XII 10). I kod Miheja: „*Protivu proroka koji zavode narod moj, koji grizu zubima svojim*“ (III 5). A u Plaču: „*Razvaljuju usta svoja na te. Zvižde i škrguću zubima*“ (II 16). I kod Marka: „*Neki reče Isusu, „Doveo sam ti sina svoga u kome je duh nijem. I svaki put kad ga uhvati, lomi ga, i pjenu baca, i škrguće zubima. I rekoh učenicima tvojim da ga istjeraju, i ne mogoše. A on odgvarajući reče: duše nijemi i gluhi, ja ti zapovijedam, izidi iz njega i više ne ulazi*“ (IX 17,18,25). Onaj ko ne zna duhovni smisao Reči, može da pomisli da je se kaže u gornjem odlomku da su nečisti duhovi škrgutali zubima jer su bili gnevni i smerali zlo. Jer tada se stiskaju zubi; ali su škrgutali svojim zubima samo iz razloga što je to bila korespondencija napora da se razara, pa se tu misli i na čin razaranja istine pomoću obmane. Ovo se kaže u Reči zato što zubi označavaju

najudaljenije stvari, a škrgut označava žestinu njihove borbe. Ovaj napor i delo tako isto dolaze od korespondencije.

17 Takav je isto tako bio gluv i nem duh kojega je Gospod isterao: jer svi su duhovi od ljudske rase. A ovaj je duh bio od one vrste ljudi koji se bore sa žestinom za obmane a protivu istina; iz toga je razloga onaj koji je njime bio opsednut, penio i škrgutao svojim zubima. Njega Gospod naziva gluvim i nemim, jer ovaj nije želeo da opaža i razume istinu, jer se takvi označavaju gluvim i nemim. I pošto je bio uporan i čvrst protivu istina, i pošto se bio utvrdio u obmanama, stoga ga učenici nisu bili kadri da isteraju. Jer nisu mogli da razagnaju obmane za koje se ovaj borio, jer još nisu bili u takvom stanju, pa ih je stoga Gospod ukorio. Da je taj duh bio takve prirode, a ne onaj koji je njime bio opsednut, označeno je time što ga lomi, i što ga opsednuti baca u penu, kao i zato što je Gospod zapovedio duhu **18** da više ne ulazi u ovoga. Iz ovih se razmatranja vidi šta je označeno škrgutom zubi kod Mateja VIII 1; XIII 42,50; XXII 42,50; XXII 13; XXIV 51 XXV 30; Luka XIII 28). Škrgutom zuba u paklovma označava se neprekidna rasprava i borba obmana između sebe samih, a protivu istina, stoga od onih koji su u obmanama, povezani prezirom s drugima, s neprijateljstvom, ismejavanjem, kletvama, prezirima, što se sve pretvara u pokušaje da jedni druge raskomadaju, jer svaki se bori za svoju obmanu od ljubavi prema sebi, da pokaže učenost i postane slavan. Ove se rasprave i borbe čuju izvan paklova kao škrgut zuba, jer se okreću u škrgut zuba kada se uliju istine iz neba; više se o ovome predmetu može videti u *Nebu i Paklu* br. 575).

19 Upravo zbog toga zubi korespondiraju obmanama u poslednjim stvarima njihovog intelektualnog života, koje se nazivaju telesno čulnim, pa stoga duhovi ovakve prirode izgledaju izobličениh lica, gde se ističu zubi, koji škrguću s razjapljenim čeljustima, jer takav izraz korespondira ljubavi i želji da se bore za obmane protivu istina. Zubi korespondiraju poslednjim stvarima čovekovog intelektualnog života, koji se naziva čulnim, i ovi su u obmanama od zla kada su odvojeni od istina unutrašnjeg razuma, koje se nazivaju duhovnim, ali ove korespondiraju istini od **21** dobra u Čulnom kada su ove odvojene, pa stoga, u Reči, one isto tako označavaju poslednje istine, kao kod Jova (XIX 19,20); Amosa (IV 6); kao što je objašnjeno gore. A pošto je Gospod proslavio

Svoje celo Ljudsko, to jest, **22** učinio ga Božanskim, stoga se o Njemu kaže kod Mojsija: „*Oči su mu crvene od vina, i zubi bijeli od mlijeka*“ (Postanje XLIX 12). Crvene od vina označava da je Njegovo Intelktualno bilo Božanska Istina od Božanskog Dobra ; a belim u zubima od mleka, označava se da je Njegovo Čulno , slično, bilo je Božanska Istina od Božanskog Dobra; jer se Spasiteljem (Mesijom) u tome poglavlju /V, 10/ označava Gospod. Pošto zubi korespondiraju poslednjim stvarima intelektualnog života, koje se nazivaju čulnim, stoga dobri duhovi i anđeli imaju zube isto kao i ljudi, ali kod njih oni korespondiraju istinama u poslednjem Čulnom, jer kod njih Čulno nije odvojeno od istina unutrašnjeg razuma, koje se nazivaju duhovnim.

557. *I imahu oklope kao oklope gvozdene.* - Da ovo označava ubeđenja kojima se opasavaju za borbe u kojima istine duhovnog racionalnog čoveka ne pobeđuju, vidi se iz značenja oklopa, ili štitova, što označava odbranu protivu zala i obmana u borbama, ali ovde odbranu zala i obmana protivu dobara i istina, jer se ovde govori o onima koji su u obmanama i zlima a protivu istina. Ubeđenja se ovde opisuju oklopima, jer se čulni ljudi, koji su u obmanama od zla, a koji se ovde opisuju, ne bore od razuma protivu istina, jer oni ne vide istine nego samo obmane, pa su stoga ubeđeni da su obmane istine, stoga se bore samo od ubeđenja u obmane; a ovo je ubeđenje kod njih takve prirode, da istine koje duhovno-racionalni čovek iznosi, ne pomažu, jer se odbacuju kao mačem od oklopa ili štitova. Otuda se oklopima kao od gvožđa označavaju ubeđenja protivu kojih istine ne odolevaju. Da je ubedilački uticaj kod čulnih ljudi takve zagušujuće prirode, da duhovno Racionalno ne može da ga savlada, može se videti gore (br. 544,549,556). Osim toga, oklopi ili štitovi, pokrivaju onaj deo tela koji se naziva grudima ili toraksom, koji označava duhovno osećanje za istinu. Svo se osećanje pokazuje u tonu glasa, koji zajedno s govorom, izlazi iz grudi. A oni koji su označeni skakavcima, koji su čulni ljudi u obmanama, ti Imaju samo osećanja ljubavi prema sebi. Ovo je osećanje puno samopouzdanja i ubeđenja da je njihova obmana istina, i pošto se ovo pokazuje u tonu glasa skupa s govorom koji izlazi iz njihovih grudi, stoga skakavci izgledaju kao da su u oklopima od gvožđa. Gvožđe isto tako označava i

istinu u poslednjim stvarima, ali ono što je tu lažno, a u isto vreme tvrdo; ubedilačka moć u tome, čini obmanu tako tvrdom, da se odbijaju istine koje joj se protive, kao da ne vrijede ništa. Pošto je ubeđenost čulnih ljudi, koji su u obmanama od samopouzdanosti, takve prirode, i kod duhova tako moćno, da guši i gasi Racionalno drugih duhova s kojima razgovaraju, stoga je u svetu duhova strogo zabranjeno s njima razgovarati. A oni koji to ipak čine, njih se šalje među duhove koji ih dovode do stanja u kome kao da gube svest zbog ubeđenja još jačih duhova, sve dok ne odustanu.

2 Pošto su se oklopi, ili štitovi, koristili u ratovima, stoga je obući se u oklope značilo, u Reči, pripremiti se za bitku. Tako kod Jeremije: „*Prežite konje, i pojašite, konjici; postavite sa šljemovima; utrite koplja; oblačite se u oklope*“ (XLVI 4). Ovim se rečima ne označava borba jedne vojske protiv druge, nego borba duhovnoracionalnog čoveka protiv prirodnog čoveka, koji se, od doslovnih istina pogrešno primijenjenih, bori protivu istina i dobara. Jer ovde se govori o vojsci Faraona, cara Egipatskog, kojega je car Vavilonski potukao, a Faraonom carem Egipatskim označen je prirodni čovek, dok je carem Vavilonskim kraj Eufrata označen duhovno-racionalni čovek; stoga, *Prežite konje, i pojašite, konjanici, postavite se sa šlemovima; utrite koplja; oblačite se u oklope*, označava stvari koje se odnose na borbu duhovno-racionalnog čoveka protiv prirodnog koji je u obmanama. Konji označavaju one koji razumeju, kola u koja su upregnuti, stvari koje pripadaju doktrini. Konjanici označavaju inteligentne, šlemovi, stvari koje pripadaju razumu, koplja istine koje se bore, a oklopi silu i snagu borbe i otpora; ovi se označavaju oklopima, jer se njima pokrivaju grudi, a silina borbe i otpora je od grudi pomoću ruka. Opet, kod istoga proroka: „*Protiv strijelca onoga koji se ponosi svojim oklopom*“ (LI 3); i ovde se oklop koristi da se označi moć borbe i otpora. Tako kod Isaije: „*On se obuče u pravdu kao u oklop, i šlem spasenja metnu na glavu*“ (LIX 17). Ove reči govore o Gospodu, i o Njegovom potčinjavanju paklova. Njegovo oblačenje u pravdu kao u oklop, označava Njegovu revnost da izbavi verne od pakla, i Božansku Ljubav da spase ljudsku rasu. I pošto je ta revnost bila od Božanske Ljubavi, i njene moći, da se Gospod borio i pobeđivao, stoga se Njegova pravda naziva oklopom. A šlem spasenja

označava Božansku Istinu od Božanskog Dobra, preko koje dolazi spasenje, jer šlem označava isto što i glava, jer se stavlja na glavu. Da glava, kad se koristi u vezi s Gospodom, označava Božansku Istinu i Božansku Mudrost, videće se na sledećim stranicama.

558. *I glas krila njihovijeh bijaše kao glas kola kad mnogi konji trče u boj.* Da ovo označava rezonovanja kao da su od istina doktrine shvaćene iz Reči, za koju se (doktrinu) moraju revno boriti, vidi se iz značenja glasa krila, koja označavaju rezonovanja, o čemu u onome što sledi; i iz značenja glasa kola, što označava doktrinarne stvari i istine doktrine iz Reči; o kojima u onome što sledi; i iz značenja konja, koji označavaju razumevanje Reči: vidi gore (br. 355,364,372,373,381,382); i iz značenja trčati u boj, što označava revnost za borbu, jer rat označava duhovnu borbu, a trčati označava revnost u tome. I ovih se razmatranja vidi da se glasom njihovih krila, koji su kao glasovi kola mnogih konja koji trče u boj, označavaju rezonovanja kao od istina doktrine shvaćene iz Reči, za koju se moraju revnosno boriti. Da bi se ove stvari shvatile, treba primetiti da duhovne borbe, koje se vode od istina protiv obmana, moraju držati Reči, i treba ih potvrđivati nizovima argumenata i zaključaka, preko kojih se um posvetljava i uverava. Stoga je ovo značenja glasa njihovih krila, koji je kao glas kola mnogih konja koji trče u boj. Rezonovanja čulnoga čoveka od obmana a u ime obmana, izgledaju, u prividnoj formi, sasvim slična rezonovanjima duhovnog čoveka, ali u unutrašnjoj, sasvim su različita, jer nemaju nizove argumenata i zaključaka, nego samo ubeđenja izvedenih iz čulnih doslovnih istina, kojima je um obuzet, ali ne i ubeđen; priroda ovih doslovnih istina biće objašnjena u sledećem članku. Da krila označavaju duhovne istine, i da otuda glas krila označava diskusije iz ovih, stoga i rezonovanja, a u najvišem smislu Božansko Duhovno, koje je Božanska Istina, može se videti gore (br. 283). Ali da kola označavaju doktrinarne stvari, ili istine doktrine, bilo je pokazano gore (br.355), kada se objašnjavalo značenje konja, koji označavaju Intelektualno, a gde se govori o Reči, označava razumevanje Reči.

559. *I imahu repove kao skorprije.* – Da ovo označava čulne doslovne istine, koje su ubedilačke, vidi se iz značenja repova, koji označavaju čulne doslovne istine, o kojima u onome što sledi; i iz značenja skorpiona, koji označavaju ubedilačke stvari, koje zanose i guše (vidi gore br. 544). Otuda repovi kao u skorpiona označavaju čulne doslovne istine, koje su ubedilačke. Repovi označavaju čulne doslovne istine, jer su repovi koje imaju zemaljske zveri, i koji su produžetak kičme na leđima, koja se naziva kičmena moždina, a ova je nastavak mozga, a mozak je kao glava, pa označava inteligenciju i mudrost, jer inteligencija i mudrost počivaju tu u svom početku; a pošto su repovi poslednje toga, oni označavaju čulne doslovne istine, jer su one ono što je poslednje u inteligenciji i mudrosti. **2** Čulne doslovne istine su one doslovne istine koje ulaze od sveta preko pet čula u telu, a otuda su, viđene u sebi, materijalne, telesne, i svetske, upoređene s onima koje su više unutrašnje. Svi oni koji su u ljubavi prema sebi, i koji su se utvrdili protivu Božanskih i duhovnih stvari, su čulni ljudi, i kada misle u svome duhu, što je slučaj kad su ostavljeni sami, oni misle o Božanskim i duhovnim stvarima iz čulnih doslovnih istina, pa stoga odbacuju Božansko i duhovne stvari, vođeni čulnim doslovnim istinama, a odbacuju Božansko i duhovne stvari kao neverodostojne, jer ih ne vide vlastitim očima, niti diraju vlastitim rukama, i tu primenjuju svoje čulne doslovne istine, koje su učinili još više čulnim i materijalnim, kako bi ih uništili.

Uzmite kao primer učene ljude ove vrste koji su vešti u prirodnoj filosofiji, anatomiji, botanici, i drugim granama ljudske učenosti; kada ovakve osobe vide divne stvari koje postoje u životinjskom i biljnom carstvu, kažu u svojim srcima da su sve ove stvari od prirode, a ne od Božanskog, jer veruju samo ono što mogu da vide svojim očima, i da dodirnu svojim rukama. Jer ne mogu da uzdignu svoje umove, da bi tako videli stvari iz svetlosti neba, jer je ova svetlost za njih mrkli mrak, nego drže svoje umove čvrsto uz zemaljske stvari, skoro kao zemaljske zveri, s kojima se i upoređuju. Jednom rečju, kod ovakvih osoba sva znanja postaju čulna. Jer kakav je čovek sam, takve su i sve stvari koje pripadaju njegovom razumu i volji. Ako je čovek duhovan, sve stvari postaju duhovne; ako je čulan, sve stvari postaju čulne, ma kakav je

slučaj i ma koliko učeni i školovani izgledaju pred svetom. Ali svi ljudi imaju sposobnost da razumeju i govore istine i opažaju dobra, i u stanju su da govore iz ove sposobnost, kao da su duhovno-racionalni, iako su još uvek čulni u svome duhu, jer kad ovakve osobe govore pred svetom, one to ne čine iz duha nego iz memorije koja pripada telu. **3** Ove se stvari kažu da bi se znalo šta su čulne doslovne istine. Razlog što su ove stvari tako prekomerno ubedilačke, je to što su one poslednje stvari u razumu; jer se razum završava u njima, kao u svom poslednjem, a ove stvari kao da opsednu prosti svet, jer izgleda da niču iz stvari koje oni vide svojim očima u svetu; jer sve dok se misao drži njih, um ne može da se koristi stvarima koje su unutra ili iznad ovih, dok se ova smetnja ne ukloni. Jer se unutrašnje stvari završavaju u poslednjim, i počivaju na njima kao kuća na svom temelju, pa su stoga čulne doslovne istine neodmereno ubedilačke, ali samo u slučaju onih čiji se umovi ne mogu uzdignuti iznad čulnih stvari. Ali kod onih koji su u svetlosti neba od Gospoda, um se uzdiže iznad ovih stvari, i svetlo neba ih razgoni. Duhovni ljudi retko misle iz čulnih stvari, jer misle od racionalnih i intelektualnih, dok čulni ljudi, koji su se utvrdili u obmanama protivu duhovnih i božanskih stvari, misle samo od čulnih stvari kada su ostavljeni sami sebi.

4 Da repovi označavaju čulne doslovne istine, vidi se iz sledećih odlomaka. Kao kod Isaije: „*Zato će odseći Jehova Izrailju i glavu i rep; starješina i ugledan čovjek, to je glava, a prorok koji uči laž, to je rep*“ (IX 14,15). Ove reči označavaju da će uskoro sva inteligencija i mudrost da nestanu, i sva znanja istine. Glavom se označava inteligencija i mudrost, pa se stoga kaže, „starješina i ugledan čovjek, to je glava“, jer starješina označava inteligenciju istine, a ugledan čovjek, mudrost dobra. Ali repom se označava čulno znanje koje je poslednje u inteligenciji i mudrosti; kad ovo nije povezano s duhovnom inteligencijom, ono postaje lažno znanje, ili znanje kojim se potvrđuju obmane, a koje je čulno znanje kao znanje čulnog čoveka koji ne vidi ništa iz razuma. Otuda se prorok koji uči laž naziva repom; jer prorok označava doktrinu istine, pa stoga i znanje istine, ali u ovom slučaju doktrinu i znanje obmane. Jer laž označava obmanu, a onaj koji uči laž,

onoga koji uči obmanjuje prmenjujući znanja iz smisla slova Reči da bi potvrđivao obmane. **5** Opet kod istoga proroka: „*I neće biti djela u Egiptu što bi učinila glava ili rep, grana ili sita*“ (XIX 15). Ovde Egipat označava znanje kako duhovnih tako i prirodnih stvari. Da neće biti dela koja bi činila glava ili rep, označava da nema ni duhovnih ni prirodnih stvari koje potvrđuju duhovne stvari, gde glava označava poznavanja duhovnih stvari pomoću kojih se postiže inteligencija, a rep označava prirodna doslovna znanja koja služe duhovnim stvarima kao sredstvo da se postigne inteligencija. Slične su stvari označene granama i sitom, granama duhovna istina, a sitom, čulna doslovna znanja, koja su krajnja stvar u istini; jer ako apriorno i posteriorno, ili prvo i poslednje, ne čine jedno u čoveku, tada on nema ni glavu ni rep.

6 Kod Mojsija: „*I učiniće te Jehova Bog tvoj da budeš glava a ne rep, i bićeš samo gore, a ne dolje, ako uzaslušaš zapovijesti Jehove Boga svojega, koje ti danas ja zapovijedam, da ih držiš i tvoriš*“ (Zak. Ponov. XXVIII 13). „Učiniće da budeš glava“, znači učiniti da čovek postane duhovan i inteligentan, tako da ga se može uzdignuti iz svetlosti sveta u svetlost neba; a učiniti repom, znači učinini ga čulnim i ludim, tako da ne gleda prema nebu nego prema svetu. Jer Gospod uzdiže u nebo unutrašnje stvari čoveka koje pripadaju misli i osećanju, kada je u dobru života, a otuda i u istini doktrine; ali ako je u zlu života, pa stoga i u obmanama, tada niže stvari gledaju na dole, tako na svoje vlastito telo i na ono što pripada svetu, pa stoga i paklu, kada odbacuje prirodu koja je istinski ljudska, a oblači se u prirodu zveri; jer zveri gledaju na dole, i na stvari koje sreću u svetu i na zemlji. Uzdizanje u svetlo neba od Gospoda je stvarno uzdizanje unutrašnjih stvari čoveka ka Gospodu, a odbacivanje stvari koje su ispod i koje se ne vide, što je stvarno potiskivanje i bacanje na dolje unutrašnjih stvari, a kad je to slučaj, tada je sva misao uronjena u posledne Čulno.

7 Opet, kod Mojsija: „*Stranac koji je kod tebe, popeće se nada te visoko, ti ćeš sići dolje veoma nisko. On će ti davati u zajam, a ti nećeš njemu davati u zajam; on će postati glava, a ti ćeš postati rep*“ (Zak. Ponov. XXVIII 43,44). Ove rči treba slično razumeti. Biti glava znači biti duhovan i inteligentan, a biti rep znači biti čulan i lud; davati tebi u zajam, a ne ti njemu, znači **8** da će te on učiti istinama, a ne ti njega.

Tako kod Isaije: „*I reci mu: čuvaj se i budi miran, ne boj se i srce tvoje neka se ne plaši od dva repa (kraja) ovijeh glavonja što se puše, od silnoga gnjeva Rezinova i Sirskog sina Romelijina*“ (VII 4). Rezin i Sirija označavaju izokrenuto Racionalno, a sin Romelijin car Izrailjski, još nazvan Efraim, označava izokrenuto Intelektualno. Intelektualno u odnosu na Reč označava se carem Izrailjevm i Efraimom, dok se Racionalno u odnosu na potvrđujuća znanja označava Rezinom i Sirijom. Jer čovek mora da ima Racionalno da bi razumeo Reč. Kad su ova dva izokrenuta, onda gledaju samo na dole ka zemlji, a **9** na izvan samo prema svetu, kao što čine čulni ljudi koji su u obmanama od zla; stoga se nazivaju repovima. Koji se puše označava požudu za obmanom, a otuda i gnev protiv istina i dobara crkve. Tako opet, kod Mojsija: „*Jehova reče Mojsiju: pruži ruku svoju, pa zmiju uhvati za rep; i pruži ruku svoju, i uhvati je, i opet posta palica u ruci njegovoj*“ (Izlazak IV 4). Da se i ovde repom označava poslednje u prirodi, može se videti u *Tajnama Nebeskim* br. 6951-6955). Pošto repovi označavaju poslednje stvari ingteligencije i mudrosti, koje su čulne doslovne istine, i pošto sve poedinosti prinosa označavaju nebeske i Božanske duhovne stvari, stoga je bilo zapovedeno da uklone rep tamo gde je blizu kičmenog stuba, i da ga prinesu na žrtvu s ostalim delovima koji se tamo pominju (Levitska III 9; VIII 25; IX 8; Izlazak XXIX 22).

Da žrtve paljenice i prinosi označavaju nebeske i duhovne Božanske stvari, koje su unutrašnje stvari crkve, iz kojih je izvedeno bogoštovanje, može se videti u *Tajnama Nebeskim* (br. 2180, 295, 2807, 2830, 6905, 8936). Zato što repovi označavaju čulne doslovne istine koje, kad su odvojene od unutrašnjih stvari koje su duhovne – to jest, kada nisu s unutrašnjim, pa ne gledaju unutra i naizvan, nego prema izvana i prema dol je – označavaju obmane potvrđene doslovnim istinama, stoga isto tako u sledećim delovima Apokalipse, gde se govori o obmanama iz toga izvora, kaže se da su repovi konja viđeni u utvari bili kao skorpioni, sa glavama s kojima su udili (IX 19); a posle da je aždaja povukla svojim repom treći deo zvezda na nebu, i bacila ih na zemlju (XII 3,4). Ove se stvari mogu videti objašnjene niže.

560. *I žalci bijahu na repovima njihovijem. –*

Da ovo označava podmuklost obmanjivanja pomoću ovih, vidi se iz značenja žalaca, koji označavaju podmuklost i lukavstvo kod ubeđivanja u obmane, pa stoga sledi ,da su imali moć da škode ljudima, jer onaj ko obmanjuje i postupa lukavo, taj posebno škodi. Žalci su im bili na repovma, jer su škodili pomoću doslovnih istina koje se čulno opažaju, kako preko doslovnih istine iz Reči, tako i pomoću doslovnih istina iz sveta, na kojima je zasnovana ljudska učenost. Obmanjuju pomoću doslovnih istina iz Reči, objašnjavajući čulno na osnovu slova, a ne prema unutrašnjme smislu; a pomoću doslovnih istina iz sveta, koristeći ih da njima potvrđuju. Treba primetiti da su čulni ljudi lukaviji od drugih , pa su takvi i u obmanjivanju. Jer kao što su duhovni ljudi inteligentni i pametni, tako su čulni i oni u obmanama, lukavi i podli, jer u zlu počiva svo lukavstvo, a u dobru, sva inteligencija. **2** Veruje se u svetu da su lukavi i podli isto tako pametni i inteligentni; ali lukavost i podlost nisu pamet i inteligencija, nego su, u sebi, bezumlje i ludost. Jer se ovakve osobe odseku od večne sreće, i bacaju se u večnu nesreću, što je dokaz ne pameti i inteligencije, nego bezumlja i ludosti. Pored toga, sve što pripada nebeskoj i anđeoskoj mudrosti kod njih je u mrklom mraku, a gde je ta mudrost u mrkom mraku, tu je ludost. Da su čulni ljudi lukavi i podmukli, skoro niko ne veruje; kao što se može videti u *Nebu i Paklu* /br. 576-581), gde se govori o lukavosti i zlim veštinama paklenih duhova.

3 Da žalci označavaju podmuklost (pakost), vidi se bez potvrđivanje iz Reči, jer se u običnom govoru podmukle veštine nazvaju žaokama, a sam se razgovor naziva oštrim. Ali žalci posebno označavaju unutrašnje obmane, kojih se ne može otresti, jer dolaze iz doslovnih istina i obmana čula. Da se ove obmane označavaju žalcima vidi se iz reprezentativa u duhovnom svetu. Tamo su unutrašnje obmane predstavljene na razne načine stvarima koje su oštre prirode, kao vrhovima mačeva, strelicama, i zašiljenim stvarima raznih oblika, čija je namena da povrede. Iz toga razloga tamo je zabranjeno ovakve stvari pokazivati, jer kad duhovi pogledaju ovakve stvari, kao da polude od želje da povrede nekoga.

4 Te su obmane isto tako označene žalcima i kod Amosa: „*Doći će dan kada će vas izvlačiti kukama, i ostatak vaš (potomstvo vaše) udicama ribarskim*“ (IV 2). Izvlačiti ih kukama, označava zavoditi ih od istina

doslovnim istinama iz Reči i iz sveta, lažno primenjenih; a ostatak vaš udicama ribarskim, označava činiti isto pomoću zabluda čula, iz kojih rezonuje čulni čovek. I kod Mojsija: „*Ako li ne izagnate od sebe one koji žive u toj zemlji, onda će oni koje ostavite (njihovo potomstvo) biti trnje očima vašim i žaoke bokovima vašim*“ (Brojevi XXXIII 55). Stanovnici zemje koje treba da isteraju, označavaju obmane religije i doktrine, jer se ove označavaju, u apstraktnom smislu, nacijama zemlje Hananske. Stoga to što će biti trnje u njihovim očima, označava povredu koju će naneti pomoću otrovnih obmana dobrima crkve. Oči u Reči označavaju razumevanje istine, a bokovi, stvari ljubavi prema bližnjem, stoga dobra.

561. *I dana im bješe oblast (vlast) da ude ljudima pet mjeseci.* – Da ovo označava da će uneti obamrlost u pogledu razumevanja istine i opažanja dobra, sve dok su u tom stanju, vidi se iz značenja uđiti škoditi, što znači biti uzrok nečije povrede, u ovom slučaju, uzrok obamrlosti, o kojoj od sada ćemo govoriti; iz značenja ljudi, koji označavaju razumevanje istine i opažanje dobra, zato što je čovek od ovih čovek, vidi gore (br. 548). Razlog da uđiti ovde znači obamreti, je to što su repovi, kao što je gore rečeno, bili kao skorpion. A skorpionima se označava ubedilački i obamirujući uticaj kod duhova, koji je takve prirode da učini Racionalno i Intelktualno nemim, pa stoga unosi obamrlost.

562. *I imahu nad sobom cara, anđela bezdana.* – Da ovo označava da su primali upliv iz paklova, gde su svi oni koji su u obmanama od zla, i koji su samo čulni, vidi se iz značenja cara, koji označava istinu od dobra, a u obrnutom smislu, kao u ovom slučaju, obmanu od zla: vidi gore (br. 31); i iz značenja anđela bezdana, koji označava pakao gde su obmane od zla; jer se anđelom ne označava jedan anđeo, nego pakao u kome su svi takvi. Da anđeo u Reči označava sva anđeoska društva koja su u sličnom dobru, može se videti gore (br. 90,302,307): otuda to da se anđelom u obrnutom smislu označavaju paklena društva koja su u sličnom zlu. Da su paklovi tamo gde su svi oni koji su u obmanama od zla, koji su sasvim čulni, ovde označeni, je stoga što se anđelom bezdana naziva pakao gde su ovakvi: vidi gore (br. 543). Razlog da imati cara nad sobom označava taj pakao i primanje upliva iz njega, je

to što sva zla, i njihove obmane, stoje pod vlašću i vodstvom paklova, jer je pakao njima kao car koji nad njima vlada, i kome duguju pokornost. Pošto je ovo rezultat upliva u vreme kada žive u svetu, i pošto je izliv iz toga ono što vodi, stoga imati cara nad sobom označava primati upliv.

563. *Kojemu je ime Jevrejski Abadon, a Grčki Apolion.* - Da ovo označava kvalitet koji je destruktivan za svu istinu i dobro, vidi se iz značenja imena, što označava kvalitet stanja i kvalitet neka stvari: vidi gore br. 148); i iz značenja Abadona na jevrejskom jeziku, što označava razaranje, a slično je i značenju Apoliona na grčkom jeziku; stoga označava razaranje istine i dobra, jer se govori o ovome. Razlog da je čovekovo Čulno, koje je poslednje intelektualnog života, destruktivno po svu duhovnu istinu i dobro, koje je istina i dobro crkve, je to, što Čulno leži najbliže svetu, i prijanja blisko uz telo, stoga i jedno i drugo od sveta i od tela ima osećanja, a otuda i misli, koje su, viđene u sebi, dijametralno suprotne duhovnim osećanjima i njihovim mislima, koja su iz neba. Jer čovek, od Čulnog, voli sebe i svet iznad svega, pa sve dok te ljubavi vladaju, dotle zla i obmane dominiraju, jer zla i obmane izviru i izlaze iz ovih ljubavi, kao iz svoga izvora. U ovim su ljubavima svi oni koji postanu sasvim čulni kroz zla života i njegove obmane. Svako, kome je data sposobnost da razume kao svakome čoveku, može da vidi da je ovako. Ono vlada što je najbliže svetu, i što prijanja uz telo. Iz ovoga sledi kao posledica da vlada sam svet i samo telo, sa svim svojim zadovoljstvima i požudama. Isto tako, svako može da vidi da čovek mora da se odvoji i uzdigne iznad ovih čulnih stvari, kako bi mogao da ima duhovna osećanja i misli. Ovo odvajanja i uzdizanje čini sam Gospod kad čovek dopusti da ga Gospod vodi k Sebi, pa tako i u nebo, preko zakona reda, koji su dobra i istine crkve; i kad je to slučaj, čovek napušta ovo poslednje Čulno, svaki put kad je u duhovnom stanju, i drži se uzdignutim iznad toga. Razlog je ovome to, što se ovo Čulno u ljudima sasvim razara, jer je u njemu proprium, s kojim se svako rađa, a koji je proprium samo zlo. Iz ovih se razmatranja vidi zašto se ovo Čulno naziva razaranjem, ili Abadonom i Apolionom,

2 Treba primetiti da u čoveku postoje tri stepena života, najdublji, srednji, i poslednji; i da čovek postaje savršeniji i mudriji, u meri u kojoj

postaje više unutrašnji, jer na taj način ulazi u svetlost neba; i da postaje manje savršen i manje mudar u meri u kojoj postaje više spoljašnji, jer zbog toga izlazi iz svetla neba da bi bio bliže svetlosti sveta. Iz ovoga se vidi kakav je čisto čulni čovek, koji ne vidi ništa iz setlosti neba, nego samo iz svetlosti sveta, naime, da je njemu sve u svetlu i sjaju što pripada svetlu, dok stvari koje pripadaju nebu, njemu su u tami i u mrklome mraku; i toga sledi da je jedina vatra života, ili jedina ljubav koja vodi, ljubav prema sebi, pa stoga i ljubav za sva zla, i da je jedina svetlost života, koja drži i poučava misao, ona koja ide u prilog zlima koja voli, a to su obmane od zla. Kakav je potpuno čulan čovek, o kome se do sada govorilo u ovom poglavlju, vidi se iz gornjih razmatranja.

564. *Jedno zlo prođe, evo idu dva zla za ovijem.* Da ovo označava plač nad pustošenjem crkve, i da dalja pustošenja slede, vidi se iz značenja zla, što označava plač nad zlima i obmanama koje pustoše crkvu: vidi gore (br. 532).

565. Stihovi 13,14,15,16,17,18,19.

I šesti anđeo zatrubi, i čuh glas jedan od četiri roglja zlatnoga prijestola, koji je pred Bogom gdje govori šestome anđelu koji imaše trubu: odriješi četiri anđela koji su svezani kod rijeke velike Eufrata.

I biše odriješena četiri anđela koja bijahu pripravljeni za sahat, i dan, i mjesec, i godinu da pobiju trećinu ljudi.

I broj vojnika na konjma bijaše dvjesta hiljada hiljada; i čuh broj njihov. I tako vidjeh u utvari konje, i one što sjedahu na njima, koji imahu oklope ognjene i plavetne i sumporne; i glave konja njihovijeh bijahu kao glave lavova, i iz usta njihovijeh izlažaše oganj i dim i sumpor.

I od ova tri zla pogibe trećina ljudi, od ognja i od dima i od sumpora što izlažaše iz usta njihovijeh.

Jer sila konja bješe u ustima njihovijem, i u repovima njihovijem; jer repovi njihovi bijahu kao zmije, i imahu glave, i njima uđahu.

I šesti anđeo zatrubi, označava upliv iz neba koji najavljuje stanje crkve na njenom kraju, koje je sasvim izokrenuto; i čuh glas jedan od četiri roglja zlatnoga oltara koji je pred Bogom, označava otkrovenje od

Gospoda i duhovnoga neba, *gdje govori šestome anđelu, koji imaše trubu, označava najavu o izokrenutom stanju crkve na njenome kraju; odriješi četiri anđela koji su svezani kod rijeke velike Eufrata, označava rezonovanja od zabluda, koje pripadaju čulnome čoveku, koje se nisu primale pre.*

I biše odriješena četiri anđela, označava slobodu rezonovanja od zabluda; koja bijahu pripravljeni za sahat, i dan, i mjesec, i godinu, označava, neprekidno u tome stanju; da pobiju trećinu ljudi, označava da će trećina ljudi biti lišeni razumevanja istine, a otuda i duhovnog života.

I broj vojnika na konjma bijaše dvjesta hiljada hiljada, označava nebrojene obmane od zla, od kojih i za čiji račun su ti razlozi, koji se koriste protiv istina od dobra; i čuh broj njihov, označava da je opaženo kakve su;

I tako vidjeh u utvari konje, i one što sjedahu na njima, označava falsifikovanja Reči rezonovanjima od zabluda; koji imahu oklope ognjene i plavetne i sumporne, označava, boreći se iz neurednih želja ljubavi prema sebi i prema svetu, i iz njihovih zabluda; ; i glave konja njihovijeh bijahu kao glave lavova, označava znanje i misao koji su rušilački u pogledu na istinu; i iz usta njihovijeh izlažaše oganj i dim i sumpor, označava misao, i rezonovanje koje izvire iz ljubavi prema zlu, iz ljubavi prema obmani, i iz požude za razaranjem istina i dobara pomoću obmana od zla.

I od ova tri zla pogibe trećina ljudi, od ognja i od dima i od sumpora što izlažaše iz usta njihovijeh, označava da su oni ugasili svo razumevanje istine, i duhovni život.

Jer sila konja bješe u ustima njihovijem, označava su čulne misli i rezonovanja kod njih bila vrlo moćna; i u repovima njihovijem; jer repovi njihovi bijahu kao zmije, i imahu glave, označava da od čulnih doslovnih istina, koje su zablude, oni lukavo rezonuju; i njima uđahu, označava da na taj način izokreću dobra i istine crkve.

566. *I šesti anđeo zatrubi.* – Da ovo označava upliv iz neba, koji najavljuje da je stanje crkve na njenom kraju sasvim izokrenuto, vidi se iz značenja zatrubiti u trubu, što označava upliv iz neba, gde se u nižim

delovima dešavaju promene, preko kojih se najavljuje kakva je crkva: vidi gore (br. 502); u ovome slučaju, kakva je na kraju, jer je zatrubio šesti anđeo. Jer uzastopne promene stanja crkve opisuju se preko sedam anđela koji trube u trube, u ovome slučaju, njena promena na kraju preko šestog anđela koji trubi, jer se sami kraj, koji se dešava pred sam poslednji sud, opisuje sedmim anđelom koji trubi; i pošto je stanje pred kraj sasvim izokrenuto, stoga je to označeno ovim rečima.

567. *I čuh glas jedan od četiri roglja zlatnog oltara, koji stoji pred Bogom.* Da ovo označava otkrovenje od Gospoda iz duhovnoga carstva, vidi se iz značenja čuti glas, što označava otkrovenje, jer sledi ono što je otkriveno tim glasom; i iz značenja zlatnoga oltara koji je pred Bogom, što označava duhovno Božansko o kojemu ćemo ubrzo govoriti; i iz značenja četiri roglja oltara, što označava duhovno Božansko u poslednjim stvarima. Jer su rogljevi bili u poslednjim stvarima oba oltara, kako oltara za žrtve paljenice, tako i oltara kadionoga, koji je zlatni oltar; i pošto su rogljevi bili poslednje ovih oltara, stoga su označavali Božansko u svojoj svemoći; o značenju ovih, vidi gore (br. 316). Da je oltar za žrtve paljenice označavao nebesko Božansko koje je Božansko Dobro, može se videti gore (br. 391, 490, 496). Ali da je oltar kadioni, ili zlatni oltar, predstavljao i iznačavao duhovno Božansko, koje je Božanska Istina koja proističe od Gospoda, vidi se iz opisa o kojemu će se govoriti niže. **2** Prvo će se objasniti zašto se glas čuo od četiri roglja na oltaru. Rogljevi, koji su izlazili od oltara gore pomenutih, označavali su sve što im pripada u pogledu moći, kao što se kaže i pokazuje gore (br. 346,417), a isto tako i iz onoga što je rečeno i pokazano o poslednjim stvarima u *Tajnama Nebeskim*, kao to, da se unutrašnje stvari uzastopno ulivaju u spoljašnje, sve do krajnjih ili poslednjih, i da tamo postoje i opstoje (br. 624,6239,6459,9215,9216); i ne samo da se ulivaju uzastopno, nego i oblikuju u poslednjim ono što je istovremeno (simultano) u tome redu (br. 5897,6451,8603,10099); da su stoga jačina i moć u poslednjim (br. 9836); da se stoga odgovori i otkrovenja daju u poslednjim (br 9905,10548). Pošto su se odgovori i otkrovenja davali u poslednjim, tada se vidi razlog zašto se glas čuo iz četiri roglja zlatnoga oltara, naime, da je to bilo zato što zlatni oltar

označava duhovno Božansko, koje je Božanska Istina koja otkriva, i što rogljevi označavaju njene poslednje stvari, preko kojih se daje otkrovenje. Zlatni oltar, na kome se prinosio tamjan, označavao je bogoštovanje od duhovnog Božanskog, koje je Božanska Istina koja proističe od Gospoda, jer su ponude, koje su se prinosile na tome oltaru, označavale bogoštovanje od duhovnog dobra, i slušanje i primanje toga od Gospoda: vidi gore (br. 324,491,492,494).

3 Da je kadioni oltar označavao duhovno Božansko, i da su ponude na njemu označavale bogoštovanje od duhovnoga dobra, i njegovo voljno slušanje i primanje od Gospoda, vidi se iz toga kako je napravljen taj oltar, čije su pojedinosti predstavljene i označene ovim stvarima. Ovako se opisuje pravljenje kadionog oltara kod Mojsija: *„Još načini oltar kadioni, od drveta sitima načini ga. Dužina neka mu bude lakat, i širina lakat, četverouglast da bude, dva lakta visok; iz njega neka mu izlaze rogovi. Pokuj ga čistim zlatom, ozgo i sa strane i naokolo, i rogove njegove; i načini mu vijenac zlatan naokolo. I načini mu po dva biočuga zlatna ispod vijenca na dva ugla njegova s obje strane, i kroz njih ćeš provući poluge da se može nositi. A poluge načini od drveta sitima i okuj ih u zlato. I metni ga pred zavjes koji visi pred kovčegom od svjedočanstva prema zaklopcu koji je nad svjedočanstvom, gdje ću se s tobom sastajati. I neka kadi na njemu Aron kadom mirisnim; svako jutro neka kadi kad spremi žiške. I kad zapali Aron žiške u večer, neka kadi; neka bude kad svagdašnji pred Jehovom od koljena do kljena vašega. Ne prinosite na njemu kada tuđega niti žrtve paljenice niti prinosa; ni naljeva ne ljevajte na njemu. Samo očišćenje neka čini nad rogovima njegovijem Aron jednom u godini; krvlju od žrtve za grijeh u dan očišćenja jednom u godini činiće očišćenje na njemu od koljena do koljena vašega; jer je to svetnja nad svetinjama Jehovi“* (Izlazak XXX 1-10). Da ove pojedinosti o tome oltaru, u unutrašnjem smislu, označavaju bogoštovanje od duhovnoga dobra, koje je dobro ljubavi prema bližnjemu, a isto tako / označavaju/ i voljno slušanje i primanje toga od Gospoda, može se videti u *Tajnama Nebeskim* (br. 10176-10213), gde su objašnjene u svojim nizovima.

568. *Gdje govori šestome anđelu koji imaše trubu.* – Da ovo označava izokrenuto stanje crkve na njenom kraju, vidi se iz značenja govoriti, što označava stvari koje su trebale da se otkriju iz neba, a koje sada slede; i iz značenja šestog anđela a trubom, koji govori o izokrenutom stanju crkve na njenom kraju. Da su ove stvari označene šestim anđelom koji trubi, vidi se iz onoga što je maločas rečeno gore (br. 566).

569. *Odriješi četiri anđela koji su svezani kod velike rijeke Eufrata.* - Da ovo označava rezonovanja od zabluda čulnoga čoveka, koje se nisu primale pre, vidi se iz značenja anđela kod reke Eufrata, što označava rezonovanja od zabluda čulnog čoveka, o čemu u onome što sledi. A zato što se rezonovanja od zabluda nisu primala u crkvi pre, stoga se za te anđele kaže da su svezani kod te reke, i kaže se da ih ima četiri iz povezivanja obmane sa zlom, jer ovaj broj, u Reči, označava povezanost dobra i istine, a u obrnutom smislu, kao ovde, povezanost zla i obmane : vidi gore (br. 283,384,532). U prethodnim se stihovima govorilo o čulnom čoveku, koji je u obmana od zla, i o ishodu ubeđivanja u kojima je čulni čovek, stoga će se u onome što sada sledi govoriti o rezonovanjima iz Čulnoga. A zato što Čulno rezonuje samo od stvari koje se, u svetu, pokazuju čulima, stoga ono to čini od zabluda, nazvanima zabludama čula, kada rezonuje o duhovnim stvarima, to jest, o stvarima neba i crkve. Pa se stoga ovde kaže, o rezonovanjima od zabluda čulnog čoveka; ali o ovim zabludama i rezonovanjima iz ovih, više će se kazati u onome što slijedi.

2 Da se ovde govori o stanju crkve na njenome kraju, I da je stanje takvo onda kada ljudi u crkvi postanu čulni, i kada rezonuju od zabluda čula; a kad rasonuju o stvarima neba i crkve, tada baš ništa ne veruju, jer ne razumeju ništa. U crkvi je poznato da prirodni čovek ne opaža stvari neba, osim onda kada se Gospod uliva i kada ga prosvetljuje, a to se dešava preko duhovnoga čoveka; još manje može čulan čovek da razume i veruje, jer je ovo poslednje u Prirodnom, kojemu su svari neba, nazvane duhovnim, u mrklome mraku. Pravo rezonovanje o duhovnim stvarima postoji od upliva neba u duhovnoga čoveka, a otuda preko racionalnog u znanja i poznavanja koja su u prirodnom čoveku, u kojima se čovek potvrđuje u skladu s redom. Ovaj

put rezonovanja o duhovnim stvara je u skladu s redom. A rezonovanja prirodnog čoveka koji je još više čulan, sasvim su suprotna redu; jer prirodni čovek, a još manje čulni, ne mogu da se ulivaju u duhovnog čoveka, i da od sebe nešto tamo vide, jer ne postoji fizički upliv. Ali duhovan čovek može da se uliva u prirodnog, a iz ovog u čulnog, jer duhovni upliv postoji. O ovome se može više videti u *Nauku Novoga Jerusalima* (br. 51,277,278).

3 Iz ovih je razmatranja jasno je da je značenje onoga što sad sledi to, da na kraju crkve čovek govori i rezonuje o duhovnim stvarima, to jest, o stvarima neba i crkve, od telesnog Čulnog, pa tako i od čulnih zabluda, stoga da iako govori i rezonuje od čulnih zabluda u prilog Božanskih stvari, ipak ne misli u prilog njima. Jer čovek može, od tela, da govori drugačije nego od onoga kako misli u svom duhu, a duh, koji misli od telesnog Čulnog, može samo da misli suprotno Božanskim stvarima; ali iako još uvek od telesnog Čulnog, on može da govori u prilog Božanskim stvarima, a osobito kada su Božanske stvari sredstvo pomoću kojega se stiču počasti i dobici. Svaki čovek ima dve memorije, prirodu memoriju i duhovnu memoriju, i može da misli od obe, od prirodne kada govori s ljudima u svetu, a od duhovne kada govori od svoga duha. Međutim, čovek retko govori s drugim od svoga duha, nego samo sa sobom, a to je kada misli. Čulni ljudi ne mogu da govore ili misle od svoga vlastitog duha sa sobom osim u prilog prirode, stoga u prilog stvari telesnih i svetskih, jer misle od Čulnog, a ne od Duhovnog, jer ne znaju ništa o Duhovnom, jer su zatvorili svoj duhovni um, u koji se nebo uliva sa svojom svetlošću.

4 Ali da nastavimo da objašnjavamo značenje reči, o glasu koji se čuo od rogljeva zlatnog oltara, govoreći šestom anđelu, da treba da odreši četiri anđela koji su dvezani blizu reke Eufrata. Reka Eufrat označava Racionalno, pa stoga i rezonovanje. Razlog za ovo značenje je to, što ona deli Asiriju od zemlje Hananske, a Asirijom se označavalo Racionano, a zemljom Hananskom, Duhovno. Tri reke su granice zemlje Hananske uz dodaak mora, naime, reke Egipatske, i reke Jordana. Reka Egipatska je označavala znanja prirodnog čoveka; reka Eufrat, Racionalno koje pripada čoveku, a koje potiče od znanja *i poznavanja, dok je rijeka Jordan označavala ulaz u unutrašnju ili duhovnu crkvu*. Jer oblasti s

druge strane Jordana gde su bila plemena Ruvimovo i Gadovo i polupleme Manasijino koje im je dodeljeno, označavali su spoljašnju ili prirodnu crkvu, a pošto je ta reka bila između tih oblasti i zemlje Hananske, i omogućavala prolaz, stoga je označavala ulaz iz spoljašnje crkve koja je prirodna, u unutrašnju crkvu koja je duhovna. To je bio razlog da je tamo ustanovljeno krštenje, jer je krštenje predstavljalo čovekov preporod, preko kojega se prirodni čovek uvodi u crkvu, i postaje duhovan.

5 Iz ovih je razmatranja jasno značenje ove tri reke u Reči. Sva mesta izvan zemlje Hananske, označavala su stvari koje pripadaju prirodnom čoveku, dok su ona unutar zemlje Hananske označavala stvari koje pripadaju duhovnom čoveku, stoga i nebu i crkvi. Te dve reke, reka Egipatska, ili Nil, i reka Asirska, ili Eufrat, označavale su završetke (granice) crkve, kao i ulazak u crkvu. Poznavanja kao i znanja, koja su bila označena rekom Egipatskom, uvode, jer bez poznavanja i znanja, niko se ne može uvesti u crkvu, niti opažati stvari koje pripadaju crkvi. Jer duhovni čovek, pomoću Racionalnog, vidi svoje duhovne stvari u znanjima, kao što čovek vidi sebe u ogledalu, i sebe prepoznaje u njemu, to jest, svoje vlastite istine i dobra, a pored toga on potvrđuje svoje duhovne stvari **6** poznavanjima i doslovnim istinama, koje su poznate iz Reči, kao i one koje su poznate iz sveta. Ali reka Asirska, ili Eufrat, označavala je Racionalno, jer se preko njega čovek uvodi u crkvu. Racionalnim se označava misao prirodnog čoveka (koja dolazi) od poznavanja i znanja, jer čovek koji je ispunjen znanjima, u stanju je da vidi stvari u nizu, od prvih preko posrednih, on vidi poslednje, koje se nazivaju zaključcima, pa stoga može da sređuje analitički, da o njima razmišlja, da ih razdvaja, povezuje, i na kraju da zasniva na njima zaključke, sve do poslednjeg cilja, i na kraju do poslednjeg koje ostvaruje korist (svrhu) koju on voli. Tada je to ono Racionalno, koje se daje svakome čoveku u skladu sa svrhama, koje su ciljevi koje on voli.

Zato što je svačije Racionalno u skladu sa svrhama koje voli, pa je stoga ono unutrašnja misao prirodnog čoveka od upliva svetlosti neba; a pošto se preko racionalne misli čovek uvodi u duhovnu misao, i postaje crkva, stoga ta reka označava Prirodno koje uvodi. Jedno je biti racionalan, a drugo je biti duhovan; **7** svaki duhovni čovek je i

racionalan, ali racionalni čovek nije uvek i duhovan; razlog je to, što je Racionalno, to jest, misao iz njega, prirodni čovek, dok je Duhovno iznad Racionalnog, i pomoću Racionalnog, prelazi u Prirodno, i u poznavanja i doslovne istine u njegovoj memoriji. Ali treba primetiti, da Racionalno nikoga ne uvodi u Duhovno, ali se kaže tako, jer izgleda da je takav slučaj. Jer se Duhovno uliva u Prirodno pomoću Racionalnog, i tako uvodi. Jer je Duhovno ono Božansko koje se uliva, to je ono svetlost neba, koja je proističuća Božanska Istina. Ova svetlost se uliva kroz viši um koji se naziva duhovnim umom, u niži um koji se naziva prirodnim umom, i povezuje ga sa sobom, i pomoću te povezanosti čini da prirodni um stvara jedinstvo sa duhovnim umom. Tako se izvodi uvođenje. Pošto je to protivno Božanskom redu da čovek pomoću svog Racionalnog ulazi u Duhovno, stoga u duhovnom svetu postoje stražari koji sprečavaju da se to desi. Stoga se vidi šta je označeno sa stražarima postavljenim od Gospoda i šta je označeno njihovim odrešivanjem. Anđelima svezanim pored reke Eufrata, označava se straža kako Prirodno čovekovo ne bi ulazilo u duhovne stvari neba i crkve, jer kad bi se to dešavalo, postojala bi samo krivoverja, i na kraju odricanje.

9 U duhonome svetu ima puteva koji vode u pakao, i koji vode u nebo, slično putevima koji vode iz duhovnih stvari u prirodne, a otuda u čulne; i na tim putevima stoje stražari, da ne bi neko išao u suprotnom pravcu, jer bi tada upao u krivoverje i u zablude, kao što je rečeno. Ovi su stražari postavljeni od Gospoda u početku kada se ustanovljavala crkva, i još se održavaju, da se ne bi čovek crkve, sam iz svog razuma, sebe uveo u Božanske stvari Reči, a otuda i u Božanske stvari crkve. Ali na kraju, kad ljudi crkve nisu više duhovni, nego su prirodni, a mnogi su sasvim čulni, pa zbog toga nema puta iz duhovnog u prirodnog čoveka kod čoveka crkve, tada se ti stražari uklanjaju, i putevi se otvaraju, a kad su otvoreni, duhovi idu u obrnutom pravcu, što se događa zbog rezonovanja iz zabluda. Otuda se dešava da čovek crkve može da govori ustima u prilog Božanskih stvari, dok u srcu misli surotno njima iz duha, ili, može da govori o njima u prilog, iz tela, a da misli suprotno njima, iz duha; jer rezonovanje o Božanskim stvarima iz prirodnog i čulnog čoveka vodi ovome ishodu. Značenje četiri anđela svezana kraj reke Eufrata, i njihovo odrešivanje, sada se vidi iz ovih stvari.

10 Da reka Eufkrat označava racionalno, iz kojega vodi put iz duhovnog čoveka u prirodnog, jasno je iz sledećih odlomaka u Reči. Tako kod Mojsija: „*Jehova učini zavjet s Abrahamom govoreći: sjemenu tvojemu dadoh zemlju ovu od vode Egipatske do velike vode, vode Eufrata*“ (Postanje XV 18). Ove reči, u smislu slova, označavaju prostiranje zemlje Hananske, ali u unutrašnjem smislu, prostiranje crkve od prve do poslednje granice; njena prva granica je Doslovna istina, koja pripada prirodnom čoveku, druga granica je Racionalno, koje pripada njegovoj misli. Doslovna istina koja pripada prirodnom čoveku, označena je rekom Egipatskom, ili Nilom. A Racionano, koje pripada misli, označeno je rekom Asirskom, ili Eufratom; do ovih se proteže duhovna crkva, označena zemljom Hananskom, slično duhovnom umu čoveka crkve. Doslovna istina i Racionalno su u prirodnom čoveku, gde je jedna granica doslovna i saznavna sposobnost, a druga je intuitivna i misleća sposobnost, i do ovih se granica uliva duhovni čovek kada se uliva u prirodni čovek. Povezanost Gospoda sa crkvom preko ovih značena je zavetom koji je Jehova ustanovio s Avramom. Ali ove su stvari označene u unutrašnjem smislu, dok u najvišem smislu označavaju jedinstvo Božanske Suštine sa Gospodovim Ljudskim. Ove su reči objašnjene u skladu sa tim smislom u *Tajnama Nebeskim* (br. 1863-1866).

11 Tako kod Zaharije; „*Oblast će njegova biti od mora do mora, i od rijeke sve do krajeva zemaljskih*“ (IX 10). Slično kod Davida (Psalam LXXII 8). Ovo se kaže o Gospodu i o njegovoj vlasti nad nebom i zemljom. Vlašću od mora do mora, označava se prostiranje prirodnih stvari, a vlašću od reke sve do krajeva zemaljskih, označava se prostiranje racionalnih i duhovnih stvari: i ovo vidi gore (br. 518). Tako kod **12** Mojsija: „*Zemlja Hananska i Livan do rijeke velike Eufrata, eto dajem vam svu tu zemlju; uđite u nju, i uzmite zemlju*“ (Zak. Ponov. I 7,8). Opet: „*Svako mjesto na koje stupi stopalo vaše, vaše će biti; od pustinje do Livana, i od rijeke, rijeke Eufrata, do mora zapadnoga biće međa vaša*“ (XI 24). Tako kod Jošue: „*Od pustinje i od ovoga Livana do rijeke velike, rijeke Eufrata, sva zemlja Hetejska do velikoga mora na zapadu, biće međa vaša*“ (I 4).

U ovim se odlomcima opisuje prostiranje crkve od jedne do druge granice, od kojih jedna pripada saznajnoj sposobnosti i doslovnim istinama a koja je označena Libanom i morem, a druga pripada intuitivnoj i mislećoj sposobnosti, a koja je označena rekom Eufratom. Prostiranje zemlje Hananske označava prostiranje crkve, jer se zemljom Hananskom, u Reči, označava crkva. Reka se pominje dva puta, naime, velika reka, rijeka Eufrat, jer se velikom rekom označava upliv duhovnih stvari u racionalne, i upliv racionalnih u prirodne stvari, tako se s obe opisuje upliv duhovnih stvari preko Racionalnog u prirodne stvari.

13 Kod Miheja: *To je dan u koji će dolaziti čak iz Asirije, i u gradove Egipatske, a otuda od Egipta sve do rijeke, i od mora do mora. I od gore do gore* (VII 12). Ovim se rečima opisuje Gospodovo podizanje crkve kod Neznabožaca. *Ovaj dan* označava Gospodov dolazak; prostiranje crkve među njima od jednoga kraja do drugoga, označeno je sa *dolaziće od Asirije, i od gradova Egipatski, i od rijeke Egipatske*. Prostiranje istine od jednog do drugog kraja. Označeno je sa *od mora do mora*, a prostiranje dobra, sa *od gore do gore*. Kod Davida: *Iz Egipta si prenio čokot, izгнаo narode, i posadio ga. Krčio si za nj, i on pusti žile i zauzeo svu zemlju* (Psalam LXXX 8,11). Čokotom koji je Gospod prenio iz Egipta označavaju se sinovi Izrailjevi, a isto tako i crkva je označena, jer čokot označava duhovnu crkvu, koja je bila označena sinovima Izrailjevim. A zato što se crkva naziva čokotom, stoga se kaže: *Posadio si ga; on pustio žile i zauzeo svu zemlju do mora*, čime se opisuje prostiranje duhovnih stvari crkve, gde more označava jedan kraj njen, a reka, koja je Eufrat, označava drugu. Značenja tri druge reke mogu se naći objašnjena u *Tajnama Nebeskim* (br. 107-121).

15 Zato što reka Eufrat označava Racionalno, stoga ona označava, u obrnutom slislu, rezonovanje (p.p. *Kod autora rezonovanje ili umovanje je logička manipulacija doslovnih istina, da bi se došlo, svesno ili nesvesno, do zaključaka koji su obmane*)

Rezonovanje ovde označava misao, i argumentaciju zabludama i obmanama, dok se Racionalnim označava misao i argumentacija znanjima i istinama. Jer je svako Racionalno popraćeno znanjima i oblikovano istinama, kada se onaj koga istine vode, naziva racionalnim čovekom. Ali i čovek koji nije racionalan još uvek može da rezonuje i rezonovanjima da potvrđuje obmane, i da navede proste da njih poveruje, a to se radi uglavnom pomoću čulnih zabluda, o kojima će se više reći u onome što sledi. Ovo je rezonovanje označeno rekom Eufratom u sledećim odlomcima: *A sada, šta će ti put Egipatski da piješ vode Seorske, šta će ti put Asirski da piješ vode iz rijeke?* (Jeremija II 18). Ove reči označavaju, da se duhovne stvari ne ispituju doslovnim istinama prirodnog čoveka, niti rezonovanjima ovim istinama, nego pomoću Reči, stoga iz neba od Gospoda. Jer oni koji su u duhovnom osećanju, i u misli iz ovog osećanja, vide doslovne istine u prirodnom čoveku i rezonovanja, kao da su ispod njih, dok niko ne može da ih vidi od prethodnih, jer se niže stvari mogu videti sa svih strana s višega gledišta, ali ne i obratno. Ispitivati duhovne stvari pomoću doslovnih istina-znanja prirodnog čoveka, označeno je sa, *šta će ti put Egipatski da piješ vode Seorske?* A rezonovanja iz njih označena su sa, *šta će ti put Asirski, pa piješ vode iz reke?* Egipat i njegova reka označavaju doslovne istine-znanja prirodnog čoveka, dok Asirija i njena reka označavaju rezonovanja iz ovih.

17 Tako opet kod Isaije: *I tada će Gospod obrijati britvom zakupljenom ispreko rijeke, carem Asirskim, glavu i dlake po nogama, i bradu su* (VII 20). Ove se reči odnose na crkvu na njenom kraju, kad je Gospod trebao da dođe. Gornjim se rečima označava da će tada rezonovanja iz obmana lišiti ljude crkve sve mudrosti i duhovne inteligencije. Lišavanje duhovne mudrosti, i inteligencije iz ove, označeno je dlakom na glavi i na nogama, koje su obrijane britvom koja je zakupljena i bradom koja je obrijana. Jer dlake označavaju prirodne stvari u kojima duhovne stvari deluju, i gde se završavaju, pa stoga u Reči one označavaju poslednje u mudrosti i inteligenciji, gde dlake na glavi označavaju poslednje u mudrosti, a brada označava poslednje u inteligenciji, dok dlake na nogama, poslednje u znanjima. Bez ovih

poslednjih, prethodne stvari ne mogu da postoje kao što ni stub ne može bez svoje osnove, ili kuća bez svoga temelja. Da oni koji su se lišili inteligencije rezonovanjima iz zabluda i iz obmana izledjau ćelavi u duhovnom svetu, može se videti gore (br. 66). Ponovo, kod istoga proroka: *Evo Gospod će navesti na njih vodu iz rijeke silnu i veliku, cara Asirskog i svu slavu njegovu, te će izaći iz svih potoka svojih, i teći će povrh svih bregova svojih; i navalice preko Jude. Plavice i razvaliti i doći do grla* (VIII 7,8) .

Ovo označava da će u crkvi Reč uopšte i u pojedinostima biti falsifikovana rezonovanjima zasnovanim na obmanama i zabludama. Vode reke, silne i velike, cara Asirskoga, označava rezonovanja iz samih zabluda i obmana. On će izići iz svih svojih potoka, i povrh svih bregova svojih, označava, da će Reč uopšte i u pojedinostima biti falsifikovana. Judom, preko kojega će navaliti i proći, označava se crkva gde je Reč, stoga se označava i Reč.

19 Tako ponovo, kod Jeremije: Gospod reče za vojsku Faraonovu, cara Egipatskog, koji bješe blizu rijeke Eufrata, koju razbi Nabukodonosor; *da se spotaknu i padnu na sjeveru na brijegu kod rijeke Eufrata* (XLVI 2,6). Ove reči označavaju razaranje crkve i njenih istina lažnim rezonovanjima od doslovnih znanja -istina; severom, gde su se spotakli i pali, označava se odakle izvire te obmane. Ovaj je odlomak potpunije objašnjen gore (br. 518:38)). Ponovo, kod istoga proroka: Jehova reče proroku da ode i da kupi laneni pojas i stavi ga oko slabina, ali da ga ne stavlja u vodu; a onda da ode do reke Eufrata i sakrije pojas tamo u jednu raselinu kraj Eufrata. *A poslije mnogo dana reče mi Jehova: ustani i idi na Eufrat, i uzmi pojas koji ti zapovijedih da ga sakriješ; a gle, pojas otruhnuo i ne bješe ni za što. Jer kako se pojas pripoji oko čovjeka, tako bijah pripojio oko sebe sav dom Izrailjev ili sav dom Judin, da bi bili moj narod na slavu i hvalu i diku; ali ne poslušашe* (XIII 1-7,11).

Ove stvari predstavljaju kakve su bile Izrailjska i Jevrejska crkva i njihova stanja iza toga. Laneni pojas, koji je prorok stavio oko slabina, označava povezanost crkve sa Gospodom preko Reči; jer prorok označava doktrinu iz Reči, a pojas na njegovim slabinama označava

povezanost. Falsifikovanja Reči pomoću zala života i obmana doktrine, i pomoću rezonovanja u njihovu korist, označavaju se pojasom koji se strunuo u raselini u steni kraj Eufrata. Jer je povezivanje Gospoda sa crkvom preko Reči, pa kad je ona izokrenuta rezonovanjima koja pogoduju zlima i obmanama, tada više nema povezanosti, a to je označeno pojasom koji nije ni za šta. Da su ovo učinili Jevreji, vidi se iz Reči kako starog tako i novog zaveta; iz Reči novoga zaveta, da su izokrenuli sve što je u Reči rečeno o Gospodu, kao i o svim suštinskim stvarima u crkvi, i da su to falsifikovali svojim predanjima.

21 Tako ponovo, kod Jeremije: *A kad pročitaš ovu knjigu, veži kamen za nju, i baci je u Euftrat. I reci: tako će potonuti Vavilon i neće se podignuti* (II 63,64). Prorokovom knjigom, koju je ovaj pročitao, označava se posebno Reč koja je bila u toj knjizi, a uopšte, cela Reč. Njenim bacanjem u Euftrat, da će Reč, u toku vremena, kroz rezonovanja koja idu u prilog zala, biti falsifikovana od onih koji su označeni Vavilonom, a Vavilon označava one koji vrše preljubu u odnosu na Reč. Ponovo, kod Isaije: *Jehova će presušiti zaliv mora Egipatskoga, i mahnuće rukom svojom svrh rijeke silnijem vjetrom svojim, i udariće je po sedam krakova da se može prelaziti u obući. I biće put ostatku naroda njegovoga, što ostane od Asirske, kao što je bio Izrailju kad izide iz zemlje Egipatske* (XI 15,16). Ove reči označavaju da će se sve obmane i rezonovanja rasuti pred dobrima od Gospoda, ili pred onima koja pripadaju crkvi, i da će svi prelaziti bezbedno posred njih /posred obmana/. To je slučaj u duhovnome svetu s onima koje Gospod štiti. Ista se stvar označava ovdje kao i prelaskom preko Crvenoga Mora (Sufskog Mora) sinova Izrailjevih; oni koji će preći pod zaštitom Gospoda, označeni su ostatkom naroda iz Asirije, gde oni koji su ostali /pošteđeni/ od Asirije, označavaju one koji nisu nestali zbog rezonovanja od obmana. Slično je i značenje i sledećeg odlomka u Apokalipsi: *I šesti anđeo izli čašu svoju na veliku rijeku Euftrat, i presahnu voda njezina, da se pripravi put carevima od istoka sunčanoga* (XVI 12). Ove će se reči potpunje objasniti niže na svom pravom mestu.

23 Iz ovih se stvari sada vidi da reka Euftrat označava Racionalno, preko kojega duhovni um ulazi u prirodni um, i da, u obrnutom smislu,

označava rezonovanja od zabluda i obmana. Međutim, treba primetiti da su rezonovanja u istome stepenu kao i misli, jer silaze iz njih; jer ima rezonovanja od duhovnoga čoveka, koja radije treba nazivati zaključcima iz razloga i iz istina; a ima i rezonovanja od prirodnog čoveka, i od čulnoga čoveka. Rezonovanja od duhovnoga čoveka su racionalna, stoga ih treba nazivati zaključcima iz razloga i iz istina, jer su iz unutrašnjeg uma i iz svetlosti neba; ali rezonovanja od prirodnog čoveka o duhovnim stvarima nisu racionalna, ma koliko da izgledaju tako u moralnim i građanskim stvarima, koje se pokazuju pred očima, jer su samo iz prirodne svetlosti. Ali rezonovanja čulnoga čoveka o duhovnim stvarima su iracionalna, jer su od zabluda, pa stoga iz lažnih ideja. O toj se poslednjoj klasi rezonovanja ovde sada govori u Apokalipsi.

570. *I bješe odriješena četiri anđela.*-Da ovo označava slobodu rezonovanja od obmana, jasno je iz značenja četiri anđela svezana kraj reke Eufrata, što označava rezonovanja od obmana čulnoga čoveka, koje se nisu ranije primale (vidi gore, br.569: 1); stoga sledi da se sa biti odrešen označava da je sada slobodno rezonovati od obmana. Razloga da je slobodno je to, što čulan čovek rezonuje samo iz stvari koje su u svetu, i o onima koje vidi svojim očima; dok za one koje su unutar ili iznad njih, kaže da ne postoje, jer ih on ne vidi. Iz ovoga razloga on odriče, ili ne veruje, u postojanje stvari koje pripadaju nebu i crkvi, jer su one iznad njegovih misli, i zato što sve stvari pripisuje prirodi. Čulan čovek ovako misli u sebi, ili u svome duhu, ali drugačije pred svetom, jer pred svetom govori iz memorije, isto tako o duhovnim stvarima iz Reči, ili iz crkvene doktrine, a stvari koje izgovara slične su onima o kojima govori duhovan čovek. Takvo je stanje ljudi u crkvi na njenom kraju; naime, iako mogu da govore rečito, ili da besede kao iz nekog duhovnog izvora, ipak sve to potiče od poslednjeg Čulnog, u kojemu je njihov duh, koji, kad je ostavljen sebi, rezonuje protiv ovakvih stvari, jer rezonuje od zabluda, pa stoga i od obmana.

571. *Koji bjehu pripravljeni na sahat, i dan, i mjesec, i godinu.* Da ovo označana ,neprestano u stanju, vidi se iz značenja biti pripravljen na sahat, i dan, i mesec, i godinu, što označava biti neprestano u tom stanju, to jest, u stanju kad su lišeni razumevanja istine, a otuda i duhovnoga života, koji je označen rečima koje slede: *da pobiju trećinu ljudi.* Satima, danima, mesecima, i godinama, u Reči, označavaju se stanja života posebno i uopšte, stoga biti pripravljen za ta vremena, označava biti neprekidno u tome stanju. Razlog da sati, dani, meseci, i godine ne označavaju sate, dane, mesece, i godine je to, što se u duhovnom svetu vreme ne deli na ovakve intervale. Jer se Sunce, od kojega anđeosko nebo prima svetlost i toplinu, ne kreće prividno kao sunce u prirodnom svetu, pa stoga nema kao posledicu godine, mesece, dane, i sate. Naime, u duhovnome svetu vremena se ne razlikuju uzastopno kao u prirodnom svetu, nego se razlikuju po stanjima života. Šta su ta stanja, može se videti objašnjeno u *Nebu i Paklu*, gde se govori u Suncu u nebu (br. 116-125); o promenama stanja anđela u nebu, vidi gore (br. 162-199). Iz ovih se razmatranja vidi da se anđelima, koji su pripravljeni za sat, dan, mesec, i godinu, označava biti neprekidno u tom stanju, o kome se govori u onome što sledi. Da sat označava stanje, a slično i dan, i mesec, i godina, vidi se iz mnogih mesta u Reči, ali bi uzelo previše vremena da se ovde navode. Da je slučaj ovakav, vidi se iz onoga što je pokazano o vremenu u *Nebu i Paklu*; kao i u *Tajnama Nebeskim* (br. 2788, 2837, 8070, 10133, 10605). Razlog da vremena označavaju stanja je i to, što u duhovnome svetu nema utvrđenih vremena dana, nazvanih jutrom, podnevom, večerom, i noći, niti utvrđenih vremena u godini, nazvanih prolećem, letom, jeseni, i zimom, niti promena svetla i sene, topline i hladnoće, kao u svetu, nego umesto toga postoje promjene stanja u pogledu ljubavi i vere, a za ove nema ideje intervala po kojima se menjaju vremena, iako se i tamo vreme kreće kao u prirodnom svetu, o čemu vidi *Tajne Nebeske* (br. 1274, 1382, 6110, 7218). I pošto se Sunce anđeoskog neba, koje je Gospod, neprestano podiže, i ne kreće se prividno kao sunce našega sveta, i pošto su jedine promene koje postoje kod anđela i duhova u skladu s njihovim primanjem dobra ljubavi, i istine vere, stoga vremena korespondiraju promenama stanja i označavaju ih

(br. 490,7381); pa stoga anđeli i duhovi misle bez ideje vremena, a što nije moguće kod čoveka (br. 3404).

572. *Da pobiju trećinu ljudi.*- Da ovo označava sebe lišiti razumevanja istine, pa stoga i duhovnog života, vidi se iz značenja pobiti, što označava lišiti duhovnog života, o čemu vidi gore (br. 547); i iz značenja ljudi, koji označavaju razumevanje istine (br. 546,547). Da trećina, kada se koristi u odnosu na istine, označava sve, može se videti gore (br. 506). Ovde, stoga, ubijanjem trećine ljudi, označava se lišavanje sveukupnog razumevanja istine. Kaže se da sebe lišavaju, jer oni koji postanu čulni zbog zala života i obmane doktrine kroz rezonovanja od zabluda, lišavaju sebe razumevanja istine, ali ne druge osim one koji su i sami čulni. Razlog zašto se lišavaju duhovnog života je to, što čovek stiče duhovni život preko razumevanja, jer u meri u kojoj je prosvetljen, u toj istoj meri čovek postaje duhovan. A razumevanje se otvara pomoću istina od dobra, a ne preko i pomoću istina bez dobra; je koliko čovek živi u dobru ljubavi ka bližnjem, toliko misli istine; jer istina je oblik dobra, a svo dobro pripada njegovoj volji, i pokazaće svoj oblik u razumevanju; oblik sam je misao iz razumevanja koje potiče iz volje.

573. *I broj vojnika na konjma bijaše dvjesta hiljada hiljada (dviije mirijade mirijada).* – Da ovo označava bezbrojne obmane od zla, od kojih nastaju rezonovanja koja se protive istinama od dobra, vidi se iz značenja vojnika, koji označavaju obmane od zla, o kojima u onome što sledi; i iz značenja konjanika, koji označavaju rezonovanja iz ovih obmana; jer konji, u Reči, označavaju razumevanje istine, a u obrnutom smislu, razumevanje izokrenuto i razoreno, kao što se može videti gore (br. 355,364,372,381,382); konjanici, stoga, u ovome smislu, označavaju rezonovanja od obmana, jer ove su izokrenuto i razrušeno razumevanje; i iz značenja dve mirijade mirijada, što označava da ih je bezbroj i da idu za uništenjem istina od dobra; a izraz mirijade koristi se u odnosu na istine, kao što se može videti gore (br. 336). A kaže se dve mirijade mirijada, jer bezbrojne stvari koje se povezuju, i sjedinjavaju,

ovde označavaju povezanost, sporazum, i jedinstvo, kao što se može videti gore (br. 283,384). Razlog da se kaže da su protiv istina od dobra, je to što se u onome što sledi govori o razbanju istine pomoću vojske ovakvih konjanika. Iz ovih razmatranja sada je jasno, da broj vojske na konjima dve mirijade mirijada, označava da su obmane od zla, od kojih i radi kojih postoje rezonovanja, da su bezbrojne i da idu za uništenjem istina od dobra. U Reči, izraz vojske često se koristi, a i Gospod se naziva Jehovom nad vojskama ili Savaotom, a vojskama se označavaju istine od dobra koje se bore protivu obmana od zla, a u obrnutom smislu, obmane od zla koje se bore protivu istina od dobra. Vojske označavaju stvari, u Reči, jer se tu pominju ratovi, kako u istorijskim tako i u proročkim delovima, a koji označavaju, u unutrašnjem smislu, duhovne ratove protiv pakla i đavolske čete, a takvi se ratovi odnose na istine i dobra koji se bore protivu obmana i zala, pa se zbog toga vojskama označavaju istine od dobra, a u obrnutom smislu, sve obmane od zla. Da označavaju sve istine od dobra, vidi se iz toga što se sunce, mesec, zvezde, kao i anđeli, nazivaju vojskama Jehovinim, jer označavaju sve istine od dobra i njihovoj svoj širini. Isto tako i sinovi Izrailjevi, jer i oni označavaju istine i dobra od Gospoda, a On se sam bori za sve u nebu, i za sve u crkvi, protivu obmana i zala iz pakla, pa se stoga naziva Jehovom Savaotom, to jest, Jehovom nad vojskama.

3 Da se sunce, mesec, zvezde nazivaju vojskama, jasno je iz brojnih odlomaka. Tako kod Mojsija: *Tako se dovrši nebo i zemlja i sva vojska njihova* (Postanje II 1). Tako kod Davida: *Riječju Gospodovom nebesa se stvoriše, i duhom usta njegovih sva vojska nebeska* (Psalam XXXIII 6)). Opet: *Hvalte ga, svi anđeli njegovi, hvalite ga, sve vojske njegove. Hvalite ga, sunce, mjeseče, hvalite ga, sve zvijezde sjajne!* (Psalam CXLVIII 2,3). I kod Isaije: *I sva će se vojska nebeska rastopiti, saviće se nebesa kao knjiga; sva vojska njihova popadaće kao što pada list s vinove loze i kao što pada sa smokve* (XXXIV 4).

Ponovo, kod istoga proroka: *Ja sam načinio zemlju i čovjeka na njoj stvorio, ja sam razapeo nebesa svojim rukama, i svoj vojsci njihovoj dao zapovijest* (XLV12). Ponovo: *Podignite oči svoje i vidite; ko je to stvorio? Ko izvodi vojsku svega toga na broj i zove svako po imenu?*

(XL 26). Kod Jeremije: *Kao što se ne može izbrojiti vojska nebeska ni izmjeriti pijesak morski (XXXIV 22)*. U ovim odlomcima se sunce, mesec, i zvezde, nazivaju vojskom nebeskom. Jer sunce označava dobro ljubavi, mesec, istinu od dobra, dok zvezde označavaju poznavanja istine i dobra, stoga označavaju dobra i istine u celoj njihovoj širini, pa se nazivaju i vojskom, jer se opiru zlama i obmanama, i neprestano ih pobeđuju kao neprijatelje.

4 Tako kod Danila: *I rog jednoga jarca naraste do vojske nebeske, i obori na zemlju neke od vojske i od zvijezda, i pogazi ih. I naraste do poglavara toj vojsci i uze mu svagdašnju žrtvu, i sveti stan njegov obori. I vojska bi dana u otpad od žrtve svagdanje, i obori istinu na zemlju, i što činjaše, napredovaše mu. Tada čuh jednoga sveca gdje govoraše; i jedan svetac reče nekome koji govoraše: dokle će trajati ta utvara za svagdanju žrtvu i optad pustoši da se gazi svetinja i vojska. I reče mi: do dvije hiljade tri stotine dana i noći; onda će se svetinja očistiti (VIII 10-14)*. Značenje jarca, ovde pomenuog, njegovih rogova, i jednog roga koji poraste velik do vojske nebeske, može se vdeti gore (br. 316:1, 336,535). Vojskama nebeskim, koje je bacio na zemlju, označavaju se istine i dobra neba; jer ovde se govori o poslednjem stanju crkve, kada se misli da istine i dobra nisu važna, i kada se odbacuju, što je označeno njihovim gaženjem po zemlji. Poglavar vojske označava Gospoda, koji se naziva i Jehovom Savaotom. Da će nestati svo bogoštovanje iz dobra ljubavi i istine vere, označeno je neprekidnom žrtvom koja se od njega oduzima, i svetinjom koja se gazi. A da će se ovo desiti na kraju crkve, kad Gospod dođe u svet, označava se večerom i jutrom, gde večer označava poslednje vreme stare crkve, a jutro, početak nove crkve. Da se anđeli nazivaju vojskama, vidi se iz sledećih odlomaka. **5** Tako kod Joila: *Jehova pusti glas svoj nad vojskama svojim; jer je okol njegov vrlo velik (II 11)*. I kod Zaharije: *I postaviću oko pored doma svojega suprot vojsci, suprot onima koji odlaze i dolaze, i nadstojnik neće više prolaziti kroz njih (IX 8)*. I od Davida: *Blagosiljajte Gospoda, sve vojske njegove, sluge njegove, koje tvorite volju njegovu (CIII 21)*. I u prvoj knjizi o Carevima: *Mihej prorok reče caru: vidjeh Jehovu gdje sjedi na prijestolu svom, a sva vojska nebeska stajaše mu s desne i s lijeve strane. Jedan*

reče na jedan način, a drugi na drugi (XXII 19,20). Tako i u Apokalipsi: I vojske nebeske idahu za njim na konjma bijelim, obučeni u svilu bijelu i čistu (XIX 14). I opet: I vidjeh zvijer i careve zemaljske i vojnke njihove skupljene da se pobiju s onijem što sjedi na konju i s vojskama njegovijem (XIX 19). Razlog da se anđeli sakupljeni ili udruženi nazivaju vojskama, je to što anđeli, kao vojska, označavaju Božanske istine i dobra, jer su oni prijemnici ovih od Gospoda, o čemu vidi gore (br. 130,200,202).

6 Iz istoga se razloga sinovi Izraljevi nazivaju vojskama, jer označavaju istine i dobra crkve. Tako kod Mojsija: *Izvedite sinove Izrailjeve iz zemlje Egipatske u četama njihovijem (Izlazak VI 16). Ponovo: I ja ću metnuti ruku svoju na Egipat. I izvešću narod svoj, sinove Izrailjeve iz zemlje Egipatske sudovima velikim (Izlazak VII 4; XII 17). Ponovo: U isti dan izađoše sve vojske Jehovine iz zemlje Egipatske (XII 41). I opet: i izbrojaćeš svako koji ide u vojsku (Brojevi I 3). Opet se kaže: da se okol (logor) postavi oko šatora od sastanka, i da bude po četama njihovim (Brojevi II 3,9,24); i opet: da se Leviti biraju da služe službu u šatoru od sastanka (Brojevi IV 3,32,30,39). Sinovi Izrailjevi su se nazivali vojskama Jehovinim, jer su predstavljali crkvu, i označavali sve istine i dobra, kao što se može videti u *Tajnama Nebeskim* (br. 5414,5801,5803,8805,9340). Nazivali su se vojskama u množini, jer se svako pleme nazivalo vojskom, kao što se vidi kod Mojsija, jer kad je bilo naloženo da se izbroje prema svojim četama, bili su izbrojani po svojim plemenima (Brojevi I 3), i sledeći stihovi). Slično i kad je okol postavljen pored šatora od sastanka prema plemenima, pa se kaže: *po četama njihovijem* (Brojevi II 3,9 i sledeći stihovi). Plemena su se nazivala vojskama, jer su predstavljala sve istine i **7** dobra crkve, a svako pleme neko sveopšte suštinsko u tom: vidi gore br. 431). Iz ovih se razmatranja vidi da su istine i dobra neba i crkve bila označena vojskama u Reči; iz ovih je stvari savršeno jasan razlog da se Jehova u Reči naziva Jehovom Savaotom, Jehovom Bogom Savaotom, to jest, od vojska (kao kod Isaije, 9,24; II 12; III 1,15; V 7) XVII 3: XXXI 4,5; XXXVII 16; XXXVIII 17; XXXVI 16; Jeremija V 14; Zaharija I 3; Malahija II 12; i mnoga druga mesta.*

8 Iz ovih se stvari sada vidi da vojske označavaju istine i dobra neba i crkve u svoj njihovoj širini; a pošto sve stvari u Reči imaju i obrnuto značenje, tako ga imaju i vojske, u kojem smislu označavaju obmane i zla u svoj njihovoj širini. Ovo će se pokazati iz sledećih odlomaka u Reči. Tako kod Jeremije: *Na krovovima kuća kadiše svoj vojski nebeskoj i ljevaše naljeve drugim bogovima* (XIX 13). Kod Sofonije: *Klanjaju će vojski nebeskoj na krovovima* (I 5). I kod Mojsija: *Da se ne bi klanjao suncu, i mjesecu, i zvijezdama, i svoj vojski nebeskoj* (Zak. Ponov. IV 19; XVII 3). I kod Jeremije: *I prostrće se prema suncu i svoj vojski nebeskoj, koje ljubiše i kojima služiše* (VIII 2). Ovde se pod vojskom nebeskom misli na sunce, mesec, i zvezde, jer označavaju sva dobra i istine u skupu; jer sunce, u obrnutom smislu, kao ovde, označava svo zlo koje izvire iz ljubavi prema sebi, mesec, obmane vere, dok zvezde označavaju obmane uopšte. Da se suncem, mesecem, i zvezdama, u prirodnom svetu, kad im se klanja umesto suncu i mesecu anđeoskoga neba, označavaju odvratna zla i obmane, vidi se u *Nebu i Paklu* (br. 122,123), i gore (br. 401,402,525). I pošto se istine od dobra bore protivu obmana od zla, i u suprotnom, obmane od zla protivu istina od dobra, stoga se nazivaju vojskama. Postoji neprestana borba, jer zla i obmane neprestanu odišu iz paklova, i nastoje da razruše istine od dobra koja su u nebu, i koja pružaju otpor. Jer svuda u duhovnom svetu postoji ravnoteža između neba i pakla, a tamo gde je ravnoteža, gde dve sile deluju jedna protiv druge, jedna deluje, druga se odupire, tada postoji neprestano delovanje i reagovanje, a to je ono što se naziva borbom; i za tu se ravnotežu Gospod neprekidno stara, kao što se može videti u *Nebu i Paklu* (br. 589-596, i 597-6039). I pošto postoji takva neprestana borba između neba i pakla, stoga, se sve stvari u nebu nazivaju vojskama, i isti tako se nazivaju i sve stvari u paklu.

9 Sve stvari u nebu odnose se na dobra i istine, a sve stvari u paklu, na zla i obmane. Otuda u sledećim odlomcima vojske označavaju obmane od zla. Tako kod Isaije: *Jer se Jehova razgnjevio na sve narode, i razljutio se na svu vojsku njihovu, zatrće ih, i predati ih na pokolj* (XXXIV 2). Ovde narodi označavaju zla, a vojska, obmane od zla, potpuno razbijanje ovih označeno je sa, da će iz istrebiti i da ih je predao

na pokolj. **10** Ponovo: *Vika stoji ljudstva na gorama kao da je velik narod, vika i vrema carstva skupljenih naroda; Jehova nad vojskama pregleda vojsku ubojitu*(XIII 4). Ovde vika naroda na gorama označava obmane d zla, a ljudstvo označava obmane, dok gore označavaju zla. Kao od velikoga ljudstva, označava izgled kao da je to glas istine od dobra, a narodi označavaju obmane, a gore, zla. Kao od velikoga mnoštva, označava izgled da je to od istine od doba, dok reči, kao od, označavaju da je to samo izgled; *narod* označava one koji su u istinama, pa stoga istine, dok se velik koristi u odnosu na dobro. Glas ljudstva i vrema carstava naroda sakupljenih, označava protivljenje u crkvi koje izvire iz zala i obmana u njoj, a vika mnoštva označava neslaganje u crkvi koje izvire iz zala i obmana u njoj, gde vika označava neslaganje u crkvi, koje izvire iz zla i obmane, dok vika mnoštva označava protivljenje, a carstva crkvu u odnosu na istine i obmane, a narodi skupljeni zajedno, u pogledu zala i obmana, koji se udružuju protiv dobara i istina crkve. Jehova Savaot koji vodi vojske, označava da je to učino Gospod, jer se ovo pripisuje Gospodu, kao što je jasno iz stiha koji odmah sledi, u kojemu se kaže: *Jehova dolazi oružan gnjevom svojim, da sruši svu zemlju*. To se pripisuje Gospodu, kao i zlo, da je to kazna za zlo, pa se i razbijanje crkve tako isto pripisuje Njemu u **11** drugim odlomcima Reči, jer je izgled takav, jer je smisao slova Reči napisan u izgledima. Ali u duhovnom smislu. Ovakve stvari znače da ih čini čovek crkve. Opet kod Jeremije: *I ne žalite mladića njegovih; potrite mu svu vojsku* (LI 5). Predmet o kome se ovde govori je Vavilon, a ne poštedeti njegovih mladića, označava razaranje potvrđenih obmana; potiranje vojske označava potpuno razaranje obmana od zala koja mu pripadaju, stoga razaranje Vavilona. Obmane od zla označene su mnogom vojskom Haldejskom, i vojskom Faraonovom (Jeremija XXXVII 7-11, i sledeći stihovi); i kod Mojsija: *I vrativši se voda potopi kola i konjike sa svom vojskom Faraonovom* (Izlazak XOV 28; XV 4); ovo je objašnjeno gore (br. 355:37), i u *Tajnama Nebeskim* (br. 8230,8275).

12 Tako kod Danila: *Jer će car sjeverni opet dignuti vojsku veću od prve; i poslije nekoliko godina doći će s velikom vojskom i velikim blagom. Po tom će podignuti i silu svoju i srce svoje na cara južnoga s*

velikom vojskom, car će južni doći u boj s velikom i vrlo silnom vojskom, ali neće odoljeti (XI 13,25).

Ovde se govori o ratu između cara severnoga i cara južnoga, a carem severnim označavaju se oni u crkvi koji su u obmanama od zla, a carem južnim oni u crkvi koji su u istinama od dobra; njihov sukob i borba na kraju crkve, u duhovnom smislu, opisuju se njihovim ratom; stoga se vojskom severnoga cara označavaju obmane svake vrste, a vojskom cara južnoga istine svake vrste. Tako kod Luke: *I kad vidite da Jerusolim opkoli vojska, onda znajte da se približilo vrijeme da opusti (XXI 20)*. U tome poglavlju Gospod govori o svršetku vremena, što označava kraj crkve, dok Jerusolim označava crkvu u pogledu doktrine; kad bude opkoljen vojskom, označava da će biti obuzeta obmanama. Da tada dolazi pustošenje, a odmah i poslednji sud, označeno je sa, da se vreme približilo da opusti. Smatra se da se ovime misli na rušenje Jeruslima od strane Rimljana, ali se iz pojedinosti u tome poglavlju vidi da se radi o razaranju crkve i o njenom kraju; slično kod Mateja XXIV, od prvog do poslednjeg stiha, kao što se vidi iz objašnjenja datog u *Tajnama Nebeskim*. Ali ovo nije nasuprot doslovnom značenju razaranja Jerusalama, nego znači da razaranje predstavlja kraj; ovo se potvrđuje svakom pojedinosti u poglavlju, ako se **14** razmotri u duhovnom smislu. Opet, kod Davida: *Bog nas je povrgao i posramio. obraćaš nas te bježimo ispred neprijatelja (Psalam XLIV 9,10)*. Ovde Bog koji ne ide s vojskom, znači da ih nije branio, jer su bili u obmanama od zla, jer vojske označavaju obmane od zla; zbog toga se kaže da su povrgnuti (odbačeni) i posramljeni, i da su morali da okrenu **15** leđa neprijatelju, gde neprijatelj označava zlo iz pakla. Ponovo, kod Joila: *I naknadiću vam godine koje izjede skakavac, hrušt i crv i gusjenica, velika vojska moja, koju slah na vas (II 25)*. Da velika vojska označava obmane i zla svake vrste, vidi se iz toga što se onim malim razornim stvorenjima, skakavcem, hruštom, crvom i gusenicom, označavaju obmane i zla koja pustoše ili ruše istine i dobra crkve, kao što se može videti gore (br. 543:9), gde je objašnjen ovaj odlomak, i gde je pokazano da se skakavcem i hruštom označavaju obmane (i zla) čulnoga čoveka. Značenje vojski u Reči u oba smisla u istorijskim delovima Reči slično

je. Jer ovi delovi, isto kao i proročki, sadrže duhovni smisao; ali ovaj ne sija tako jasno jer um, zaokupljen u istorijskim okolnostima, teško se uzdiže iznad zemaljskih stvari da bi video duhovne stvari koje su u ovima pohranjene.

574. I čuh broj njihov.- Da ovo označava da je bilo opaženo kakvi su , vidi se iz značenja čuti, što oznčava opaziti; vidi gore, (br. 14,529); i iz značenja broja, koji označava kvalitet nečega o čemu se govori, vidi gore, (br. 429); ovde, pokazuje kakve su obmane od zla koje su udružene protivu istina od dobra, od kojih i u čiju korist se koriste rezonovanja čulnoga čoveka, koja su označena brojem vojske konjanika, o kojima se govori gore. Ali kalitet se ovih dalje opisuje u sledećem stihu ovim rečima: I tako videh u utvari konje, i one što sedahu na njima, koji imahu oklope ognjene i plavetne i sumporne; i glave konja njihovih bejahu kao glave lavova, a iz usta njihovih izlažaše oganj i dim i sumpor. Ove stvari izražavaju kavlitet koji je ovde označen brojem. Ovo se odnosi na nešto pod idejom broja, ali u duhovnom svetu ne postoje brojevi, jer se tamo vremena i prostori ne mere i ne određuju brojevima, kao u prirodnom svetu, pa stoga svi brojevi, u Reči, označavaju stvari, a sami brojevi označavaju kvalitet stvari o kojoj se govori, vidi gore (br. 203,336,429,430); i u *Nebu i Paklu* br. 263).

575. I tako vidjeh u utvari konje i one koji sjeđahu na njima.-Da ovo označava falsifikovanja Reči rezonovanjima od obmana, vidi se iz značenja konja, koji označavaju razumevanje Reči (vidi gore, br. 355,364,372,381,382); ovde, njihova falsifikovanja jer se kaže, da je video konje u utvari, o čemu u onome što sledi; i iz značenja onih koji sedahu na njima, što označava one koji su inteligentni o Reči, o kojem značenju vidi odlomke gore navedene, ali u ovom slučaju, rezonovanja od obmana o smislu Reči, jer se ovde govori o čulnom čoveku i njegovom rezonovanju od zabluda (vidi gore, br. 569): jer se reklo da ih je video u utvari, a ne kao pre, u duhu. **2** Videti u utvari ovde znači od zabluda. Jer utvare, od kojih čovekov duh vidi, dvostruke su vrste. Ima

stvarnih utvara , i utvara koje nisu stvarne. Stvarne utvare su takve kakve se pojavljuju u duhovnom svetu, i one savršeno korespondiraju mislima i osećanjima anđela, stoga su one stvarne korespondencije; takve su bile utvare koje su se pojavljivale pred prorocima koji su prorokovali istine, a takve su bile i utvare koje su se pokazale Jovanu, a koje je opisao u celoj Apokalipsi. Ali utvare (vizije) koje nisu stvarne, one su takve da izgledaju u spoljašnjem obliku kao da su stvarne, ali ne i u unutrašnjem obliku, jer ih izazivaju duhovi pomoću fantazija; takve su bile utvare iz kojih su lažni proroci prorokovali ništave stvari ili laži. Sve ove utvare, pošto su bile nestvarne, bile su zablude, pa stoga i označavaju zablude. Pošto su konji i oni koji su sedali na njima bili viđeni od Jovana u takvim utvarama, stoga su se nazivale rezenovanjima od obmana, a otuda i falsifikovanjima Reči. Njima se označavaju lažne utvare. Stoga su se stvarne utvare pokazivale prorocima koji su pisali Reč, a nestvarne utvare onima koji su se isto tako nazivali prorocima, i pošto su utvare ovih poslednjih bile ništave, i nazivale su se lažima, stoga je važno poznavati prirodu utvara (vizija). Sve ono što se stvarno pokazuje u duhovnom svijetu, to su korespondencije, jer one korespondiraju unutrašnjim stvarima anđela, koje pripadaju njihovim umovima, ili njihovom osećanju i misli iz osećanja, pa stoga i one označavaju takve iste stvari. Jer se Duhovno, koje pripada osećanju a otuda i misli, oblači u oblike kao što su oni koji se vide u tri carstva prirodnog sveta, životinjskom, biljnom, i mineralnom, a svi ovi oblici su korespondencije, kao one koji su proroci viđali i koji su označavali stvari kojima su korespondirale.

Ali u duhovnom svetu ima isto tako i izgleda koji nisu korespondencije, koje stvaraju duhovi, posebno zli duhovi, pomoću fantazija; jer služeći se ovima, ovi duhovi mogu da stvaraju palate, i kuće pune ukrasa, kao i da pokazuju ukrašena odela, isto kao što mogu da dobiju lepa lica, s drugim stvarima slične prirode; ali čim fantazija prestane, sve što je preko nje stvoreno, nestaje, jer su to spoljašnje stvari u kojima nema ništa unutrašnje. Pošto ovakve vizije (utvare) postoje samo kroz fantazije, one označavaju zablude, jer one obmanjuju čula, i prevarno učine da se pojave stvari koje slične onima koje 4 su stvarne; a

pošto je to ono što one označavaju, stoga se kaže, *I vidjeh konje u utvari*. Pošto se ovde govori o rezonovanjima iz obmana, priroda obmana će ovde biti objašnjena. Postoje brojne zablude u prirodnim, građanskim, i duhovnim stvarima; ali ovde se misli na zablude u duhovnim stvarima, pa će se njihova priroda ilustrovati nekim primerima. Čulni čovek je u zabludama, jer su sve ideje njegovih misli iz sveta, i one ulaze preko telesnih čula, pa on stoga po njima misli i zaključuje o njima i o duhovnim stvarima. On ne zna šta je Duhovno, i misli da nema ničega iznad prirode, a ako ima, da su tamo predmeti kao što u prirodnom svetu, kao vrtovi, žbunje, biljke, leje cveća, zelene livade, palate, i kuće. On ove stvari naziva fantazijama, iako zna da su proroci videli slične stvari kad su bili u duhu. Čulni ljudi ne veruju da ovakve stvari postoje u duhovnome svetu, jer veruju da što ne vide svojim očima, ili ne opažaju nekim telesnim čulom, da to ne postoji. **5** Oni koji sude po zabludama, ti ne mogu da poveruju da čovek ima savršen ljudski oblik posle smrti, niti da i anđeli imaju taj oblik; stoga poriču da ljudi posle smrti imaju ljudski oblik, govoreći da su to fantomi, bez očiju čekajući na uskrsnuće tela, da bi mogli videti, čuti, i govoriti. Oni govore i veruju na ovaj način, jer to dolazi od telesnih čula. Oni koji rezonuju i oblikuju zaključke iz zabluda čula, pripisuju sve stvari prirodi a jedva išta Božanskom Biću; a ako i pripisuju stvaranje Božanskom Biću, ipak misle da su te stvari prenesene na prirodu, i da iz nje sve stvari proističu, a ništa iz duhovnoga sveta. Kao kad vide divne stvari povezane sa svilenom bubom, leptirom, i pčelom, i kako se umnožavaju životinje iz jaja, i ostale bezbrojne stvari, oni ih smatraju samo delima prirode, a nisu u stanju da pomisle da je to od upliva duhovnoga sveta u prirodni, niti misle o tome da ove divne stvari postoje i opstoje iz toga sveta. A činjenica je da se Božansko uliva neprekidno iz ovoga sveta u prirodni, i stvara takve stvari, i da je priroda stvorena da bi služila da pokriva takve stvari koje se ulivaju i potiču iz duhovnoga sveta. Ali bi nam uzelo previše vremena da nabrajamo sve zablude u duhovnim stvarima, u koje veruje čulni čovek crkve. Neke od njih su pomenute u *Nauku Novoga Jerusalima* (br. 53).

576. *Koji imahu oklope ognjene i plavetne i sumporne.* - Da ovo označava rezonovanja koja se bore iz želje protivne redu, želje koja potiče od ljubavi prema sebi i svetu, i iz njihovih obmana, vidi se iz značenja oklopa, koji označavaju ratno oružje, a posebno odbranu u bitkama, o kojima se gore govori br. 557); i iz značenja ognja ili ognjenog, što označava protivne redu želje ljubavi prema sebi i svom zlu (vidi gore, br. 504); i iz značenja plavetnog ili plavetnila, što označava protivnu redu želju ljubavi prema svetu i svaku obmanu, o čemu u onome što sledi; i iz značenja sumpora ili sumpornog, što označava požudu za razaranjem dobra i istine crkve pomoću obmane od zla (vidi niže, br. 578), u ovome slučaju, pomoću obmane koja se zagreva ovim dvema ljubavima. Iz ovih je razmatranja jasno da oklopi ognjeni, plavetni, i sumporni, označavaju rezonovanja koja se bore iz 2 želja protivnih redu, želja ljubavi prema sebi i prema svetu, i iz njihovih obmana. U pogledu plavetnoga, ono označava, u duhovnom smislu, nebesku ljubav prema istini, a u obrnutom smislu, đavolsku ljubav prema obmani, kao i ljubav prema svetu. Ovo se vidi iz toga što je to nebeska boja, a ova boja označava istinu nebeskog porekla, pa stoga, u obrnutom smislu, obmanu đavolskog porekla. U duhovnome svetu vide se divne boje, kojima je poreklo u dobru i istini, jer tamo su boje modifikacije nebeske svetlosti, stoga inteligencije i mudrosti anđela u nebu. Iz ovoga razloga, plavetno, purpurno, i skrlet dva put obojeni, bili su utkani u zavesu na šatoru i na odeći Aronovoj. Jer je šator predstavljao Božansku Istinu neba i crkve, dok su ukrasi na Aronovoj odeždi predstavljali nebeske i duhovne stvari, koje pripadaju Božanskom Dobru i Božanskoj Istini.

3 Da je zaves pred kovčegom bio načinjen od porfire, i od skrleta, i od tankoga platna uzvedenoga (dva puta obojenoga?), može se videti u Izlasku (XXVI 31); slično i zaves na vratima šatora (stih 36); isto tako i zaves na vratima od trema (Izlazak XXVII 16). Tako isto su bile napravljene i petlje od porfire na kraju zavesa (Izlazak XXVI 4); tako je i oplećak (ephod) bio načinjen od zlata i od porfire i od skrleta i od crvca od tankoga platna uzvedenoga (Izlazak XXVIII 6); kao i naprsnik sudski (stih 15); a kad bi išli po pustinji, Aron i njegovi sinovi bi pokrili kovčeg

skrletom, isto tako i stol za hlebove postavljene, činije i čaše, i svetiljke na zlatnome oltaru i posudama (Brojevi IV 6,7,8,9,11,12). Razlog ovome je bilo to što se na taj način Božanska Istina, koja proističe od Božanske Ljubavi, a koja je bila označena skrletnim platnom, prima i brani sve svete stvari neba i crkve, koje su bile predstavljene ovim stvarima. Pošto je skrlet predstavljao nebesku ljubav prema istini, stoga je bilo zapovedeno **4** da sinovi Izrailjevi stavljaju rese po skutovima od svojih haljina i da na rese stavljaju traku skrletnu, da bi gledajući ih sećali se svih zapovesti Jehovinih. A zapovesti Jehovine su suštinske istine neba i **5** crkve, kao i onih koji su u nebeskoj ljubavi. Da skrlet označava ljubav prema istini, jasno je iz sledećih odlomaka kod Jezekilja: *Tanko platno izmetano Egipatsko razapinjao si da su ti jedra, porfirom i skrletom s ostrva Eliskih pokrivaš se. Oni trgovahu s tobom svakojakim stvarima, porfirom i uzvodom i kovčezima bogatijeh nakita* (XXVII 7,24). Ove se stvari kažu o Tiru, koji označava crkvu u pogledu poznavanja istine, kao i istine koja pripada crkvi, dok roba i trgovina koje se pominju u tome poglavlju, opisuju kako se stiče inteligencija preko tih poznavanja. Tanko platno izmetano Egipatsko označava poznavanje takvih stvari koje pripadaju crkvi, a pošto je ona bila okolo ili unutra, kaže se da se njom pokrivalo (platnom). Porfira i skrlet s ostrva Eliskih, označavaju duhovno osećanje istine i dobra; za te se stvari kaže da se njima pokriva, a pokrivač znači istinu. Pokrivala od skrleta i i porfire označavaju sve istine duhovne i prirodne, a ove, skupa sa znanjima iz Reči, označavaju se kovčezima bogatih nakita.

6 Pošto skrlet označava nebesku ljubav prema istini, to u obrnutom smislu, đavolsku ljubav prema obmani; a i u tom smislu se i skrlet koristi u Reči. Tako, kaže se kod Jezekilja: *Bijahu dvije žene, kćeri jedne matere. One se kurvahu u Egiptu, u mladosti svojoj kurvahu se, ondje im pipaše grudi, i ondje im gnječiše dojke djevojačke; imena im bijahu, starijoj Ola a mlađoj Oliva; one postaše moje, i rodiše sinove i kćeri: Imena im bijahu Ola Samariji, a Oliva Jerusalimu. A Ola i kad bijaše moja, kurvaše se, i upaljivaše se za svojim milosnicima, Asircima susjedima, koji nošahu skrlet (porfiru, hyacinthinum), i bijahu knezovi i vlastela, sve lijepi mladići, vitezovi koji jahahu na konjima* (XXIII 2-7).

Ovde Samarija i Jerusalim označavaju crkvu, Samarija, duhovnu crkvu, a Jerusalim, nebesku crkvu, koje se nazivaju Ola i Oliva, jer ove reči označavaju šator, a šator označava crkvu u pogledu bogoštovanja. I žena, tako isto u Reči, označava crkvu. Njihovim preljubama u Egiptu, označava se da su falsifikovali istine crkve pomoću doslovnih istina prirodnog čoveka. Njihovim upaljivanjem za Asircima, označava se da su falsifikovali rezonovanjima iz doslovnih istina, koja su rezonovanja označene Asircem i Asirijom. Za njih se kaže da su obučeni u skrlet, zbog zabluda i obmana, koje u spoljašnjem obliku izgledaju kao istine, jer su izdvojene iz smisla slova Reči i primenjene izokrenute. I zbog toga izgleda, nazvaju se knezovima i lepim mladićima, koji jašu na konjma. Jer oni koji rezonuju iz svoje vlastite inteligencije, izgledaju sebi i drugima koji su u sličnom stanju, inteligentni i mudri, a stvari o kojima govore izgledaju kao istine koje potiču iz inteligencije i dobra koja potiču od mudrosti. Ali su, u stvari, obmane, ali oni ih vole jer su iz propriuma. Knezovi i vlastela označavaju glavne istine, a **7** koji jašu na konjma, ti označavaju inteligentne. Tako kod Jeremije: *Srebro kovano donosi se iz Tarsisa, i zlato iz Ofaza, djelo umjetničko, i ruku zlatarsih, odijelo im je od skrleta i porfire, sve je djelo umjetničko (X 9)*. Ovde se govori o idolima doma Izrailjevog, koji označavaju lažne doktrine, jer su iz čovekove vlastite inteligencije, pa se stoga nazivaju delom umetničkim (delom mudrih ljudi), jer iz toga razloga njima izgledaju kao istine i dobra. Srebro iz Tarsisa i zlato iz Ofaza, označava da one izgledaju u spoljašnjem obliku kao istina i dobro, jer su iz smisla slova Reči. Iz ovih je razmatranja jasno da skrlet označava ljubav prema obmani, jer je od propriuma, ili iz čovekove vlastite inteligencije. Skrlet označava i ljubav prema svetlu, jer ljubav prema svetlu korespondira ljubavi prema obmani, kao što ljubav prema sebi, koja je označena vatrom, korespondira ljubavi prema zlu; jer je duhovno zlo, koje je označeno ljubavlju prema svetlu, u suštini, obmana, upravo kao što je duhovno dobro, u svojoj suštini, istina, kao što se može videti u *Nebu i Paklu* (br. 15).

577. *I glave konja njihovih bijahu kao glave lavova.* – Da ovo označava znanje, i misao iz njega, koja razara istinu, vidi se iz značenja glava konja, koje označavaju znanje i misao iz njega, kao što će se ubrzo videti; i iz značenja glava lavova, koje označavaju razbijanje istine. Glave lavova ovde označavaju razaranje istine, a glava označava moći uma pomoću kojega razara, a to su rezonovanja od obmana. Da lav označava Božansku Istinu kao moć, a u obrnutom smislu, obmanu koja razara, može se videti gore (br. 278). Razlog da glave lavova označavaju znanje i misao iz njega, je to što glava označava inteligenciju, a konj, razumevanje. Ali pošto se ovde govori o čulnome čoveku i njegovim rezonovanjima iz obmana, i pošto čulni čovek, koji rezonuje iz obmana, nema inteligencije nego samo znanje i misao iz njega, stoga su i ovde rezonovanja označena glavama konja. Da oni koji su u obmanama nemaju inteligencije, nego umesto nje znanje, može se videti u *Nauku Novoga Jerusalima* (br. 33). Glava označava inteligenciju, jer razum i volja počivaju u unutrašnjim delovima njegove glave, stoga su u prednjim delovima njegove glave, gde je lice; stoga čula vida, sluha, njuha, i ukusa, u koje se ulivaju razum i volja iz unutrašnjeg dela, i oživjavaju ih, i čine da ovi / ljudi / uživaju osećaje. Iz tog razloga **2** glava, u Reči, označava inteligenciju. Ali pošto su samo oni koji primaju upliv (influks) iz neba, inteligentni jer se sva inteligencija i mudrost ulivaju iz neba od Gospoda, to sledi, da oni koji su u obmanama od zla, nemaju inteligencije. Jer kod ovakvih viši ili unutrašnji um je zatvoren, i samo je niži um, nazvan prirodnim umom, otvoren. A ovaj um, kad je viši zatvoren, nema ništa od istine i dobra, stoga ni inteligencije iz neba, nego samo iz sveta; stoga takve osobe, umesto inteligencije, imaju samo znanje, i misao iz ovoga, iz koje sledi rezonovanje, a pomoću ovoga, potvrđivanje obmane i zla protivu istine i dobra.

3 Da glava, u Reči, označava inteligenciju i mudrost, a u obrnutom smislu, znanje, a otuda iluzornu misao, vidi se iz sledećih odlomaka u Reči. Tako kod Jezekilja: *I dragulj na nos metnuh ti, i oboce u uši, slavan vijenac na glavu* (XVI 12). Ovo se kaže o Jerusalimu, koji označava crkvu, ovde kakva je u njenom početku. Dragulj na nosu označava

opažanje istine od dobra, oboci u ušima označavaju slušanje i poslušnost, a slavni venac na glavi označava inteligenciju i mudrost, jer inteligencija, koja je iz Božanske Istine i koja postaje mudrost iz 4 dobra ljubavi, označena je zlatnom krunom. Tako u Apokalipsi: *Žena obučena u sunce, i mjesec pod nogama njezinim, i na glavi njenoj vijanac (kruna) od dvanaest zvijezda* (XII 1). Da glava na kojoj je bila kruna od dvanaest zvezda, označava inteligenciju, videće se u objašnjenju na sledećim stanicama, naime, o Jevrejima koji stavljaju krunu od trnja na Gospodovu glavu, i koji Ga udaraju po licu (Matej XXVI 29,30; Marko XV 17,19; Jovan XIX 2), što označava da su na ovakav nedostojan način postupali sa Božanskom Istinom samom, i s Božanskom Mudrošću. Jer su oni falsifikovali Reč, koja je Božanska Istina, koja sadrži Božansku Mudrost, i koji su vršili preljubu u odnosu na nju kroz svoje predaje, a isto tako što su je primenjivali na sebe, jer su želeli cara koji bi ih postavio nad svim drugim narodima u celom svetu. Pa stoga što Gospodovo carstvo nije bilo zemaljsko nego nebesko, oni su izokrenuli sve stvari u Reči koje su se odnosile na Njega, i ismevali proroštva o Njemu. Ovo je bilo predstavljeno stavljanjem krune od trnja na Njegovu glavu, i udarajući Ga po glavi. Tako se isto kaže kod Danila, gde se govori o kipu koji je Navukodonosor video u snu, da je na njemu glava bila od čistog zlata, njegove grudi i ruke od srebra, stegna od mjedi, noge od gvožđa a delom od kala (gline) (II 32,33). Taj je kip predstavljao uzastopna stanja crkve. Glava od zlata predstavljala je i označavala Pradrevnu Crkvu, koja je bila u nebeskoj mudrosti, pa tako i u inteligenciji iznad ostalih crkava koje su sledile; njena mudrost i inteligencija označene su glavom od zlata. Da ostali delovi označavaju stanja crkve koja su sledila, može se videti gore (br. 176,411:5). I kod Davida:

Uveo si nas u mrežu. Metnuo si breme na slabine naše. Dao si nas u jaram čovjeku (učinio si da čovjek jaše na našoj glavi) (Psalam LXVI 11,12). Učinio da jaše na našoj glavi, označava da nema inteligencije, kao što se može gore videti (br. 355:35), gde su te stvari potpunije objašnjene. I kod Mojsija: *Ovi će blagoslovi doći nad braćom* (Postanje XLIX 26; Zak. Ponov. XXXIII 13-16). Blagoslovima koji silaze na glavu Josifovu, označava se da će se sve stvari koje su prethodno

pomenute, a koje su blagoslovi neba, iskusiti u unutrašnjim delovima uma, gde je život razuma i volje, jer ovo su unutarnje stvari uma. Postati kruna (venac) Nazireja među svojom braćom, označava da će se to iskusiti u spoljašnjim delovima njegovoga uma, jer Nazirejstvo označava spoljašnje stvari prirodnoga

uma, jer označava kosu, ili dlake na glavi. Ali ove su reči potpunije objašnjene gore (br. 448:7); i u *Tajnama Nebeskim* (br. 6437,6438). Ponovo: *Dajte iz plemena svojih ljude mudre i vješte (inteligentne) i poznate, da ih postavim za glave (za glavare, za starješine)* (Zak. Ponov. I 13). Kaže se, za glave, jer se misli na mudrost i inteligenciju, u kojima su iznad ostalih, jer se kaže, *Dajte ljude mudre i vješte (inteligentne)*.

7 Tako kod Isaije: *Jehova je izlio na vas duh tvrdoga sna, i zatvorio vam oči, i vaše je glave, vidioci, pokrio* (XXIX 10). Proroci označavaju one koji naučavaju istine, i koji su inteligentni, a u apstraktnom smislu, označavaju istinitu doktrinu, i inteligenciju; stoga se kaže, *Jehova je pokrio oči vaše, proroci; i glave vaše, vidioci*; gde se proroci nazivaju očima, a vidioci, glavama, jer oči označavaju razumevanje istine u pogledu doktrine, dok se vidiocima, kao i glavama, označava inteligencija. Ponovo: *Zato će Jehova odsjeći Izrailju glavu i rep, granu i situ u jedan dan. Starješina i ugledan čovjek, to je glava, a prorok koji uči laž, to je rep* (IX 14,15). I ponovo: *I neće biti djela u Egiptu što bi učinila glava ili rep, grana ili sita* (XIX 15). Da će On otkinuti Izrailju glavu i rep, i da neće biti u Egiptu ni glave ni repa, označava da će sva njihova inteligencija i poznavanje istine nestati, kao što se može videti gore (br. 559:4), gde se ovo potpunije objašnjava. Ponovo, kod istoga: *Tada će Jehova brijati britvom zakupljenom ispreko rijeke, carem Asirskim, glavu i dlake po nogama, i bradu svu* (VII 20). Ove reči označavaju da će rezonovanja od obmana lišiti ljude crkve sve mudrosti i duhovne inteligencije, kao što se može videti gore (br. 569:17), gde su ove reči objašnjene u pojedinostima. Kaže se, ispreko reke, jer reka Eufrat označava rezonovanja od obmana; ovde se , stoga, označava upad otuda **9** u istine crkve, koje se razaraju rezonovanjima od obmana. I kod Jezekilja: *Sine čovječiji, uzmi nož oštar, britvu brijačku uzmi, i pusti je po glavi svojoj, pa uzmi mjerila i razdijeli. Trećinu sažeži ognjem usred*

grada, kad se navršše dani opsade; a drugu trećinu uzmi i isijeci mačem oko njega, a ostalu trećinu razmetni u vjetar (V 1,2).

Ovde, isto tako, prelaženjem britvom preko glave označava lišiti se sve inteligencije (razumevanja istine). Razlog je, da inteligencija nestaje ako nema poslednjih stvari inteligencije, koje su označene kosom na glavi, koju je prorok trebalo da obrije britvom, tako što će britvom preći preko glave. Jer oduzeti poslednje stvari je kao odstraniti osnovu od stuba, ili temelj od kuće. Otuda je u Jevrejskoj crkvi, koja je bila reprezentativna, bilo nezakonito brijati kosu sa glave, i postati ćelav, a slično je bilo i sa bradom. Stoga oni koji su bez inteligencije, izgledaju ćelavi u duhovnome svetu.

10 Iz ovoga je vidi značenje ćelave glave, ili ćelavosti. Tako kod Isaije: *Sve će glave biti ćelave, i svaka brada obrijana (XV 2).*

Ove reči znače da nije bilo inteligencije. A kod Jezekilja: *Na svakome će biti stid, i sve će im glave biti ćelave (VII 18).* Opet, kod istoga: *Svaka glava oćelavi, i sa svakoga se ramena ukloni dlaka (XXIX 18).* Ove reči imaju slično značenje. Otuda je Aronu i njegovim sinovima bilo zabranjeno da briju svoje glave i krajeve brada, o čemu se kaže kod Mojsija, da Aron i njegovi sinovi ne smiju brijati svoje glave, niti cepati svoju odeću, da ne bi poginuli, i da ne bi gnev Jehovin pao na celu skupštinu (Levitska X 6). I opet: *Sinovi Aronovi da ne idu ćelavih glava, niti da sijeku krajeve svojih brada (XXI 5).* Brada predstavlja poslednje racionalnog čoveka, a ne brijati bradu, označava ne lišiti se onoga što je racionalno, oduzimajući ono što je poslednje; jer, kao što je gore rečeno, kad se poslednje oduzme, i unutrašnje se izgubi. Šta je označeno ženom zarobljenom od neprijatelja, koja obrije svoju glavu i odreže **11** nokte, ako poželi da postane žena (supruga), objašnjeno je gore (br. 555:16). Pošto je sramota bila predstavljena stavljanjem ruku na glavu, stoga se kaže kod Jeremije: *Posramićeš se od Egipćanina kao što si se posramio od Asirca. Otići ćeš odatle s rukama nad glavom (II 36,37).* Ponovo kod istog proroka: *Posramiše se i zbuniše, i pokriše glave svoje (XIV 3);* zato što je pokrivanje glave svojim rukama predstavljalo sramotu, stoga je Tamara, kad je nečasno s njom postupio

njen brat Amon, *pokrila rukom svoju gavu, i izašla plačući* (2. Samuilova XIII 19); stavljanjem ruke na glavu označavalo je da nije ostalo ni malo inteligencije. Žaljenje zbog greha zato što je neko postupio bezumno i ludo, bilo je predstavljeno posipanjem zemlje po glavi, i sagibanjem glave sve do zemlje, kao kod Jezekilja: *I posipaće pepelom glave svoje, i valjaće se po prašini* (XXVII 30). I u Plaču: *Starješine kćeri Sionske sjede na zemlji i šute, posule su glavu pepelom ; opasale su kostrijet; i oboriše k zemlji glave svoje* (I 10).

12 Ali glavom se, u obrnutom smislu, označava lukavost koja pripada onima koji su u ljubavi za vladanjem; ovo je označeno glavom kod Mojsija, semenom zmijinjom koje gazi zmijinju glavu, i zmijom koja ženu ujeda u petu (Postanje III 15). I kod Davida: *Gospod ti je s desne strane. Pobiće u dan gnjeva svojega careve; sudiće narodima, napuniće zemlju trupova; satrće glavu na zemlji širokoj. Iz potoka će na putu piti, i zato će podignuti glavu* (CX 5-7). Ovaj je odlomak objašnjen gore (br. 518:24). I opet: *Gospod satire glavu neprijateljima svojim i vlasato tjeme onoga ko ostaje u bezakonju svojem* (Psalam KXVIII 21). Da se lukavost, kojom nameravaju i smišljaju zlo za druge, vraća na njih same, označeno je sa, *plaćajući svoj put svojom vlastitom glavom* (Jeze. IX 10; XI 21; XVI 43; XVII 19; XXII 31; Joilo III 4,7). Ali značenje sedam glava, u Apokalipsi, na kojima je bilo sedam venaca (dijadema) (XII 3; XII 1,3; XVII 3,7,9), biće objašnjeno na sledećim stranicama. Osim toga, glava, pošto je najviši i glavni deo na čoveku, označava i druge razne stvari, kao vrh planine, vrh bilo čega, ono to je prvašnje, početak puta, ulice, usta, i slične stvari.

578. *I iz usta njihovih izlažase oganj, i dim, i sumpor.*- Da ovo označava misao i rezonovanja koja izvire iz ljubavi prema zlu, i iz ljubavi prema obmani, kao i iz želje da se razore istine i dobra pomoću obmana od zla, vidi se iz značenja usta koja označavaju misao i rezonovanja iz nje, o kojima ćemo govoriti kad budemo objašnjavali 19-ti stih; i iz značenja ognja, koji označava ljubav prema sebi, i ljubav prema zlu (vidi gore,

br.494,539); i iz značenja sumpora, koji označava želju da se razore istine i dobra crkve pomoću obmana od zla.

2 Da je ovo značenje sumpora, vidi se iz Reči gde se pominje, kao kod Mojsija: *Tada pusti Jehova na Sodomu i Gomoru s neba dažd od sumpora i ognja* (Postanje XIX 24). I kod Luke: *U dan kad Lot izide iz Sodoma, pade dažd od ognja i sumpora s neba, i sve izgori* (XVII 29,30). Žitelji Sodome i Gomore, znače one koji su u obmanama od zla iz ljubavi prema sebi; i pošto su ih obmane od zla iz te ljubavi razorile, stoga je daždilo sumporom i ognjem, sumporom, zbog želje da se razori crkva pomoću obmana od zla, a ognjem, zbog toga što ta želja (požuda) izvire iz ljubavi prema sebi. Da će biti ovako kada se pojavi Sin čovečiji, označava se sa, da će tada i obmane od zla iz ljubavi prema sebi razarati crkvu. Dažd ovakve vrste pokazuje se i u duhovnom svetu, kada se zli, koji su u obmanama iz ljubavi **3** prema sebi, bacaju u pakao. Tako opet, kod Mojsija: *Šta će sinovi vaši i došljaci reći kad vide zla u zemlji i bolesti? Zemlju svu opaljenu sumporom i solju, gdje se ne sije niti što niče niti na njoj raste neka biljka, kao gdje je propala Sodoma i Gomora, Adama i Sebojim* (Zak. Ponov. XXIX 22,23). Ovo su prokletstva kojima se pretilo sinovima Izrailjevim ako ne drže zapovesti i uredbe, i ako se klanjaju drugim bogovima; jer bi tada crkva bila razorena obmanama od zla, i zlima od obmana, jer se kaže da će tada cela zemlja biti sumpor, sol, goreće sva zemlja, gde zemlja označava crkvu. Da neće biti sejanja niti će nešto na njoj nicati, niti će trava rasti, označava se sa, da više neće biti primanja istine od dobra.

4 Opet, kod Isaije: *Jer je Tofet spremljen od prije; gle, spremljen je za cara, sići će u mjesta duboka i široka, i pokriti ognjem i drvetom; prolom Jehovin, kao potok sumpora i ognja zapaliće ga* (XXX 33). Tofet ovde označava pakao u kome vladaju strašne i okrutne ljubavi za uništenjem svih istina i dobara crkve, posebno divljačka želja da se uništi dobro nevinosti. Tome je strašnom paklu poreklo u obmanama od zla, a označen je sa, on će sići u mesta duboka i široka. Car, za kojega je pripravljen, označava paklenu obmanu samu. *Pokriti ognjem i drevtom*, označava zla svake vrste koja pripadaju toj ljubavi. Jer čim se tamo čuju istine crkve od bilo koga, i čim se opaze njena dobra, njih zahvata

plamen ludila iz želja da ih unište. Opet, kod istoga proroka: *Jer će biti dan osvete Jehovine, godina plaćanja, da bi se osvetio Sion. Neće se gasiti ni noću ni danju, do vijeka će se dizati dim njezin (XXXIV 8,10).* Dan osvete Jehovine, i godina plaćanja, da bi se osvetio Sion, označava Gospodov dolazak, i poslednji su koji će On izvršiti. Smola i sumpor, označavaju pakao u koji se bacaju oni koji su u obmanama od zla, i u zlima od obmana. Zla paklenske ljubavi, i kazne koje im slede, označane su gorućom smolom koja gori dan i noć, i koja se ne gasi; a odvratne obmane od toga zla označene su dimom koji se diže u veke vekova.

6 Opet kod Jezekilja: *Sudiću Gogu pomorom i krvlju i pustiću na nj i na čete njegove i na mnoge narode koji budu s njim, silan dažd, kamenje od grada, oganj i sumpor (XXVIII 22).* Gog označava one koji smatraju da je bogoštovanje u pobožnim i svetim spoljašnjim (pokretima), a ne u nečemu unutrašnjem, dok je, u stvari, spoljašnje u skladu sa kvalitetom unutrašnjeg bogoštovanja; pa se kaže, *Jehova će pustiti na njih dažd, i grad, oganj, i sumpor,* koji označavaju obmane i zla koje razaraju sve istine i dobra crkve; oganj i sumpor označavaju zla od obmane, i obmane od zla, a i jedno i drugo je đavolsko. **7** Ponovo, kod Davida: *Pustiće Jehova na bezbožnike dažd ugljeklja, ognja, i sumpora: ognjeni vjetar biće im dio iz čaše (Psalam XI 6).* Ove reči označavaju da će bezbožnici biti uništeni svojim vlastitim zlima od obmane, i obmanama od zla, koji uništavaju u njima sve istine crkve. Oganj i sumpor označavaju zla od obmane i obmane od zla; a ognjeni vetar, koji će biti njihov deo iz čaše, označava razaranje sve istine. Da Jehova neće pustiti kišu ognja i sumpora na zločeste, jasno je, jer se kaže, da će zamke dažditi na njih; oganj i sumpor mora da znače stvari koje **8** su rušilačke za istine i dobra crkve. Slično kod Jova: *Posuće se stan /bezbožnika/ sumporom (XVIII 15);* jer sumpor označava takvu obmanu od zla koja razara sve u čoveku koji pripada crkvi; to je obmana od zla ljubavi prema sebi kakva je preovladavala kod onih koji su živeli u Sodomi i Gomori. Kaže se o sumporu, ne samo da je razarao gradove i stanovnike, nego i ravnicu i sve što je nicalo u polju. Ono što niče u polju označava istinu crkve koja niče (Postanje XIX 25). Slično je i značenje ognja i sumpora u sledećim odlomcima u Apokalipsi: *Ko se god klanja zvijeri i njenom liku, taj će*

biti mučen ognjem i sumporom (XIV 9,10). Opet: Zvijer i lažni prorok bili su bačeni u jezero ognjeno koje gori sumporom (XIX 20). Đavo je bio bačen u ognjeno i sumporno jezero, gdje su bili zvijer i lažni prorok (XX 10). Krvnicima i kurvarima i vračarima i idolopoklonicima i svima lažama, njima je deo u jezeru ognjenom i sumpornom (XXI 8).

579. *I od ova tri zla pogibe trećina ljudi, od ognja i od dima i od sumpora što izlažae iz usta njihovih.* – Da ovo označava da su oni ugasili sve razumevanje istine, i duhovni život od nje, vidi se iz značenja trećine ljudi, što označava svu inteligenciju ili razumevanje istine; a pošto je od nje duhovni život, stoga je i ovaj označen; i iz značenja poginuti, što znači ugasiti se, jer kad se ugasi razumevanje istine, čovek duhovno gine (vidi gore, br. 315). Da trećina, kad se koristi u odnosu na istine, označava sve (br. 506); a da čovek označava razumevanje istine i opažanje dobra (br. 208,546); i iz značenja ognja, dima, i sumpora, koji izlaze iz njihovih usta, što označava misli i rezonovanja koja izviru iz ljubavi prema sebi, iz ljubavi prema obmani, i iz želje da se razore istine i dobra preko obmana od zla (vidi gore, br. 578). Iz ovoga je jasno značenje ovih reči. Ovo se još uvijek govori o konjima u utvari, jer je iz njihovih usta izlazio oganj, dim, i sumpor. A pošto konji viđeni u utvari označavaju falsifikovanja Reči rezonovanjima od zabluda, stoga je jasno da oganj, dim, i sumpor označavaju ove stvari koje su uzrok, a to su ljubav prema zlu i ljubav prema obmani, skupa sa željom da se razore istine i dobra crkve. Ovo se izvodi mislima i rezonovanjima od zabluda o značenju i razumevanju Reči; jer kad čovek misli samo od zabluda, on misli samo od onih stvari koje se pokazuju na prvi pogled u smislu slova, a ne unutarjem doslovnom smislu. On, stoga, oblikuje najgrublje i najsirovije ideje o svemu što se odnosi na doktrinu, koje izvlači iz Reči; na primer, da je Bog gnevan i da kažnjava, i da baca u pakao, da po njima gazi, da se kaje, mnoge druge stvari slične prirode.

Pored toga, takav čovek misli telesno i materijalno o svemu što čita u Reči, a ništa duhovno; stoga je njegova misao samo čulna, a pošto je samo čulna, ona je od ljubavi prema sebi i svetu; pa kad je takav čovek

ostavljen samom sebi, on misli od svog vlastitog duha, i tada misli iz osećanja tih ljubavi, i povezuje ih sa stvarima koje su u Reči; a kada se Božanske stvari Reči povežu s takvim ljubavima, tada je izvršena preljuba i falsifikovanje tih stvari. Jer se Božanske stvari Reči mogu povezati samo sa nebeskom ljubavi ili sa duhovnim osećanjem; naime, ako je s nekom drugom ljubavi ili nekim drugim osećanjem, zatvara se niži um, nazvan prirodnim umom. U stvari, i u slučaju onih koji povezuju istine Reči s osećanjem ljubavi prema sebi, i tada se prirodni um zatvara, a samo ostaje otvoreno Čulno, koje je blisko telu, i najbliže svetu; iz ovoga razloga čovekov duh postane telesan, i nema ništa zajedničko s anđelima, jer su oni duhovni.

580. *Jer sila njihova /konja/ izlažaše iz usta njihovih.* – Da ove reči označavaju da su čulne misli iz rezonovanja jako moćne kod njih, vidi se iz značenja sile „što znači biti vrlo moćan; i iz značenja usta, koja označavaju čulnu misao i rezonovanje iz nje, jer usta, i ono što im pripada, označavaju stvari koje pripadaju razumevanju i misli i govoru, jer ove stvari korespondiraju ustima. Jer se svi organi, koji su označeni jednom rečju, nazivaju ustima, kao grlo, vrat, jezik, nepce, usne, a to su organi koji služe za razumevanje ovih stvari; iz toga razloga usta označavaju misao, i rezonovanje iz misli. Ali zato što čovekova misao može da bude unutarnja i izvanjska, i duhovna, prirodna i čulna, stoga se ustima označava misao čoveka na kojega se odnosi predmet; u ovom slučaju, čulna misao, jer je predmet o kome se govori čovek koji postaje čulan kroz obmane od zla. Čulna misao je najniža od svih, stoga je materijalna, i telesna. U ovakvoj su misli svi oni koji su u zlima života, a otuda i u obmanama doktrine, ma kako da raspoređuju svoje obmane na privlačan način, oblače u biran i rečit jezik.

2 Da usta, zbog korespondencije, stoga, u duhovnom smislu, označavaju misao, ali u prirodnom smislu, govor, što se vidi iz sledećih odlomaka. Tako kod Davida: *Usta pravednika govore mudrost* (Psalam XXXVII 30). Usta ovde označavaju misao iz osećanja, jer čovek iz toga misli mudro, a ne iz usta i govora. Kod Luke, Isus reče: *Daću mu usta i*

premudrost kojoj se neće moći protiviti svi vaši protivnici (XXI 15). Ovde usta označavaju govor iz razumevanja, stoga misao od koje čovek govori. Tako kod Mateja: *Ne pogani čovjeka što ulazi u usta; nego što izlazi iz usta ono pogani čovjeka; zar ne znate, da sve što ulazi u usta, u trbuh ide, i izbacuje se na polje? A što izlazi iz usta, izlazi i ono pogani čovjeka; jer od srca izlaze zle misli, ubistva, preljube, krađe, lažna svedočenja, hule na Boga (XV 11, 17-19).* Ono što ulazi na usta znači, u smislu slova, hranu svake vrste, koja, kad obavi svoj svrhu u telu, prolazi kroz trbuh i postane izmet. Ali u duhovnom smislu, ono što ulazi na usta, znači sve ono što ulazi u misao iz memorije, kao i iz sveta, a ovo, tako isto, korespondira hrani. Ono što ulazi u misao, a ne u isto vreme i u volju, to ne pogani čoveka, jer memorija, i misao iz nje, čoveku su samo kao ulaz u njega, jer volja je sam čovek. A one stvari koje ulaze u misao ali ne idu dalje, izbacuju se iz trbuha kao izmet. Trbuh, zbog korespondencije, označava svet duhova, odakle se misao uliva u čoveka, dok izmet označava pakao.

3 Treba primetiti, da se čovek ne može očistiti od zala, i obmana iz zala, osim ako nečiste stvari koje su u njemu, ne dođu u misao, i tu se vide, priznaju, razaznaju, i odbace. Iz ovoga je očito da ono što ulazi u usta, označava, u duhovnom smislu, ono što ulazi u misao iz memorije, i iz sveta; ali ono što izlazi iz usta označava, u duhovnom smislu, misao iz volje, ili iz ljubavi. Jer srce, iz kojega to dolazi u usta, označava čovekovu volju i ljubav pošto volja i ljubav čine celog čoveka. Jer kakva je volja, takav je i čovek; stoga ono što izlazi otuda u usta, i iz usta, čini čoveka nečistim. Da su to zla svake vrste, vidi se iz stvari koje su nabrojane. Na ovaj se način se Gospodove reči razumeju u nebesima. Da srce označava volju i ljubav, može **4** se videti gore, (br. 16). Tako kod Isaije: *A jedan od serafima doletje k meni držeći u ruci živ ugljen, koji uze s oltara kliještima. I dotače se usta mojih govoreći: evo, ovo se dotače usta tvojih, i bezakonje tvoje uze se, i grijeh tvoj očisti se (VI 6,7).* To što je serafim dotakao usta i usne prorokove živim ugljem s oltara, označava njegovo unutrašnje očišćenje, koje je čišćenje razuma i volje, i na taj način uvođenje u službu učitelja /proroka/. Živi ugalj s oltara označava Božansku Ljubav, od koje dolazi svako očišćenje, a usne

označavaju misao i osećanje, ili, što je isto, razum i volju, jer se ovi čiste, a čovek se odvaja od bezakonja i greha; pa se stoga kaže, *bezakonje tvoje uze se i grijeh tvoj očisti se*. Da se bezakonje ne uklanja stavljanjem živog uglja u usta i na usne, mora da je očito svakome. Da stvari koje pripadaju ustima, korespondiraju intelektualnim stvarima, jer od njih izlazi glas i govor, može se videti u *Tajnama Nebeskim* br. 806,9384). Da od usta i od srca, označava iz razuma i volje; vidi u istome (br. 3313,8068).

581. *I repovi njihovi bijahu kao zmije i imahu glave.* –

Da ovo označava da oni rezonuju lukavo iz čulnih doslovnih znanja-istina, koje su zablude, vidi se iz značenja repova, ovde repova na konjima, koji označavaju doslovna znanja koja se nazivaju čulnim, jer su ona poslednje u razumevanju (vidi gore, br. 559); i iz značenja zmija, koje označavaju lukavost čulnoga čoveka, o čemu u onome što sledi; i iz značenja imati glave, što označava rezonovanja pomoću tih doslovnih znanja-istina. Jer glava označava inteligenciju, stoga imati glavu znači biti inteligentan. Označava se rezonovanje pomoću ovih doslovnih znanja-istina, jer *glava*, kad se govori o čulnom čoveku, označava znanje, i hrana, iluzornu misao iz nje, kao što se može videti gore (br. 57:2), stoga označava i rezonovanje pomoću doslovnih čulnih znanja. Iz ovoga se vidi da se repovima konja koji su kao zmije, i koji u imali glave, označava, da oni rezonuju lukavo od čulnih doslovnih znanja-istina, koja su zablude. Kaže se, da se od zabluda, jer čulna doslovna znanja postaju zablude kad čovek rezonuje od njih o duhovnim stvarima; kao na primjer, da su visoki položaj i bogatstvo stvarni blagoslovi; da je slava koju imaju veliki u svetu, nebeski blagoslov; i da Gospod želi obožavanje od čoveka radi Svoje slave; i ostale stvari slične prirode, kao i da želi i ove zablude, kada se primene na duhovne stvari, pošto čulni čovek, jer nije obdaren inteligencijom, tako misli, jer ne može da zna drugačije.

2 Da zmije, u Reči, označavaju lukavost i mudrost čulnoga čoveka, vidi se iz sledećih odlomaka. Kod Mojsija: *Zmije bješe lukava mimo sve*

zvijeri poljske, koje stvori Jehova Bog (Postanje III 1). Ovde zmija ne označava zmiju nego čulnog čoveka, i u opštem smislu, samo Čulno, koje je poslednje u čovekovom razumu. Čovek i njegova žena označavaju Pradrevnu Crkvu, koja je pala onda kad su ljudi te Crkve počeli da rezonuju o Božanskim stvarima iz čulnih doslovnih istina; a ta rezonovanja su označena njihovim jedenjem ploda s drveta poznanja; njihova veština rezonovanja o Božanskim stvarima od doslovnih istina, opisuje se rezonovanjem zmije s Adamom, kojim su bili obmanuti. Razlog da se za zmiju kaže da je lukava mimo sve zveri poljske je to, što je otrovna, i što je njen ujed smrtonosan, i što se skriva na skrovitim mestima. Otrovnost označava lukavost i prevaru, pa stoga njen ujed označava smrtnu povredu, a skrovišta mesta iz kojih ujeda, i gde se skriva, označavaju lukavost. **3** Treba primetiti, da sve zveri označavaju osećanja čovekova, a zmije označavaju osećanja čulnog čoveka, jer se kreću po zemlji na stomaku, baš kao i Čulni čovek, jer je to najniže mesto, i jer on kao da puzi po zemlji. Isto tako, čulni ljudi u duhovnom svetu obitavaju na nižim mestima, jer se ne mogu podignuti na viša, jer su u spoljašnjim stvarima, i jer rasuđuju i zaključuju o svemu po spoljašnjem izgledu. A zli, koji su u paklovima, su najčulniji, i mnogi od njih vrlo lukavi, a kada ih se gleda iz svetlosti neba, izgledaju kao zmije raznih vrsta, pa se stoga đavo naziva zmijom. Više se može naći o ovome u *Nebu i Paklu* (br. 576-581), gde se govori o lukavim i zlim vještinama paklenih duhova.

4 Otuda se sada đavo ili pakao nazivaju zmijom u sledećim odlomcima. U Apokalipsi: *Aždaja, stara zmija, nazvana đavo, koja vara cijeli svet* (XII 9,14,15 XX 2). I kod Davida: *Oštre jezik svoj kao zmija, jed je aspidin u ustima njihovim* (Psalam CXL 3). Ove reči označavaju njihovu lukavu i gadnu prevaru. Opet: *Otrov je njihov kao jed aspidin* (Psalam LVIII 4), I kod Jova: *Sisaće otrov aspidin; zmijin jezik ubiće ga* (XX 16). I kod Isaije: *Nose jaja aspidina, i tkaju paučinu; ko pojede jaje njihovo, mre; i ako koje izleže, izlazi guja* (LIX 5). Ovo se kaže o zlim ljudima, koji druge zavode lukavstvom i prevarom u duhovnim stvarima. Tajna zla u koja namame svojom lukavošću, označena su jajima aspidinim, koja izlegu; njihove prevarne obmane označene su

mrežom paukovom, koju oni predu; smrtna povreda od koju prime, označena **5** je sa, *a ko pojede jaje njihovo, mre, i ako koje izlegu /jaje/, izlazi guja*. Pošto su Fariseji bili takvi, stoga ih je Gospod nazvao, zmijama i rodnom aspidinom (Matej XXIII 33). Da lukavost i prevara ne mogu da naude onima koje Gospod štiti, označeno je sledećim rečima kod Isaije: *I dijete koje sisa, igraće se nad rupom aspidinom, i dijete odbijeno od sise zavlačiće ruku u rupu zmije vasilinske* (XI 8). Dete koje sisa i ono koje je odbijeno od sise, označavaju one koji su u dobru nevinosti, to jest, one koji su u ljubavi ka Gospodu. Rupa aspidina i jama zmije vasilinske znače paklove gde su varalice i lukavi duhovi, pa stoga ulaz u paklove izgleda kao mračne jame, a unutra, kao pećine.

6 Da lukavstvo i prevare paklenih duhova neće povrediti one koje Gospod štiti, označeno je i Gospodovim rečima, *Da će im dati moć da gaze po zmijama i skorpionima, i nad svim neprijateljima* (Luka X 19), kao i da će u ruke uzimati zmije; i ako popiju nešto smrtonosno, neće im nauditi (Marko XVI 18). Gaziti po zmijama označava prezirati i ismejavati prevare, lukavost, i zle veštine paklene čete; stoga se kaže, i moć nad neprijateljima, gde su neprijatelji paklena četa, a njezina moć, lukavstvo i vještina varanja paklenih duhova, koji se zajedničkim imenom nazivaju đavo i satana, a označavaju se **7** zmijama i u sledećim odlomcima. Tako kod Mojsija: *Jehova Bog vodio te kroz veliku i strašnu pustinju, gdje su leteći zmajevi i skorpioni* (Zak. Ponov. VIII 15). Kretanja (putovanja) sinova Izrailjevih preko pustinje, predstavljala su, pa stoga i označavala, iskušavanje vernih; napadi koji tada dolaze iz paklova preko zlih duhova i genije, ozačavaju se zmajevima, ognjenim letećim zmijama, i skorpionima. Opet kod Isaije: *nemoj se radovati, zemljo Filistejska, što se slomi prut onoga koji te je bio; jer će iz korjena zmijinina niknuti zmija vasilinska, i plod će mu biti zmaj ognjeni krilati* (XIV 29). Ovde Filisteja označava veru odvojenu od ljubavi ka bližnjem; odvajanje mnogih zbog prevarnih argumenata kojima se potvrđuje ta vera, označeno je time što će iz korena zmijinjeg niknuti zmija vasilinska, a njen će plod biti zmaj ognjeni krilati.

Opet kod Jeremije: *Jer, evo, ja ću poslati na vas zmije, aspide, od kojih nema bajaranja, te će vas ujedati* (VIII 17). Opet: *Glas će njihov ići*

kao zmijinji (XLVI 22). I kod Amosa: I ako se sakriju od mene na dnu mora, i tamo ću zapovijediti zmijama da ih ujedaju (IX 3). Lukavstvo zmijinje opisuje se kod Isaije levijatanom, prugastom zmijom (XXXVII 1) Da zmije, u Reči, označavaju lukavost i mudrost (pamet) čulnog čoveka, vidi se iz ovih Gospodovih reči kod Mateja: Budite mudri kao zmije a bezazleni kao golubovi (X 16). Oni koji su u dobru, nazivaju se mudrima, a oni koji su u lukavosti, zmijama, jer je mudrost u istinama od dobra, a lukavost, u obmani od zla; pošto su ove reči upućene onima koji su bili u istinama od dobra, stoga se zmijama, na ovome mestu, označava mudrost. Pošto je lukavstvo zlih đavolsko, stoga se kaže za one koji postupaju lukavo, da jedu prah. Tako kod Mojsija: Neka si prokleta mimo svako živinče i mimo sve zvijeri poljske; na trbuhu da se vučeš i prah da jedeš svega vijeka svojega (Postanje III 14). I kod Isaije: Prah će biti hrana zmijinja (LXV 25). I kod Miheja: Ješće prah kao zmija (VII 17). Prah označava ono što je prokleta; biti na trbuhu označava Čulno, koje je poslednje čovekovog života; i pošto je poslednje života, stoga nema inteligenciju i mudrost, nego lukavstvo i prevaru, koji su suprotni inteligenciji i mudrosti. Opet, kod Mojsija: Dan će biti zmija na putu i guja na stazi, koja ujeda konja za kičicu, te pada konjanik nauznak (Postanje XLIX 17). Niko ne može znati značenje ovoga proroštva o Danu, ako ne razume značenje konja i njegove kičice, kao i značenje zmije. Konj označava razumevanje istine, a konjanik, inteligenciju; zmija označava Čulno, koje je poslednje intelektualnog života; kičice na konju označavaju poslednje stvari, a to su doslovne istine. Da čulno, rezonovanjima od obmana, povređuje razumevanje i zavodi, označeno je zmijom koja ujeda za kičicu konja, i konjanika koji pada nauznak. Ovo se kaže o Danu, jer je pleme koje je uzelo ime po njemu, bilo poslednje od svih plemena, pa je stoga označavalo poslednje u istini i dobru, stoga poslednje stvari crkve, kao što se može videti u Tajnama Nebeskim (br. 1710, 3923,6396,10335), gde je ovo proročanstvo objašnjeno.

12 Čulno, koje je poslednje intelektualnog života, tako isto označeno je i prugastom zmijom, kod Isaije (XXVI 1); Jov (XXVI 3), i zmijom koja se pretvorila u prut Mojsijev (Izlazak IV 3.4; VII 9-12): vidi *Tajne*

Nebeske (br. 6949,7293). Čulne stvari, koje su poslednje čovekovog života, označene su i ognjenim letećim gujama, poslatim na narod, koji je pozeleo da se vrati u Egipat; ali lečenje rane, koju je uzrokovala takva zmija pomoću Gospodovog Božanskog Čulnog, označeno je zmijom od mjedi, koja je bila postavljena na stub, pa koji bi je pogledali, ti bi ozdravili (Brojevi XXI 5-9). Kaže se Gospodovo Božansko Čulno, jer je Gospod, dok je bio u svetu, proslavio, to jest, učinio je Božanskim, Svoje celo Ljudsko, pa i ono poslednje, kao što se može videti iz toga, što ništa nije ostalo u grobu, i po tome što je rekao Svojim učenicima, da ima i telo i kosti, koje duh nema (Luka XXIV 39). Poslednje Čulno, koje je Gospod proslavio ili učinio Božanskim, označeno je zmijom od mjedi postavljenom na stub, o kojoj je Sam Gospod rekao kod Jovana: *Kao što Mojsije podiže zmiju u pustinji, tako i Sin čovječiji treba da se podigne; da ni jedan koji vjeruje ne pogine, nego da ima život vječni* (III 14,15). Gospod je bio predstavljen ovim znakom pred Izrailjskim i Jevrejskim narodom, jer su bili sasvim čulni. A čulni čovek ne može da uzdigne svoju misao, kad se okrene ka Gospodu, iznad Čulnog. Jer svako gleda ka Gospodu u skladu s uzdizanjem svog razuma; duhovni čovek gleda u Božansko Racionalno, i tako dalje. Iz ovih se razmatranja vidi jasno da se zmijom od mjedi označava Čulno, ali ono koje je proslavljeno, ili Božansko Čulno Gospodovo.

582. *I njima udahu.* -

Da ovo označava da oni ovako izokreću istine i dobra crkve, vidi se iz značenja uđiti (škoditi), što znači izokretati istine i dobra crkve lukavim rezonovanjima od doslovnih istina ili zabluda, kao što se može videti gore (br. 575). Po konjima koje je video Jovan, jasna je priroda i kvalitet reprezentativa koji se pokazuju u nebu, naime, da se tamo osećanja, kad su predstavljena životnjama, pokazuju u oblicima životnja koje se vidi u našem svetu, ali ipak svuda s razlikama u udovima, posebno u licima, gde pojedinosti koje po korespondenciji označavaju razne stvari povezane s osećanjima koja predstavljaju. Na primer, u ovom slučaju, viđeni su konji, čije su glave bile kao kod lavova, a repovi kao kod zmija, a koji su imali glave, a oni koji **2** su sedeli na konjima, imali su oklope koji su bili kao vatra, i skrlet, i kao sumpor. U duhovnom se

svetu neprestano pokazuju životinje u raznim oblicima, a i ja sam ih često viđao. A onaj ko razume korespondencije, i značenje svake. Jer sva osećanja koja se ulivaju iz anđeoskih umova, poakzju se kao slike životinja pred očima na zemlji, u vazduhu, i u moru, slične onima koje postoje u biljnom carstvu na zemlji, kao i u mineralnm carstvu na zemlji. To je razlog da su takve stvari u našem svetu stvorene kao reprezentativi nebeskih i duhovnih stvari. Unutarnje su stvari sve one koje se odnose na osećanje, i zamisao iz osećanja, ili na inteligenciju istine, i mudrosti koja dolazi od dobra; dok su spoljašnje duhovne stvari tako stvorene od Gospoda, da bi oblačile ili pokrивale unutarnje duhovne stvari; a kada su bile obučene i pokrivenе, u oblicima koji postoje u prirodnom svetu, u kojemu se, stoga, unutarnje duhovne stvari na kraju završavaju, i u kojima na kraju i postoje.

583. Stihovi 20, 21. *I ostali ljudi koji ne biše pobijeni zlima ovim, ne pokajaše se od djela ruka svojih da se ne poklanjaju đavolima i idolima zlatnim ni srebrenim ni mjedenim ni kamenima ni drvenima, koji niti mogu vidjeti, ni čuti, ni hoditi.*

Niti se pokajaše od ubistava svojijeh, ni od kurvarstva svojega, ni od krađa svojijeh.

I ostali ljudi koji ne biše pobijeni zlima ovim, označava one koji nisu bili pobijeni zbog svojih protivnih želja gore pomenutih; ne pokajaše se od djela ruka svojih, označava one koji se nisu otkrenuli od stvari koje su iz propriuma; da se ne poklanjaju đavolima, označava da ne treba da se klanjaju svojim redu protivnim željama; i idolima zlatnim ni srebrenim ni mjedenim ni kamenima ni drvenima, koji niti mogu vidjeti, ni čuti, ni hoditi, označava, u kojima i iz kojih nema razumevanja istine niti opažanja dobra, pa stoga ni duhovnoga života; niti se pokajaše od ubistava svojih, označava one koji se nisu stvarno otkrenuli od onih stvari koje gase ono što pripada razumevanju istine i volji da se čini dobro i da se ima duhovni život; niti se pokajaše od čaranja svojega i kurvarstva svojega, označava, ne odvратиše se od oduzimanja od drugih

poznavanja istine i dobra, pa stoga ni sredstava pomoću kojih se stiže duhovni život.

584. *I ostali ljudi koji ne biše pobijeni zlima ovima.* – Da ovo označava one koji nisu bili pobijeni zbog protivnih redu želja gore pomenuih, vidi se iz značenja ostalih ljudi koji nisu bili pobijeni, što označava one koji nisu duhovno nestali. Da poginuti, u Reči, označava biti ubijen duhovno, ili nestati večnom smrću, može se videti gore (br. 547,572); i iz značenja pobijeni zlima ovima, što označava redu protivne želje gore pomenute ili , redu protivne želje koje ubijaju iz ljubavi prema zlu, i ljubavi prema obmani, a isto tako označava požudu da se razore istine i dobra crkve obmanama od zla; sve su ove požude označene ognjem, dimom, i sumporom koji izlaze iz usta konja (vidi gore, br. 578). Ove se nazivaju zlima, jer zla, u Reči, označavaju stvari koje razaraju duhovni život kod ljudi, pa stoga i crkvu; a one isto tako označavaju stvari koje uzrokuju smrt u duhovnome smislu, a odnose se u glavnom na redu protivne želje koje izvire iz ljubavi prema sebi i svetu; jer ove su ljubavi koreni iz kojih niču i rađaju se sva zla i obmane.

2 Takve stvari označene su zlima i u sledećim odlomcima Apokalipse: *Dva će svjedoka imati vlast da ih pretvaraju u krv, i da udare zemlju svakim zlom (mukom) kadgod zahtjednu (XI 6). I ljudi huliše na Boga od zla gradnoga, jer je velika vrlo muka (zlo) njegova (XVI 21). Opet: Zato će u jedan dan doći zla njezina; smrt, i plač, i glad (XVIII 8). Opet: Vidjeh sedam anđela sa sedam poslednjih zala, kojima će Gospod pokazati gnjev svoj (XV 1,6,8).* Zlima se ovde označavaju stvari koje donose duhovnu smrt čoveku, koja potpuno razaraju i opustoše crkvu kod ljudi pojednačno, i uopšte, kao što će se videti u objašnjenju odlomaka koji slede, gde se pominju zla, a posebno gde se govori o sedam poslednjih zala. Slične su stvari **3** označene zlima u sledećim odlomcima kod proroka. Tako kod Isaije: *I svetlost će mjesečeva biti kao svetlost sunčana i sedam puta veća, kao svetlost od sedam dana, kad Jehova zavije ulom narodu svojemu i iscijeli rane koje mu je zadao (XXX 26).* I kod Jeremije: *Tvoja je rana neizlječiva, i tvoje je zlo je vrlo veliko. Jer sam te udario mukama neprijatelja tvoga (XXX 12,14,17).* Ponovo, kod istog proroka: *Ko god bude prolazio pored*

Edoma, zviždaće na muku njegovu (XLIX 17). I kod Mojsija: Ako ne uzdržiš i ne ustvoriš sve riječi ovoga zakona, ne bojeći se silnog i strašnog imena Jehove Boga svoga, pustiće Jehova na tebe i na sjeme tvoje zla čudesna, i duga, i svako zlo i muku koja je napisana u knjizi ovoga zakona, Jehova će tada donijeti vama (Zak. Ponov. XXVIII 58,59,61). Zla ovde znače duhovna zla, a koja su nabrojana u tome poglavlju Zakona Ponovljenih (stihovi 20-68).

4 Šta zla označavaju u duhovnom smislu, opisuje se korespondencijama kod Zaharije: *Ovo je zlo kojim će Jehova udariti sve narode koji bi vojevali na Jerusolim: tijelo će svakom posahnuti dok još stoji na nogama, i oči će svakome posahnuti u rupama svojim, jezik će svakome posahnuti u ustima. I zlo kao to zlo, snaći će konje, mazge, kamile, i magarce, i svu stoku koja bude u tom okolu (XIV 12,15).* Ovo se kaže o onima koji nastoje da razruše crkvu pomoću obmana. Da će se svakome telo posušiti još dok stoji na nogama, označava da će sva volja za dobro nestati kod onih koji to pokušaju, i da će na taj način postati čisto telesno-prirodni, jer telo označava volju i njeno dobro ili zlo, dok noge označavaju stvari koje pripadaju prirodnom čoveku; stoga stajati samo na nogama znači živeti samo od tih stvari. Oči koje bi posahnule u rupama svojim, označavaju sve razumevanje istine koje će nestati, gde oči označavaju to razumevanje; a jezik koji će se osušiti u njegovim ustima, označava da će nestati sve opažanje istine i osećanje za dobro. O ovim se stvarima može videti gore (br. 455: 8), gde je objašnjeno ovo proroštvo. Skoro su iste stvari označene i zlima kod konja, mazge, kamile, magarca, i svake stoke; jer se zlima na ovima označava gubitak sveg razumevanja istine, kako duhovne tako i prirodne; a zlima na **5** stoci označava se gubitak osećanja za dobro. Kod Luke, da je u isti čas kad je poslao odgovor Jovanu /Krstitelju/, *Isus je iscijelio mnoge od bolesti i od muka i od zlijeh duhova; i mnogima koji su bili slijepi, dao vid (VII 21).* Muke od zlih duhova označavaju opsednutost, i nesreće koje su u to vreme nanosili zli duhovi ljudima, sve korespondiraju tim duhovnim stanjima. Jer sva izlečenja bolesti koja je izvršio Gospod, označavaju duhovna izlečenja, pa su stoga Gospodova čuda bila Božanska; kao na primer, da je dao vid mnogima koji su bili slepi, što je

značilo podariti razumevanje istine doktrine onima koji nisu znali istinu; tako, ponovo, ranama koje su razbojnici naneli čoveku koji je išao iz Jerusalma u Jerihon (Luka X 30), označene su duhovne rane, koje su bile obmane i zla koje su došljacima i Neznabošcima nanosili Fariseji i Književnici, kao što se može videti gore (br. 444:13), gde je objašnjen duhovni smisao ove parabole.

585. *Ne pokajase se od djela ruka svojih.* – Da ovo označava one koji se nisu odvratili od onoga što dolazi od propriuma, vidi se iz značenja pokajati se, što znači odvratiti se od zala, o čemu u onome što sledi; i iz značenja dela ruku svojih, što označava ono što čovek misli, hoće, i čini, od propriuma. Da je to označeno delima ruku, biće jasno iz odlomaka koji slede iz Reči; kao i iz toga što dela dolaze od volje, a otuda i iz razuma, ili iz ljubavi i vere, kao što se može videti gore (br. 98), i da ruke označavaju moć, a njihove ruke, vlastitu moć, pa stoga i sve što **2** proističe od čovekovog propriuma. Što se tiče čovekovog propriuma, treba primetiti da je on samo zlo, pa stoga i obmana. Voljni proprium je zlo, a intelektualni proprium je obmana; i ovaj proprium čovek povlači u glavnom od svojih roditelja, dedova, i predaka, u dugom nizu unatrag, tako da je na kraju njegova nasledna priroda, koja je njegov proprium, samo zlo koje se postupno nakupilo i spojilo. Jer je svaki čovek rođen sa đavolskim ljubavima, ljubavlju prema sebi i ljubavlju prema svetu; a iz ovih ljubavi proističu sva zla i sve obmane, kao iz svojih izvora; a pošto je čovek rođen u tim ljubavima, to je **3** rođen i u zlima svake vrste. Više se o ovome može videti u *Nauku (Doktrini) Novoga Jerusalima* (br. 65-83). Zato što je čovekov proprium takve prirode, stoga je Gospod, u Svojoj Božanskoj milosti, pripremio sredstva pomoću kojih se čovek može odvratiti od svog propriuma; ta su sredstva data u Reči, i kada čovek postupa u skladu s njima, to jest, kada misli i govori, hoće i deluje, od Božanske Reči, tada ga Gospod drži u stvarima Božanskim, i tako ga odvraća od njegovog propriuma. Pa ako istraje na tome putu, Gospod stvara u njemu novi proprium, kako voljni tako i intelektualni, koji je potpuno odvojen od njegovog propriuma; tako čovek postaje novo stvorenje. Ovo se naziva njegovom obnovom i preporodom kroz istine iz

Reči, i kroz život u skladu s njima. O ovome se može više vidjeti u *Nauku Novoga Jerusalima*, u člancima o Otpuštanju grehova (br. 150-172); i o Preporodu (br. 173-186). Pokajati se je, u stvari, odvratiti se od zala, jer svaki je čovek onakav kakav je njegov život, a čovekov život se sastoji od htenja, pa onda iz delovanja. Iz ovoga sledi, da pokajanje, koje je samo u mislima i na usnama, a ne u isto vreme u volji i u delu, nije pokajanje, jer, u ovakvom slučaju, život ostaje kakav je i pre bio. Stoga je očito, da je pokajati se odvratiti se od zala, i početi novi život, kao što se može videti u *Nauku Novoga Jerusalima* (br. 159-172).

4 Da dela ruku označavaju ovakve stvari, da čovek misli, hoće, i čini sve iz propriuma, vidi se iz sledećih odlomaka u Reči: *I ne gnjevite me djelom ruku svojih, i neću vam učiniti zla. Ali ako me ne poslušate, nego me gnjevite djelom ruku svojih na svoje zlo, tada ću vam platiti po djelima vašim i po onome što ste učinili rukama svojim* (Jeremija XXV 6,7,14). *Djelo i djela ruku* znače, u spoljašnjem smislu, njihove izlivenne likove i slike, ali u duhovnom smislu, delo ruku njihovih znači sve zlo i obmanu koji proističu iz njihove vlastite inteligencije. Izliveni likovi i slike, koji se nazivaju delima ruku njihovih, označavaju slične stvari, kao što su one koje ćemo videti u onome što sledi, kada se bude objasnilo značenje likova (idola). Pošto je čovekov proprium samo zlo, stoga je suprotno Božanskoj ljubavi, pa se stoga kaže, *Ne gnjevite me (ne izazivajte me) djelima ruku svojih, i neću vam učiniti zla*. Izazivati Boga da se gnjevi, znači biti protivan Njemu, odakle je čovek u zlu; i pošto su sva zla i obmane iz čovekovog propriuma, stoga se kaže, *Jer će veliki narodi i silni carevi od njih ničiniti sluge svoje*, što označava da će zla od kojih dolaze obmane, i obmane od kojih dolaze zla, nad njima vladati, gde mnogi narodi označavaju zla iz kojih izvire obmane, a silni carevi obmane iz kojih izvire zla.

5 *Opet, kod istoga proroka: Sinovi Izrailjevi izazivaju gnjev moj djelima ruku svojih* (XXXII 30).

I opet: *Gnjevite me djelima ruku svojih, kadeći drugim bogovima u zemlji Egipatskoj* (XLIV 8). Dela ruku njihovih, u duhovnom smislu, označavaju bogoštovanje iz lažne doktrine, a zemlja Egipatska u kojoj su

kadili drugim bogovima, označava Prirodno, u kome leži čovekov proprium, pa stoga i čovekova vlastita inteligencija. Ovaj se odlomak Reči ovako razume u nebu. I opet: *I izreći ću im svoj sud za svu zloću njihovu što me ostaviše, i kadiše drugim bogovima, i klanjaše se djelu ruku svojih* (I 16). Kaditi tamjan drugim bogovima, i ovde znači bogoštovanje iz lažnih doktrina ; a klanjanje delima ruku svojih, označava bogoštovanje iz onoga što pripada čovekovo vlastitoj inteligenciji; a da je to iz propriuma a ne iz Božanskog, označava se time što su ga ostavili. Tako isto i kod Isaije: *u to će 7 vrijeme čovjek gledati na Tvorca svojega, i oči njegove na Sveca Izrailjeva; a ne gledati na oltare, djelo ruku svojih, niti će gledati na ono što su načinili prsti njegovi* (XVII 7,8). Ovo se kaže o Gospodovm dolasku, i o jednoj novoj crkvi u to vreme. Njegov Tvorac, u kojega će gledati toga dana, označava Gospoda kao Božansko Dobro, a Svetac Izrailjev, na kojega će gledati, znači Gospoda kao Božansku Istinu. Oltari, delo ruku njihovih koje su načinili njegovi prsti, koje neće čovek gledati, niti će ih poštovati, označavaju bogoštovanje od zala, a otuda i od lažnih doktrina kojima je izvor čovekova vlastita inteligencija. Ove reči stoga znače da će sve u doktrini (nauku) biti od Gospoda, a ne od **8** čovekovog propriuma, što je slučaj onda kada je čovek u duhovnm osećanju za istinu, to jest, kada voli istinu radi istine, a ne radi svoga ugleda i imena. Opet, kod istoga proroka: *Jehova predade bogove cara Asirskoga ognju, jer ne bijahu bogovi, nego djelo ruku čovečijih, drvo i kamen* (XXXVII 19). Bogovi cara Asirskoga označavaju rezonovanja iz obmana i zala, koja se slažu sa čovekovim propriumom, pa se stoga nazivaju delima ruku čovečijih. Drvo i kamen, ili idoli od drveta i kamena, označavaju religijske obmane i doktrine kojima je izvor u **9** propriumu. Opet: *Jer će u taj dan svako odbacii idole svoje srebrne, i zlatne, koje vam ruke vaše načiniše na grijeh. I Asirac će tada pasti* (XXXI 7,8). Ovo se odnosi na obnovu crkve. A idolima od srebra, i idolima od zlata, koje će odbaciti, označavaju se obmane i zla religije i bogoštovanja, koje oni nazivaju istinama i dobrima. A pošto su te obmane i zla religije iz čovekove vlastite inteligencije, stoga se kaže, koje ruke vaše načiniše. Da ne treba rezonovati iz takvih stvari, označeno je sa, **10** da će Asirac tada pasti. Opet, kod Jeremije: *Srebro kovano donosi se iz Tarsisa i zlato iz Ofaza,*

djelo umjetničko i ruku zlatarskih, odijelo im je od porfire i skrleta (purpura), sve je djelo umjetničko (X 9). Ove stvari opisuju obmanu i zlo religije i bogoštovanja koji su potvrđeni smislom slova iz Reči. Srebro kovano iz Tarsisa, označava istine Reči u smislu slova, a zlato iz Ofaza, označava dobro iz Reči. A pošto su ove obmane i zla iz čovekove vlastite inteligencije, stoga se nazivaju delom umetničkim, i ruku zlatarevih. Isto tako su istina od dobra, i dobro od istine, iz smisla slova u Reči, kojima se ovi potvrđuju, i kao da se oblače u njih, tada se obmane od zla i zla od obmana označavaju odećom od skrleta i porfire, delom umetničkim.

11 Pored toga, delo umjetničko, zlatarevo, i kovačevo, u Reči, označavaju ono u doktrini, religiji i bogoštovanju, čemu je izvor u čovekovo vlastitoj inteligenciji; stoga su oltar, kao i hram, bili sagrađeni po zapovesti od celih kamenova, a ne od istesanih od umetnika ili zlatara. O oltaru se ovako piše kod Mojsija: *Ako li mi načiniš oltar od kamena, nemoj ga načiniti od tesanoga kamena, jer ako povučesh po njemu gvoždem, oskvrnućeš ga (Izlazak xx 25).* I kod Jošue: *Jošua načini oltar Bogu Izrailjevu na gori Hebalu, oltar od cijeloga kamenja, preko kojega nije prevučeno gvožđe (VIII 30,31).* Opet, o hramu se kaže u Prvoj knjizi o Carevima: *Hram u Jerusalimu bješe sazidan od kamena koji dovožahu sa svijem prigotovljen, te se ni čekić ni sjekira ni ti kakvo oruđe gvozdeno ne ču u domu kad se zidaše (VI 7).* Oltar, a kasnije i hram, na poseban način predstavljali su Gospoda kao Božansko Dobro i Božansku Istinu, stoga je kamenje od kojega je hram sazidan, označavalo istine doktrine, religije, i bogoštovanja; a kamenovi u Reči označavaju istine. Da ništa iz čovekove vlastite inteligencije ne sme da se dodaje istinama doktrine i bogoštovanja iz nje, bilo je predstavljeno kamenjem koje nije bilo tesano, nego je bilo celo; jer je delo umjetničko i zlatarevo predstavljalo takve stvari. Tako isto i alatka, čekić i sekira, i gvožđe uopšte, označavaju istine u poslednjem, a koje čovek lako falsifikuje svojim propriumom; jer ova istina je ista kao i istina smisla slova u Reči.

12 Ove se stvari kažu i o značenju dela ruku čovekovih; ali gde se, u Reči, dela ruku čovečijih pripisuju Jehovi, to jest, Gospodu, ona označavaju obnovljenog ili preporođenog čoveka, kao i crkvu, a posebno istinitu doktrinu i dobro koje pripada crkvi. Ove su stvari

označene i delima ruku u sledećim odlomcima. Tako kod Davida: *Djela su Jehovina istina i pravda* (Psalam CXI 7). Opet, *Jehova će završiti za mene. Gospode, milost je tvoja do vijeka; djela ruku svojih ne ostavljaj!* (Psalam CXXXVIII 8). I kod Isaije: *Tvoj će narod biti sav pravedan; mladica koju sam posadio, djelo ruku mojih, biće na slavu moju* (LX 21). Opet, kod istoga proroka: *O Jehova, ti si naš otac; mi smo kal (glina), a ti si lončar; mi smo djelo ruku tvojih* (LXIV 8). I opet: *Teško onome ko se svađa s Tvorcem svojim; crijep s crijepovima neka se svađa; ali kako će kao (glina) reći lončaru svojem: šta radiš? Ovako veli Jehova, Svetac Izrailjev i Tvorac njegov: pitajte me što će biti; za sinove moje i za djelo ruku mojih naređujte Mi* (XLV 9,11). Da ovde Jehova, Svetac Izrailjev, Tvorac, označava Gospoda, vidi se iz onoga što sledi u stihu 13; a delo ruku njegovih označava čoveka koji je preporođen od Njega, stoga čoveka crkve. I opet: *Jehova 13 nad vojskama blagosloviće govoreći: da je blagosloven narod moj Egipatski, i Asirski, djelo ruku mojih, i našljedstvo moje, Izrailj* (XIX 25). Egipat ovde označava Prirodno, Asirija Racionalno, a Izrailj Duhovno; Asirija se nazva delom ruku Jehovnih, jer je to ono što se obnavlja u čoveku, jer je Racionalno ono što prima istine i dobra, a od ovoga ih prima Prirodno. Duhovno, to jest, Gospod kroz Racionalno, je posredno između Duhovnog i Prirodnog; a Duhovno, koje preporuča, uliva se pomoću Racionalnog u Prirodno, pa se tako preporuča i ovo poslednje. Ponovo, kod Mojsija: *Blagoslovi, o Jehova, silu njegovu, i primi djelo ruku njegovih* (Zak. Ponov. XXXIII 11). Ovo se kaže o Leviju, koji označava dobro ljubavi ka bližnjem, a u najvšem smislu, Gospoda kao to dobro; obnova se preko ovih označava delima ruku Njegovih.

586. *Da se ne poklanjaju đavolima (demonima).*- Da ovo označava da ne smiju da se klanjaju svojim redu protivnim željama, vidi se iz značenja pokloniti se, i iz značenja đavola, koji označavaju zle želje. Razlog da đavoli označavaju zle želje je to, što se đavolima označavaju pakleni duhovi, a svi duhovi u paklovima nisu ništa drugo nego zle želje. Jer su svi duhovi u paklovima, i svi anđeli u nebesima, od ljudske rase, i svaki čovek posle smrti postaje onakav kakav je bio u svetu, stoga

onakav kakvo je bilo njegovo osećanje, tako da je, posle smrti, svoje osećanje, dobar čovek osećanje za dobro i istinu, a zao čovek osećanje za zlo i obmanu. Svaki čovek, isto tako, poslije smrti, misli, hoće, govori i postupa u skladu sa svojim osećanjem. Osećanje za zlo i obmanu je ono što se naziva željom, a označava *đavolom*. Ali šta je označeno klanjanjem đavolima, biće ubrzo objašnjeno. Svaki je čovjek udružen s duhovima, jer bez toga udruživanja i povezanosti niko ne može da živi, a duhovi su udruženi sa čovekom u skladu s njegovim osećanjima ili željama. Stoga kad čovek, u bogoštovanju, ne gleda prema Gospodu ili svom bližnjem, nego prema sebi i svetu, to jest, kada se klanja Bogu samo radi toga da bi se uzdigao u počastima, i stekao bogatstvo, ili da bi naškodilo drugima, on se tada klanja đavolima; jer Gospod nije tada prisutan u njegovom bogoštovanju, nego pakleni duhovi, koji su s njim udruženi. A oni su svi toliko bezumni da veruju da su bogovi, i da im se klanja. Jer svaki duh, kao i svaki čovek, koji je u ljubavi prema sebi, traži da mu se klanja kao bogu, pa ljudi iz tih razloga posle smrti postaju đavoli-duhovi, koji su obuzeti tom suludom željom; stoga je to značenje klanjanja đavolima.

3 Ovo se bogoštovanje (klanjanje) označava prinošenjem žrtava demonima. Tako kod Mojsija: *Na revnost razdražiše ga tuđim bogovima, gadovima razdražiše ga. Prinosiše žrtve đavolima, ne Bogu, nego bogovima, kojih nijesu znali* (Zak. Ponov. XXXII 16,17). Ponovo: Sinovi će Izrailjevi prinositi žrtve na vratima od šatora, i neće više prinositi žrtve đavolima, kojima su se klanjali (Levitska XVII 7). Žrtve koje su prinošene na vratima šatora, predstavljale su bogoštovanje Gospoda, jer oltar, kao i šator, predstavljali su nebo gde je Gospod prisutan; dok su žrtve prinošene drugde predstavljale bogoštovanje gde Gospod nije prisutan, nego bogoštovanje đavola; jer su sve stvari u to vreme bile reprezentativne. Tako kod Davida: *Prinosiše sinove i kćeri na žrtvu demonima* (Psalam CVI 37). Ovo je bilo potpuno paklenski; ali, u duhovnom smislu, označavalo je da su svojim zlim željama **5** izokretali i razarali istine i dobra crkve; jer sinovi znače istine crkve, a kćeri njena dobra. Tako kod Isaije: *Srećaće se divlje zvijeri s buljinama, aveti će se dovikivati, ondje će se naseliti vještice i naći počivalište* (XXXIV 14).

Ovde se govori o potpunom pustošenju crkve kroz telesne i čisto prirodne požude, iz kojih se izlivaju zla i obmane svake vrste; ove su požude označene divljim zverima i buljinama, kao i 6 noćnim pticama i šumskim demonima, ili satirom. Ponovo, na isti način: *Počivaće ondje divlje zvijeri, i kuće će njihove biti pune velikih zmija, i ondje će nastaviti sove, i aveti će skakati onuda* (XIII 21). Ovo se kaže za Vavilon. Da takve čisto prirodne i telese požude obuzimaju one koji su označeni Vavilonom, i da sačinjavaju život njihovog uma, označeno je njihovim kućama koje će biti pune takvih stvari, njihovim nastanbama i plesom. Kućom se označava unutrašnji ili spoljašnji um, sa svim što sadrži; noćne ptice označavaju obmane, a šumski demoni ili satiri, čisto telesne želje.

Sličan se jezik koristi da se opiše Vavilon u Apokalipsi: *Vavilon posta stan đavolima, i svakome duhu nečistome, i tamnica sviju ptica nečistih i mrskih; jer otrovanijem vinom kurvarstva svojega napoji sve narode* (XVIII 2). Đavoli koje je isterivao Gospod, kojima su mnogi bili opsednuti u to vreme, označavaju obmane svake vrste, koje su napadale crkvu i od kojih ju je Gospod oslobodio (kao kod Mat. VIII 16,28; IX 32,33; X 8); XII 22; Marko I 32-34; Luka XIII 32, i drugde).

587. *Ni idolima zlatnijem, i srebrenima, i mjedenima i kamenima i drvenima.* – Da ovo označava lažne doktrine iz čovekove vlastite inteligencije, koje povlađuju telesnim i svetskim ljubavima, i njihovim načelima, vidi se iz značenja idola, koji označavaju obmanu u doktrini, u religiji, i u bogoštovanju, koja je iz čovekove vlastite inteligencije. Ali šta idoli od zlata, od srebra, mjedi, kamena, i drveta označavaju pojednačno, jasno je iz značenja zlata, srebra, mjedi, kamena i drveta. Zlato označava duhovno dobro; srebro, duhovnu istinu; mjed, prirodno dobro; a drvo, čulno dobro; i sva ova dobra i istine ulaze u pravu doktrinu, jer se ona izvodi kako iz duhovnog tako i iz prirodnog smisla Reči. Kada se lažna doktrina potvrdi duhovnim stvarima iz Reči, tada postane idol od zla i idol od srebra; ali kad se potvrdi prirodnim stvarima iz Reči, tada postane idol od mjedi i od kamena; ali kad se potvrdi samo

smislom slova, tada postane idol od drveta. Jer se smislovi Reči, kako unutrašnji ili duhovni tako i spoljašnji ili prirodni, mogu koristiti da potvrde obmane, kao što je očito iz bezbrojnih krivoverja koja se tako **2** potvrđuju. Potvrđivanja obmana nastaju tako što se pravi smisao Reč ne razume; a razlog za ovo su ljubavi propriuma koje vladaju, pa stoga i načela koja iz ovih izvire. A kada ove ljubavi vladaju, tada čovek ne vidi ništa u svetlu neba, nego sve vidi u svetlu sveta odvojeno od svetlosti neba; a kada se svetlo sveta odvoji od svetla neba, tada su duhovne stvari u potpunome mraku.

Ali treba primetiti da su sinovi Izrailjevi doneli sa sobom iz Egipta, kao iz okolnih nacija, odvratni običaj da se klanja idolima; a pošto su bili samo spoljašnji ljudi, to se bogoštovanje usadilo u njih po prirodnoj naklonosti, što se vidi po idolopoklonstvu tolikih careva u Judeji i u Izrailju o kojima se govori u Reči, i iz idolopoklonstva čak i cara Solomuna, koji je bio najmudriji među njima. Ali svi idoli, koje su sebi načinili, i kojima su se klanjali, gde god se pominju u Reči, označavaju, **3** u duhovnom smislu, lažne doktrine iz čovekove vlastite inelencije, od kojih se i u skaladu s kojima se, obavlja to bogoštovanje. Ovo značenje idola ima poreklo u duhovnom svetu; tamo zli duhovi stvaraju između sebe neku lažnu doktrinu, pa stoga izgledaju kao da prave idole, i kao da ih označavaju na razne načine, dok ne dobiju neki ljudski oblik. Tako isto, biraju između raznih reprezentativa koje sjedinjavaju na razne načine, tako da se slažu, i tako stvaraju sebi nešto slično spoljašnjim stvarima. Bilo mi je dopušteno da vidim pravljenje takvih idola, koje su pravili vođe crkve, koji su sebe bili ubedili da su obmane istine; a pošto su bili vrlo vešti, mogli su da povežu i rasporede pojedinosti. Video sam kako Englezi prave takve idole, kojima se predstavljalo da je vera sama suštinsko za spasenje, i da ona stvara dobra ljubavi ka bližnjem, bez ikakve saradnje s čovekove strane. Razlog da idole prave u duhovnom svetu oni koji su u lažnim doktrinama iz vlastite inteligencije je to, što Božanske istine, od kojih je prava doktrina crkve, unose u anđele ljudski oblik, pa stoga anđeli, u Reči, označavaju Božanske istine; otuda to da se lažne doktrine, koje se potvrde iz Reči, pretvaraju u ljudski oblik kao idoli; istine Reči, koje su falsifikovane, a

koje ovi koriste u svrhu potvrđivanja, unose taj oblik, ali stoga što su to falsifikovane istine, stvara se idol koji nema života.

4 Da idoli, rezani i izliveni likovi, označavaju lažne doktrine i bogoštovanja, jasno je iz sledećih odlomaka iz Reči. Tako kod Isaije: *Umjetnik lije lik, i zlatar ga pozlaćuje, i verižice srebrene lije. A ko je siromah, bira drvo koje ne trune, i traži vješta umjetnika da načini rezan lik, koji se ne pomiče* (XL 19, 20). Ove reči opisuju kako se smišlja doktrina i sastavlja pomoću obmana, a to znači od stvari iz čovekove vlastite inteligencije, jer ove su sve obmane. Da bi izgledale dobro u spoljašnjem obliku, označeno je sa, da ih pozlaćuju; da bi se sastavile i izgledale kao istine, označeno je pravljenjem verižica od srebra; da bi bile priznate, i da se ne bi videlo da je to obmana, označen je sa, drvetom koje ne trune, i pravljanjem lika koji se ne pomera. Tako kod Jeremije: *Svaki čovjek posta bezuman od znanja, svaki se zlatar osramoti likom rezanijem, jer su laž likovi rezani njegovi, i nema duha u njima. Taština su, djelo prevarno; kad ih pohodim, poginuće* (X 14,15; LI 17,18). Stoga što rezani lik označava obmanu u doktrini religije, i bogoštovanja, stoga se kaže, *svaki čovjek posta bezuman od znanja, a svaki se zlatar osramoti likom rezanijem*. Znanje zbog kojega čovek postaje bezuman, označava vlastitu inteligenciju, dok je obmana iz nje označena rezanim likom; ista obmana je označena i rezanim likom koji je taština, delo prevarno. Da nema duhovnog života u obmanama, ili u onme što je iz vlastite inteligencije, označeno je sa, da u njima nema duha; jer život je samo u Božanskim istinama, ili u istinama koje su od Gospoda. Kao što On uči kad kaže: *Riječi koje vam govorim, duh su, i život* (Jovan VI 63).

6 Ponovo kod Jeremije: *Jer su uredbe u naroda taština: sijeku drvo u šumi, djelo ruku umjetničkih sjekirom; srebrom i zlatom ukrašavaju ga, klinovima i čekićima utvrđuju ga da se ne pomiče; stoje pravo kao palme, ne govore; treba ih nositi, jer ne mogu ići; ne boji ih se, jer ne mogu zla učiniti, a ne mogu ni dobra učiniti. Nego su svi ljudi bezumni, a drvo je nauk o taštini. Srebro kovano nosi se iz Tarsisa i zlato iz Ofaza, djelo umjetničko i ruku zlatarskih; odijelo im je od porfire i skrleta, sve je djelo umjetničko. Ali Jehova je pravi Bog, on je živi Bog, i car vječni* (X 3-10). Ovde rezani lik označava obmanu doktrine, religije, i

bogoštovanja, koja je vešto sastavljena i oblikovana vlastitom inteligencijom, kao što se vidi iz pojedinosti opisa, kad se sagleda u duhovnom smislu. Čovekova vlastita inteligencija, pomoću koje se reže i oblikuje lik, označena je delom ruku, sekirom, i delom umetničkim i zlatarskim; da delo ruku umetnikovih i zlatarevih označava ono što je iz vlastite inteligencije, bilo je pokazano u prethodnom članku. Obmane iz njih označene su time što su bezumni i ludi, a drvo označava nauk taštine. Da nemaju života, označeno je time što su prave kao palme, i što niti govore niti se miču; govoriti i ići označava živeti, dok živeti znači živeti duhovno. Potvrđivanja iz Reči označena su srebrom koje se donosi iz Tarsisa, i zlatom iz Ufaza, kao i odelom od skrleta i porfire.

Srebro iz Tarsisa označava istinu iz Reči, a zlato iz Ufaza, dobro iz Reči, oba falsifikovana; slično, skrlet i porfira. Da je sva istina doktrine, religije, i bogoštovanja od Jehove, to jest, od Gospoda, označeno je sa, Jehova je pravi Bog (istiniti Bog), Jehova je živi Bog, i car večni.

7 Opet, kod Isaije: *Oni koji grade rezane likove, svi su ništa, i mile stvari njihove ne pomažu, i one su im svjedoci da ne vide i ne razumiju da bi se posramili. Ko gradi boga i lije lik, nije ni na kakvu korist. Gle, svi će se drugovi njegovi posramiti, i umjetnici više od drugih ljudi; neka se skupe svi i stanu, biće ih strah i posramiće se svi. Kovač kliještima radi na živom ugljvlju, i kuje čekićem, i radi snagom ruke svoje, gladije, te iznemogne, i ne pije vode, te posustane. Drvodjela rasteže vrcu i bilježi crvenilom, teše i zaokružuje, i načinja kao lik čovječiji, kao lijepa čovjeka, da stoji u kući. Siječe sebi kedre, i uzima česvinu i hrast ili što je najčvršće među drvljem šumskim; sadi jasen, i od dažda raste. I drva čovjeku za oganj, i uzme ga, te peče hljeb; i još gradi od njega boga i klanja mu se, i pada na koljena pred njim. Polovinu loži na oganj, uz polovinu jede meso ispekavši pečenje, i biva sit, i grije se i govori: aha, ogrijah se, vidjeh oganj. A od ostatka gradi boga, rezan lik svoj, pada pred njim na koljena i klanja se, i moli mu se i govori: Izbavi me, jer si ti bog moj. Ne znaju, niti razumiju, jer su im oči zaslijepljene da ne vide, i srca, da ne razumiju. Niti uzimaju naum, te nema znanja ni razumijevanja da bi koji rekao: polovinu ovoga spalih na oganj, i na uglju od njega ispekoh hljeb, ispekoh meso i jedoh; i od ostatka eda li ću*

načiniti gad ? I panju drvenom hoću li se klanjati? Taki se hrani pepelom, prevarno srce zavodi ga da ne može izbaviti duše svoje, niti reći: nije li laž što mi je u desnici? (XLIV 9-20). Celim opisom rezanoga lika označava se oblikovanje doktrine iz čovekove vlastite inteligencije, a pojedinosti opisa označavaju posebne delove toga oblikovanja. Jer da nije slučaj ovakav, zar bi se davao ovakav detaljan opis pravljenja rezanoga lika? Da je u tome bilo sve obmana, jer je bilo iz vlastite inteligencije, označava se time što se kaže da su rezani likovi svi ništa (taština), i da njihove mile stvari ničemu ne koriste, kao ni da nema znanja i razumevanja u njima; i sa, da li nije obmana ono što je u desnici njegovoj? Vlastita inteligencija, iz koje se oblikuje lažna doktrina, opisuje se kleštima i živim ugljvljem, što označava pravljenje obmane od obmane pomoću zabluda, zbog čega izgledaju kao istine, što se opisuje rastezanjem vrvce, i zaokružavanjem uglova, čime se stvara oblik čoveka, i lepoga čoveka, koji nastavlja u kući. Oblikom čoveka označava se izgled istine, a lepim čovjekom, izgled inteligencije iz toga, dok se nastavljanje u kući označava izgled duhovnog života. Da nije bilo u idolu života inteligencije, niti opažanja istine i dobra, označeno je time što se kaže, da ne znaju nite vide, i da njihova srca ne razumeju. Vreme ne dopušta detaljno objašnjavanje ovoga što je dato: dovoljno je rečeno da bi se nešto mudrije i dublje razumelo, a što je označeno pravljenjem lika rezanoga. Treba samo razumeti da je neizreciva mudrost sadržana u ovome opisu, iako čovek misli samo o rezanome liku i o tome kako se on pravi. Jer ima onoliko korespondencija i unutrašnjih stvari mudrosti u gornjem odlomku koliko ima i izraza (glasova). Tako kod Avakuma: *Šta pomaže rezani lik što ga umjetnik njegov izreza? Šta liven lik i učitelj laži, te se umjetnik uzda u djelo svoje gradeći nijeme idole? Teško onome ko govori drvetu: preni se, i nijemu kamenu: probudi se! Hoće li to učiniti? Eto, obložen je zlatom i srebrom, a nema duha u njemu. Ali Jehova je u svetom hramu svome (II 1,19,20).* Pošto rezani lik označava obmanu u doktrini, religiji, i bogoštovanju, u kojima nema duhovnoga života, jer su iz vlastite inteligencije, stoga se kaže: *Šta pomaže rezani lik i učitelj laži?* Laž označava obmanu, a učitelj i tvorac laži označava onoga koji kuje ono u čemu nema života i inteligencije, ili u onome što je iz toga, a što je označeno pravljenjem nemih bogova, i time što nema

daha u njima. Da je sva istina doktrine, religije, i bogoštovanja od Gospoda samoga, označeno je Jehovom u svome svetom hramu. Njegov sveti hram je nebo, gde je Božanska Istina, iz kojega ona proističe.

9 Opet, kod Davida: *Idoli su njihovi srebro i zlato. Djelo ruku čovečijih. Usta imaju, a ne govore; oči imaju, a ne vide* (XXV 4,5; CXXXV 15,16). Njihovi su idoli srebro i zlato, označava spoljašnje bogoštovanje bez unutrašnjeg, potvrđeno smislom slova Reči koji nije shvaćen, i kao i obmanama iz vlastite inteligencije. Da je delo ruku čovečijih ono što je iz čovekove vlastite inteligencije, može se videti iz prethodog članka. Imaju usta, ali ne govore, imaju oči, a ne vide, označava da od ovih ne mogu ni da misle o istini niti da je razumeju. Razlog da iz toga ne može ništa da proizađe je to, što je čovekov proprium samo zlo, jer pogoduje ljubavi prema sebi i svojoj vlastitoj inteligenciji, tako da ovi ljudi ne traže istinu radi istine, nego samo radi slave, imena, i dobitka; a kada ove ljubavi vladaju, nebo ne može da se uliva sa svojom svetlošću, i da otvara vid i prosvetljuje, pa stoga takve osobe postanu kao noćne ptice, sove i ćukovi i slepi miševi, prema onome što je rekao Isaija: *U taj dan čovek će baciti svoga idola, kojeg su ljudi sebi načinili da mu se klanjaju, krtici i ćuku* (II 20). I kod Jeremije: *Suša na vode njegove, i usahnuće, jer je zemlja idolska, i oko lažnijeh bogova luduju. Zato će se ondje nastaniti divlje zvijeri i buljine, i sove će ondje stanovati* (L 38,39). Suša na vodama označava da nema istine; divlje zveri i buljine označavaju paklene obmane i zla, a kćeri buljine označavaju osećanje za obmanu. Ovo se kaže za zemlju Haldejsku i za Vavilon, koji označavaju profanaciju istine i dobra obmanama i zlima, a koje ljudi oblikuju za sebe da bi vladali. Tako kod Osije: *Grade sebi lijući od srebra svojega po razumu svome likove, koji su svi djelo umjetničko. Stoga govore za njih: ljudi koji prinose žrtve neka celuju teoce* (XIII 2). Zato što liveni lik označava doktrinu iz čovekove vlastite inteligencije, stoga se kaže: *Grade sebi lijući od srebra livene likove, i idole po svom vlastitom razumu, sve djelo umjetnikovo*. I pošto ovim razaraju duhovni život, i žive čisto prirodnim životom, stoga se kaže, ljudi koji prinose žrtve, neka celuju teoce, gde žrtva čovekova

znači razoriti duhovni život, a celivati teoce /kao idole/ označava postati sasvim prirodan.

12 Ponovo, kod Isaije: *Gle, svi su taština, ništa su djela njihova; liveni su likovi njihovi vjetar i ništavilo* (XLI 29). Ovde se sa, svi su taština, njihova su dela ništa a njihovi likovi vetar i ništavilo, označavaju zla doktrine, religije i bogoštovanja; a obmane su označene njihovim izlivenim likovima koji su vetar i ništavilo, gde se vetar i ništavilo koriste u Reči u odnosu na obmane iz propriuma. I kod Jeremije: *Zašto me razgnjeviše svojim likovma rezanijem, tuđim taštinama?* (VIII 19). Tuđe taštine isto tako označavaju, **13** kao i rezani likovi, obmane religije, pa se stoga kaže, *svojim rezanim likovma, tuđim taštinama*. I kod Jezekilja: *Svaki čovjek od doma Izrailjeva koji je stavio u srce svoje gadne bogove svoje, i metnuo preda se ono o što se spotiče na bezakonje svoje, pa dođe k proroku, ja Jehova odgovoriću mu, kad dođe, za mnoštvo gadnijeh bogova njegovijeh* (XIV 3-6). I ovde idoli označavaju obmane doktrine koje potiču od čovekove vlastite inteligencije; primiti i priznavati te obmane, označeno je time što ih stavljaju u srce svoje, a primiti uticaj od njih, i živeti u skladu s njima, označeno je sa stavljati preda se ono o šta se spotiču na bezakonje svoje. Da Gospod ne može da otkrije prave istine doktrine takvim osobama, sve dok su u tim obmanama, označeno je sa, da ako taj dođe proroku, da će Jehova njemu odgovoriti mnoštvom idola njegovih (za mnoštvo idola njegovih). Prorok ovde označava onoga koji uči istinama, a u apstraktnom smislu, doktrini prave istine koja je od Gospoda, dok se mnoštvom idola označavaju obmane u obilju, jer obmane se izlivaju iz obmane ako se ova uzme kao načelo, a kad je sedinjana u nizu, naziva se, u množini, idolima, i **14** mnoštvom njihovim. Opet, kod istoga proroka: *I pokropiću vas vodom čistom, i bićete čisti; ja ću vas očistiti od svih nečistota vaših i svijeh gadnih bogova vaših* (XXXVI 25). Za to što idoli označavaju obmanu doktrine, stoga se kaže: *Pokropiću vas vodom čistom*, jer čista voda označava prave istine, a pokropiti po njima, znači očistiti ih od obmana; te se obmane nazivaju nečistotama, jer su obmane od zla, i obmane koje stvaraju zlo.

15 I kod Miheja: *Za to ću učiniti od Samarje gomilu u polju da se sade vinogradi, i pobacaću kamenje njezino u dolinu i otkriću joj temelje. I svi rezani likovi njihovi razbiće se, i svi će se darovi njihovi sažeći ognjem, i sve ću idole njihove potrti, jer ih od plate kurvarske nakupi, i opet će biti plata kurvarska* (I 6,7). Samarija, kad je postala idolopoklonička, predstavljala je opustošenu crkvu u pogledu istina doktrine i dobara života, ili razorene obmanama doktrine i zla života. Pustošenje crkve u pogledu istina crkve označeno je sa, da će postati gomila u polju, i da će kamenje njezino biti pobacano po dolini, a temelji njezini otkriveni; kamenje označava istine crkve, a temelji, prirodne istine na kojima je utemeljena; razaranje crkve obmanama doktrine, označeno je rezanim likovima koji su potrti, i idolima koji su opustošeni. Nagrade kurvarske, koje će biti spaljene ognjem, označavaju falsifikovanje istine time što se koristi u prilog ljubavi prema sebi i svetu.

16 Značenje rezanih likova, izlivenih likova, i idola, slično je i u sledećim odlomcima. Tako kod Isaije: *Ruka je moja našla carstva lažnijeh bogova, kojih likovi bijahu jači od Jerusalimskih i Samarijski. Neću li učiniti Jerusalmu i njegovim lažnijem bogovima onako kako sam učinio Samariji i njezinim lažnijem bogovima?* (X 10,11). Ponovo: *I oprznićete (očistiti) posrebrene likove svoje rezane i zlatno odijelo likova livenijeh, i bacićete ih kao nečistotu (izmet) i reći ćete im: odlazite!* (XXX 22). Ponovo, *u taj dan svaki čovjek baciće idole svoje od srebra, i idole od zlata, koje ruke vaše načiniše za grijeh vaš* (XXXI 7): I Opet: *Da ne bi kazao, idol mi učini to, i lik moj rezani i lik moj liveni zapovijediše tako* (XLVIII 5). I opet: *Vratiće se natrag i posramiti se koji se uzdaju u lik rezani, koji govore likovima livenijem: vi ste naši bogovi* (XLII 17). Tako ponovo: *I povika kao lav: pade, pade Vavilon i svi rezani likovi bogova njegovih razbiše se o zemlju* (XXI 89). I kod Jezekilja: *I vaši će se oltari raskopati, i sunčani likovi njihovi će se izlomiti, i povaljaću pobijene vaše pred gadnijem bogovima vašim* (VI,5). I kod Miheja: *U to ću vrijeme istrijebiti likove tvoje rezane i stupove tvoje isred tebe, i nećeš se više klanjati djelu ruku svojih* (V 10,13). I kod Mojsija: *I metnuću trupove vaše na trupove gadnijeh bogova vaših; i neću više mirisati mirisa vaših* (Levitska XXVI 30).

Ponovo: I likove njihove polomite, lugove njihove isecite, i rezane bogove njihove spali ognjem, i nemoj da se polakomiš na srebro i zlato što je na njima i da uzmeš, da ti ne bude zamka, jer je gadno pred Jehovom Bogom tvojim (Zak. Ponov. VII 25). I opet: *Proklet da je čovjek koji bi načinio lik rezan ili liven, stvar gadnu pred Jehovom, djelo ruku umjetničkih, ako bi i na skrivenu mjestu metnuo* (Zak. Ponov. XXVII 15).

17 Značenje idola od zlata, srebra, mjedi, kamena i drveta, slično je značenju bogova od zlata, srebra, mjedi, gvožđa, drveta, i kamena, koje je car Valtazar hvalio kada je, s knezovima i ženama i inočama, pio vino iz zlatnih i srebrenih posuda, koje su bile iz hrama u Jerusalimu; zbog čega su se pokazale reči prstom napisane na zidu, i car se promenio i izgledao kao zver (Danilo V 1, i sledeći stihovi). Sudovi od zlata i srebra iz hrama u Jerusalimu, označavaju svetinje i istine crkve; bogovi od zlata, srebra, mjedi, gvožđa, drveta, i kamena, koje je car Valtazar tada hvalio, označavaju isto što i idoli načinjeni od takvih stvari, a koji označavaju zla i obmane doktrine i bogoštovanja; hvaljenje označava bogoštovanje. Pijenje iz posuda iz hrama u Jerusalimu, a u isto vreme hvaljenje ili klanjanje bogovima, označava profanaciju dobra i istine zlima i obmanama bogoštovanja. A kroz profanaciju nestaje sve što pripada duhovnom životu; stoga, bez Duhovnoga, čovek nije čovek, pa je iz toga razloga car prestao da bude čovek, i postao zver.

18 Pošto ne treba bogoštovati spoljašnje bez unutrašnjeg, nego spoljašnje od unutrašnjeg, to jest, unutrašnje u spoljašnjem, stoga je bilo zabranjeno praviti rezane likove bilo čega što živi na zemlji. Tako kod Mojsija: *Da ne biste načinili sebi lik rezan ili kakvu god sliku od čovjeka ili od žene, sliku od kakvoga živinčeta koje je na zemlji, ili sliku od kakve ptice koja leti ispod neba, sliku od čega što puže po zemlji, ili sliku od kakve ribe koja je u vodi pod zemljom* (Zak. Ponov. IV 16-18; V 8). Razlog za ovu zabranu bilo je to, što je Jevrejska nacija bila, iznad svih drugih, u spoljašnjim bez unutrašnjih stvari, pa stoga u bogoštovanju svih spoljašnjih stvari, koje su Neznabošci nazivali svetima. A bogoštovati spoljašnje stvari, osim one koje su predstavljale nebeske stvari, a to su bili oltar, prinosi na njemu, šator od sastanka, i hram, bilo

je idolopoklonstvo. Ove stvari su, doista, Jevreji bogoštovali na idolopokloničan način; pa ipak, pošto je kod njih crkva bila reprezentativna, njihovo je bogoštovanje bilo primljeno zbog reprezentacije, iako nije imalo uticaja na njihove duše, kao što se vidi po raznim stvarima koje su rečene o toj naciji u *Tajnama Nebeskim*, iz kojih se izbor tih mesta može naći u *Nauku Novoga Jerusalima* (br. 248). A bogoštovati spoljašnje na drugome mestu, a ne tamo gde je zapovedeno, kao blizu šatora u pustinji, i blizu hrama, a ne u hramu u Jerusalimu, bilo je bogoštovati sam reprezentativ bez opažanja stvari koja je reprezentirana, tako da je to bilo bogoštovati zemaljsko, a ne nebesko. To je njima bilo zabranjeno, tako da im nije bilo dopušteno ni da prave rezane likove takvih stvari; jer je ta nacija bila takvoga karaktera da su se tim stvarima klanjali čim bi ih vidjeli. Idolopoklonično bogoštovanje slika, ne samo ljudi, nego i raznih zveri, ptica, i gmizavaca, koju su imali Neznabošci, razvilo se iz znanja, koje u imali od drevnih, da su njima bile označene nebeske stvari; kao na primer, da zveri označavaju osećanja, a ptice, misli iz osećanja, a gmizavci i ribe isto u čulnom i prirodnom čoveku. Iz ovoga razloga, kada su oni koji su bili u spoljašnjem bogoštovanju bez unutrašnjeg, čuli da su svete stvari neba i crkve bile označene takvim stvarima, počeli su da ih bogoštuju; kao na primer, Egipćani, a od njih i sinovi Izrailjevi u pustinji, a kasnije u Samariji, koji su bogoštovali teoce, jer su ovi kod drevnih označavali dobra osećanja prirodnog čoveka.

588. *Koji ne mogu ni vidjeti, ni čuti, ni hoditi.*- Da ovo označava, u kojima i iz kojih nema razumevanja istine i opažanja dobra, pa stoga ni duhovnog života, vidi se iz značenja gledati, što označava razumeti istinu (vidi gore, br. 11,260,529); i iz značenja čuti, što označava opažati i poslušati (vidi gore, br. 14,249), i što označava razumeti i opaziti (vidi primedbu u 529); i iz značenja hodati, što označava sam život (vidi gore, br. 97). Stoga se vidi da ne videti, ne čuti i ne hodati, označava da nema razumevanja istine ni opažanja dobra, pa stoga ni duhovnoga života. Razlog da ove stvari nisu od idola je to, što idoli označavaju obmane doktrine, religije, i bogoštovanja, a ovakve stvari nisu u obmanama,

nego u istinama od dobra; u ovim i iz ovih, je sve razumevanje, sve opažanje od volje za dobro, pa stoga i duhovni život. Kažemo, *stoga*, jer se duhovni život sastoji u razumevanju istine, i u opažanju koje dolazi od volje za dobro. Jer istine su u svetlu neba, i to toliko, da same istine daju svetlost u nebu; a to je zato što je Božanska Istina, koja proističe od Gospoda, uzrok sve svetlosti u duhovnome svetu; a ta svetlost daje svu inteligenciju i mudrost anđelima. Zato što tada same istine pripadaju svetlosti, to sledi da obmane nisu svetlost, jer ga one gase; stoga se obmane, u Reči, nazivaju tamom (vidi gore, br. 526). I pošto su tama, one su i sene duhovne smrti. Međutim, treba primetiti da su u takvoj tami obmane od zla, a ne i obmane koje nisu od zla. Razlog da čuti označava opažanje od volje za dobro, a otuda i poslušnost je to, što govor ulazi u uho skupa sa zvukom, a istine u govoru ulaze u razum, a otuda u misao, a zvukovi ulaze u volju, a otuda u osećanje. Da u duhovnome svetu zvukovi ispoljavaju i proizvode osećanje koje pripada volji, a glasovi misao koja dolazi od volje, može se videti u *Nebu i Paklu* (br. 236,241), i gore (br. 323:1). Stoga se vidi zašto čuti i slušati označavaju pokoriti se, a čuti i slušanje, poslušnost.

589. *Niti se pokajate od ubistava svojih.* – Da ovo označava, koji se nisu odvratili od gašenje onih stvari koje pripadaju razumevanju istine, volji od dobra, i duhovnom životu, vidi se iz značenja pokajati se, što označava odvratiti se od, kao što je pokazano gore (br. 585:3), i iz značenja ubistava, koja označavaju gašenje razumevanja istine, volje od dobra, a otuda i duhovnog života preko obmana od zla (vidi tako isto br. 315,547,572). Da ubistvo ili ubijanje čoveka označava ugasiti duhovni život, jasno je bez potvrđivanja odlomcima iz Reči, zato što se sve pojedinosti ovde pomenute moraju duhovno razumeti; a ubiti duhovno je ugasiti duhovni život, a to se čini obmanama od zla. To je razlog da se đavo naziva krvnikom 2 ljudskim od početka, kako ga je nazvao Gospod kod Jovana: *Vaš je otac đavo; i slasti oca svojega hoćete činiti: on je krvnik ljudski od početka, i ne stoji na istini; nema istne u njemu; kad govori laž, svoje govori; jer je laža i otac laži* (VIII 44). Sama Jevrejska nacija je označena ovim rečima, koja je, idolopoklonstvom i

predajama, ugasila duhovni život obmanama od zla. Ovde se naziva ocem, a označavaju se njihovi očevi. I pošto su ugasili duhovni život obmanama od zla, kaže se, *nema istine u njemu, kad govori laž, svoje govori, jer je laža i otac laži*. A laž označava, u Reči, obmanu od zla. Isto je označeno krvnikom ljudskim i lažom, u sledećim odlomcima u Apokalipsi: *A napolju su psi, i vračari, i kurvari, i krvnici, i idolopoklonici i svaki koji ljubi i čini laž* (XXII 15). Zato što ti koji se označavaju Vavilonom, gase sve Božanske istine pomoću obmana od zla, stoga se Vavilon naziva *gadnom granom, haljinom pobijenih, mačem probodenih, jer si ubio narod svoj i jer si svu zemlju zatro* (Isaija XIV 19,20). Ove se stvari kažu o Vavilonu. Za one koji su nestali zbog obmana od zla, za te se kaže da su probodeni mačem. Zatrti zemlju označava razoriti crkvu; a pobiti narod označava ugasiti istine crkve.

590. *Ni od čaranja svojih, ni od kurvarstva.* – Da ovo označava, od izopačavanja dobra i falsifikovanja istine, vidi se iz značenja čaranja, što označava izokretanje dobra, o čemu ćemo ubrzo govoriti; i iz značenja kurvarstva, što označava falsifikovanje istine (vidi gore, br. 141,161). Da čaranja (vračanja), u duhovnom smislu, označavaju izokretanja dobra, vidi se iz toga što se u isto vreme pominju i kurvarstva, a ona označavaju falsifikovanja istine; a u Reči, kada se govori o istini, govori se i o dobru, jer postoji nebeski brak u svakom delu Reči. Isto tako se kaže da se nisu pokajali zbog ubistava, čaranja, i kurvarenja; a ubistva označavaju gašenje osećanja za dobro, koje pripada volji, i opažanja istine, koja pripada razumu (vidi gore, br. 589). A osećanje za dobro, koje pripada volji, gasi se izokretanjem dobro iz Reči. Značenje čaranja je stoga jasno. U drevna vremena, upražnjavale su se razne vrste paklenskih veština, nazvanih magijom, o kojima se ponegde govori u Reči (Zak. Ponov. XVIII 9-11). Među ovima su bila i začaravanja (bacanja čari), pomoću kojih su se izazivala osećanja i prijetnosti kojima drugi nije mogao da se odupre. Ovo je izvođeno zvukvima i bezglasnim izrazima, koje su mrmljali, a preko kojih su, po analognoj korespondenciji, komunicirali s voljom druge osobe, i izazivali njeno osećanje, i očaravale njenu volju, misao, i dela na određeni način. I proroci su znali i koristili takva

čaranja, pomoću kojih su izazivali dobra osećanja, podsticali i izazivali poslušnost; ova se čaranja u dobrom smislu pominju u Reči kod Isaije (III 1,2,3,20; XXVI 16; Jer. (VIII 17),; i kod Davida (Psalam LVIII 4,5). Ali zato što su zla osećanja bila izazivana od strane zlih pomoću takvoga govora, i mrmljanja, stoga su čaranja postala magijska, pa se stoga o njima govori kao o magijskim veštinama, i bila su strogo zabranjena (Zak. Ponov. 9,10,11);Isaija LXVI 9,12; Apok. XVIII 23; XXII 15).

591. *Ni od krađa svojih.* – Da ovo označava, od oduzimanja poznavanja istine i dobra, pa stoga i sredstava pomoću kojih se za sebe stiče duhovni život, vidi se iz značenja krađe, i krasti, što označava oduzimanje od bilo koga poznavanja dobra i istine, koji mogu da budu od koristi da se za sebe stekne duhovni život; o čemu vidi gore, (br. 193). Krađa i krasti imaju ovo značenje. Da krađa i krasti imaju ovo značenje je stoga što bogatstvo, odeća, sprave, i druge stvari, koje kradljivci odnose, označavaju poznavanja istine i dobra; stoga duhovna krađa, ili krađa u duhovnom smislu, označava oduzimanje ovoga poslednjeg, kao prirodnu krađu, ili krađu u prirodnom smislu, a što označava oduzimanje onog prethodnog. Da je ovo označeno krađom, vidi se iz toga što se u ovome poglavlju posebno govori o gašenju duhovnog života u drugima, a duhovni život se gasi izokretanjem dobra i falsifikovanjem istine, a isto tako i oduzimanjem poznavanja istine i dobra, pomoću kojih se stiče duhovni život; a prethodno i potonje označavaju se ubistvima, čaranjima, kurvarstvima, i krađama, kao što je već pokazano.

POGLAVJE X

1. I vidjeh i drugoga anđela jaka gdje silazi s neba, koji bješe obučen u oblak, i duga bješe na glavi njegovoj, i lice njegovo bješe kao sunce, i noge njegove kao stubovi ognjeni;

2. i imaše u ruci knjižicu otvorenu, i metnu nogu svoju desnu na more, a lijevu na zemlju.

3. *I povika glasom velikijem, kao lav kad riče; i kad on povika, govoriše sedam gromova glasove svoje.*

4. *I kad otvoriše sedam gromova glasove svoje, šćadijah da pišem; i čuh glas s neba koji mi govori: zapečati šta govoriše sedam gromova, i ovo ne napiši.*

5. *I anđeo kojega vidjeh gdje stoji na moru i na zemlji, podiže ruku svoju ka nebu,*

6. *I zakle se onijem koji živi u vijek vijeka, koji sazda nebo i što je na njemu, i zemlju i što je na njoj, i more i što je u njemu, da vremena više neće biti.*

7. *Nego u dane glasa sedmoga anđela, kad zatrubi, onda će se svršiti tajna Božija, kao što javi svojijem slugama prorocima.*

8. *I glas koji čuh s neba, opet progovori sa mnom i reče: idi i uzmi knjižicu otvorenu iz ruke onoga anđela koji stoji na moru i na zemlji.*

9. *I otidah k anđelu i rekoh mu: daj mi knjižicu. I reče mi: uzmi i izjedi je; i gorka će biti u trbuhu tvojemu, ali u ustima biće ti slatka kao med.*

10. *I uzeh knjižicu iz ruke anđelove, i izjedoh je; i bješe u ustima mojima kao med slatka, i kad je izjedoh, bijaše gorka u trbuhu mojemu.*

11. *I reče mi: valja ti opet prorokovati narodima i plemenima i jezicima i carevima mnogima.*

OBJAŠNJENJE

592. Stih 1. *I vidjeh i drugoga anđela jaka gdje silazi s neba, koji bješe obučen u oblak, i duga bješe na glavi njegovoj, i lice njegovo bješe kao sunce, i noge njegove kao stubovi ognjeni. – I vidjeh i drugoga anđela jaka gdje silazi s neba, označava Gospoda kao Reč, u ovom slučaju, u*

odnosu na njen poslednji smisao, koji se naziva smislom slova; *koji bješe obučen u oblak*, označava poslednje u Reči; *i duga bješe na glavi njegovoj*, označava unutrašnje stvari Reči; *i lice njegovo bješe kao sunce*, označava Gospodovu Božansku Ljubav od koje je sva Božanska Istina koja je Reč u nebu i u crkvi; *i noge njegove kao stubovi ognjeni*, označava Božansku Istinu, ili Reč u poslednjim, koja sadrži unutrašnje stvari, isto tako pune dobra ljubavi.

593. *I vidjeh i druga anđela jaka gdje silazi s neba.* – Da ovo označava Gospoda kao Reč, u ovom slučaju, u odnosu na njen poslednji smisao, koji se naziva smislom slova, vidi se iz značenja jakog anđela, koji označava Gospoda u odnosu na Reč, o čemu ćemo ubrzo govoriti; razlog da označava Gospoda u odnosu na Reč u njenom poslednjem smislu, koji se naziva smislom slova, je to, što se Gospod naziva jakim, jer sva snaga i moć Božanske Istine postoji i opstoji u slovu Reči, o čemu ćemo ubrzo govoriti. Pošto **2** se ovde označava smisao slova Reči, stoga se kaže za anđela da silazi s neba, pošto se isto kaže i za Reč, koja je Božanska Istina; jer ova silazi od Gospoda kroz neba u svet, zbog čega je prilagođena mudrosti anđela u tri neba, a isto tako ljudima u prirodnom svetu. Iz ovoga je razloga Reč u svom prvom poreklu potpuno Božanska, poslije je nebeska, a onda duhovna, i na kraju prirodna. Ona je nebeska za anđele najdubljeg ili trećeg neba, koji se nazivaju nebeskim anđelima, duhovna za anđele drugog ili srednjeg neba, koji se nazivaju duhovnim anđelima, nebesko-prirodna i duhovno-prirodna za anđele poslednjeg ili prvog neba, a prirodna za ljude u svetu; jer ljudi, dok žive u materijalnom telu, misle i govore prirodno.

Ovo je razlog da anđeli svakoga neba imaju Reč, ali s razlikom u skladu sa stepenom svoje inteligencije, mudrosti, i znanja; pa iako se razlikuje u svom smislu u svakom nebu, ipak je to ista Reč. Jer kada Božansko samo, koje je u Reči od Gospoda, siđe u najdublje ili treće nebo, ono postaje nebesko Božansko; kad siđe od ovoga u srednje ili drugo nebo, ono postaje duhovno Božansko; a kada od ovoga siđe u poslednje ili prvo, postaje nebesko-prirodno ili duhovno-prirodno

Božansko; a kada se spusti otuda u svet, ono postaje prirodna Božanska Reč, kakva je kod nas u slovu. Ova dalja grananja Božanske Istine postoje zbog korespondencija koje su ustanovljene od samog stvaranja između višeg i nižeg, o čemu ćemo, Božijom voljom, **3** reći više na drugome mestu. Razlog da je sva snaga i sva moć u poslednjim stvarima Božanske Istine, to jest u prirodnom smislu Reči, koji je smisao slova, je to, što je ovaj smisao sadržatelj svih unutrašnjih smislova, naime, duhovnog i nebeskog, o kojima je bilo reči gore; a pošto je to sadržatelj, to je isto tako i temelj i sva snaga u temelju; jer ako više stvari ne počivaju na svojoj osnovi, one padaju i rasipaju se. Takav bi slučaj bio sa duhovnim i nebeskim stvarima, kad ne bi počivale na prirodnom ili doslovnom smislu Reči, jer ova ne samo da podupire unutrašnje smislove, nego ih i sadrži; stoga je Reč ili Božanska Istina, u ovome smislu, ne samo u svojoj moći, nego i u svojoj punini. Ali se o ovome može reći više; naime, snaga je u poslednjim, jer Božansko je tu u punini (br. 346,567). Ovo je dalje objašnjeno u *Tajnama Nebeskim*, da se unutrašnje stvari postupno ulivaju u spoljašnje, čak i u krajnje ili poslednje, i da tamo postoje zajedno (koegzistiraju) (br. 643, 6239, 6465, 9215, 9216); da ne samo da se ulivaju postupno, nego da oblikuju u svojim poslednjim ono što je istovremeno (simultano); kojim redom (br. 5897,6451,8603,10099); da su **4** stoga sila i moć u poslednjim (br. 9836); da su stoga odgovori i otkrivenja data u poslednjim (br. 9905, 10548); da je, stoga, poslednje svetije nego unutrašnje (br. 9824). Iz ovoga sledi, da doktrina crkve treba da bude oblikovana i potvrđena smislom slova Reči, i da je sva njena moć iz toga (vidi gore, br. 356); to je razlog da se anđeli, koji silaze iz neba, nazivaju jakima. Da anđeo u Reči, u najvišem smislu, znači Gospoda, a u odnosnom smislu, svaki prijemnik Božanske Istine od Gospoda, a u apstraktnom smislu, Božansku Istinu samu, može se videti gore (br. 130,302); ovde stoga anđeo označava Gospoda u pogledu Reči, jer Reč je Božanska Istina sama; da se Gospod ovde označava anđelom, vidi se iz slične reprezentacije Njega u pogledu Njegovog lica, i nogu, u prvom poglavlju ove knjige, gde se kaže za Sina čovečijeg, koji je Gospod, da je Njegovo lice sijalo kao sunce kad sija u sili svojoj, i da su mu noge bile kao mjed kad se rastopi u peći (stih 15,16)

594. *Obučen u oblak.*- Da ovo označava poslednje u Reči, vidi se iz značenja biti obučen (okružen), što označava izvan nečega, jer ono što je okolo, to je i izvana, jer je izvan obima; u ovome slučaju, dakle, označava poslednje; i iz značenja oblaka koji označava Božansku Istinu u poslednjim, stoga Reč u smislu slova. Ovo je značenje oblaka očito zbog izgleda u duhovnome svetu; isto ako iz Reči gde se pominju oblaci. Zbog izgleda u duhovnome svetu, kao što sledi; celo anđeosko nebo se sastoji samo od Božanske Istine koja proistče od Gospoda, čije primanje čini anđele. U najvišem nebu istina izgleda kao čista aura koja se naziva eterom; u nižem nebu, kao manje čista, skoro kao atmosfera, koja se naziva vazduhom; a u najnižem nebu izgleda kao tanak vodenasti element, na kome para počiva kao oblak. Takav je izgled Božanske Istine u skladu sa stepenima koji se spuštaju. Sličan se izgled vidi kada anđeli najviših nebesa govore o Božanskim istinama, njihov se razgovor, u takvom slučaju, pokazuje u vidu onih koji su u najnižem nebu, pod izgledom oblaka, koji se kreće tamo i amo, dok oni koji su više inteligentni među njima, znaju po njegovom pokretu, sjaju i obliku, o čemu anđeli razgovaraju među sobom. Razlog da oblak označava Božansku Istinu u poslednjim, je stoga vidljiv. Zato što su mnogi izrazi u Reči uzeti od izgleda u duhovnome svetu, stoga imaju slično značenje, a to je slučaj i s oblacima. Da oblak označava u Reči smisao slova, koji je Božanska Istina **2** u poslednjim, vidi se iz sledećih odlmaka. Tako kod Mateja: *I poslije šest dana uze Isus Petra, Jakova i Jovana brata njegova, i izvede ih na goru visoku same. I preobrazi se pred njima, i zasija se lice njegovo kao sunce a haljine njegove postadoše bijele kao snijeg. Gle, ukazaše se Mojsije i Ilija, koji s njim govorahu. A Petar odgovarajući reče Isusu: dobro nam je ovdje biti; ako hoćemo da načinimo ovdje tri sjenice; tebi jednu, a Mojsiju jednu, a jednu Iliji. Dok on još govoraše, gle, oblak sjajan zakloni ih, i gle, glas iz oblaka govoreći: ovo je sin moj ljubazni, koji je po mojoj volji; njega poslušajte. (XVII 1-10; Marko IX 1-11). I kod Luke: I dok Petar još govoraše, dođe oblak i zakloni ih; i uplašiše se kad zađoše u oblak. I ču se glas iz oblaka: ovo je sin moj ljubazni, njega poslušajte (IX 34,35).*

Gospod u ovom preobraženju isto tako predstavlja Božansku Istinu, koja je Reč, jer Gospod, kad je bio u svetu, učinio je Svoje Ljudsko Božanskom Istinom, a kada je otišao sa sveta, učinio je Svoje Ljudsko Božanskim Dobrom sjedinivši ga s Božanskim samim, koje je bilo u Njemu od začeca. Da je Gospod učinio Svoje Ljudsko Božanskom Istinom dok je bio u svetu, a posle Božanskim Dobrom, može se videti u *Nauku Novoga Jerusalima* (br. 303,304,305,306), i da je Gospod Reč (br.263). Stoga sve okolnosti Gospodovog preobraženja označavaju Božansku Istinu koja proističe od Gospodovog Božanskog Dobra. Božansko Dobro Božanske Ljubavi, koje je bilo u Njemu, i od kojega je bila Božanska Istina u Njegovom Ljudskom, bilo je predstavljeno Njegovim licem koje je sijalo kao sunce, jer lice predstavlja unutrašnje, stoga je ovo sijalo kroz lice, dok sunce označava Božansku Ljubav: vidi gore (br. 401:3,424:1-10). Božanska je istina bila predstavljena Gospodovom haljinom koja je bila kao svetlost. Haljine u Reči označavaju istine, a Gospodova haljina Božansku Istinu: vidi gore (br. 64,27,395); zbog toga je ona izgledala kao svetlost; jer Božanska Istina je uzročnik svetlosti u anđeoskom nebu, a označena je svetlošću u Reči; o čemu se više može videti u *Nebu i Paklu* (br. 126-140). Pošto je bila predstavljena Reč, koja je Božanska Istina, stoga su viđeni Mojsije i Ilija kako govore s Njim, jer Mojsije i Ilija označavaju Reč, Mojsije istorijsku, a Ilija proročku Reč, dok je Reč i smislu slova bila predstavljena oblakom koji je pokrio učenike, i u koji su oni ušli. Jer učenici, u Reči, označavaju crkvu, koja je u to vreme, a i posle, bila samo u istinama iz smisla slova. A pošto se otkrovenje i odgovori daju preko Božanske Istine u poslednjim, kao što je rečeno u gornjem članku, a ova je istina istina smisla slova Reči, stoga se glas čuo iz oblaka, *Ovo je sin moj ljubljani, poslušajte Ga*, što označava da je On Božanka Istina, ili Riječ.

3 Onaj ko ne zna da oblak u duhovnom smislu Reči označava Reč u smislu slova, taj ne zna šta je sadržano u rečima: Da će na kraju vremena vidjeti Sina čovječijeg kako dolazi u oblacima nebeskim sa slavom i silom (Mat. XXIV, 30); Marko XIII 26; XIV 61,62; Luka XXI 27). I u Apokalipsi: *Eno, Isus Hristos dolazi u oblacima; i ugledaće ga svako oko*

(I 7). I opet: *I vidjeh, i gle, oblak bijel, i na oblaku sjedaše kao Sin čovječiji* (XIV 14). I kod Danila: *I vidjeh u utvari noćnoj, kao Sina čovječijeg gdje dolazi s oblacima nebeskim* (VI 13). Onaj ko ne zna da oblaci označavaju istine Reči u smislu slova, mora da pretpostavi da će na svršetku vremena, to jest , na kraju crkve, Gospod doći u oblacima nebeskim, i pokazati se svetu. Ali poznato je da od vremena davanja Reči, da se Gospod pokazuje preko nje, jer je Reč, koja je Božanska Istina, Gospod Sam u nebu i u crkvi. Iz toga se vidi da tamo predskazano pojavljivanje označava Njegovo pojavljivanje u Reči; a pokazivanje Gospodovo u Reči ostvarilo se Njegovim otvaranjem i otkrivanjem njenog unutrašnjeg ili duhovnog smisla, jer u ovome je smislu Božanska Istina sama, kao što je u nebu, a Božanska Istina u nebu je tamo Gospod Sam. Stoga je sada očito da se Gospodovim dolaskom u oblacima nebeskim sa slavom označava otkrovenje od Njega, u smislu slova, Reči u njenom duhovnom smisla. Oblaci nebeski označavaju one stvari koje pripadaju smislu slova, a slava označava one stvari koje pripadaju duhovnom smislu, kao što se može videti u *Nebu i Paklu* (I 1); a otkrovenje samog duhovnoga smisla, u *Bijelom Konju*; Sin čovječiji isto tako označava Gospoda kao Božansku Istinu, kao što 4 se može videti gore (br. 63,151) Da oblak označava Božansku Istinu u poslednjim, stoga Reč u smislu slova, još se jasnije može videti u sledećim odlomcima. Tako kod Isaije: *Gle, Jehova sjedeći na oblaku laku doći će u Egipat; i zatrešće se od Njega idoli Egipatski, i srce će se istopiti u Egipćana* (XIX 1). Egipatom se u ovim rečima ne označava Egipat, nego prirodni čovek odvojen od duhovnoga, koji je tada u obmanama i zlima pomoću kojih izokreće istine i dobra crkve. Da je ove obmane i zla razaraju, kada se ulije istina od Gospoda, opisuje se ovim rečima proroka, kada se shvate u duhovnom smislu. Jehova koji sedi na oblaku laku, označava Gospoda koji prosvetljuje razum istinama; sedati, kada se odnosi na Jehovu, ili Gospoda, označava prosvetliti razum, a lak oblak označava istinu; da će se tad idoli u Egiptu zatresti, a srce u Egipćana rastopiti, označava da obmane i zla prirodnog čoveka odvojeng od duhovnoga, razaraju ovoga čoveka, gde idoli označavaju obmane, a srce, zla, dok Egipat označava prirodnog čoveka.

5 Tako kod Mojsija: *Niko nije kao Bog Ješurun /Jahve/ koji ide po oblacima u pomoć tebi, i u veličanstvu svojem u oblacima; on je zaklon Božiji vječni i pod mišicom svijeta (vječnom)*(Zak.Ponov. XXXIII 26,27). I ovde sedati na oblacima znači prosvetliti razum uplivom duhovne istine u prirodnu istinu, koja je istina smisla slova Reči. Pošto je Božanska Istina u nebu duhovna, a Božanska Istina na zemlji prirodna, a potonja se prosvetljuje od prethodne, stoga se kaže, *Ide po oblacima u veličanstvu, i on je zaklon (stan) Božiji vječni*, a što označava Božansku Istinu kod anđela, dok izraz mišica sveta označava istine kod ljudi; istine smisla slova Reči označavaju se mišicama. Da je snaga Božanske Istine u smislu slova Reči, može se vdeti u **6** članku gore; tako kod Davida: *Bog sjede na heruvima, i podiže se i poletje na krilima vjetrenijem ; od mraka načini sebi krov, sjenicu oko sebe, od mračnijeh voda, oblaka vazdušnjeh. Od sijevanja pre njim kroz oblake njegove udari dažd i živo ugljevlje* (Psalam XVIII 10-12). I ovde se opisuje prosvetljenost Reči, a otuda i prosvetljenost crkve. Prosvetljenje od Božanske Istine iz neba označeno je sa, *sjedio je na heruvimu, i letio*. Božanska Istina u posljednjem, koja je prosvetljena, označena je krilima vetrenijem, mračnim vodama, i oblacima nebeskim; razni stepeni razumevanja, koji primaju prosvetljenje, označeni su tim stvarima. A da se zamračenosti poslednjeg smisla stoga uklanjaju, označeno je sa, *sevanje munja pred njim kroz oblake njegove*.

7 Tako ponovo: *Pojte Bogu, popijevajte imenu Njegovu, ravnite put onome što sjedi na oblacima* (Psalam LXVIII 4). Onim koji sedi na oblacima, i ovde se označava Gospod kao prosvetljenje. Oblaci označavaju istine u poslednjim, koje su prosvetljene, a ova se prosvetljenost ostvaruje **8** uplivom svetlosti, koja je Božanska istina, iz duhovnoga sveta ili neba. Tako kod Nauma: *Put je Jehovin u vihoru i buri, i oblaci su prah od nogu njegovih* (I.3). Istina u poslednjim, koja je istina smisla slova Reči, naziva se oblacima, i prahom nogu Jehovinih, jer je prirodna i najniža istinaona u kojoj se Božanska Istina u nebu, koja je duhvna, završava i na kojoj počiva. Božanska Istina u poslednjim , stoga što se malo razume ako nije prosvetljena iz neba, pa stoga i osnova rasprave i kontroverzije, označena je vihorom i burom, u kojima je put

Jehovin, gde vihor i bura označavaju raspravljanja o pravom smislu Reči, koju Gospod prosvetljuje uplivom **9** u slučaju onih koji žele istinu. Tako kod Davida: *Sjeme će njegovo trajati do vijeka, i prijesto njegov kao sunce preda mnom. On će stajati u vijek kao mjesec i vjerni svjedok u oblacima* (Psalam LXXXIX 35,36). Ovo je rečeno o Gospodu, a semenom koje će trajati do veka, označava se Božanska Istina od Njega. Njegov presto kao sunce, i kao mesec, označava nebo i crkvu, *kao sunce* označava dobro ljubavi, a *kao mjesec*, označava istinu vere. Verni svedok u oblacima, označava da je On Božanska Istina; jer svedok, kad se koristi u vezi s Gospodom, označava ono što proizlazi od Njega, i što svedoči o Njemu jer je od Njega.

10 Ponovo: Jehova je *pokrio vodom dvorove svoje, oblake načinio da su mu kola, ide na krilima vjetrenim* (Psalam CIV 3). Ovo nekoliko reči opisuju nebo i crkvu, a u isto vreme i doktrinu iz Reči. *Jehova pokriva vodom dvorove svoje*, označava da Gospod oblikuje nebo i crkvu iz Božanskih Istina. Dvorovi Jehovini označavaju neba i crkvu. A pokriti znači oblikovati. Koji od oblaka pravi sebi kola, označava doktrinu od poslednjih stvari u Božanskoj Istini, kao što su one u smislu slova Reči, a kola označavaju doktrinu; ovo se kaže zato što sve u doktrini crkve mora da se oblikuje i potvrdi smislom slova Reči. *Koji ide na krilima vjetrenim*, označava život povezan s doktrinom od duhovnog upliva; *ići* označava živeti, a kad se koristi u odnosu na Gospoda, život sam; krila vetrena označavaju duhovne stvari Reči. Da vode označavaju istine, može se videti gore (br. 71,483,518,537,538). **11** Tako kod Isaije: *Opustiću vinograd moj: zapovijediću oblacima da ne dažde po njemu* (V 5,6). Ove reči označavaju da neće biti razumavanja Božanske Istine ili Reči u crkvi; vinograd označava crkvu, oblaci označavaju Reč u slovu, a ne dažditi, označava da neće biti **12** razumevanja Božanske Istine iz Reči. Ponovo, kod Davida: *Jehova rastire nebo oblacima, sprema zemlji dažd, čini te raste na gorama trava* (Psalam CXLVII 8). Pokrivati nebo oblacima, označava braniti i držati skupa duhovne stvari Reči koje su u nebesima, pomoću prirodnih istina kao što su one koje su u smislu slova Reči. Koji sprema zemlji dažd, označava pouku za crkvu; koji čini te

trava raste na goranma, označava ono čime se hrane oni koji su u dobru ljubavi.

13 Isto je označeno u sledećim rečima kod Isaije: *Rosite, nebesa, ozgo i oblaci neka kaplju pravdom, neka se otvori zemlja i neka rodi spasenjem i zajedno neka uzraste pravda* (XLV 8). I kod Sudija: *O Jehova, kad si silazio sa Seira; kad si išao iz polja Edomskoga, zemlja se tresijaše, i nebesa kapahu, oblaci kapahu vodom* (V 4). *Silaziti sa Seira, i ići iz polja Edomskoga*, u odnosu na Jehovu, označava prosvetljenje Neznabožaca od Gospoda, kad je uzeo na Sebe Ljudsko. Zemljom, koja se tresijaše, označava se potpuna promena stanja crkve u to vreme. Nebom i oblacima koji kapaju rosom, označavaju se pouka, upliv, i opažanje Božanske Istine; kapati označava **14** poučavati i upliv, rosa i oblaci, spoljašnje kakvo je u smislu slova Reči. Opet, kod Davida: *Iz oblaka lijaše vida, oblaci (nebesa) davahu glas, i strijele tvoje lećahu* (LXXVII 17). Oblacima koji liju vodu, označava se da su prave istine one koje dolaze iz smisla slova Reči; nebesima koja davahu glas, označava se upliv iz neba; strelama koje lete, označavaju se Božanske Istine iz toga (iz neba). Tako kod Jova: *Bog zavezuje vode u oblacima svojim, i ne prodire se oblak pod njima. Drži prijesto svoj, razapinje oblak svoj nad njim* (XXVI 8,9). I ovde oblaci označavaju poslednje istine u redu, jer ove sadrže i uključuju duhovne istine, tako da se ne mogu razasuti, a to se izražava i označava Bogom koji zavezuje vode u oblacima Svojim, i oblakom koji se ne prodire. Jer spoljašnje istine, koje se nazivaju prirodnim, zaokružuju i sadrže unutrašnje istine, koje se nazivaju duhovnim, a koje su svojstvene anđelma u nebesima, što se izražava i označava sa, *razapinje oblak svoj nad prijestolom*.

15 I kod Isaije: Jehova reče: *umiriću se i gledaću iz stana svojega, kao vrućina koja suši poslije dažda i kao rosan oblak o vrućini žetvenoj* (XVIII 4). Oblak rosni označava istinu koja oplodava iz dobra. Ponovo, kod istoga proroka: *Jehova će stvoriti nad svakim stanom na gori Sionskoj, i nad zborovima njezinim oblak danju s dimom i svjetlost plamena ognjenoga noću, jer će nad svomslavom biti zaklon* (IV 5). Ovde se stanom na gori Sionskoj označava dobro nebeske crkve, a njeni zborovi označavaju istine toga dobra; njena odbrana, da ne bi bila

povređena zbog mnoge svetlosti ili previše senke, označava se oblakom danju, a dimom i plamenom ognjenim noću. I pošto se sve duhovno dobro i istina čuvaju pomoću prirodnog dobra i istine da ne budu povređeni, stoga se kaže da će nad slavom biti zaklon, gde slava označava duhovno dobro i istinu. Isto je označeno oblakom nad šatorom danju a ognjem noću (Izlazak XL 3-38; Brojevi IX 15-17 do kraja; X 11,12,34; XIV 4; Zak. Pon. I 33). To je označeno Jehovom koji ide pred njima danju u stubu od oblaka, a noću u stubu od ognja (Izlazak XIII 19-21). I kod Davida: *Bog ih vodi danju oblakom, a noću svjetlošću ognjenom* (Psalam LXXVIII 14). I opet: *Obradova se Egipat odlasku njihovome, jer strah njegov bješe na njih pao. Razastrije im oblak za pokrivač, i oganj da svijetli noću* (Psalam CV 38,39). Razlog da je oblak bio nad šatorom danju, a oganj noću, bilo je to, što je šator predstavljao nebo i crkvu, oblak, Gospodovo prisustvo preko Božanske Istine, a oganj, Njegovo prisustvo preko Božanskog Dobra, koje se naziva dobrom vere, svako poslednje u redu, pa su stoga bili pokrivalo za šator; zbog toga se kaže u odlomcima navedenim iz Davida i Isaije: *nad svakom slavom biće zaklon; i on razape oblak kao zaklon*. Isto je označeno i oblakom koji je zaklonio goru Horiv, a sa koje je sišao Mojsije; isto tako i stubom od oblaka koji je stajao na vratima Mojsijevog šatora (Izlazak XXIV 15-17,18; XIX 16,18; XXXIV 5; XXXIII 9,10).

17 Ovo je označeno oblakom i u sledećim odlomcima kod Jezekilja: *I vidjeh, i gle, silan vjetar dolazaše od sjevera, i velik oblak i oganj koji se razgorjevaše, i oko njega svjetlost* (I 4). I opet: *I heruvimi stajahu s desne strane doma kad uđe čovjek, i oblak napuni unutrašnji trijem. I slava Jehovina podiže se s heruvima na prag od doma, i napuni se dom obaka, a trijem se napuni svjetlosti slave Jehovine* (X 3,4). Heruvim ovde označava Gospodovu brigu da Mu se ne prilazi osim preko dobra ljubavi; otuda heruvimi označavaju neba, a posebno, najdublje ili treće nebo, jer anđeli toga neba primaju Božansku Istinu u dobro ljubavi, stoga je to Božanska Istina koja štiti, a koja je, u svojoj suštini, dobro ljubavi, a na kraju u svet gde u ljudi, od čiste postaje postepeno gušća. To je razlog da izgleda u nižim nebesima kao oblak, što znači Božansku Istinu prilagođenu razumevanju anđela u najnižem nebu, koji su duhovno-

prirodni, i na kraju, razumevanju ljudi u prirodnom svetu. A pošto je Božanska Istina na ovome stepenu slična Božanskoj Istini kakva je u smisu slova Reči, stoga oblak označava Reč u pogledu smisla slova . Ova je Božanska Istina ono što ispunjava trem kao oblak, i na kraju i dom, na čijoj desnoj strani stoji heruvim; i pošto je ova Božanska Istina iznutra duhovna, i sija od nebeske svetlosti, stoga se naziva slavom, pa se kaže da je trem bio ispunjen sjajem slave Jehovine. Otuda to, da se kaže kod Jova: *Kad Bog da svjetlost oblaka njegovog da sija?*(XXXVI, 15).

18 Pošto viša nebesa izgledaju očima onih koji su u nižim nebesima kao da su pokrivena tankim svetlim oblakom, jer niži anđeli ne mogu da podnesu više ili unutrašnje Božansko osim u skladu sa svojim kvalitetom, stoga se viša neba, u nekim odlomcima Reči, označavaju oblacima. Jer bilo da kažemo Božanska Istina, ili nebesa, to je ista stvar, jer su neba neba od Božanske Istine, a anđeli su anđeli zbog njenog primanja. U istom se smislu pominju oblaci kod Isaije: Lucifere, ti reče u srcu svome: *Podignuću se iznad oblaka; postaću kao Svevišnji* (XIV 14). I kod Jeremje: *Liječismo Vavilon, ali se ne iscijeli; jer do neba dopire sud njegov i diže se do oblaka* (LI 9). I kod Davida: *dajte slavu Bogu; veličanstvo je njegovo nad Izrailjem i sila njegova na oblacima* (Psalam LXVIII 34). U ovim odlomcima oblaci označavaju isto što i vode iznad neba (Postanje I 7), i vode nad nebesima (Psalam CXLVIII 4)); jer oblaci se stvaraju od vode. Da vode označavaju Božansku Istinu, može se videti gore, br. 7,483,518). Pošto ima oblaka gušćih i ređih, i pošto se ređi i gušći pokazuju u nebesima, a gušći i tamniji oko mnogih paklova, stoga se vidi da , u obrnutm smislu, oblaci označavaju obmane od zla, koje su suprotne istinama od dobra; kao u sledećm odlomcima. Tako kod Jezekilja: *A što se tiče Egipta, oblak će ga pokriti, i kćeri će njegove ići u sužanjstvo* (XXX 18). Ponovo, kod istoga proroka: *On će se podići, kao oblak da pokrije zemlju* (XXXVIII 9). I opet: *Ovce su raspršene kad je oblačno i mračno* (XXXIV 12). Otuda se dan suda, kad bude suđeno onima koji su u obmanama od zla, naziva danom oblaka i tame (Joilo II 2; Sofonija I 15). Značenje oblaka i tame, i guste tame je slično, kada se pokazala sinovima Izrailjevim kada im je Mojsije doneo zakon sa Gore

Sinajske (Zak. Ponov. V 11,12,15; V 22,26). Jer, iako je Jehova, to jest, Gospod, sišao sa gore u svetlom oblaku, ipak je izgledao pred očima naroda, koji je bio u obmani od zla, kao mračan oblak; vidi *Tajne Nebeske* (br. 1861,6732,8814,9434,10551).

595. *I duga bješe na glavi njegovoj.*- Da ovo označava unutrašnje stvari Reči, vidi se iz značenja duge, koja označava Božansku Istinu kao što je u unutrašnjem smislu Reči, o kojoj ćemo ubrzo govoriti; i iz značenja biti na glavi, što znači da je to unutrašnji smisao; jer *na* i *više* označavaju unutar i unutrašnji, kao što se vidi iz toga, da kada se pomene *unutrašnji*, tada se u nebu razume *viši*. Jer neba, gde su unutrašnji anđeli, ili oni koji su mudri na unutrašnji način, izgledaju kao da su iznad neba u kome su spoljašnji anđeli, ili oni koji su mudri na spoljašnji način. Iz ovog razloga se tri neba razlikuju međusobno u pogledu visine; najdublje ili treće se nebo pokazuje iznad srednjeg ili drugog neba, a ovo iznad poslednjeg ili prvog. Razlog da više **2** označava ono što je unutrašnje je to, što kada su više i niže stvari zajedno, to jest, kada postoje istovremeno, kao u glavi čovekovojoj, one tada koegzistiraju u tome redu; tako da one koje su bile ispod, postupno postaju spoljašnje, stoga više označavaju unutrašnje a niže spoljašnje stvari. Ovo se može prikazati i idejom površine; u središtu su one koje su čistije a na periferijama one koje su gušće. Stvari više i niže stvaraju takvu površinu, kad postaju jedno, i čine ono što je istovremeno. Značenje anđela okuženog oblakom, o kome se govori gore, jasno je iz ovih primedaba, pošto biti okružen, iz istog razloga, i od iste ideje, označava biti iznutra ili ispod.

3 Duga označava unutrašnju Božnsku Istinu, kakva je Reč u duhovnom smislu, jer svetlost neba, kao i svetlost sveta, prema tome kako padaju na predmete, u svojm modifikacijama, stvaraju varijacije boja, a isto tako i duge; ovo mi je ponekad bilo dopušteno da vidim u anđeoskom nebu, kao što je opisano u *Tajnama Nebeskim* (br. 1623-1625). Ali se duge, koje se pokazuju u anđeoskm nebu, razlikuju do duga koje se vide u svetu u tome što duge u nebu imaju duhovno poreklo, dok duge u svetu imaju prirodno poreklo. Jer su duge u nebu od svetlosti koja proističe od

Gospoda kao Sunca, a pošto je to Sunce u suštini Božanska Istina, stoga su prelive svetlosti, koji se vide u dugama, razlike u inteligenciji i mudorsti kod anđela. I zbog toga tamo duge označavaju oblik i lepotu duhovne Božanske Istine; dok su duge sveta iz prirodnog uzroka, to jest, od sunca sveta i njegove svetlosti, koje su samo modifikacije i prelive svetlosti od voda koje padaju iz oblaka. A pošto ima obojenih izgleda u duhovnom svetu sličnih onima u prirodnom svetu, a ovi su izgledi korespondencije, stoga duge u svetu označavaju isto što i duge u nebu, to jest, duhovne Božanske istine u njihovoj formi i lepoti. Ove su istine, kao i one iz Reči, u duhovnom smislu.

4 Slične su stvari označene dugama kod Jezekilja: *Ozgo na nebu što im bijaše nad glavama, bijaše kao prijesto, po viđenju kao kamen safir, i na prijestolu bijaše po obličju kao čovjek. I vidjeh kao jaku svjetlost, i u njoj unutra kao oganj naokolo, od bedara gore, a od bedara dolje vidjeh kao oganj i svjetlost oko njega. Kao dugu u oblaku kad je kiša, takva na oči bijaše svjetlost unaokolo. To bijaše viđenje slave Božije na očima; i kad vidjeh, padoh na lice svoje, i čuh nekoga koji govoraše* (I 26-28). Pošto heruvimi označavaju providenje i brigu da se ne može približiti Gospodu osim preko dobra ljubavi, stoga se pokazao presto, a na prestolu neko kao čovek; naime, presto označava celo nebo, a čovek na prestolu, Gospoda Samog. Izled razgorelog ugljevlja, kao izgled ognja, od izgleda pojasa i iznad pojasa, označava nebesku Božansku Ljubav, koja vlada u višim nebesima; jer viša neba predstavljena su gornjim delom tela, od pojasa gore, kojima korespondiraju, jer ova neba oblikuju taj deo Velikog Čoveka, koji je nebo. Vatra kao užareno ugljevlje, označava tu ljubav, a slično i slabine, jer slabine korespondiraju bračnoj ljubavi; osim toga, Gospod se naziva Ženikom i Mužem, dok se nebo i crkva nazivaju nevestom i ženom. Da je dio slabina na dolje, izgledao kao blistavilo vatre, koje je bilo kao duga, označava duhovnu Božansku Ljubav, koja vlada u nižim nebima, jer deo tela od slabina sve do stopala na nogama, korespondira toj ljubavi. A pošto ta ljubav proizlazi iz nebeske Božanske Ljubavi, stoga se naziva vatrom i njenim blistavilom; naime, Božanska Istina od Božanskog Dobra ljubavi je ono što sija i daje izgled duge. Stoga je očito da prozirnost duhovne Božanske Istine kroz prirodnu

Božansku Istinu, predstavlja taj izgled u nebesima, pa je i njome označena, kao što se kaže gore. Ali ove se stvari mogu jasnije sagledati u *Nebu i Paklu*, naime, o nebu, da se zbog Božanskog Ljudskog Gospodovog ono odnosi na jednoga čoveka (br. 50-86), i da postoji korespondencija svih stvari neba sa svim stvarima čoveka (br. 87-102); vidi u *Tajnama Nebeskim*, o korespondenciji slabina (br. 3021,4280,4462,5050-5062).

Značenje luka ili duge u oblacima, ili duge u knjizi Postanja, slično je: *I reče Bog Noju: evo znak zavjeta koji postavljam između sebe i vas i svake žive stvari, koja je vama do vijeka: Metnuo sam dugu svoju u oblake, da bude znak zavjeta između mene i zemlje, pa kad oblake navučem na zemlju, vidjeće se duga u oblacima, i opomenuću se zavjeta svojega, koji je između mene i vas i svake duše žive u svakm tijelu, i neće više biti od vode potopa da zatre svako tijelo. Duga će biti u oblacima, pa ću je pogledati, i opomenuću se zavjeta vječnog između Boga i svake duše žive u svakome tijelu koje je na zemlji* (IX 12-17). Ona ko ne zna da u svakom delu Reči ima duhovni smisao, može da pomisli da se luk na nebu, odnosno duga u oblacima, nazvana duga, pokazuje kao znak da zemlja neće opet biti razorena potopom; a taj je luk ima prirodne uzroke, i stvara se čim svetlosni zraci od sunca padnu na vodenaste čestice kiše u oblacima, pa se stoga vidi da su se duge pojavljivale i pre potopa. Pod dugama, koje vide ljudi na zemlji, zbog korespondencije između duhovnih i prirodnih stvari, misli se na duge koje vide anđeli u duhovnome svetu, a koje nastaju od svetlosti neba i njenih promjena u duhovno-prirodnoj sferi toga sveta, stoga zbog duhovne Božanske Istine i njene prozirnosti u prirodnoj Božanskoj Istini; jer je sva svetlost u nebu duhovna, a u suštini je Božanska Istina koja proističe od Gospoda. Stoga se vidi da luk u oblaku, ili duga, označava duhovnu Božansku Istinu, koja se prozire kroz prirodnu Božansku Istinu, i ova prozirnost postoji kod onih koje Gospod obnavlja i preporuča pomoću Božanske Istine i života u skladu s njom; a sama prozirnost se u nebima pokazuje kao duga. Znakom zaveta označava se prisusutvo i povezanost Gospoda s njima, jer zavet označava povezanost. Ovaj je znak dat zato što je potop, koji je tada uništio ljudsku rasu, označavao obmane od zla, zbog kojih je

potomstvo Pradrevne Crkve nestalo /duhovno/; obnova i ustanovljenje jedne nove crkve, nazvane Drevna Crkva, Božansom Istinom povezanom s duhovnim dobrom, koja je u suštini ljubav ka bližnjem, predstavljeno je dugama u nebu, pa je stoga označeno dugama u svetu. Pošto je ovo povezano sa mnogim unutrašnjim stvarima koje se ne mogu ukratko otvoriti, mogu se videti objašnjene u *Tajnama Nebeskim* (br. 1031-1059).

596. *I njegovo lice bješe kao sunce.*- Da ovo označava Gospodovu Božansku Ljubav od koje je sva Božanska istina, koja je Reč i u nebu, i u crkvi, vidi se iz značenja lica, kada se koristi u odnosu na Gospoda, kada označava Božansku Ljubav i Božansku Milost, i svako dobro (vidi gore, br. 74,412); i iz značenja sunca, kad se odnosi na Gospoda, što označava isto tako Božansku Ljubav (vidi gore, br. 401,525,527). I pošto od Gospoda kao sunca u anđeoskom nebu proističe sva svetlost, i pošto se time označava sva Božanska Istina, i zato što Reč obuhvata sve Božansko u nebu, i zato što jak anđeo koji silazi s neba označava Gospoda kao Reč, kao što se može videti gore, stoga se ovde kaže Božanska Istina, koja je u Reči u nebu i u crkvi. Da je ista Reč, koja je na zemlji, da je i u nebu, može se videti u *Nebu i Paklu* (br. 259,261,303-310).

597. *I njegove noge kao stubovi ognjeni.*- Da ovo označava Božansku Istinu u poslednjim, koja je prirodna, podupirući unutrašnje stvari u njoj, isto tako puna dobra ljubavi, vidi se iz značenja nogu, kada se odnose na Gospoda, označavajući Božansko Dobro prirodne Božanske Ljubavi, koja je poslednje u Božanskom redu (vidi gore, br. 65,69); i iz značenja stubova, koji označavaju niže istine koje podupiru više (vidi gore, br. 219); i iz značenja ognja, kad se koristi u odnosu na Gospoda, kada označava Božansku Ljubav (vidi gore, br. 68,496,504). Iz ovih se stvari vidi, da se nogama, koje su kao stubovi ognjeni, označava Božanska Istina, ili Reč u njenim poslednjim, koja je, kao Prirodno koje podržava unutrašnje stvari, puna dobra ljubavi. Božanska Istina u poslednjim, znači Reč u smislu slova; a pošto je ovaj smisao prirodan, a prirodno je

poslednje Božanskog reda, stoga ono podržava duhovnu i nebesku Božansku Istinu baš kao što stubovi podržavaju kuću, ili kao noge telo. Jer bez prirodnog smisla Reči, unutrašnje bi stvari, koje su duhovne i nebeske, pale i posale ruševine, kao što bi kuća pala kad bi se uklonili stubovi. Stoga su sve stvari, čak i najsitnije koje su sadržane u posljednjem ili prirodnom smislu Reči, trajne korespondencije, to jest, one korespondiraju duhovnim i nebeskim stvarima u nebesima, pa ih stoga i označavaju. Tako se donekle može vidjeti iz ovoga, kako prirodna Božanska Istina, koja je Reč u svetu, podržava duhovnu i nebesku Božansku Istinu, jer je Božanska Istina u nebu kao što stubovi podržavaju kuću. Stoga se vidi zašto su anđelove noge bile kao ognjeni stubovi.

Da je Reč u njenim poslednjim, ili u prirodnom smislu, puna dobra ljubavi, vidi se iz ovih Gospodovih reči: *Voli Gospoda Boga svoga svim srcem svojim, i svom dušom svojom, i svim umom svojim. Ovo je prva i velika zapovijest. A druga je kao i ova, Voli bližnjega svoga kao samoga sebe. Ove su zapovijesti zakon i proroci (Mat. XXII 37-40)*. Ovde se zakonom i prorocima označava da svaka i sve stvari Reči zavise od dobra ljubavi ka Gospodu, i od dobra ljubavi ka bližnjem.

598. Stihovi 2-4. *2. I imaše u ruci knjižicu otvorenu, i metnu nogu svoju desnu na more, a lijevu na zemlju.*

3. I povika glasom velikijem, kao lav kad riče; i kad on povika, govoriše sedam gromova glasove svoje.

4. I kad otvoriše sedam gromova glasove svoje, šćadijah da pišem; i čuh glas s neba koji mi govori: zapečati šta govoriše sedam gromova, i ovo ne napiši.

2. I imaše u ruci knjižicu otvorenu, označava Reči objavljenu; i metnu nogu svoju desnu na more, a lijevu na zemlju, označava smisao slova koji je prirodan, u kome su sve stvari neba i crkve. 3. I povika glasom

velikijem, kao lav kad riče, označava svedočenje o velikom pustošenju Božanske Istine u crkvi ; i kad on povika, govoriše sedam gromova glasove svoje, označava poučavanje iz neba i opažanje poslednjeg stanja crkve; .

4. I kad otvoriše sedam gromova glasove svoje, šćadijah da pišem, označava da je on želeo da objavi to stanje; ; i čuh glas s neba koji mi govori: zapečati šta govoriše sedam gromova, i ovo ne napiši, označava zapovest od Gospoda, da se te stvari zaustave i da se još ne objavljuju.

599. *I imaše u ruci knjižicu otvorenu.-* Da ovo označava objavljenu Reč, vidi se iz značenja male knjižice, što označava obavljenu Reč. Da je to označeno malom otvorenom knjižicom, jasno je iz toga što je anđelom jakim koji dolazi iz neba, i ima u svojoj ruci malu knjižicu, predstavljen Gospod kao Reč, i to u njenom poslednjem smislu, koji se naziva smislom slova (vidi gore, br. 593); a pošto se Reč objavljuje anđelima kao i ljudima, stoga se kaže da je mala knjižica otvorena.

600. *I metnu nogu svoju lijevu na more a desnu na zemlju. -* Da ovo označava smisao slova, koji je prirodan, u kome su sve stvari neba i crkve, vidi se iz značenja nogu, kada se to odnosi na anđela, koji označava Gospoda kao Reč, koja označava Božansku Istinu u poslednjim, ili Reč u prirodnom smislu, koji je smisao slova (vidi gore, br. 65,69). Noge, u opštem smislu označavaju prirodne stvari, jer čovek, od glave do nogu, korespondira nebu, koje se u celom svom obimu odnosi na jednog Čoveka; glava korespondira najdubljem ili trećem nebu, anđelima koji su nebeski; grudi čak i slabine korespondiraju srednjem ili drugom nebu, anđelima koji se nazivaju duhovnim, dok noge korespondiraju poslednjem ili prvom nebu, anđelima koji su nebesko-prirodni i duhovno-prirodni; ali stopala na nogama korespondiraju svetlu, u kome je sve prirodno; razlog da noge označavaju prirodne stvari vidi se iz ovoga. Više se može videti 2 o korespondencijama u *Nebu i Paklu* (br. 56-86 i 87-102). Iz ovoga je

stoga vidljivo zašto anđelove noge, kojima je predstavljen Gospod kao Reč, označavaju prirodni smisao Reči, koji je smisao slova; i iz značenja desne noge na moru a leve noge na zemlji, što označava sve stvari neba i crkve; jer se desnom označavaju sve stvari dobra od kojih je istina, a lijevom, sve stvari istine od dobra, dok more i zemlja označavaju sve stvari spoljašnje i unutrašnje, koje pripadaju nebu i crkvi, i to morem, spoljašnje stvar, a zemljom, unutrašnje stvari. A pošto se sve stvari neba i crkve odnose na dobro i istinu, a isto tako i na spoljašnje i unutrašnje, stoga ove reči označavaju uopšte sve stvari koje pripadaju nebu i crkvi. Razlog da je anđeo viđen kako stoji na moru, i na zemlji, je to što je vanjski izgled stvari, u duhovnom svetu, sličan stvarima u prirodnom svetu; na primer, u jednom i u drugom ima mora, i zemlje, koja opkoljava mora, i zemlje između njih (vidi gore, br. 275,342,538). Iz ovoga je jasno, da se morem i zemljom označavaju sve stvari neba, a isto tako i crkve.

3 Pošto se desno i levo pominje kroz celu Reč, a na nekim mestima desno samo, ili levo samo, želi da objasnim, u malo reči, značenje oba izraza odvojeno, i zajedno. Ovo se može saznati iz položaja strana u duhovnome svetu, gde je jug na desnoj strani, a sever na levoj, dok je ispred istok, a jug je na desnoj strani, a iza je zapad. Jer anđeo se neprestano okreće prema Gospodu kao Suncu, pa je stoga ispred njega Gospod kao istok, a iza njega je Gospod kao zapad, a desnu ruku je jug, a na lijevu ruku sever. Zbog ovoga okretanja posledica je to, da desno označava istinu u svetlosti, a lijevo, istinu u sjeni ili, što je ista stvar, da desno označava duhovno dobro, koje je istina u svetlosti, a levo duhovnu istinu, koja je istina u seni; tako desno označava dobro koje je od istine, a levo, istinu od dobra. Ovakve su stvari označene svim delovima tela, kao desnom i levom stranom glave; kao desnim i levim okom, desnom i levom rukom, desnom i levom nogom, i tako dalje, značenje svakog posebnog uda ili dela tela. Opšte i posebno značenje desne i leve strane, u Reči, kako Starog tako i Novog **4** Zavjeta, jasno je iz ovih nekoliko opažanja, kao na sledećim mestima. Tako kod Mateja: *Kada daješ milostinju, neka tvoja lijeva ruka ne zna šta čini desna; neko to bude u tajnosti* (VI 3,4). Ove reči označavaju da se dobro mora činiti

radi dobra, a ne radi sebe ili svijeta, kako bi se vidjelo: milostinjom se označava svako dobro djelo; a neka lijeva ruka ne zna šta čini desna, znači da dobro treba da se čini od dobra samog, a ne bez dobra, jer inače to nije dobro. Desna ruka označava dobro od kojega je istina, a lijeva ruka, istinu od dobra, kao što je gore rečeno; ovo djeluje kao jedno kod onih koji su u dobru ljubavi i ljubavi ka bližnjemu, ali kod onih koji u svojim dobrim djelima misle na sebe i na svijet, lijeva ruka označava znati i činiti bez dobra. Da bi tvoja milostinja bila u tajnosti, znači da ne smije da bude izgleda radi. Ponovo: *I postaviće ovce s desne strane, a jarce s lijeve. Tada će car reći 5 onima što mu stoje s desne strane: hodite, blagosloveni oca mojeg; primite carstvo koje vam je pripremljeno do postanja svijeta. Tada će reći onima što mu stoje s lijeve strane: idite od mene, prokleti, u ogranj vječni pripravljen đavolu i njegovim anđelima (XXV 33,34,41).* Onaj ko ne zna značenje ovaca i jaraca u pravom smislu, može da pomisli da ovce znače sve dobre a jarci sve zle; ali ovce označavaju one koji su u dobru ljubavi ka bližnjem, pa stoga i u veri, dok jarci označavaju one koji su u veri odvojenoj od ljubavi ka bližnjem, stoga one nad kojima se izvršava sud u posljednje vreme crkve.

Jer su svi oni koji su bili u dobru ljubavi ka bližnjem i veri, bili uzdignuti u nebo pre Poslednjeg Suda, a svi oni koji nisu bili u dobru ljubavi ka bližnjem, pa stoga ni u veri, stoga oni koji su iznutra a u isto vreme izvana, bili zli, bili su bačeni u pakao pre Poslednje Suda; ali su oni koji su bili iznutra dobri ali ne toliko i izvana, a isto tako i oni koji su bili iznutra zli ali spolja u dobru, bili su ostavljeni do Poslednjeg Suda, tada su oni koji su bili iznutra dobri, bili uzdignuti u nebo, a oni koji su bili iznutra zli, bili su bačeni u pakao. Vidi šta sam o ovome čuo i video u malom delu o Poslednjem Sudu. Iz svih ovih stvari vidi se da jarci označavaju one koji su u veri odvojenoj od ljubavi ka bližnjem, a to je označeno i jarcem kod Danila (VIII 5-25), i kod Jezekilja (XXXIV 1). Stoga je očito da se desnom rukom, gde su ovce, označava ljubav ka bližnjem i vera iz nje, a levom rukom, gde su jarci, označava vera odvojena od ljubavi ka bližnjem; razlog da je ovcama rečeno da će naslediti carstvo pripremljeno njima od postanja sveta je to, što je , u

nebesima, na desnu ruku jug, gde su svi oni koji su u istinama od dobra, jer je na južnoj strani proističuće Božansko takvo da se označava carstvom pripremljenim od postanja sveta, pa su stoga tamo bili *blagosloveni Oca mojega*. Ocem se označava Božansko Dobro, od kojega su sve stvari u nebu. Ne kaže se jarcima na levu ruku, *pripravljeno od postanja svijeta*, nego u večni oganj, *pripremljen za đavola i anđele njegove*, jer zli čine sami sebi pakao. Oni se nazivaju i prokletima, jer u Reči proklet označava one koji se odvrćaju od Gospoda, jer takvi odbacuju ljubav ka bližnjem i veru crkve. Značenje večnoga ognja može se videti u *Nebu i Paklu* (br 566,575),

6 Dva razbojnika koji su bili razapeti, jedan desno a drugi levo od Gospoda, imali su slično značenja ovcama i jarcima; stoga je rečeno onome koji je priznao Gospoda, da će biti s Njim u raj (Mat. XXVII 38; Marko XV 27; Luka XXIII 39-43). I kod Jovana, Isus reče učenicima svojim koji su lovili ribu, *Bacite mrežu s desne strane broda, i naći ćete. I oni je baciše, i nisu mogli da je izvuku toliko su bili ulovili* ((XXI 6). Pošto ribarenje, u Reči, označava poučavanje i obraćenje ljudi koji su u spoljašnjem ili prirodnom dobru, u kojem je bila većina Neznabožaca u to vreme, jer riba označava stvari koje pripadaju prirodnom čoveku, a brod označava doktrinu iz Reči, stoga desna strana broda označava dobro života. Da će tako uvesti Neznabošce u crkvu, označeno je time što su našli takvijo obilje ribe. Mora da bude svakome jasno, da im Gospod ne bi bio zapovedio da bacaju mrežu na desnu stranu broda, da desna strana nije imala takvo značenje.

8 Ponovo, kod Mateja: *Ako te oko tvoje desno sablažnjava, izvadi ga i baci ga. Ako te tvoja desna ruka sablažnjava, odsjeci je i odbaci je* (IV 29,30). Da desno oko i desna ruka ne označavaju desno oko i desnu ruku, svako može da vidi iz toga što oko treba da se iskopa a ruka da se odseče, ako ga sablažnjavaju. Ali pošto oko, u duhovnom smislu, označava sve što pripada razumu i misli, a desna ruka sve što pripada volji i osećanju, to je očito da je vađenjem desnoga oka, ako je uzrok sablazni, označeno da ako se msli o zlu, ono se mora izbaciti iz misli; i da odsjecanje desne ruke, ako je uzrok sablazni, označava da ako se hoće zlo, da ga treba odbaciti iz volje. Jer ni desno oko ni desna ruka nisu

uzrok sablazni, nego misao iz razuma i osećanje iz volje, kojima ovi korespondiraju, ovi su uzrok sablazni. Razlog da se pomijnu desno oko i desna ruka, a ne levo oko i leva ruka je to, što desno označava dobro, a u obrnutom smislu, zlo, dok levo označava istinu a u obrnutom smislu, obmanu, a svaki uzrok sablazni je od zla, ne od obmane, osim ako je obamna obmana od zla.

Da se ovo kaže o unutrašnjem čoveku, koji deluje preko mišljenja i htenja, a ne o spoljašnjem, koji deluje gledanjem i delom, vidi se iz reči, koje neposredno prethode, o tuđoj ženi, da je samo pogledati na nju i poželeći je, da je to isto što i izvršiti preljubu . U Jevandeljima, majka sinova Zebedejevih pitala je Isusa zašto jedan od njenih sinova sedi na Njegovoj desnoj strani, a drugi na levoj, u Njegovom carstvu; *Isus joj reče: ti ne znaš šta tražiš. – A ko će sjedati na moju desnu a ko na lijevu stranu, nije moje da dajem, nego onima kojima je to dao Otac moj nebeski* (Mat. XX 20-23;Marko X 35-40). Razlog što je mati Zebedejeve dece, Jakova i Jovana, ovo tražila je to, što majka označava crkvu, a Jakov ljubav ka bližnjem, dok Jovan označava dobro ljubavi prema bližnjem u delu. Ova dva, ili oni koji su u njima, u nebu su na desnoj i levoj strani od Gospoda. Tamo je na desnoj strani jug, na levoj sever, a na jugu su oni koji su u jasnoj svetlosti od dobra, dok su na severu oni koji su u zatamnjenoj svetlosti istine od dobra. Božansko samo, koje proizlazi od Gospoda kao Sunca, stvara Božansku sferu takve prirode na tim stranama, zbog čega tamo mogu da budu samo oni koji su u istinama od dobra. Ovo je označeno time što se kaže, da sedeti na desnu ruku i na levu ruku Gospodu, je samo za one kojima je to pripremljeno od Oca. Ovim se misli na Božansko Dobro Božanske Ljubavi, od koje je nebo, i sve što pripada nebu. Ove Gospodove reči stoga znače, da Gospod daje da sede na Njegovoj desnoj i levoj strani onima kojima je nasledstvo pripremljeno na desno i na levo u nebesima, naime, kojima je nasleđe na jugu i na severu pripremljeno od postanja sveta.

10 Da desna ruka označava jug u nebesima, vidi se iz Davida: *Tvoje je nebo, i tvoja je zemlja; ti si sazdao vaseljenu i što je god u njoj; sjever i jug ti si stvorio, Tabor i Hermom o tvom se imenu raduje* (Psalam LXXXIX 11,12). Nebo i zemlja znače viša i niža nebesa, a isto tako i

unutrašnju i spoljašnju crkvu. Vaseljena i sve što je u njoj, označava nebesa, i crkvu uopšte kao dobro i istinu, gde vasseljena znači nebo i crkvu kao dobro, a istina nebo i crkvu kao istinu. A pošto su ove, ili oni koji su u njima, na severu i na jugu, a jug je na desnu od Gospoda, jer se kaže, sever i desna ruka; pošto je takva Božanska istina sjedinjena sa Božanskim Dobrom na tim stranama od stvaranja **11** sveta, kao što se gore kaže, stoga se kaže: *Ti si sazdao , ti si stvorio* i kod Isaije: *Premda će vam Gospod dati hljeba tužnoga i vode nevoljničke, ali ti se neće uzimati učitelji tvoji, nego će oči tvoje gledati učitelje tvoje, i uši će tvoje slušati gdje govore: to je put, idite njim ako biste svrnuli na desno ili na lijevo* (XXX 20,21). Ove reči govore o onima koji su u iskušenjima, i koji preko iskušenja i kada ova prođu, odobravaju i primaju pouku u istinama doktrine. Sama su iskušenja označena hlebom tužnim, i vodom nevoljničkom; hleb tužni označava iskušenja u pogledu dobra ljubavi, a vodom nevoljničkom označavaju se iskušenja u pogledu istina vere.

Jer iskušenja ima dve vrste, u odnosu na dobro koje je od ljubavi, i u odnosu na istinu koja je od vere. Hleb značava dobro ljubavi, a voda označava istine vere, dok tuga i nevolja označavaju stanja iskušenja. Poučavanje istinama doktrine označeno je sa, *oči tvoje će gledati učitelje tvoje*, gde oči označavaju razum i veru, a učitelji doktrinu. Dobro života u skladu s istinama doktrine označeno je sa, *uši će tvoje slušati kako govore*, gde uši označavaju poslušnost; a pošto se poslušnost odnosi na život, stoga se slušanjem onoga što govore označava život u skladu s istinama doktrine. Poučavanje i poslušnost se dalje opisuju rečima, *to je put, idite njime ako biste svrnuli desno ili lijevo*; putem se označava vodeća istina; istina koja vodi ka jugu u nebu označena je sa ići na desno, a istina koja vodi ka severu označena je sa ići na levo. Opet, kod istoga proroka: **12** *Raširi mjesto šatora svojega, i zavjesi stana tvojega neka se razastru, produži uža svoja, i kolje svoje utvrdi, jer ćeš se na desno i na lijevo rasprostirati, i sjeme će tvoje naslijediti narode, i puste će gradove naseliti* (LIV 2,3). Ovde se govori o podizanju crkve među Neznabošcima. Proširiti mesto šatora, znači uvećati crkvu u pogledu bogoštovanja od dobra. Razastrti zavese šatorima, znači povećati crkvu u pogledu istina doktrine; produžiti uža označava širenje tih doktrina; a

utvrditi kolje, označava potvrđivanje iz Reči. Rasprostirati se na desno i na levo, znači širiti se u pogledu dobra ljubavi ka bližnjem, a na levo, u pogledu istina vere od toga dobra. Semenom koje će naslediti narode, označava se istina pomoću koje se dolazi do dobara, gde seme označava istinu a narodi dobra; a pustim gradovima, koje će narodi naseliti, označavaju se istine od dobara života, gde pusti gradovi označavaju istine doktrine, gde pre istine nisu postojale, a narodi označavaju dobra života od kojih su istine, a nastavati označava živeti.

13 Tako ponovo: *Od gnjeva Jehove nad vojskama zamračiće se zemlja i narod će biti kao hrana ognju, niko neće požaliti brata svojega. Zgrabiće s desne strane, ali će opet biti gladan, i ješće s lijeve strane, pa se opet neće nasititi, i svaki će jesti meso od mišice svoje* (IX 19-21). Ove reči opisuju gašenje dobra zbog obmane, i istine zbog zla; gašenje sveg dobra i istine označava se sa, i *ako grabe desne stane, opet će biti gladni, i ako jedu s lijeve strane, opet se neće nasititi*. Desna strana (ruka) označava dobro od kojega dolazi istina, a leva ruka označava istinu od dobra; odseći i jesti, označava tražiti; biti gladan i ne nasititi se, znači ne naći, pa i ako se nađe, ne primiti. Ostatak odlomka objašnjen je **14** gore (br. 386:2). I kod Jezekilja: *A lice heruvima, a bilo ih je četiri s licem čovječijim, lice lavovo s desne strane, a s lijeve strane lice volujsko i lice orlovo u sve četiri* (I 10). Značenje heruvima i njihovih lica, koja su bila lice čovekovo, lavovo, volujsko i orlovo, može se videti gore (br. 277-281). Razlog da se lice čovečije i orlovsko videlo na desnoj strani je to, što se čovekom označava Božanska Istina u svetlosti i inteligenciji, a lav, Božanska Istina u moći, kakva je u nebu i na zemlji; a lice vola viđeno s lijeve strane, označava dobro prirodnog čoveka, koje je u zatamnjenju kod onih koji nastavaju u nebu na **15** severu. Tako kod Zaharije: *U onaj ću dan učiniti da glavari u Judi budu kao ognjište u drvimama i kao luč zapaljen u snopovima, te će proždrijeti i na desno i na lijevo sve narode naokolo, a Jerusalem će još ostati na svojem mjestu, u Jerusalmu* (II 6). Ovde se govori o ustanovljenju nebeske crkve, koja će biti u dobru ljubavi ka Gospodu, a koja je označena glavarima u Judi (kućom Judinom). Njeni glavari znače dobra zajedno s istinama te crkve; rasijavanje istina od strane ovih, označeno je sa, da će biti kao ognjište s

drvima i kao luč u snopovima, i da će progutati sve narode u naokolo, na desnu ruku i na lijevu ruku. Zla koja će ta crkva raspršiti označena su *ognjištem u drvima i lučem zapaljenim u snopovima*, a obmane koje će biti razasute, označene su narodima unaokolo, koje će ovi progutati. Da će ta crkva biti bezbedna od napada zala i obmana, i da će živeti u dobru života u skladu s istinama doktrine, označeno je rečima: *Jerusalim će još ostati na svojem mjestu, u Jerusalimu*. Ostati se koristi u odnosu na dobro života, dok Jerusalim označava crkvu u pogledu istina doktrine.

16 Opet, kod Jezekilja: *Okrenuću oštricu mača na sva tvoja vrata; uglađen je da sijeva, oštar da se da ubici. Saberi se, okreni se na desnu ruku, sredi se, okreni se na lijevu ruku, gdje gleda lice tvoje* (XXI 15,16). Mač označava obmanu koja razara istinu, dok su smrtonosni karakter i veličina ovakve obmane označeni mačem koji je uglačan da sijeva, naoštren da kolje. Da su oni, koji su u ovakvoj obmani, lišeni svakoga dobra i istine, iako se trude donekle da je saznaju, označeno je levom stranom prema kojoj je lice okrenuto. I kod Zaharije: *Teško pastiru nikakvom koji ostavlja stado! Mač mu je nad mišicom i nad desnijem okom; mišica će mu usahnuti, a desno će mu oko potamnjeti* (XI 17). Pastirom nikakvim (bezvrednim), koji ostavlja stado svoje, označavaju se oni koji ne uče istini i ne vode u dobro života, i koji se ne brinu, da li je istinito ili lažno ono čemu uče. Mačem, koji je nad mišicom, označava se obmana koja razara svo dobro volje, a to što je nad okom na desnoj strani, označava da obmana razara svu istinu u razumu. A da će takvi biti lišeni svega dobra i istine, označeno je njegovom mišicom koja će se osušiti, i okom koje će potamnjeti. Ove sujeći dalje objašnjene (vidi br. 131:13,152).

18 Pošto desna strana tela i udovi na desnoj strani, označavaju dobro pomoću kojega nastaje istina, stoga, kada su Aron i njegovi sinovi bili uvedeni u sveštenučku službu, bilo je zapovedeno da se uzme krv ovna i da se njom pokropi vrh desnog uha, palac na desnoj ruci i na velikom prstu desne noge (Izlazak XXIX 20). Ovo je bilo zapovedeno, jer je krv označavala Božansku Istinu, pomoću koje se ostvaruje dobro ljubavi, jer je ovo predstaljeno Aronom, a prethodno njegovim sinovima; pa stoga što se radi reprezentacije Božanskog Dobra od ljubavi, svako uvođenje u

službu izvodilo pomoću Božanske Istine, stoga je stavljana krv na kraj desnog uha, na palac desne ruke, i na veliki palac na desnoj nozi. Vrh (kraj) desnoga uha označava poslušnost od opažanja; palac na desnoj ruci označava isto ono što i veliki palac na desnoj nozi. Palac na desnoj ruci označava dobro u **19** volji, a veliki palac na desnoj nozi, dobro u delu. Pošto je guba označavala dobro koje je uništeno obmanama, način na koji se ovo veliko zlo može izlečiti opisan je u postupku očišćenja gube, ako se razume u duhovnom smislu. Daćemo samo kratak sadržaj toga postupka. Sveštenik je trebalo da uzme krvi ponuđene žrtve za prestup i da je metne na vrh desnoga uha onoga koji se očišćava, i na palac njegove desne ruke, i na veliki palac njegove desne noge, i sveštenik treba da uzme ulja iz loga i izlije ga na dlan svoje leve ruke, i sveštenik treba da umoči svoj desni prst u ulje koje je na njegovom levom dlanu i njime popraska desnim prstom sedam puta pred Jehovom (Levitska XIV 14-17,24-28). Slične stvari onima gore, ovde su označene vrhom desnoga uha, palcem desne ruke, i velikim palcem desne noge. Isto je označeno i krvlju, to jest, označena je Božanska Istina, jer ona očišćava čoveka od obmana koje su razorile dobra koja mu pripadaju; a kada se čisti od ovih, dobro se može roditi iz istina, i čovek se može izlečiti od svoje gube.

Iz svega ovoga što je izneseno, jasno je da desno i levo označavaju dobro od istine, i istinu od dobra, kao što je gore pokazano. Koji bi drugi razlog mogao biti da se krvlju pomazuje desna strana tih organa, i da se izliva ulje na **20** levi dlan, i da se prska desnim prstom? Na sličan način bilo je zapovedeno proroku Jezekilju da leži na svojoj levoj strani, i da metne na nju bezakonja doma Izrailjeva (Jezekilj IV 4). Prorok označava onoga koji uči druge, a u apstraktnom smislu, doktrinu crkve. Leva strana označava doktrinu istine od dobra, a **21** pomoću istine od dobra, čovek se očišćava od svojih bezakonja. *Solomon postavi pet podnožja na desnoj strani doma, a pet na lijevoj strani doma, a more namjesti na desnu stranu prema istoku s juga* (1. o Carevima VII 39). Razlog za ovo je bilo to, što je dom ili hram predstavljao nebo i crkvu, a podnožja su predstavljala očišćenja od obmana i zala, i tako se pripremalo za ulazak u nebo i u crkvu. Desna strana doma označavala je jug u nebesima, gde

je Božanska Istina u svjetlu, a leva strana u zasenčenju. Tako je deset podnožja označavalo sve stvari koje pripadaju očišćenju, i sve koji su bili očišćeni; a sa pet na jednoj i sa pet na drugoj strani, bili su označeni oni koji su takvi, ili ta vrsta ljudi, kod kojih je Božanska Istina u svjetlu, i kod kojih je u zasenčenju. Jer deset označava sve stvari i sve osobe, a pet, jedan deo ili jednu vrstu. Mjedeno je more predstavljalo ono što čisti. Razlog da je bilo postavljeno na desnu stranu doma prema istoku a ka jugu, bilo je to što je Gospodova Božanska Ljubav, koja je svetlost neba od toga Sunca, jasna i blistava na jugu. Ovo je bio razlog da je zajednički očišćivač bio postavljen na istok a ka jugu. Ove unutrašnje stvari Reči ne mogu se razumeti u svetu, osim ako se zna o stranama u nebu, koje su drugačije od onih u svetu. O stranama u nebu, vidi šta je rečeno po onome što se videlo i čulo, u *Nebu i Paklu* (br. 141-153).

22 U duhovnom svetu svak ulazi i ide putem koji ga vodi onima koji su u sličnoj vladajućoj ljubavi, i svak je slobodan da ide kojim god putem želi, to jest, putem kojim ga njegova ljubav vodi; a putevi na desno ili na levo, vode jednoj ili drugoj ljubavi, to jest, onoj koja je usađena; stoga desno i levo označavaju ono što je prijatno, slobodno, i željeno. Tako u knjizi Postanja, Avram reče Lotu, *Odvoji se; ako ti na lijevu ruku, ja ću na desnu; ako ti na desnu ruku, ja ću na lijevu* (Postanje XIII 9). I ponovo, kad je sluga Avramov pitao Rebeku da bude žena za Isaka, rekao je Lavanu: *Kaži mi, da idem na desno ili na lijevo* (Postanje XXIV 49). Ne otstupiti i ne ići desno ili levo, označava ne ići nekim drugim putem osim onim koji ide Gospod, to jest, gde vodi dobro i istina neba i crkve; a to znači ne ići pogrešnim putem, to jest, da ne odstupe od reči sveštenika Levite, i sudije, niti da odstupe od zapovesti u Reči, na desnu ruku ili na levu (Zak. Ponov. XVII 11,20; XXVIII 14; Jošua I 7; 2 Samuilova XIV, 19); i da se sinovi Izrailjevi ne okreću ni desno ni lijevo, nego da idu carskim putem kada prolaze preko zemlje Edomske (Brojevi XX 17); a tako isto kada budu prolazili preko carske zemlje u Sihonu (Zak. Ponov. II 27). Da desna ruka označava potpunu moć, a kad se odnosi na Gospoda, Božansku Svemoć, može se videti gore (br. 298).

601. *I povika glasom velikijem kao lav kad riče.*- Da ovo označava svedočenje o velikoj žalosti zbog pustošenja Božanske Istine u crkvi, vidi se iz značenja povikati velikim glasom, što označava svedočenje o velikoj žalosti, o kojoj ćemo ubrzo govoriti; i iz značenja lava kad riče, što znači zbog pustošenja Božanske Istine u crkvi. Jer lav označava Božansku Istinu u njenoj moći, kao što se može gore videti (br. 278), a rikanje označava učinak tuge zbog pustošenja. Da je ovo značenje vikanja velikim glasom kao kad lav riče, vidi se isto **2** tako i iz onoga što sledi u ovome poglavlju, u kome se govori o pustošenju Božanske Istine u crkvi. Jer jak anđeo, koji silazi s neba, označava Gospoda kao Reč, koja je Božanska Istina, a posle se kaže o njemu da je podigao svoju ruku k nebu, i zakleo se Onim koji živi u veke vekova, da više neće biti vremena. Time što više neće biti vremena označava se da više neće biti nikakvog razumevanja Božanske Istine, a stoga da neće biti ni **3** crkve. A posle se kaže, *U dan kad se čuje glas sedmog anđela, tajna Božija biće svršena*, što označava poslednji sud, koji dolazi onda kada više nema nikakve vere od Božanske Istine, jer više nema dobra ljubavi ka bližnjem. Očito je iz ovoga da se vikanjem glasom velikim kao lava kad riče, označava svedočenje od velikoj žalosti zbog pustošenja Božanske Istine u crkvi. **4** Osim toga, u Reči, često se pominje lav; a lav, u najvišem smislu, označava Gospoda kao Božansku Istinu, a isto tako, i nebo i crkvu u odnosu na isto od Gospoda, otuda to da lav označava i Božansku Istinu kao moć. O ovome značenju lava, vidi gore (br. 278). Stoga se vidi da rika ili rikanje lava, označavaju žarko osećanje da se brani nebo i crkva, a što se postiže razaranjem obmana od zla pomoću Božanske Istine i njene moći. Ali u obrnutom smislu, rika , i rikanje lava, označavaju goruću želju da se sruši i opustoši crkva, a što se postiže razaranjem Božanske Istine pomoću obmana od zla. Ove stvari su označene rikanjem lava, jer lav riče kad je gladan i kad traži plen; a isto tako i kad je ljut na svoje neprijatelje.

5 Da su ovakve stvari označene u Reči rikom i rikanjem, vidi se iz sledećih odlomaka . Kod Isaije: *Jer ovako mi reče Jehova: kao što lav i lavić riče nad lovom svojim, i ako se sviče mnogo pastira, on se ne plaši od vike njihove niti se pokorava na buku njihovu, tako da će Jehova nad*

vojskama sići da vojuje na goru Sionsku i za hum njezin (XXXI 4). Jehova se upoređuje s lavom koji riče, jer lav označava Gospoda kao Božansku Istinu i njenu moć, a rikanje označava revnost da se brani crkva protivu zala i obmana, pa se stoga kaže, *da vojuje na goru Sionsku i hum njezin.* Gora Sionska označava nebesku crkvu, a njen hum, **6** i Jerusolim, duhovnu crkvu; lov nad kojim lav riče, označava izbavljenje od pakla. Tako kod Joila: *I Jehova će riknuti sa Siona i iz Jerusalima će pustiti glas svoj, i zatrešće se nebo i zemlja; ali će Jehova biti utočište svome narodu i krjepost sinovima Izrailjevim (III 16).* Odbrana vernih pomoću Gospoda, pomoću Božanske Istine, opisuje se Jehovom koji riče iz Siona, i puštanjem glasa iz Jerusalima. Moć Božanske Istine, i strah koji ona izaziva, opisuju se nebesima i zemljom koji se tresu, dok se izbavljenje i odbrana opisuju Jehovom, koji je utočište za Svoj narod, i odbrana sinovima Izrailjevim; narod Jehovin i sinovi Izrailjevi **7** označavaju verne koji pripadaju crkvi. I kod Osije: *Neću izvršiti ljutoga gnjeva svojega, neću opet zatrti Efrema ; jer sam ja Bog a ne čovjek, svetac usred tebe; neću doći na grad. Ići će oni za Jehovom; on će rikati kao lav; kad rikne, sa strahom će dotrčati sinovi s mora, sa strahom će dotrčati iz Egipta kao ptica, i kao golubica iz zemlje Asirske, i naseliću se u kućama njihovim, govori Jehova (XI 9-11).* Efrem označava crkvu u pogledu razumevanja istine, o čemu se kaže ono što slijedi. Ići za Jehovom označava klanjati se Gospodu, i živjeti od Njega. On će rikati kao lav, jer će rikati, označava njihovu odbranu pomoću Božanke Istine. Sa strahom će dotrčati sinovi s mora, označava da će se oni, koji su u prirodnom dobru, približiti crkvi; sa strahom će doći kao ptica iz Egipta, označava njihovu prirodnu misao od doslovnih istina vjere, gde ptica označava misao, a Egipat ono što je doslovna istina, koje je prirodna istina. Golubica iz zemlje Asirske, označava da će imati racionalno dobro i istinu, gde golubica označava racionalno dobro, a zemlja Asirska, crkvu u pogledu racionalne istine. Jer kod čoveka ima i prirodnog i racionalnog dobra i istine; Prirodno je niže ili spoljašnje, i okrenuto je ka svetlu; a Racionalno je više ili unutrašnje, povezujući Prirodno sa Duhovnim. Prirodno je označeno Egiptom, Racionalno Asirijom, a Duhovno Izrailjem. A nastavaće u kućama svojim, označava

život od dobre volje i istinskog razumevanja; ljudski um, koji se sastoji od ovih, označen je kućom, a živeti je ozančeno nastavanjem.

8 Opet, kod Amosa: *Jer Gospod Jehovi ne čini ništa ne otkrivši tajne svoje slugama svojim prorocima. Kad lav rikne, ko se neće bojati? Kad Jehova reče, ko neće prorokovati?* (III 7,8). Ovde se Gospodom Jehovom, koji ništa ne čini a da Svet tajne ne otkrije Svojim slugama prorocima, označava, da Gospod otvara unutrašnje stvari Reči i doktrine onima koji su u istinama od dobra. Otkrivanje Svojih tajni, označava prosvetliti i otvoriti unutrašnje stvari Reči; njegovi sluge proroci označavaju one koji su u istinama doktrine i koji ih primaju. *Kad lav rikne, ko se neće bojati?* označava moćno otkrovenje i objavljivanje Božanske Istine. *Kad Jehova reče, ko neće prorokovati?* značava njeno primanje i objavljivanje. A Gospod se naziva Gospodom Jehovi, kada se govori o dobru. Ponovo, **9** kod Zaharije: *Stoji jauk pastira, jer se zatra slava njihova; stoji rika lavova, jer se opustoši ponos Jordanski* (XI 3). Jauk pastira jer se opustoši slava njihova, označava žalost onih koji naučavaju, jer nestaje dobro crkve. Oni koji uče istini i pomoću nje vode u dobro života, nazivaju se pastirima, a slava označava dobro crkve. Glas rike lavića, jer se opustoši slava Jordana, označava tugu zbog opustošenja Božanske Istine u crkvi. Lavovima se nazivaju oni koji su u Božanskim istinama; rika označava tugu, slava Jordana koja se pustoši, označava crkvu **10** u pogledu Božanske Istine koja uvodi. Tako i kod Jova: *Za njom riče grom, grmi glasom veličanstva svojega, niti što odgađa kad se čuje glas njegov; divno Bog grmi glasom svojim, čini stvari velike, da ih ne možemo razumeti* (XXXVII 4,5). Rikom i grmljavinom, označava se moć i delotvornost Božanske Istine ili Reči.

11 U navedenim odlomcima, rika, u širem smislu, označava žarko osećanje da se brani nebo i crkva, ili anđeli neba i ljudi na zemlji, a što se postiže razaranjem obmane od zla pomoću Božanke Istine, i njene moći. Ali rika, u obrnutom smislu, označava žarku želju da se sruši i razori crkva, što se postiže razaranjem Božanske Istine pomoću obmana od zla. U ovome se smislu rikati pominje u sledećim odlomcima. Tako kod Jeremije: *I Vavilon će postati gomila, stan zmajevski, čudo i podsmijeh da niko neće živjeti u njemu. Rikaće svi kao lavovi i zavijati kao lavići.*

Kad se ugriju, iznijeću im da piju, i opojiću ih da se razvesele i zaspu vječnijem snom, da se ne probude, veli Jehova (LI 37,38,39). Razaranje Vavilona tako da se u njemu neće više naći ni dobra ni istne, označava se Vavilonom koji će biti gomila i stan zmajevski, čudo i podsmeš. Vavilon označava one koji zloupotrebljavaju svete stvari, kako bi preko njih vladali. Njihova žarka želja da razore Božansku Istinu pomoću obmana od zla, označava se sa, *Rikaće svi kao lavovi i zavijati kao lavići.* Žestina tih koji se skupe da bi izvršili ovo zlo delo, označava se rečima, *kad se ugriju, iznijeću im da piju;* da će ovakvi postati bezumni zbog obmana od zla, označava se sa, i *opojiću ih da se razvesele.* Da ti nikad neće razumeti ni jednu istinu, i da, stoga, neće videti života, označava se sa, *i da zaspe vječnijem snom, da se ne probude.*

12 Ponovo, kod istoga proroka: *Je li Izrailj rob? Je li rob u kući rođen? Za što posta grabež? Rikaše na njega lavići i dizaše glas svoj, i obratiše zemlju njegovu u pustoš. Gradovi su mu popaljeni, te nema nikoga da živi u njima (14,15).* Je li Izrailj rob? Je li rob rođen u kući? označava crkvu koja je bila u istinama i dobrima, ali to više nije od sada. Izrailj označava crkvu; a rob, one koji su u istinama, a rođeni u kući, one koji su u dobrima. Zašto posta grabež? označava njeno pustošenje. Mladi lavovi riču protivu njega, i dižu svoj glas, označava pustošenje Božanske Istine u crkvi obmanama od zla. Oni pustoše zemlju, označava razaranje same crkve preko zala. Gradovi su popaljeni da niko u njima ne živi, označava razaranje doktrina preko zala, tako da nije ostalo nikakvog dobra. **13** I kod Jezekilja: *I othrani jedo mladunče svoje, i posta lavić, i naučiv se loviti žderaše ljude. I pustoši dvore (udovice) njihove, i pustošaše gradove njihove tako da opustje zemlja i što je u njoj od rike njegove (XIX 3,7).* Ovo se kaže za Jevrejsku crkvu, koja je ovde označena majkom lavića. Lavić označava obmanu od zla koja želi da razori istinu crkve. Proždiranje ljudi, pustošenje dvora (udovica) njihovih i pustošenje gradova, označava razaranje sveg razumevanja istine, i dobra koje želi istinu, kao i doktrine. Ljudi označavaju razumevanje istine, udovice (dvori u našem prevodu), dobro koje želi istinu, dok gradovi označavaju doktrinarne stvari. Zemlja je opustošena i sve što je u njoj, od glasa rike, označava pustošenje crkve, i gašenje sve

istine iz Reči obmanama od zla ;zemlja označava crkvu, sve što je u njom, istine iz Reči, a glas rike, obmanu od zla koje razara.

14 Ponovo kod Jeremije: *Jer ću dozvati mač na sve stanovnike zemlje, govori Jehova nad vojskama. Jehova s visine će riknuti, iz stana svetinje svoje pustiće glas svoj, silno će riknuti iz stana svojega. Graja će ići od kraja do kraja zemje, jer Jehova raspru ima s narodima, sudi se sa svakim tijelom, bezbožnike će metnuti pod mač (XXV 29-31).* Ovdje se pustošenje crkve pripisuje Jehovi, iako su sami ljudi uzrok tome. Pozvaću mač na stanovnike zemlje, označava obmanu koja razara istinu u celoj crkvi. Jehova će riknuti s visine, i pustiti glas svoj iz stana svetinje svoje, označava svedočanstvo tuge u nebu zbog pustošenja Božanske Istine. Silno će riknuti označava veliku tugu zbog stanja u crkvi. Graja će ići od kraja do kraja zemlje, označava poremećaj svih stvari u crkvi od prvih do poslednjih. Jer raspru ima Jehova s narodima, sudiće svakome telu, označava pohođenje i sud nad svima koji su u zlima. Poslaće mač na bezbožnike, označava njihovo razaranje **15** obmanama. I kod Amosa: *Jehova će riknuti sa Siona, i iz Jerusalima će pustiti glas svoj, i tužiće stanovi pastirski i posušiće se vrh Karmelu (I 2).*

Rika sa Siona označava veliku žalost, a glas iz Jerusalima označava plač. Tužnjava pastira i sušenje vrha Karmela, označava da je to zbog pustošenja svih dobara i istina crkve, gde vrh Karmela označava sve njene istine, a stanovi pastira označavaju sva dobra crkve; a žalost i posušivanje označavaju pustošenje. Razlog što vrh Karmela označava istine crkve je to, što je bilo vinograda na Karmelu, a istina crkve označena je vinom.

16 Ponovo, kod Isaije: *Zato se raspali gnjev Jehovin na narod njegov, i udari ga rukom da se gore zadrmaše. I podignuće zastavu narodima daljnim, i oni će doći odmah, brzo. Strijele će im biti oštre, svi lukovi njihovi zapeti; kopita u konja njihovih biće ka kremen i točkovi njihovi kao vihor. Rika će im biti kao u lava, i rikaće kao lavići; bućaće i ugrabiće plijen i odnijeti ga, i neće biti nikoga da otme. I pogledaće na zemlju, a to mrak i strah, i svjetlost će se pomračiti nad pogibljju njihovom (V 25-30).* I ovde Njegova rika kao rika lava, i lavića,

označava tugu i žalost nad pustošenjem Božanske Istine u crkvi obmanama od zla. Grabljenje plena i nikoga da ga otme od Njega, označava oslobađanje i izbavljenje onih koji su u istinama od dobra. Samo se pustošenje opisuje mrakom i strahom, kad će se svetlost pomračiti nad pogibijom njihovom. Mrak označava obmane, strah zlo; pomračenje svetlosti označava nestanak Božanske Istine, **17** a rušenja označavaju pustošenje. Tako kod Davida: *Sve je razrušio neprijatelj u svetinji. Riču neprijatelji tvoji na mjestu sabora tvojih* (Psalam LXXIV 3,4). Neprijatelj označava zlo iz pakla, svetinja označava crkvu, a sabor, bogoštovanje. Da rika označava veliku tugu zbog zla u srcu, jasno je iz ovih odlomaka kod Davida: *kad mučah, posahnuše kosti moje od uzdisaja mojega po vas dan* (Psalam XXXII 3). I opet: *Iznemogoh i oslabih veoma od trzanja srca svojega* (Psalam XXXVIII 8). I kod Jova: *Jer prije jela mojega dolazi uzdah moj, i kao voda razljeva se udah moj* (III 24).

602. *I kad govoriše sedam gromova glasove svoje.*- Da ovo označava poučavanje iz neba, i opažanje o posljednjem stanju crkve, vidi se iz govorenja glasova, što označava poučavanje, a u ovom slučaju, poučavanje iz neba, jer se kaže da je sedam gromova govorilo (vidi gore, br. 273). Za gromove se kaže da ih je bilo sedam, jer sedam označava sve stvari, i ono što je puno, a koristi se kada se govori o svetim stvarima; vidi gore (br. 20,24,257,300). Razlog da se odnosi na posljednje stanje crkve, o kojemu je Jovan bio poučen iz neba glasovima kao gromovima je to, što se govori o posljednjem stanju crkve u ovome poglavlju, a što se vidi iz ovih reči (u stihu 7): *I u dane sedmoga anđela, kad zatrubi, onda će se svršiti tajna Božija, kao što javi slugama svojim prorocima. A da će se /Božanska Istina/ učiti u crkvi, pre nego li dođe do toga stanja, označava se posljednjim rečima toga poglavlja, valja ti opet prorokovati narodima i plemenima i jezicima i carevima mnogim* (stih 11). Vidi se iz ovih stvari, da se sa sedam gromova koji su govorili kao glasovi, označava poučavanje iz neba o posljednjem stanju crkve.

603. *I kad sedam gromova govoriše glasove svoje, šćadijah da pišem.-* Da ovo označava da je on bio speman da pokaže to stanje, vidi se iz značenja, kad je sedam gromova govorilo glasove svoje, što označava poučavanje iz neba, i opažanje o poslednjem stanju crkve (vidi gore, br. 602); i iz značenja *šćadijah da pišem*, što označava da je želeo da objavi; da pisati znači objaviti, očito je.

604. *I čuh glas s neba koji mi govori: zapečati što govoriše sedam gromova, i ovo ne piši.* – Da ovo označava zapovest od Gospoda da se te stvari moraju zadržati a ne objaviti, vidi se iz značenja slušanja glasova iz neba, što označava zapovest od Gospoda, koja je, *i ovo ne piši*.

I iz značenja zapovijesti da zapečati ono što sedam gromova govore, što označava one stvari koje je opažao, o poslednjem stanju crkve, a koje treba čuvati kao tajnu; i iz značenja, *i ovo ne piši*, što znači da se to još ne smije objaviti: vidi upravo gore (br. 603). Da zapečatiti označava čuvati kao tajnu, za drugo vrijeme, vidi se iz onoga što slijedi u ovoj knjizi, gdje se govori o srednjem stanju crkve, koje je između trubljenja šestog i sedmog anđela, to jest, između poslednjeg stanja crkve i onoga koje prethodi, koje treba sačuvati, a ne objaviti.

605. Stihovi 5-7. *5. I anđeo kojega vidjeh gdje stoji na moru i na zemlji, podiže ruku svoju ka nebu,*

6. I zakle se onijem koji živi u vijek vijeka, koji sazda nebo i što je na njemu, i zemlju i što je na njoj, i more i što je u njemu, da vremena više ne će biti.

7. Nego u dane glasa sedmoga anđela, kad zatrubi, onda će se svršiti tajna Božija, kao što javi svojijem slugama prorocima.

5. I anđeo kojega vidjeh gdje stoji na moru i na zemlji, označava Gospoda kojemu su potčinjene sve stvari neba i crkve; podiže ruku svoju ka nebu, označava potvrđivanje pred anđelima o stanju crkve;

6. *I zakle se onijem koji živi u vijek vijeka, označava istinu od njegovog vlastitog Božanskog; koji sazda nebo i što je na njemu, i zemlju i što je na njoj, i more i što je u njemu, označava Gospoda u pogledu svih unutrašnjih i spoljašnjih stvari neba i crkve; da vremena više neće biti, označava da više neće biti nikakvog razumevanja Božanske Istine, i nijednog stanja crkve iz nje.*

7. *Nego u dane glasa sedmoga anđela, kad zatrubi, označava poslednje stanje crkve, onda će se svršiti tajna Božija, kao što javi svojijem slugama prorocima, označava predskazivanje u Reči o Gospodovom dolasku, koji će se ostvariti kad crkva bude na kraju.*

606. *I anđeo kojega vidjeh gdje stoji na moru i na zemlji.-*

Da ovo označava Gospoda kome su potčinjene sve stvari neba i zemlje, vidi se iz značenja anđela koji dolazi iz neba, što označava Gospoda (vidi br. 593); i iz značenja *stoji na moru i na zemlji*, što označava, kome su potčinjene sve stvari neba i crkve (vidi gore, br. 600:1-2); otuda stajanjem na njima označava se da su potčinjeni Njemu. Tako kod Davida: *Postavio si ga gospodarom nad djelima ruku svojih, sve si metnuo pod noge njegove* (Psalam VII 6). Ovo se kaže o Gospodu, čija se vlast nad svim stvarima neba i crkve označava time što su sve stvari stavljene pod Njegove noge. I kod Isaije: *Proslaviću mjesto nogu Mojih* (LX 13). Mesto nogu Gospodovih označava, u opštem smislu, sve stvari neba i crkve, jer je Gospod kao Sunce iznad neba; ali u posebnom smislu, mestom pod stopalima Njegovim označava se crkva kod ljudi u prirodnom svetu, a Prirodno je poslednje u kome se Božansko zatvara i na kojemu kao da počiva. Iz toga se razloga crkva na zemlji naziva i podnožjem stopala Njegovih; kao kod istoga proroka: *Zemlja je podnožje Moje* (Psalam CXXXII 7). I ovo se kaže o Gospodu, a Njegovim se podnožjem označava crkva na zemlji; kao kod istoga proroka: *Zemlja je podnožje Moje* (LXVI ; Matej V 3). Isto tako i u Plaču: *Svrže s neba na zemlju slavu Izailjevu, i ne opomenu se podnožja nogu svojih u dan gnjeva svojega* (II 1). I kod Davida: *Uđimo u san njegov, poklonimo se podnožju nogu njegovih* (Psalam CXXXII 7). I ovo

se kaže o Gospodu, a Njegovim se podnožjem označava crkva na zemlji. Iz ovoga se može videti da se stajanjem na moru i na zemlji, kad se odnosi na Gospoda, označavaju sve stvari neba i crkve koje su Njemu potčinjene. Ali posebno more i zemlja, na kojima stoje Njegove noge, označavaju poslednje nebo , i crkvu na zemlji, kao što je rečeno. Jer anđelovi gornji delovi tela označavaju viša neba, jer im korespondiraju; jer najdublje nebo korespondira glavi, srednje nebo, grudima sve do slabina, a poslednje nebo, nogama; ali crkva na zemlji, stopalima na nogama , pa se stoga ovaj poslednji (do tela/ naziva podnožjem Njegovim. Može se zaključiti iz ove korespondencije da, uopšte i posebno, anđelom, koji stoji na moru i na zemlji, kojim se označava Gospod, predstavlja celo nebo, jer Gospod je nebo. A Njegovo ga Ljudsko oblikuje prema svojoj slici, pa je iz toga razloga celo nebo pred Gospodom kao jedan čovek, i korespondira svim čovekovim stvarima, pa se stoga nebo i naziva Velikim Čovekom. Vidi šta je o ovome rečeno u *Nebu i Paklu* (br. 59-102).

607. *Podiže ruku svoju ka nebu.*- Da ovo označava potvrđivanje pred anđelima o stanju crkve, vidi se iz značenja podignuti ruku ka nebu, što označava potvrđivanje pred anđelima; da je ovo o stanju crkve, vidi se iz onoga što sledi. Da je ovde podizanjem ruke ka nebu označeno potvrđivanje pred anđelima, vidi se i iz toga što se potvrđivanje izražava podizanjem ruku , kao i time što se zakleo Onim koji živi u veke vekova, da više neće biti vremena, što sledi neposredno. Zakleti se, je izraz potvrđivanja, a vremena kojega neće više biti, označava stanje crkve.

608. *I zakle se onim koji živi u vijeke vijeka.*- Da ovo označava istinu od Njegovog vlastitog Božanskog, vidi se iz značenja zakleti se, što označava potvrđivanje i svedočenje, a kada se odnosi na Gospoda, tada označava istinu, o čemu ćemo govoriti ubrzo; i iz značenja Onoga koji žive u veke vekova, što označava Božansko od večnosti, koje jedino živi, i koje je izvor života svemu u svemiru, kako u anđelima tako i u ljudima. Da je ovo značenje onoga koji živi u veke vekova, može se videti gore

(br. 289,291,349 a,b). Da zakleti se znači potvrđivanje i svedočenje, ali u ovome slučaju, istinu, jer dolazi od Gospoda koji je ovim označen, vidi se iz toga što zakleti se znači ustvrditi i potvrditi istinu jedne izjave, a kada to Gospod čini, označava Božansku istinu . Jer zakletve se uzimaju samo od onih koji nisu iznutra u istini samoj, to jest, samo od onih koji nisu iznutra nego samo spolja ljudi; stoga se one /zakletve/ nikad ne uzimaju od anđela, a još manje od Gospoda. A razlog da se za Njega kaže da se zakleo, u Reči, i zašto je sinovima Izraljevim bilo dopušteno da se kunu Bogom, bilo je to, što su bili samo spoljašnji ljudi /izvana ljudi/, ali i zato što kada potvrđivanje i svedočenje unutrašnjeg čoveka dođe u spoljašnjeg, ono dobija oblik zakletve. A u Izrailjskoj crkvi sve su stvari bile spoljašnje, a ove označavaju i predstavljaju unutrašnje stvari. Slučaj je sličan u pogledu Reči u smislu slova. Stoga se vidi da se anđelom, koji se kune Onim koji živi u veke vekova, ne označava da se on tako zakleo, nego da je u sebi rekao, da je to istina, i da ovo, zbog padanja u prirodnu sferu, u skladu sa korespondencijama, poprima oblik zakletve.

2 Sada, pošto je zaklinjanje samo spoljašnji čin koji korespondira potvrđivanju uma unutrašnjeg čoveka, pa ga stoga i označava. Stoga se u Reči Staroga Zavjeta kaže da je zakonito zaklinjati se Bogom, čak i Bogom Samim, i da se može uzeti zakletva. Da ovo označava potvrđivanje, i apsolutnu istinu, ili da je stvar istinita, vidi se iz sledećih odlomaka. Tako kod Isaije: *Zakle se Jehova desnicom, i mišicom jakom* (LXII 8). I kod Jeremije: *Zakle se Jehova dušom svojom* (LI 14; Amos VI 8). I opet, kod Amosa: *Gospod Jehova zakle se svetošću svojom* (IV 2). Opet, kod istoga proroka: *Jehova Gospod zakle se slavom Jakovljevom* (VIII 7). I kod Jeremije: *Gle, zakleh se imenom svojim velikim* (XLIV 26). Jehova koji se kune Svojom desnicom, Svojom dušom, Svojom svetošću, i Svojim imenom, označava da je to pomoću Božanske Istine; jer Jehovina desnica, Njegova mišica jaka, Njegova svetost, Njegovo ime, i Njegova duša, označavaju Gospoda kao Božansku Istinu, a to je znači Božansku Istinu koja proističe od Gospoda. Značenje slave Jakovljeve slično je, jer Jakov silni označava Gospoda kao Božansku Istinu. Da zakleti se, kad se kaže za Gospoda, označava potvrdu od

Njega, ili od Njegovog **3** Božanskog, vidi se kod Isaije: *Sobom se zakleh; izide iz usta mojih riječ pravedna, i neće se poreći* (XLV 23). I kod Jeremije: *Kunem se Sobom da će kuća ova opustjeti* (XXII 5). Zato što zakletva, kada se odnosi na Gospoda, ili Jehovu, označava **4** Božansku Istinu, stoga se kaže kod Davida: *Jehova se zakle Davidu u istini, i neće poreći* (Psalam CXXXII 11). Jehova Bog, ili Gospod, nikad se ne kune, niti je to Jehovino ili Božanske istine dužnost, da se zaklinje, nego kada Bog, ili Božanska Istina, hoće da se nešto potvrdi pred ljudma, tada ta potvrda, prelazeći u prirodnu sferu, postaje zakletva, naime, prima oblik svečane zakletve u svetu. Stoga se vidi, da iako se Bog nikada ne zaklinje, može se reći, u smislu slova Reči, koji je prirodni smisao, da se On zaklinje. Ovo je stoga značenje zaklinjanja kada se kaže za Jehovu ili Gospoda u prethodnim kao i u sledećim odlomcima. Tako kod Isaije: *Jehova nad vojskama zakle se, govoreći, kao što naumim, tako će i biti* (XIV 24). I kod Davida: *Učinih zavjet s izabranikom svojim, zakleh se Davidu slugi svome* (Psalam LXXXIX 3,35,49). I opet: *Jehova se zakle, i neće se pokajati* (Psalam CX 4). I kod Jezekilja: *Zaklet ti se, uđoh u zavjet s tobm, i ti postade moja* (VI 8). I kod Davida: *Kome se zakleh u gnjevu svome* (Psalam XCV 11). Kod Isaije: *Jer se zakleh da potop Nojev neće više doći na zemlju* (LIV LIV 9). I kod Luke: *Opomenuh se svetoga zavjeta svojega, kletve kojom se zakle Avramu ocu našem* (I 72,73). I kod Davida: *i opomenu se zavjeta svojega s Aramom i zakletve sinu negovom Isaku* (Psalam CV 8,9). I kod Jeremije: *Da bih postupio po zakletvi kojom sam se zakleo ocima vašim* (XI 5; XXXII 22). *Zemlju za koju se zakleh dati ocima vašim* (Zak. Ponov. I 35; X 11; XI 9,21; XXVI 3,15; XXXI 20; XXXIV 4).

5 Iz ovih i drugih odlomaka vidi se šta je označeno anđelom koji diže svoju ruku ka nebu, i zaklinje se Onim koji živi u vek vekova. Slično kod Danila: *i čuh čovjeka obučenog u platno, koji stajaše nad vodom u rijeci, i podiže desnicu svoju ka nebu i zakle se onijem koji živi u vijek vijekova* (XII 7). Ovo označava potvrđivanje pred anđelima o stanju crkve, da je ono što slijedi Božanska Istina. Pošto je crkva, ustanovljena kod sinova Izraijevih, bila reprezentativna crkva, u kojoj su sve zapovedene stvari bile prirodne stvari, koje su predstavljale i označavale

duhovne stvari, stoga je sinovima Izrailjevim bilo dozvoljeno da se zaklinju Jehovom, i Njegovim imenom, kao i svetim stvarima crkve, jer je to predstavljalo i označavalo unutrašnje potvrđivanje, a isto tako i istinu. *Ko se uzblagosilja na zemlji, blagosiljaće se Bogom istinijem; i ako se uskune na zemlji, kleće se Bogom istinijem* (LXV 16). I kod Jeremije: *I kleće se živim Jehovom, vjerno i pravo; tako da je živ Jehova* (IV 2). I kod Mojsija: *Bojaćeš se Boga tvoga Jehove, i služiti mu, i kleti se u ime Njegovo* (Zak. Ponov. VI 13; X 20) I kod Isaije: *U taj dan će se pet gradova u Egiptu zaklinjati imenom Jehove nad vojskaa* (XX 18). I kod Jeremije: *I ako dobro nauče putove naroda mojega, da se zaklinju Mojim imenom: tako da je živ Jehova nad vojskama* (XII 16). I kod Davida: *Hvaliće se svaki koji se kune Njim kad se zatisnu usta onima koji govore laž* (Psalam LXIII 11). Kleti se Bogom, označava govoriti istinu, jer sledi: *kad se zatisnu usta onima koji govore laž*. Da su se kleli Bogom, vidi i Postanje XXI 23,24,31; Jošua II 12; IX 20; Sudije XXI 7; 1. o Carevima I 17).

7 Pošto je drevnim bilo dozvoljeno kleti se Jehovom Bogom, to stoga sledi da je najveći prestup bio zakleti se krivo ili na laž; kao što se vidi iz ovih odlomaka. Tako kod Malahije: *Biću svjedok protiv vračara, preljubočinaca, i protiv onijeh koji se kunu krivo* (II 5). I kod Mojsija: *ne kuni se na laž, i ne uzimaj ime Boga svoga uzalud* (Zak. Pon. V 11; Levitska XIX 12; Zah. V 4). I kod Jeremije: *protrči ulicama Jerusalima i vidi da li ima onih koji se kunu Jehovom koji živi; sigurno se kunu lažno. Sinovi tvoji potirahu me, i ne zaklinjaše se ni jednim bogom* (V 2,7). I kod Osije: *Izrailje, ne kunite se, tako da je živ Jehova!* (IV 15). I kod Sofonije: *I istrijebiću one koji se kunu Jehovom, i koji se kunu carem, i one koji ne traže Jehovu* (I 4,5,6). I kod Zaharije: *Ne traži krive zakletve* (VIII 17). I kod Isaije: *Poslušaj ovo, dome Jakovljevi, koji se kune u ime Jehovino, ni po istini ni po pravdi* (XLVIII 1). I kod Davida: *U koga su čiste ruke i srce bezazleno, koji ne izriče imena* **8** *Njegova uzalud i ne kune se lažno* (Psalam XXIV 4). Iz ovih je odlomaka jasno da je drevnima, koji su znali reprezentative i značenja u crkvi, bilo dopušteno da se kunu Jehovom Bogom, da bi svedočili za istinu, a tom se zakletvom označavalo da su mislili da je nešto bilo istinito, i hteli da

bude dobro. A to je posebno bilo dopušteno sinovima Jakovljevim , koji su bili sasvim prirodni i spoljašnji ljudi, a ne unutrašnji i duhovni; a čisto spoljašnji i prirodni ljudi žele da se istina posvedoči zakletvom, dok unutrašnji ili duhovni ljudi ne žele to, i ne vole zakletve, i misle da su one strašne, a posebno one u kojima se pominje Bog i svete stvari neba i crkve, i oni su zadovoljni da se kaže, da je stvar istinita, ili da je nešto tako.

9 Pošto zaklinjanje nije za unutrašnjeg ili duhovnog čoveka, i pošto je Gospod, kad je bio u svetu, učio ljude kako da budu unutrašnji i duhovni, pa je u tome cilju opovrgao spoljašnje stvari crkve, i otkrio unutrašnje, stoga je on zabranio zaklinjanje Bogom i svetinjama neba i crkve. Ovo je jasno iz njegovih reči kod Mateja: *Još ste čuli kako je kazano drevnima, ne kuni se krivo, i ispuni što si se zakleo Jehovi. A ja vam kažem: ne kunite se nikako: ni nebom jer je prijesto Božiji; ni zemljom jer je podnožje nogama njegovim; ni Jerusalimom jer je grad velikoga cara; i glavom svojom ne kuni se jer ne možeš ni dlake jedne bijele ili crne učiniti* (V 33-36). U ovome se odlomku pominju svete stvari koje ne treba koristiti pri zaklinjanju , naime, nebo i zemlja, Jerusalim i glava. Nebo znači anđeosko nebo, koje se naziva prestolom Božijim (da se prestolom Božijim označava nebo, vidi gore, br. 253,462,477); da zemlja znači crkvu, vidi gore, br. 29,304,413, 417), pa se stoga naziva podnožjem Božijih nogu; a da podnožje nogu Božijih znači crkvu, vidi gore, br. 606); Jerusalim znači doktrinu crkve, pa se stoga naziva gradom velikoga Boga . (da grad znači doktrinu, može se videti gore, br. 223), (p.p.treba da bude *grad velikoga cara*); da glava znači inteligenciju iz nje /iz doktrine) (vidi gore, br. 553,578); stoga se kaže: *ne možeš ni jedne dlake crnom ili bijelom načiniti*, što znači isto što i ono kod Jevandeliste Mateja: *Teško vama, vođi slijepi što govorite: ako se ko kune crkvom, nije ništa; a ko se kune zlatom crkvenijem, kriv je; budale slijepi! Šta je veće, zlato, ili crkva koja zlato osvešta? I ako se ko kune oltarom, nije ništa, ali koji se kune darom na njemu, kriv je. Budale slijepi! Šta je veće, da li oltar ili koji dar osveti? Jer koji se kune oltarom, kune se i svim što je na njemu. I koji se kune crkvom, kune se svime što je u njoj, I koji se kune nebom, kune se prijestolom Božijim i onijem koji na njemu*

sjedi (XXIII 16-22). Razlog da nisu smeli da se kunu hramom i oltarom je to, što se zaklinjanjem njima, zaklinje Gospodom, nebom, i crkvom. Jer hram, u najvišem smislu, označava Gospoda kao Božansku Istinu, a u odnosnom smislu, znači Gospoda kao crkvu u pogledu istoga, kao i bogoštovanje od Božanske Istine (vidi gore, br. 220). A da oltar označava Gospoda kao Božansko Dobro, i u odnosnom smislu, nebo i crkvu u odnosu na to dobro, isto tako i bogoštovanje od Božanskog Dobra, vidi gore, br. 391. A to je zbog toga što se Gospodom označavaju sve Božanske stvari koje proističu od Njega, jer je On Sam u njima, i one su od Njega. Slično, koji se kune nebom i crkvom, kune se svim svetim stvarima koje im pripadaju; jer nebo ih obuhvata i sadrži, a slično i crkva; stoga se kaže, da je hram veći od zlata u hramu, jer hram osvećuje zlato, i da je oltar veći od dara na njemu, jer oltar osvećuje dar.

609. *Koji sazda nebo i što je u njemu, i zemlju i što je na njoj, i more i što je u njemu.*- Da ovo označava Gospoda u odnosu na sve stvari, unutrašnje i spoljašnje, neba i crkve, vidi se iz značenja stvoriti, što označava ne samo da nešto postoji, nego i da stalno postoji, držeći sve skupa i podržavajući sve Božanskim koje proizlazi; jer neba su postojala, i neprekidno postoje, pomoću Gospodovog Božanskog, koje se naziva Božanskom Istinom ujedinjenom s Božanskim Dobrom, kao i primanjem ovoga kod anđela, što sačinjava nebo; iz ovoga razloga, kad se pomene nebo, misli se na Gospoda, jer nebo, gde su anđeli, je nebo zbog Gospoda, to jest, zbog Božanskog koje proističe od Njega; ovo je , stoga, značenja stvaranja; da stvoriti, kada se govori o crkvi, i o ljudima crkve, znači stvarati iznova, to jest, preporoditi, može se videti gore (br. 294); i iz značenja neba, zemlje, i mora, i svega što je u njima, što označava sve stvari, unutrašnje i spoljašnje, neba i crkve. Nebo, zemlja, i more, ovde označavaju posebno, viša i niža neba. Pošto je izgled stvari u duhovnom svetu sličan onome u prirodnom svetu, stoga, tamo postoje planine, zemlje, i mora; planine su tamo gde su viša nebesa, jer anđeli tih nebesa nastavaju na planinama , a zemlja i mora su tamo gde su niža nebesa, jer anđeli tih nebesa nastavaju na zemljama , i kao na morima (vidi gore, br. 595:18). To je bio razlog da je anđeo, koji je rekao ove stvari, stajao na

zemlji i na moru. A sve stvari koje su u njima, označavaju sve stvari crkve, kako unutrašnje tako i spoljašnje, jer u crkvi ima unutrašnjih i spoljašnjih stvari, baš kao što u nebesima ima stvari viših i nižih, a prve korespondiraju drugima. Da more i zemlja označavaju crkvu u pogledu spoljašnjih i unutrašnjih stvari, može se videti gore (br. 600).

U skladu sa smislom slova, nebo, zemlja i more, označavaju vidljivo nebo, zemlju, i more po kome se plovi, a stvari na zemlji označavaju ptice, zverinje, i ribe. Ali da se ne označavaju ove stvari, vidi se po tome što je Jovan video anđela dok je bio u duhu, stojeći na zemlji i na moru. A ono što je viđeno u duhu, nije viđeno u prirodnom svetu, nego u duhovnom svetu, gde postoje, kao što je gore rečeno, zemlje i mora, a isto tako i anđeli i duhovi. O izgledu mora u tome svetu, i o onima koji su u njemu, vidi gore (br. 342).

610. *Da vremena više neće biti.*- Da ovo označava da više neće biti nikakvog razumevanje Božanske Istine, niti nekog stanja iz nje, vidi se iz značenja vremena, što ovde označava stanje čoveka u pogledu razumevanja Reči, pa stoga i o stanju crkve, jer se o ovim predmetima govori u ovome poglavlju. Razlog da vreme označava stanje je to, što se vremena u duhovnom svetu određuju posebni i opštim stanjima života. Uzrok je ovome je to, što je Sunce u tome svetu, koji je Gospod, utvrđeno i stalno na istome delu neba, a to je istok, i ne kreće se kao sunce u prirodnom svetu, gde izgleda da se kreće. Vremena se određuju u skladu s prividnim okretanjem ovoga sunca, pa tako vremena postoje, uopšte i posebno; uopšte, godina i četiri godišnja doba, koja se nazivaju proleće, leto, jesen, i zima. Ova četiri doba godine su isto tako i četiri prirodna stanja koja su, uopšte, duhovna stanja. Posebno, unutar ovih stanja u prirodnom svetu, postoje utvrđena i stalna vremena, nazvana meseci, i nedelje, a posebno dani, koja se razlikuju u četiri prirodna stanja, nazvana jutro, podne, večer i noć, kojima isto tako korespondiraju četiri stanja u duhovnom svetu. Pošto se sunce, u duhovnome svetu, kao što je gore rečeno, ne okreće nego ostaje utvrđeno i stalno na istoku, stoga nema određivanja, nego samo određivanja po stanjima života,

uopšte i posebno. Iz ovoga se razloga ne zna u duhovnom svetu koje je vreme, nego samo koje je stanje; jer određivanje jedne stvari daje ideju o tome, a stvar dobija ime po pojmu o njoj. To je razlog što se, u duhovnom svetu, ne zna koja su vremena, iako ona slede jedno za drugim kao u prirodnom svetu, a mesto vremena, postoje stanja i njihove promjene; vremena, kad se pomenu u Reči, označavaju stanja. O vremenima i o vremenu, u duhovnom svetu, više se može videti u *Nebu i Paklu* (br. 162-169); i o promenama stanja kod anđela (br. 151-161). Pošto se vremenom označavaju one stvari koje pripadaju vremenu u prirodnom svetu, kao što su vremena godine, i dana, vremenom godine, kad se seje i kad se žanje, a vremenom dana jutro i večer; stanja crkve stoga se u Reči označavaju stvarima koje pripadaju vremenu: vremenom sejanja opisuje se i označava podizanje crkve; žetvom, njeno sazrevanje; jutrom, prvo vreme crkve; od podne do večeri, njen razvoj. Ova prirodna stanja korespondiraju duhovnim stanjima, a to su stanja neba i crkve. U pogledu crkve, ona prolazi kroz ta stanja uopšte, a tako i svaki pojedini čovek crkve posebno. Svaki se čovek crkve uvodi u ta stanja uopšte, kao i svaki čovek posebno. Svaki čovek se u njih uvodi od najranijih dana; ali kad je crkva na kraju, on se više ne može uvesti, jer tada ne prima Božansku Istinu, nego je ili odbacuje ili izokreće, pa je posledica to, da kod njega ne može da bude vremena sejanja, ili žetve, to jest, nema ustanovljavanja i sazrevanja, niti jutra ili večeri, to jest, ni početka ni razvoja. Ova su stanja označena vremenima u Reči; a pošto na kraju crkve ta stanja prestanu kod ljudi crkve, stoga se kaže da više neće biti vremena, čime se označava da više neće biti nikakvog razumevanja Božanske Istine ili Reči, stoga ni stanja crkve.

3 Isto je označeno sledećim rečima kod Danila: *I čuh čovjeka obučenog u platno, koji stajaše nad vodom na rijeci, i podiže desnicu svoju i ljevicu svoju k nebu, i zakle se onijem koji živi u vijek, da će se sve ovo ispuniti po vremenima i po pola vremena i kad se svrši rasap sile svetoga naroda* (XII 7). Ovde vreme označava stanje, a vremenom i vremenima i sa pola, označava se potpuno stanje pustošenja; stoga se kaže, *kad se svrši rasap sile svetoga naroda*, gde sveti narod označava one u crkvi koji su u Božanskim istinama, a u apstraktnom smislu, Božanske istine. Slično se

kaže i u Apokalipsi da će žena doći u pustinji za vremena i vremena i pola vremena (XII 14). Stoga što vreme označava stvari koje pripadaju vremenu, kao proleću, letu, jeseni i zimi, koje predstavljaju stanja onih koji se preporučuju, isto tako i stvari koje pripadaju stanju crkve u pogledu usađivanja istine, i stanju oplodavanja dobra, stoga su slične stvari označene vremenima dana, jutrom, podnevom, večerom i noću, kao u sledećim odlomcima. U Postanju: *Od sele dokle bude zemlje neće nestajati žetve, ni sudeni ni vrućine, ljeta ni zime, dana ni noći* (VIII 22). Ove su riječi objašnjene u *Tajnama Nebeskim* (br. 930-937). Tako kod Davida: *dan je tvoj, i noć je tvoja; pripremio si svetlo i sunce, ljeto i zimu* (Psalam LXXIV 16,17. I kod Jeremije: *Jehova daje sunce da svijetli danju, i uredbu mjesecu i zvijezdama da svijetle noću. Ako li tih uredba nestane ispred mene, govori Jehova, i sjeme će Izrailjevo prestati biti narod preda mnom na vijek* (XXXII 35,36). I opet, kod istoga proroka: *Jehova reče: ako nisam postavio zavjeta svojega za dan i za noć i uredbu nebesima i zemlji, onda ću sjeme Jakovljevo i Davida sluge svojega odbaciti* (XXXIII 25,26). Ovde se govori o uredbama za sunce, mesec, i zvezde, a isto tako o zavetu za dan i za noć, i o uredbama za nebo i zemlju, koje imaju slično značenje vremenima, jer vreme postoji prema uredbama. Da vremena setve i žetve, zime i leta, kao i dana i noći, imaju slično značenje vremenima, pokazano je gore. Stoga sledi da su iste stvari označene videlima na nebu koja dele dan od noći; da će biti znak dobima, danima, i godinama (Postanje I 14). Dva videla, sunce i mesec, označavaju ljubav i veru; jer u duhovnom smislu toga poglavlja govori se o novom stvaranju ili preporodu čoveka crkve, i o stvarima koje preporučuju čoveka, i koje označavaju crkvu, a to su one koje su označene suncem i mesecom. Gornje reči stoga opisuju proces po kojemu se odvija preporod; a posle se opisuju stanja kod preporodanja. Sada je iz ovoga očito značenje reči da više neće biti vremena.

611. *Nego u dane sedmog anđela, kad zatrubi.*- Da ovo označava poslednje stanje crkve, a onda i otkrovenje Božanske Istine, vidi se iz značenja glasa na dan sedmog anđela, koji označava stanje crkve; jer se uzastopne promene stanja crkve opisuju glasovima sedam anđela, pa

stoga glas sedmog anđela označava poslednje stanje; i iz značenja *kad zatrubi*, što označava tada otkrovenje Božanske Istine. Zatrubiti u trubu ili rog označava upliv (influks) Božanske Istine, i njeno otkrovenje, što se može videti gore (br. 502). Da je ovde označeno otkrovenje, vidi se iz onoga što sledi, gde se kaže: *I tajna Božija se svrši, kako je obećao slugama svojim prorocima*. Ovo označava da će se pretskazanje o Gospodovom dolasku tada ispuniti. S dolaskom Gospodovim, dolazi i otkrovenje Božanske Istine.

612. *Onda će se svršiti tajna Božija, kao što javi slugama svojim prorocima.*- Da ovo označava da će se predskazivanje u Reči o Gospodovom dolasku ispuniti na kraju crkve, vidi se iz značenja svršiti se, što označava ispunjenje. I iz značenja *tajne Božije koju je najavio kao dobru vijest*, što označava Gospodov dolazak, o kome ćemo ubrzo govoriti; i iz značenja slugu njegovih proroka, što označava istine doktrine, u ovome slučaju, istine doktrine iz Reči. Da se oni koji su u istinama od dobra nazivaju slugama Gospodovim, može se videti gore (br. 6,409a); i da se nazivaju prorocima oni koji uče doktrini, i da oni u apstraktnom smislu označavaju doktrinu, videće se dole. Razlog da je i Reč isto tako označena je to, što je Reč doktrina Božanske Istine, i što je napisana od proroka, i da sve u doktrini mora da bude iz Reči. Stoga sada sledi da se tajnom Božijom koja se svršava kako je javio slugama svojim prorocima, označava predskazivanje dobrih vesti njegovim slugama prorocima, da će se ispuniti predskazivanje u Reči o Gospodovom dolasku kada crkva bude pri kraju. Ovo je značenje reči očito iz onoga što prethodi i onoga što sledi. U onome što neposredno prethodi, kaže se, da će se to ispuniti *u dan glasa sedmoga anđela*, što znači, da će se ispuniti kada crkva bude na kraju; a iz onoga što sledi, kaže se, da će posle trubljenja sedmog anđela, *postati carstvo svijeta carstvo Gospoda našega i Isusa Hrista*; a posle, da se *hram Božiji otvorio u nebu, i da će se kovčeg zavjeta vidjeti u Njegovom hramu* (XI 15-19). Isto je dalje očito i iz toga što, kad je crkva pri kraju, Reč se otvara, i ustanovljava se nova crkva. Ovo je isto tako označeno Gospodovim dolaskom, jer Gospod je Reč. Kad se ova otvori, Gospod se pojavljuje. Da se Reč

otvorila kad je Gospod došao u svet, poznata je činjenica. Da se sada otvara otkrivanjem unutrašnjeg smisla Reči, može se videti u malome delu pod naslovom *Bijeli Konj*, i u *Nebu i Paklu* br. 1); i da je sada kraj crkve, može se videti u malome delu o *Poslednjem Sudu* (br. 33-39, i br. 45-52, i sledeći brojevi). **2** Kraj crkve je označen i večerom, a Gospodov dolazak jutrom, u sledećem odlomku kod Danila: *Od večeri do jutra dvije hiljade trista* (VIII 14,26). Večer označava kraj prethodne crkve, a jutro, Gospodov dolazak i početak nove crkve. Značenje jutra u ovim Jezekiljevim rečima je isto: *zlo jedno evo ide. Kraj dođe, usta na te. Dođe jutro tebi, stanovniče zemaljski* (VII 5-7). I ovde se krajem označava kraj crkve, a jutrom, dolazak Gospodov i početak nove crkve. Slično kod Zaharije: *I biće to na dan koji je poznat Jehovi, ni dan ni noć; jer će ga znati samo Jehova* (XIV 7). Dan koji je poznat Jehovi, označava Gospodov dolazak; vreme večeri je kraj crkve, kada potamni Božanska Istina; a svetlost označava Božansku Istinu koja se obavljuje. Ova nova svetlost, ili jutro koje će se pokazati na kraju crkve, ovde je označeno tajnom Božijom koja će se svršiti, kao što je javio tu dobru vest slugama svojim prorocima.

3 Često se u Reči pominje javljanje dobrih vesti i dobrih vesti , gde ovi izrazi označavaju Gospodov dolazak, kao što se vidi iz sledećih odlomaka. Tako kod Isaije: *Sione, koji javljaš dobre glase, podigni silno glas svoj, Jerusalime; koji javljaš dobre glase, kaži gradovima Judinijem: evo Boga vašega. Kao pastir pašće stado svoje. U naručje svoje sabraće jaganjce* (XL 9-11). Da se ovo kaže o Gospodovom dolasku, očito je, pa se stoga Sion i Jerusalem nazivaju nosiocima dobrih glasova. Sionom se označavaju oni koji su u ljubavi ka Gospodu; stoga se kaže, *popni se na goru visoku*, gde visoka gora označava tu ljubav (vidi gore, br. 405). Jerusailmom se označavaju oni koji pripadaju duhovnoj crkvi, a to su oni koji su u doktrini prave istine; stoga se kaže, *podigni glas svoj silno*, što označava potvrđivanje od pravih istina. Gradovima Judinijm, kojima se kaže, *Evo Boga vašega koji dolazi u sili*, označavaju se doktrinarne stvari iz Reči; gradovi, označavaju doktrinarne stvari; a Juda označava Reč. Da se Sionom i Jerusailmom nazivaju nosioci dobrih glasova, jer glasovi označavaju Gospodov

dolazak, očito je, jer se kaže, *Evo, Bog, Gospod Jehova, dolazi u sili. Da će On izvršiti sud i odbraniti one koji ga priznaju, označeno je sa, Njegova će mišica da nad njima vlada, On će pasti stado svoje kao pastir.*

4 Ponovo, kod istoga proroka: *Kako su krasne na gorama noge onoga koji nosi dobre glase, koji oglašuje mir, koji javlja dobro, oglašuje spasenje, govori Sionu: Bog tvoj caruje! Stražari će tvoji vidjeti gdje Jehova vodi Sion natrag (LII 7).* I ove se reči govore o Gospodovom dolasku, i on je očigledno označen carem koji vlada; slično i ono što sledi u tome poglavlju, i to je razlog da se pominje nositi dobre glase. Ostatak stiha se može videti objašnjen gore (365;30). Tako kod Nauma: *Evo na gorama onoga koji nosi dobre glase, javlja mir. O Judo, pripravi skupštine svoje (i 15).* i kod Isaije: *Duh je Jehove Boga na meni, jer me Jehova pomaza da javljam dobre glase krotkima, posla me da zavijem rane u srcu, da oglasim zarobljenima slobodu i sužnjima da će im se otvoriti tamnica. Da oglasim godinu milosti Jehovine i dan osвете Boga našega, da utješim sve žalosne (LXI 1,2).* Ove se stvari kažu o Gospodu i o njegovom dolasku, što se vidi i iz onoga što je rečeno kod Mateja (V 3 i sledeći stihovi, i kod Luke IV 16-22). Sam dolazak označen je godinom milosti Jehovine, i danom osвете Boga našega. Siromašnim, sužnjima, i slepima, kojima Gospod treba da javi dobre glase, označavaju se Narodi, za koje se kaže da su bili takvi, jer, kako nisu imali Reč, nisu znali istinu. Na Narode se misli i kod Mateje pod, *siromasi će slušati dobre glase (XI 5,6), I 6* kod Davida: *Pjevajte Jehovi, blagosiljajte ime njegovo, javljajte iz dana i dan spasenje njegovo, jer ide da sudi zemlji. Sudiće svoj vaseljeni pravo, i narodima po istini svojoj (Psalam XCVI, 13).* Priznavanje i blagosiljanje Gospoda radosnim srcem zbog njegovog dolaska, označeno je sa, *Pjevajte Jehovi, blagosiljajte njegovo ime; javljajte iz dana u dan spasenje njegovo.* Sam se dolazak opisuje sa, *Jehova dolazi;* a pošto je Njegov dolazak onda kada je i poslednji sud, stoga se kaže, *dolazi da sudi zemlji; sudiće vaseljeni po pravdi, i Narodima po istini.* Zemlja označava crkvu; vaseljena (svet) označava one koji su u dobru ljubavi ka bližnjem; a narodi, oni koji su u istinama iz ovih stvari. Da je dolazak Gospodov onda kada se izvršava Posledji

Sud, gore je već rečeno. Jer će tada zli da se odvoje od dobrih, ili jarci od ovaca. I zli će biti osuđeni na pakao, a dobri će ići u nebo. Ovo je označeno i rečima Isaije u gornjem odlomku, *danom osvete Boga našega, da utješi žalosne, a to je razlog da kada se govori o sudu, govori se i o javljanju dobrih glasova, kao u sledećim odlomcima Apokalipse: I vidjeh drugoga anđela gdje leti posred neba, koji imaše vječno jevanđelje da objavi onima koji su na zemlji, i svakoj naciji, i plemenu, i jeziku, i narodu, govoreći glasom velikim: Bojte se Boga, i blagosiljajte ga, jer je čas suda došao (XIV 6,7).*

Kada dođe kraj crkve, Gospodov dolazak će biti objavljen, predskazao je Gospod Sam u jevanđeljima: *I propovijedaće se ovo jevanđelje o carstvu po svemu svijetu za sjedočansto svim narodima; i tada će doći kraj (Matej XXIV 14; Marko XIII 8-10).* Da se Gospodov dolazak označava javljanjem dobrih 7 glasova, vidi se iz sledećih odlomaka. Tako kod Luke: *Anđeo reče Zahariji: Ja sam Gavriilo, koji stojim pred Bogom; poslat sam da vam javim ove dobre glase; (I 19).* I opet: *Anđeo reče pastirma, Ne plašite se, jer gle, donosim vam dobre glase s velikom radošću, koja je svemu narodu. Jer se danas u gradu Davdovu Spasitelj, koji je Hristos Gospod (II 10,11).* I opet, kod istoga, kaže se da je Jovan besedio dobre glase o Isusu (III 16-18): *A Isus reče: zakon i proroci su se propovijedali do Jovana (XVI 16).* Sam Gospod i njegovi učenici javljali su dobre glase o carstvu Božijem (Mat. IV 23; IX 35; Marko I 15; Luka VII 2; VIII 1; IX 1,2,6). Carstvo Božije označava novo nebo i novu crkvu od Gospoda. **8** Pošto javljanje označava dolazak Gospoda, stoga se jevanđeljem (dobrim glasom) u najvišem smislu, označava Sam Gospod u pogledu Njegovog dolaska, suda, i spasenje vernih, u sledećim odlomcima kod Marka: *Isus reče, jer svaki ko bude htio da sačuva dušu svoju, izgubiće je; a ko je izgubi mene radi i jevanđelja radi, taj će je spasiti (VIII 35; X 29,30).* On reče učenicima: *Idite u svijet, i propovijedajte ovu dobru vijest svakome stvoru (XVI 1).*

613. Stihovi 8-10. 8. *I glas koji čuh s neba, opet progovori sa mnom i reče: idi i uzmi knjižicu otvorenu iz ruke onoga anđela koji stoji na moru i na zemlji.*

9. *I otidah k anđelu i rekoh mu: daj mi knjižicu. I reče mi: uzmi i izjedi je; i gorka će biti u trbuhu tvojemu, ali u ustima biće ti slatka kao med.*

10. *I uzeh knjižicu iz ruke anđelove, i izjedoh je; i bješe u ustima mojima kao med slatka, i kad je izjedoh, bijaše gorka u trbuhu mojemu.*

8. *I glas koji čuh s neba, opet progovori sa mnom i reče*, označava ispitivanje ljudi crkve da se vidi kakvo je još ostalo razumevanje Reči kod njih; *idi i uzmi knjižicu otvorenu iz ruke onoga anđela koji stoji na moru i na zemlji*, označava Reč koju je objavio Gospod nebu i crkvi;

9. *I otidah k anđelu i rekoh mu: daj mi knjižicu*, označava moć opažanja Reči; *I reče mi: uzmi i izjedi je*, označava spoljašnji i unutrašnji kvalitet; *i gorka će biti u trbuhu tvojemu*, označava da je iznutra neprijatna, *ali u ustima biće ti slatka kao med*, označava da je izvana, ili u smislu slova, prijatna, ali samo stoga što služi da potvrđuje lažna načela, kojima je poreklo ljubav ka sebi i ka svetu.

10. *I uzeh knjižicu iz ruke anđelove, i izjedoh je*, označava ispitivanje; *i bješe u ustima mojima kao med slatka*, označava da je Reč izvana, ili u smislu slova, bila prijatna ; *ali i kad je izjedoh, bijaše gorka u trbuhu*, označava, da je bila ispitana i da je opaženo da je Reč bila iznutra neprijatna, zbog preljube nad istinom smisla slova.

614. *I glas koji čuh s neba opet progovori sa mnom i reče.* – Da ovo označava ispitivanje ljudi crkve da se vidi kakvo je njihovo razumevanje Reči još kod njih ostalo, vidi se iz onoga što prethodi i što sledi u ovome poglavlju; jer glas iz neba, koji je s njim govorio, obuhvata te stvari. U onima koje prethode, govori se o Božanskoj Istini ili o Reči, kao što se vidi iz stihova 2-4, gde se kaže da je glas, koji je dolazio s neba, povikao; a glasovi sedam gromova označavaju kakva je crkva u pogledu razumevanja Reči (vidi gore, br. 601-604). U onome što sledi govori se o

razumevanju Reči, koje je preostalo kod ljudi crkve. Jer knjižica, koju anđeo drži u svojoj ruci, označava Reč, a jedenje iste označava njeno istraživanje; a to što je slatka u ustima, a gorka u trbuhu, označava da je u smislu slova prijatna, ali neprijatna u unutrašnjem smislu, gde su stvarne istine. Ovo se još bolje može videti iz onga što sledi. Pošto se govori o ovim stvarima, i o onima o kojima će se još govoriti, to je jasno da glas, koji se čuo iz neba govoreći mu ponovo, označava ispitivanje ljudi crkve u pogledu njihovog razumevanja Reči, koje je još kod njih preostalo.

2 Treba primetiti, da razumevanje Reči u crkvi nestaje postepeno, kako čovek crkve od unutrašnjeg postaje spoljašnji; a iz unutrašnjeg postaje spoljašnji kada se povlači od ljubavi ka bližnjem, sledstveno kada odstupi od života po veri. Kad je čovek crkve takav, može da mu bude prijatno da čita Reč, ali nije mu prijatna istina sama, koja je u unutrašnjem smislu, jer stvarni život po veri, koji je ljubav ka bližnjem, vodi u osećanje za unutrašnju istinu, i u prijatnost koja iz toga proizlazi. Stoga se Reč, u pogledu smisla slova, može voleti, ali samo zato što se može koristiti da potvrdi obmane, kojima je poreklo ljubav prema sebi i svetu, jer je Reč takva u smislu slova. Posledica je to, da na kraju crkve ne ostane skoro ni malo razumevanja Reči. Istine iz Reči izgovaraju se ustima, ali bez ikakve istinite ideje. Meni je bilo dopušteno da ovo sam iskusim u slučaju mnogih u duhovnom svetu, pa je nađeno da ako su govorili istine onoliko koliko su govorili iz Reči, ili ih nisu razumevali, tako da su bili kao prazne posude, ili su bili kao zvončići koji zvone, govoreći o onome što su vadili iz memorije, a ne iz nekog opažanja njihovog značenja. Kad je čovek takav, ne može iznutra da ima ništa nebesko i duhovno, nego samo ono što je prirodno, od tela i od sveta, a koje postane paklensko onda kada se odvoji od nebeskog i duhovnog. Iz ovih se stvari vidi šta je označeno, u onome što sledi, knjižicom koja je bila data Jovanu da je poede, a koja je bila u ustima slatka kao med, a u trbuhu gorka.

615. *Idi i uzmi knjižicu otvorenu iz ruke onoga anđela što stoji i na moru i na zemlji.*- Da ovo označava Reč objavljenu od Gospoda nebu i crkvi, vidi se iz značenja otvorene knjižice, koja označava Reč objavljenu (vidi gore, br. 509); iz značenja anđela koji je imao knjižicu u svojoj ruci, što označava Gospoda kao Reč (vidi gore, br. 600); i iz značenja stajati na njima, što označava potčinjavanje njemu svih stvari (vidi gore, br. 606). Stoga je očito da knjižica u ruci anđela koji stoji na moru i zemlji, označava Reč objavljenu od Gospoda nebu i crkvi. Značenje uzeti je i pojesti je, biće objašnjeno u onome što sledi.

616. *I otidoh anđelu i rekoh mu: daj mi knjižicu.*- Da ovo označava moć od Gospoda da se opaža kakva je Reč, vidi se iz značenja otići anđelu i reći mu, *Da mi knjigu*, što označava, u približnom smislu, poslušost zapovesti, jer je bilo zapovedeno da se ide i da se uzme; ali u udaljenijem smislu, koji je unutrašnji smisao, te reči znače moć koju daje Gospod da se opaža kakva je Reč. Gospod svakome daje moć da to opaža, ali niko je ne opaža osim onih koji to žele da opažaju kao sami od sebe. Ovaj uzajamni postupak nužan je na čovekovo strani, i ako to čovek ne želi i ne pripremi se da primi moć toga opažanja Reči, on tu moć ne usvaja. Jer tu je potrebna akcija i reakcija da bi došlo do usvajanja. Akcija je od Gospoda, ali i reakcija, samo što reakcija izgleda da dolazi od čoveka; jer Sam Gospod daje ovu moć reagovanja, pa je stoga od Gospoda, a ne od čoveka. Ali pošto čovek zamišlja da živi od samoga sebe, pa i da misli i hoće od sebe, stoga on i treba da koristi ovu umnu moć kao da je svojstvena njegovom životu; kada je tako koristi, tada se prvo usađuje u njega, a onda s njim povezuje i biva od njega **2** usvojena. Onaj ko veruje da se Božanske istine i dobra ulivaju bez ovakve aktivne i reaktivne akcije, mnogo se vara, jer bi to bilo kao kad bi neko obesio ruke, i očekivao neposredan upliv (ulivanje, influks), kao što čine oni koji odvajaju veru od ljubavi ka bližnjem, i koji kažu da se dobra ljubavi ka bližnjem, a to su dobra života, ulivaju bez saradnje sa čovekove strane, dok Gospod uči da neprestano stoji na vratima i kuca, i da čovek treba da otvori vrata, da bi ušao kod onoga koji Mu otvara (Apok. III 20).

Rečju, akcija i reakcija su uzrok svakoga povezivanja, dok akcija i sama pasivnost, s druge strane, ne vode povezivanju; jer kad se jedan delatelj (agent) uliva u ono što je i pasivno i reaktivno, tada dolazi do primanja, i oni se povezuju. Tako je i s uplivom Božanskog dobra i Božanske Istine u volju ili u ljubav čovekovu. Stoga kada se Božansko uliva samo u razumevanje, ono samo prolazi i rasipa se, ali kada se uliva u volju, gde stoluje čovekov proprium, tada ostaje povezano. Iz ovih je stvari jasno koja je unutrašnje činjenica ovde po sredi kad se kaže, *Idi, uzmi knjigu koja je otvorena u ruci anđela koji stoji na moru i na zemlji*, i da mu je na to anđeo rekao, *Uzmi je, i pojedi je*, jer ovo je opis reaktivne i uzajamne moći. Jer ovo je razlog da ove reči označavaju moć primanja i opažanja od Gospoda, da se opaža kakva je Reč. Primanje Božanskog upliva opisuje se na sličan način i u drugim delovima Reči.

617. *I reče mi: Uzmi je, i izjedi je.*- Da ovo označava da on treba da čita, opaža, i ispituje Reč u njenom unutrašnjem i spoljašnjem smislu, vidi se iz značenja, *I reče mi, Uzmi knjižicu*, što znači dati moć da se opaža kakva je Reč, to jest, kakvo je razumevanje Reči sada u crkvi (vidi prethodni članak, br. 616); i iz značenja progutati ili pojesti, što znači povezati ili usvojiti; a pošto je Reč povezana sa čovekom kad je čita i opaža, stoga ovde pojesti označava čitati je i opažati. Razlog da pojesti ovde označava i ispitivati je to, što se kasnije kaže da će knjižica biti gorka u trbuhu, a u ustima slatka kao med, što označava istraživanje kvaliteta Reči u pogledu rezumevanja njenog unutrašnjeg i spoljašnjeg kvaliteta. Njen unutrašnji kvalitet označen je trbuhom i njenom gorčinom, a spoljašnji, ustima gde je opaženo da je slatka kao med. Iz ovoga je jasno da se sa, *I reče: Uzmi knjižicu, i pojedi je*, označava da treba čitati, opažati, i ispitivati Reč, u pogledu njenog unutrašnjeg i spoljašnjeg kvaliteta.

2 U Reči često se pominje jesti i piti, pa onaj ko ne zna duhovni smisao, mora da pretpostavi da ovi izrazi označavaju samo jedenje i pijenje; međutim, one označavaju hraniti se duhovno, stoga usvajati dobro i istinu, gde jesti znači usvajati dobro, a piti, usvajati istinu. Svako

ko misli da je Reč duhovna, može da vidi da jesti i piti, kao i hleb, hrana, vino, i piće, označavaju duhovnu hranu; jer da nije tako, Reč bi bila samo prirodna a ne duhovna, stoga samo za prirodnog čoveka, a ne za duhovnog, a još manje za anđele. Da hleb, hrana, vino, i piće, u duhovnom smislu, označavaju hranu uma, često je bilo gore pokazano, kao to da je Reč u svemu duhovna, iako prirodna u smislu slova. Biti duhovno hranjen, znači biti duhovno poučavan i ispunjen, stoga je to znati, razumeti, i biti mudar; ako čovek ne uživa i u ovoj hrani kao i u onoj za telo, on nije čovek, nego zver. To je razloga da su oni koji nalaze zadovoljstvo u gozbama i terevenkama, i svakoga dana ugađaju svojim nepcima, glupi u duhovnim stvarima, ma koliko da su sposobni da razmišljaju o stvarima sveta i tela; stoga, posle izlaska iz ovoga sveta, žive skoro životinjskim životom, jer umesto inteligencije i mudrosti, imaju bezumlje i ludilo. Ove se stvari pominju, da bi se znalo, da se jedenjem knjižice, označava čitati, opažati, i ispitivati Reč, jer knjižica, koja je bila u ruci anđela koji je silazio iz neba, označava Reč, kao što je gore rečeno. Osim toga, niko ne može na prirodan način da pojede knjižicu, tako ni Reč, pa se i iz ovoga vidi da se ovde označava duhovna hrana.

3 Da jesti i piti, u Reči, označava duhovno jesti i piti, što je biti poučavan, i preko poučavanja ispuniti život, i usvojiti dobro i istinu, pa stoga i inteligenciju i mudrost, dalje se vidi iz sledećih odlomaka. Tako kod Jeremije: *Kad se nađoše riječi tvoje, pojedoh ih, i riječ tvoja bi mi radost i veselje u srcu mojemu* (XV 16). Ovde, jesti znači jesti duhovno, što je znati, opažati, i usvajati, jer se kaže: *pojedoh riječi tvoje, i one su bile radost i veselje srcu mome*. Reči Božije označavaju zapovesti ili Božanske istine. Ovo je slično po značenju onome što je Gospod rekao kušaču, da čovek ne živi od samoga hleba, nego od svake reči koja izlazi iz usta Božijih (Matej IV 3,4; Luka IV 4; Zak. Ponov. VIII 3). I opet: *Ne trudite se za hranu koja nestaje, nego za onu hranu koja ostaje u vječnom životu* (Jovan V 27). Slično u pogledu reči koje je Gospod uputio Svojim učenicima: *A učenici njegovi moljahu ga govoreći: Učitelju, jedi. A on im reče: ja imam jelo da jedem za koje vi ne znate. Tada učenici govorahu među sobom, već ako mu ko donese da jede? A*

on im reče: jelo je moje da izvršim volju onoga koji me je poslao, i da svršim njegov posao (Jovan IV 31-34).

4 I iz ovih se odlomaka vidi, da jesti, u duhovnom smislu, označava primati u volju, i činiti, odakle dolazi povezivanje. Jer je Gospod, čineći Božansku volju, povezo je Božansko, koje je bilo u Njemu, sa Svojim Ljudskim, tako da je Božansko usvojilo Njegovo Ljudsko. Bio je to razlog da je Gospod nahranio pet hiljada ljudi, pored žena i dece, sa pet hlebova i dve ribe, i da, kada su jeli, i bili siti, da je preostalo dvanaest kotarica komada (Matej XI 15-21; Jovan VI 15,13,23); i da je nahranio četiri hiljade ljudi, sa sedam hlebova i nekoliko riba (Mat. XV 32, i sledeći stihovi). Ovo je čudo učinjeno jer ih je Gospod prethodno bio učio, i jer su primili i usvojili Njegovu doktrinu. To je bilo ono što su oni duhovno jeli, a iz toga je prirodno jedenje sledilo, to jest, ulivalo se u njih a da to nisu znali, kao mana kod dece Izrailjeve. Jer, po volji Gospodvoj, duhovna se hrana, koja je isto kao stvarna hrana, ali samo za duhove i anđele, pretvara u prirodnu hranu, baš kao što se pretvarala u manu svakoga jutra. Isto je označeno jedenjem hleba u carstvu Božijem, kod Luke: *I ja ostavljam vama carstvo kao što je otac moj meni ostavio, da jedete i pijete za trpezom mojom u carstvu mojemu* (XXII 28,29,30). I u ovim rečima, jesti i piti označava primati, opažati, i usvajati dobro neba od Gospoda, a piti označava primati, opažati, i usvajati istinu od toga dobra. Jer se jesti koristi u odnosu na dobro, pošto hleb označava dobro ljubavi, a piće se koristi u vezi s istinom, jer voda i vino označavaju istinu od toga dobra. Tako opet kod Luke: *Blago onome ko jede hljeb u carstvu Božijem* (XIV 15). Iz ovoga je razloga Gospod upoređio carstvo Božije velikoj večeri, na koju nisu došli oni koji su bili pozvani, pa su na nju dovedeni oni što su bili po ulicama (stihovi 16-24).

6 Duhovno jedenje kojim se hrani duša, označeno je i jedenjem u sledećim odlomcima Reči. Tako kod Isaije: *Ako hoćete slušati, dobra zemaljska ješćete* (I 19). Ovde se jedenjem označava duhovna hrana, jer se kaže, *ako hoćete slušati*, to jest, ako činite. Jer se duhovna hrana daje, povezuje, i postaje čovekova, ako je hoće i ako je sprovodi u delo. I kod Davida: *Blago svakome koji se boji Jehove, koji hodi putovima*

njegovim! Jer će jesti od trudova ruku svojih. Blago tebi i dobro ti je (Psalam CXXVI 1,2): Jesti od trudova ruku svojih, označava nebesko dobro koje čovek prima kroz život u skladu s Božanskim istinama od Gospoda, a jer ih stiče kao od sebe svojim trudom i 7 nastojanjem, stoga se kaže, *jer će jesti*, a posle, *Blago tebi, i dobro ti je*. Ponovo, kod Isaije: *Recite pravedniku da će jesti plod od ruka svojih* (III 10). Jedenje ploda ruku svojih označava isto što i jesti od truda ruku svojih, što je gore pomenuto. Tako kod Jezekilja: *Ti jeđaše bijelo brašno, i med i ulje, i bijaše vrlo lijepo, i prispje do carstva* (XVI 13). Ovo se kaže o Jerusalimu, kojim se označava crkva, u ovome slučaju, Drevna Crkva, koja je poznavala istine i imala duhovna dobra, a u isto vreme bila u prirodnom dobru. Belo brašno označava istinu, med, prirodno dobro, ili dobro spoljašnjeg čoveka, a ulje, duhovno dobro, ili dobro unutrašnjeg čoveka. Primanje, opažanje, i usvajanje ovih, označeno je jedenjem belog brašna, meda, i ulja. Da je ona /crkva/ postala inteligentna zbog toga, označeno je time što se kaže da je postala vrlo lepa, jer je time označena inteligencija; da je stoga postala crkva, označeno je time što je dospela do carstva, gde carstvo označava crkvu.

8 Ponovo, kod Isaije: *Eto, djevojka će zatrudnjeti i roditi sina, i nadjenuće mu ime Emanuel. Maslo i med ješće prije nego nauči odbaciti zlo i izabrati dobro, ostaviće zemlju dva cara njezina.* (vii 14,15,16). Sin kojega će devojka da začne i rodi, i koji će se zvati Bog-sa-nama, je Gospod u Njegovom Ljudskom koje se pokazalo. Usvajanje Božanskog Dobra, duhovnog i prirodnog, u pogledu Ljudskog, označeno je sa, *maslo i med ješće*; duhovno Božansko Dobro, označeno je maslom, a prirodno Božansko Dobro, medom, a usvajanje, jedenjem. Stoga koliko se zna kako odbiti zlo i izabrati dobro, toliko se Božansko Dobro, duhovno i prirodno, usvaja, pa se stoga kaže, *prije nego li nauči odbaciti zlo i izabrati dobro*. Da je crkva bila lišena i opustošena u pogledu dobra i istine zbog doslovnih istina lažno primenjenih, kao i rezonovanja iz njih, označeno je sa, *zemlju će ostaviti dva cara njezina*; zemlja označava crkvu; njeno pustošenje i lišavanje dobara, označeno je sa, *ostaviće zemlju, na koju se gadiš, dva cara*. A dva cara, koji su car Egipatski i car Asirski, označavaju doslovne istine primenjene na zlo, i na rezonovanja.

Da su to carevi na koje se ovde misli, vidi se iz toga što odmah sledi u istom poglavlju (stihovi 17,18), gde se imenuju Egipat i Asirija. Ovo su isto tako stvari koje uglavnom pustoše crkvu. Da je Gospod došao u svet kad više nije bilo nikakvog dobra ili istine u crkvi, stoga kada nije bilo ništa ostalo od crkve, bilo je pokazano nekoliko puta gore.

9 Ponovo, kod istoga proroka: *Od mnoštva mlijeka što će davati, ješće maslo; jer maslo i med ješće ko god ostane u zemlji* (VII 22). Ovde se govori o jednoj novoj crkvi, koju Gospod treba da ustanovi; maslom i medom označava se duhovno i prirodno dobro, a jedenjem se označava usvajanje, kao gore; mlekom se označava duhovno od nebeskog, od **10** kojega su ta dobra. Tako ponovo: *Oj, žedni koji ste god, hodite na vodu, i koji nemate srebra (novaca), hodite, kupujte i jedite bez srebra i bez plate vina i mlijeka. Zašto trošite srebro svoje na ono što nije hrana, i trud svoj na ono što ne siti? Slušajte me, pa ćete jesti što je dobro, i duša će se vaša nasititi pretiline* (LV 1,2). A jesti ovde označava usvajati od Gospoda, očito je, jer se kaže, *Oj, žedni koji ste god, hodite na vodu, i koji nemate srebra ; hodite, kupujte i jedite*. Ovo označava da svaki onaj koji želi istinu, a koji nije imao istinu pre, može da je pribavi i usvoji od Gospoda; biti žedan, označava želeti, voda označava istinu, srebro, istinu od dobra, ovde onoga koji nije imao ni istine ni dobra; hoditi, označava ići ka Gospodu, kupiti označava sebi pribaviti, a jesti označava usvajati . Hodite, kupujte vina i mleka bez srebra, i bez plate, označava pribaviti duhovnu Božansku Istinu, i prirodnu Božansku Istinu odvojeno od svoje vlastite inteligencije, gde vino označava duhovnu Božansku Istinu, a mleko, duhovno-prirodnu Božansku Istinu. *Zašto trošite srebro za ono što nije hrana? I trud svoj na ono što ne siti?* Označava da je uzalud truditi se iz propriuma da se pribavi dobro ljubavi, i ono što hrani dušu, gde srebro označava istinu iz propriuma, ili iz čovekove vlastite inteligencije; slično i trud. Hrana hleb označava dobro ljubavi, i ono što siti dušu, u ovom slučaju, ono što ne siti. Slušajte me , označava da su te stvari od Gospoda samog; jesti ono što je dobro, da bi se duša zasitila pretiline, označava, da mogu sebi da pribave nebesko dobro iz kojega proističe svako uživanje života, gde zasititi se pretiline označava uživati u dobru, dok *duša* označava život.

11 Opet, kod istoga proroka: *Ali će trgovina /Tira/ i zasluga njegova biti posvećena Jehovi, da jedu do sitosti i imaju (oblače) odijelo dobro* (XXIII 18). Trgovinom Tirovom označavaju se poznavanja dobra i istine svake vrste. Posvećena Jehovi, označava živeti od Gospoda, jesti do sitosti označava primiti, opaziti, i usvojiti poznavanja dobra dovoljno da bi se hranila duša. Oblačiti odelo staro označava biti u poznavanjima prave istine; jer istine oblače dobro. Dok se staro koristi u odnosu na ono što je pravo, jer su kod drevnih bile prave istine. Isto je označeno kod Mojsija jedenjem do sitosti i jedenjem staroga žita (Levitska XXVI 5,10). Ponovo: *jesti će i biti siti* (Zak. Ponv. XI 15). I opet: *Jesti će, ali neće biti siti* (Levitska XXVI 26), I kod Isaije: *I oni će graditi kuće i sjedjeti u njima i sadiće vinograde i jesti plod njihov. I neće oni graditi a drugi se naseliti, neće saditi a drugi jesti* (LXV 21,22). Svako zna šta ovo znači u smislu slova, ali pošto je Reč u sebi duhovna, stoga su označene duhovne stvari, to jest, stvari koje pripadaju nebu i crkvi, jer to su duhovne stvari. Građenjem kuća i nastavanjem u njima, označava se ispuniti iznutra dobrima neba i crkve, i uživati nebeski život pomoću ovih, gde kuće označavaju unutrašnje stvari uma, a nastavati označava nebeski život iz toga. Sadi vinograde i jesti njihov plod, označava obogatiti se duhovnim istinama, i usvojiti dobra iz njih, gde vinogradi označavaju duhovne istine, i plodove dobra koja proističu od istina, a jesti označava primiti, opažati, i usvajati; jer se svo dobro usvaja pomoću istina, naime, života u skladu s njima. Značenje reči, *oni neće graditi a drugi nastavati, oni će saditi a drugi jesti*, sada je očito. Drugi označava obmanu i zlo koji razaraju istinu i dobro; jer kad istina i dobro nestanu kod čoveka, ulaze obmane i zla. Tako isto kod Jeremije: *Gradite kuće i nastavajte u njima, sadite vrtove, i jedite plod njihov* (XXIX 5,28). Značenje ovih reči slično je značenju onih koje prethode.

13 Ponovo, kod Mojsija: *Biće ti date zemlje i gradovi koje nisi gradio, i kuće pune korisnih stvari i studenci koje nisi kopao, vinogradi i maslinjaci koje nisi sadio; i nasitićeš se* (Zak. Ponov. VI 10.1). Prirodni čovek razume ovo samo u smislu slova; ali da nema duhovnog smisla u svakoj pojedinosti, Reč bi bila samo prirodna, a ne duhovna, pa bi se stoga moglo pretpostaviti da se sve daje besplatno onima koji žive u

skladu s Božanskim zapovestima; ali šta ako bi čovek stekao celi svet, a izgubio svoju dušu? Doista, šta bi mu koristilo ako bi mu se dale kuće pune svake vrste dobrih stvari, a isto ako i studenci, maslinjaci, i vinogradi, i da može da jede do sitosti? Ali činjenica je da se ovo svetsko bogatstvo pominje da bi se označilo duhovno bogatstvo, koje čoveku donosi život večni. Veliki i brojni gradovi koji će se dati njima, označavaju doktrinarne stvari o pravim istinama i dobrima; kuće pune svih korisnih stvari, označavaju unutrašnje delove uma punog ljubavi i mudrosti; studenci iskopani označavaju unutrašnje delove prirodnog uma, punog znanja o dobru i istini; vinogradi i maslinjaci, označavaju sve stvari istine i dobra koje pripadaju crkvi, gde vinograd označava crkvu u pogledu istine, a maslinjak crkvu u pogledu dobra; jer vino označava istinu, a ulje dobro; jesti do sitosti, označava puno primanje, opažanje, i usvajanje.

14 Ponovo, kod Isaije: *Tada ćeš se veseliti u Jehovi, i izvešću te na visine zemaljske, i daću ti da jedeš nasljedstvo Jakova oca svojega* (LVIII 14). Izvesti ih u visne zemaljske, označava dati im razumevanje viših ili unutrašnjih istina o stvarima crkve i neba; da dati im da jedu nasledstvo Jakova, oca svojega, označava obdariti ih svime što pripada nebu i crkvi. Jer nasledstvo Jakovljevo označava zemlju Hanansku, a tom se zemljom označava crkva, a u najvišem smislu, nebo. **15** Pošto jesti označava usvajati, značenje jedenja sa drveta života, koje je bilo posred raja (Apok. II 7), očito je, naime, to je usvajanje nebeskog života. Isto tako je očito i značenje jedenja s drveta poznanja u Postanju: *Jehova Bog zapovijedi čovjeku, govoreći, od svakog drveta u vrtu možeš slobodno jesti, ali od drveta poznanja dobra i zla, od njega da ne jedeš, jer u dan kad jedeš, zasigurno ćeš umrijeti* (II 1,17). Drvo poznanja dobra i zla, označava poznavanje prirodnih stvari, pomoću kojih znanju nije dopušteno da uđe u nebeske i duhovne stvari koje pripadaju nebu i crkvi, jer je ovo ulaženje iz prirodnog u duhovno, a što je izokrenuti put, pa stoga ne vodi u mudrost, nego je ruši. Adamom i njegovom ženom označena je Pradrevna Crkva, koja je bila nebeska crkva. Pošto su ljudi te crkve bili u ljubavi ka Gospodu, kod njih su Božanske Istine bile upisane u njima, i oni su znali, zbog upliva, korespondencije u

prirodnom čoveku, ono što se naziva doslovnim istinama. Jednom rečju, ljudi te crkve doživljavali su duhovni upliv, koji dolazi od duhovnog uma u prirodni, pa stoga i u stvari koje su u njemu; ove su stvari oni videli, onakve kakve su, kao u ogledalu, iz korespondencije.

16 Duhovne su stvari kod njih bile sasvim odvojene od prirodnih stvari, jer su prethodne bile u njihovom duhovnom umu, a potomje u njihovom prirodnom umu, pa stoga nisu utapali ništa duhovno i svoj prirodni um, a što su duhovno-prirodni ljudi navikli da čine. Stoga su oni predali duhovne stvari prirodnoj memoriji, i da su time prisvojili ono što je bilo usađeno u njih, to bi bilo nestalo, i bili bi počeli da razmišljaju o duhovnim stvarima, i da donose zaključke iz ovih, što nebeski nikada ne čine. To bi bilo doprinelo njihovoj želji da budu mudri iz svoje vlastite inteligencije, a ne iz Božanske inteligencije, kao ranije, i na taj način bi bili ugasili sav svoj nebeski život i počeli bi da oblikuju prirodne ideje o duhovnim stvarima. Da nisu smeli jesti od drveta poznanja dobra i zla, jer da bi bili umrli, ima ovo značenje. Slučaj u pogledu pradrevnih ljudi, označenim Adamom, sličan je onome što se kaže o onima koji su u nebeskom Gospodovom carstvu, koji postaju glupi onda kada svoju prirodnu memoriju ispune poznavanjima duhovne istine i dobra, a koji bi inače bili najmudriji u nebu. O ovome se može videti više u *Nebu i Paklu* (br. 20-28), gde se govori o dva carstva, nazvana **17** nebeskim i duhovnim. Ponovo, kod Davida: *Čovjek u koga se uzdah, koji jeđاشة hleb moj, podiže na me petu* (Psalam XLI 9). Ovo se kaže o Jevrejima, koji su imali Božanske istine, jer su imali Reč, što se vidi iz Jovana XIII 18, gde se ove reči odnose na Jevreje; stoga se jedenjem Gospodovoga hleba označava usvajanje Božanske Istine; ali pošto je oni nisu mogli usvojiti, to hleb označava Reč iz koje se dobija duhovna hrana. Podići petu na Njega, označava izokretanje smisla slova Reči, čak i odricanje Gospoda, i falsifikovanje svake istine. Jer Božanska Istina se pokazuje kao slika čoveka; stoga se nebo u celini naziva Velikim Čovekom, i korespondira svim stvarima koje pripadaju čoveku, jer se nebo oblikuje u skladu s Božanskom Istinom, pa je i ova, pred Gospodom, po slici, kao Veliki Čovek; otuda njen poslednji smisao, koji je smisao slova, korespondira peti. Izokretanje Reči, ili Božanske Istine primenjivanjem

smisla slova na obmane, kao što su bila predanja kod Jevreja, označava se podizanjem pete na Gospoda. Da je celo nebo po slici kao jedan čovek, da stoga korespondira svim stvarima koje pripadaju čoveku, i da je nebo takvo jer je stvoreno i oblikovano od Gospoda pomoću Božanske Istine koja proističe od Njega, koji je Reč, od koje su stvorene sve stvari (Jovan I 1,2,3), **18** može se videti u *Nebu i Paklu* (br. 59,102, isto tako i br. 200-212). Tako i kod Luke: *A oni rekoše: jeli smo i pili pred Tobom, i učio si po našim ulicama. Ali On će im reći: odlazite od mene svi koji činite nepravdu* (XIII 6,27). Njihove reči, kad su bili dovedeni na sud, da su jeli i pili pred Gospodom, označavaju da su čitali Reč, primali iz nje znanje o dobru i istini, pretpostavljajući da će se preko toga spasiti. Stoga slede reči: *učio si po našim ulicama*, što označava da su bili poučavani o istinama iz Reči, stoga od Gospoda. Ali da čitanje Reči i primanje pouke iz nje, ne vredi ništa u pogledu spasenja, bez života u skladu s tim istinama, označeno je odgovorom koji im je dao: *Znate vi otkuda ste; odlazite od Mene koji činite nepravdu*; jer ne doprinosi spasenju obogatiti memoriju iz Reči, i iz **19** doktrinarnih stvari crkve, osim ako se ove stvari prenose u život. Kod Mateja: *Car reče onima na njegovu desnu ruku: Bio sam gladan, i dali ste mi da jedem; bio sam žedan, i dali se mi da pijem* (XXV 34-42). A reč označava duhovnu glad i žeđ, isto tako i duhovno jelo i piće. Duhovna glad i žeđ su osećanje i želja za dobrom i istinom, a duhovna hrana i piće su poučavanje, primanje, i usvajanje. Ovde se kaže o Gospodu, da je ogladneo i ožedneo, jer je od Božanske Istine želeo spasenje svih; a ljudima se kaže da su Mu dali da jede i da pije, što je slučaj, kad iz osećanja, primaju i opažaju dobro i istinu od Gospoda, i usvajaju ih preko života. Na sličan će se način reći i o čoveku koji, od srca, voli da poučava čoveka, i želi njegovo spasenje; to je stoga ljubav ka bližnjem, ili duhovno osećanje za istinu, koje se razume pod ovim rečima, kao i pod onima koje slede.

20 Iz onoga što je rečeno sada je očito značenje jedenja hleba i pijenja vina, u duhovnom smislu, u svetoj večeri (Matej XXVI 26; Marko XIV 22); gde se kaže da je Gospodovo telo prava hrana, a vino Njegova krv. Da tu hleb označava dobro ljubavi, a vino istinu iz toga dobra, a to je isto tako i dobro vere, i da je isto označeno telom i krvlju, a da se jedenjem

označava povezivanje s Gospodom i usvajanje, vidi se iz onoga što je rečeno i pokazano u *Nauku Novoga Jerusalima* (br. 210-222). Da su ovakve stvari označene hlebom i vinom, i telom i krvlju, isto tako i jedenjem, biće još više kazano u sledećim rečima Gospodovim kod Jovana: *Ocevi vaši jedoše manu u pustinji i pomriješe. Ovo je hljeb koji silazi s neba: da koji od njega jede ne mre. Ja sam hljeb živi koji siđe s neba; ; koji jede od ovoga hljeba, živjeće uvijek; i hljeb koji ću ja dati, tijelo je moje, koje ću dati za život svijeta. A Židovi se prepirahu među sobom govoreći: kako može ovaj dati nama tijelo svoje da jedemo? A Isus im reče: zaista, zaista, vam kažem: ako ne jedete tijela sina čovječijega i ne pijete krvi njegove, nećete imati života u sebi. Jer ko jede moje tijelo, i pije moju krv, ima život vječni, ja ću ga uskrsnuti u posljednji dan, jer je tjelo moje pravo jelo i krv moja pravo piće. Koji jede tijelo moje, i pije krv moju, taj stoji u meni i ja u njemu. Kao što me posla živi otac, i ja živim oca radi; i koji jede mene, on će živjeti mene radi. Ovo je hljeb koji siđe s neba; ne kao što oci vaši jedoše manu, i pomriješe; koji jede hljeb ovaj, živjeće uvijek (VI 49-58).* Da ni telo ni krv, ni hleb ni vino nije označeno ovde, nego Božansko proizlazeće od Gospoda, može da vidi samo onaj koji ima moć da misli na unutrašnji način; jer ono što daje čoveku večni život, to je Božansko proizlazeće, koje je Božansko Dobro i Božanska Istina, koja čini da Gospod obitava u čoveku, i čovek u Gospodu. Jer je Gospod u čoveku u svom vlastitom Božanskom, a ne u čovekovom propriumu, koje je samo zlo; a Gospod je u čoveku, i čovek u Gospodu, onda kada se proizlazeće Božansko usvaja od čoveka na pravi način. Samo usvajanje označeno je jedenjem; proizlazeće Božansko Dobro, telom i hlebom, i proizlazeća Istina, krvlju i vinom. Slično je kod prinosa, gde telo i hrana, koja je bila hleb, označavaju dobro ljubavi, a krv i vino, koji su bili ponude u piću, označavaju istinu od toga dobra, i jedno i drugo od Gospoda. Pošto telo i hleb označavaju proizlazeće Božansko Dobro, a krv i vino, Proizlazeću Božansku Istinu, stoga hleb i telo označavaju Gospoda Samog kao Božansku Istinu. Razlog da se Gospod Sam označava ovim stvarima je to, što je proizlazeće Božansko Gospod Sam u nebu i u crkvi; stoga Gospod kaže o Sebi, *Ovo je hljeb koji silazi s neba*, a isto tako i, *Koji jede i pije ove, ostaje u meni, i ja u njemu.*

21 Pošto hleb označava Gospoda kao Božansko Dobro, on označava i usvajanje i povezivanje, stoga kada se Gospod pokazao učenicima posle smrti i kad je prelomio hleb i dao im ga, *njihove se oči otvoriše, i oni ga prepoznaše* (Luka XXIV 30,31). Iz ovoga se vidi da jesti hleb, koji Gospod daje, označava povezivanje s Njim, posledica čega je bilo to, da su ga učenici prepoznali, to jest, da su bili prosvetljeni. Jer oči u Reči koresondiraju, stoga i označavaju, razumevanje, jer to je ono što se prosvetljava; otuda se kaže da su im se oči otvorile. Prelomiti hleb, u Reči, označava komunicirati (učiniti zajedničkim) dobro jednoga drugome. Razlog da je Gospod jeo s carinicima i grešnicima, na što su se Jevreji **22** mrštili i osećali uvređeni (vidi Marko II 15,16; Luka V 29,30; VII 33-35), bio je taj, što su Neznabošci, označeni carinicima i grešnicima, primali Gospoda, upijali Njegove zapovesti, i živeli u skladu s njima, pa je Gospod učinio da oni usvajaju dobra neba, a što je označeno, u duhovnom smislu, jedenjem s njima. Pošto jedenje označava biti usvojen, stoga je bilo dato sinovima Izrailjevim da jedu od svetih stvari, ili od ponuda, jer su ponude označavale nebeske i duhovne Božanske stvari, pa se jedenjem istih označavalo njihovo usvajanje. I pošto se usvajanje svetih stvari označavalo takvim jedenjem, stoga je doneseno nekoliko zakona o tome ko treba da jede, i gde treba **23** da jede od kojih ponuda. Tako, šta Aron i njegovi sinovi treba da uzmu i jedu od prinosa (Izlazak XXIX 31-33; Levitska VI 16-18; VII 6,7; VIII 31-33; X 13-15); da treba da jedu hleb posvećen u svetinji (Levitska XXIV 5-9); da kći sveštenikova, ako je udata za došljaka, ne treba da jede od posvećenih stvari, ali da može da od njih jede kći koja je udovica ili raspuštenica, a koja nije imala poroda i koja se vratila u kuću svog oca (Levitska XXII 12,13); da neki od plemena (naroda) treba da jedu (Brojevi XIII 10,11,13,19); da stranac, došljak ili najamnik sveštenikov ne treba da jedu, ali onaj koji je kupljen za srebro, može da jede (Levitska XXII 10-12); da nečisti ne treba da jedu (Levitska VI 19-21; XXI 16 do kraja; XXII 2-8); da ne treba da jedu nijedan deo od žrtava paljenica, ali da jedu od žrtava zahvalnih, i da se vesele pred Jehovom (Zak. Ponov. XII 27; XXVII 7). U ovim i mnogim drugim uredbama i zakonima o jedenju posvećenih stvari, sadržane su unutrašnje istine o usvajanju Božanskog Dobra i Božanske Istine, i o povezivanju **24** kroz

ove sa Gospodom; ali ovo nije mesto da se objašnjaju pojedinosti; samo treba da se shvati iz navedenih odlomaka, da jedenje označava usvajanje i povezivanje. Tako isto, kad je Mojsije pročitao knjigu zavjetnu (knjigu zakona) pred njima, i oni videli Boga Izrailjevog, kaže se, *Jedoše i piše* (Izlazak XXIV 6-11). Da jesti telo i piti krv označava usvajanje duhovnog dobra i istine, vidi se iz sledećih odlomaka kod Jezekilja: *Ovako veli Jehova Gospod: skupite se i hodite, saberite se sa svih strana na žrtvu moju, koju koljem za vas, na veliku žrtvu na gorama Izrailjevijem, ješćete mesa (tijela) i piti krvi. Ješćete mesa (tijela) junačkoga i pićete krvi knezova zemaljskih, ovnova, jaganjaca, i jaraca i telaca, sve ugojene stoke Vazanske. I ješćete pretiline da ćete se nasititi, i pićete krvi da ćete se opiti od žrtava mojih što ću vam naklati. I nasititi ćete se za mojim stolom konja i konjanika, junaka i svakojakih vojnika. I pustiću slavu moju među narode* (XXXIX 17-21). Ovde se govori o sabiranju svih u Gospodovo carstvo, a posebno o podizanju crkve kod Naroda (Neznabožaca), jer se kaže, *I pustiću slavu moju među narode*. Jestu meso i piti krv, znači da će usvojiti Božansko Dobro i Božansku Istinu, gde meso (telo) označava dobro ljubavi, a krv istinu iz toga dobra. Junacima, i ovnovima, označavaju se osećanja za dobro; knezovima zemaljskim, osećanja istine. Njihov puni plod označava se jedenjem pretiline do sitosti i pijenjem krvi do opijanja. Pretilina označava unutrašnja dobra, a krv, unutrašnje istine, koje je Gospod **25** objavio kada je došao u svet, i kada su ih usvojili oni koji su Ga primili. Pre Gospodovog dolaska bilo je zabranjeno jesti pretilinu i piti krv, jer su sinovi Izrailjevi bili samo u spoljašnjim stvarima, jer su bili prirodno-duhovni ljudi, a nisu bili u unutrašnjem ili duhovnom nimalo, pa stoga da im je bilo dopušteno da jedu pretilinu i piju krv, što je označavalo usvajanje unutrašnjih dobara i istina, oni bi ih bili oskvrnuli (profanisali), pa je stoga jedenje tih stvari označavalo skrnavljenje. Značenje biti zasićen za Gospodovim stolom konjima i konjanicima i junacima i svakojakim vojnicima, slično je. Konjem se označava razumevanje Reči, konjanicima, doktrina iz Reči, junacima, i svakojakim vojnicima, označava se dobro i istina koji se bore sa zlom i obmanom i koji ove razaraju. Gorama Izrailjevim, na kojima će jesti, označava se duhovna crkva, u kojoj je dobro ljubavi ka bližnjem ono što je suštinsko. Iz

ovoga je jasno, da se jedenjem označava usvajanje, i da se mesom (telom), krvlju i junakom, knezovima zemaljskim, konjem, konjicom, i vojnikom, značavaju duhovne stvari koje treba da se usvajaju, a nikako prirodne stvari, jer bi jedenje ovih stvari u prirodnom smislu, bilo zlo đavolsko. Slične su stvari označene jedenjem tela careva, kapetana nad hiljadama, nad konjima i nad onima koji sede na njima, slobodnjaka i robova (Apok. XI 18).

26 Pošto većina stvari u Reči imaju i jedno obrnuto značenje, tako i jedenje i pijenje, pa u tome smislu označavaju usvajati zlo i obmanu, pa stoga označavaju i biti povezan sa paklom, kao što se vidi iz sledećih odlomaka . Tako kod Isaije: *U taj dan zvao vas je Jehova nad vojskama da plaćete i ridate i da skubete kose i pripašete kostrijet. A gle, radost i veselje, ubijaju goveda, kolju ovce, jedu meso i piju vino govoreći: jedimo i pijmo, jer ćemo sutra umrijeti* (XXII 12,13). Pustošenje crkve i jauk nad njom, opisuju se sa biti pozvan u taj dan na plakanje, jauk, skubljenje kose, i pripasivanje kostrijeti. Žaljenje nad razaranjem istine označava se jaukom, jauk nad razarnjem dobra, plakanjem; nad razaranjem svega osećanja za dobro, skubljenjem kose (ćelavošću), a nad razaranjem osećanja za istinu, kostretom. Klanjem vola i ovce, označava se gašenje prirodnog dobra i duhovnog dobra. Jedenjem tela i pijenjem vina , označava se usvajanje zla i obmane, gdje telo, na ovome mestu, označava zlo, a vino, obmanu od zla; a jesti i piti ove, označava usvajati ih. Opet, kod Jezekilja: *Bi rečeno proroku, da jede hranu na mjeru i u samoći; i da pije vodu na mjeru , i kao u čudu. I da jede kolače ispečene na izmetu. I da će tako sinovi Izrailjevi jesti svoj nečisti hljeb među Narodima, gdje ću ih izagnati, gdje nema hljeba ni vode, gdje su čovjek i drugar njegov u čudu, da bi se isušila njihova bezakonja* (IV 10-17). Ove reči prorokove predstavljaju preljubochinjenje nad Božanskom Istinom, i nad Rečju kod Jevrejske nacije. Ječmeni kolač ispečen na balegi označava preljubochinstvo, a ječmeni kolač sam označava prirodno dobro i istinu, kao što je smisao slova u Reči, dok je balega pakleno zlo; pa se stoga kaže, *tako će sinovi Izrailjevi jesti svoj nečisti hljeb*, gde nečisti hleb označava dobro ukaljano zlom i preljubochinjeno, dok se sa biti izagnan označava da neće imati nikakvog dobra i istine zbog toga što

su u zlima i obmanama, gde nacije označavaju zla i obmane, a biti izagnan označava biti predan njima /zlima i obmanama /.

Čovekom i drugom njegovim, koji će se gledati u čudu, označavaju se vera i ljubav ka bližnjem, gde čovjek označava istinu od vere, a drugar (brat), dobro ljubavi ka bližnjemu, a gledati se u čudu, označava potpuno gašenje i jednog i drugog. Zato što su ove stvari označene samo jedenjem hleba i pijenjem vode, stoga se kaže, da treba da se sasuše zbog svojih bezakonja. Sasušiti se kaže se za duhovni život, kada nestaje.

28 Zato što zveri označavaju osećanja, neke od njih dobra osećanja a neke loša osećanja, stoga su za sinove Izrailjeve, kod kojih je crkva bila reprezentativna, bili doneseni zakoni o tome koje se zveri mogu jesti a koje se ne mogu (Levitska XI 1-47). Ovi /zakoni/ označavaju koje vrste zveri označavaju dobra osećanja koja treba usvajati, a koje vrste osećanja koja ne treba usvajati, jer dobra osećanja čine čoveka čistim, a loša osećanja čine ga nečistim. Sve što je rečeno u tome poglavlju o posebnim vrstama zveri i ptica, u vezi s njihovim potkovicama, nogama, i repom, po čemu se čiste **29** razlikuju o nečistih, ima zančenje. Ponovo, kod Isaije: *I zgrabiće s desne strane, pa će opet biti gladan, i ješće s lijeve strane, pa se opet neće nasititi; svaki će jesti meso od mišice svoje. Manasija Efraima, i Efraim Manasiju* (X 20,21), Ove reči opisuju gašenje dobra obmanama, i istine zlima. Gašenje svega dobra i istine, međutim, oni mogu da žele, označeno je sa, *I zgrabiće s desne strane, pa će opet biti gladni, i ješće s lijeve strane, i neće se nasititi, svaki će jesti meso od mišice svoje*, označava da će obmane uništiti dobro, a zlo istinu kod prirodnog čoveka. Manasija Efraima, a Efraim Manasiju, označava da će lažno razumevanje uništiti dobru volju. Ovo je **30** objašnjeno isto tako gore (br. 386:2-600:13).Svršetak sve istine i dobra isto tako je označen izjavom da će jesti meso sinova i kćeri svojih, a sinovi očeva svojih (V 10). Očevi označavaju dobra crkve, a u obrnutom smislu, njena zla; sinovi označavaju istine crkve, a u obrnutom značenju, njene obmane. Kćerima se označavaju osećanja za istinu i dobro, a u obrnutom smislu, želje za obmanom i zlom; njihovo uzajamno uništavanje i gašenje označava se time što jedu jedni druge. Stoga je očito da se sve stvari moraju razumeti drugačije, a ne po smislu slova.

31 Opet, kod Mateja: *Na kraju vremena biće kao prije potopa, kad jeđahu i pijahu, ženjahu se i udavahu se* (Matej XXIV 38; Luka XVII 26-28). Jest i piti, ženiti se i udavati ovde ne znači jesti i piti, niti ženiti se ni udavati se nego se jedenjem i pijenjem označava usvajanje obmane. Ženiti se i udavati se označava povezivati obmanu sa zlom, i zlo s obmanom; jer ovde se govori o stanju crkve kada se približio Poslednji Sud, jer to je označeno svršetkom vremena; da će i dobri i zli tada jesti i piti, očito je, jer nema nikakvog zla u jedenju i pijenju. Tako su oni činili i pre potopa, ali nisu umrli kao posledica toga; nego su nestali, jer su usvajali zlo i obmanu, i s njima se povezali. Ovo je značenje jedenja i pijenja, i žedidbe i udaje.

32 Ponovo, kod Luke: Bogataš reče svojoj duši: *Dušo! Imaš mnogo imanje na mnogo godina; počivaj, jedi, pij, i veseli se* (XII 19). I ponovo: *Ako li reče taj sluga u srcu svome: neće gospodar moj još za dugo doći; i stane biti sluge i sluškinje, i jesti i piti, i opijati se* (XII 45). Tako isto o jedenju i pijenju kod istoga: Isus reče, *Ali se čuvajte da kako vaša srca ne otežaju žderanjem i pijanstvom* (XXI 34). To samo izgleda da jedenje i pijenje kao i žderanje u ovim odlomcima označavaju raskoš i neumerenost onih koji se brinu samo za svoj apetit, ali to je samo doslovni prirodni smisao ovih reči, dok , u duhovnom smislu, one označavaju usvajanje zla i obmane, kao što je očito iz odlomaka gore navedenih, gde jedenje i pijenje imaju takvo značenje, a isto tako i zato što je Reč u slovu prirodna, a iznutra duhovna, jer je ovo drugo za anđele, a **33** ono prvo za ljude. Mnogi drugi odlomci bi se mogli navesti iz Reči, da posvedoče i potvrde značenje jedenja i pijenja, što označava primanje, opažanje, i usvajanje ovih stvari, a što je želja da se upozna, razume, i postane mudar u stvarima koje pripadaju večnom životu. Da je ovo značenje jedenja, vidi se i iz značenja hleba i hrane, gladi i žeđi, vina i vode, o kojima se govorilo gore na pravim mestima. Pošto jedenje označava opažanje kakva je stvar, a ona se opaža po njenom ukusu, to je stoga zbog korespondencije da se u ljudskim jezicima ukus i okusiti koriste u odnosu na opažanje stvari, odakle imamo i reč mudrost.

618. *I biće grka u trbuhu tvome.* - Da ovo označava da je iznutra neprijatna, jer je izvana preljubochinjena, vidi se iz značenja biti gorak, ili gorkost, što označava neprijatnost od preljubochinjene istine, o kojoj ćemo ubrzo govoriti; i iz značenja trbuha, što označava ono što je iznutra. Razlog da trbuh označava ono što je iznutra je to, što se posle ovih reči kaže, da će u *ustima biti slatka kao med*; a ustima se označava ono što je spoljašnje, jer ono što se primi u usta, to se žvaće i prelazi u trbuh, i tako ide iz spoljašnjeg u unutrašnje čovekovog tela, jer ulazi u čovekovu utrobu. Ali o značenju trbuha biće reči ubrzo. Razlog da gorko ili gorkost označava ono što je neprijatno zbog preljubochinjene istine, i da stoga učiniti gorkim označava učiniti to neprijatnim neukusnim je to, što ono što je slatko postane gorko, i zbog toga neprijatno, kada se pomeša s onim što miriše, odakle potiče gorkost pelena, žuči, i mira. Sada, pošto *sladak* označava ono što je prijatno zbog dobra i istine, i istine od dobra, stoga *gorko* označava ono što je neprijatno zbog preljubochinjene istine. Ono što je neprijatno, to ne opaža čovek u prirodnom svetu kao gorko, ali tako ga opažaju duhovi i anđeli u duhovnom svetu, jer svako preljubochinjeno dobro od istine, kad se kod njih pretvori u ukus, oni to opažaju kao nešto gorko. Jer duhovi i anđeli imaju ukus isto kao i ljudi, ali ukus kod duhova i anđela ima duhovno poreklo, dok kod ljudi ima prirodno poreklo. Gorak ukus kod duhova je zbog preljubochinjene istine od dobra, a kod ljudi, zbog mešanja slatkog s onim što ima miris. I oset gorčine kod Jovana bio je duhovnoga porekla, jer je tada bio u duhu, jer inače ne bi mogao da proguta knjižicu. Preljubochinjenom istinom označava se istina od dobra primenjena na zlo i pomešana sa njenom obmanom, a što je slučaj kada se istina doslovnog smisla primenjuje na nečiste ljubavi, pa se tako pomeša sa zlima. Ova je nepratnost ovde označena gorčinom u trbuhu.

2 Značenje onoga što je unutrašnje u Reči, to jest, unutrašnjih stvari Reči, biće objašnjeno ukratko. Unutrašnje stvari u Reči su one koje su sadržane u njenom nutrašnjem ili duhovnom smislu; ove su prave istine; njima korespondiraju spoljašnje istine Reči, a to su one koje su u spoljašnjem ili prirodnom smislu, nazvanom smislom slova i doslovnim smislom. Kad se spoljašnje stvari Reči preljubochine, tada se unutrašnje

istine Reči tako isto falsifikuju i preljubochine. Stoga kada čovek primenjuje Reč u smislu slova i doslovnog smisla na zla i njihove zemaljske ljubavi, one postaju neprijatne anđelima, koji su u unutrašnjem ili duhovnom smislu, a ta se neprijatnost opaža kao gorčina. Vidi se iz ovih stvari da se knjižicom, koja će biti gorka, i koja će se osetiti u truhu kao gorka, označava, da je Reč iznutra neprijatna; ali neprijatnost o kojoj smo maločas govorili, je duhovna neprijatnost. Ali duhovno-prirodna neprijatnost, koja je ovde označena gorčinom, potiče iz toga što je istina doktrine, koja je sastavljena iznutra od smisla slova Reči, i koja se naziva njenim doslovnim smislom, neprijatna ljudima crkve koja je na kraju, kada su oni, većinom, u obmanama od zla; tada su obmane od zla, potvrđene smislom slova Reči, njima prijatne, dok su istine, potvrđene smislom slova Reči, njima neprijatne. Ovo je i značenje knjižice koja je u ustinu slaka kao med, a u truhu gorka.

3 Da gorko označava preljubochinjenu istinu od dobra, vidi se iz Reči gde se pominje gorko, kao na sledećim mestima. Tako kod Isaije: *Teško onima koji zlo zovu dobro, a dobro zlo, koji prave od mraka svetlost, a od svetlosti mrak, koji prave od gorkoga slatko, a od slatkoga gorko. Teško onima koji su jaki piti vino i junaci u miješanju silovita pića* (V 20, 22). Da su preljubochinjeno dobro i istina ovde označeni gorkim, vidi se, jer se kaže, *Teško onima koji zlo zovu dobro, a dobro zlo; koji prave od mraka svetlost i od svetlosti mrak*, čime se označava preljubochinstvo nad dobrom, i falsifikovanje istine. Jer se dobro preljubochini onda kada se dobro naziva zlom, a zlo dobrim, a istina se falsifikuje onda kada se od mraka pravi svetlost, a od svetlosti mrak. Jer mrak označava obmane, a svetlost istine. Stoga je iz ovoga očito da su slične stvari označene postavljanjem gorkog na mesto slatkog, i slatkog na mesto gorkog. Isto tako se kaže, *Teško onima koji su jaki piti vino i junaci u miješanju silovita pića; onima koji su jaki piti vino označavaju se oni koji preljubochine istinu Reči, a junacima koji mešaju silovita pića, označavaju se oni koji je falsifikuju, gde vino i silovito piće označava istine Reči, a junaci koji mešaju silovita pića, označavaju one koji su vešti u* **4** preljubochinjenju ovih. Ponovo kod istoga proroka: *Tužice novo*

vino , *uvenuće loza vinova, uzdisaće svi koji su vesela srca. Neće piti vina uz pjesme, ogrknuće silovito piće onima koji ga piju* (XXIV 7,9). Ovde se novim vinom , koje će tužiti, i vinom uz koje će uzdisati, označava istina Reči i crkve, koja je razorena, gde novo vino označava istinu Reči, a vino , istinu crkvene doktrine. Sa , *neće piti vina uz pjesme* i sa *uzdisati će svi koji su vesela srca*, označava se, da će unutrašnje blaženstvo uma i veselje srca nestati, jer se razara istina iz duhovnoga dobra. Silovito piće biće gorko onima koji ga piju, označava da će istina od dobra biti neprijatna zbog toga što je falsifikovana i preljubočinjena.

5 Kaže se kod Mojsija: da su vode iz Mare, koju nisu mogli piti zbog njene gorčine, ozdravile drvetom koje je bilo u njih bačeno (*Izlazak XV 23,25*). Vode iz Mare, koju nisu mogli piti zbog njene gorčine, predstavljale su preljubočinjene istine; jer vode označavaju istine, a gorčina označava preljubočinstvo. Ozdravljenje voda drvetom koje je u njih bilo bačeno, predstavljalo je dobro ljubavi i života, koje odbacuje obmanu i obnavlja dobro ljubavi i života, jer sva istina je od dobra, a dobro ljubavi je kao vatra, u **6** kojoj se istina vidi u svetlosti. Ista je stvar označena loncem u koji su sinovi proročki bacili gorke tikvice, odnosno zelje poljsko, koje je Jelisej ozdravio bacajući u to belo brašno (*2. o Carevma IV 38-44*) . Loncem u koji su bacili divlje tikvice označava se falsifikovana Reč; a belim brašnom koje je u njega bačeno, i zbog čega je jelo postalo **7** zdravo, označava se istina od dobra; jer istina koja je od dobra, razgoni obmane koje vode falsifikovanju. Pošto su sinovi Jakovljevi bili izokrenuli sve istine Reči, primenjujući ih na sebe i na svoje zemaljske ljubavi, oni su ih tako preljubočinili i falsifikovali , pa se stoga za njih kaže u Mojsijevoj pesmi, da je njihova loza bila kao loza iz Sodoma, a polja kao iz Gomora, i da je njihovo grožđe bilo kao žuč, a grozdovi gorki (*Zak. Ponov. XXXII 32*). Lozom se označava crkva u pogledu istine, stoga i istina crkve; a grožđem se označavaju njena dobra, koja su dobra ljubavi ka bližnjem, dok se grozdovima označavaju dobra vere; iz toga je očito da se gorkim grozdovima označavaju **8** preljubočinjena dobra vere. Ponovo, kaže se za vode kletvene da se daju ženi, koju je muž optužio za preljubu; pa ako bi bila kriva, ta voda bi postala gorka u njoj, i njen bi trbuh natekao i

njeno bedro otpalo (*Brojevi V 12-29*). Brak čoveka i žene označavao je brak istine i dobra, jer istinska bračna ljubav dolazi od duhovnoga braka. Stoga preljuba označava povezivanje obmane i zla; i to je bio razlog da bi, ako je kriva, voda postala gorka, što označava preljubochinjenje dobra. A pošto trbuh označava bračnu ljubav, kao materica i kao bedro, stoga bi trbuh natekao a bedro otpalo, što u duhovnom smislu označava da je nestala sama duhovna i prirodna bračna ljubav. Iz ovih je stvari očito da gorko i gorčina, uopšte, označavaju falsifikovanje i preljubochinjenje istine i dobra, i da su razne vrste toga označene sa žuč, miro, divlje grožđe, gorke tikvice, i mnoge druge stvari.

619. *Ali u ustima biće ti slatka kao med.*- Da ovo označava spoljašnju priyatnost, vidi se iz značenja usta, koja označavaju ono što je spoljašnje, jer se ovde govori o knjižici, i o tome da se ona mora pojesti; malom se knjigom označava i istraživanje, otkuda se ustima, koja to prva primaju, označava spoljašnje u Reči; i iz značenja *slatka kao med*, što označava priyatnost prirodnog dobra. Razlog što je spoljašnje u Reči bilo slatko kao med, to jest, priyatno, bilo je to što je ono u stanju da se primeni na bilo koju ljubav, i na bilo koje načelo koje se iz te ljubavi izvede; a ta se načela mogu pomoću nje i potvrditi. Razlog da je spoljašnje u Reči, koje je smisao slova, takvo je to što su mnoge stvari u njoj bile napisane u skladu s izgledima kod prirodnog čoveka, a mnogi su izgledi, ako se ne shvate na unutrašnji način, samo zablude, kao zablude čula. Stoga oni koji vole da žive za telo i za svet, koriste spoljašnje u Reči da bi pomoću izgleda potvrdili zla života i obmane **2** vere. Ovo je posebno bio slučaj sa sinovima Jakovljevim, koji su sve stvari u Reči primenjivali na sebe, i koji su uz pomoć smisla slova održali to verovanje, kojega se pridržavaju i danas, da su izabrani iznad svih ostalih i da su stoga sveta nacija; verovali su da je njihov Jerusolim, i njegov hram, kovčeg, oltar, i ponude, s drugim bezbrojnim stvarima, bili po sebi sveti, ne želeći da znaju da se svetost tih stvari sastoji samo u tome što predstavljaju Božanske stvari koje proizlaze od Gospoda, koje se nazivaju nebeskim i duhovnim, a koje su svete stvari neba i crkve, a ne treba misliti o njima kao o svetima po sebi; a verovati da su svete zbog Božanskih stvari koje

predstavljaju , da je to bila obmana i preljuba nad Reči kad su je primenjivali na sebe i na svoje vlastite ljubavi. Sučaj je bio sličan s njihovim verovanjem o Mesiji, koje je bilo, da će On biti car sveta, i da će ih podignuti iznad svih nacija i naroda u celom svetu; da se ne pominju druge stvari koje su sabrali iz smisla slova Reči, koje su im bile slatke kao med u ustima. Iz toga su razloga stvari, koje su u duhovnom smislu Reči, neprijatne, jer su u tome smislu same istine, a ove nisu u skladu s izgledima; kao na primer, da ta nacija nije bila sveta, nego gora od svake druge nacije, pa stoga da nije bila izabrana nacija; da grad Jerusalem samo označava Gospodovu crkvu, i doktrinu o Njemu i o svetim stvarima neba i crkve; i da su hram, kovčeg, oltar, i prinosi, predstavljali Gospoda i svete stvari koje proističu od Njega, i da je njihova svetost bila u ovome i ni u čemu drugome. Ovo su istine pohranjene unutra u smislu slova Reči, to jest, u njenom unutrašnjem duhovnom smislu. Ove istine oni odriču, jer, kao što je rečeno, oni falsifikuju i preljubočine Reč u smislu slova, pa su stoga njima neprijatne kao hrana koja je gorka u truhu.

3 Kaže se da će knjižica biti u ustima slatka kao med, jer med ozačava prijatnost prirodnog dobra. Da med označava tu prijatnost, vidi se iz sledećih odlomaka. Tako, kod Jezekilja, *Otvori usta, i pojedi što ću ti dati. I pogledah, a to ruka pružena k meni, i gle, u njoj savijena knjiga. I razvi je preda mnom, i bješe ispisana iznutra i spolja, i bješe u njoj napisan plač i naricanje i jauk. I reče mi: sine čovječiji, pojedi što je pred tobom, pojedi ovu knjiu, pa idi, govori domu Izrailjevu. I otvori moja usta, i založi me onom knjigom. I reče mi, sine čovječiji, nahrani trbuh svoj, i crijeva svoja napuni ovom knjigom koju ti dajem, i pojedoh je, i bješe u ustima slatka kao med. Po tom mi reče: sine čovječiji, idi k domu Izrailjevu, i govri im moju riječ* (II 8-1;III 1-4). Ove reči povezane su sa sličnim rečima u Apokalipsi. Nalog proroku Jezekilju da pojede svitak knjige označava istu stvar kao i nalog Jovanu da pojede knjižicu, to jest, označava istraživanje o tome kako se Božanska istina, koja je Reč, prima, kako se opaža, i usvaja od strane onih koji su u crkvi. Pošto su prorok Jezekilj i Jovan predstavljali isinitu doktrinu i Reč, stoga se to istraživalo kod njih. Razlog da se to radilo jedenjem knjige je to, što

jesti označava opažatit pa onda i usvajati, kao što je gore pokazano; a kad je ispitivanje završeno o tome kako se Reč opaža, tada je rečeno proroku Jezekilju, da ide domu Izraljevom i da im govori reč Božiju, kao i proroku Jovanu, da treba da prorokuje, to jest, da naučava Reč u crkvi; a to je sve bilo zato što je u njegovim ustima knjiga imala ukus meda, to jest, zato što je Reč u smislu slova prijatna samo zato što se može iskoristiti da potvrdi svako lažno načelo, i svaku zlu ljubav, i tako davati prednost prirodnom životu odvojeno od prijatnosti duhovnoga života, koji, ako se ovaj odvoji, postaje samo telesna i svetska prijatnost, odakle izvire lažna načela iz zabluda.

4 Ponovo, kod Isaije: *Eto djevojka će zatrudnjeti i rodiće sina, i nadjenuće mu ime Bog s nama (Emanuel). Maslo i med ješće, dokle ne nauči odbaciti zlo a izabрати dobro* (VII 14,15). Da se ove reči kažu za Gospoda, vidi se dokazano kod Mateja (I 23). Svako može videti da maslo i med ovde ne znače maslo i med, nego nešto što tome korespondira, jer sledi, *dokle ne nauči odbaciti zlo a izabрати dobro*. A to se ne može znati dok se jede maslo i med. Nego se maslom označava prijatnost duhovnog dobra, a medom, prijatnost prirodnog dobra, stoga duhovno Božansko i prirodno Božansko Gospodovo, stoga Njegovo unutrašnje i spoljašnje Ljudsko. Da je Gospodovo Ljudsko ovde označeno, vidi se iz toga što se kaže da će devojka začeti i **5** roditi sina; a da je to Božansko, vidi se iz reči, i *nadjenuće mu ime Bog s nama*, a nazvati imenom znači kvalitet, ovde Božanski kvalitet, jer je trebalo da se nazove *Bog s nama*. Maslo i med tako isto označavaju duhovno i prirodno dobro u ovim rečima kod istoga proroka: *Maslo i med ješće svaki koji ostane u zemlji* (stih 22). Oni koji ostanu u zemlji označavaju one koji su iznutra i spolja u dobru od Gospoda, stoga oni koji primaju dobro koje proizlazi iz Gospoda u istinama; blaženost, stoga, unutrašnjeg ili duhovnog čoveka, a isto tako i spoljašnjeg ili prirodnog, označava se maslom i medom. Tako i kod Jova: *Jed će aspidin sisati, ujeđaće ga jezik gujin. Neće vidjeti potoka ni rijeka kojima teče med i mlijeko* (XX 16,17). Ove se stvari kažu o licemerima, koji govore dobro i tečno o Bogu, svom bližnjem, a isto tako i o nebu i crkvi, dok misle sasvim drugačije; i pošto tako znaju da lukavo vladaju umovima drugih /ljudi/,

iako u svojim srcima vole ono što je **6** pakleno, stoga se kaže, *Sisaće jed aspidin, i ujedaće ga jezik gujin*. Da ovi ne osećaju prijetnost u prirodnom i duhovnom dobru, označeno je sa, *Neće vidjeti potoka ni rijeka kojima teče med i mlijeko*, gde potoci označavaju one stvari koje pripadaju inteligenciji, a reke kojima teče med i mleko označavaju one koje pripadaju osećanjima ljubavi, koja su sami nebeski život. Svako životno uživanje, koje ostaje kroz večni život, je uživanje duhovnog dobra i istine, a otuda i prirodnog dobra i istine, dok je uživanje licemjera prirodno uživanje odvojeno od duhovnog; a ovo se, u drugom životu, okreće u ono što je paklenski neprijatno. **7** Da maslo i med u ovom odlomaku ne znače maslo i med, očito je. I pošto mleko označava prijetnost duhovnog dobra, a med, prijetnost prirodnog dobra, a ove prijetnosti uživaju oni koji su u Gospodovoj crkvi, stoga ze zemlja Hananska, koja označava crkvu, nazivala *zemljom gdje teče med i mlijeko* (Izlazak III 8,17; Levitska XX 24; Brojevi XII 27; Jošua V 6; Jer. XI 5; XXX 20; Jez. XX 6); da zemlja Hananska u Reči označava crkvu, bilo je pokazano gore (br. 29,304, 431). A crkva je kod onih koji su u duhovnom dobru, a u isto vreme i u prirodnom dobru; a u ovima Gospod stvara crkvu. Jer je crkva u čoveku, ne izvan njega, stoga ne u onima koji **8** nemaju ova dobra; ova su dobra s njihovim prijetnostima označena mlekom i medom. Da je u zemlji Hananskoj bilo puno meda u tome razdoblju, jer je crkva Gospodova bila tamo, vidi se iz Prve knjige Samuilove, gde se kaže da su ušli u šumu gde je med bio po zemlji, i da je tekao potocima, i da su se oči Jonatanove otvorile kad je okusio med (XIV 25-27,29). Razlog da su se Jonatanove oči otvorile kad je okusio med je to, što med korespondira prirodnom dobru i njegovoj prijetnosti, a ovo dobro daje inteligenciju i prosvetljuje, pa je stoga Jonatan uvideo da je učinio zlo; kao što je rečeno kod Isaije, da će jesti maslo i med da bi znao da odbije zlo a izabere dobro. Jer su korespondencije u to vreme pokazivale svoj učinak, jer su sve stvari Izrailjske crkve postojale od korespondencija, preko kojih su bile predstavljene i označene nebeske i duhovne stvari.

9 Značenje masla i meda slično je značenju ulja i meda u sledećim odlomcima. Tako kod Mojsija: *Vodaše ga na visine zemaljske da jede*

rod poljski, i davaše mu da sisa med iz stijene, i ulje iz tvrdoga kamena (Zak. Ponov. XXXI 13). Ove se reči pojavljuju u Mojsijevoj pesmi u kojoj se govori o crkvi u njenom početku, u razvoju i na njenom kraju. Ovim su rečima opisani oni koji su sačinjavali Drevnu Crkvu u njenom početku, ali ne oni koji su sačinjavali Izraelitsku crkvu, jer su ovi bili zli od početka pa sve do kraja, što se vidi po njihovim očevima u Egiptu, a posle u pustinji. A Drevna Crkva, čiji se ljudi označavaju njihovim očevima, bila je ta koju je Gospod vodio po visinama zemaljskim, i hranio plodom poljskim. Da im je dobro prirodne ljubavi i dobro duhovne ljubavi, s njihovim prijetnostima, bilo dato preko istina, iz kojih je poreklom njihova inteligencija, i u skladu s kojom je bio i njihov život, označeno je sa, *sisaće med iz stijene i ulje iz tvrdoga kamena*, gde med označava prijetnost prirodne ljubavi, ulje prijetnost duhovne ljubavi, a stena i tvrdi kamen, istinu od Gospoda. Da ulje označava dobro ljubavi i ljubav ka bližnjem, može se videti gore (br. 375), a da stena i kamen označavaju istinu od Gospoda (br. 411,443a).

10 Tako kod Davida: *Najboljom bih pšenicom hranio njih, i medom bih iz kamena sitio ih* (Psalam LXXXI 16). Najbolja pšenica isto tako označava prijetnost duhovnog dobra, a med iz stene, prijetnost prirodnog dobra pomoću istina od Gospoda, kao gore. Treba primetiti da nije dobro osim ako nije i duhovno dobro. Jer se sve dobro uliva preko duhovnog čoveka ili uma u prirodnog čoveka ili um, i onoliko koliko prirodni čovek ili um primi dobra od duhovnog čoveka ili uma, toliko i prima dobro. Treba da budu oba, ili dve strane, da b se sačinilo dobro; stoga je prirodno dobro, odvojeo od duhovnog dobra, u sebi zlo, ali koje se uprkos toga kod čoveka opaža kao dobro. Pošto treba da bude i jedno i drugo u navedenim odlomcima, kao i u onima koji će se još navesti, pominje se maslo i med, mleko i med, pretilina i med, a isto tako i ulje i med; a maslo, med, pretilina i ulje, označavaju dobro **11** duhovne ljubavi, a med, dobro prirodne ljubavi, skupa s njegovim prijetnostima. Ponovo, kod Jezekilja: *I ti bijaše okićena zlatom i srebrom, i odijelo ti bijaše od tankoga platna i od svile vezeno, jeđaše bijelo brašno i med i ulje, i bijaše vrlo lijepa i prisprije do carstva. I hljeb moj koji ti dadoh, bijelo brašno i ulje i med, čim te hranih, postavila si pred njih za miris*

ugodni (XVI 13,19). Ove se stvari kažu o Jerusalimu, kojim se označava crkva, prvo Drevna Crkva, a posle Izraelska Crkva. Kaže se o Drevnoj Crkvi, da je bila okićena zlatom i srebrom, što označava ljubav prema dobru i istini kod ljudi crkve. Haljina od tankoga platna, svile, vezena, označava poznavanja nebeske, duhovne i prirodne istine; tanko platno označava istinu nebeskog porekla, svila, istinu duhovnog porekla, a vezivo, istinu prirodnog porekla, koja se naziva doslovna istina. Jest i belo brašno, med, i ulje, označava opažanje istine i dobra prirodnog i duhovnog, i njihovo usvajanje; jesti znači usvajati; belo brašno označava istinu, med, prirodno dobro, a ulje, duhovno dobro, koje oni usvajaju preko života u skladu s istinama gore pomenutim. Sa- postati jako lepa i stići do carstva, označava se postati inteligentan i mudar, tako da se od ovoga sačini crkva, gde lepota označava inteligenciju i mudrost, a carstvo označava crkvu. Ali o izrailjskoj Crkvi, koja je bila samo u spoljašnjim a ne u unutrašnjim stvarima, zbog čega su ljudi te crkve bili idolopoklonici, kaže se, da su postavljali belo brašno, med i ulje, pred ljudske likove, i idole, za miris ugodni, to jest, da su okrenuli istine i dobra crkve u obmane i zla, i tako ih oskvrnuli.

12 Ponovo, kod istoga proroka: *Juda i zemlja Izrailjeva bijahu tvoji trgovci, dolazahu na sajmove tvoje sa pšenicom Menitskom i Feničkom i medom i uljem i balsamom* (XXVII 17). Ovo se govori o Tiru, koji označava crkvu u pogledu poznavanja istine i dobra koji pripadaju crkvi; uljem i medom označavaju se stvari slične onima gore. Značenje u duhovnom smislu Jude, i zemlje Izrailjeve, **13** kao i pšenice Menitske i Feničke i balsama, kao i Tirske trgovine, može se videti objašnjeno gore (br. 43:22). Ponovo, kod Mojsija: *Zemlja u kojoj ima dosta potoka i izvora i jezera, što izvire po dolinama i po brdima. U zemlju izobilnu pšenicom i ječmom, i vinovom lozom i smokvama i šipcima i, zemlju izobilnu maslinom, od koje biva ulje, i medom* (Zak. Ponov. VIII 7,8). Ove se stvari kažu o zemlji Hananskoj, pod kojom se razume crkva koja je u nebeskom, duhovnom i prirodnom dobru, a otuda i u istinama; ali pojedinosti ovoga stiha objašnjene su gore (br. 374:7, 403:11), gde je pokazano da ulje i med označavaju dobro ljubavi u unutrašnjem ili duhovnom čoveku, i u prirodnom ili spoljašnjem čoveku. Tako kod

Davida: *Sudovi su Jehovini istini, pravedni svakoliki. Bolji su od zlata i dragoga kamenja, slađi od meda koji teče iz saća* (Psalam XIX 9,10). Kod istoga: *Od naredaba tvojih ne odstupam, jer si me ti naučio. Kako su slatke jeziku mome riječi tvoje, slađe od meda ustima mojim!* (Psalam XXIX 102,103). Sudovi Jehovni označavaju istine i dobra bogoštovanja; stoga se kaže, *Sudovi su Jehovini istini, svakoliki su pravedni*, gde se pravedan koristi u odnosu na dobro života i na bogoštovanje iz njega. A pošto se dobro označava i zlatom i žeženim zlatom, stoga se kaže, da su slatke više nego zlato i više nego žeženo zlato, gde žeženo zlato označava nebesko dobro, a zlato duhovno dobro, a željeno zlato označava ono što pripada osećanju i ljubavi. Pošto su i dobra koja deluju na čoveka isto tako prijatna, stoga se kaže, da su slađa od meda u ustima, gde sladak označava ono što je prijatno, a med, prirodno dobro. A kapljice iz saća, znače prirodnu istinu, i pošto med **15** označava prirodno dobro, a usta spoljašnje, stoga se kaže *slađe od meda u mojim ustima*; kao u Apokalipsi, gde se kaže da je knjižica bila slatka kao med u ustima. Kod Luke: Isus reče učenicima Svojim, kad su pomislili da vide duha, *Vidite ruke moje i noge moje; ja sam glavom. Opipajte me i vidite, jer duh tijela i kostiju nema kao što vidite da ja imam. Tada im reče: Imate li šta za jelo? A oni mu daše komad ribe pečene, i meda u saću. I uzevši jede pred njima* (XXIV 39, 41-43). Iz ovoga niza reči, ako se posmatraju u njihovom duhovnom smislu, vidi se da saće meda i med označavaju prirodno dobro, jer je Gospod pokazao Svojim učenicima da je proslavio ili učinio Božanskim Svoje celo Ljudsko, sve do Prirodnog i Čulnog. Ovo je označeno rukama i nogama, i telom i kostima, koje su videli i dodirnuli; telo označava njihovo dobro, a kosti označavaju njihovu istinu. Jer sve na čovekovom telu korespondira duhovnim stvarima, telo dobru prirodnog čoveka, a kosti njegovim istinama. Više se može videti o ovoj korespondenciji u *Nebu i Paklu* br. 87-102). Gospod je isto tako ovo dokazao jedući komad pečene ribe i saće meda u prisustvu Svojih učenika, gde pečena riba označava istinu od dobra prirodnog i čulnog čovjeka, dok saće meda označava dobro od istine iz toga, stoga je Gospod tim dodirom pokazao i dokazao da je celo Njegovo Ljudsko, sve do poslednjih stvari, bilo proslavljeno, to jest, postalo

Božansko; i to je pokazao time što je jeo u njihovom prisustvu pečenu ribu i saće meda.

16 Pošto med označava dobro prirodnog čoveka, stoga je Jovan Krstitelj imao odeću od kamilje dlake, i pojas kožni oko slabina, a hranio se skakavcima i divljim medom (Mat. III 4; Marko I 6.) Ovome je razlog bio taj, što je Jovan Krstitelj predstavljao isto što i Ilija, stoga se i kaže, da Ilija treba da dođe prvo, čime se misli na Jovana. Ilija je predstavljao Gospoda kao Reč, ili Reč koja je od Gospoda; slično i Jovan. A pošto Reč uči da Mesija ili Gospod treba da dođe, stoga je Jovan poslat ranije da besedi o Gospodu koji dolazi, u skladu sa predskazivanjima u Reči. A pošto je Jovan predstavljao Reč, stoga poslednje stvari u Reči, koje su prirodne, to su one bile predstavljene Jovanom, njegovom odećom, kao i njegovom hranom, naime, time što je imao ogrtač od kamilje dlake, i kožni pojas oko slabina. Jer kamilja dlaka označava poslednje u prirodnom čoveku, kao što su to spoljašnje stvari u Reči, a kožni pojas oko slabina, njihovu spoljašnju vezu i sponu s unutrašnjim stvarima Reči, koje u duhovne. Slične su stvari označene skakavcima i divljim medom; skakavcem je označena istina prirodnog čoveka, a divljim medom, njegovo dobro. Da li govorimo o istini i dobru prirodnog čoveka, ili o prirodnoj istini i dobru, kao što je Reč u njenom poslednjem smislu, ista je stvar, jer Jovan je ovo predstavljao svojom **17** odećom i hranom. Razlog da se ni kvasac ni med nisu koristili kao žrtve paljenice Jehovi (Levitska II 11), bilo je to, što kvasac označava obmanu prirodnog čoveka, a med, prijatnost dobra prirodnog čoveka; ali u obrnutom smislu, označava prijatnost njegovog zla, koje je isto tako kao kvasac kad je pomešano sa stvarima koje označavaju svete stvari unutrašnje prirode. Jer prirodna prijatnost povlači sve svoje od prijatnosti ljubavi prema sebi i ljubavi prema svetu. A pošto je Izraelitska nacija bila u tim ljubavima više od drugih nacija, to je njima bilo zabranjeno da koriste kvasac i med kod svojih prinosa. Više se može videti o značenju meda, koji označava prijatnost dobra prirodng čovjeka, u *Tajnama Nebeskim* (br. 5650,6857,8056,10137,10530). Zabeleženo je o Samsonu da je, kad je rastrgao lavića, i kada je uzeo za ženu Filistejku, da je našao roj pčela i med u lešini lava (Sudije XIV 8). Ova je okolnost

označavala rasipanje vere odvojene od ljubavi ka bližnjem, koju je predstavljala Filistejska nacija. Upravo su Filistejce zbog toga nazivali neobrezanima, a to znači da su bili bez duhovne ljubavi i ljubavi ka bližnjem, i da su bili samo u prirodnoj ljubavi, koja je ljubav prema sebi i prema svetu. Takva je vera, jer razara dobro ljubavi ka bližnjem, bila je predstavljena lavićem koji je napao Samsona da ga rastrga; ali je Samson, pošto je bio Nazirej, i svojim Nazirejstvom predstavljao Gospoda kao poslednje Prirodno, rastrgao lavića u komade; a posle našao u lešini roj pčela i med, što označava da kada se takva vera raspe, na njeno mesto dolazi dobro ljubavi ka bližnjem. Slične su stvari predstavljene i označene ostalim elima koja se iznose u knjizi o Sudijama. Nema ničega u Reči što ne predstavlja i ne označava stvari koje pripadaju nebu i crkvi, a ove se mogu razumeti samo pomoću poznavanja korespondencija, a otuda i iz duhovnoga smisla Reči.

620. *I uzeh knjižicu iz ruke anđelove, i izjedoh je.*- Da ovo označava ispitivanje, vidi se iz onoga što prethodi, naime, da se knjižicom označava Reč, anđelom, Gospod kao Reč, a gutanjem ili jedenjem knjižice, primanje, opažanje i njeno usvajanje, pa stoga i ispitivanje, u ovom slučaju ispitivanje kvaliteta razumevanja Reči, koje je još ostalo u crkvi. Ispitivanje se izvodi pomoću onoga što se opaža i po opažanju; stoga je ispitivanje izvedeno kod proroka Jovana, jer prorok označava doktrinu crkve, a u sveopštem smislu, Reč.

621. *I bijaše u ustima mojim slatka kao med.*- Da ovo označava da se Reč, u svom spoljašnjem smislu ili smislu slova, još uvek opažala kao prijatna od dobra, ali prijatna samo zato što je služila da potvrđuje lažna načela i ljubav prema sebi i svetu, a to su sve obmane. Da je stoga Reč, koja je označena knjižicom, opažana da je slatka kao med, bilo je gore pokazano.

622. *A kad je izjedoh, bješe grka u trbuhu mojemu.*- Da ovo označava da je bila ispitana i da se opazilo da je Reč bila iznutra neprijatna zbog preljube nad istinom smisla slova, vidi se iz onoga što je objašnjeno gore (br. 617,618), gde se nalaze slične reči. Razlog da trbuh ovde označava unutrašnje stvari Reči, koje se nazivaju duhovnim, je to što je ispitivanje bilo predstavljeno gutanjem ili jedenjem knjižice, koja označava Reč, i ukusom koji označava opažanje. Otuda je prvo opažanje označeno ukusom u ustima, gde je knjižica bila slatka kao med. Prvo opažanje Reči je opažanje kvaliteta smisla njenog slova, stoga spoljašnjeg kvaliteta Reči. Ali drugo je opažanje označeno njenim ukusom kad je stigla u trbuh, kada se kaže da je bila gorka; a ovo je drugo opažanje Reči opažanje njenog duhovnog smisla, ili unutrašnjeg kvaliteta Reči. Otuda to, da pošto je spoljašnje označeno ustima, stoga je ovde unutrašnje označeno trbuhom, jer je primljeno i ispitano iznutra. Razlog da trbuh označava unutrašnje stvari je to, što trbuh iznutra pohranjuje hranu, a hrana označava sve ono što hrani dušu; a pošto je trbuh kao i ostala utroba, unutra, a creva su unutra, posred tela, stoga, u Reči, trbuh i creva označavaju unutrašnje stvari.

2 Da trbuh i utroba označavaju unutrašnje stvari, vidi se iz sledećih mesta. Tako kod Jezekilja: *Sine čovječiji, nahrani trbuh svoj, i crijeva svoja napuni knjigom (svitkom)* (III 1,3). Slične su stvari označene ovim rečima kao i onima koje su maločas objašnjene u Apokalipsi, to jest, da je uzeo knjigu i pojeo je. Jer svitak, to jest, knjiga, označava Reč, a nahraniti trbuh, i napuniti creva svitkom, označava istražiti kako se Reč razume u crkvi, što se radi čitajući i opažajući ono što je u njoj. **3** Ponovo, kod Davida: *Napunio si trbuh njihov bogatstva, da će im i sinovi biti siti i ostatak ostaviti djeci svojoj* (Psalam XVII 14). Bogatstvo koje se ovde pominje, označava istinu Reči, trbuh, unutrašnje razumevanje; stoga, napuniti trbuh bogatstvom je poučavati kako se na unutrašnji način razumeju istine Reči. Da su potpuno poučeni u istinama oni na koje istine deluju, značeno je sa, *sinovi će biti siti*, gde sinovi označavaju one koji su u osećanju za istinu, a sinovi sinova označavaju istine koje se pojavljaju: o ovima se ovde kaže da će takvi ostatak ostaviti deci svojoj. Ovde se govori o unutrašnjem razumevanju, jer

čovjek ima spoljašnje i unutrašnje razumevanje; spoljašnje razumevanje pripada prirodom umu, a unutrašnje razumevanje duhovnome umu; unutrašnje razumevanje 4 označeno je trbuhom. Ponovo, kod Jovana, Isus reče: *Koji je žedan neka dođe k meni, i pije. Koji vjeruje mene, kao što pismo kaže, iz njegovog će trbuha poteći rijeke vode žive. Ovo je rekao za Duha, koji će primiti oni koji vjeruju njega* (VII 3-39). Tako Gospod opisuje Božansku Istinu koju opažaju iznutra oni koji imaju duhovno osećanje za istinu; ti su označeni onima koji su žedni, i koji dolaze Gospodu i piju. Da ovakvi razumeju Božansku Istinu, označeno je sa, *iz njegovog će trbuha poteći rijeke vode žive*, gde reke iz trbuha označavaju unutrašnje razumevanje ili inteligenciju, a vode žive, Božansku Istinu od Gospoda. A pošto Sveti Duh označava Božansku Istinu koja proizilazi od Gospoda, stoga se dodaje: *ovo je rekao o Duhu koji će primiti oni koji vjeruju njega*.

5 Ponovo, kod Marka: *Što god ulazi iz vana u čovjeka, ne može ga opoganiti, jer mu ne ulazi u srce nego u trbuh; i izlazi napolje čisteći sve* (VII 18-20; Marko XV 17-20). Ove reči treba ovako razumeti: da one stvari koje ulaze iz vida ili sluha, ulivaju se u misao u razumu, a ne u osećanja njegove volje, te ne utiču na čoveka, jer sama misao u čovekovom razumu, ukoliko ne ulazi u osećanje njegove volje, nije u čoveku, nego je izvan njega, pa je on zbog toga ne usvaja. Slučaj je sličan u pogledu istine i dobra. Ove stvari Gospod uči preko korespondencija kada kaže, da ono što ulazi na usta ne opoganjuje čoveka, jer ne ulazi u srce, jer ono što ulazi u trbuh, izbacuje se napolje kao nečist; a ovo znači da ono što ulazi u misao čovekovog razuma izvana, bilo od predmeta vida, sluha, govora, ili memorije, ne pogani ga, sve dok nije u osećanjima ili volji, jer se odvaja i izbacuje baš kao ono što se uzima u trbuh, a posle izbacuje kao nečist. Ove je duhovne stvari Gospod objasnio preko prirodnih stvari, jer se hrana uzima preko usta, a onda prelazi u trbuh, što označava stvari koje čovek duhovno prima, i kojima hrani svoju dušu, pa stoga trbuh korespondira misli u razumu, i označava je. Da srce označava osećanje čovekove volje, bilo je pokazano gore; isto tako da čovek usvaja samo ono što je deo njegovih osećanja ili volje. Da se značavaju duhovne stvari a ne prirodne, očito je, jer Gospod kaže da iz

čovekovog srca izlaze zle misli, ubistva, preljube, krađe, kriva svedočenja, i hule. Pošto obmane i zla, koja ulaze izvana u misli, ulaze iz paklova, pa ako ih čovek ne primi u osećanja volje, ona se bacaju natrag u paklove; stoga se kaže, da se bacuju kao izduv. Jer izduv (vetar) označava pakao, jer u paklu su sve stvari nečiste, kao što su nečisti svi oni koji su bačeni iz neba, koji se, pošto je po obliku čovek, naziva Velikim Čovekom (*Maximus Homo*), a koji u svemu korespondira čoveku; otuda paklovi korespondiraju onome što se izbacuje iz trbuha Velikga Čoveka ili neba, zbog čega se pakao, u duhovnom smislu, značava sa izduvom (vetrom). I za trbuh se kaže da čisti svaku hranu, jer trbuh označava svaku vrstu duhovne hrane, dok je misao u razumu ono što odvaja 6 nečisto od čistoga, i tako čisti. Ponovo kod Jeremije: Jehova Bog reče: *Navukodonosor car Vavilonski, načini od mene prazan sud, proždrije me kao zmaj (kao morsko čudovište) , napuni trbuh moj milinama mojim, i otjera me* (LI 34). Navukodonosor car Vavilonski označava oskvrnuće Božanske Istine; a pošto oni koji skrnave (profanišu), upijaju to više od drugih, i koriste to za nečiste ljubavi, osobito za ljubav za vladanjem, do prenošenja na sebe Božanske moći, to je označeno rečima, *proždrije me kao zmaj , napuni trbuh moj milinama mojim*, gde zmaj (čudovište) označava poslednje Prirodno, u kojemu su oni koji su u ljubavi prema sebi, dok miline označavaju poznavanja istine i dobra iz Reči; a napuniti trbuh njima označava ovde upijati ih i skrnaviti ih.

Opet, kod Davida: *Smiluj se na me, O Jehova, jer me je tuga, od jada iznemože duša moja i oči moje; duša moja i trbuh moj* (Psalam XXXI 9). Oko, duša, trbuh, ovde označavaju razumevanje, a otuda i istinitu misao, unutrašnju i spoljašnju; tako se trbuhom označavaju unutrašnje stvari razuma, za koje se kaže da iznemože kada nestaje zbog obmana. Ponovo: *Duša naša pade u prah, tijelo je naše bačeno na zemlju* (Psalam XLIV 25). Duša i trbuh u duhovnom smislu i ovde označavaju misao u razumu , a biti bačen na zemlju i pasti u prah, označava biti ispunjen obmanama, jer prah i zemlja ovde označavaju ono što je pakleno i proketo. Pakleno i proketo ovde se označava sa puziti po zemlji i jesti prah, kao što se kaže za zmiju, *Da si prokleta mimo svako živinče i mimo*

sve zvijeri poljske; na trbuhu da se vučeš i prah da jedeš do svojega vijeka (Postanje III 14). Iz istoga je razloga bilo strogo zabranjeno jesti bilo šta što puzi na trbuhu, jer je to bila gadost (Levitska XI 42). Razlog da prah i puzanje na trbuhu po zemlji označavaju paklenu i prokletu obmanu je to, što su paklovi ispod zemalja u duhovnome svetu, a kroz zemlje u tome svetu izlaze zle obmane koje izdišu iz paklova. I trbuh po korespondenciji označava unutrašnje stvari razuma i misli, koje su zagađene i ispunjene zlim obmanama, stoga niko u duhovnom svetu ne leži s trbuhom na zemlji. Osim toga, hodati po zemlji nogama, označava dodirivati i upijati izdahe iz paklova preko telesnog Prirodnog, koje korespondira stopalima nogu, a ovo Prirodno nema komunikaciju sa mislima u razumu, osim s onim ljudima i duhovima koji su u zlima u pogledu života, a u obmanama u pogledu doktrine.

9 Ponovo, kod Jova: *A trbuh njihov sačinja prevaru* (XV 35). I kod istoga, ponovo: *jer sam pun riječi, tijesno je duhu u meni. Gle, trbuh je u meni kao vino bez oduške* (XXXII 18,19). Ovim se rečima označava da nije mogao da otvori misli svoga razuma. Ponovo, kod Jeremije: *O Jerusalime, umij srce svoje oda zla, da bi se izbavio; dokle će stajati u tebi misli tvoje ništavne?* (IV 14). U ovim rečima misli su jasno opisane trbuhom jer se kaže, *dokle će stajati u tebi tvoje misli ništavne?* A zloća mu se pripisuje, jer srce korespondira volji, gde obitava zloća. I kod Davida: *Jer nema u njima istine; u njima je nevaljalstvo; grlo im je grob otvoren; na jeziku im je dvočljenje* (Psalam IV 9), I ovde se nevaljalstvo, to jest, zle misli, pripisuju trbuhu. Ponovo: *Trbuh čovjekov i srce njegovo duboki su* (Psalam LXIV 6). Trbuh čovekov označava lažne misli, a srce, zla osećanja, ovo poslednje volji a prethodno razumu.

Tako kod Avakuma: *Utroba se moja uskoleba, usne mi zadrhtaše na glas* (III 16). Utrobom koja se uskoleba označava se tužna misao, jer se kaže isto tako, *usne mi zadrhtaše na glas*, označavajući mucanje u govoru. Utroba zmaja (kita, čudovišta), u kojoj je Jona bio tri dana i tri noći (Jona I 17), označava paklove gde su najgore obmane, kojima je bio opkoljen, stoga teškim iskušenjima, što se vidi iz Joninog proroštva u istom poglavlju, gde se kaže, *Iz paklene utrobe ti ću glas moj* (II 2). Da utroba ima slično značenje kao trbuh, jasno je iz sledećih odlomaka.

Kod Isaije: *Zato utroba moja ječi kao gusle za Moavom, i srce moje za Kir-Eresom* (XVI 11). Kod Davida: *Blagosiljaj dušo moja Jehovu, i utrobo moja sveto ime njegovo* (Psalam CIII 1). I opet: *Hoću činiti volju tvoju, i zakon je tvoj u utrobi (srcu)mome* (Psalam XL 8). Kod Jezekilja: *Zlato njihovo i srebro neće ih izbaviti u dan gnjeva Jehovinog; neće nasititi duše svoje niti će napuniti trbuha svojega* (VII 19). Njihovo srebro i zlato označavaju obmane i zla religije koja je iz njihove vlastite inteligencije, i njihove vlastite volje. Da nikakva duhovna hrana ili inteligencija i osećanje za dobro ne dolaze od ovih, označava se sa, *neće nasititi duše, ni napuniti trbuhe njihove*. Pošto utroba označava unutrašnje misli, i jer su ove u tuzi, stoga se takva tuga izražava u Reči sa *utroba uskolebala* (Jer. XXX 20; Plač I 30; Marko IX 30; VIII 2; Luka I 78; VII 12.13; X 33,34; XV 20).

11 Pošto se trbuhom (utrobom) označavaju unutrašnje stvari misli ili razuma, stoga se plodovima utrobe, u duhovnom smislu, označavaju dobra razuma, a sinovima njihove istine. Tako kod Davida: *Evo našljedstva od Gospoda, djeca od utrobe dar su njegov* (Psalam CXXVII 3). I kod Isaije: *Neće se smilovati na plod iz utrobe; neće poštediti sinova* (XIII 8). I kod Jova: *Preklinjem je sinovima utrobe moje* (IX 17). I kod Mojsija: *Blagosloviću plod iz utrobe, i plod zemaljski* (Zak.Ponov. VII 13). I kod Osije: *Ako i rode, ubiću mili plod utrobe njihove* (IX 11,16). Plod od utrobe i deca iz utrobe, označavaju, u smislu slova, prirodno nasljedstvo, ali u duhovnom smislu, duhovno nasljedstvo, koje je znanje, inteligencija, i mudrost, jer se u ovima čovek ponovo rađa, kada se preporođa. Iz ovoga razloga, sinovi i kćeri, i ostala imena koja se odnose na rađanje, označavaju stvari koje pripadaju duhovnom rađanju ili preporodu. Jer anđeli, koji opažaju Reč duhovno, nisu upoznati ni sa kojim drugim rađanjem ili plodom utrobe. Stoga materica i utroba označavaju slične stvari u sledećim odlomcima. Tako kod Isaije: *O, da si pazio na zapovjesti moje! Mir bi tvoj bio kao rijeka, i pravda tvoja kao valovi morski; i sjemena bi tvojega bilo kao pijeska, i poroda utrobe tvoje kao zrna njegovijeh* (XLVIII 18,19).

Kod Davida: *Za tobom pristajem od rođenja; od utrobe matere moje ti si Bog moj* (Psalam XXII 10). I opet: *Jer si ti stvorio što je u meni; sastavio*

si me u utrobi matere moje (Psalam CXXXIX 13). I opet: *Od samoga rođenja zastraniše bezakonici, od utrobe materine tumaraju govoreći laž* (Psalam LVIII 3); i na drugim mestima. Trbuh ili utroba označavaju unutrašnje misli uma, jer kod čoveka postoje dva života: život razuma, i život volje. Sve stvari tela korespondiraju ovim dvama izvorima života, pa se stoga na njih deluje i postupa prema njima u toj meri da onaj deo tela koji ne dopušta da oni /razum i volja/deluju na njega, taj deo nije živ; stoga je celo telo podložno upravi ova dva života. Jer sve stvari u telu koje se pokreću disanjem pluća, i koliko ih pokreću, i koliko nad njima vlada život razuma, i sve stvari tela na koje deluju otkucaji srca, i koliko tako deluju, toliko nad njima vlada volja. Iz toga se razloga tako često u Reči pominje duša i srce, gde duša označava život razuma, a isto tako i život vere, jer se izraz duša koristi u vezi sa disanjem, dok se srcem označava život volje, a isto tako i život ljubavi. Stoga se o trbuhu i utrobi govori u odnosu na misao koja pripada razumu, dok se o srcu govori u odnosu na osećanja koja pripadaju volji.

623. Stih 11.- *Valja ti opet prorokovati narodima i plemenima i jezicima i carevima mnogim.- I reče mi, valja ti prorokovati opet*, označava Božansku zapovest, da se Reč mora još naučavati; *narodima, plemenima, jezicima i carevima mnogim*, označava kod svih koji su u istinama i dobrima u pogledu života, a u isto vreme u dobrima i istinama u pogledu doktrine, pa se stoga Reč mora naučavati u pogledu dobara života i istina doktrine.

624. *I reče mi: valja ti prorokovati opet.-* Da ovo označava Božansku zapovest da se Reč mora naučavati, vidi se iz značenja reči, kad se to pripisuje anđelu, kojim se u ovome poglavlju predstavlja Gospod kao Reč, što označava zapovest, jer ono što Gospod kaže, to je i zapovest; i iz značenja prorokovati, što označava naučavati Reč, o čemu ćemo govoriti ubrzo; kaže se, da mu valja još prorokovati Reč, jer se još uvek ispituje kvalitet razumevanja Reči koje je ostalo u crkvi, pa se našlo da je Reč bila prijatna u smislu slova, jer je to označeno knjižicom koja je bila u ustima slatka kao med, gde knjižica označava Reč. Bilo je zapovedeno

da Riječ treba da se naučava u crkvi, jer njen kraj još nije bio došao, jer se kraj crkve opisuje glasom sedmog anđela. A ovde se opisuje stanje crkve, neposredno pre kraja, glasom šestog anđela, a to je stanje o kome se sada govori. I, pre nego li dođe kraj, Reč, koja se naučava, još je uvek prijatna nekima, ali ne na kraju crkve, jer tada Gospod otvara unutrašnje stvari Reči, koje su neprijatne, kao što je bilo rečeno gore, kad se reklo da je knjižica u trbuhu bila gorka, kad je bila pojedena.

2 Zašto Reč još mora da se naučava, iako su njene unutrašnje istine neprijatne, i zašto ne dolazi do poslednjeg suda pre nego se sve svrši, to jeste, sve dok ima i malo dobra i istine kod ljudi crkve, to je sasvim nepoznato u svetu, ali je poznato u nebu. Razlog je to, što postoje dve vrste ljudi nad kojima se izvršava sud; jedna je ona koja se sastoji od dobru naklonjenih, a drugo od onih koji nisu. Dobru naklonjeni su anđeli poslednjeg neba, od kojih su glavni deo prosti duhovi (jednostavni) jer je njihov razum obrađivan ne pomoću unutrašnjih istina, nego samo preko spoljanih istina iz smisla slova Reči, u skadu s kojima su i živeli. Iz ovoga razloga, njihov duhovni um, koji je unutrašnji, nije bio zatvoren, ali nije bio ni otvoren kao kod onih koji su bili primili unutrašnje istine u doktrinu i u život, stoga su u pogledu duhovnih stvari bili prosti, pa se zato kaže da su dobru naklonjeni. Dok su zlu naklonjeni oni koji su izvana živeli kao Hrišćani, ali su iznutra primali zla svake vrste u misao i u volju, tako da su u spoljašnjoj formi izgledali kao anđeli, iako su u unutrašnjoj formi bili đavoli. Kada ovi stignu u drugi život, oni se, većinom, sastoje od onih koji su naklonjeni dobru, ili su u prostom dobru, pa su stoga u poslednjem nebu. Jer do udruživanja dolazi preko spoljašnjih sličnosti, a prosti dobri su takvi da je njima sve dobro što izgleda kao dobro u spoljašnjoj formi, pošto njihova misao ne seže dalje. Ali oni koji su naklonjeni zlu, ti se moraju odvojiti od onih koji su naklonjeni dobru, ili koji su prosti dobri, pre i posle poslednjeg suda; a mogu se odvojiti samo postupno. To je razlog da se pre poslednjeg suda Reč mora naučavati, iako je iznutra neprijatna, to jeste, u pogledu njenih unutrašnjih stvari; a pošto su unutrašnje stvari neprijatne, oni ih ne primaju, osim onih koje su iz smisla slova Reči a koje pogoduju njihovim ljubavima, i načelima koja su iz njih stvorili, zbog čega je Reč

u smislu slova još uvek njima prijatna. Na ovaj način, oni koji su naklonjeni dobru, ti se odvajaju od onih koji su naklonjeni zlu.

3 Da se iz ovoga razoga vreme produžav poslje poslednjeg suda a pre nego se potpuno ustanovi nova crkva, to je jedna unutrašnja tajna iz neba koju samo mali broj može da razume. A to je ono što Gospod uči u sledećim odlomcima kod Mateja: *Tada dođoše sluge domaćinove i rekoše mu: nijesi li ti dobro sjeme sijao na svojoj njivi? Odakle dakle kukolj? A on reče im: neprijatelj čovjekov to učini. A sluge rekoše mu: hoćeš li dakle da idemo da ga počupamo? A on reče, ne; da ne bi čupajući kukolj počupali zajedno s njim i pšenicu. Ostavite dake neka rastu zajedno do žetve. A u vrijeme žetve reći ću žeteocima: saberite najprije kukolj, i svežite ga u snoplje da ga sažežem; a pšenicu svezite u žitnicu moju (XIII 27-3, 37-43).* Svršetak vremena označava poslednje vreme crkve, da bi se pre toga oni koji su naklonjeni dobru odvojili od zlu naklonjenih, jer su udruženi preko spoljašnjih stvari, što je označeno ne iskorenjivanjem kukolja, da se s njim ne bi iskorenila i pšenica. O ovoj korespondenciji vidi šta je rečeno u malome delu o *Poslednjem Sudu* (br. 70:2). Prorokovati označava naučavati Reč, jer prorok, u najvišem smislu, označava Gospoda kao Reč, a u relativnom smislu, onoga koji naučava Reč, dok u apstraktnom smislu označava Reč samu, a isto tako i doktrinu iz Reči. Ovo se značenje vidi iz odlomaka u Reči, shvaćenih u duhovnom smislu, gde se proroci i prorokovanje pominju, kao na sledećim. Kod Mateja: *Mnogi će mi reći u onaj dan: Gospode! Gospode! nijesmo li u ime tvoje prorokovali, i tvojijem imenom đavole izgonili, i tvojijem imenom čudesa mnoga tvorili? I tada ću im ja kazati: nikada vas nisam znao; idite od mene koji činite bezakonje (VII 22,23).* Ovde se govori o izbavljenju, što znači da niko neće biti izbavljen samo zato što je poznaje i što je naučava, nego za to što je tvori; jer se kaže u prethodnm stihu da će ući u carstvo Božije oni koji čine volju Božiju (stih 21); a u sledećim stihovima se kaže da onaj koji čuje reči Gospodove i koji ih tvori, da je mudar čovek, a onaj koji ih čuje, ali ih ne tvori, da je lud čovek (stihovi 24-27). Značenje je gornjih reči stoga jasno, naime, da je bogoštovanje molitvama, i rečima usta označeno sa, *mnogi će reći u onaj dan Gospode, Gospode;* naučavati Reč i doktrinarne

stvari iz Reči, označeno je sa, *nijesmo li prorokovali u ime tvoje*, naime, u skladu s doktrinom iz Reči, gde prorokovati znači naučavati. Izgoniti đavole označava osloboditi od obmana religije, gde đavoli označavaju obmane religije. Činiti velika čudesa, označava mnoge obratiti. Ali zato što ovo nisu činili Gospoda radi, ni istine i dobra radi, niti radi spasenja duša, nego sebe radi i sveta radi, to jest, da bi izgledali takvi samo u spoljašnjoj formi; stoga, koliko su mislili na sebe, toliko nisu činili dobro nego zlo; ovo je označeno Gospodovim rečima, *Nikad vas nisam poznavao; idite od mene koji činite bezakonje*. Možda izgleda da se ne može činiti bezakonje kada se radi ovako, ali, doista, sve što čovek čini sebe radi i sveta radi, bezakonje je, jer u tome nema ljubavi prema Gospodu i bližnjemu, nego samo ljubavi prema sebi i svetu; a čovekova vlastita ljubav ostaje sa svakim posle smrti.

5 Ponovo: *Na kraju vremena, ustaće mnogi proroci, i pokušati da obmanu mnoge. Jer će ustati lažni Hristosi i lažni proroci, i pokazaće velike znake i čudesa; i ako je mogće, da zavedu i izabrane* (Mat. XXIV 11,24; Marko XIII 22). Lažni proroci ne znače poroke u običnom smislu reči, nego one koji izokreću Reč i uče obmane; i ovi su lažni Hristosi, jer Hristos označava Gospoda kao Božansku Istinu, stoga lažni Hristosi označavaju falsifikovane Božanske istine. Pokazivati velike znake i čudesa, označava učinak i moć obmana uz pomoć potvrđivanja iz smisla slova Reči, pošto se pomoću ovoga znaci i čudesa izvode u duhovnome svetlu, jer smisao slova Reči, iako falsifikovan, ima moć, o kojoj se mogu izneti mnoge divne stvari. Pod izabranima se misli na one koji su u duhovnom dobru, to jest, koji su u dobru ljubavi ka bližnjem.

6 Ponovo: *Koji prima proroka u ime proročko, platu proročku primiće; a koji prima pravednika u ime pravedničko, platu pravedničku primiće. Ako ko napoji jednoga od ovijeh malijeh samo čašom vode u ime učeničko, zaista vam kažem, neće mu plata propasti* (Mat. X 41,42).

Niko ne može razumeti ove reči ako ne zna značenje proroka, pravednika, učenika, i malih, a isto tako značenje onih koji ih primaju u svoje vlastito ime. Prorok, u apstraktnom smislu, označava istinu doktrine, učenik, dobro doktrine, pravednik, dobro života, dok se sa primati ih u njihovo vlastito ime označava primati ih iz ljubavi prema

njima. Tada se primanjem proroka u ime proročko, označava voleti istinu radi nje same; a primati pravednika u ime pravedničko, označava voleti dobro, i činiti ga jer je dobro, to jest, primati ga od Gospoda, iz ljubavi ili osećanja srca. Jer onaj koji voli istinu i dobro radi njih samih, voli ih od njih, to jest, od Gospoda, od kojega proističu; i pošto ih ne voli radi sebe ili sveta, on ih voli duhovno, a sva duhovna ljubav ostaje sa čovekom posle smrti, i daje život večni. Primiti duhovnu ljubav označava nositi tu ljubav sa sobom, i stoga primati blagoslov neba; dati jednome od malih čašu vode u ime učeničko, označava, iz nevinosti voleti nevinost, i iz toga voleti dobro i istinu iz Reči i naučavati ih; a dati čašu hladne vode jednome od malih, označava voleti i učiti iz malo nevinosti, gde mali značavaju nevine, a apstraktno, nevinost, dok učenik označava dobro doktrine od Gospoda. Davati vode malima da piju, označava naučavati istinu iz duhovne nevinosti, a tako isto i poučavati nevine u istinama. Ovo je duhovno tumačenje gornjih reči, i ako se ono ne zna, ko može razumeti primanje proroka, i pravedika i primati platu proročku i pravedničku. Plata označava ljubav s njenim prijetnostima koje ostaju za večnost.

7 Kod istoga: *Mnogi je prorok i pravednik želio da vidi ono što vi vidite, pa nije vidio; i da čuje, ali nije čuo* (Mat. XIII 17). Proroci i pravednici su, u duhovnom smislu, oni koji su u istinama doktrine i u dobrima života u skladu s njima; videti i čuti označava razumeti i opaziti, u ovom slučaju, unutrašnje istine koje proizilaze od Gospoda, jer razumevanje i opažanje ovih popravljaju čoveka, kada živi u skladu s njima. Ovde se označavaju unutrašnje istine koje proizilaze od Gospoda, jer je Gospod, kad je bio u svetu, otvorio ove istine. U smislu slova, to je videti i čuti Gospoda, jer Gospod je Božanska Istina Sama u nebu i u crkvi, pošto su sve Božanske istine od Gospoda, i Gospod ih je naučavao i neprestano ih naučava pomoću Reči; stoga je njihovo razumevanje i opažanje ovde označeno time što razumeju i opažaju te istine. Tako kod Joila: *Izliću duh svoj na svako tijelo. I proricaće sinovi vaši i kćeri vaše, starci će vaši sanjati sne, mladići će vaši viđati utvare* (II 28). Ove se stvari kažu o Gospodovom dolasku i o opažanju Božanske Istine od strane onih koji primaju Gospoda i veruju u njega. Duhom,

koji će se izliti na svako telo, označava se Božanska Istina koja proizilazi od Gospoda, jer to je ono što je označeno u Reči Svetim Duhom. Prorokovati znači razumeti i naučavati istine doktrine. Sanjanjem snova označava se primanje otkrovenja, a viđanjem utvara označava se opažanje otkrovenja; sinovima i kćerka se označavaju oni koji su u duhovnom osećanju za istinu i dobro; starci označavaju one koji su u mudrosti, a mladići, **9** one koji su u inteligenciji. Tako kod Amosa: *Jer Gospod Jehova ne čini ništa ne otkrivši tajne svoje slugama svojim prorocima. Kad lav rikne, ko se neće bojati? Kad Gospod Jehova reče, ko neće prorokovati?* (III 7,8). Ovde se prorokovanjem označava primanje Božanske Istine i njenim naučavanjem; ali ovaj se odlomak može videti objašnjenjem gore (br. 601:8). Slične su stvari označene prorokovanjem i prorocima, u sledećim odlomcima u Apokalipsi. *I daću dvojici svojijeh svjedoka (proroka) i proricaće hiljadu i dvjesta i šezdeset dana obučeni u vreće* (XI 3). I opet: *Dođe vrijeme da se sudi mrtvima, i da se da plata slugama tvojim, prorocima i svetima* (XI 18). Ponovo: *Svjedočanstvo Isusovo je duh proroštva* (XIX 10). I opet: *Veseli se, O nebo i vi sveti apostoli i proroci, jer Bog pokaza sud svoj na njemu* (XVIII 20). Da u ovim odlomcima proroci označavaju one koji su u istinama doktrine, a u apstraktnom smislu, istine doktrine, i da prorokovanje znači primati i naučavati ih, posebno naučavati o Gospodu Samom, videće se kasnije.

10 Opet kod Amosa: *Amos reče Amaziji: ne bjehe prorok ni proročki sin, nego bjehe govedar i brah dudove; a Jehova me uze od stada, i reče mi: idi, prorokuj narodu mojemu Izrailju. Sada dakle čuj riječ Jehovinu. Ti kažeš: ne prorokuj u Izrailju, i ne kropi po domu Isakovu. Zato ovako veli Jehova: žena će ti se kurvati u gradu, i sinovi će tvoji i kćeri tvoje pasti od mača, a zemlja će se tvoja razdijeliti užem* (VII 14-17).

Prorokovanjem u Izrailju i kropljenjem po domu Isakovu, označava se opovrgavanje onih koji pripadaju crkvi, a koji su u obmanama od zla, gde prorokovati znači naučavati i opovrgavati, a Izrailj i dom Isakov ozačavaju crkvu. Pošto se obmane od zla moraju opovrgavati, zbog toga se to kaže Amaziji, koji predstavlja izopačenu crkvu. Da će mu žena biti kurva, označava falsifikovanje i preljubu nad Reči; da će sinovi njegovi i

kćeri pasti od mača, označava, da će istine i dobra crkve nestati zbog obmana od zla; i da će zemlja biti podeljena užetom, označava da **11** će crkva i sve što joj pripada, biti razasuto. Tako kod Osije: *Prorokom izvede Jehova Izrailja iz Egipta, i prorokom čuva ga. A Efraim ga ljuto (gorko) razgnjevi* (II 13.14). Prorok, u približnom smislu, ovde označava Mojsija, koji je Izrailja izveo iz Egipta, a onda ga i čuvao, ali u duhovnom smislu, prorokom se označava Gospod kao Reč, a Izrailjem se označavaju svi oni koji pripadaju crkvi, a koji su u istinama od dobra, dok Egipat označava prirodnog čoveka koji, kad je odvojen od duhovnog čoveka, biva osuđen. Jehovom, koji izvodi Izrailja iz Egipta preko proroka, označava se da Gospod izvodi iz prokletstva one koji su u istinama od dobra preko Božanske Istine u Reči, i da ih On čuva pomoću njih. Efraimom, koji ga izaziva na ljuti gnev, označava se da su oni izopačili Reč u pogledu njenog razumevanja, gde Efraim označava razumevanje Reči, dok ljuti gnev označava izokretanja i obmane iz kojih proizlazi ono što je neprijatno. Stoga će ostaviti njegovu krv na njemu, što označava prokletstvo zbog preljubočinjenja istine koja je u Reči..

12 Opet, kod istoga proroka: *Dodoše dani pohođenja, dodoše dani plaćanja. Poznaće Izrailj; proroci su ludi, bezumni su u kojima je duh. Za mnštvo bezakonja tvojega i veliku mržnju. Stražar je Efraimov s Bogom mojim, prorok je zamka ptičarska po svim putvima njegovim, mržnja je u domu Boga njegova* (IX 7,8). Dani pohođenja i dani plaćanja označavaju poslednji sud, kad zli bivaju kažnjeni, što je označeno plaćanjem, kojemu uvek prethodi pohođenje. Izrailjem, prorokom, čovekom u kome je duh lud, ne označava se Izrailj, prorok i čovek s ludim duhom, nego svi oni koji su u obmanama od zla, i u zlima od obmana, i koji ove naučavaju i potvrđuju smislom slova Reči. Obmane od zla su označene mnoštvom bezakonja, a zla od obmana, velikom mržnjom. Efraim, koji se naziva stražarem Božijim, označava razumevanje Reči, pa se stoga naziva stražarem Božijim; ali pošto oni koji su u obmanama od zla, i u zlima od obmana, izokreću razumevanje Reči, i tako všto zavode, stoga se kaže, *prorok je zamka ptičarska, a mržnja je u domu Boga njegovog.*

13 Tako kod Jezekilja: *Prorokuj protiv proroka Izrailjevih, i reci im koji prorokuju iz svoga srca: čujte riječ Jehovinu. Ovako veli Jehova Gospod ludijem prorocima koji idu za svojim duhom a ništa nisu vidjeli. I ruka će moja biti protivu proroka koji vide taštinu i gataju laž* (XIII 2,3,9). Ovde pomenuti proroci, i na drugim mestima Staroga Zavjeta, označavaju proroke preko kojih je Gospod govorio; u duhovnom smislu, međutim, ne misli se na proroke nego na one koje Gospod vodi; isto tako, Gospod se uliva kod tih, i otkriva im unutrašnje stvari Reči, bilo da ih ovi naučavaju ili ne; dakle, ti su označeni prorocima u duhovnom smislu. Ali proroci koji prorokuju iz svoga srca, i koji idu za svojim duhom, i vide taštinu i gataju laž, označavaju one koje Gospod ne uči i koje ne vodi, nego oni sami sebe, zbog čega su ljudi umesto inteligentni i mudri; jer imaju ljubav prema sebi i ljubav prema svetu umesto ljubavi ka Bogu i ka bližnjemu, pa stoga iz ovih obmane **14** neprestano izviru. Veza značenja gornjih reči vidi se u ovim stvarima. Tako kod Miheja: *Zato će vam utvara biti noć, a proricanje tama. I sunce će zaći tijekom prorocma i dan će se smračiti* (III 6). Ovde se utvarom koja će biti noć, označava da će razumeti obmanu umesto istine; sunce će zaći tim prorocima i dan će se smračiti, označava da neće više biti nikakve svetlosti od Gospoda, koja bi se ulivala iz neba i davala inteligenciju, nego samo mrklu tamu iz paklova koja zamračuje razum.

15 Pošto se proroci pominju u mnogim odlomcima, i svako misli da se tu označavaju proroci preko kojih je Gospod u Starom Zavjetu govorio narodu, i diktirao Reč; i pošto Reč, u svakoj pojedinosti, ima i duhovni smisao, stoga, u ovome smislu, proroci označavaju sve one koje Gospod uči, stoga one koji su u duhovnom osećanju za istinu, to jest, koji vole istinu jer je istina. Jer kad Gospod ove uči, uliva se u razum i prosvetljuje ih, a to je činio više s prorocima Staroga Zavjeta, jer oni nisu bili prosvetljeni u poledu razumevnja, nego su primali reči koje su izgovarali i pisali onako kao su ih čuli; oni nisu razumevali unutrašnji smisao reči, a još manje duhovni. Iz ovih je stvari jasno, da proroci, u duhovnom smislu, označavaju one koji su mudri od Gospoda, bilo da naučavaju ili ne. A pošto se svako istinski duhovno značenje odvaja od ideje osobe, mesta i vremena, stoga se prorokom označava, u najvišem smislu,

Gospod u pogledu Reči, i doktrine iz Reči; a u obrnutom smislu, proroci označavaju izokretanja i falsifikovanja Reči, i obmane doktrine. Pošto je takvo značenje proroka u oba smisla, pozvaću se na nekoliko odlomaka gde se pominju, a u kojima označavaju one koji primaju i naučavaju Reč i doktrinu, dok u smislu odvojeno od osoba, označavaju Reč i doktrinu; i u obrnutom smislu, označavaju one koji izokreću Reč, i naučavaju obmane doktrine; u apstraktnom smislu, isto tako, označavaju izokretanje Reči i obmanu doktrine. Tako kod Isaije: *Zato će odsjeći Jehova Izrailju glavu i rep, granu i situ u jedan dan. Starješine i ugledan čovjek, to je glava. A prorok koji uči laž, to je rep* (IX 14,15). Opet, kod istoga proroka: *Jehova je izlio na vas duh tvrdoga sna i zatvorio vam oči, oslijepio proroke i vidiocce, glavare vaše* (XXIX 10). I kod Jeremije: *Udariše u bah Jehovi i rekoše: nije tako, neće nas zlo zadesiti, i nećemo vidjeti mača ni gladi. A ti će proroci otići u vjetar, i riječi nema u njma* (V 12,13). Ponovo: *Slah k vama sve sluge svoje proroke svaki dan redom bez prestanka* (VII 2). Ponovo kod istoga proroka: *Evo, ja ću ih napuniti pelenom i napojiću ih žuči; jer od proroka Jerusalimskih ide oskvrnjenje po svoj zemlji* (XXIII 15,16). I opet: *Proroci koji su bili prije mene i prije tebe od starine, prorokovaše mnogim zemljama i mnogim carstvima rat i nevolju i pomor. Prorok koji proriče mir, kad se zbude riječ toga proroka, onda se poznaje taj prorok da ga je zaista poslao Jehova* (XXVIII 8,9). Tako kod Mateja: *Teško vama književnici i fariseji, licemjeri, koji zidate grobove prorocima i krasite rake prvednika, i govorite: da smo mi bili u vrijeme naših otaca, ne bismo s njima pristali u krv proroka. Tijem samo svjedočite za sebe da ste sinovi onijeh koji su pobili proroke. I vi dopunjavate mjeru otaca svojih. Zmije, porode aspidin, kako ćete pobjeći od presude na oganj pakleni? Zato evo, poslaću vam proroke i premudre i književnike, i vi ćete jedne pobiti i raspeti, a jedne biti po zbornicama svojim i goniti od grada do grada* (Mat. XXIII 29-37; Luka XI 47-51).

U ovim odlomcima izgleda kao da se prorocima označavaju prosto proroci preko kojh je Jehova, to jest, Gospod, govorio, stoga da je Gospod pod *ubijanjem proroka* mislio samo na njihovu smrt; ali on je u isto vreme mislio i na ubijanje i iskorenjivanje Božanske Istine, kao

posledicu falsifikovanja i izneveravanja (preljubočinjenja) Reči. Jer se osobom i njenim delovanjem, u duhovnom smislu, označava sama stvar koju osoba čini i o kojoj govori, pa se tako prorokom označava Božanska Istina ili Reč, i doktrina iz nje. A pošto delovanje osobe čini jedno sa delom kod te osobe, stoga je ta pojednačna stvar, koju prorok propoveda (naučava), njim i označena. Prolivanje krvi označava i izneveravanje istina Reči; a pošto je to činio Jevrejski narod, stoga se kaže, *O Jurusalime! Jerusalime, koji ubijaš proroke, i kamenuješ one koji ti se šalju*. Ove reči, u duhovnom smislu, znače da oni gase svu Božansku Istinu, koja je Reč, i iz Reči u crkvi; i pošto je mogu ugasi samo oni koji imaju Božansku Istinu ili Reč, stoga je Gospod **17** rekao, *jer prorok ne može poginuti izvan Jerusalima* (Luka XIII 33); jer se Jerusalimom označava crkva u pogledu istinite doktrine. U Reči se često pominje sveštenik i prorok, gde se sveštenikom označava onaj koji vodi u život u skladu s Božanskom Istinom, a prorokom, onaj koji je naučava. U ovome se smislu sveštenik i prorok pominju u sledećim odlomcima Reči. Tako kod Jeremije: *Jer neće nestati zakona svešteniku ni svjeta mudracu ni riječi proroku* (XVIII 18). Opet, kod istoga proroka: *U taj će dan nestati srca caru i srca knezovima, sveštenici će se udiviti i proroci će se začuditi* (V 9). Tako kod Jezekilja: *Oni će tražiti utvaru od proroka; zakona će nestati u sveštenika i svjeta u staraca, car će tužiti, i knezovi će se obući u žalost* (VII 26,27). Utvarom kod proroka misli se na razumevanje Reči; zakonom u sveštenika označavaju se životne zapovesti; carem i knezovima označava se inteligencija pomoću istina od dobra; takvo je značenje ovih reči.

18 I kod Isaije: *Sveštenik i prorok zanose se od vina, i posrcu od silovitoga pića, osvojilo ih je vino, zanose se u prorokovanju, spotiču se u suđenju* (XXVIII 7). Opet kod Jeremije: *Čudo i strahoto biva u zemlji. Proroci prorokuju lažno, i sveštenici gospoduju preko njih, i norodu je mojemu mio mito* (V 30,31). Ponovo: *Od proroka pa do sveštenika svaki govori laž* (VIII 10). I opet, kod istoga proroka: *Ako te zapita ovaj narod ili koji prorok ili sveštenik govoreći: kakvo je breme Jehovino? Tada im reci: kakvo breme? Ostaviću vas, i proroka i sveštenika* (XXIII 33,34). I kod Sofonije: *Proroci su mu hvališe,*

varalice; sveštenici njegovi skrnjavne svetinju, izvrću zakon (III 4). Opet, kod Jeremije: Sveštenici rekoše: Gdje je Jehova, ni oni koji se bave zakonom, ne poznaše me, pastiri odustaše od mene, i proroci prorokovaše Valom i idoše za stvarima zaludnijem. Dom Izrailjev će se posramiti kad se uhvate, oni i carevi njihovi, knezovi njihovi, i sveštenici njihovi i proroci njihovi (I 8, 26).

Osim ovih gore pomenuih ima mnogo drugih odlomaka gde se pominju proroci i sveštenici zajedno, gde se sveštenicima označavaju oni okji uče životu, i vode u dobro, a prorocima oni koji uče istinama pomoću kojih se ljudi vode. Ali u apstraktnom smislu, sveštenci, i sveštenstvo, označava dobro ljubavi, stoga i dobro života, a proroci označavaju istine doktrine, pa stoga i istinu koja vodi u dobro života. Rečju, proroci treba da naučavaju, a sveštenici da vode.

19 Opet, kod Zaharije: *U taj ću dan istrijebiti iz zemlje imena idolima da se više ne spominju, i proroke i nečisti duh ukloniću iz zemlje. I ako ko još usprorokuje, reći će mu otac njegov i mati njegova, koji ga rodiše: nećeš biti živ, jer si govorio laž u ime Jehovino. I otac će ga njegov i mati njegova, koji ga rodiše, probiti, što prorokova. I u taj će se dan stidjeti proroci svaki svoje utvare, kad bi prorokovao, i neće se ogrtati plaštem od kostrijeti da bi lagali. Nego će svaki reći: nijesam prorok, ratar sam, jer me čovjek najmi od mladosti moje (XIII 2-5).* Predmeti o kojima se ovde govori, Gospodov dolazak u svet, i obaranje reprezentativnog bogoštovanja, kao i obmane kojima je doktrina crkve obilovala. Jer je Jevrejska nacija, kod koje je bila crkva, imala bogoštovanje samo u spoljašnjem, a ništa u unutrašnjem, to jest, u prinosima i spoljašnjim stvarima, a ništa u ljubavi ka bližnjem i veri, koje su unutrašnje stvari; stoga se njihovo bogoštovanje sastojalo od samih obmana, a nacija sama u sebi, bila je idolopoklonična. Obaranje takvih stvari od strane Gospoda opisuje se gornjim rečima prorokovim. Stoga se sa, *istrijebiću iz zemlje imena idolima, da se više ne spominju,* označava ukidanje bogoštovanja idola, to jest, ukidanje bogoštovanja, koje je samo spoljašnje odvojeno od unutrašnjeg. *Isrtijebiću iz zemlje proroke i nečisi duh,* označava ukidanje obmana doktrine. *Kad neki čovjek prorokuje, tada će mu njegov otac i njegova mati, koji su ga*

rodili, reći: Nećeš biti živ, to označava da će crkva koju će ustanviti Gospod, a koja će biti unutrašnja crkva, sasvim iskorijeniti obmane doktrine, ako bi ih neko i naučavao. Prorokovanje ovde označava naučavati obmane doktrine; otac i majka označavaju crkvu u pogledu dobra i istine ; otac označava crkvu u pogledu dobra, a majka, crkvu u pogledu istine; a sa, *Nećeš biti živ*, označava se iskoreniti; ovo je isto tako označeno i sa, *otac i majka koji su ga rodili, oni će ga probosti*. Ukidanje obmana doktrine označava se i sa, *svaki će prorok da se postidi svoje utvare; niti će se oblačiti u kostrijet, da bi lagali*. Proroci i njihove utvare i ovde označavaju obmane doktrine, a oblačiti se u kostret da bi lagali znači izokretati spoljašnje stvari Reči, kao što su one u spoljašnjem smislu slova; ogrtač od kostreti kod proroka predstavljao je poslednji smisao Reči, kao odeća Jovana Krstitelja, koja je bila od kamilje dlake. Njegovim rečima, *ja sam ratar, jer me je unajmio čovjek od mladosti moje*, označava se, da je ovo slučaj s onima koji su pripadali Jevrejskoj crkvi, koja je bila samo u spoljašnjim stvarima, a ne u unutrašnjim, jer su u njoj bili rođeni, i bili su joj privrženi.

20 Kod Danila: *Sadamdeset je nedjelja određeno tvojemu narodu i tvome gradu svetom da se svrši prijestup i da se očisti bezakonje i da se dovede vječna pravda, i da se zapečati utvara i proroštvo, i da se pomaže sveti nad svetima* (IX 24). Ove se reči odnose na Gospodov dolazak, kada je nepravda ispunjena, ili kad dobra i istine više nije ostalo u crkvi. Tvojemu narodu i tvojemu gradu svetom, označava crkvi i doktrini, kada su ove potpuno opustošene i ugašene. Završiti prestupe, i zapečatiti grehe, označava, kad svi koji su u crkvi, budu u obmanama doktrine, i u zlima života; jer, kao što je gore pokazano na početku članka, Gospodov dolazak i poslednji sud s njm, ne izvršava se sve dok ne oстане nimalo istine doktrine i dobra života u crkvi, kako bi se oni koji su naklonjeni dobru, kako što je gore rečeno, odvojili od onih koji nisu naklonjeni dobru. Dovedi večnu pravdu, označava poslednji sud kada je svako nagrađen po svojim delima. Zapečatiti utvaru i proroštvo, označava kraj prethodne crkve, i početak nove crkve, ili kraj spoljašnje crkve koja je samo predstavljala duhovne stvari, i početak unutrašnje crkve, koja je duhovna, gde utvara i proroštvo označavaju obmane

doktrine. Iste reči označavaju da će Gospod ispuniti sve stvari iz proroštva o Njemu u Reči. Pomazati svetog nad svetima, označava proslaviti Gospodovo Ljudsko sjednjenjem s Božanskim Samim; to označava i svo bogoštovanje koje potiče iz ljubavi prema Njemu. Tako kod Mojsija: *Jehova reče reče Mojsju, 21 Učinih te bogom Faraonu; Aron brat tvoj biće ti prorok* (Izlazak VII 1). Razlog da je Gospod rekao Mojsiju, da ga je bio učinio bogom Faraonu, bilo je to, što je Mojsije predstavljao Gospoda, kojim se označava Božanska Istina, a da se isto tako ona označava bogom u duhovnom smislu. Jer je Mojsije primio iz Gospodovih usta reči koje je trebalo da kaže Faraonu, a onaj koji ih primi, naziva se bogom; iz toga se razloga anđeli nazivaju bogovima, jer i oni značavaju Božanske istine. Da Aron treba da bude njegov prorok, označava, da on treba da naučava istinu primljenu od Mojsija i da je prenosi Faraonu; jer prorok, kao što je gore rečeno, označava onoga koji naučava istinu, i u apstraktnom smislu, istinitu doktrinu. **22** Ove se stvari potpunije objašnjavaju u *Tajnama Nebeskim* (br. 7266,7269). Iz ovoga su razloga proroci u Starom Zavjetu predstavljali Gospoda kao doktrinu Božanske Istine, a glavna među njima predstavljala je Gospoda kao Reč samu od koje potiče Doktrina Božanske Istine, kao Mojsije, Ilija, Jelisej, i Jovan Krstitelj; i pošto je Gospod Reč, to jest, Božanska Istina, stoga On Sam, to se u najvišem smislu On naziva prorokom.

Pošto su Mojsije, Ilija i Jovan Krstitelj predstavljali Gospoda kao Reč, stoga su Mojsije, Ilija i Jovan Krstitelj bili viđeni kako govore s Gospodom, kad se ovaj preobrazio (Mat. XVII 3,4; Marko IX 4; Luka IX 30). Mojsije i Ilija tu označavaju kako istorijsku tako i proročku Reč, Mojsije je predstavljao istorijsku a Ilija proročku Reč, jer se Gospod, kad se preobrazio, predstavio u obliku u kome je Božanska Istina u nebu. Da je Ilija predstavljao Gospoda kao Reč, vidi se po čudima koja je izveo, od kojih su sva označavala stvari koje pripadaju Božanskoj Istini ili Reči. A pošto je slično tome i Jovan Krstitelj predstavljao Reč, stoga je bio nazvan Ilijom; kao što je jasno iz Malahije: *Evo, ja ću vam poslati Iliju proroka prije nego dođe veliki i strašni dan Jehovin; i on će obratiti srca otaca k sinovima, i srca sinova k ocima njihovim, da ne dođem i ne zatrem zemlju* (IV 5,6). A tu je otvoreno rečeno da je Jovan Ilija o kome

se ovde govori (Mat. XI 14; XVII 10,12; Marko IX 11,13); ne da je on bio Ilija, nego da je predstavljao Reč kao i Ilija. A pošto Reč uči da će Gospod doći u svet, i u svim pojedinostima, govori o Njemu i u najdubljem smislu, stoga je Jovan bio poslan pre, da uči da Gospod dolazi, kao što se može videti (Mat. XI 8,10; Luka I 76; VII 26).

23 Iz ovoga je jasno da se Gospod nazivao prorokom jer je je On Sam bio Reč, ili Božanska Istina sama, kao što se vidi iz Jovana (I 2,14); a da je Gospod bio nazvan i prorokom, vidi se kod Mojsija: *Proroka ispred tebe, između braće tvoje, kao što sam ja, podignuće ti Jehova Bog tvoj, kojega slušajte. Staviću riječi moje u usta njegovu; i govoriće vam sve što ja naredim. Čovjek koji ne posluša riječi mojih koje će govoriti u ime moje, od toga ću ja tražiti* (Zak. Ponov. XVIII 15-19). Kaže se da će Jehova podići proroka kao što je Mojsije, jer je Mojsije predstavljao Gospoda kao zakon, to jest, kao Reč, kao što je gore rečeno, pa se stoga kaže o Mojsiju, da je Jehova govorio s njim usta u usta, a ne kao s drugim prorocima u utvarama, snovima, i nejasnim izrekama (Brojevi XII 1-8); čime je isto tako Mojsijeva reprezentacija Gospoda bila opisana. Jer je Gospod govorio s njim od Jehove, to jest, od Božanskog samog koje je bilo u Njemu od začeca, a to je označeno u odlomku, *Staviću riječi moje u usta njegovu, i on će vam govoriti sve ono što mu ja zapovijedim*, a to je bilo predstavljeno i Jehovom koji s njim govori usta u usta, a ne kao s drugim prorocima. To je razlog da se Gospod naziva prorokom i kod Mateje XXI 11; Luka VII 16; Jovan VI 40,41; IX 17.

625. *(Valja ti opet govoriti) narodima, i plemenima, i jezicima i carevima mnogima.*- Da ovo označava, govoriti s onima koji su u istinama i dobrima u odnosu na život, a u isto vreme i u dobrima i istinama u odnosu na doktrinu u skladu sa svojom religijom, stoga da se Reč može naučavati u pogledu dobra života i istine doktrine, vidi se iz značenja naroda i nacija, što označava one koji su u duhovnoj crkvi, i one koji su u nebeskoj crkvi. Oni koji su u duhovnoj crkvi nazivaju se u Reči narodima (plemenima), a oni koji su u nebeskoj crkvi, nazivaju se nacijama. Oni koji su u duhovnoj crkvi, i koji se nazivaju narodima, ti su

u istinama u pogledu doktrine i života; a oni koji su u nebeskoj crkvi, i koji se nazivaju nacijama, ti su u dobru ljubavi prema Gospodu, a otuda i u dobru u pogledu života (o ovom značenju naroda i nacija u Reči, vidi gore, br.175,331); i iz značenja jezika, i careva mnogih, što označava one koji su u dobrima i istinama u pogledu života i doktrine, ali u skladu sa svojom religijom. Jer jezici označavaju dobra i istine i potvrđivanje (ispovedanje) ovih u skladu sa svojom religijom (vidi gore, br.30,455); a carevi označavaju istine koje su od dobra, ali u skladu sa svojom religijom (o ovome značenju careva vidi gre, br. 31,553). Razne istine od dobra označene su *mnogim carevima*, jer su narodi i nacije izvan crkve bili većinom u obmanama u pogledu doktrine, ali su i pored toga, zato što su živeli životom ljubavi ka Bogu i u ljubavi ka bližnjem, pa su, iako u obmanama njihove religije, njihove obmane bile primljene od Gospoda kao istine, jer je iznutra bilo dobro ljubavi u njihovim obmanama; naime, dobro ljubavi određuje kakva je sva istina, a u takvom slučaju kakva je obmana za koju se veruje da je istina; tako isto i dobro, koje je skriveno unutra, čini da se , kad oni stignu u drugi život, opažaju prave istine, i da ih primaju. Osim toga, ima istina koje su samo izgledi istina, kao što su one koje su sadržane u smislu slova Reči; ovi se izgledi primaju od Gospoda kao da su prave istine, kad je dobro ljubavi ka Gospodu , i dobro ljubavi ka bližnjemu u njima; u drugom životu, dobro koje leži unutar ovih, razgoni izgleda, i otkriva duhovne istine, koje su prave istine. Iz ovoga se vidi pravo značenje *mnogih careva*. Ali o obmanama kod Neznabožaca u kojima ima dobra, vidi *Nauk Novoga Jerusalima* (br. 21).

3 Iz ovoga što je rečeno i pokazano u ovome i u prethodnom članku, jasno je, da zapovest Jovanu da prorokuje opet narodima, nacijama, jezicima i mnogim carevima, označava da se Reč mora propovedati još onima koji su u dobrima i istinama u pogledu doktrine, a otuda i u pogledu života. Ali zato što se kaže, *opet narodima, nacijama, jezicima i carevima*, stoga ove reči označavaju , da se Reč mora propovedati u pogledu dobara života i istina doktrine, jer Reč, u celom **4** svom obimu, sadrži ove dve stvari. Ovo je smisao ovih reči odvojeno od osoba, a što je istinski duhovni smisao. Smisao slova je na najviše mesta preokupljen

osobama, a koje se i imenuju, dok je istinski duhovni smisao sasvim odvojen od osoba. Jer anđeli, koji su u duhovnom smislu Reči, ni u čemu što misle i govore, nemaju ideje o osobi ili mestu, jer ideja osobe i mesta ograničava i sužava misli, pa ih stoga čini prirodnim. Ali je drugačije kada se ideja odvoji od osoba i mesta; i to je razlog da su anđeli inteligentni i mudri, i da je njihova inteligencija i mudrost neiskaziva. Jer dok čovek živi u svetu, on je u prirodnoj misli; a prirodna misao prima svoje ideje od osoba, mesta, vremena, i materijalnih stvari, pa ako bi se ove oduzele od čoveka, njegove bi misli, koje dolaze od opažanja, nestale, jer on ne shvata ništa bez takvih stvari. Ali anđeoska je misao bez ideja koje dolaze od osoba, mesta, vremena, i materijalnih stvari; iz ovoga razloga anđeoska misao i govor neizrecivi su, i neshvatljivi čoveku.

4 Međutim, čovek koji živi u svetu životom ljubavi ka Gospodu i životom ljubavi ka bližnjem, ulazi u tu neizrecivu inteligenciju i mudrost posle odlaska sa sveta; jer se tada njegov unutrašnji um, koji je sami um njegovoga duha, otvara, i čovek, kad postane anđeo, misli i govori iz njega, i stoga misli i govori stvari koje nije mogao da izgovori ili razume u svetu. Jer svaki čovek ima takav duhovni um, koji je kao anđeoski um. Ali pošto u svetu, govori, gleda, čuje i oseća pomoću materijalnog tela, to taj um počiva unutar prirodnog uma, ili živi iznad njega, i ništa ne zna o onome što misli u svom duhovnome umu; jer misao se toga uma tada uliva u prirodni um, i tu je ograničena, vezana, i tako se pokazuje, da se vidi i opaža. Čovek ne zna, sve dok živi u telu u svetu, da iznutra ima takav um, i u njemu anđeosku mudrost i inteligenciju, jer, kao što je rečeno, stvari iz toga uma ulivaju se u prirodni um, i tamo postaju prirodne u skladu sa korespondencijama. Ove se stvari kažu, da bi se znalo kakva je Reč u duhovnome smislu, kada se na tu misao gleda kao na nešto sasvim odvojeno od osoba i mesta, to jest, odvojeno od stvari koje dobijaju svoj kvalitet od materijalnih stvari koje pripadaju telu i svetu.

KRAJ TREĆEGA TOMA